Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

ខុទ្ទកនិកាយេ

ជាតក-អដ្ឋកថា

(សត្តមោ ភាគោ)

២២។ មហានិបាតោ

[៥៤៣] ៦។ ភូរិទត្តជាតកវណ្ណនា

នគរកណ្ឌំ

យំកិញ្ចិ រតនំ អត្ថីតិ ឥទំ សត្ថា សាវត្ថិំ ឧបនិស្សាយ ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧបោសថិកេ ឧបាសកេ អារព្ភ កថេសិ។ តេ កិរ ឧបោសថទិវសេ បាតោវ ឧបោសថំ អធិដ្ឋាយ ទានំ ទត្វា បច្ឆាភត្តំ គន្ធមាលាទិហត្ថា ជេតវនំ គន្ត្វា ធម្មស្សវនវេលាយ ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ សត្ថា ធម្មសភំ អាគន្ត្វា អលង្កតពុទ្ធាសនេ និសីទិត្វា ភិក្ខុសង្ឃំ ឱលោកេត្វា ភិក្ខុអាទីសុ បន យេ អារព្ភ ធម្មកថា សមុដ្ឋាតិ, តេហិ សទ្ធិំ តថាគតា សល្លបន្តិ, តស្មា អជ្ជ ឧបាសកេ អារព្ភ បុព្ពចរិយប្បដិសំយុត្តា ធម្មកថា សមុដ្ឋហិស្សតីតិ ញត្វា ឧបាសកេហិ សទ្ធិំ សល្លបន្តោ “ឧបោសថិកត្ថ, ឧបាសកា”តិ ឧបាសកេ បុច្ឆិត្វា “អាម, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “សាធុ, ឧបាសកា, កល្យាណំ វោ កតំ, អបិច អនច្ឆរិយំ ខោ បនេតំ, យំ តុម្ហេ មាទិសំ ពុទ្ធំ អាចរិយំ លភន្តា ឧបោសថំ ករេយ្យាថ។ បោរាណបណ្ឌិតា បន អនាចរិយកាបិ មហន្តំ យសំ បហាយ ឧបោសថំ ករិំសុយេវា”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តោ នាម រាជា រជ្ជំ ការេន្តោ បុត្តស្ស ឧបរជ្ជំ ទត្វា តស្ស មហន្តំ យសំ ទិស្វា “រជ្ជម្បិ មេ គណ្ហេយ្យា”តិ ឧប្បន្នាសង្កោ “តាត, ត្វំ ឥតោ និក្ខមិត្វា យត្ថ តេ រុច្ចតិ, តត្ថ វសិត្វា មម អច្ចយេន កុលសន្តកំ រជ្ជំ គណ្ហាហី”តិ អាហ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា បិតរំ វន្ទិត្វា និក្ខមិត្វា អនុបុព្ពេន យមុនំ គន្ត្វា យមុនាយ ច សមុទ្ទស្ស ច បព្ពតស្ស ច អន្តរេ បណ្ណសាលំ មាបេត្វា វនមូលផលាហារោ បដិវសតិ។ តទា សមុទ្ទស្ស ហេដ្ឋិមេ នាគភវនេ ឯកា មតបតិកា នាគមាណវិកា អញ្ញាសំ សបតិកានំ យសំ ឱលោកេត្វា កិលេសំ និស្សាយ នាគភវនា និក្ខមិត្វា សមុទ្ទតីរេ វិចរន្តី រាជបុត្តស្ស បទវលញ្ជំ ទិស្វា បទានុសារេន គន្ត្វា តំ បណ្ណសាលំ អទ្ទស។ តទា រាជបុត្តោ ផលាផលត្ថាយ គតោ ហោតិ។ សា បណ្ណសាលំ បវិសិត្វា កដ្ឋត្ថរណញ្ច សេសបរិក្ខារេ ច ទិស្វា ចិន្តេសិ “ឥទំ

ឲកស្ស បត្តខិតស្ស ចរតក្ខាត់, ឱយំសិស្សាមិ តំ 'សង្ខាយ បត្តខិទោតា ត្វ ទោ ទោ'តិ, សចេ ហិ សង្ខាយ បត្តខិទោតា កចិស្សតិ ទេគ្គប្លាឈិយុទេត្តា, ត ទេ អលក្កតសឃត់ សាឌិឃិស្សតិ៍ សចេ កាយាកិទទោតា កចិស្សតិ, ត សង្ខាបត្តខិទោតា, យយ សឃតស៊ិទេឃច តិបឌ្ខិស្សតិ៍ អឆ តំ កទេហត្វា អត្តទោតា សាយិកំ កត្វា ត្តទេឆច ចសិស្សាមី"តិ៍ សា តាកកចត់ កន្ត្វា ឌិត្តាបុបា្ផតិ ទេចច ឌិត្តាកទេត្ត ច អាហទិត្វា ឌិត្តាបុប្ឋសឃត់ សទេឌ្ឌត្វា បណ្ណសាលិឃំ បុប្ឋបហាទ៍ កត្វា កន្ត្ធណ្ណំ ចិកិទិត្វា បណ្ណសាលំ អលក្ក្ខទិត្វា តាកកចតទេចច កតា៍

ទាឌបុទេត្តា សាយតា្បយឃំ អាកន្ត្វា បណ្ណសាលំ បចិទេដ្ឋា តំ បចត្តិ ឌិស្វា "ទេកត ត្វ ទោ ត្តយំ សឃត់ សឌ្ខិត"ត្តិ ឲលិឲលំ បទិក្ខឌ្ជិត្វា "អទេហា ស្វកន្ត្ធាតិ បុបា្ផតិ, យតាបំ ចត កត្វា សឃត់ បញ្ញាត្ត"ត្តិ ត សង្ខាបត្តខិតការទេចត ទេសាយតស្សឌាទោតា បុប្ឋសឃទេត បទិចត្តិត្វា តិបទេន្ត្ថា តិត្ថ៍ ឌ្លក្កយិត្វា បុតឌិចទេស ស្ទុទិយុក្កយទេតដ្ឋាយ បណ្ណសាលំ អសយ្ឌិត្វា ឲលិឲលត្វាយ អកយាសិ៍ តាកយាឈចិកា តស្មិ៍ ខទេឈ អាកន្ត្វា យិលិតាតិ បុបា្ផតិ ឌិស្វា "កាយាឈិយុទេត្តា ឲស, ត សង្ខាបត្តខិទោតា, សក្កា តំ កហ៊ឹត្យុ"ត្តិ ខាត្វា បុទាឈបុបា្ផតិ តឹហទិត្វា អញ្ញាតិ បុបា្ផតិ អាហទិត្វា តទេឆច តចបុប្ឋសឃត់ សទេឌ្ឌត្វា បណ្ណសាលំ អលក្ក្ខទិត្វា ចក្កទេ បុបា្ផតិ ចិកិទិត្វា តាកកចតទេចច កតា៍ ទេសា តំ ឌិចសឃិ បុប្ឋសឃទេត សឃិត្វា បុតឌិចទេស ចិទេត្តសិ "ទេកា ត្វ ទោ ត្តយំ បណ្ណសាលំ អលក្ក្ខទោតី"តិ? ទេសា ឲលិឲលត្វាយ អកន្ត្វា បណ្ណសាលទោតា អចិទ្ធទេទ បដិច្ឆទេន្ត្ថា អដ្ឋាសិ៍ ត្តតទាបិ តហ្វ កទេត្ត ទេចច បុបា្ផតិ ច អាគាយ អស្សយបធំ អកយាសិ៍ ទាឌបុទេត្តា ក្លត្តយទ្ធបឆទ៍ តាកយាឈចិកំ ឌិស្វាច បដិតទ្ធចិទេត្តា អត្តាតំ អឆទេស្សត្វា តស្សា បណ្ណសាលំ បចិសិត្វា សឃត់ សឌ្ឈតកាទេល បចិសិត្វា "កាសិ ត្វ"ត្តិ បុឆ្ឆិ៍ "អហំ តាកយាឈចិកា, សាមី"តិ៍ "សសាមិកា អស្សាមិកាសី"តិ៍ "សាមិ, អហំ បុទេត្ត សសាមិកា, ត្តឌាតិ បត អស្សាមិកា ចិឆចា"៍ "ត្វំ បត កត្វ ចាសិទេកាសី"តិ? "អហំ ខាទាឈសិទេញ្ញា បុទេត្តា ព្រាហ្មឌត្តក្សយាទេទា តាយ"៍ "ត្វំ តាកកចត់ បហាយ កស្មា ត្តឆ ចិចទេសី"តិ? "សាមិ, អហំ តត្វ សសាមិកាតំ តាកយាឈចិកាតំ ឃសំ ឌ្លទេលិទេកត្វា កិទេលសំ តិស្សាយ ក្កហ៊ឹត្វា តទេតា តិក្កយិត្វា សាយិកំ បទិទេឃសត្តិ ចិចទាមី"តិ៍ "ទេតត ហិ កទេត្ត, សាត្ត, អហម្បិ ត សង្ខាយ បត្តខិទោតា, បិតទា បត ទេ តឹហទិតត្តា ត្តឆ ចសាមិ, ត្វំ យា ចិត្តឃិ, អហំ ទេត សាមិទេកា កចិស្សាមិ, ក្លទេកាបិ ត្តឆ សយក្កចាសំ ចសិស្សាមា"តិ៍ សា "សាត្វ"តិ សម្បដិច្ឆិ៍ តទេតា បដ្ឋាយ ទេត ក្លទេកាបិ តទេត្វច សយក្កចាសំ ចសិសុ៍ សា អត្តទេតា អាត្ធកាទេចត យហាទហំ ទេកហំ យាទេបត្វា យហាទហំ បល្លក្កំ អាហទិត្វា សឃត់ បញ្ញាទេបសិ៍ តទេតា បដ្ឋាយ ម្ធលឲលិឲលំ ត ខាឌិ, ឌិត្តាអត្ថបិតទេយច ក្ខឌ្ជិត្វា ឌីចិកំ កទេប្បសិ៍

អបទកាទេក តាកយាឈចិកា កត្ពំ បដិលភិត្វា បុត្តំ ចិខាឃិ, សាកទេតីទេទ ខាតត្តា តស្ស "សាកទេព្រាហ្មឌទេត្តា"តិ តាមំ កទិំសុ៍ តស្ស បឆសា កយតកាទេល តាកយាឈចិកា ធីតទ៍ ចិខាឃិ, តស្សា សយុទ្ធតីទេទ ខាតត្តា "សយុទ្ធខា"តិ តាមំ កទិំសុ៍ អទេឆទេកា ខាទាឈសិចាសិទេកា ចតចទទេកា តំ ឲាតំ បត្វា កតបដិសត្ថាទេទា ទាឌបុត្តំ សញ្ជាតិត្វា កតិបាហំ តត្វ ចសិត្វា "ទេឌច, អហំ ត្យុប្ហាកំ ត្តឆ ចសតកាចំ ទាឌក្សលស្ស អាទោទចស្សាមី"តិ តំ ចត្តិត្វា តិក្កយិត្វា តកទ៍ អកយាសិ៍ តទា ទាឌា កាលយកាសិ៍ អយច្ចា តស្ស សទីទកិច្ចំ កត្វា សត្តទេ ឌិចទេស សត្ថិបតិត្វា "អទាឌកំ ទឌ្ឌំ តាម ត សណ្ឋាតិ, ទាឌបុត្តស្ស ចសតដ្ឋាតំ ចា អត្ថិកាចំ ចា ត ខាតាម, ឲុស្សទធំ ចិស្សទេឌ្ឌត្វា ទាឌាតំ កហ៊ឹស្សាមា"តិ យន្ត្តឃិំសុ៍ តស្មិ៍ ខទេឈ ចតចទទេកា តកទ៍ បត្វា តំ កធំ ស្វត្វា អយច្ចាតំ សត្តិកំ កន្ត្វា "អហំ ទាឌបុត្តស្ស សត្តិទេក តទេឃា ចត្តាទេទា ឌិចទេស ចសិត្វា អាកទេតាមី"ត្យុតិ តំ បចត្តិ អាចិក្ខិ៍ អយច្ចា តស្ស សក្កាទ៍ កត្វា ទេតត យក្កតាយទេកត សត្ថិ តត្វ កន្ត្វា កតបដិសត្ថាទេទា ទទេញ្ញា កាលកតកាចំ អាទោទចត្វា "ទេឌច, ទឌ្ឌំ បដិបឌ្ខាហី"តិ អាហំសុ៍

សោ “នាគមាណវិកាយ ចិត្តំ ជានិស្សាមី”តិ តំ ឧបសង្កមិត្វា “ភទ្ទេ, បិតា មេ កាលកតោ, អមច្ចា មយ្ហំ ឆត្តំ ឧស្សាបេតុំ អាគតា, គច្ឆាម, ភទ្ទេ, ឧភោបិ ទ្វាទសយោជនិកាយ ពារាណសិយា រជ្ជំ ការេស្សាម, ត្វំ សោឡសន្នំ ឥត្ថិសហស្សានំ ជេដ្ឋិកា ភវិស្សសី”តិ អាហ. “សាមិ, ន សក្កា មយា គន្តុ”ន្តិ. “កិំការណា”តិ? “មយំ ឃោរវិសា ខិប្បកោបី អប្បមត្តកេនបិ កុជ្ឈាម, សបត្តិរោសោ ច នាម ភារិយោ. សចាហំ កិញ្ចិ ទិស្វា វា សុត្វា វា កុទ្ធា ឱលោកេស្សាមិ, ភស្មាមុដ្ឋិ វិយ វិប្បកិរិស្សតិ. ឥមិនា ការណេន ន សក្កា មយា គន្តុ”ន្តិ. រាជបុត្តោ បុនទិវសេបិ យាចតេវ. អថ នំ សា ឯវមាហ – “អហំ តាវ កេនចិ បរិយាយេន ន គមិស្សាមិ, ឥមេ បន មេ បុត្តា នាគកុមារា តវ សម្ភវេន ជាតត្តា មនុស្សជាតិកា. សចេ តេ មយិ សិនេហោ អត្ថិ, ឥមេសុ អប្បមត្តោ ភវ. ឥមេ ខោ បន ឧទកពីជកា សុខុមាលា មគ្គំ គច្ឆន្តា វាតាតបេន កិលមិត្វា មរេយ្យុំ, តស្មា ឯកំ នាវំ ខណាបេត្វា ឧទកស្ស បូរាបេត្វា នាវាយ ឥមេ បុត្តកេ ឧទកកីឡំ កីឡាបេត្វា នគរេបិ អន្តោវត្ថុស្មិំយេវ បោក្ខរណិំ ការេយ្យាសិ, ឯវំ តេ ន កិលមិស្សន្តី”តិ.

សា ឯវញ្ច បន វត្វា រាជបុត្តំ វន្ទិត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បុត្តកេ អាលិង្គិត្វា ថនន្តរេ និបជ្ជាបេត្វា សីសេ ចុម្ពិត្វា រាជបុត្តស្ស និយ្យាទេត្វា រោទិត្វា កន្ទិត្វា តត្ថេវ អន្តរធាយិត្វា នាគភវនំ អគមាសិ. រាជបុត្តោបិ ទោមនស្សប្បត្តោ អស្សុបុណ្ណេហិ នេត្តេហិ និវេសនា និក្ខមិត្វា អក្ខីនិ បុញ្ឆិត្វា អមច្ចេ ឧបសង្កមិ. តេ តំ អភិសិញ្ចិត្វា “ទេវ, អម្ហាកំ នគរំ គច្ឆាមា”តិ វទិំសុ. តេន ហិ សីឃំ នាវំ ខណិត្វា សកដំ អារោបេត្វា ឧទកស្ស បូរេត្វា ឧទកបិដ្ឋេ វណ្ណគន្ធសម្បន្នានិ នានាបុប្ផានិ វិកិរថ, មម បុត្តា ឧទកពីជកា, តេ តត្ថ កីឡន្តា សុខំ គមិស្សន្តី”តិ. អមច្ចា តថា ករិំសុ. រាជា ពារាណសិំ បត្វា អលង្កតនគរំ បវិសិត្វា សោឡសសហស្សាហិ នាដកិត្ថីហិ អមច្ចាទីហិ ច បរិវុតោ មហាតលេ និសីទិត្វា សត្តាហំ មហាបានំ បិវិត្វា បុត្តានំ អត្ថាយ បោក្ខរណិំ ការេសិ. តេ និច្ចំ តត្ថ កីឡិំសុ.

អថេកទិវសំ បោក្ខរណិយំ ឧទកេ បវេសិយមានេ ឯកោ កច្ឆបោ បវិសិត្វា និក្ខមនដ្ឋានំ អបស្សន្តោ បោក្ខរណិតលេ និបជ្ជិត្វា ទារកានំ កីឡនកាលេ ឧទកតោ ឧដ្ឋាយ សីសំ នីហរិត្វា តេ ឱលោកេត្វា បុន ឧទកេ និមុជ្ជិ. តេ តំ ទិស្វា ភីតា បិតុ សន្តិកំ គន្ត្វា “តាត, បោក្ខរណិយំ ឯកោ យក្ខោ អម្ហេ តាសេតី”តិ អាហំសុ. រាជា “គច្ឆថ នំ គណ្ហថា”តិ បុរិសេ អាណាបេសិ. តេ ជាលំ ខិបិត្វា កច្ឆបំ អាទាយ រញ្ញោ ទស្សេសុំ. កុមារា តំ ទិស្វា “ឯស, តាត, បិសាចោ”តិ វិរវិំសុ. រាជា បុត្តសិនេហេន កច្ឆបស្ស កុជ្ឈិត្វា “គច្ឆថស្ស កម្មការណំ ករោថា”តិ អាណាបេសិ. តត្រ ឯកច្ចេ “អយំ រាជវេរិកោ, ឯតំ ឧទុក្ខលេ មុសលេហិ ចុណ្ណវិចុណ្ណំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ អាហំសុ, ឯកច្ចេ “តីហិ បាកេហិ បចិត្វា ខាទិតព្វោ”, ឯកច្ចេ “អង្គារេសុ ឧត្តាបេតព្វោ,” ឯកច្ចេ “អន្តោកដាហេយេវ នំ បចិតុំ វដ្ដតី”តិ អាហំសុ. ឯកោ បន ឧទកភីរុកោ អមច្ចោ “ឥមំ យមុនាយ អាវដ្ដេ ខិបិតុំ វដ្ដតិ, សោ តត្ថ មហាវិនាសំ បាបុណិស្សតិ. ឯវរូបា ហិស្ស កម្មការណា នត្ថី”តិ អាហ. កច្ឆបោ តស្ស កថំ សុត្វា សីសំ នីហរិត្វា ឯវមាហ – “អម្ភោ, កិំ តេ មយា អបរាធោ កតោ, កេន មំ ឯវរូបំ កម្មការណំ វិចារេសិ. មយា ហិ សក្កា ឥតរា កម្មការណា សហិតុំ, អយំ បន អតិកក្ខឡោ, មា ឯវំ អវចា”តិ. តំ សុត្វា រាជា “ឥមំ ឯតទេវ ការេតុំ វដ្ដតី”តិ យមុនាយ អាវដ្ដេ ខិបាបេសិ. បុរិសា តថា អកំសុ. សោ ឯកំ នាគភវនគាមិំ ឧទកវាហំ បត្វា នាគភវនំ អគមាសិ.

អថ នំ តស្មិំ ឧទកវាហេ កីឡមានា ធតរដ្ឋនាគរញ្ញោ បុត្តា នាគមាណវកា ទិស្វា “គណ្ហថ នំ ទាស”ន្តិ អាហំសុ. សោ ចិន្តេសិ “អហំ

ឥរាណសិរេញ្ញោ ហត្វា យុត្តិត្វា ឧចទ្ធបិត៌ ឋទុសាត៌ តាកាត៌ ហត្ថ បទត្វា, ទោត ត្ ទេលា ក្ខបិទេឃត យុទច្ឆ្ឃ្យ”ត្តិ៍ ទសា “អទត្វទេសា ក្ខបិទេឃា”តិ យុសាចាត៌ ពត្វា “ត្ទេយ្យឆតទ្ទ្ឌស្ស តាកទេញ្ញោ សត្តកា ហុត្វា ពស្វា ឧចំ ចទេឆ, អហំ ចិត្តទ្ធឭទ្ឆ តាយ ពន្ធទេបិ ឥរាណសិរេញ្ញោ ក្វទេតា, ឆតទ្ទ្ឌស្ស សត្តិកំ អាកទេតា, អយ្យាកំ រាឌា ឆតទ្ទ្ឌស្ស ឆឹតទំ ឌាត្កាទេយា យំ បហិលិ, តស្ស យំ ឌទេស្សឆា”តិ អាហ៍ ទេត ទសាយតស្សឌាតា តំ អាឌាឃ រេញ្ញោ សត្តិកំ ពត្វា តយត្ថ អាទេរាទេចស៊ុ៍ រាឌា “អាទេតឆ ត”ត្តិ តំ បទេក្កាសាទេបត្វា ឌិស្វាច អតត្តយទេតា ហុត្វា “ឧចំ លិយកសឹទេរា ក្វតកយុំ កាតុំ ត សទេក្កាតិ”តិ អាហ៍ តំ ស្ុត្វា ពន្ធទេបិ “កឹ បត, យហារាឌ, ក្វទេតហិ តាយ តាលប្យាទេណហិ កចិតត្តុំ, សឹទេវិញ្ញាល្ទ្ឌកំ ចា យហត្ថិ ចា អប្យាយាលំ, កតកតទ្ទ្ឌាទេត ពយុតិប្យាឆតទេយច បយាលំ៍ យហារាឌ, អយ្យាកំ រេញ្ញោ ឥហ្វ ក្វតា៍ ឆទេល ពយុំ យតុស្សា ពទេរាត្តិ, អាកាទេស បក្លិទេតា, ក្ខទេព អហទេយច៍ អហញ្ញាចិត្តទ្ធឭទ្ឆ តាយ ពន្ធទេបិ ឌាតត្តរប្យទេត្តា រាឌចល្លទេកា, យា យំ បរិកាសឆា”តិ អត្តទេតា ក្យលំ ចទេណ្ណុសិ៍ អឆ តំ ឆតទ្ទ្ឌោ បុច្ឆិ “ទោត បតទេត្វត រេញ្ញោ ទេបសិទេតាសឹ”តិ៍ យហារាឌ, រាឌា យំ ឧចយាហ “យឃា សពលឌប្បឹទេប រាទ្ទហិ សង្គិ យិត្តឆទេយ្យា ពទេតា, ត្តុឌាតិ ឆតទ្ទ្ឌត តាកទេញ្ញោ សង្គិ យិត្តឆយុំ កាតុំ យយ ឆឹតទំ សយុទ្ទ្ឌំ ឌយុឹ”តិ ចត្វា យំ បហិលិ៍ “ត្ទេយ្យបបញ្ចុំ អពត្វា យឃា សង្គិទេឃច បុរិសំ ទេបទេសត្វា ឌិចសំ ចចត្វទេបត្វា ឌារិកំ កណ្ឍឆា”តិ៍ ទសា ត្ស្សិត្វា តស្ស សក្ការំ ពត្វា ទេតត សង្គិ ចត្តាទេរា តាកយាណចទេព ទេបទេសសិ “ពន្ធឆ, រេញ្ញោ ចចត៌ ស្ុត្វា ឌិចសំ ចចត្វទេបត្វា ឧឆា”តិ៍ ទេត “សាទ្ធ”តិ ចត្វា ពន្ធបំ កទេហត្វា តាកកចតា តិក្ខយិស្ុ៍

ពន្ធទេបិ ឃយុតាឃ ឥរាណសិឃា ច អត្តទេរ ឧកំ បក្យសទំ ឌិស្វា ឧទេពត្បិទេឃត បលិឃិត្កាទេយា ឧចយាហ – “ទេកា តាកយាណចកា, អយ្យាកំ រាឌា បុត្តឌារា ចស្ស យំ ក្ខទេព ទេកាចទេត្តា រាឌតិទេចសត៌ អាកតំ ឌិស្វាច បក្យាតិ ទេតា ទេឌហិ, កិសយុលិតិ ទេឌហឹតិ ឃាចត្តិ៍ អហំ ទេតសំ អត្វាឃ តាតិ កល្យិស្សាយិ, ឧត្វ យំ ចិស្សទេឌ្ជត្វា យំ អបស្សត្តាបិ បុទេរតទំ រេញ្ញោ សត្តិកំ ពន្ធឆ, អហំ ទេចា តទេត្វច បស្សិស្សាយឹ”តិ៍ ទេត តស្ស សទ្ទ្ឌហិត្វា តំ ចិស្សទេឌ្ជស៊ុ៍ ទសា តត្វ ឧកយទេត្ត តិលឹឃិ៍ ត្តុតទេរបិ តំ អឌិស្វា “រេញ្ញោ សត្តិកំ កទេតា កចិស្សតិ”តិ យាណចកចទេណ្ណត រាឌាត៌ ក្ខបសក្កយិស្ុ៍ រាឌា បដិសត្វារំ ពត្វា “ក្យទេតា អាកតត្វា”តិ បុច្ឆិ៍ “ឆតទ្ទ្ឌស្ស សត្តិកា, យហារាឌា”តិ៍ “កឹកាទេណា ត្តុឆាកតា”តិ? “យហារាឌ, យឃំ តស្ស ក្វតា, ឆតទ្ទ្ឌោ ទេចា អាទេរាត្យ បុច្ឆតិ៍ សទេច ឃំ ទេចា ត្តុន្ធឆ, តំ ទេតា ចទេឌឆ៍ ត្យ្យាកំ កិរ ឆឹតទំ សយុទ្ទ្ឌំ អយ្យាកំ រេញ្ញោ បិឌបរិចារិកំ ពត្វា ទេឌឆា”តិ ត្តុយយត្ថ បកាទេសត្វា បឆយំ កាឆយាហំស្ុ –

លិប័ឋ៍

“ឃំ កិញ្ចិ រតត៌ អត្ថិ, ឆតទ្ទ្ឌតិទេចសទេត;

សព្វាតិ ទេត ក្ខបឃត្វ, ឆឹតទំ ទេឌហិ រាឌិទេតា”តិ៍

តត្វ សព្វាតិ ទេត ក្ខបឃត្វតិ តស្ស តិទេចសទេត សព្វាតិ រតតាតិ តច តិទេចសត៌ ក្ខបកច្ឆត្វ៍

តំ សុត្វា រាជា ទុតិយំ គាថមាហ –

៥២៣។

“ន នោ វិវាហោ នាគេហិ, កតបុព្ពោ កុទាចនំ;

តំ វិវាហំ អសំយុត្តំ, កថំ អម្ហេ ករោមសេ”តិ។

តត្ថ អសំយុត្តន្តិ អយុត្តំ តិរច្ឆានេហិ សទ្ធិំ សំសគ្គំ អននុច្ឆវិកំ អម្ហេហិ អម្ហេ មនុស្សជាតិកា សមានា កថំ តិរច្ឆានគតសម្ពន្ធំ ករោមាតិ។

តំ សុត្វា នាគមាណវកា “សចេ តេ ឯតរហិ សទ្ធិំ សម្ពន្ធោ អននុច្ឆវិកោ, អថ កស្មា អត្តនោ ឧបដ្ឋាកំ ចិត្តចូឡំ នាម កញ្ញំ ‘សមុទ្ទជំ នាម តេ ធីតរំ ទេហី’តិ អម្ហាកំ រញ្ញោ បេសេសិ? ឯវំ បេសេត្វា ឥទានិ តេ អម្ហាកំ រាជានំ បរិភវំ ករោន្តស្ស កត្តព្ពយុត្តកំ មយំ ជានិស្សាម។ មយម្បិ នាគមាណវកា”តិ វត្វា រាជានំ តជ្ជេន្តា ទ្វេ គាថា អភាសិំសុ –

៥២៤។

“ជីវិតំ នូន តេ ចត្តំ, រដ្ឋំ វា មនុជាធិប;

ន ហិ នាគេ កុបិតស្មិំ, ចិរំ ជីវន្តិ តាទិសា។

៥២៥។

“យោ ត្វំ ទេវ មនុស្សោសិ, ឥទ្ធិមន្តំ អនិទ្ធិមា;

វរុណស្ស និយំ បុត្តំ, យាមុនំ អតិមញ្ញសី”តិ។

តត្ថ រដ្ឋំ វាតិ ឯកំសេន តយា ជីវិតំ វា រដ្ឋំ វា ចត្តំ។ តាទិសាតិ តុម្ហាទិសា ឯវំ មហានុភាវេ នាគេ កុបិតេ ចិរំ ជីវិតុំ ន សក្កោន្តិ, អន្តរាវ អន្តរធាយន្តិ។ យោ ត្វំ, ទេវ, មនុស្សោសីតិ ទេវ, យោ ត្វំ មនុស្សោ សមានោ។ វរុណស្សាតិ វរុណនាគរាជស្ស។ និយំ បុត្តន្តិ អជ្ឈត្តិកបុត្តំ។ យាមុនន្តិ យមុនាយ ហេដ្ឋា ជាតំ។

តតោ រាជា ឥមា គាថា អភាសិ –

៧៨៨។

“នាតិមញ្ញាបិ រាជានំ, ធតរដ្ឋំ យសស្សិនំ;

ធតរដ្ឋា ហិ នាគានំ, ពហូនមបិ ឥស្សរា។

៧៨៩។

“អហិ មហានុភាវោបិ, ន មេ ធីតរមារហោ;

ខត្តិយោ ច វិទេហានំ, អភិជាតា សមុទ្ទជា”តិ។

តត្ថ ពហូនម្បីតិ បញ្ចយោជនសតិកស្ស នាគភវនស្ស ឥស្សរភាវំ សន្ធាយេវមាហ។ ន មេ ធីតរមារហោតិ ឯវំ មហានុភាវោបិ បន សោ អហិជាតិកត្តា មម ធីតរំ អរហោ ន ហោតិ។ “ខត្តិយោ ច វិទេហានន្តិ ឥទំ មាតិបក្ខេ ញាតកេ ទស្សេន្តោ អាហ។ សមុទ្ទជាតិ សោ ច វិទេហរាជបុត្តោ មម ធីតា សមុទ្ទជា ចាតិ ឧភោបិ អភិជាតា។ តេ អញ្ញមញ្ញំ សំវាសំ អរហន្តិ។ ន ហេសា មណ្ឌូកកុលស្ស សប្បស្ស អនុច្ឆវិកាតិ អាហ។

នាគមាណវកា តំ តត្ថេវ នាសាវាតេន មារេតុកាមា ហុត្វាបិ “អម្ហាកំ ទិវសំ វចនត្ថាយ បេសិតា, ឥមំ មារេត្វា គន្តុំ ន យុត្តំ, គន្ត្វា រញ្ញោ អាចិក្ខិត្វា ជានិស្សាមា”តិ តត្ថេវ អន្តរហិតា “កិំ, តាតា, លទ្ធា តេ រាជធីតា”តិ រញ្ញា បុដ្ឋា កុជ្ឈិត្វា “កិំ, ទេវ, អម្ហេ អការណា យត្ថ វា តត្ថ វា បេសេសិ។ សចេបិ មារេតុកាមោ, ឥធេវ នោ មារេហិ។ សោ តុម្ហេ អក្កោសតិ បរិភាសតិ, អត្តនោ ធីតរំ ជាតិមានេន ឧក្ខិបតី”តិ តេន វុត្តញ្ច អវុត្តញ្ច វត្វា រញ្ញោ កោធំ ឧប្បាទយិំសុ។ សោ អត្តនោ បរិសំ សន្និបាតេត្វា អាណាបេន្តោ អាហ –

៧៩០។

“កម្ពលស្សតរា ឧដ្ឋេន្តុ, សព្ពេ នាគេ និវេទយ;

ພາຣາຓສິໍ ປວິສນ຺ຕຸ, ມາ ຈ ກຍ຺ຈິ ວິເຫຐຍຸ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກມ຺ພລສ຺ສຕຣາ ອຸຏ຺ຐເນ຺ຕູຕິ ກມ຺ພລສ຺ສຕຣາ ນາມ ຕສ຺ສ ມາຕຸປກ຺ຂິກາ ສິເນຣຸປາເທ ວສນກນາຄາ, ເຕ ຈ ອຸຏ຺ຐຫນ຺ຕຸ. ອຍ຺ເຍ ຈ ຈຕູສຸ ທິສາສຸ ອນຸທິສາສຸ ມຕ຺ຕກາ ວາ ມຫິທ຺ທິກນາຄາ, ເຕ ສພ຺ເພ ນາເຄ ສິເນຫນ, ກຕ຺ວາ ຄາຣາເປຖ, ອິທໍ ກິຣ ສຕ຺ຕຸປິເຕາຖາຕິ ອາຄາເປຕ຺ວາ ອຸປຍາຫ. ເຕນ ສເພ຺ພເຫວ ມິລໍ ສຕ຺ຕຸປຕິເຕຫິ “ກິໍ ກເຣາມ, ເທວາ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕ “ສເພ຺ພປິ ເຕ ນາກາ ພາຣາຓສິໍ ປວິສນ຺ຕູ”ຕິ ອາຫ. “ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກິໍ ກາຕພ຺ພໍ, ເທວ, ຕໍ ນາສາວາຕພ຺ພທາເຣນ ກສ຺ສໍ ກເຣາມາ”ຕິ ຈ ວຸເຕ຺ຕ ຣາຊຈິຕຣິ ປຊິນ຺ທຈິຕ຺ຕຕາຍ ຕສ຺ສາ ວິນາສໍ ອນິຈ຺ຊເນ຺ຕາ “ມາ ຈ ກຍ຺ຈິ ວິເຫຐຍຸ”ນ຺ຕິ ອາຫ, ຕຸເມ຺ຫ ເກາຈິ ກຍ຺ຈິ ມາ ວິເຫຐຍາຕິ ອເຕ຺ຖາ. ອຍເມວ ວາ ປາເຐາ.

ອຖ ນໍ ນາຄາ “ສເຈ ເກາຈິ ມນຸເສ຺ສາ ນ ວິເຫເຐຕເພ຺ພາ, ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກິໍ ກຣິສ຺ສາມາ”ຕິ ອາຫໍສຸ. ອຖ ເນ “ນິເຄ຺ຣາເທ຺ຍ ກເຣາຖ, ອຫມ຺ປິ ນເຄຣໍ ນາຍ ກຣິສ຺ສາມີ”ຕິ ອາຈິກ຺ຂເນ຺ຕາ ຄາຖາທ຺ວຍມາຫ –

໕໘໑.

“ນິໂຄ຺ຣເທສຸ ໂສເພ຺ພສຸ, ຣຖິຍາ ຈຈ຺ຈເຣສຸ ຈ;

ຣຸກ຺ເຂຄ຺ເຄສຸ ຈ ລມ຺ພນ຺ຕຸ, ວິຕຕາ ເຕາຣເຓສຸ ຈ.

໕໘໒.

“ອຫມ຺ປິ ສພ຺ພເສເຕນ, ມຫຕາ ສຸມຫໍ ປຸຣໍ;

ປຣິກ຺ຂິປິສ຺ສໍ ເພາເຄຫິ, ກາສີນໍ ຊນຍໍ ພຍ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ໂສເພ຺ພສູຕິ ໂປກ຺ຂຣຓີສຸ. ຣຖິຍາຕິ ຣຖິກາຍ. ວິຕຕາຕິ ວິຕຕສຣີຣາ ມຫາສຣີຣາ ຫຸຕ຺ວາ ເອເຕສຸ ເຈຕ ນິໂຄ຺ຣທາທີສຸ ທ຺ວາຣເຕາຣເຓສຸ ຈ ໂອລມ຺ພນ຺ຕຸ, ເອຕ຺ຕກໍ ນາກາ ກໂຣນ຺ຕຸ, ກໂຣນ຺ຕາ ຈ ນິໂຄ຺ຣເທສຸ ຕາວ ມຫາປີຐານິ ເຫຏ຺ຐາ ຈ ອຸປຣິ ຈ ອນ຺ຕຣາຄາຣຄໍ຺ຄາທີສຸ ຈ ໂປກ຺ຂຣຓີສຸ ອຸກ຺ກາຈິເນ຺ຕ ຣຖິກາທີສຸ ປເທເສສຸ ເຈວ ຖເລສຸ ຈ ມຫນ຺ຕານິ ສຣີຣານິ ມາເປຕ຺ວາ ມຫເນ຺ຕ ຜເຓ ກຕ຺ວາ ກມ຺ມາຣກຄ຺ຄີ ວິຍ ທມຍນ຺ຕາ “ສຸສູ”ຕິ ສທ຺ທໍ ກໂຣນ຺ຕາ ໂອລມ຺ພນ຺ຕຸ ຈ ນິປຊ຺ຊນ຺ຕຸ ຈ. ອຕ຺ຕານໍ ປນ ຕຣຸຓທາຣການໍ ອິຕ຺ຖີນໍ ອຖິກ຺ຄຸຓ຺ຕານໍ ກມ຺ປິຕິຕຸ ເກາຕິ ສມ຺ປນ຺ຊາຍ ທາເຕິ ພ຺ເຣມໍ ວທນ຺ຕຸ ມາ ຈ ກຍ຺ຈິ ວິເຫຐຍຸໍ. ອຫມ຺ປິ ສພ຺ພເສເຕນ ມຫເນ຺ຕນ ສຣີເຣນ ກຕ຺ວາ ສຸມຫນ຺ຕໍ ກາສິປຸຣໍ ສຕ຺ຕກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ເພາເຄຫິ ປຣິກ຺ຂິປິສ຺ສໍ, ມຫເນ຺ຕນ ຜເຓນ ຕໍ

ឆាទេត្វា ឱភគ្គកាទំ គត្វា កាសិតំ កយំ ឥតឃរេត្តា “ឋុស្ម”ទិ សទ្ទំ យុទ្ធិស្សាយីតិ

អឆ សវេត្ត ភាកា ទឆា អកំសុ ទយត្តំ បកាវសវេត្តា សត្តា អាហ –

លិដ៍១

“តស្ស តំ ចចតំ សុត្វា, ខ្វរកាវភកចល្លិវភា;

ឥរិទាឈសិ បចឌ្ឍិសុ, ភ ច គច្ឆិ ចិវេហឩយំ

លិដ៍៖

“ភិវេចសវេភសុ វសាគ្គវេសុ, ទឆិឃា ចច្ឆវេទសុ ច;

ទុក្ខវេក្កសុ ច លប្ពិសុ, ចិតតា វេតាទវេលាសុ ច

លិដ៍៖

“វេតសុ ចិន្ត្វាភ លឃ្ឍវេត្ត, បុត្ត គក្ខិសុ ភាទិវេឃា;

ភាវេក វសាល្លិកវេត ចិន្ត្វា, បស្សសវេត្ត ឃុហុំ ឃុហុំ

លិដ៍៤

“ឥរិទាឈសិ បញ្ញឆិតា, អាត្យទា សយបឌ្ឍឆ;

ឥរិហា បក្កឃ្យាបក្កត្តំ, ឈិតទំ វេកហិ ទាឌិវេភា”តិ

តត្ថ អវេភកចល្លិវេភាតិ ភិលិខិចវេសភ អវេភកចល្លា ឱចទុបាតិ ហិ វេត ទុបាតិ ឃាបឃិសុ បចឌ្ឍិសុតិ អឌ្ឍទត្តសយវេឃ បចិសិសុ លប្ពិសុតិ

ឆតាទទេ្គត ចុត្តតិយាវេយតេច តេ សទេ្តាសុ ផាតេសុ យតុស្សាត៌ សទ្ធារ៑ បឆ្គិត៌្តា ឆ្ពលឡ្ពីសុ៓ ក្នុតា ហុត្វា អាកេតា បត ចត្តាតេរា តាកយាលចកា រតោោ សឃតស្ស ចត្តាតេរា បរេធ បរិក្លិបិត្វា ្កបរិសីតេស យហទេត្ត ចតេលា កត្វា តុទេល្ពហិ សឹរ៉ បហទត្តា ចិយ ភាធា ចិចរិត្វា

បស្សសត្តា អដ្ចិសុ៓ ឆតាទទេ្គាបិ អត្តតា ចុត្តតិយាវេយត តកទ៑ បដិត្ថាទេកសិ៓ បត្យុញ្ញយាតា បុរិសា ឃតេតា ឃតេតា ហត្ទុ៎ ចា បរិធ៌ ចា បសារទេត្តិ, តត្ទ តត្ទ សទេប្យ លុបិត្វា "សទេប្យា, សទេប្យា"តិ ចិរចត្តិ៓ បុត្ន កត្តិ្សុតិ តេឃសុ ទេកហសុ ឌីបិ ឌលត្តិ, តេតសុ ព្ទតិ្តទេយា បត្យុត្គា

ក្ចាទតោទលទេកាបិតសិតេយា ឆ្ពទេលិកេត្វា ឆ្ពលប្ឫទេត្ត តាទេក ជិស្វា ពាហុ ខុកប្យហាទទេតច កត្តិសុ៓ ខុចិ សកលតកទ៑ ខុកទេកាលិហល៌ អទេហាសិ៓ តសាល្តិ្ធកទេតតិ កតចទេលា៓

បក្តត្តិ ចិកាតាយ រត្តិយា តាកាត៌ អស្សាសចាទេតត សកលតកទេរ រាឌតិទេចសទេត ច ្កប្យាតិឃយាទេត ចិយ កិតា យតុស្សា "តាកទាឌាទេតា កិស្ស ទេតា ចិទេហធធា"តិ ចត្វា តុយ្យ៌ា រាឌា "ឆីតរ៑ កស្សាយី"តិ ឆតាទទេ្តស្ស ក្នុតំ ទេបទេសត្វា បុត តស្ស ក្នុទេតហិ អាកត្វា "ទេកហី"តិ ចុទេត្តា

អយ្យ៌ា រាឌាត៌ អទេក្កាសតិ បរិកាសតិ៓ "សទេច អយ្យ៌ា រទេត្តា ឆីតរ៑ ត កស្សតិ, សកលតកទស្ស ឌីចិត៌ តត្តិ"តិ ចុទេត្តា "ទេតត ហិ ទេតា , សាយិ, ឆ្ពកាស៌ ទេកឆ, យឃ៌ កត្វា រាឌាត៌ ឃាចិស្សាយា"តិ ឃាចត្តា ឆ្ពកាស៌ លកិត្វា រាឌក្វារ៑ កត្វា យហទេត្តត ទេចត បក្តត្តិសុ៓ កវិយាទេយាបិស្ស អត្តទេតា អត្តទេតា កត្តទេសុ តិបត្តកាច "ទេកច, ឆីតរ៑ ឆតាទទេ្គទទេត្តា ទេកហី"តិ ខុកប្យហាទេត កត្តិសុ៓ តេបិ ចត្តាតេរា តាកយាលចកា

"ទេកហី"តិ តុទេល្យ៌ាហិ សឹរ៉ បហទត្តា ចិយ ភាធា ចិចរិត្វា បស្សសត្តា អដ្ចិសុ៓

តសា តិបត្តទេកាច តកទចាសីតត្វា អត្តទេតា ច កវិយាត៌ បរិទេកចិតសត្តិ សុត្វា ចត្វហិ ច តាកយាលចទេកហិ តជ្ជិតត្តា យទលាកឃកីទេតា "យយ ឆីតរ៑ សយុត្គឌ៑ ឆតាទទេ្តស្ស កឃ៉ី"តិ តិក្លត្តុ៎ អចច៓ ត៌ សុត្វា សទេ្តាបិ តាកទាឌាទេតា តិកាចុតយត្តុ៎ បដិក្លយិត្វា ទេកចតកទ៑ ចិយ ខុក៌ តកទ៑ យាទេបត្វា តត្ទ ជិតា "ឆីតរ៑ កិទ ទេតា ទេបទេសត្ន"តិ បណ្ណាកាទ៑ បហិលិសុ៓ រាឌា តេតហិ អាកត៌ បណ្ណាកាទ៑ កទេហត្វា "តុទេយ្យ៌ាត្ឋច, អហ៌ ឆីតរ៑ អយត្ថាត៌ ហទេត្ទ បហិលិស្សាយី"តិ តេ ្កទេឃ្យាទេឌត្វា ឆីតរ៑ បទេក្កាសាទេបត្វា ្កបរិបិសាធ៌ អាទេទាទេបត្វា សីហបត្ជារ៑ ចិចរិត្វា "អយ្ប, បទេស្សត៌ អលក្កតតកទ៑, ត៌ ខុត្ទ ខុតស្ស រទេត្តា អក្កយទេហសី កចិស្សសិ, ត ក្នុទេរ ព្ទទេតា ត៌ តកទ៑, ្កក្កល្ចិតកាទេលទេឃច ព្ទឆ អាកត្តុ៎ សក្កា, ខុត្ទ កត្តព្វ"ត្តិ សទេ្តាទេបត្វា សឹរ៉ ត្យ៌ាទេបត្វា សទេ្តាលក្កាទេរហិ អលក្កវិត្វា បដិត្ឋត្តទេយាទេក្ក តិសីភាទេបត្វា អយត្ថាត៌ ហទេត្ទ កត្វា បរេហសិ៓ តាកទាឌាទេតា បក្កុយត៌ កត្វា យហាសក្កាទ៑ កវិសុ៓ អយត្ថា តកទ៑ បចិសិត្វា ត៌ តស្ស កត្វា ពាហុ៌ ឆត៌ អាភាឃ តិចត្តិសុ៓ តេ រាឌឆីតរ៑ បិសាធ៌ អាទេទាទេបត្វា អលក្កតជិត្តាសឃទេត តិបឌ្ជាទេបសុ៓ តក្លលាទេត្តាច ត៌ តាកយាលចិកា លុឌ្ជាជិទេចស៌ កទេហត្វា យតុស្សបរិចារិកា ចិយ បរិចារឃិសុ៓ សា ជិត្តាសឃទេត តិបត្តយត្តាច ជិត្តាចស្ស ចុសិត្វា តិត្ថិ ឆ្ពក្កយិ៓

ឆតាទទេ្គា ត៌ កទេហត្វា សត្ថិ៍ តាកបរិសាឃ តត្ទ អត្តទហិទេតា តាកកចទេតទេឃច បរេតុរទេហាសិ៓ រាឌឆីតា បត្យុញ្ញិក្វា អលក្កតជិត្តាសឃត៌ អទេត្តា ច សុចណ្ណបរិសាធយលិបរិសាភាធទេយា ្កឃ្យាតទេបក្លទលិទេយា អលក្កតទេកចតកទ៑ ចិយ តាកកចត៌ ជិស្វា លុឌ្ជាជិបរិចារិកាទេយា បុឆ្ចិ "ព្ទធ៌ តកទ៑ អតិចិយ អលក្កត៌, ត អយ្យ៌ា តកទ៑ ចិយ, កទេស្សត"ត្តិ៓ "សាយិកស្ស តេ សត្តក៌, ទេកចិ, ត អប្យបុត្តា ខុចត្នុប៌ សយ្យត្តិ លកត្តិ, យហាបុត្តាតាយ តេ អឃ៌ លត្ថា"តិ៓ ឆតាទទេ្គាបិ បត្ថាទេយាឌតសតិទេក តាកកចទេត ទេកទិ៍ ចទាទេបសិ "ទេយា សយុត្គឌាយ សប្យចណ្ណ៌ កទេស្សតិ, តស្ស រាឌកទេល្ព៌ា កចិស្សតី"តិ៓ តស្វា ខុទេកាបិ តស្សា សប្យចណ្ណ៌ កទេស្សត៌ សយទេត្ទ តាយ តាទេហាសិ៓ សា យតុស្សទេលិកសទេត្តាយ

១៤ តត្ថ តេន សទ្ធិំ សម្មោទមានា បិយសំវាសំ វសិ។

នគរកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ។

ឧបោសថកណ្ឌំ

សា អបរភាគេ ធតរដ្ឋំ បដិច្ច គព្ភំ បដិលភិត្វា បុត្តំ វិជាយិ, តស្ស បិយទស្សនត្តា “សុទស្សនោ”តិ នាមំ ករិំសុ។ បុនាបរំ បុត្តំ វិជាយិ, តស្ស “ទត្តោ”តិ នាមំ អកំសុ។ សោ បន ភូរិទត្តោ។ បុនេកំ បុត្តំ វិជាយិ, តស្ស “សុភោគោ”តិ នាមំ ករិំសុ។ អបរម្បិ បុត្តំ វិជាយិ, តស្ស “អរិដ្ឋោ”តិ នាមំ ករិំសុ។ ឥតិ សា ចត្តារោ បុត្តេ វិជាយិត្វាបិ នាគភវនភាវំ ន ជានាតិ។ អថេកទិវសំ តរុណនាគា អរិដ្ឋស្ស អាចិក្ខិំសុ “តវ មាតា មនុស្សិត្ថី, ន នាគិនី”តិ។ អរិដ្ឋោ “វីមំសិស្សាមិ ន”ន្តិ ឯកទិវសំ ថនំ បិវន្តោ សប្បសរីរំ មាបេត្វា នង្គុដ្ឋេន មាតុ បិដ្ឋិបាទេ ឃដ្ដេសិ។ សា តស្ស សប្បសរីរំ ទិស្វា ភីតតសិតា មហារវំ រវិត្វា តំ ភូមិយំ ខិបន្តី នខេន តស្ស អក្ខិ ភិន្ទិ។ តតោ លោហិតំ បគ្ឃរិ។ រាជា តស្សា សទ្ទំ សុត្វា “កិមេសា វិរវតី”តិ បុច្ឆិត្វា អរិដ្ឋេន កតកិរិយំ សុត្វា “គណ្ហថ, តំ ទាសំ គហេត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេថា”តិ តជ្ជេន្តោ អាគច្ឆិ។ រាជធីតា តស្ស កុទ្ធភាវំ ញត្វា បុត្តសិនេហេន “ទេវ, បុត្តស្ស មេ អក្ខិ ភិន្នំ, ខមេថស្សាបរាធ”ន្តិ អាហ។ រាជា ឯតាយ ឯវំ វទន្តិយា “កិំ សក្កា កាតុ”ន្តិ ខមិ។ តំ ទិវសំ សា “ឥទំ នាគភវន”ន្តិ អញ្ញាសិ។ តតោ ច បដ្ឋាយ អរិដ្ឋោ កាណារិដ្ឋោ នាម ជាតោ។ ចត្តារោបិ បុត្តា វិញ្ញុតំ បាបុណិំសុ។

អថ នេសំ បិតា យោជនសតិកំ យោជនសតិកំ កត្វា រជ្ជមទាសិ, មហន្តោ យសោ អហោសិ។ សោឡសសោឡស នាគកញ្ញាសហស្សានិ បរិចារយិំសុ។ បិតុ ឯកយោជនសតិកមេវ រជ្ជំ អហោសិ។ តយោ បុត្តា មាសេ មាសេ មាតាបិតរោ បស្សិតុំ អាគច្ឆន្តិ, ភូរិទត្តោ បន អឌ្ឍមាសេ អាគច្ឆតិ។ នាគភវនេ សមុដ្ឋិតំ បញ្ហំ ភូរិទត្តោវ កថេតិ។ បិតរា សទ្ធិំ វិរូបក្ខមហារាជស្សបិ ឧបដ្ឋានំ គច្ឆតិ, តស្ស សន្តិកេ សមុដ្ឋិតំ បញ្ហម្បិ សោវ កថេតិ។ អថេកទិវសំ វិរូបក្ខេ នាគបរិសាយ សទ្ធិំ តិទសបុរំ គន្ត្វា សក្កំ បរិវារេត្វា និសិន្នេ ទេវានំ អន្តរេ បញ្ហោ សមុដ្ឋាសិ។ តំ កោចិ កថេតុំ នាសក្ខិ, បល្លង្កវរគតោ បន ហុត្វា មហាសត្តោវ កថេសិ។ អថ នំ ទេវរាជា ទិព្ពគន្ធបុប្ផេហិ បូជេត្វា “ទត្ត, ត្វំ បថវិសមាយ វិបុលាយ បញ្ញាយ សមន្នាគតោ, ឥតោ បដ្ឋាយ ភូរិទត្តោ នាម ហោហី”តិ “ភូរិទត្តោ” តិស្ស នាមំ អកាសិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ សក្កស្ស ឧបដ្ឋានំ គច្ឆន្តោ អលង្កតវេជយន្តបាសាទំ ទេវច្ឆរាហិ អាកិណ្ណំ អតិមនោហរំ សក្កស្ស សម្បត្តិំ ទិស្វា ទេវលោកេ បិហំ កត្វា “កិំ មេ ឥមិនា មណ្ឌូកភក្ខេន អត្តភាវេន, នាគភវនំ គន្ត្វា ឧបោសថវាសំ វសិត្វា ឥមស្មិំ ទេវលោកេ ឧប្បត្តិការណំ ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា នាគភវនំ គន្ត្វា មាតាបិតរោ អាបុច្ឆិ “អម្មតាតា, អហំ ឧបោសថកម្មំ ករិស្សាមី”តិ។ “សាធុ, តាត, ករោហិ, ករោន្តោ បន ពហិ អកត្វា ឥមស្មិំយេវ នាគភវនេ ឯកស្មិំ សុញ្ញវិមានេ ករោហិ, ពហិគតានំ បន នាគានំ មហន្តំ ភយ”ន្តិ។

សោ “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា តត្ថេវ សុញ្ញវិមានេ រាជុយ្យានេ ឧបោសថវាសំ វសតិ។ អថ នំ នានាតុរិយហត្ថា នាគកញ្ញា បរិវារេន្តិ។ សោ “ន មយ្ហំ ឥធ វសន្តស្ស ឧបោសថកម្មំ មត្ថកំ បាបុណិស្សតិ, មនុស្សបថំ គន្ត្វា ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា និវារណភយេន មាតាបិតូនំ

អគារទោរចត្វា អត្តនោ កទិយានយោ អាយត្តេត្វា “ភន្តេ, អហំ យត្ថុស្សលោកំ គន្ត្វា ឃយុតាតីទេ តិរោកោឆទុរេក្ខា អត្ថិ, តស្សាចិទ្វទេ ចយ៉ិកយត្តេក នេកាកេ អាកុឌិត្វា ចត្យុន្ទេក្ខុនយត្ថាកតំ ក្ខុបេរិយាបថំ អធិដ្ឋាយ តិបដ្ឋិត្វា ក្ខុបេរិយាបថកយ៉ំ កទិស្សាមិ៍ យឃា នព្ទានត្តិ តិបដ្ឋិត្វា ក្ខុបេរិយាបថកយ៉េ កទេត អនុញ្ញាក្ខុយតចេលិយេយេច ត្យុយ ៗ ន ឥន ព្ទតិ្តយោ អាភាយ ចានេត ចានេត ត្វុទិយហត្វា យយ នត្ថិកំ អាកត្ត្វា យំ កទេត្តិ ច បុបេហ្យិ ច បុនេឌត្វា កាឃិត្វា តត្ថិត្វា យំ អាភាយ តាកកចតេយេច អាកច្ឆា”តិ ចត្វា តត្វ កត្ត្វា ចយ៉ិកយត្តេក នេកាកេ អាកុឌិត្វា “នេឃា យយ ចយ៉ំ ចា ត្យាក្ខុំ ចា អដ្ឋិ៍ ចា ទុហិនំ ចា ព្ទច្ឆតិ, នេនា អាហទត្យុ”តិ ចត្យុន្ទេក្ខុនយត្ថាកតំ ក្ខុបេរិយាបថំ អធិដ្ឋាយ តក្ខុលឹនប្បយាលំ នទិនំ យានេបត្វា តិបនេត្ថា ក្ខុបេរិយាបថកយ៉ុយកាសិ៍ អនុនេលា ក្ខុដ្ឋុហនេត្តនេឃេច ចំ តាកយាលចិកា អាកត្តា ឃធាត្យុសិដ្ឋិ បដិបដ្ឋិត្វា តាកកចតំ អានេតត្តិ៍ តស្ស ព្ទយិភា តិឃានេយត ក្ខុបេរិយាបថំ កនេទាត្តស្ស ឌិនេឈា អដ្ឋា ឌិតិចនេត្តា៍

ក្ខុបេរិយាបថលាំ តិដ្ឋិតំ៍

កាទុឡ្យអលាំ

តធា ឲុនេកា ធាទាលសិក្ខានកាយចាឈឹ ព្រាហ្មណោ នេឃាយផនេត្តត តាយ បុនេត្តត នង្គិ អនេញ្ញា កត្ត្វា ឃុលឃត្តបាយចាក្យុទាឌីហិ ព្ទនេដ្ឋត្វា យិនេក ចធិត្វា យំនំ កានេឌតាហទិត្វា ចិក្កិលនេត្តា ឌីចិកំ កនេប្យសិ៍ នេនា ឲុកឌិចនំ អត្តយនេនា នេកាឆាយត្តយ៉ិ អលកិត្វា “តាត នេឃាយផត្ត, ននេច ត្យុច្ឆហត្វា កយិស្សាយ, យាតា នេត កុឌ្ឍិស្សតិ, ឃំ កិទ្ឋិ កនេហត្វា កយិស្សាយា”តិ ចត្វា នេធានិនត្តស្ស តិបត្ថចយ៉ិកដ្ឋាតាកិយុនេលា កត្ត្វា បាតិឃំ បាតុំ ឃយុតំ ព្ទតនេត្តាតំ យិកាតំ បធចលញ្ញូ ឌិដ្ឋា “តាត, យិកយនេក្ក បញ្ញាឃតិ, ត្វំ បដិក្កយិត្វា តិដ្ឋាហិ, អហំ បាតិឃត្តាឃ អាកតំ យិកំ ចិឌ្ឍិស្សាមី”តិ ឆត្ថុ អាភាយ យិកំ ព្ទនេលិនេកនេត្តា ឲុកស្ទិ ទុក្ខយ្វុនេល អដ្ឋាសិ៍ អនេឆនេកា យិនេកា នាឃត្យុយនេឃ បាតិឃំ បាតុំ អាកនេតា៍ នេនា តំ ចិឌ្ឍិ យិនេកា តត្វ អបតិត្វា ននេចនេកត តឌ្ឍិនេតា នេលាហិនេតត បឈ្លុទនេត្តត បលាឃិ៍ បិតាបុត្តា តំ អត្យុចាត្តិត្វា បតិតដ្ឋានេត យំនំ កនេហត្វា អនេញ្ញា តិក្ខយិត្វា ឃុទិយត្តុក្ខយតចេលិយ តំ តិរោកាធំ បត្វា “ព្ទឆាតិ អកានេលា, ត នក្កា កត្តុំ, ព្ទនេឆច ចសិស្សាយា”តិ យំនំ ឲុកយនេត្ត ធនេបត្វា ទុក្ខ អាទុឃ្យាចិដបត្តនេទ តិបឌ្ឍិនុ៍ ព្រាហ្មណោ បត្ថុននយនេឃ បត្យុឌ្ឍិត្វា យិកនក្ខុនចតាយ នេឃាតំ ព្ទនេហិ៍

តស្ទិ លនេល តាកយាលចិកានេឃា អាកត្តា នេធានិនត្តស្ស បុបា្យនតំ បញ្ញានេបសុំ៍ នេនា អហិនទិនំ អត្តនេឆានេបត្វា នព្ទាលក្ខានបដិយល្ពិតំ ឌិព្ទានទិនំ យានេបត្វា នក្កលិលិយ បុប្យានេត តិឃិធិ៍ តាកយាលចិកាបិ តំ កត្តយាលាឌីហិ បុនេឌត្វា ឌិព្ទាត្វុទិឃាតិ ចានេឌត្វា តច្ឆកិតំ បដ្ឋុនេបសុំ៍ ព្រាហ្មណោ តំ នង្គុំ ឃុត្វា “នេកា ត្យុ នេលា ឲុន, ឌាតិស្សាយិ ត”ត្តិ ចិនេត្តត្វា “បុត្ត, បុត្តា”តិ ចត្វាបិ បុត្តំ បនេធានេឆតុំ អននេក្កានេត្តា “នឃត្យុ ឲុន, កិលនេត្តា កចិស្សតិ, អហនេយច កយិស្សាមី”តិ ទុក្ខា ព្ទនុឃ្យាតស្ស នត្តិកំ អកយាសិ៍ តាកយាលចិកា តំ ឌិដ្ឋា នង្គិ ត្វុទិនេឃហិ ក្ខុយិឃំ តិយុឌ្ឍិត្វា អត្តនោ តាកកចតេយេច កតា៍ នេធានិនត្តា ឲុកនេកាច អនេហាសិ៍ ព្រាហ្មណោ តស្ស នត្តិកំ កត្ត្វា បុច្ឆនេត្តា កាធាត្វុឃយាហ –

សិដសិ៍

“បុប្ផាភិហារស្ស វនស្ស មជ្ឈេ កោ លោហិតក្ខោ វិតតន្តរំសោ;

កា កម្ពុកាយូរធរា សុវត្ថា, តិដ្ឋន្តិ នារិយោ ទស វន្ទមានា។

១៩៨។

“កោ ត្វំ ព្រហាពាហុ វនស្ស មជ្ឈេ វិរោចសិ ឃតសិត្តោវ អគ្គិ;

មហេសក្ខោ អញ្ញតរោសិ យក្ខោ, ឧទាហុ នាគោសិ មហានុភាវោ”តិ។

តត្ថ បុប្ផាភិហារស្សាតិ ទោឡិសត្តស្ស បុប្ផត្វាយ អាករោត ជិត្តបុប្ផាភិហារេន សមន្តាគតស្ស។ កោតិ កោ នាម ត្វំ។ លោហិតក្ខោតិ រត្តក្ខោ។ វិតតន្តរំសោតិ បុថុលអន្តរំសោ។ កម្ពុកាយូរធរាតិ សុវណ្ណាលង្ការធរា។ ព្រហាពាហូតិ មហាពាហុ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ “សចេបិ ‘សក្កោហមស្មិ អញ្ញតរោ មហិទ្ធិកោ’តិ វក្ខាមិ, សទ្ទហិស្សតេវាយំ ព្រាហ្មណោ, អជ្ជ បន មយា សច្ចមេវ កថេតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា អត្តនោ នាគរាជភាវំ កថេន្តោ អាហ –

១៩៩។

“នាគោហមស្មិ ឥទ្ធិមា, តេជស្សី ទុរតិក្កមោ;

ឌំសេយ្យំ តេជសា កុទ្ធោ, ផីតំ ជនបទំ អបិ។

២០០។

“សមុទ្ទជា ហិ មេ មាតា, ធតរដ្ឋោ ច មេ បិតា;

សុទស្សនកនិដ្ឋាស្មិ, ភូរិទត្តោតិ មំ វិទូ”តិ។

តត្ថ តេជស្សីតិ សីលតេជេន តេជវា។ ទុរតិក្កមោតិ អញ្ញេន អតិក្កមិតុំ អសក្កុណេយ្យោ។ ធនសេយ្យន្តិ សមាហំ ព្យគ្ឃា ឋិតំ ជនបទំ អបិ ធនសេយ្យំ, បមិណំ មម ទានាយ បតិតមត្តាយ សទ្ធិំ បមិណា មម តេជេន សោ សន្តោ ជនបទោ កុទ្ធា កោបេយ្យាតិ វទតិ។ សុគន្ធគតិន្ទ្រាសុំតិ អហំ មម កាតុ សុគន្ធស្ស គតិន្ទ្រា អស្មិ។ វិន្ទតិ ឥទំ មមំ បញ្ញោមាជនសតិកោ នាគរុទេន ជាតត្តីតិ។

ពុទ្ធញ្ញា បន ទត្វា មហាសត្តោ ជិនេត្តសិ “អហំ ព្រាហ្មណោ ធនត្ថោ ឋិតោ, អហិតុណ្ឌិកស្ស អារោចេត្វា ស្វេបិវសភិកមុស្ស តេ អត្តនាយមិ កុរេយ្យំ, យំ ត្វនាហំ ពុមំ នាគរាជំ តេត្វា មហត្តំ យសំ ទត្វា ស្វេបិវសភិកមុំ អទ្ធតិយំ កុរេយ្យ”ន្តិ។ អថ នំ អាហ “ព្រាហ្មណ, មហន្តំ តេ យសំ ទស្សាមិ, រមណីយំ នាគរាជំ, ឥហិ តត្ថ គច្ឆាមា”តិ។ “សាមិ, បុត្តោ មេ អត្ថិ, តស្សំ គច្ឆន្តោ អាគមិស្សាមី”តិ។ អថ នំ មហាសត្តោ “គច្ឆ, ព្រាហ្មណ, អានេហិ ន”ន្តិ ទត្វា អត្តនោ អាវាសំ អាចិក្ខន្តោ អាហ –

ប៉០១។

“យំ កញ្ចិ សទាវង្គំ, រហទំ នេកស្មំ នេបក្ខសិ;

ឥស ជិនេញ្ញា មមាវានេសា, អនេកសតនេបិរិនេសា។

ប៉០២។

“មយុទ្ធនេកាព្ពាកិរុទំ, តីនេលិទំ វតមញ្ញុតា;

យមុនំ បវិស មា ភីតោ, ខេមំ វត្តវតំ សិវ”ន្តិ។

តត្ថ សទាវង្គន្តិ សទា បវត្តំ អាវង្គំ។ នេកស្មន្តិ កមាគតំ។ នេបក្ខសីតិ យំ ឥវន្មំ រហទំ បស្សសិ។ មយុទ្ធនេកាព្ពាកិរុទន្តិ ស្វេកាសុ តីនេសុ វតឈដិយំ វសន្តេហិ មយុទ្ធេហិ ច នេកាព្ពេហិ ច អភិរុទំ ស្វបក្ខុជិតំ។ តីនេលិទន្តិ តីលសលិលំ។ វតមញ្ញុតាតិ វតមញ្ញេត្ត សត្ថមាតំ។ បវិស មា ភីតោតិ ឥវន្មំ មយុទំ អភីតោ ហុត្វា បវិស។ វត្តវតន្តិ វត្តសម្បន្នំ អាវាសវន្តំ វសតុម្ហិ បវិស, គច្ឆ, ព្រាហ្មណ, បុត្តំ អានេហីតិ។

ព្រាហ្មណោ គន្ត្វា បុត្តស្ស តមត្ថំ អារោចេត្វា បុត្តំ អានេតសិ។ មហាសត្តោ តេ ស្វេកាបិ អាទាយ មយុនាតីរំ គន្ត្វា តីនេរ ឋិតោ អាហ –

ប៉០៣។

“ຕຕ຺ຖ ປເຕ຺ຕາ ສາຕຸຈເຣາ, ສຫ ປຸເຕ຺ຕນ ຣາຫຸລາ;

ປູຊິເຕາ ມຫິຍາເກາມທິ, ສຸຕົ ຣາຫຸລ ຈນ຺ທສີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ປເຕ຺ຕາຕິ ຕັ ອມ຺ຫາກັ ນາຄກຈຕັ ປເຕ຺ຕາ ຫຕ຺ວາ. ມຫຕ຺ຖີ ມມ ສຕ຺ຕເກທິ ກາເມທິ ປູຊິເຕາ. ຈນ຺ທສີຕິ ຕຕ຺ຖ ນາຄກຈເນ ສຸຕົ ຈສິສ຺ສຕິ.

ໂອຈັ ຈຕ຺ວາ ມທາສເຕ຺ຕາ ວຸເຄາປິ ເຕ ປິຕາປຸເຕ຺ຕ ອຕ຺ຕເນາ ອານຸກາເຣນ ນາຄກຈຕັ ອາເນສິ. ເຕສັ ຕຕ຺ຖ ຊິເວ຺ຕາ ອຕ຺ຕການາ ປິຕຸກຈິ. ອຈ

ເນສັ ມທາສເຕ຺ຕາ ຊິວ຺ຕສມ຺ຕຕ຺ຕິ ຄຕ຺ວາ ຈຕ຺ຕາຣິ ຈຕ຺ຕາຣິ ນາຄກຍ຺ຍາສຕາຕິ ອທາສິ. ເຕ ມທາສມ຺ຕຕ຺ຕິ ອນຸກຈິສຸ. ເຕາຊິສເຕ຺ຕາປິ ອປ຺ປມເຕ຺ຕາ

ວຸເປີສຈກມ຺ມໍ ອກາສິ. ອຕ຺ຕຄ຺ຄມາສັ ມາຕາປິຕຸສັ ວຸປຕ຺ຖາສັ ກຕ຺ວາ ຄມ຺ຫກັ ກເຈຕ຺ວາ ຕເຕາ ຈ ຣາຫຸລສ຺ສ ສຕ຺ຕິກັ ກຕ຺ວາ ອາເຣາຄ຺ຍ ປຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ

“ເມນ ເຕ ອເຕ຺ຕາ, ຕັ ຈເຄຍ຺ຍາສິ, ອນຸກ຺ກຳມາເນາ ອທິເຣາ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ເສາມເຄຕ຺ຕນປິ ສທ຺ທິ ປຕິສນ຺ຕາເຣ ກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເນາ ນິເວສນັ ອກາສິ.

ຣາຫຸເລາ ໂອກນັຈນ຺ທຳ ນາຄກເຈນ ຈສິຕ຺ວາ ມຕ຺ຖປຸຍ຺ຍາຕາຍ ວຸກ຺ກຳລິເຕາ ມນຸສ຺ສເລາກັ ຄຕ຺ຕກາເມາ ອເຫາສິ. ນາຄກຈນມສ຺ສ

ເລາກຕ຺ຕຣີເຣາ ຈິຍ ອລງ຺ກຕປິສາເທາ ຈາຕ຺ທກາກາຣົ ຈິຍ ອລງ຺ກຕນາຄກຍ຺ຍາ ຍກ຺ກົນິເຍາ ຈິຍ ວຸປຕ຺ຖຫິສຸ. ເສາ “ອຫັ ຕາຈ ວຸກ຺ກຳລິເຕາ

, ເສາມເຄຕ຺ຕສ຺ສປິ ຈິຕ຺ຕັ ຊານິສ຺ສາມີ”ຕິ ຕສ຺ສ ສຕ຺ຕິກັ ຄຕ຺ວາ ອາຫ “ກິ, ຕາຕ, ວຸກ຺ກຳລສີ”ຕິ? “ກສ຺ມາ ວຸກ຺ກຳລິສ຺ສາມິ ນ ວຸກ຺ກຳລາມິ, ຕ຺ວັ ປນ ວຸກ຺ກຳລສິ,

ຕາຕາ”ຕິ? “ອາມ ຕາຕາ”ຕິ. “ກິກາຣເຜາ”ຕິ. “ຕຈ ມາຕຸ ເຈຈ ກາຕຸກກິນິນເຂ຺ຕ ອຄສ຺ສເນນ ວຸກ຺ກຳລາມິ, ໂອຫິ, ຕາຕ ເສາມເຄຕ຺ຕ, ຄຈ຺ຈາມາ”ຕິ.

ເສາ “ນ ຄຈ຺ຈາມີ”ຕິ ຈຕ຺ວາປິ ປຸນປ຺ປຸນັ ປິຕຣາ ຍາຈິຍມາເນາ “ສາທຸ”ຕິ ສມ຺ປຕິຈ຺ຈິ.

ຣາຫຸເລາ “ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ຕາຈ ເມ ມເນາ ລເທ຺ຄາ, ສເຈ ປນາຫັ ຄຸຣິຄຕ຺ຕສ຺ສ ‘ວຸກ຺ກຳລິເຕາມີ’ຕິ ຈກ຺ຂາມິ, ອຕິເຣກຕຣັ ເມ ຍສັ ຄສ຺ສຕິ, ໂອຈັ ເມ

ກມຕັ ນ ກຈິສ຺ສຕິ. ໂອເກນ ປນ ວຸປາເຍນ ຕສ຺ສ ສມ຺ຕຕ຺ຕິ ຈເຜ຺ຕຕ຺ວາ ‘ຕ຺ວັ ໂອຈຣູປັ ສມ຺ຕຕ຺ຕິ ປທາຍ ກິກາຣເຜາ ມນຸສ຺ສເລາກັ ຄຕ຺ວາ ວຸເປີສຈກມ຺ມໍ

ກເຣາສີ’ຕິ ປຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ ‘ສກ຺ກຕ຺ວາຍາ’ຕິ ວຸເຕ຺ຕ ‘ຕ຺ວັ ຕາຈ ໂອຈຣູປັ ສມ຺ຕຕ຺ຕິ ປທາຍ ສກ຺ກຕ຺ວາຍ ວຸເປີສຈກມ຺ມໍ ກເຣາສິ, ກິມງ຺ຄ ປນ ມມັເມຈ

ປເຣເຜນ ຊີຈິກັ ກເປ຺ມ, ອຫມ຺ປິ ມນຸສ຺ສເລາກັ ຄຕ຺ວາ ຈາຕເກ ຊີຄ຺ວາ ປຕ຺ຖຊິຕ຺ວາ ສມເຜາຈມ຺ມໍ ກຣິສ຺ສາມີ’ຕິ ຕັ ສຍ຺ຍາເປສ຺ສາມິ. ອຈ ເມ ເສາ

ກມຕັ ອນຸຊານິສ຺ສຕີ”ຕິ ຈິເຕ຺ຕຕ຺ວາ ໂອກຊິຈສັ ເຕາຄາກຕ຺ວາ “ກິ, ຣາຫຸລ, ວຸກ຺ກຳລສີ”ຕິ ປຸຈ຺ເຕາ “ຕຸມ຺ຫາກັ ສມ຺ຕິກາ ອມ຺ຫາກັ ນ ກິຊ຺ຊິ

ປຣິຫາມຕີ”ຕິ ກິຊ຺ຊິ ກມນປຕິຈາຄ຺ຄ ອຈຕ຺ວາຈ ອາຊິເຕາ ຕາຈ ຕສ຺ສ ສມ຺ຕຕ຺ຕິ ຈເຜ຺ຕເນ຺ຕາ ອາຫ –

ປ໐໓ໍ

“ສມາ ສມນ຺ຕປຣິເຕາ, ປຫູຕຕກຣາ ມທີ;

ຊາຕ຺ຖເກາປກສຍ຺ຍາຕ຺ຕາ, ເສາກຕິ ຫຣິຕຸຕ຺ຕຍາໍ

᪆᪀᪃᪨

“ᩁᨾ᩠ᨿᩣᨶᩥ ᩅᨶᨧᩮᨲ᩠ᨿᩣᨶᩥ, ᩁᨾ᩠ᨿᩣ ᩉᩴᩈᩪᨸᨠᩪᨩᩥᨲᩣ;

ᩒᨸᩩᨸ᩠ᨹᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᩩᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨲᩣ᪨

᪆᪀᪄᪨

“ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩣ ᩈᩩᨠᨲᩣ ᨳᨾ᩠ᨽᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩮᩊᩩᩁᩥᨿᩣᨾᨿᩣ;

ᩈᩉᩔᨳᨾ᩠ᨽᩣ ᨸᩣᩈᩣᨴᩣ, ᨸᩪᩁᩣ ᨠᨬ᩠ᨬᩣᩉᩥ ᨩᩮᩣᨲᩁᩮ᪨

᪆᪀᪅᪨

“ᩅᩥᨾᩣᨶᩴ ᩏᨸᨸᨶ᩠ᨶᩣᩈᩥ, ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ;

ᩋᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩴ ᩈᩥᩅᩴ ᩁᨾ᩠ᨾᩴ, ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩈᩩᨡᩈᩴᩉᩥᨲᩴ᪨

᪆᪀᪆᪨

“ᨿᨬ᩠ᨬᩮ ᩈᩉᩔᨶᩮᨲ᩠ᨲᩔ, ᩅᩥᨾᩣᨶᩴ ᨽᩣᨠᩥᨠᨱ᩠ᨱᩈᩥ;

ᩍᨴ᩠ᨵᩦ ᩉᩥ ᨲ᩠ᨿᩣᨿᩴ ᩅᩥᨸᩩᩃᩣ, ᩈᨠ᩠ᨠᩔᩮᩅ ᨩᩩᨲᩦᨾᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾᩣ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨸᩁᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᩈᨾᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᩮᩈᩩ ᩋᨿᩴ ᨲᩅ ᨽᩣᨣᨠᩅᨲᩮ ᨾᩉᩦ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩁᨩᨲᨾᩉᩦ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᩅᩣᩃᩩᨠᩣᨸᩁᩥᨠᩥᨱ᩠ᨱᩣ ᩈᨾᨲᩃᩣ᪨ ᨸᩉᩪᨲᨲᨣᩁᩣ ᨾᩉᩦᨲᩥ ᨻᩉᩩᨠᩮᩉᩥ ᨲᨣᩁᨣᨧ᩠ᨨᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩣ᪨ ᩍᨶ᩠ᨴᨣᩮᩣᨸᨠᩈᨬ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣᨲᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩥᨶ᩠ᨴᨣᩮᩣᨸᨠᩮᩉᩥ ᩈᨬ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣ᪨ ᩈᩮᩣᨽᨲᩦᨲᩥ ᩉᩁᩥᨲᩩᨲ᩠ᨲᨾᩣᨲᩥ ᩉᩁᩥᨲᩅᨱ᩠ᨱᨴ᩠ᨴᨲᩥᨱᩈᨬ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣ ᩈᩮᩣᨽᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᨶᨧᩮᨲ᩠ᨿᩣᨶᩦᨲᩥ ᩅᨶᨥᨭᩣ᪨ ᩒᨸᩩᨸ᩠ᨹᨸᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩥᨲᩣ ᨸᨲᩥᨲᩮᩉᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩩᨸᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨬ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣ ᩁᩪᨠᨣᨸᩥᨭ᩠ᨮᩣ᪨ ᩈᩩᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨲᩣᨲᩥ ᨲᩅ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨾᨿᩥᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨲᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩣᨲᩥ ᨲᩅ ᩅᩈᨶᨸᩣᩈᩣᨴᩮᩈᩩ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩣ ᩈᩩᨠᨲᩣ ᩅᩮᩊᩩᩁᩥᨿᨾᨿᩣ ᨳᨾ᩠ᨽᩣ᪨ ᨲᩮᩉᩥ

ឆម្មេហិ សហស្សឆម្មា ពច បិសាឆា តាកពញ្ញាហិ ប្ញុរា ចិឌេញ្ញាតត្តិ៍ ក្ខបបត្តោសិតិ ឲចទ្ធប ចិយាតេ តិញ្ញាតេញ្ញាសិតិ អតេត្វា៍ សហស្សតេត្វស្ស ចិយាតត្តិ សក្កស្ស ចេឌឃត្តបិសាឆ៍ ឰត្ថិ ហិ ឲ្យាឈំ ចិបុលិតិ ឃស្វា ពចាឈំ ចិបុលិ ឰត្ថិ, ពស្វា ព្វំ ទោត ក្ខេបិសឆពេឃ្វុត សក្កស្ស ចិយាតយ្យិ ត បទេត្វសិ, អញ្ញា ពទោតា ក្ខត្តទិ យហត្តិ ឍាត៌ បទេត្វសិតិ យញ្ញាយិ៍

តំ សុត្វា យហាសទេត្វា “យា ទេហចំ, ច្រាហ្វុហោ, អចច, សក្កស្ស ឃឆំ បឌិច្ច អយ្យាកំ ឃទេសា សិទេតទ្ធសត្តិទេព សាសទេបិ ចិឃ, យឈំ ពស្ស បរិចារទេពបិ ត អញ្ញយា”តិ ចត្វា កាឆយាហ –

ប័០៥៎

“យតសាបិ ត បត្តទេត្វា, អាត្យការចា ឌ្យតឹយទោតា;

បរិចារឃយាតាត៌, ទ៌សត្តាត៌ ចសចត្តិត”ត្តិ៍

ពស្សទេត្វា – ច្រាហ្វុហោ, សក្កស្ស ឃទេសា តាយ ឲក៌ ទេ្វ ពទោឃា ចត្តាទេរា ចា ឌិចទេស “ឲត្តទេកា សិឃា”តិ យតសា ចិទេត្តទេត្តតបិ ត អតិបត្តទេត្វា៍ ទោឃបិ ត៌ ចត្តាទេរា យហារាឌាទេតា បរិចារទេត្តិ, ទោពសំ ទេឆចរាឌាត៌ បរិចារឃយាតាត៌ ឰត្តិ តាឃក៌ កត្វា ចទេត្តាត៌ ទ៌សត្តាត៌ ចសចត្តិត៌ ចត្យត្តិ ទេលិកបិលិត៌ ឃសស្សបិ អយ្យាកំ ពិទេស្ហាតកពាត៌ ឃទេសា ទេសាឡ្យអសិ កល៌ តញ្ញឹតិ៍

ឲចញ្ញា បត ចត្វា “ឰត៌ ទោព យទេញ្ញា សហស្សតេត្វស្ស ចិយាត”ត្តិ ចចត៌ សុត្វា អហំ តំ អត្យស្សទិ៍ “អហញ្ញាទេចឌឃត្តិ បទេត្វទេត្វា ក្ខេបិសឆកយ្យុំ កទោរាយឹ”តិ ពស្ស អត្តទេតា បត្វត៌ អាចិក្ខទេត្វា អាហ –

ប័១០៍

“តំ ចិយាត៌ អតិញ្ញាឃ, អយទាត៌ សុទេលសិត៌;

ក្ខេបិសឆំ ក្ខបចសទេត្វា, ទេសយិ ចយ្យិកយុត្តឹ”តិ៍

ពត្វ អតិញ្ញាឃាតិ បទេត្វត្វា៍ អយទាតត្តិ ឌឹឈាឃុកាត៌ ទេឆចាត៌ សុទេលសិតត្តិ ឲសិពសុលាត៌ សុទេល បតិដ្ឋិតាត៌

ក៌ សុត្វា ច្រាហ្វុទេហា “ឰឌាតិ ទេយ ឍ្ឍកាទេសា លទេត្វា”តិ ទេសាយតស្សប្យទេត្វា កត្តិ អាបុច្ឆទេត្វា កាឆាទ្ធឃយាហ –

ប័ទ១១។

“អហញ្ច មិគមេសានោ, សបុត្តោ បាវិសិំ វនំ;

តំ មំ មតំ វា ជីវំ វា, នាភិវេទេន្តិ ញាតកា។

ប័ទ១២។

“អាមន្តយេ ភូរិទត្តំ, កាសិបុត្តំ យសស្សិនំ;

តយា នោ សមនុញ្ញាតា, អបិ បស្សេមុ ញាតកេ”តិ។

តត្ថ នាភិវេទេន្តីតិ ន ជានន្តិ, កេធេន្តាបិ តេសំ នត្ថិ។ អាមន្តយេតិ អាមន្តយាមិ។ កាសិបុត្តន្តិ កាសិរាជធីតាយ បុត្តំ។

តតោ បោធិសត្តោ អាហ –

ប័ទ១៣។

“ឯសោ ហិ វត មេ ឆន្ទោ, យំ វទេសិ មមន្តិកេ;

ន ហិ ឯតាទិសា កាមា, សុលភា ហោន្តិ មានុសេ។

ប័ទ១៤។

“សចេ ត្វំ និច្ឆសេ វត្ថុំ, មម កាមេហិ បូជិតោ;

មយា ត្វំ សមនុញ្ញាតោ, សោត្ថិំ បស្សាហិ ញាតកេ”តិ។

មហាសត្តោ គាថាទ្វយំ វត្វា ចិន្តេសិ – “អយំ មហឹ និស្សាយ សុខំ ជីវន្តោ កស្សចិ នាទិក្ខិស្សតិ, ឯតស្ស សព្ពកាមទទំ មហឹ ទស្សាមី”តិ៍ អថស្ស តំ ទទន្តោ អាហ –

ប័១៣៍

“ធារយមិមំ មហឹ ធញ្ញំ, បសុំ បុត្តេ ច ចិន្តតិ;

អទោរកោ សុខិតោ ហោតិ, កដ្ឋោទាយ ព្រាហ្មណា”តិ៍

តត្ថ បសុំ បុត្តេ ច ចិន្តតីតិ ឥមំ មហឹ ធារយមានោ ឥមស្សានុភាវេន បសុញ្ច បុត្តេ ច អញ្ញញ្ច យំ ឥច្ឆតិ, តំ សព្វំ លភតិ៍

តតោ ព្រាហ្មណោ គាថមាហ –

ប័១៤៍

“កុសលំ បដិនន្ទាមិ, ភូរិទត្ត វចោ តវ;

បព្ពជិស្សាមិ ជិណ្ណោស្មិ, ន កាមេ អភិបត្ថយេ”តិ៍

តស្សត្ថោ – ភូរិទត្ត, តវ វចនំ កុសលំ អនវជ្ជំ, តំ បដិនន្ទាមិ ន បដិក្ខិបាមិ៍ អហំ បន ជិណ្ណោ អស្មិ, តស្មា បព្ពជិស្សាមិ, ន កាមេ អភិបត្ថយាមិ, កឹ មេ មហិយាតិ៍

ពោធិសត្តោ អាហ –

ប័១៥៍

“ព្រហ្មចរិយស្ស ចេ កង្កោ, ហោតិ ភោគេហិ ការិយំ;

អចិកាយ្យមាភោ ឯយ្យាសិ, នាហំ ទស្សាមិ តេ ធន”ន្តិ៍

តត្ថ ចេ ករេយ្យាតិ ព្រហ្មចរិយវាសេន តាយ ក្យុកេរា, អតកិរតស្ស ព្រហ្មចរិយស្ស ចេ ករេយ្យ ហោតិ, តទា កិហិភ្វតស្ស កោរកហិ ការិយំ ហោតិ, ឧចន្ទេប ការេល តំ ភិរោសញ្ញា ហុត្វា យម សត្តិកំ អាកច្ឆេយ្យាសិ, ពាហំ តេ ឆតំ ទស្សាមីតិ។

ព្រាហ្មណោ អាហ –

ប័១ប័

“កុសលំ បដិនន្ទាមិ, ក្វិនត្ត ចេវា តវ;

បុតបិ អាកមិស្សាមិ, សចេ អត្ថោ ភវិស្សតី”តិ។

តត្ថ បុតបីតិ បុត អបិ, អយមេវ វា បាឋោ។

អវស្ស តត្ថ អវសិត្យការតំ ញត្វា មហាសត្តោ ភាកយាលវេក អាណាបេត្វា ព្រាហ្មណំ មនុស្សលោកំ បាបេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

ប័៨ប័

“ឥទំ វត្វា ក្វិនេត្តា, បេសេសិ វត្យេរា ជនេ;

ឯហិ គច្ឆ ខ្ចេឌ្ឍហិ, ខិប្បំ បាបេហិ ព្រាហ្មណំ។

ប័៧០

“តស្ស តំ វចនំ សុត្វា, ខ្ជេឌ្ឍាយ វត្យេរា ជនា;

បេសិតា ក្វិនេត្តន, ខិប្បំ បាបេសុ ព្រាហ្មណ”ន្តិ។

តត្ថ បវិស្សតិ យមុនាតោ ឧត្តារេត្វា ដីរាឡសិមក្កំ បវិសិំសុ, បវិសិត្វា ច បន “ទុវេយ្យាន្ធា”តិ វត្វា នាគភវនមេវ បច្ចាគមិំសុ។

ព្រាហ្មណោបិ “តាត សោមទត្ត, ឯកស្មឹ ទាតេ ឯកំ ជិណ្ណិយា, ឯកស្មឹ ស្នុករ”ន្តិ បុត្តស្ស អាចិក្ខន្តោ អត្តនោ មេ បរិក្ខារំ ទិស្វា “តាត សោមទត្ត, គណ្ហាមា”តិ វត្វា “សាធុ, តាតា”តិ វុត្តេ ឧភោបិ ទិន្នាភរណានិ ចេវ ទិន្នវត្ថានិ ច ឧបរុន្ធិត្វា ភណ្ឌិកំ កត្វា បរិក្ខារំ តីរេ ទបេត្វា ឧត្តរិត្វា គណ្ហិំសុ។ តស្មឹ ខណេ តានិ អត្តនោ ទាយិត្វា នាគភវនមេវ អគមិំសុ។ បទំ និវត្ថការវាចបិលោតិកាវ នេសំ សរីរេ បដិមុញ្ចិំសុ, ទសុសរវត្ថេហិបិ បិលោតិកាវ អហេសុំ។ សោមទត្តោ “នាសិតា មេ អាភរណា, តាតា”តិ បរិទេវិ។ អថ តំ បិតា “មា ចិន្តយិ, មិលោក សន្តោ អន្តោ មិលោ វសិត្វា ជីវិកំ កប្បេស្សាមា”តិ អស្សាសេសិ។ សោមទត្តស្ស មាតា តេនំ អាគមនំ សុត្វា បច្ចុគ្គន្ត្វា ឃរំ នេត្វា អន្នបានេន សន្តប្បេសិ។ ព្រាហ្មណោ ភុញ្ជិត្វា និទ្ទំ ឧបគមិ។ ទុតិយទិវសេ បុត្តោ បុច្ឆិ “តាត, ឧត្តមំ កាលំ កុហិំ គតត្ថា”តិ? “អម្ម, ភូរិទត្តនាគរាជេន អម្ហេ នាគភវនំ នីតា, តតោ ឧក្កណ្ឋិត្វា ឥទានិ អាគតា”តិ។ “កិញ្ចិ បន វោ រតនំ អានីត”ន្តិ។ “នានីតំ អម្មា”តិ។ “កិំ ទុវេយ្យានំ នេន កិញ្ចិ ន ទិន្ន”ន្តិ។ “អម្ម, ភូរិទត្តេន នោ បិតុ សព្ពកាមទុទំ មណិរតនំ អទាសិ, ឥមិនា បន ន គហិតោ”តិ។ “កិំការណា”តិ។ “បព្ពជិស្សតិ កិរា”តិ។ សា “ឧត្តមំ កាលំ ទាររកេ មម ភារំ កត្វា នាគភវនេ វសិត្វា ឥទានិ កិរ បព្ពជិស្សតី”តិ កុជ្ឈិត្វា វីហិកោដ្ឋកទណ្ឌិយា បិដ្ឋិំ បោថេន្តី “អរេ, ទុដ្ឋព្រាហ្មណ, បព្ពជិស្សាមីតិ កិរ មណិរតនំ ន គណ្ហសិ, អថ កស្មា អបព្ពជិត្វា ឥធាគតោសិ, និក្ខម មម ឃរា សីឃ”ន្តិ សន្តជ្ជេសិ។ អថ នំ “ភទ្ទេ, មា កុជ្ឈិ អរញ្ញេ មិលោក សន្តោ អហំ តំ បោសេស្សាមី”តិ វត្វា បុត្តេន សទ្ធិំ អរញ្ញំ គន្ត្វា បុរិមនិយាមេនេវ ជីវិកំ កប្បេសិ។

តទា ទក្ខិណមហាសមុទ្ទស្ស ទិសាភាគេ និម្មលិចារី ឯកោ កុម្ភីលោ បក្ខចារេហិ សមុទ្ទេ ឯកំ ចិណ្ហិត្វា ឯកំ នាគរាជានំ សីសេ គណ្ហិ។ តទាហិ សុបណ្ណា នាគំ គហេតុំ អជានន្តកាលេយេវ, បច្ឆា បណ្ឌរជាតកេ ជានិំសុ។ សោ បន តំ សីសេ គហេត្វាបិ ឧទកេ អនោត្ថរន្តេយេវ ឧក្ខិបិត្វា ខុលមត្តំ អាទាយ ហិមវន្តមត្ថកេន បលាយិ។ តទា ឯកោ កាសិរដ្ឋវាសី ព្រាហ្មណោ ទានិ បព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ហិមវន្តប្បទេសេ បណ្ណសាលំ មាបេត្វា បដិវសតិ។ តស្ស ចង្កមនកោដិយំ មហានិគ្រោធរុក្ខោ អត្ថិ។ សោ តស្ស មូលេ ទិវាវិហារំ ករោតិ។ សុបណ្ណោ និគ្រោធមត្ថកេន នាគំ ហរតិ។ នាគោ ខុលមត្តោ មោចាលំ នង្គុដ្ឋេន និគ្រោធវិដបំ វេឋេសិ។ សុបណ្ណោ តំ អជានន្តោវ មហព្ពលតាយ អាកាសេ បក្ខន្ទិយេវ។ និគ្រោធរុក្ខោ សមូលោ ឧប្បាដិតោ។ សុបណ្ណោ នាគំ និម្មលិចនំ នេត្វា ទុម្ពលំ បហរិត្វា កុច្ឆិំ ផាលេត្វា នាគមេទំ ខាទិត្វា សរីរំ សមុទ្ទកុច្ឆិម្ហិ ឆឌ្ឌេសិ។ និគ្រោធរុក្ខោ បតន្តោ មហាសទ្ទមកាសិ។ សុបណ្ណោ “កិស្ស ឯសោ សទ្ទោ”តិ អធោ ឱលោកេន្តោ និគ្រោធរុក្ខំ ទិស្វា “កុតោ ឯស មយា ឧប្បាដិតោ”តិ ចិន្តេត្វា “តាបសស្ស ចង្កមនកោដិយា និគ្រោធោ ឯសោ”តិ តថតោ ញាត្វា “អយំ តស្ស ពហូបការោ, ‘អកុសលំ នុ ខោ មេ បសុតំ, ឧទាហុ នោ’តិ តមេវ បុច្ឆិត្វា ជានិស្សាមី”តិ មាណវកវេសេន តស្ស សន្តិកំ អគមាសិ។

តស្មឹ ខណេ តាបសោ តំ ឋានំ សមំ ករោតិ។ សុបណ្ណរាជា តាបសំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ អជានន្តោ វិយ “កិស្ស ឋានំ, ភន្តេ, ឥទ”ន្តិ បុច្ឆិ។ “ឧបាសក, ឯកោ សុបណ្ណោ ភោជនត្ថាយ នាគំ ហរន្តោ នាគេន មោចនត្ថាយ និគ្រោធវិដបំ នង្គុដ្ឋេន វេឋិតាយបិ អត្តនោ មហព្ពលតាយ បក្ខន្ទិត្វា គតោ, អថ និគ្រោធរុក្ខោ ឧប្បាដិតោ, ឥទំ តស្ស ឧប្បាដិតដ្ឋាន”ន្តិ។ “កិំ បន, ភន្តេ, តស្ស សុបណ្ណស្ស អកុសលំ

ហោតិ, ឧទាហុ នោ”តិ? “សចេ ន ជានាតិ, អចេតនកម្មំ នាម អកុសលំ ន ហោតី”តិ។ “កិំ នាគស្ស បន, ភន្តេ”តិ? “សោ ខុទ្ទំ នាសេតុំ ន គណ្ហិ មោក្ខត្ថាយ គណ្ហិ តស្មា តស្សាបិ ន ហោតិយេវា”តិ។ សុបណ្ណោ តាបសស្ស តុស្សិត្វា “ភន្តេ, អហំ សោ សុបណ្ណរាជា, តុម្ហាកញ្ញា បញ្ហាវេយ្យាករណេន តុដ្ឋោ, តុម្ហេ អរញ្ញេ ចរថ, អហញ្ហេកំ អលម្ពាយនមន្តំ ជានាមិ, អនគ្ឃោ មន្តោ, តំ តុម្ហាកំ អាចរិយភាគំ កត្វា ទម្មិ, បដិគ្គណ្ហថ នំ”ត្តិ អាហ។ “អលំ មយ្ហំ មន្តេន, គច្ឆថ តុម្ហេ”តិ។ សោ តំ បុនប្បុនំ យាចិត្វា សម្បដិច្ឆាបេត្វា មន្តំ ទត្វា ឱសធានិ អាចិក្ខិត្វា បក្កាមិ។

គរុឡកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ។

កីឡកណ្ឌំ

តស្មិំ កាលេ ពារាណសិយំ ឯកោ ឥណដ្ដព្រាហ្មណោ ពហុំ ឥណំ គហេត្វា ឥណសាមិកេហិ ចោទិយមានោ “កិំ មេ ឥធ វាសេន, អរញ្ញំ បវិសិត្វា មតំ សេយ្យោ”តិ និក្ខមិត្វា វនំ បវិសិត្វា អនុបុព្វេន តំ អស្សមបទំ បត្វា តាបសំ វត្តសម្បទាយ អារាធេសិ។ តាបសោ “អយំ ព្រាហ្មណោ មយ្ហំ អតិវិយ ឧបការកោ, សុបណ្ណរាជេន ទិន្នំ ទិព្វមន្តមស្ស ទស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “ព្រាហ្មណ, អហំ អលម្ពាយនមន្តំ ជានាមិ, តំ តេ ទម្មិ, គណ្ហាហិ នំ”ត្តិ វត្វា “អលំ, ភន្តេ, ន មយ្ហំ មន្តេនត្ថោ”តិ វុត្តេបិ បុនប្បុនំ វត្វា និប្បីឡេត្វា សម្បដិច្ឆាបេត្វា អទាសិយេវ។ តស្ស ច មន្តស្ស អនុច្ឆវិកានិ ឱសធានិ ចេវ មន្តុបចារញ្ច សព្វំ កថេសិ។ ព្រាហ្មណោ “លទ្ធោ មេ ជីវិតុបាយោ”តិ កតិបាហំ វសិត្វា “វាតាពាធោ មេ, ភន្តេ, ពាធតី”តិ អបទេសំ កត្វា តាបសេន វិស្សជ្ជិតោ តំ វន្ទិត្វា ខមាបេត្វា អរញ្ញា និក្ខមិត្វា អនុបុព្វេន យមុនាយ តីរំ បត្វា តំ មន្តំ សជ្ឈាយន្តោ មហាមគ្គំ គច្ឆតិ។

តស្មិំ កាលេ សហស្សមត្តា ភូរិទត្តស្ស បរិចារិកា នាគមាណវិកា តំ សព្វកាមទទំ មណិរតនំ អាទាយ នាគភវនា និក្ខមិត្វា យមុនាតីរេ វាលុកបុលិនេ ឋបេត្វា តស្ស ឱភាសេន សព្វរត្តឹ ឧទកកីឡំ កីឡិត្វា អរុណុគ្គមនេ សព្វាលង្ការេន អលង្ករិត្វា មណិរតនំ បរិវារេត្វា សិរឹ បច្ចនុភវមានា និសីទឹសុ។ ព្រាហ្មណោបិ មន្តំ សជ្ឈាយន្តោ តំ ឋានំ បាបុណិ។ តា មន្តសទ្ទំ សុត្វាវ “ឥមិនា សុបណ្ណេន ភវិតព្ព”ន្តិ មរណភយតជ្ជិតា មណិរតនំ អគ្គហេត្វា បថវិយំ និមុជ្ជិត្វា នាគភវនំ អគមំសុ។ ព្រាហ្មណោបិ មណិរតនំ ទិស្វា “ឥទានេវ មេ មន្តា សមិទ្ធា”តិ តុដ្ឋមានសោ មណិរតនំ អាទាយ បាយាសិ។ តស្មិំ ខណេ នេសាទព្រាហ្មណោ សោមទត្តេន សទ្ធឹ មិគវធាយ អរញ្ញំ បវិសន្តោ តស្ស ហត្ថេ តំ មណិរតនំ ទិស្វា បុត្តំ អាហ “តាត, ននុ ឯសោ អម្ហាកំ ភូរិទត្តេន ទិន្នមណី”តិ? “អាម, តាត, ឯសោ មណី”តិ។ “តេន ហិស្ស អគុណំ កថេត្វា ឥមំ ព្រាហ្មណំ វញ្ចេត្វា គណ្ហាម មណិរតន”ន្តិ។ “តាត, បុព្វេ ភូរិទត្តេន ទីយមានំ ន គណ្ហិត្ថ, ឥទានិ បនេស ព្រាហ្មណោ តញ្ញេវ វញ្ចេស្សតិ, តុណ្ហី ហោហី”តិ។ ព្រាហ្មណោ “ហោតុ, តាត, បស្សិសិ ឯតស្ស វា មម វា វញ្ចនាការ”ន្តិ អាលម្ពាយនេន សទ្ធឹ សល្លបន្តោ អាហ –

ប័ឲត៍

“ᨿᩉ᩠ᨾᩥ ᨸᨠ᩠ᨡᩣᨿᨶ᩠ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨶᩣᨣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨾᨶᩮᩣᩁᨾᩴ;

ᩈᩮᩃᩴ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ, ᨠᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨿᩉ᩠ᨾᩥᨾᨬ᩠ᨬᩣ”ᨲᩥ᩺

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨠ᩠ᨡᩃᩈᨾ᩠ᨾᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᨾᨴᩴ᩺ ᨠᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨿᩉ᩠ᨾᩥ ᩋᨵᩥᨣᨲᩮᩣᩈᩥ᩺

ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨸᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

ᨸᩢ᪑᪑᩺

“ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᨠ᩠ᨡᩈᩉᩔᩣᩉᩥ, ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨲᩴ;

ᩋᨩ᩠ᨩ ᨠᩣᩃᩴ ᨸᨳᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥᩴ ᨿᩉ᩠ᨾᩥ ᨲ᩠ᩅᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ᩺

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩋᩉᩴ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨠᩣᩃᩴ ᨸᩣᨲᩮᩣᩅ ᨸᨳᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣᩉᩥ ᩈᩉᩔᨾᨲ᩠ᨲᩣᩉᩥ ᨶᩣᨣᨾᩣᨱᩅᩥᨠᩣᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨲᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨿᩉ᩠ᨾᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥᩴ᩺ ᨿᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩉᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨧ ᩅᩮᨲᩣ ᨾᨶᨲᩩᨭ᩠ᨮᩮᨲᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩃᩥᨲᩣᨲᩥ᩺

ᨲᩮᩈᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᩈᨩ᩠ᨩᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨿᩉ᩠ᨾᩥᨶᩮᨲᩔ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᩮᨿ ᨲᩥᩔᩣ ᨣᩤᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

ᨸᩢ᪑᪒᩺

“ᩈᩩᨸᨧᩥᨱ᩠ᨱᩣ ᩋᨿᩴ ᩈᩮᩃᩮᩣ, ᩋᨧ᩠ᨧᩥᨲᩮᩣ ᨾᩣᨶᩥᨲᩮᩣ ᩈᨴᩣ;

ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᩥᨲᩮᩣ ᩈᩩᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᨾᨽᩥᩈᩣᨵᨿᩮ᩺

ᨸᩢ᪑᪓᩺

“ᩏᨸᨧᩣᩁᩅᩥᨸᨶ᩠ᨶᩔ, ᩅᩥᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᩁᩣᨵᨶᩣᨿ ᨧ;

អឃំ សេលោ ខិភាឃាឃ, បរិខិណ្ណា អឃោភិឃោ៍

ប័១៨៉

“ភ ទ្ឋយំ អក្សរសេលា ខិញ្ញំ, យលិ ឆារេច្យារេហា;

បដិបដ្ឋ ឃតំ ភិក្ល, ដេហិយំ រតតំ យយ”ត្តិ៍

តត្ថ ឃដ្ឋាតត្តិ យោ ទ្ឋយំ សេលំ ឃុដ្ឋ ឱ្លបធទិតំ្យ អដ្ឋិតំ្យ អត្ថភោ ឌីខិតំ ខិឃ យយាឃិតំ្យ ឃុដ្ឋ ឆារេតំ្យ ឃុដ្ឋ ភិក្លិបិតំ្យ ឌាភាតិ, តឃ្យេច ឃុបខិណ្ណា អដ្ឋិតោ យាភិតោ ឃុឆារិតោ ឃុភិក្លិត្តោ អឃំ សេលោ ឃដ្ឋា អត្ថ ឃារេឆតីតិ អភត្វា៍ ឱ្លបធារខិបត្ថុស្សាតិ យោ បភ ឱ្លបធារខិបត្ថា ហោតិ, តឃ្យេឃា អត្យបិយោភ បរិខិណ្ណា ខិភាឃយេច ចហតីតិ ចឆតិ៍ ឆារេច្យារេហាតិ ឆារេតំ្យ អរេហា៍ បដិបដ្ឋ ឃតំ ភិក្ឃត្តិ អយ្យាតំ រោហ ពាហ្វ យលិ, យឃយេតំ កហេតំ្យ ឌាភាយ៍ អហំ តេ ភិក្លឃតំ ឌស្សាយិ, តំ បដិបដ្ឋ, ដេហិ ទ្ឋយំ យលិរតតំ យយត្តិ៍ តឃ្យ ហិ ពោហ ខុពោបិ ឃុចណ្ណិភិក្ល ភត្តិ៍ ឃោ បភ តឃ្យ យលិភោ ឃដ្ឋាកាយដដកាចំ ឌាភាតិ ៍ តេភឃ្យ ខុតដហោឃិ “អហំ ឃឹឃំ ភេ្សា យលិ ឱ្លដពោភ បរិយេឃាសិត្វា ‘ភិក្លឃតំ យេ ដេហី’តិ ចក្លាយិ, អភេឆឃ យេ ឌស្សតិ, តយហំ ខុតឃ្យ ឌស្សាយី”តិ៍ តឃ្វា ឃុរោ ហុត្វា ខុចយាហ៍

តតោ អលយ្យាឃតោ កាឆយាហ –

ប័១៩៉

“ភ ច ខ្យាឃំ យលី ពោឃ្យោ, កោហិ ចា រតភេហិ ចា;

សេលោ ញ្សុន្នភឃយ្យត្ថា, ភេច ពោឃ្យោ យលិ យយា”តិ៍

តត្ថ ភ ច ខ្យាឃត្តិ អឃំ យលិ យយ ឃត្ថពោ ពោភខិ ខិក្លិលិតេត្ថា ភាយ ភ ហោតិ៍ ភេច ពោឃ្យោតិ អឃញ្ញោ យយ យលិ លក្លលាឃយ្យត្ថា, តឃ្វា ភេច ពោឃ្យោ ពោភខិ ចត្វុភាបិ ខិក្លិលិតេត្ថា ភាយ ភ ហោតីតិ៍

ភេឃាដព្រាហ្វណោ អាហ –

៨៣៧.

“នោ ចេ តយា មណឹ កេយ្យា, គោហិ វា រតនេហិ វា;

អថ កេន មណឹ កេយ្យា, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”តិ.

អលម្ពាយនោ អាហ –

៨៣៨.

“យោ មេ សំសេ មហានាគំ, តេជស្សិំ ទុរតិក្កមំ;

តស្ស ទជ្ជំ ឥមំ សេលំ, ជលន្តមិវ តេជសា”តិ.

តត្ថ ជលន្តមិវ តេជសាតិ បភាយ ជលន្តំ វិយ.

នេសាទព្រាហ្មណោ អាហ –

៨៣៩.

“កោ នុ ព្រាហ្មណវណ្ណេន, សុបណ្ណោ បតតំ វរោ;

នាគំ ជិគីសមន្វេសិ, អន្វេសំ ភក្ខមត្តនោ”តិ.

តត្ថ កោ នូតិ ឥទំ នេសាទព្រាហ្មណោ “អត្តនោ ភក្ខំ អន្វេសន្តេន គរុឡេន ភវិតព្ព”ន្តិ ចិន្តេត្វា ឯវមាហ.

អលម្ពាយនោ ឯវមាហ –

៨៤០.

“ភាហំ ជិឌាធិបេបិ ហោមិ, អធិដ្ឋោ កុញ្ជូ យឃា;

អាសីចិសេន ចិតេ្តាតិ, ចេជ្ជោ ព្រាហ្មណ យំ ចិក្ខ”តិ៑

តត្ថ យំ ចិក្ខតិ យំ “ខុង អាសីចិសេន ចិត្តកោ អលយ្យាឃតោ ភាយ ចេជ្ជោ”តិ ជាភត្ថិ៑

តេសាគព្រាហ្មណោ អាហ –

ប័ព្ទ១៑

“កិំ គុ តុឃិ្យាមល់ អត្ថិ, កិំ សិប្បំ ចិជ្ជតេ តច;

កិស្មិំ ចា ត្វំ បរត្ថទ្ធោ, ដ្ឋរកំ ភាបចាយសី”តិ៑

តត្ថ កិស្មិំ ចា ត្វំ បរត្ថទ្ធោតិ ត្វំ កិស្មិំ ចា ដ្ឋបត្ថទ្ធោ ហុត្វា, កិំ តិស្សយំ កត្វា ដ្ឋរកំ អាសីចិសំ ភ អបចាយសិ ឌេដ្ឋកំ អកត្វា អចជាភាសីតិ បុច្ឆតិ៑

សោ អត្តតោ ពាលំ ឌីបេន្តោ អាហ –

ប័ព្ទ១៑

“អារញ្ញិកស្ស ឥសិតោ, ចិររត្តំ តបស្សិតោ;

ស្សុបណ្ណោ កោសិយស្សក្ខា, ចិសចិជ្ជំ អគុត្តទំ៑

ប័ព្ទ១៑

“តំ ភាចិតត្តញ្ញាតរំ, សយន្តំ បព្ពតន្តរេ;

ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᨲᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥᩴ, ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨴᩥᩅᨾᨲᨶ᩠ᨴᩥᨲᩮᩣ᪨

᪇᪂᪃᪨

“ᩈᩮᩣ ᨲᨳᩣ ᨷᩁᩥᨧᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨾᩮ, ᩅᨲ᩠ᨲᩅᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩅᩣ;

ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨷᩥᨲᩩᨠᩁᩦ ᨾᨶ᩠ᨲᩴ, ᨠᩣᨿᩈᩣ ᨠᨣᨧᩣ ᨾᨾ᪨

᪇᪂᪄᪨

“ᨲ᩠ᨿᩣᩉᩴ ᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᨷᩁᨲ᩠ᨳᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᨲᩣᩉᩴ ᨠᩣᨿᩣᨾᩥ ᨣᩮᩣᨷᩥᨲᩴ;

ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᩈᨫᩣᨲᩣᨲᩴ, ᩋᩃᨻ᩠ᨽᩣᨶᩮᩣᨲᩥ ᨿᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᩔᩣᨲᩥ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᩔ ᨻ᩠ᨻᩈᩥᨶᩮᩣ ᩈᩩᨷᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩋᨠ᩠ᨡᩣᨲᨠᩣᩁᨱᩴ ᨷᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᩣᨧᩥ ᨲᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨬᩣᨲᨴᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩣᨧᩥ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩦᨲᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ᪨ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩣᨿᩈᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨻᨶ᩠ᨵᩣᨿ᪨ ᨾᨿᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᩈᩥ᪨ ᨲ᩠ᨿᩣᩉᩴ ᨾᨶ᩠ᨲᩮ, ᨷᩁᨲ᩠ᨳᨴ᩠ᨵᩮᩣᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᨲᩮ ᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᩏᨷᨲ᩠ᨳᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨶᩥᩔᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨣᩮᩣᨷᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩮᩣᨷᩣᨲᩴ᪨ ᩅᩥᩈᨫᩣᨲᩣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩈᨫᩣᨲᨠᩁᩮᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩣᨦ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ “ᩋᨿᩴ ᩋᩃᨻ᩠ᨽᨾᩣᨶᩮᩣ ᨿ᩠ᨿᩣᩔ ᨠᩣᨿᩴ ᨴᩮᩔᨲᩥ, ᨲᩔ ᨾᩉᩥᩁᩮᨲᩴ ᨴᩮᩔᨲᩥ, ᨡᩩᨴ᩠ᨴᩮᨠᨲ᩠ᨲᨾᩔ ᨴᩮᩔᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩥᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨾᨶ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪇᪂᪅᪨

“ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨾᩈᩮ ᨾᩉᩥᩴ ᨲᩣᨲ, ᩈᩮᩣᨾᨴᨲ᩠ᨲ ᩅᩥᨩᩣᨶᩉᩥ;

ᨿᩣ ᨴᨱ᩠ᨯᩮᨶ ᩈᩥᩁᩥᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ, ᨠᩣᨿᩈᩣ ᨷᨭᩥᩉᩥᨿ᩠ᨿᩣᩈ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨾᩈᩮᨲᩥ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨾ᪨ ᨠᩣᨿᩈᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᩩᨴᩥᨿᩣ ᨴᨱ᩠ᨯᩮᨶ ᨷᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣ ᨯᩉᩣᨾ᪨

សោមទត្តោ អាហ –

១៦០។

“សកំ និវេសនំ បត្តំ, យោ តំ ព្រាហ្មណ បូជយិ;

ឯវំ កល្យាណការិស្ស, កិំ មោហា ទុព្ភិមិច្ឆសិ។

១៦១។

“សចេ ត្វំ ធនកាមោសិ, ភូរិទត្តោ បទស្សតិ;

តមេវ គន្ត្វា យាចស្សុ, ពហុំ ទស្សតិ តេ ធន”ន្តិ។

តត្ថ បូជយីតិ ឧបការេហិ បូជយិត្ថ។ ទុព្ភិមិច្ឆសីតិ កិំ តថារូបស្ស មិត្តស្ស ទុព្ភិកម្មំ កាតុំ ឥច្ឆសិ តាតាតិ។

ព្រាហ្មណោ អាហ –

១៦២។

“ហត្ថគតំ បត្តគតំ, និកិណ្ណំ ខាទិតុំ វរំ;

មា តេ សន្ទិដ្ឋិកោ អត្ថោ, សោមទត្ត ឧបច្ចគា”តិ។

តត្ថ ហត្ថគតន្តិ តាត សោមទត្ត, ត្វំ តរុណកោ លោកបវត្តិំ ន ជានាសិ។ យញ្ហិ ហត្ថគតំ វា ហោតិ បត្តគតំ វា បុរតោ វា និកិណ្ណំ ឋបិតំ, តទេវ មេ ខាទិតុំ វរំ, ន ទូរេ ឋិតំ។

សោមទត្តោ អាហ –

ប័៣០។

“បច្ចតិ និរយេ ឃោរេ, មហិស្សមបិ វិវរតិ;

មិត្តទុព្ភី ហិតច្ចាគី, ជីវរេចាបិ សុស្សតិ។

ប័៣១។

“សចេ ត្វំ ធនកាមោសិ, ភុទិទេត្វា បទស្សតិ;

មញ្ញា អត្តកតំ វេរំ, ន ចិរំ វេទយិស្សសី”តិ។

តត្ថ មហិស្សមបិ វិវរតីតិ តាត, មិត្តទុព្ភិនោ ជីវន្តស្សេវ បថវី ភិជ្ជិត្វា វិវរំ ទេតិ។ ហិតច្ចាគីតិ អត្តនោ ហិតបរិច្ចាគី។ ជីវរេចាបិ សុស្សតីតិ ជីវមានោវ សុស្សតិ, មនុស្សបេតោ ហោតិ។ អត្តកតំ វេរន្តិ អត្តនា កតំ បាបំ។ ន ចិរន្តិ ន ចិរស្សេវ វេទយិស្សសីតិ មញ្ញាមិ។

ព្រាហ្មណោ អាហ –

ប័៣២។

“មហាយញ្ញំ យជិត្វាន, ឯវំ សុជ្ឈន្តិ ព្រាហ្មណា;

មហាយញ្ញំ យជិស្សាម, ឯវំ មោក្ខាម បាបកា”តិ។

តត្ថ សុជ្ឈន្តីតិ តាត សោមទត្ត, ត្វំ ទហរោ ន កិញ្ចិ ជានាសិ, ព្រាហ្មណា នាម យំ កិញ្ចិ បាបំ កត្វា មហាយញ្ញេន សុជ្ឈន្តីតិ ទស្សេន្តោ ឯវមាហ។

សោមទត្តោ អាហ –

ប័៣៣។

“ហត្ថ ផាតិ អបិឃាយិ, តាហំ អជ្ជ ពឃា សហ;

បផយ្យេកំ ត កផ្ឆេយ្យំ, ឲុចំ កិត្តិសកាទិតា”តិ។

តត្ថ អបិឃាយីតិ អបកក្ខាយិ, បលិឃាយីតិ អត្ថោ។

ឲុចញ្ញា បត ចត្វា បណ្ឌិតោ យាលចោ បិតរំ អត្តតោ ចចតំ កាហាបេតុំ អសក្កោន្តោ យហន្តេត សន្ថេត ផេចតា វុឌ្ឍាបេត្វា “ឲុចន្ទបេត បិបកាទិតា សង្ឃិ ត កយិស្សាមី”តិ បិតុ បស្សត្តស្សេច បលិឃិត្វា ហិយចត្តំ បចិសិត្វា បត្តខិត្វា អភិញ្ញា ច សយាបត្តិយោ ច តិត្ថាទេត្វា អបទិហីតត្ឈាតោ ព្រាហ្មលោក វុប្បន្ទោ។ ពយត្ថំ បកាសេន្តោ សត្វា អាហ –

ប័៣៣។

“ឰត៌ ចត្វាត បិតរំ, សោយផេត្វា ពាហុស្សុតោ;

វុឌ្ឍាបេត្វាត ក្ខុតាតិ, ពយ្យាផោតា អបក្កមី”តិ។

តេសាផព្រាហ្មណោ “សោយផេត្វា ផេបេត្វា អត្តតោ កេហំ ក្យហិ កយិស្សតី”តិ ចិន្តេន្តោ អលយ្យាឃតំ ធោកំ អតត្តយតំ ជិវ្ហា “អលយ្យាឃត, យា ចិត្តយិ, ឥស្សស្សាយិ ពេ ក្ខុទិឥត្ត”ត្តិ ពំ អាឥាឃ តាកទាឌស្ស វុបេលិសធកាលដ្ឋាតំ កត្វា ចយ៉ិកយត្តក តោកេ អាក្ខុទិត្វា តិបត្តិ តាកទាឌាតំ ជិវ្ហា អចិក្ខេ ជិតោ ហត្ថំ បសាទេត្វា ឥទ្ធ កាធា អភាសិ –

ប័៣៣។

“កញ្ញោហតំ យហាតាកំ, អាហតេតំ យហិ យយ;

ឥត្ថកោបកចណ្ណោកា, ឃស្ស លោហិតកោ សិទោ។

ប័៣៤។

“កប្បាសបិចុរាសីវ, ឯសោ កាយោ បតិស្សតិ;

វម្មិកក្កដោ សេតិ, តំ ត្វំ គណ្ហាហិ ព្រាហ្មណា”តិ។

តត្ថ ឥន្ទគោបកវណ្ណាភោតិ ឥន្ទគោបកវណ្ណោ វិយ អាភាសតិ។ កប្បាសបិចុរាសីវាតិ សុវិហិតស្ស កប្បាសបិចុនោ រាសិ វិយ។

អថ មហាសត្តោ អគ្គិំ ឧជ្ជាលេត្វា តេនាគតព្រាហ្មណំ ទិស្វា “អយំ ខុប្បិបាសស្ស មេ អន្តរាយំ ករេយ្យាតិ តុយំ តាបសវតំ តេត្វា មហាសយុត្តិយា បតិដ្ឋាបេសិ។ មយា ទីយមានំ មហិ គហិត្វា ន ខាទិ។ ខាទតិ បន អហិតុណ្ឌិកំ គហេត្វា អាគច្ឆតិ។ សទាហំ ខាមស្ស មិត្តទុព្ភិនោ ពុទ្ធោ្ឃ, សីលំ មេ ភិជ្ជំ ករិស្សតិ។ មយា ទោ បន បណ្ឌិតេន ចតុរង្គសមន្នាគតោ ខុប្បិបាសទោ អធិវាសេតព្វោ, មោ មនាធិវាសេតាច ហោតុ, អលម្ពាយនោ មំ ហិត្វា វា បចត្វា វា, ខាទេត វា ជិណ្ណោ, តេនស្ស ពុជ្ជិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “សចេ ទោ បនាហំ ពាលោ ខាទេលិកេស្សាមិ, កស្មា ករេយ្យ យំ បោរិសេត្តបិ ន ពុជ្ជិស្សាមិ ន ខាទេលិកេស្សាមី”តិ អគ្គិំ និមីលេត្វា អធិដ្ឋានបារមិំ បុរេចារិកំ កត្វា គោកក្ខេន សីសំ បក្ខិបិត្វា និច្ចលោវ ហុត្វា និបជ្ជិ។ តេនាគតព្រាហ្មណោបិ “ភោ អលម្ពាយន, ពាលំ នាគំ គណ្ហាហិ, ទេហិ មេ មណិ”ន្តិ អាហ។ អលម្ពាយនោ នាគំ ទិស្វា ពុទ្ធោ មណិំ កិញ្ចិ អគណេត្វា “គណ្ហ ព្រាហ្មណា”តិ តស្ស ហត្ថេ ឋបេសិ។ សោ តស្ស ហត្ថតោ គហេត្វា បចេចិយំ បតិ។ បតិតមត្តោ ច បចេចិ បចិនិត្វា នាគំ គណ្ហនោ គតោ។

ព្រាហ្មណោ មណិំ គហេត្វា ភូមិគតេ អត្ថកាមោ មិត្តការណោ ពុទ្ធោតិ តីហិ បរិហាយិ។ សោ “និប្បច្ចយោ ជាតោម្ហិ, ពុទ្ធស្ស មេ ចរតំ ន គត”ន្តិ បរិទេវន្តោ គេហំ អគមាសិ។ អលម្ពាយនោបិ ទិព្វោសធេហិ អត្តនោ សរីរំ មក្ខេត្វា ទោសំ លាតិត្វា អត្តនោ កាយំ បរិមជ្ជាវេត្វា ទិព្វមន្តំ ជប្បន្តោ ពោធិសត្តំ នង្គុដ្ឋេ គហេត្វា អាកឌ្ឍិត្វា សីសំ ទឡ្ហំ គណ្ហន្តោ មុខមស្ស វិវរិត្វា ខុសំ លាតិត្វា មុខេ ខេឡំ ខុបិ។ សុចិជាតិកោ នាគរាជា សីលភេទភយេន អកុជ្ឈិត្វា អក្ខិនិបិ ន ឧម្មីលេសិ។ អថ តំ ខុសធមន្តំ កត្វា នង្គុដ្ឋេ គហេត្វា ហេដ្ឋាសីសំ កត្វា សញ្ចាលេត្វា គហិតគោចរំ លឌ្ឌាបេត្វា ភូមិយំ ទីឃតោ និបជ្ជាបេត្វា មសូរកំ មទ្ទន្តោ វិយ បាទេហិ មទ្ទិត្វា អដ្ឋីនិ ចុណ្ណិយមានានិ វិយ អហោសុំ។ បុន នង្គុដ្ឋេ គហេត្វា ទុស្សំ បោថេន្តោ វិយ បោថេសិ។ មហាសត្តោ ឯវរូបំ ទុក្ខំ អនុភវន្តោបិ នេវ កុជ្ឈិ។ តយិទំ បការេន្តោ សត្ថា អាហ –

៣៦។

“អហោសធេហិ ជិវេត្វាហិ, ជបំ មន្តបទានិ ច;

ឯវំ តំ អសក្ខិ សត្ថុំ, កត្វា បរិត្តមត្តនោ”តិ។

តត្ថ អសក្កឹតិ សក្កិ៍ សត្តុត្តិ កហ្យិតុំ៍

ឞ្គតិ ឥសា យហាសត្តុំ ក្នុត្តាលំ កត្វា ចល្លីហិ ឥបត្យអំ សឥដ្ឋត្វា យហាសត្តុំ តត្ថ បក្កិបិ, សឹឥស្ស យហត្តតាឃ តត្ថ ត បចិសតិ៍ អឆ តំ បហ្យិឃា ឥកាឥដ្ឋត្តា បឥចឥសត្វា ឥបត្យអំ អាគាឃ ឲកំ កាយំ កត្វា កាយយឥឡ្យដ្ឋតាឥទត្វា "តាកស្ស តត្ថិ ឥដ្ឋកាយា អាកឆ្លត្វ"តិ សក្ខយកាសិ៍ សកលកាយចាសិឥតា សត្តិបតិស្វ៍ តស្មិំ ឥឥលា អលយ្យាឃឥតា "តិក្កូយ យហាតាកា"តិ អាហ៍ យហាសឥត្តា ចិឥត្តុសិ "អដ្ឋ យឃា បទិសំ ឥតាឥសឥត្តត កឹត្យឞ្គតុំ ចដ្ឋតិ៍ ឲចំ អលយ្យាឃឥតា ពាហុំ ឆតំ លភិត្វា ឥឃ្វា យំ ចិស្សឥដ្ឋស្សតិ៍ ឃំ ឃំ ឲស យំ កាឥទតិ, តំ តំ កទិស្សាមិ"តិ៍ អឆ តំ ឥសា ឥបត្យអឥតា តឹហទិត្វា "យហា ឥហាហី"តិ អាហ៍ ឥសា យហា អឥហាសិ, "ល្យុក្ខឥកា, ចឥដ្ឋា, ចម្ពិឥតា, ឲកប្យឥណា, ក្ខិថឥណា, តិប្យឥណា, ចត្យប្យឥណា, បដ្ឋា, លៈ, សត្ត, អដ្ឋ, តច, ឥស ចឹសតិ, តិំសតិ, ចត្តាលិំស, បណ្ណាសប្យឥណា, សតប្យឥណា, ក្ខឥដ្ឋា, តឹឥចា, ឌិស្សយាតកាឥឃា, អឌិស្សយាតកាឥឃា, ឌិស្សយាទ៌តាបឥ្ឌកាឥឃា , តឹឥលិ, បិឥតា, ឥលិហិឥតា, ឍ្លឥគាឥតា, យឈ្លុដ្ឋឥកា ឥហាហិ, អក្កិឌាលំ ចិស្សឥដ្ឋហិ, ក្ខឥកំ, ឆ្វយំ ចិស្សឥដ្ឋហី"តិ៍ យហាសឥត្តា ឞ្គឥយស្វបិ អាកាឥទស្វ ចុត្តចុឥត្ត អត្តភាឥច តិម្ពិតិត្វា តត្ថិ ឥឥស្សសិ៍ តំ ឌិស្វា ឥកាចិ អស្សុតិ សត្ថាឥទត្យុំ តាសក្កិ៍

យត្យុស្សា ពាហុតិ ហិឥឈ្លាស្វចណ្ហចត្តាលក្កាទាឌិតិ អឆិស្វ៍ ឞ្គតិ តស្មិំ កាឥយ សហស្សយត្តុំ លភិ៍ ឥសា កិដ្ឋាបិ យហាសត្តុំ កហ្យុត្តា "សហស្សំ លភិត្វា តំ ចិស្សឥដ្ឋស្សាមិ"តិ អាហ, តំ បត ឆតំ លភិត្វា "កាយឥកបិ តាច យឃា ឲត្តកំ ឆតំ លត្ថិ, តកឥទ កិទ ពាហុំ លភិស្សាមិ"តិ ឆតឥលិឥភត តំ ត យុដ្ឋិា៍ ឥសា តស្មិំ កាឥយ ក្យុដ្ឋម្ពិ សល្ហឥបត្វា ទតាតយឃំ ឥបត្យអំ កាឥទត្វា តត្ថ យហាសត្តុំ បក្កិបិត្វា ស្វលឃាតកំ អាទ្យាឃា យហឥត្តត បទិចាឥទត យំក្លយិត្វា តំ កាយតិកយាឌិស្វ កឹត្យអាឥបឥត្តា អត្យុបុឥឡ្លាត ពាទាលាសិ បិបុលិ៍ តាកទាឌស្ស បត យឆ្វលិឥឌ ឥឆតិ, យល្ហឥកា យាឥទត្វា ឥឆតិ, ឥសា ឥកាចទំ ត កល្យាតិ អចិស្សឌ្ឋតភឥឃត៍ ឥកាចទំ អក្កលត្តយ្យំ បុត តំ ចត្តាឥទា ក្ខាទកាឥយ អាឌិ កត្វា តត្ថ តត្ថ យាសយត្តុំ កឹត្យអាឥបសិ៍ បត្តុទ៌សាឥបិសឆឌិចឥស បត "អដ្ឋ ត្យយ្យាកំ សត្តិឥក កឹត្យអាឥបស្សាមិ"តិ ទឥឈ្លា អាឥទាចាឥបសិ៍ ទាឌា តកឥទ ឥភទិ៍ ចទាឥបត្វា យហាឌតំ សត្តិបិតាឥបសិ៍ ទាឌក្កឥលា យដ្ឋាតិយដ្ឋាំ ពាត្ថិស្វ៍

កឹត្យអតលល្អំ តិដ្ឋិតំ៍

តកទបឥចសតកល្អំ

អលយ្យាឃឥតត បត ឥធាឌិសត្តស្ស កហិតឌិចឥសឥឃច យហាសត្តស្ស យាតា ស្វបិតឥត្ត អក្ខស កាត្យឲត ទត្តក្កិតា បុទិឥសត អសិតា ឥក្កិលាពាហិំ ល៏ក្តិត្វា ឥលិហិឥតត បល្លុទឥត្តត តឹឃយាត៍ សា ភឹតតសិតា ក្ខដ្ឋាឃ ឥក្កិលាពាហិំ បទាយសិត្វា ស្វបិតភាចំ ឌាតិ៍ អឆស្សា ឲតឥឥហាសិ "យឃា កក្កត្យដ្ឋ បិបស្វបិឥតា ឌិឥដ្ឋា, ចត្យត្តំ ចា ឥយ បុត្តាតំ ឆតាឥដ្ឋស្ស ទឥឈ្លា ចា យយ ចា បទិបឥត្តត ភចិតត្ត"ត្តិ៍ អបិច ឥលា បត យហាសត្តឥយច អាឥទត្ក អតិឥទកតាទំ ចិឥត្តសិ៍ កិំការណា ? ឥសសា អត្តឥតា តាកភចឥត ចសត្តិ, ឞ្គតឥទា បត សឹលត្យាសឃត្តា យត្យុស្សឥលិកំ កត្វា ក្ខឥបិសចកម្ពិំ កឥទាតិ៍ តស្វា "កដ្ឋិ ត្យ ឥលា ឥយ បុត្តំ អហិត្យល្អិឥកា ចា ស្វបឥណ្ណា ចា កឥលាយ្យា"តិ តឥស្សច

អតិរេកតរំ ជិត្តេបិ។ តតោ អឌ្ឍមាសេ អតិក្កន្តេ “មម បុត្តា អឌ្ឍមាសាតិក្កមេន មំ វិនា វត្តិតុំ ន សក្កោតិ, អឌ្ឍាស្ស កិញ្ចិ ភយំ ឧប្បន្នំ ភវិស្សតី”តិ ទោមនស្សប្បត្តា អហោសិ។ មាសាតិក្កមេន បនស្សា សោកេន អស្សូនិ អបគ្ឃរណកាលេ នាយ នាហោសិ, ហទយំ សុស្សិ, អក្ខីនិ ឧបច្ចិំសុ។ សា “ឥទានិ អាគមិស្សតិ, ឥទានិ អាគមិស្សតី”តិ តស្សាគមនមគ្គមេវ ឱលោកេន្តី និសីទិ។ អថស្សា ជេដ្ឋបុត្តោ សុទស្សនោ មាសច្ចយេន មហតិយា បរិសាយ សទ្ធិំ មាតាបិតូនំ ទស្សនត្ថាយ អាគតោ, បរិសំ ពហិ ឋបេត្វា បិលន្ធនំ អារូឡ្ហយានំ វត្តិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ សា រុទិតត្ថំ អនុសោចន្តី តេន សទ្ធិំ ន កិញ្ចិ សល្លបិ។ សោ ចិន្តេសិ “មយ្ហំ មាតា មយិ បុត្តេ អាគតេ តុស្សតិ, បដិសន្ថារំ ករោតិ, អជ្ជ បន ទោមនស្សប្បត្តា, កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ? អថ នំ បុច្ឆន្តោ អាហ –

៨២៨។

“មំ ជិណ្ណាន អាយត្តំ, សព្វកាមសមិទ្ធិនំ;

ខត្តិយានិ អហដ្ឋានិ, សាទំ ខាទំ មុលំ តទា។

៨២៩។

“បទ្ធំ យថា ហត្ថគតំ, បិលោតិកា បរិយន្តិតំ;

សាទំ ខាទំ មុលំ តុយ្ហំ មំ ជិណ្ណាន ឧទិស”ន្តិ។

តត្ថ អហដ្ឋានីតិ ន វិប្បសន្នានិ។ សាទន្តិ កញ្ចនទានបណ្ណំ ទេ មុលំ បីតកាឡអក្កំ ខាទំ។ ហត្ថគតន្តិ ហត្ថេន លិខិតំ។ ឧទិសន្តិ ឧទកំ មហន្តេន សិរិសោភគ្គេន តុយ្ហាកំ ទស្សនត្ថាយ អាគតំ មំ ជិណ្ណា។

សា ឧទំ វុត្តេបិ នេវ កថេសិ។ សុទស្សនោ ចិន្តេសិ “កិំ នុ ខោ កេនចិ កុទ្ធា វា បរិភូតា វា ភវេយ្យា”តិ។ អថ នំ បុច្ឆន្តោ ឥតរំ គាថមាហ –

៨៣០។

“កច្ចិ នុ តេ នាភិសសិ, កច្ចិ តេ អត្ថិ វេទនា;

ເຍນ ສາຫໍ ມຸທໍ ຕຸມ຺ຫາ ມມໍ ວິນາສ ອາຄຕ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກຈ຺ຈິ ນຸ ເຕ ນາພິສສີຕິ ກຈ຺ຈິ ນຸ ຕໍ ເກາຈິ ນ ອພິສສິ ອກ຺ເກາເສນ ວາ ປຣິພາສາຍ ວາ ວິຫິໍສີຕິ ປຸຈ຺ຉຕິ. ຕຸຍ຺ຫນ຺ຕິ ຕວ ປຸເຕ຺ຕ ມມໍ ວິສ຺ວາ ອາຄຕໍ ອຸຂິໍ ມຸທໍ ນ ໂຫຕີ. ເຍນ ປນ ກາຣເນນ ອຊ຺ຊ ຕວ ມຸທໍ ສາຈໍ ຊາຕໍ, ຕໍ ເມ ອາຈິກ຺ຂາຫີ ປຸຈ຺ຉຕິ.

ອຖສ຺ສ ສາ ອາຈິກ຺ຂນ຺ຕີ ອາຫ –

ບັ໓໑.

“ສຸປິນໍ ຕາຕ ອທ຺ທກ຺ຂິໍ, ອິເຕາ ມານໍ ອເນາຄຕໍ;

‘ທກ຺ຂິນໍ ວິຍ ເມ ພາຫຸໍ, ເຉຕ຺ວາ ຣຸຫິຣມກ຺ຂິຕໍ;

ປຸຣິເສາ ອາທາຍ ປກ຺ກາມິ, ມມ ໂຣທນ຺ຕິຍາ ສຕີ’.

ບັ໓໒.

“ຍເຕາຫໍ ສຸປິນມທ຺ທກ຺ຂິໍ, ສຸທສ຺ສນ ວິຊານຫິ;

ຕເຕາ ທິວາ ວາ ຣຕ຺ຕິໍ ວາ, ສຸຂໍ ເມ ເນາປລພ຺ພຕີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອິເຕາ ມານໍ ອເນາຄຕນ຺ຕິ ອິເຕາ ເຫຕ຺ຖາ ມາສາຕິກ຺ກນ຺ຕ. ອຊ຺ຊ ເມ ທິຕ຺ຖສຸປິນສ຺ສ ມາເສາ ເຫາຕີຕິ ທສ຺ເສຕິ. ປຸຣິເສາຕິ ເອເກາ ກາລວຊ຺ຊ ຣຕ຺ຕກ຺ຂີ ປຸຣິເສາ. ໂຣທນ຺ຕິຍາ ສຕີຕິ ໂຣທມານາຍ ສຕິຍາ. ສຸຂໍ ເມ ເນາປລພ຺ພຕີຕິ ມມ ສຸຂໍ ນາມ ນ ວິຊ຺ຊຕີ.

ອິທໍ ປນ ວຕ຺ວາ “ຕາຕ, ປິຍປຸຕ຺ຕເກ ເມ ຕວ ກາສິເຣ຺ຊ ນ ຊີສ຺ສຕິ, ກເຍສ຺ສ ໂສປຍ຺ເຕ຺ຕນ ກປິຕຕ຺ຕາ”ຕິ ປຣິເທວນ຺ຕີ ອາຫ –

ບັ໓໓.

“ຍໍ ປຸເຕ຺ຕ ປຣິຈາຣິສຸ, ກຍ຺ຍາ ຣຸຈິເຣຈິກ຺ກຫາ;

ᨴᩮᩉᨿᨯᩤᩃᨷ᩠ᨿᨩᩥᨶ᩠ᨳᨲ᩠ᨲᩣ, ᨠᩩᩈᩦᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨

ᨷᩯ᪃᪃᪨

“ᨿᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨷᩁᩥᨧᩤᩁᩮᩈᩩᩴ, ᨲᩮᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᨧᩁᨱᩣᨴᩥᨶᩮᩣ;

ᨣᩥᩉᩥᨠᩤᩁᩣ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨷᩩᩃ᩠ᩃᩣ, ᨠᩩᩈᩦᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨

ᨷᩯ᪃᪃᪨

“ᨲᨲ᩠ᨳ ᨩᩣᨲᩥ ᨠᨿᩥᩔᩣᨿ, ᨠᩩᩈᩦᨲᩔ ᩋᨧᩮᨲᩈᩴ;

ᨴᩊ᩠ᩉᩴ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ, ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᨧ ᨠᩤᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨷᩩᩃ᩠ᩃᩣᨲᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨲ᩠ᨳᩣᩃᨦ᩠ᨠᩤᩁᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᩩᩃ᩠ᩃᩣ ᨣᩥᩉᩥᨠᩤᩁᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩅᨧᨶᩔᨸᨠ᩠ᨡᩮᨷ᩠ᨷ ᨶᩥᨷᩤᨲᩮᩤ, ᩑᩉᩥ, ᨲᩣᨲ, ᨠᩩᩈᩦᨲᩔ ᩋᨧᩮᨲᩈᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨

ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨷᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨧᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨧ ᨷᩁᩥᩈᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨠᩩᩈᩦᨲᩔ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩣ ᨷᨶ ᨲᩴ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨿᩣᩅ ᩋᨧᩮᨲᩈᩮ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨷᨴᩮᩈᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩣ “ᩈᨧᩮ ᨠᩥᩁ ᩈᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᨷᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿ᩠ᨿᩮ, ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨲᩮ ᩋᨽᩥᩔᨿᩣᨲᩔ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨿᩣᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨿᨳᩣᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨿᩣᨶᩣ ᨲᩔᩣ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩮᩅ ᨷᨲᩥᩈᩩ᪨ ᨲᨿᩣᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩤᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩤ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

ᨷᩯ᪃᪄᪨

“ᨲᨬ᩠ᨧ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨶ ᩋᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥᩴ, ᨠᩩᩈᩦᨲᩔ ᨿᩣᨲᨶᩴ;

ᨷᩦᩉᩣ ᨷᨠ᩠ᨡᩣᨷᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ, ᨠᩩᩈᩦᨲᩔ ᨶᩤᩁᩥᨿᩣ᪨

ᨷᩯ᪃᪅᪨

“ປຸຕ຺ຕໍ ເຕເຍ຺ຍ ນ ຊານາມ, ກຸເຕາ ມາສໍ ອເຖາຄຕໍ;

ມຕໍ ວາ ຍທິ ວາ ຊີວໍ, ຠູຣິທຕ຺ຕໍ ຍສສ຺ສິນ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ “ປຸຕ຺ຕໍ ເຕເຍ຺ຍ”ຕິ ອຍໍ ຕາສໍ ປຣິເທວນຄາຖາ.

ຠູຣິທຕ຺ຕສ຺ສ ມາຕາ ສຸຓ຺ຫາຫິ ສທ຺ຘິໍ ອນ຺ຕຣວີຖິຍໍ ປຣິເທວິຕ຺ວາ ຕາ ອາທາຍ ຕສ຺ສ ປາສາທໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ສຍນຎ຺ຈ ອາສນຎ຺ຈ ໂອໂລເກຕ຺ວາ ປຣິເທວມານາ ອາຫ –

໕໓໕.

“ສກຸຓີ ຫຕປຸຕ຺ຕາວ, ສຸຎ຺ຎໍ ທິສ຺ວາ ກຸລາວກໍ;

ຈິຣໍ ທຸກ຺ເຂນ ຌາຍິສ຺ສໍ, ຠູຣິທຕ຺ຕໍ ອປສ຺ສຕີ.

໕໓໖.

“ກຸຣຣີ ຫຕຉາປາວ, ສຸຎ຺ຎໍ ທິສ຺ວາ ກຸລາວກໍ;

ຈິຣໍ ທຸກ຺ເຂນ ຌາຍິສ຺ສໍ, ຠູຣິທຕ຺ຕໍ ອປສ຺ສຕີ.

໕໔໐.

“ສາ ນູນ ຈກ຺ກວາກີວ, ປລ຺ລລສ຺ມິໍ ອໂນທເກ;

ຈິຣໍ ທຸກ຺ເຂນ ຌາຍິສ຺ສໍ, ຠູຣິທຕ຺ຕໍ ອປສ຺ສຕີ.

໕໔໑.

“កប្បូរានំ យថា ភ្លក្កា, អនេត្តា ឆាយតិ នេតា នាហិ;

ឯវំ ទាយាបិ សោរកេន, កុទិដ្ឋិ អប្បស្សុតី”តិ។

តត្ថ អប្បស្សុតីតិ អប្បស្សុត្តិំ ហតលាបិចាតិ ហតេបិតកាច។

ឯវំ កុទិដ្ឋិយាតាទិ ចិលបយាភាយ កុទិដ្ឋិនិវេសនំ អញ្ញចក្ខុំ ចិយ ឯកសង្គំ អហោសិ។ ឯកោបិ សកកាសេន សណ្ហាតុំ ភាសក្ខិ។ សកលនិវេសនំ យុកក្ខរចាតប្បហនំ ចិយ សាលចនំ អហោសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

ប័៤១។

“សាលិច សម្បមនិតា, យាលុតេន បមន្ថិតា;

សេត្តិ បុត្តា ច ទារា ច, កុទិដ្ឋិនិវេសតោ”តិ។

អទិន្នោ ច សុកោសកោ ច ភិកោបិ ភាតរោ យាតាបិតូនំ ភិបឌ្ឍានំ កណ្ហា តំ សង្គំ សុត្វា កុទិដ្ឋិនិវេសនំ បជិសិត្វា យាតរំ អស្សាសយិំសុ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

ប័៤២។

“ភ្ងុំ សុត្វាន និល្លេសំ, កុទិដ្ឋិនិវេសនេ;

អទិន្នោ ច សុកោសកោ ច, បសាទិំសុ អតត្តរា។

ប័៤៣។

“អម្ពុ អស្សាស យា សោចិ, ឯវំនម្ពុ ហិ បាលិតោ;

ᩅᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩪᨷᨷ᩠ᨩᨲ᩠ᨲᩥ, ᩑᩈᩣᩔ ᨷᩁᩥᨱᩣᨾᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᩈᩣᩔ ᨷᩁᩥᨱᩣᨾᩥᨲᩣᨲᩥ ᩑᩈᩣ ᨵᩩᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩔ ᩃᩮᩣᨠᩔ ᨷᩁᩥᨱᩣᨾᩥᨲᩣ, ᩑᨧᩮᨬ᩠ᨬᩣᩮᩈᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮᨠᩣ ᨷᩁᩥᨱᩣᨾᩮᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩮᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩣ ᩋᩣᩉ –

ᨸᩢ᪙᪓᪨

“ᩋᩉᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᩣᨲ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᩑᨧᩥᨨᨾ᩠ᨷᩣ ᩉᩥ ᨷᩥᩊᩥᨶᩮᩣ;

ᩈᩮᩣᨠᩮᨶ ᨧ ᨷᩁᩮᨴᩮᩅᩮᩣ, ᨠ᩠ᨿᩩᩁᩥᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨷᩔᨲᩦ᪨

ᨸᩢ᪙᪙᪨

“ᩋᨩ᩠ᨩ ᨧᩮ ᨾᩮ ᩍᨾᩴ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ, ᩈᩩᨶᩔᨶ ᨧᩥᨩᩣᨶᩉᩥ;

ᨠ᩠ᨿᩩᩁᩥᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨷᩔᨶ᩠ᨲᩦ, ᨾᨬ᩠ᨬᩮ ᩉᩥᩔᩣᨾᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨧᩮ ᨾᩮᨲᩥ ᨲᩣᨲ ᩈᩩᨶᩔᨶ, ᩈᨧᩮ ᩋᨩ᩠ᨩ ᩍᨾᩴ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨠ᩠ᨿᩩᩁᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨾ ᨶᩔᨶᩴ ᨶᩣᨣᨾᩥᩔᨲᩥ, ᩋᨳᩣᩉᩴ ᨲᩴ ᩋᨷᩔᨶ᩠ᨲᩦ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨩᩉᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᩣᨾᩥ᪨

ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ –

ᨸᩢ᪙᪕᪨

“ᩋᨾ᩠ᨾ ᩋᩔᩣᨾ ᨾᩣ ᩈᩮᩣᨧᩥ, ᩋᩣᨶᨿᩥᩔᩣᨾ ᨽᩣᨲᩁᩴ;

ᨴᩥᩈᩮᩣᨴᩥᩈᩴ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾ, ᨽᩣᨲᩩᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨶᩴ ᨧᩁᩴ᪨

“បព្វតេ គិរិទុគ្គេសុ, គាមេសុ និគមេសុ ច;

ឈ្លេទេត សព្វទេព្វស្ស, ភាតរំ បស្ស អាគត”ន្តិ៍

តត្ថ ចរន្តិ អយ្យ, យឃំ តយោបិ ឌតា កាត្យុបរិមេឃសតំ ចរន្តា ជិនេឃាជិនំ គយិស្សាយាតិ តំ អស្សារេឃស្ស៍

តទោ ឃុងស្សតោ ជិនេត្តុសិ “ឃេច តយោបិ ឲកំ ជិនំ គយិស្សាយ, បបទ្ធោ កចិស្សតិ, តឹហិ តឹលិ ផាតាតិ គត្វំ ចដ្ឋតិ – ឲពោត ឌេចលោកំ, ឲពោត ហិយចត្តំ, ឲពោត យគុស្សលោកំ៍ ឃេច ទោ បត ពាណាទិដ្ឋោ យគុស្សលោកំ គយិស្សតិ, ឃទេត្វច ក្វទិងត្តំ បស្សតិ៍ តំ គាយំ ចា តិកយំ ចា ឈាវេបត្វា ឲស្សតិ, ឲឃ គក្លឡឌ្ឍ ឋទុឃោ, ត ឃក្កា ឲតំ តត្ថ ឋេបេឃតុ”ន្តិ៍ ជិនេត្តត្វា ច បត “តាត អវិដ្ឋ, ត្វំ ឌេចលោកំ គច្ឆ, ឃេច ឌេចតាហិ ឆយ្យំ ឃោតុកាយាហិ ក្វទិងេត្វា ឌេចលោកំ តឹតោ, តទោ តំ អាតេហី”តិ អវិដ្ឋំ ឌេចលោកំ បហិណិ៍ ឃុកោកំ បត “តាត, ត្វំ ហិយចត្តំ គត្វា បច្ចោឃុ យហាតជីឃុ ក្វទិងត្តំ ដ្ឋបឆាវេត្វា ឲហី”តិ ហិយចត្តំ បហិណិ៍ ឃយំ បត យគុស្សលោកំ គត្វុការយា ជិនេត្តុសិ – “ឃចាហំ យាណចពចណ្ណេត គយិស្សាមិ, យគុស្សា តេច ម បិឃាមិស្សន្តិ, យឃា តាបឃេចឃេត គត្វំ ចដ្ឋតិ, យគុស្សាតញ៉ាបព្ពជិតា បិឃា យតាបិ”តិ៍ ឃោ តាបឃេចំ គហេត្វា យាតរំ ចត្តិត្វា តិក្ខមិ៍

ទៅឆិឃត្តស្ស បត អឌយុឝិ តាយ ចេយាតិពកកិតឹ អត្ថិ៍ តស្សា ទៅឆិឃត្ត អឆិយត្តា ឃិតេហេ៍ ឃា ឃុងស្សតំ គច្ឆតំ ជិស្វា អាហ –
“ភាតិក , អតិចិយ កិលយាមិ, អហម្បិ តយា ឃទ្ធិំ គយិស្សាមី”តិ៍ “អយ្យ, ត ឃក្កា តយា គត្វំ, អហំ បព្ពជិតចេឃេត គច្ឆាមី”តិ៍ “អហំ បត ព្យុដ្ឋកយណ្ឌកឹ ហុត្វា តច ឌដត្តទេ តិបជ្ជិត្វា គយិស្សាមី”តិ៍ “ទេត ហិ ឲហី”តិ៍ ឃា យណ្ឌកបេតិកា ហុត្វា តស្ស ឌដត្តទេ តិបជ្ជិ៍ ឃុងស្សតោ “យូលទោ បដ្ឋាយ ជិជិតេត្វា គយិស្សាមី”តិ ទៅឆិឃត្តស្ស ករិយាយោ តស្ស ដ្ឋេបិឃឆកទេលដ្ឋាតំ បុច្ឆិត្វា បឆយំ តត្ថ គត្វា អលយ្យាឃតេត យហាឃត្តស្ស គហិតដ្ឋាតេ លោហិតឡ្វោ ចល្លិហិ ពតេបញ្ញអដ្ឋាតឡ្វោ ជិស្វា “ក្វទិងេត្វា អហិត្យុល្លិពោត គហិតោ”តិ ញាត្វា ឃយុប្បត្តឃោរោកា អស្សុបុណ្ណេហិ តេត្តេហិ អលយ្យាឃតស្ស គតយក្កុតេច បឆយំ កិញ្ញអាបិតកាយំ គត្វា យតស្ស បុច្ឆិ “ឲចទ្វេបិ តាយ តារកោ ពោតជិឆ អហិត្យុល្លិពោត កិញ្ញអាបិតោ”តិ? “អាយ, អលយ្យាឃតេត ព្ហទោ យាឃយត្វកោ កិញ្ញអាបិតោ”តិ៍ “កិញ្ចិ ឆតំ ទោត លទ្ធ”ន្តិ? “អាយ, ព្ហទេឆច ទោត ឃហស្សយត្តំ លទ្ធ”ន្តិ៍ “ព្ហងាតិ ឃោ ក្យហិ គទោ”តិ? “អឃុកកាយំ តាយា”តិ៍ ឃោ តទោ បដ្ឋាយ បុច្ឆេត្វា អតុបុព្វេត រាជទ្វារំ អគយាសិ៍

តស្មិំ ខណេ អលយ្យាឃតោ ឃុត្វាតោ ឃុចិលិត្តោ យដ្ឋឃាដកំ តិចាវេឃត្វា ទតេបញ្ញអំ កាហាបេត្វា រាជទ្វារេយេច គទោ៍ យហាជតោ ឃត្តិបតិ, ទេញ្ញោ អារឃតំ បញ្ញាតត្តំ៍ ឃោ អតេត្វាតិចេឃតេ ជិតោច “អហំ អាគច្ឆាមិ, តាកទាជាតំ កិញ្ញអារេបត្វា”តិ បេឃេឃិ៍ អលយ្យាឃតោ

ຈິຕ຺ຕຕ຺ຖຣເຓ ຣຕນເປຬາຍໍ ຒເປຕ຺ວາ ຈິຈຣິຕ຺ວາ “ໂອທິ ຍທາສກາ”ຕິ ສຏ຺ຎາຍຕາສິ. ຕສ຺ມິ ສຍເຍ ສຸຮສ຺ສເສາປິ ປຣິສຕ຺ຕເຣ ຜາເຕາ. ອຕ ຍທາສເຕ຺ຕາ ສີສໍ ສີຫຣິຕ຺ວາ ສຏ຺ຎາຈຕ຺ຕ ປຣິສໍ ຂຼເລີເກສິ. ສາກາ ທິ ຊ຺ວີທິ ກາຣເໜທິ ປຣິສໍ ຂຼເລີເກຕ຺ຕິ ສຸປຓ຺ຓປຣິປຕ຺ຕ ຈາ ຍາຕເກ ຈາ ຮສ຺ສຕ຺ວາຍ. ເຕ ສຸປຓ຺ຕິ ຊິຫ຺ວາ ກີຕາ ສ ສຈ຺ຈຕ຺ຕິ, ຍາຕເກ ຈາ ຊິຫ຺ວາ ລຊ຺ຊຍາສາ ສ ສຈ຺ຈຕ຺ຕິ. ຍທາສເຕ຺ຕາ ປສ ຂຼເລີເກເຕ຺ຕາ ປຣິສຕ຺ຕເຣ ກາຕເຣ ອຕ຺ຖສ. ເສາ ອຄ຺ຄິປຸຣາສິ ອສ຺ສຸສິ ເກທຕ຺ວາ ເປຬອເຕາ ສິຄ຺ຄຍິຕ຺ວາ ກາຕຣາກິຍຸເຕາ ປິຌາສິ. ຍທາຮເສາ ຕໍ ອາກຈ຺ຈຕ຺ຕິ ຊິຫ຺ວາ ກີເຕາ ປຊິຄ຺ຄຍິ, ໂຈເກາ ສຸຮສ຺ສເສາຈ ອຊ຺ຊາສິ. ເສາ ກຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ປິເຮປິຊ຺ຊໍ ສີສໍ ຒເປຕ຺ວາ ເຣາຂິ, ສຸຮສ຺ສເສາປິ ປຣິເຮຈິ. ຍທາສເຕ຺ຕາ ເຣາຂິຕ຺ວາ ສິຈຕ຺ຕິຕ຺ວາ ເປຬອເຍຈ ປິຈິສິ. ອລຍ຺ຍາຍເສາປິ “ຕຸຍິສາ ສາເກສ ຕາປເສາ ຮເຊ຺ຊາ ກຈິສ຺ສຕິ, ອສ຺ສາເສສ຺ສາຍິ ສ”ຕ຺ຕິ ຊປສຄ຺ຄຍິຕ຺ວາ ອາທ –

ປັ໙ຣ໌

“ທຕ຺ວາ ປຍຸເຕ຺ຕາ ຊເຣເກາ, ປິເຮ ເຕ ສິປຕິ ກຸສໍ;
ກຊ຺ຈິ ສຸ ຕໍ ຜໍສີ ຕາຕ, ຍາ ກາຍິ ສຸທິເຕາ ກຈາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍາ ກາຍີຕິ ຕາຕ ຕາປສ, ອທໍ ອລຍ຺ຍາຍເສາ ສາຍ, ຍາ ກາຍິ, ຕຈ ປຊິຂຄ຺ຄສໍ ສາຍ ຍຍ ກາເຣາຕິ.

ສຸຮສ຺ສເສາ ເຕສ ສຊ຺ຊໍ ກເຈຕຸກຍ຺ຍຕາຍ ກາຈຍາທ –

ປັສໍ໐໌

“ເສຈ ຍຍ຺ຍອຍໍ ສາເກາ, ອລໍ ຮຸຄ຺ຄາຍ ກາຍຈິ;
ຍາຈຕຕ຺ຕິ ອທິຄ຺ຄາເທາ, ຍຍາ ກິເຍ຺ຍາ ສ ຈິຊ຺ຊຕີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກາຍຈີຕິ ກສ຺ສຈິ ອປຍຕ຺ຕກສ຺ສປິ ຮຸຄ຺ຄສ຺ສ ຊປຍາຮເສ ອຍໍ ຍຍ ອສຍເຕ຺ວາ. ຍຍາ ທິ ສຊິເສາ ອທິຕຸຕ຺ຕິເກາ ສາຍ ສຕ຺ຕີຕິ.

ອລຍ຺ຍາຍເສາ “ອສຸເກາ ສາເຍເສາ”ຕິ ອຊາສເຕ຺ຕາ ກຊ຺ຊິຕ຺ວາ ອາທ –

ປັສໍ໑໌

“ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ, ᨴᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᩈᨾᩣᨣᨲᩮᩣ;

ᩋᩅ᩠ᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩩ ᩈᩩᨿᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ, ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩩ ᨸᩁᩥᩈᩣ ᨾᨾᩣ”ᨲᩥ᩸

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨣᨻ᩠ᨻᩥᨲᩮᩣ ᨻᩣᩃᩥᩈᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨵᨻᩣᩃᩮᩣ᩸ ᩋᩅ᩠ᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩪᨲᩥ ᩋᩅ᩠ᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩅᩣ ᨸᩣᨮᩮᩣ᩸ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩋᨿᩴ ᨠᩮᩣ ᨻᩣᩃᩥᩈᩮᩣ ᩏᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨾᩴ ᩈᩩᨿᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᩋᩅ᩠ᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᩈᨾᩣᨣᨲᩮᩣ, ᨸᩁᩥᩈᩣ ᨾᨾ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩩ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨾᩣ ᨾᩮ ᨠᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ᩸

ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩩᨴᩔᨶᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨩ᩠ᨫᨽᩣᩈᩥ –

ᨸᩣᩊᩥ ᪑᩸

“ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩴ ᨶᩣᨣᩮᨶ ᩋᩣᩃᨾ᩠ᨸ, ᩋᩉᩴ ᨾᨱ᩠ᨯᩪᨠᨨᩣᨸᩥᨿᩣ;

ᩉᩮᩣᨲᩩ ᨶᩮᩣ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ, ᩋᩣ ᩈᩉᩔᩮᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩦ”ᨲᩥ᩸

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩣᨣᩮᨶᩣᨲᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨶᩣᨣᩮᨶ ᨾᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨿᩩᨩ᩠ᨫ ᩋᩉᩴ ᨾᨱ᩠ᨯᩪᨠᨨᩣᨸᩥᨿᩣ ᨲᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨿᩩᨩ᩠ᨫᩥᩔᩣᨾᩥ᩸ ᩋᩣ ᩈᩉᩔᩮᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩦᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩮᩣ ᨿᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨿᩣᩅ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᩈᩉᩔᩮᩉᩥ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩪᨲᩥ᩸

ᩋᩃᨾ᩠ᨻᩣᨿᨶᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

ᨸᩣᩊᩥ ᪒᩸

“ᩋᩉᨬ᩠ᩉᩥ ᩅᩈᩩᨾᩣ ᩋᨯ᩠ᨰᩮᩣ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨴᩃᩥᨴ᩠ᨴᩮᩣᩈᩥ ᨾᩣᨱᩅ;

ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᨲᩮ ᨸᩣᨭᩥᨽᩮᩣᨣᨲ᩠ᨳᩥ, ᩏᨸᨩᩪᨲᨬ᩠ᨧ ᨠᩥᩴ ᩈᩥᨿᩣ᩸

ᨸᩣᩊᩥ ᪓᩸

“ᩏᨷᨴ᩠ᨴᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣ ᨾᩮ ᩋᩔᩩ, ᨷᩦᨮᨠᩮᩣᩁᨠᩮᩣ ᩅ ᨲᩣᨸᩈᩮᩣ;

ᩉᩮᩣᨲᩩ ᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ, ᩋᩣ ᩈᩉᩔᩮᩉᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩉᩦ”ᨲᩥ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᨲᩮᨲᩥ ᨲᩅ ᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩔ ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᨷᩦᨮᨠᩮᩣᩁᨠᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ. ᩏᨷᨴ᩠ᨴᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨬᩣᨾᩔᩥᩴ ᩅᩣ ᨴ᩠ᨵᩮᨲ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᨲᩅ ᨵᨶᩴ ᩈᩥᨿᩣ, ᨶᩮᩔᩉᩥ ᨾᩮᨲᩥ ᩅᨶᨲᩥ. ᩏᨷᨴ᩠ᨴᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣ ᨾᩮᨲᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨬᩣᨲᨠᩣᨶᩴ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᨬ᩠ᨧ ᩅᩣ ᨵᩮᨷᨲ᩠ᨳᨷᩦᨮᨠᩮᩣᩁᨠᩮᩣ ᩅᩣ ᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨩᩣᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩉᩥ ᩈᩉᩔᩮᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩉᩮᩣᨲᩪᨲᩥ.

ᩈᩩᨶᩔᩮᩣ ᨲᩔ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩉᩥ ᨶᩮᩣ ᩈᩉᩔᩮᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩉᩮᩣᨲᩪ”ᨲᩥ ᩋᨠᩦᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᨿᩣᨾᨲᩩᩃᩁᩮᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᨶ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

ᨸᩢᩈᩥ᪓

“ᩈᩩᨱᩮᩣᩉᩥ ᨾᩮ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩅᨧᨶᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨳᩩ ᨲᩮ;

ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᨾᩮ ᩈᩉᩔᩣᨶᩴ, ᨷᩦᨮᨠᩮᩣᩁᨠᩮᩣ ᩉᩥ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨾᩣ”ᨲᩥ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨾᩣᨲᩥ ᨣᩩᨱᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩅᩥᩅᩥᨵᨣᩩᨱᩣᨧᩣᩁᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ.

ᩁᩣᨩᩣ “ᩋᨿᩴ ᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᨾᩴ ᩋᨲᩥᨻᩣᩊ᩠ᩉᩴ ᨵᨶᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

ᨸᩢᩈᩥ᪔

“ᨷᩮᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩅᩣ ᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨾᩴ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨿᩴᨠᨲᩴ;

ᨠᩥᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩏᨧ᩠ᨧᩴ ᨻᩣᩊ᩠ᩉᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨵᨶᩴ ᨩᩣᨶᩣᩈᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ”ᨲᩥ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᩮᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩅᩣᨲᩥ ᨷᩥᨲᩁᩣ ᩅᩣ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨷᩥᨲᩴ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩅᩣ ᨠᨲᩴ ᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨾᨾ ᨷᩥᨲᩁᩣ ᨲᩅ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨾᨿᩣ, ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ ᨾᩴ ᩏᨧ᩠ᨧᩴ ᨻᩣᩊ᩠ᩉᩴ ᨵᨶᩴ ᨩᩣᨶᩣᩈᩦᨲᩥ?

ឲចំ ចុទេត្ត ឃុគឃ្សុតោ ខេ្ល កាឆា អការិ –

ប៉សិសិ៍

“អលយ្យាឃតោ ហិ ភាគេភ, យម៉ អកិឌិកឹឃតិ;

អហំ យណ្ហុកលាបិឃា, ដំឃឃិឃ្សាយិ ៖ោាហុ៍ណ៍៍

ប៉សិប៉៍

“តំ ត្វំ ឌដ្ឋំ យហារាឌ, អឌ្ឍ ឌ្ដាកិចឆ្ចត;

ឍត្តឃឈ្ឈុបរិញ្ញូឲហោ, តិឃ្សាហិ អហិគឃ្សុត”ត្តិ៍

តត្ថ អកិឌិកឹឃតីតិ ឃុទេ្ឆ ឌិតិតុំ ព្លាន្ធតិ៍ តត្ថ ឃទេច ទេឃា ឌីឃិឃ្សុតិ, យឃ្យាបញ្ចាឃហឃ្សាតិ គឃ្សុតិ៍ ឃចាហំ ឌីឃិឃ្សាយិ, អហយឃ្ស គឃ្សាយិ, តឃ្វា តំ ឆាហុំ ឆតំ ឃាចាយិ៍ តត្តិ តឃ្វា ត្វំ យហារាឌ, អឌ្ឍ អហិគឃ្សុតំ ឌដ្ឋំ តិឃ្សាហីតិ៍

រាឌា “ទេតត ហិ កន្ធាយា”តិ តាបទេឃត ឃឌ្ឍិទេឃច តិក្ខយិ៍ តំ ឌិឃ្វា អលយ្យាឃតោ “អឃំ តាបទេឃា កត្តា រាឌាតំ កទេហត្វា អាកទេតា, រាឌក្យល្ហុបទេកា កចិឃ្សុតី”តិ កិទេតា តំ អតុចត្តទេត្តា កាឆយាហ –

ប៉សិដ៍

“ទេតច តំ អតិយឌ្ឍាយិ, ឃិបឲ្យចាទេគត យាណច;

អតិយទេត្វាឃិ ឃិទេប្យត, ដ្ឋុរកំ តាបចាឃឃី”តិ៍

តត្ថ ឃិបឲ្យចាទេគតាតិ យាណច, អហំ អត្តទេតា ឃិទេប្យត តំ តាតិយឌ្ឍាយិ, ត្វំ បត ឃិទេប្យត អតិយទេត្វា ព្លយំ ដ្ឋុរកំ ត ឃុទេឌឃិ, តាកឃ្ស អបចិតិំ ត កទេរាឃីតិ៍

តតោ សុនស្សតោ ច្ចេ គាថា អភាសិ –

២២០.

“អហម្បិ ភាតិយញ្ញាមិ, សិប្យចាកេន ព្រាហ្មណ;

អចិរេន ច ភាគេន, ក្រុសំ ចញ្ចាយេស ជតិ.

២២១.

“ឧបេក្ខាតំ ជនោ ជញ្ញា, យថា ជាភាមិ តំ អហំ;

ន ត្វំ លភសិ អាលប្យ, ក្រុសប្ឋិំ ក្រុតោ ឆន”ត្តិ.

អថស្ស អលប្យាយតោ គន្ថិត្វា អាហ –

២២២.

“បរាជិតោ ជឋិ ក្សប្តិ, ជិតេត្វា បរិសយាគតោ;

យេថា ត្វំ ឧច្ចំ គតំ ភាគំ, ‘អចិរេសា’ អតិយញ្ញាតិ.

២២៣.

“អាសន្នេ ពោ តំ ជញ្ញាសិ, បុណ្ណំ វគ្គស្ស តេជេសា;

យញ្ញោ តំ ភក្ខុរាសិំច, លិប្យេយស គរិស្សតី”តិ.

តត្ថ ទុម្មីតិ អនោឡ្ហិតមេតោ។ អចិរសា អតិមញ្ញាសីតិ ហីឡេសីតិ អវជានាសិ។ អាសជ្ជាតិ ឧបគន្ត្វា។ ជញ្ញាសីតិ ជានេយ្យាសិ។

អថ តេន សទ្ធិំ កេឡិំ ករោន្តោ សុខេស្សេតោ គាថមាហ –

៥៥៣។

“សិយា ចិនំ វិលុត្តស្ស, ចេដ្ឋកស្ស វិលាកុតោ;

តេច លោហិតមីរស្ស, ចិនំ តាកស្ស ចិន្នតី”តិ។

តត្ថ វិលុត្តស្សាតិ យុវបុរិសស្ស។ ចេដ្ឋកស្សាតិ ខុទ្ទកបុរិសស្ស។ វិលាកុតោតិ កិលចណ្ណបុរិសស្ស។ ឥតិ តិន្តិរេ វរេបុ ជេស្សត្វា ឯតេសំ ចិនំ សិយា, តេច លោហិតមីរស្ស បុរិសស្សាតិ អាហ។

អថ នំ អលមុយាមនោ ឆ្ពិហិ គាថាហិ អជ្ឈភាសិ –

៥៥៤។

“សុតមេតំ អរហតំ, សញ្ញតានំ តបស្សិនំ;

ឥធ ទានានិ ទត្វាន, សគ្គំ គច្ឆន្តិ ទាយកា;

ឱចន្តោ ទេហិ ទានានិ, យទិ តេ អត្ថិ ទាតវេ។

៥៥៥។

“អយំ តាទេកា យហិទ្ធិកោ, តេជស្សី ភូរតិក្ខយោ;

តេន តំ ដំសយិស្សាមិ, សោ តំ កត្វំ ករិស្សតី”តិ។

តត្ថ ដាតរេចតិ ឃឌិ រេត ពិញ្ចិ ដាតត្ថំ អត្ថិ, ឋំ ឧេហីតិ។

ប៉ប៉សិ៍

“យឃារេបឋំ ឃុឋំ ឃយ្ខ, ឃន្ថោតាត់ តបឃ្សិត់;

ទ្ថាឆ ដាភាតិ ឧត្វាភ, ឃក្កុ ពឆ្ឆិ ដាឃកា;

ត្វេយច ឧេហិ ឌីចេត្ថា, ឃឌិ រេត អត្ថិ ដាតរេច៍

ប៉ប៉ប៉៍

“អឃំ អឌយុ៍តិ៍ ភាយ, បុណ្ណា ភ្ភុឃ្ស រេតឌេឃា;

តាឃ ឋំ ឆំឃឃិឃ្សាយិ, ឃា ឋំ កឃ្ខ ពទិឃ្សតិ៍

ប៉ប៉ឆ៍

“ឃា ឆីតា ឆតរដ្ឋឃ្ស, រេចយាតា កពិតី យយ;

ឃា ឋំ ឆំឃត្វឌយុ៍តិ៍, បុណ្ណា ភ្ភុឃ្ស រេតឌេឃា”តិ៍ –

ទ្ថាយា ពាឆា ឃុឧឃ្សភឃ្ស ចចត់ តត្ថ បុណ្ណា ភ្ភុឃ្ស រេតឌេឃាតិ ភ្ភេក្កត ចិរេឃត បុណ្ណា៍

ឲចញ្ចា បត ចត្វា “អឃ្ខ អឌយុតិ, ឌដត្ថរេតា រេយ តិក្លយិត្វា បរិលិបិ្យឃតិដ្ឋហា”តិ យហាឌភឃ្ស យន្ថេ្សយច កពិតិ បរេក្កាឃិត្វា ហត្ថិ បឃារេទឃិ៍ ឃា តឃ្ស ឃត្ថិ ឃុត្វា ឌដត្ថរេទ តិឃិត្កាច តិក្លត្ថំ យណ្ហាពចឃ្សិឋំ ចឃ្សិត្វា តិក្លយិត្វា អំឃព្វេដ តិឃីឌិត្វា ភ្ភុ្យតិត្វា តឃ្ស ហត្វតេល តីលិ ចិឃតិត្ថតិ បិរេតត្វា បុត តឃ្ស ឌដត្ថរេយច បិចិឃិ៍ ឃុឧឃ្សរេភា ចិឃំ ពរេហត្វា ចិរេតាច “តឃ្សិឃ្សតាឃំ ឌតបរេភា, តឃ្សិឃ្សតាឃំ ឌតបរេភា”តិ តិក្លត្ថំ យហាឃត្ថិ អកាឃិ៍ តឃ្ស រេឃា ឃរេដ្ឋា ភ្នាឧឃរេឃាឌតិពំ ចារិទាលឃិ លារេឧត្វា អដ្ឋាឃិ៍ អឆ ទាឌា ឋំ ឃត្ថិ ឃុត្វា “ពិយត្ថិ ឌតបរេភា តឃ្សិឃ្សតី”តិ បុឆ្ឆិ៍ “យហាទាឌ, ទ្ថាយឃ្ស ចិឃឃ្ស តិឃិញ្ចាភដ្ឋាត់ ភ បឃ្សាយិ”តិ៍ “តាត, យហត្ថា អឃំ បឆចិ, បឆចិឃំ តិឃិញ្ចា”តិ៍

ᩋᨳ ᨲᩴ “ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᩩᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

[illegible]᪐᪨

“ᨵᨾᩣᨿᩴ ᨧᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩔᩴ, ᨷᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲ ᩅᩥᨩᩣᨶᩉᩥ;

ᨲᩥᨱᩃᨲᩣᨶᩥ ᩒᩈᨵ᩠ᨿᩮᩣ, ᩈᩩᩔᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᩋᩈᩴᩈᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩥᨱᩃᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨶᩥᩔᩥᨲᩣᨶᩥ ᨲᩥᨱᩣᨶᩥ ᨧ ᩃᨲᩣ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣᩈᨵᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᩈᩩᩔᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨲᩴ, ᨲᩣᨲ, ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᩣᨠᩣᩈᩴ ᩃᩥᨸᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩕᩣᨸᩥ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

[illegible]᪑᪨

“ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᨧᩮ ᨸᩣᨲᨿᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨷᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲ ᩅᩥᨩᩣᨶᩉᩥ;

ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩔᩣᨶᩥᨿᩴ ᨴᩮᩅᩮᩣ, ᨶ ᩅᩔᩮ ᨶ ᩉᩥᨾᩴ ᨸᨲᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶ ᩉᩥᨾᩴ ᨸᨲᩮᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩔᩣᨶᩥ ᩉᩥᨾᨻᩥᨶ᩠ᨴᩩᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᨸᨲᩥᩔᨲᩥ᪨

ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨲᩴ ᨲᩣᨲ ᩏᨴᩁᩮ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩕᩣᨸᩥ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

[illegible]᪒᪨

“ᩏᨴᩁᩮ ᨧᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩔᩴ, ᨷᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲ ᩅᩥᨩᩣᨶᩉᩥ;

ᨿᩣᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣᨴᨠᨩᩣ ᨸᩣᨱᩣ, ᨾᩁᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᨾᨧ᩠ᨨᨠᨧ᩠ᨨᨸᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨲᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᩣᩉ – “ᨲᩣᨲ, ᨾᨿᩴ ᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨩᩣᨶᩣᨾ, ᨿᨳᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᨶ ᨶᩔᨲᩥ, ᨲᩴ ᩏᨸᩣᨿᩴ ᨲ᩠ᩅᨾᩮᩅ ᨩᩣᨶᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ,

ត្ថុមស្សុ ឃាតេ បដិបាទិយា តយោ អាវាដេ ពហាបេសា”តិ។ រាជា ពហាបេសិ។ សុទស្សនោ បឋមំ អាវាដំ នានាគេសន្តានំ បូរាបេសិ, ទុតិយំ គោមយស្ស, តតិយំ និគ្គោធនាគគ្គោធ។ តទា បឋមេ អាវាដេ មិនចិត្តំ បាតេសិ។ តណ្ហាគគ្គោធ ធូមាយិត្វា ជាលិ វុដ្ឋហិ។ សោ គត្វា គោមយេ អាវាដំ គណ្ហិ តទាបិ ជាលិ វុដ្ឋាយ ត្ថុតទំ និគ្គោធស្ស បុណ្ណំ គហេត្វា ឆុមគាតិ ឃោរបេត្វា និក្ខាមិ។ អលង្ការតោ តស្ស អាវាដស្ស អវិទូរេ អដ្ឋាសិ។ អថ នំ ចិរំ សាលុយា បហរិ, មរិរុច្ចិ វុប្បារេត្វា គតា, សេតក្កដ្ឋំ អហោសិ។ សោ ភយតក្ខិតោ “នាគរាជានំ ចិស្សេខ្មី”តិ តិក្ខត្តុំ ចានំ និច្ឆារេសិ។ តំ សុត្វា នេតាលិសត្តា រតនបេញ្ញាយ និក្ខមិត្វា សង្គាលក្ការប្បដិមណ្ឌិតំ អត្តភាវំ មាបេត្វា សេតរាជលីលាយ ឋិតោ។ សុទស្សនោបិ អជមុពិបិ តថេវ អដ្ឋាសុ។ តទា សុទស្សនោ រាជានំ អាហ – “ជានាសិ នោ, មហារាជ, កស្សេតេ បុត្តា”តិ? “ន ជានាមី”តិ។ “តុម្ហាកំ ន ជានាសិ, កាសិរញ្ញោ បន ធីតាយ សមុទ្ទជាយ ធាតុវុស្ស ជិន្នភាវំ ជានាសី”តិ? “អាម, ជានាមិ, មយ្ហំ សា គនិដ្ឋភគិនី”តិ។ “មយំ តស្សា បុត្តា, ត្វំ នោ មាតុលោ”តិ។

តំ សុត្វា រាជា កម្បមានោ តេ អាលិង្គិត្វា សីសេ ចុម្ពិត្វា រោទិត្វា បាសាទំ អារោបេត្វា មហន្តំ សក្ការំ ការេត្វា ភុជង្គតួន បដិសន្ថារំ ករោន្តោ បុច្ឆិ “តាត, តំ ឧគ្គតេជំ ឃោរវិសំ កថំ អលង្ការតោ ករិត្ថា”តិ? សោ សព្វំ វិត្ថារេន កថេត្វា រាជានំ ឱវទន្តោ “មហារាជ, រញ្ញោ នាម ធម្មិកា និយាមេន រជ្ជំ ការេតុំ វដ្ដតី”តិ មាតុលស្ស ធម្មំ ទេសេសិ។ អថ នំ សុទស្សនោ អាហ – “មាតុល, មម មាតា ភុជង្គត្តំ អបស្សន្តី កិលមតិ, ន សក្កា អម្ហេហិ បបញ្ចំ កាតុ”ន្តិ។ “សាធុ, តាតា, តុម្ហាកំ គច្ឆថ។ អហំ បន មម ភគិនិំ ទដ្ឋុកាមោមិ, អាគន្ត្វា បស្សិស្សាមី”តិ។ “មាតុល, កហំ បន នោ អយ្យកោ កាសិរាជា”តិ? “តាត, មម ភគិនិយា វិនា វសិតុំ អសក្កោន្តោ រជ្ជំ បហាយ បព្ពជិត្វា អសុកេ វនសណ្ឌេ នាម វសតី”តិ។ “មាតុល, មម មាតា តុម្ហេ ចេវ អយ្យកញ្ច ទដ្ឋុកាមា, តុម្ហេ អសុកទិវសេ មម អយ្យកស្ស សន្តិកំ គច្ឆថ, មយំ មាតរំ អាទាយ អយ្យកស្ស អស្សមបទំ អាគច្ឆិស្សាម។ តត្ថ នំ តុម្ហេបិ បស្សិស្សថា”តិ។ ឯវំ តេ មាតុលស្ស ទិវសំ វវត្ថបេត្វា រាជនិវេសនា ឱតរិំសុ។ រាជា ភាគិនេយ្យេ វុយ្យាបេត្វា រោទិត្វា និវត្តិ។ តេបិ បថវិយំ និមុជ្ជិត្វា នាគភវនំ គតា។

នាគរបវេសនកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ។

មហាសត្តស្ស បរិយេសនកណ្ឌំ

មហាសត្តេ សម្មតេ សកលនាគភវនំ ឯកកោលាហលំ អហោសិ។ សោបិ មាសំ បេញ្ញាយ វសិតត្វា កិលន្តោ កិលន្តសមយំ សមយំ តស្ស សន្តិកំ អាគន្តុកានំ នាគានំ បមាណំ នត្ថិ។ សោ តេហិ សទ្ធិំ កថេន្តោ កិលមតិ។ កាណារិដ្ឋោ ទេវលោកំ គន្ត្វា មហាសត្តំ អទិស្វា បឋមមេវាគតោ។ អថ នំ “ឯស ចណ្ឌោ ផរុសោ, សក្ខិស្សតិ នាគបរិសំ វារេតុ”ន្តិ មហាសត្តស្ស និសិន្នដ្ឋានេ ទោវារិកំ ករិំសុ។ សុភោគោបិ សកលហិមវន្តំ វិចរិត្វា តទា មហាសមុទ្ទំ សេសនទិយោ ច វុបធារេត្វា យមុនំ វុបធារេន្តោ អាគច្ឆតិ។ នេសាទព្រាហ្មណោបិ អលម្បាយនំ គិលានំ ទិស្វា ចិន្តេសិ “អយំ ភុជង្គត្តំ កិលមេត្វា គិលានោ ជាតោ, អហំ បន តំ មយ្ហំ ទាតុំ ពហុបការំ មណិរតនំ អលម្បាយនស្ស ទស្សិំ, តំ បិតរំ មម អាករិស្សតិ។ យាវ តំ ន អាគច្ឆតិ, តាវទេវ យមុនំ គន្ត្វា បយាគតិត្ថេ បាបបវាហនំ ករិស្សាមី”តិ។ សោ តត្ថ គន្ត្វា “មយា ភុជង្គត្តំ មិត្តទុព្ភិកម្មំ កតំ, តំ បាបំ បវាហេស្សាមី”តិ វត្វា វុទកោរោហនកម្មំ

ករោតិ៍ តស្មិំ ខណេ សុភេកាសោ តំ ផាត់ បទេត្វា៍ តស្ស តំ ចឆត់ សុត្វា “ខ្ពុមិតា កិរ បិបពេត តាច យហត្តស្ស ឃសស្ស ងាឃពោ យយ កាតា យលិរតាតស្ស ពារណា អលយ្យាឃតស្ស ងស្សិតោ, តាស្ស ឌីចិតំ ងស្សាយឹ”តិ តក្ខេដ្ឋត តស្ស បិពេងុ ចេចេឆត្វា អាកឌ្ឋិត្វា ខ្ពុងពេ ខ្ពុសិងាបេត្វា តិរស្សាសពារល ឆោកំ សិធិលំ អកាសិ៍ សោ ឹសំ ខ្ពក្លិបិ៍ អឆ តំ បុតាកឌ្ឋិត្វា ខ្ពុឹងាបេសិ៍ ឲចំ ពាហុ ចានេ ទោត កិលមិឃយាតោ តេសាឪចាហុណោ ឹសំ ខ្ពក្លិបិត្វា កាឆយាហ –

ប៉ីជីឲ៍

“លេិក្យំ សដត្តំ ខ្ពុងកំ, បឃាកស្មិំ បតិដ្ឋិតំ;

កោ យំ អញ្ញោហទឹ ក្នុតោ, ខ្ពុកាឲ្យហំ ឃយុតំ តជី”ត្តិ៍

តត្ថ លេិក្យត្តិ ឲចំ បិបចាហតសយត្ថត្តិ លេិកសយុតំ៍ សដត្តត្តិ ឲចន្ទុបំ ខ្ពុងកំ អកិសិក្ខាត្តំ៍ បឃាកស្មិត្តិ បឃាកតិទេត្ថ៍

អឆ តំ សុភេកាសោ កាឆាឃ អញ្ញកាសិ –

ប៉ីជីរ៍

“ឃពេងស លេិកាឌិបតី ឃសស្សឹ, ឥរារាឍសិំ បក្រិឃ សយត្តុតោ;

តស្សាហ បុទេត្តា ខ្ពុរក្សុសកស្ស, សុភេកាសោតិ យំ ព្រាហ្មណ ចេចងឃត្តី”តិ៍

តត្ថ ឃពេងសាតិ ឃោ ឲសោ៍ បក្រិឃ សយត្តុតោតិ បច្ចត្តិកាត់ ឌុប្បហរណសយត្ថតាឃ បរិសយត្តុតោ បកិរិឃ សត្ថំ បរិក្លិបិត្វា ខ្ពុបរិ ឋពេណត ឍាពេងសិ៍

អឆ តំ ព្រាហ្មណោ “អឃំ ក្នុរិងត្តកាតា, ត មេ ឌីចិតំ ងស្សតិ, ឃំត្មុតាហំ ឲតស្ស ចេច យាតាបិត្យុតញ្ញាស្ស ចណ្ណកិត្តុតេត យុក្ខុចិត្តតំ កត្វា អត្តុតោ ឌីចិតំ ឃាចេឃ្យ”ត្តិ ចិទេត្តត្វា កាឆយាហ –

ប៉ីជីរ៉៍

“ສເຈ ຫິ ປຸເຕ຺ຕາ ໂຣກ຺ຂສກສ຺ສ, ກາສິສ຺ສ ຣເຍ຺ຍາ ອມຣາຘິປສ຺ສ;

ມເຫສເກ຺ກາ ອຍ຺ຍຕເຣາ ປິຕາ ເຕ, ມເຫສ຺ສຸ ມາຕາ ປນ ເຕ ອຕຸລ຺ຢາ;

ນ ຕາທິເສາ ອຣຫຕິ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ, ທາສມ຺ປິ ໂອຫາຣິຕຸໍ ມຫານຸຠາເວາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກາສິສ຺ສາຕິ ອປເຣນ ນາເມນ ອຸຈິນາມກສ຺ສ. “ກາສິກຣເຍ຺ຍາ”ຕິປິ ປຐ຺ຕິເມວ. ກາສິຣາຊຘີຕາຍ ຄຫິຕຕ຺ຕາ ກາສິຣຊ຺ຊມ຺ປິ ຕເສ຺ສວ ສຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ວເຓ຺ຓຕິ. ອມຣາຘິປສ຺ສາຕິ ອິຘາຍຸກຕາຍ ອມຣສງ຺ຂາຕານໍ ນາຄານໍ ອຘິປສ຺ສ. ມເຫສເກ຺ກາຕິ ມຫານຸຠາເວາ. ອຍ຺ຍຕເຣາຕິ ມເຫສກ຺ການໍ ອຍ຺ຍຕເຣາ. ທາສມ຺ປີຕິ ຕາທິເສາ ຫິ ມຫານຸຠາເວາ ອານຸຠາວສຫິຕໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ທາສມ຺ປິ ໂຫເຄ ໂອຫຣິຕຸໍ ນາຣຫຕິ, ປເຄວ ມຫານຸຠາວໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຓນ຺ຕິ.

ອຖ ນໍ ສຸເຂາເກາ “ອເຣ ທຸຏ຺ຘພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ຕ຺ວໍ ມໍ ຈເຣ຺ຍາຕ຺ວາ ‘ມຸຈ຺ຈິສ຺ສາມີ’ຕິ ມຍ຺ຍສິ, ນ ເຕ ຊີວິຕໍ ທສ຺ສາມີ”ຕິ ເຕນ ກຕກມ຺ຸໍ ປກາເສເນ຺ຕາ ອາຫ –

໒໔໙.

“ຣຸກ຺ຂໍ ນິສ຺ສາຍ ວິຊ຺ຌິຕ຺ວາ, ເອເຓຍ຺ຍໍ ປິຕຸມາຄຕໍ;

ເສາ ວິເທ຺ໂທ ທ຺ຣຸມຈຣີ, ສຣເຈເຕນ ສີຫເຕາ.

໒໔໓.

“ຕໍ ຕ຺ວໍ ປຕິຕມທ຺ທກ຺ໂລ, ອຣຍ຺ເຍ ພ຺ຣາຫຈເຣ;

ສ ຢໍສກາຊຢາທາຍ, ສາຢໍ ນິເກ຺ຣາຘຸປາຄມີ.

໒໔໒.

“ສຸກສາຍຸຕ຺ຕກສຏ຺ຬ໌ໍ, ປິນ຺ຄລໍ ສນ຺ຕຕາຍຸຕໍ;

កោកិលាភិរុទំ រម្មំ, ធុវំ ហរិតសទ្ទលំ។

១៩៩។

“តត្ថ តេ សោ បិតុរហុ, វុឌ្ឍិយា យសសា ជលំ;

មហានុភាវោ ភាតា មេ, កញ្ញាហិ បរិចារិតោ។

២០០។

“សោ តេន បរិចិណ្ណោ ត្វំ, សព្ពកាមេហិ តប្បិតោ;

អជ្ឈស្ស តុវំ ជុត្តិ, តំ តេ វេទេ ពុឆាគតំ។

២០១។

“ខិប្បំ គីវំ បសារេហិ, ន តេ ទស្សាមិ ជីវិតំ;

កាតុ បរិសទំ វេទំ, ឆេទយិស្សាមិ តេ សិរ”ន្តិ។

តត្ថ សាមំ និគ្រោធុបិលក្ខិយីតិ ឋិកាលេ និគ្រោធំ ឧបគតោ អសិ។ បិល្លក្ខន្តិ បក្កាតំ ចវេណ្ណន បិល្លក្ខំ។ សត្តាយុតត្តិ បរិទាហបរិកិណ្ណំ។ កោកិលាភិរុទន្តិ កោកិលាហិ អភិរុទំ។ ធុវំ ហរិតសទ្ទលន្តិ ឧទកក្ខយិមំ ជាតត្តា និច្ចំ ហរិតសទ្ទលំ ភូមិភាគំ។ បិតុរហុតិ តស្មិំ តេ និគ្រោធេ ឋិតស្ស សោ មម ភាតា បិតាមហោ អហោសិ។ វុឌ្ឍិយាតិ បុញ្ញាតេជេន។ សោ តេនាតិ សោ តុវំ តេន អត្តនោ នាគភវនំ នេត្វា បរិចិណ្ណោ។ បរិចរន្តិ តយា មម ភាតុ គតំ វេទំ បិបាកយំ បរិសទន្តោ អត្ថស្សទន្តោ។ ឆេទយិស្សាមិ តេ សិរន្តិ តវ សីសំ ឆិន្ទិស្សាមីតិ។

អថ ព្រាហ្មណោ “ន មេយំ ជីវិតំ ទស្សតិ, យំ កិញ្ចិ បន វត្វា មោក្ខត្តាយ វាយមិតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា គាថមាហ –

២០២។

“អញ្ញាយកោ យាចយោគី, អាហុតគ្គិ ច ព្រាហ្មណោ;

ឯតេហិ តីហិ ឋានេហិ, អបញ្ញោ ហោតិ ព្រាហ្មណោ”តិ។

តត្ថ ឯតេហីតិ ឯតេហិ អញ្ញាយកតាទីហិ តីហិ ការណេហិ ព្រាហ្មណោ អបញ្ញោ, ន លព្ភា ព្រាហ្មណំ វញ្ចិតុំ, កិំ ត្វំ វញ្ចេសិ, យោ ហិ ព្រាហ្មណំ វញ្ចេតិ, សោ និរយេ និព្ពត្តតីតិ។

តំ សុត្វា សុភោគោ សំសយបក្ខន្ទោ ហុត្វា “ឥមំ នាគភវនំ នេត្វា ភាតរោ បដិបុច្ឆិត្វា ជានិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៥០២។

“យំ បុរំ ធតរដ្ឋស្ស, ឱគាឡ្ហំ យមុនំ នទិំ;

ជោតតេ សព្វសោវណ្ណំ, គិរិមាហច្ច យាមុនំ។

៥០៣។

“តត្ថ តេ បុរិសព្យគ្ឃា, សោទរិយា មម ភាតរោ;

យថា តេ តត្ថ វក្ខន្តិ, តថា ហេស្សសិ ព្រាហ្មណា”តិ។

តត្ថ បុរន្តិ នាគបុរំ។ ឱគាឡ្ហន្តិ អនុបវិដ្ឋំ។ គិរិមាហច្ច យាមុនន្តិ យមុនាតោ អវិទូរេ ឋិតំ ហិមវន្តំ អាហច្ច ជោតតិ។ តត្ថ តេតិ តស្មិំ ភវនេ តេ មម ភាតរោ វសន្តិ, តត្ថ នីតេ តយិ យថា តេ វក្ខន្តិ, តថា ភវិស្សសិ។ សចេ ហិ សច្ចំ កថេសិ, ជីវិតំ តេ អត្ថិ។ នោ ចេ, តត្ថេវ សីសំ ឆិន្ទិស្សាមីតិ។

ឥតិ តំ វត្វា សុភោគោ គីវាយំ គហេត្វា ខិបន្តោ អក្កោសន្តោ បរិភាសន្តោ មហាសត្តស្ស បាសាទទ្វារំ អគមាសិ។

មហាសត្តស្ស បរិយេសនកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ។

យិដ្ឋាកថា

អថ តំ ចោទារិកោ ហុត្វា និសិន្នោ កាឡាទិដ្ឋោ តថា កិលមេត្វា អាគិយមានំ ឋិត្វា បដិមក្កំ កត្វា "សុមេធ, មា ចិន្តេសិ, ព្រាហ្មណា នាម មហាព្រាហ្មនោ បុត្តោ សចេ ហិ មហាព្រាហ្មា ជាតិស្សតិ, 'មម បុត្តំ ចិន្តេថន្តិ'តិ ពុជ្ឈិត្វា អមច្ចានំ សពលំ នាគកថនំ ចិនានសស្សតិ លោកស្មិំ ព្រាហ្មណា នាម សេដ្ឋោ មហាតុភាថា, ត្វំ តេសំ អានុភាវំ ន ជានាសិ, អហំ បន ជានាមី"តិ អាហ កាឡាទិដ្ឋោ កិរ អតីតានត្តិសកថេ សព្វាការព្រាហ្មណោ អហោសិ, តស្មា ឥថមាហ ចត្វា ច បន អត្តគ្គតបុព្វាថសេន សជនសីលោ ហុត្វា សុមេធស្ស នាគបរិសស្ស អាមន្តេត្វា "ឥថ, ភោ, សព្វាការការំ ទេថា ក្រមា ចណ្ណស្សាមី"តិ ចត្វា សព្វាថណ្ណំ អារភន្តោ អាហ –

៥០៥

"អតិត្តរា ខត្តិយេហិ យុត្តា, សព្វា ច ថេឥា ច សុមេធ លោកេ;

តឥក្កុសស្សាភិចិតិត្ថមានោ, ឥហាតិ ចិត្តស្ស សតស្ស ឥមុ"ន្តិ

តត្ថ អតិត្តរាតិ សុមេធ ខ្លមស្មិំ លោកេ សព្វា ច ថេឥា ច អតិត្តរា ន លិមកា មហាតុភាថា, តេ ខត្តិយេហិ ព្រាហ្មណេហិ សម្មុត្តា, តស្មា ព្រាហ្មណាបិ អតិត្តរាថ ជាតា តឥក្កុសស្សត្តិ តស្មា អការសស្សាព្រាហ្មណំ ចិតិត្ថមានោ ឥតស្ស បណ្ឌិតានំ ឥមុស្ស ឥហាតិ ខ្លឥំ កិរ សោ "ខ្លមិតា ក្មិឥស្ស យិត្តក្ខិតមុំ កតត្តិ ចត្តំ នាគបរិសា មា លភត្តុ"តិ អថោច

អថ តំ កាឡាទិដ្ឋោ "សុមេធ ជានាសិ បន អយំ លោកោ កេន និម្មិតោ"តិ ចត្វា "ន ជានាមី"តិ វុត្តេ "ព្រាហ្មណានំ បិតាមហេន មហាព្រាហ្មនា និម្មិតោ"តិ ឥស្សេត្តុំ ខ្លតសំ កាថមាហ –

៥០៩

"អជ្ឈេនមរិយា បថវិំ ជនិន្ទា, ថេស្សា កសិំ បរិចរិយញ្ច សុទ្ទា;

ឧបាគុ បច្ចត្តំ សថាបថេសំ, កតាហុ ឥតេ វសិនាតិ អាហុ"តិ

តត្ថ ឧបាគុតិ ឧបគតា ព្រហ្មា កិរ ព្រាហ្មណាឥមា ចត្តារោ ចណ្ណេ និម្មិនិត្វា អរិមេ តាថ ព្រាហ្មណេ អាហ – "តុមេ អជ្ឈេនមេថ

ຽປກັຊຈ , ຍາ ອຏ຺ຎາ ກິຎ຺ຈິ ກຣິຕ຺ວາ”ຕິ, ຂຕິເຕ຺ຕ ອາຫ “ທຸເຍ຺ຍປຈຈິເຍຈ ຈິຂິຕຈ”, ເຈເຍ຺ຍ ອາຫ – “ທຸເຍ຺ຍກາສິເຍຈ ຽເປຈ”, ຸສເຕ຺ຕ ອາຫ “ທຸເຍ຺ຍຕິລ຺ລຸ ຈລ຺ລາກັ ປິຣິຈຣິຍັເຍຈ ຽເປຈາ”ຕີ່ ຕເຕາ ປຕ຺ຖາຍ ອຣິຍາ ອເຊ຺ຊາຕັ, ຂຕິຕ຺ຕາ ປຈຈິ, ເຈເຍ຺ຍາ ກສິ, ສຸຕ຺ຕາ ປິຣິຈຣິຍັ

ຽປິກຕາຕິ ຈເຄ຺ຕິ່ ປເຊ຺ຈກັ ຍຈາປເຄສ຺ຕິ ຽປກຊ຺ຕາ ຈ ປິຂິເຍກ຺ກິ ອຕ຺ຕເຕາ ກຸລປເຄສາຕ຺ຸຣເປຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຕາ ຖຸຕ຺ຕິຍາເຍເຕຈ ຽປກຕາ່ ກຕາຫ຺ຸ ລຸເຕ ຈສິຕາຕິ ອາຫ຺ຸຕິ ລຸຈັ ກິຣ ລຸເຕ ຈສິຕາ ຍທາພ຺ຣາຫ຺ມຕາ ກຕາ ອເທສ຺ຸຕິ ກເຈຕ຺ຕິ່

ລຸຈັ ຍທາກຸລາ ລຸເຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ຕາຍ່ ເຍາ ທິ ລຸເຕສຸ ຂິຕ຺ຕິ ປສາເຄຕ຺ວາ ຄາຕັ ເຄຕິ, ຕສ຺ສ ອຏ຺ຏຕ຺ຕ ປຂິສຄ຺ຄິ ຕຕ຺ຕິ, ເຄຈເລິກເຍຈ ກຊ຺ຕີຕິ ຈຕ຺ວາ ອາຫ –

໔໐ສິ່

“ຊາຕາ ຈິຊາຕາ ຈຣຸເລາ ກຸເຈເຣາ, ເສາເຍາ ຍເຍາ ຈຕ຺ຕິຍາ ຈາຍຸ ສຸຣິເຍາ;

ລຸເຕປິ ຍຏ຺ຎາ ປຸຕຸເສາ ຍຂິຕ຺ວາ, ອຊ຺ຊາຍກາຕັ ອເຈາ ສຏ຺ຏກາເຍ່

໔໐ປັ່

“ຈິກາສິຕາ ຈາປສຕາຕິ ປຊ຺ຈາ, ເຍາ ອຊ຺ຊເຕາ ຕລຈາ ກີຍເສເຕາ;

ສທສ຺ສຕີຫ຺ຸ ອສເຍາ ປຈຊ຺ຍາ, ເສາປິ ຕຄາ ອາຄທິ ຂາຕເຈຄ”ຕ຺ຕິ່

ຕຕ຺ຕ ລຸເຕປີຕິ ລຸເຕ ຊາຕາຄເຍາ ເຄຈຣາຂາເຕາ່ ປຸຕຸເສາຕິ ອເຕກປຸກາເຣ ຍຏ຺ຎາ ຍຂິຕ຺ວາ່ ອເຈາ ສຏ຺ຏກາເຍຕິ ອຈ ອຊ຺ຊາຍກາຕັ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາຕັ ສຏ຺ຏກາເຍ ຄຕ຺ວາ ລຸຕາຕິ ຝາຕາຕິ ປຕ຺ຕາຕິ ຄເຍ຺ຍຕີ່ ຈິກາສິຕາຕິ ອາກຄ຺ຄິຕາ່ ຈາປສຕາຕິ ປຊ຺ຈາຕິ ຕ ຊຕຸປຊ຺ຈສຕາຕິ, ປຊ຺ຈາຈາປສຕປຸຍາຕັ ປຕ ຍທາຊຕັ ສຍເຍຈ ອາກຄ຺ຄິຕີ່ ກີຍເສເຕາຕິ ກຍາຕກເສເຕາ່ ສທສ຺ສຕີຫ຺ຸຕິ ຕ ຕສ຺ສ ຕີຫ຺ຸຕັ ສທສ຺ສັ, ປຊ຺ຈາຕ຺ຕັ ປຕ ຊຕຸກ຺ກຫສຕາຕັ ຕີຫຸສທເສ຺ສຕ ອາກຄ຺ຄິຕຏ຺ຏສ຺ສ ຊຕຸເຕາ ອາກຄ຺ຄເຕເຕຈັ ຖຸຕ຺ຕິ່ ອາຄທິ ຂາຕເຈຄຕ຺ຕິ ເສາປິ ຣາຂາ ຕສ຺ສິ ກາເລ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ ສຏ຺ຏກາເຍທິ ສຕ຺ຕເປຸຕ຺ວາ ອຄ຺ຄິ ອາຄທິ ປຕິຕ຺ຖາເປຕ຺ວາ ປຣິຈຣິ, ເຕເຕຈ ກາຣເລາຕ ເຄຈເລິເກ ຕິຕ຺ຕເຕ຺ຕາ່ ຕສ຺ມາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ຕາຍ

ຕ຺ລຍສ຺ມິ ເລິເກ ເຂຕ຺ຖກາຕິ ອາຫ່

ເສາ ຽຕ຺ຕຣິປິ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ ຈເລ຺ລເຕ຺ຕາ ກາຈຍາຫ –

៥០៩។

“យោ ព្រាហ្មណោ ភោជយិ ទីឃរត្តំ, អន្នេន បានេន យថានុភាវំ;

បសន្នចិត្តោ អនុមោទមានោ, សុភោគោ ទេវញ្ញតរោ អហោសី”តិ។

តត្ថ យោតិ យោ សោ បោរាណកោ ពារាណសិរាជាតិ ទស្សេតិ។ យថានុភាវន្តិ យថាពលំ យំ តស្ស អត្ថិ, តំ សព្ពំ បរិច្ចជិត្វា ភោជេសិ។ ទេវញ្ញតរោតិ សោ អញ្ញតរោ មហេសក្ខទេវរាជា អហោសិ។ ឯវំ ព្រាហ្មណា នាម អគ្គទក្ខិណេយ្យាតិ ទស្សេតិ។

អថស្ស អបរម្បិ ការណំ អាហរិត្វា ទស្សេន្តោ គាថមាហ –

៥១០។

“មហាសនំ ទេវមនោមវណ្ណំ, យោ សប្បិនា អសក្ខិ ភោជេតុមគ្គឹ;

ស យញ្ញតន្តំ វរតោ យជិត្វា, ទិព្ពំ គតិំ មុចលិន្ទជ្ឈគច្ឆី”តិ។

តត្ថ មហាសនន្តិ មហាភក្ខំ។ ភោជេតុន្តិ សន្តប្បេតុំ។ យញ្ញតន្តន្តិ យញ្ញវិធានំ។ វរតោតិ វរស្ស អគ្គិទេវស្ស យជិត្វា។ មុចលិន្ទជ្ឈគច្ឆីតិ មុចលិន្ទោ អធិគតោតិ។

ឯកោ កិរ បុព្ពេ ពារាណសិយំ មុចលិន្ទោ នាម រាជា ព្រាហ្មណេ បក្កោសាបេត្វា សគ្គមគ្គំ បុច្ឆិ។ អថ នំ តេ “ព្រាហ្មណានញ្ច ព្រាហ្មណទេវតាយ ច សក្ការំ ករោហី”តិ វត្វា “កា ព្រាហ្មណទេវតា”តិ វុត្តេ “‘អគ្គិទេវោតិ តំ នវនីតសប្បិនា សន្តប្បេហី’”តិ អាហំសុ។ សោ តថា អកាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ [illegible] គាថមាហ។

អបរម្បិ ការណំ ទស្សេន្តោ គាថមាហ –

៥១១។

“មហានុភាវោ វស្សសហស្សជីវី, យោ បព្ពជិ ទស្សនេយ្យោ ឧឡារោ;

ហិត្វា អបរិយន្ត រដ្ឋំ សសេនំ, រាជា ទុទីបោបិ ជគាម សគ្គំ”តិ។

តត្ថ បដ្ឋីតិ បញ្ចវស្សសតានិ រជ្ជំ ការេត្វា ព្រាហ្មណានំ សក្ការំ កត្វា អបរិយន្តំ រដ្ឋំ សសេនំ ហិត្វា បដ្ឋិ។ ទុទីបោបីតិ សោ ទុទីបោ នាម រាជា ព្រាហ្មណេ បូជេត្វាវ សគ្គំ គតោតិ វទតិ។ “ទុទីបោ”តិបិ បាឋោ។

អបរានិបិស្ស ឧទាហរណានិ ទស្សេន្តោ អាហ –

៥០៧។

“យោ សាគរន្តំ សាគរោ វិជិត្វា, យូបំ សុភំ សោណ្ណមយំ ឧឡារំ;

ឧស្សេសិ វេស្សានរមាទហានោ, សុភោគ ទេវញ្ញតរោ អហោសិ។

៥០៨។

“យស្សានុភាវេន សុភោគ គង្គា, បវត្តថ ទធិសន្និសិន្នំ សមុទ្ទំ;

ស លោមបាទោ បរិចរិយ អគ្គិំ, អង្គោ សហស្សក្ខបុរជ្ឈគញ្ឆិ”តិ។

តត្ថ សាគរន្តន្តិ សាគរបរិយន្តំ បថវិំ។ ឧស្សេសីតិ ព្រាហ្មណេ សក្កច្ចំ បុច្ឆិត្វា “សោវណ្ណយូបំ ឧស្សាបេហី”តិ វុត្តោ បសុឃាតត្ថាយ ឧស្សាបេសិ។ វេស្សានរមាទហានោតិ វេស្សានរំ អគ្គិំ អាទហន្តោ។ “វេសានរិ”ន្តិបិ បាឋោ។ ទេវញ្ញតរោតិ សុភោគ, សោ ហិ រាជា អគ្គិំ ជុហិត្វា អញ្ញតរោ មហេសក្ខទេវោ អហោសីតិ វទតិ។ យស្សានុភាវេនាតិ ភោ សុភោគ, គង្គា ច មហាសមុទ្ទោ ច ពេត ករោតិ ជាតាសីតិ។ ន ជាតាយីតិ។ កិំ វុត្តំ ជាតិស្សបិ, ព្រាហ្មណេយេវ បរិចរិត្វា ជាតាសីតិ។ អតីតស្មិំ កិរ អង្គោ នាម លោមបាទោ ពារាណសិរាជា ព្រាហ្មណេ សក្កច្ចំ បុច្ឆិត្វា តេហិ “ទេវ, មហារាជ, ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ព្រាហ្មណានំ សក្ការំ កត្វា អគ្គិំ បរិចរាហី”តិ វុត្តោ អបរិមាណា គាវិយោ ច មហិំសិយោ ច អាទាយ ហិមវន្តំ បវិសិត្វា តថា អកាសិ។ “ព្រាហ្មណេហិ វុត្តាតិរិត្តំ ខីរទធិ កិំ កាតព្ព”ន្តិ ច វុត្តេ “ឆឌ្ឌេថា”តិ អាហ។ តត្ថ ថោកស្ស ខីរស្ស ឆឌ្ឌិតដ្ឋានេ កុន្នទិយោ អហេសុំ, ពហុកស្ស ឆឌ្ឌិតដ្ឋានេ គង្គា បវត្តថ។ តំ បន ខីរំ យត្ថ ទធិ ហុត្វា សន្និសិន្នំ ឋិតំ, តំ សមុទ្ទំ នាម ជាតំ។ ឥតិ សោ ឯវរូបំ សក្ការំ កត្វា ព្រាហ្មណេហិ វុត្តវិធានេន អគ្គិំ បរិចរិយ សហស្សក្ខស្ស បុរំ អជ្ឈគញ្ឆិ។

ឥតិស្ស ឥទំ អតីតំ អាហរិត្វា ឥមំ គាថមាហ –

៥១៣។

“មហិទ្ធិកោ ទេវវរោ យសស្សី, សេនាបតិ តិទិវេ វាសវស្ស;

សោ សោមយាគេន មលំ វិហន្ត្វា, សុគោគ ទេវញ្ញតរោ អហោសី”តិ។

តត្ថ សោ សោមយាគេន មលំ វិហន្ត្វាតិ កោ សុគោគ, យោ ឥទានិ សក្កស្ស សេនាបតិ មហាយសោ ទេវបុត្តោ, សោបិ បុព្វេ ឯកោ ពារាណសិរាជា ព្រាហ្មណេ សក្កយញ្ញំ បុច្ឆិត្វា តេហិ “សោមយាគេន អត្តនោ មលំ បវាហេត្វា ទេវលោកំ គច្ឆាហី”តិ វុត្តោ ព្រាហ្មណានំ មហន្តំ សក្ការំ កត្វា តេហិ វុត្តវិធានេន សោមយាគំ កត្វា តេន អត្តនោ មលំ វិហន្ត្វា ទេវញ្ញតរោ ជាតោតិ ឯវមត្ថំ បកាសេន្តោ ឯវមាហ។

អបរានិបិស្ស ឧទាហរណានិ ទស្សេន្តោ អាហ –

៥១៤។

“អការសិ លោកមិមំ បរញ្ច, ភាគីរសិ ហិមវន្តញ្ច គិជ្ឈំ

យោ មហិទ្ធិយា ទេវវរោ យសស្សី, សោបិ តទា អាទហិ ជាតវេទំ។

៥១៥។

“មាលាគិរី ហិមវា យោ ច គិជ្ឈោ, សុទស្សនោ និសភោ កុវេរុ;

ឯតេ ច អញ្ញេ ច នគា មហន្តា, ចិត្យា កតា យញ្ញករេហិ មាហុ”តិ។

តត្ថ សោបិ តទា អាទហិ ជាតវេទន្តិ កាតិក សុគោគ, យេន មហាព្រហ្មុនា អយញ្ច លោកោ បរោ ច លោកោ ភាគីរសិអាទយោ ច

ហិមវន្តបដ្ឋតោ ច កិញ្ជបដ្ឋតោ ច គតោ, សោបិ យទា ព្រហ្មបបត្តិតោ បុដ្ឋោ យាវទេកោ អហោសិ, តទា អគ្គិមេវ អាហរិ, អគ្គិំ ជុហិត្វា មហាព្រហ្មា ហុត្វា ឋានំ សម្ពាធកាសិ។ ឯវំមហិទ្ធិកា ព្រាហ្មណាតិ ទស្សេតិ។

ឥត្ថំ កថាតិ បុដ្ឋោ កិរេកោ ពារាណសិរាជា ព្រាហ្មណេ សក្កច្ចំ បុច្ឆិត្វា “ព្រាហ្មណានំ សក្ការំ ករោហី”តិ វត្វា តេសំ មហាទានំ បវត្តេត្វា “យញ្ញាគារេ កិំ នត្ថី”តិ បុច្ឆិត្វា “សន្តិ, ទេវ, អត្ថិ, ព្រាហ្មណានំ បន អាសនានិ នត្ថី”តិ វត្វា ពាឍកាហិ និសាទេត្វា អាសនានិ ការេសិ។ តទា ឥត្ថំ អាសនបីឋិកា ព្រាហ្មណានំ អាត្ថរាបេត្វា វឌ្ឍេត្វា មាលាគិរិអាសយោ បដ្ឋតា ជាតា។ ឯវមេវ យញ្ញាការេហិ ព្រាហ្មណេហិ កថាតិ ករេត្តីតិ។

អថ នំ បុន អាហ “ភាតិក, ជានាសិ បនាយំ សមុទ្ទោ កេន ការណេន អបេយ្យោ លោណោទកោ ជាតោ”តិ? “ន ជានាមិ, អរិដ្ឋា”តិ។ អថ នំ “ត្វំ ព្រាហ្មណេយេវ វិហិំសិតុំ ជានាសិ, សុណោហី”តិ វត្វា គាថមាហ –

៤១២។

“អជ្ឈាយកំ មន្តគុណូបបន្នំ, តបស្សិនំ ‘យាចយោគោ’តិទាហុ;

តីរេ សមុទ្ទស្សុទកំ សជន្តំ, តំ សាគរោជ្ឈោហរិ តេនាបេយ្យោ”តិ។

តត្ថ ‘យាចយោគោតិទាហូ’តិ តំ ព្រាហ្មណំ យាចយោគោតិ ឋបេ លោកេ អាហុ។ ឧទកំ សជន្តីតិ សោ កិរេកទិវសំ បិបាសាហតកាយោ ករោន្តោ តីរេ ឋត្វា សមុទ្ទតោ ឧទកំ គហេត្វា អត្តនោ ឧបរិ សីសេ សជន្តំ អជ្ឈោកិរតិ។ អថ នំ ឯកទិវសំ ករោន្តំ សាគរោ អជ្ឈោហរិ។ តំ ការណំ មហាព្រហ្មា ជានិត្វា “ឋបិតា កិរ មេ បុត្តោ ហតោ”តិ កុជ្ឈិត្វា “សមុទ្ទោ អបេយ្យោ លោណោទកោ ហោតូ”តិ វត្វា អភិសបិ, តេន ការណេន អបេយ្យោ ជាតោ។ ឯវរូបិ ឯតេ ព្រាហ្មណា នាម មហានុភាវាតិ។

បុនបិ អាហ –

៤១៣។

“អាយាគវត្ថូនិ បុថូ បថព្យា, សំវិជ្ជន្តិ ព្រាហ្មណា វាសវស្ស;

បុរិមំ ទិសំ បច្ឆិមំ ទក្ខិណុត្តរំ, សំវិជ្ជមានា ជនយន្តិ វេទំ”ន្តិ។

តត្ថ ចារេចស្សាតិ បុរេត្ថា ច្រោហូលាតំ ទាតំ ទត្វា ចារេចត្តំ បត្តស្ស ចារេចស្ស៑ អាឃាកចត្វេតិតិ បុន្ទ្ឋាកេក្លតក្វតា អក្កេកក្លិលោឃ្យា បឆញ្យា បុឆ្វ ច្រោហូលា សំចិឌ្ឍត្តិ៑ បុរិយំ ចិសត្តិ តេត ថ្លទាតិបិ ចត្យុស្វ ចិសាសុ សំចិឌ្ឍយាតា តស្ស ចារេចស្ស យហត្តំ តេចឆំ ឌតឃត្តិ, បឹតិសោយតស្សំ អាចហត្តិ៑

៙ចំ អទិត្វេា ត្វទ្ទសហិ កាឆាហិ ច្រោហូលោ ច ឃត្ឋោា ច តេចតេក ច ចេល្លាសិ៑

យិឞ្ឋាពឆា តិន្ទិតា៑

តស្ស តំ ពឆំ សុត្វា យហាសត្តស្ស កិលិតុបទ្វាតំ អាកតា ឆាហ្វ តាកា “អឃំ ក្វតយេច ពតេឆតឹ”តិ យិឞ្ឋាកាឋំ កណ្យកាពារបក្សត្តា ឌាតា៑ យហាសតេត្តា កិលិតតេសឃ្យាឃ តិបត្វោច តំ សត្ថំ អស្យ្សាសិ ៑ តាកាបិស្ស អាតេរាតេចស៊ុ៑ តតោតា យហាសតេត្តា ចិតេត្តសិ “អទិត្វេា យិឞ្ឋាយក្កិ ចេល្លាតិ, ចាកយស្ស កិត្តិត្វា បរិសំ សយ្ងាទិន្ទិកំ ពរិស្សាយឺ”តិ៑ សោ រ្វ្ទាឃ តត្វ្តា សត្ថាលក្តារបក្សទិយល្ហិតោតា ឆយ្ងាសេត តិសិទិត្វា សត្ថំ តាកបរិសំ សត្តិបិតាតេបត្វា អទិទ្វំ បតេក្កាសាតេបត្វា “អទិត្វ, ត្វំ អក្វតំ ចត្វា តេចតេក ច ឃត្ឋោា ច ច្រោហូលោ ច ចេល្លាសិ, ច្រោហូលាតញ្ញា តេចកចិឆាតេតត ឃត្ឋាឃឌតំ តាយ អតរិឃសយ្ងតំ ត សក្កាចហំ, តច ចារេក អក្វតំ បស្សាហឹ”តិ ចត្វា ឃត្ឋោកេកចាធំ តាយ អារកេត្តា អាហ

–

ឥ១ឥ៊

“ពលិ ហិ ធីរាត ពជំ យកាតំ, កចត្តិ តេចត្ឋ្យាតាតទិទ្វ;

យទីថិឆយុំ អសេយក្លិតត្តា, យាឃាក្យលា តាតិចហត្តិ បត្ឋោា៑

ឥ១០៊

“តេចកា ត តាណាឃ កចត្តិ ទស្ស, មិត្តទ្វុតោ ក្វតហុតោ តរស្ស;

ត តាឃតេ បរិចិណ្ណោ ច អក្កិ, តោសត្តុរំ យឆ្វយតរិឃពយុំ៑

ឥ១១៊

“សធញ្ញ មដ្ឋា សធនំ សភោគំ, អាទីបិតំ ជាតុ តិណេន មិស្សំ;

ដហំ ន តប្បេ អសមត្ថតេជោ, កោ តំ សុភិក្ខំ ទ្វិរសញ្ញុ កយិរា។

៩១១។

“យថាបិ ខីរំ វិបរិណាមធម្មំ, ទធិ ភវិត្វា នវនីតម្បិ ហោតិ;

ឯវម្បិ អគ្គិ វិបរិណាមធម្មោ, តេជោ សមោរោហតី យោគយុត្តោ។

៩១២។

“ន ទិស្សតី អគ្គិ មនុប្បវិដ្ឋោ, សុក្ខេសុ កដ្ឋេសុ នវេសុ ចាបិ;

នាមត្ថមានោ អរណីនរេន, នាកម្មុនា ជាយតិ ជាតវេទោ។

៩១៣។

“សចេ ហិ អគ្គិ អន្តរតោ វសេយ្យ, សុក្ខេសុ កដ្ឋេសុ នវេសុ ចាបិ;

សព្ពានិ សុស្សេយ្យុ វនានិ លោកេ, សុក្ខានិ កដ្ឋានិ ច បជ្ជលេយ្យុំ។

៩១៤។

“ករោតិ ចេ ទារុតិណេន បុញ្ញំ, ភោជំ នរោ ធូមសិខិំ បតាបវំ;

អង្គារិកា លោណករា ច សូទា, សរីរទាហាបិ ករេយ្យុ បុញ្ញំ។

໙໑໖.

“ອຖ ເຈ ຫິ ເອເຕ ນ ກເຣານ຺ຕິ ປຸຎ຺ຎໍ, ອເຊ຺ຌນມຄ຺ຄິໍ ອິຘ ຕປ຺ປຍິຕ຺ວາ;

ນ ເກາຈິ ເລາກສ຺ມິໍ ກເຣາຕິ ປຸຎ຺ຎໍ, ເຠາຊໍ ນເຣາ ຘູມສິຂິໍ ປຕາປວໍ.

໙໑໗.

“ກຖຎ຺ຫິ ເລາກາປຈິເຕາ ສມາເນາ, ອມນຸຎ຺ຎຄນ຺ຘໍ ພຫູນໍ ອກນ຺ຕໍ;

ຍເທວ ມຈ຺ຈາ ປຣິວຊ຺ຊຍນ຺ຕິ, ຕທປ຺ປສຕ຺ຖໍ ທ຺ວິປທານ ຠຸເຎ຺ຊ.

໙໑໘.

“ສິຂິມ຺ປິ ເທເວສຸ ວທນ຺ຕິ ເຫເກ, ອາປໍ ມິລກ຺ຂູ ປນ ເທວມາຫຸ;

ສພ຺ເພວ ເອເຕ ວິຕຖໍ ຠຓນ຺ຕິ, ອຄ຺ຄີ ນ ເທວຎ຺ຎຕເຣາ ນ ຈາເປາ.

໙໑໙.

“ອນິນ຺ທ຺ຣິຍພທ຺ຘມສຎ຺ຎກາຍໍ, ເວສ຺ສານຣໍ ກມ຺ມກຣໍ ປຊານໍ;

ປຣິຈຣິຍ ມຄ຺ຄິໍ ສຸຄຕິໍ ກຖໍ ວເຊ, ປາປານິ ກມ຺ມານິ ປກຸພ຺ພມາເນາ.

໙໒໐.

“ສພ຺ພາຠິຠູ ຕາຫຸຘ ຊີວິກຕ຺ຖາ, ອຄ຺ຄິສ຺ສ ພ຺ຣຫ຺ມາ ປຣິຈາຣເກາຕິ;

ສພ຺ພານຸຠາວີ ຈ ວສີ ກິມຕ຺ຖໍ, ອນິມ຺ມິເຕາ ນິມ຺ມິຕໍ ວນ຺ທິຕສ຺ສ.

៥១០។

“ហស្សំ អនិជ្ឈានក្ខមំ អតច្ឆំ, សក្ការហេតុ បកិរិំសុ បុព្វេ;

តេ លាភសក្ការេ អបាតុភោន្តេ, សន្ធាបិតា ជន្តុភិ សន្តិធម្មំ។

៥១១។

“អជ្ឈេនមរិយា បថវិំ ជនិន្ទា, វេស្សា កសិំ បារិចរិយញ្ច សុទ្ទា;

ឧបាគុ បច្ចេកំ យថាបទេសំ, កតាហុ ឯតេ វសិនាតិ អាហុ។

៥១២។

“ឯតញ្ច សច្ចំ វចនំ ភវេយ្យ, យថា ឥទំ ភាសិតំ ព្រាហ្មណេហិ;

នាខត្តិយោ ជាតុ លភេថ រជ្ជំ, នាព្រាហ្មណោ មន្តបទានិ សិក្ខេ;

នាញ្ញត្រ វេស្សេហិ កសិំ ករេយ្យ, សុទ្ទោ ន មុច្ចេ បរបេសនាយ។

៥១៣។

“យស្មា ច ឯតំ វចនំ អភូតំ, មុសាវិមេ ឱទរិយា ភណន្តិ;

តទប្បបញ្ញា អភិសទ្ទហន្តិ, បស្សន្តិ តំ បណ្ឌិតា អត្តនាវ។

៥១៤។

“ខត្យា ហិ វេស្សានំ ពលិំ ហរន្តិ, អាទាយ សត្ថានិ ចរន្តិ ព្រាហ្មណា;

តំ តាទិសំ សង្ខុភិតំ បភិន្នំ, កស្មា ព្រហ្មា នុជ្ជុ ករោតិ លោកំ។

៩១៦។

“សចេ ហិ សោ ឥស្សរោ សព្ពលោកេ, ព្រហ្មា ពហូភូតបតី បជានំ;

កិំ សព្ពលោកេ វិទហី អលក្ខិំ, កិំ សព្ពលោកំ ន សុខិំ អកាសិ។

៩១៧។

“សចេ ហិ សោ ឥស្សរោ សព្ពលោកេ, ព្រហ្មា ពហូភូតបតី បជានំ;

មាយា មុសាវជ្ជមទេន ចាបិ, លោកំ អធម្មេន កិមត្ថការិ។

៩១៨។

“សចេ ហិ សោ ឥស្សរោ សព្ពលោកេ, ព្រហ្មា ពហូភូតបតី បជានំ;

អធម្មិកោ ភូតបតី អរិដ្ឋ, ធម្មេ សតិ យោ វិទហី អធម្មំ។

៩១៩។

“កីដា បដង្គា ឧរគា ច ភេកា, ហន្ត្វា កិមី សុជ្ឈតិ មក្ខិកា ច;

ឯតេបិ ធម្មា អនរិយរូបា, កម្ពោជកានំ វិតថា ពហុន្ន”ន្តិ។

តត្ថ វេទញ្ញាតាតរិដ្ឋាតិ អរិដ្ឋ, ញាយាតិ វេទាទិកបភាតិ ភាយ ឆិទាតំ បរាឌឃសង្ខាតោ កលិក្ការោ, យកាតំ ពាលិតំ ឌឃសង្ខាតោ

ពេក្ការេហា៍ យទីធិឆមុត្តិ ខ្លួនេប្រាំងចេតត្តុយំ យទីធិឆមុំ៍ តឃិធំ អសេមក្លិតត្តា ឃុត្តាឃុត្តំ អឌាតត្តា ខាលិ ក្ខេកសញ្ញាឃ យកា យទីធិ ចិឃ ក្ខុតសញ្ញាឃ អតចឌ្ឍសញ្ញាឃ អត្តនោ ចិតាសំ ក្ខបកច្ឆត្តិ៍ បញ្ញាត្តិ ខុចទ្ធបិ បត យាឃារេកាដ្ឋាសា បញ្ញាំ ខាលាសមុត្តុំ បុទិសំ តាតិចហត្តិ ត ចទេញ្ញាត្តិ៍ កចត្តិ ងយ្យាតិ ង-កាទេរា ញញ្ញូតសត្ថិមត្តំ, អយ្យ ក្ខតហុនោ ចុដ្ឋឈាតកយ្យ មិត្តក្ខុត្តិនោ តទយ្យ ទេចកា ត តាលត្តាឃ កចត្តិ, បតិដ្ឋា ទេហាតុំ ត សេក្កាត្តិតិ អទេត្វា៍ បរិចិណ្ណោ ច អគ្គិតិ អគ្គិ ច បរិចិណ្ណោ តិចិឆេត ក្ខុទ្ធិតនោរេសត សនោសចិត្តំ បិបកម្មំ បុទិសំ ត តាឃតិ ត ទក្ខតិ៍

សង្ខាង្គា មង្គាតិ សទេបិ ហិ មង្គា ឃត្តកំ ទេលិទេក ងារុ អត្តិ, តំ សង្ខាំ សឆតំ សទេកាកំ អត្តនោ ឆទេតត ច ទេកាទេកហិ ច សង្ខិ តិទេលាត មិឃ្យំ កត្វា អាឌីទេមឃុំ៍ ខុចំ សង្ខាមិ តំ ទេតហិ អាឌីមិតំ ងេហទេគ្គា អឃំ អសមត្តទេតនោ អសធិសទេតនោ តច អគ្គិ ត តមេយ្យឃុំ៍ ខុចំ អតមុតឹឃំ, កាតិក, ក្ខិទសញ្ញា ក្ខិហិ ឌិច្ឆាហិ ទសខាតតសមទេត្វា ទេកា តំ សមុំអាឌីហិ ឃុក្ខិត្តា ឃុហឹតំ កឃិទា, ទេកា សក្កលាឃ្យ កាតុំ៍ ខុចំ អតិត្តុ បទេតតំ មហក្ខូសំ សត្តមេញ្ចា ទេកា តាឃ ទេចចទេលិកំ កមិយ្យតិ, បឃ្យ ឃាចទេង្ហាតំ ក្ខក្កធិតត្តិ៍ ទេឃាកឃុទេត្វាតិ អទេលិមឆតទេឃាទេកត ឃុទេត្វា ហុត្វា តំ បញ្ចុឃំ លកិត្វាច អគ្គិ សទេមាទេរាហតិ គិត្តុត្តុតិ៍ ខុចំ បទេចាឃារេមត ក្ខបុឌ្ឍមាតំ អទេចតតំ តំ តុំ "ងេទេចា"តិ ចងេសិ៍ ខ្លួនមិ អក្ខុតទេមច កាទេឆឹតិ៍

អគ្គិ មត្ថប្បចិដ្ឋេតិ អគ្គិ អត្ថុបចិដ្ឋេ៍ តាមត្តុមាទេតាតិ តាបិ អទេលិហទេត្វត តទេទត អមត្តិឃមាទេតា គិត្តុត្តុតិ៍ តាកមុត្ថា ឌាឃតិ ឌាតទេចនោតិ ខុកាយ្យ កិទិឃំ ចិតា អត្តទេតា ឆមុតាឃ ខុច ត ឌាឃតិ៍ ឃុទេយ្យឃុត្តិ អទេគ្គា អគ្គិតា ទេឃាសិឃមាតាតិ ចតាតិ ឃុទេក្ខឃុំ, អល្លាទេតច ត សិឃុំ៍ ទេកាឌត្តិ ទេកាទេឌទេត្វា៍ ធ្ទុមសិលិ បតាបចត្តិ ធ្ទុមសិតាឃ ឃុត្តំ បតាបចត្តំ៍ អដ្ឋាទិកាតិ អដ្ឋាទកមុកទេរា៍ ទេលិលាកទោតិ ទេលិទេលាងកំ បចិត្វា ទេលិលាការទេកា៍ ឃ្ទុងាតិ កត្តុការទេកា៍ សទីទេងាហាតិ មតសទីទេញ្ញាបកា៍ បុញ្ញាត្តិ ខុទេតបិ សទេគ្គា បុញ្ញាទេមច កាទេទឃុំ៍

អទេញ្ញត្តមក្កិត្តិ អទេញ្ញត្តអគ្គិ៍ ត ទេកាឌឹតិ មត្តញ្ញាឃកា ព្រាហ្មណាបិ ទេហាត្តុ, ទេកាចិ តទេរា ធ្ទុមសិលិ បតាបចត្តិ អគ្គិ ទេកាទេឌទេត្វា តមុឃិត្វាបិ បុគ្គា ត កាទេរាតិ តាម៍ ទេលិកាបចិទេតា សមាទេតាតិ តច ទេងទេចាទេលិកយ្យ អបចិទេតា បុឌិទេតា សមាទេតា៍ ឃទេងចាតិ ឃំ អហិក្កាលាបិឌិ បដិក្កុលំ ទេក្កត្តិ មង្គា ក្ខុទទេតា បរិចទេឌ្ឍត្តិ៍ តងមុសត្តត្តិ តំ អមុសត្តំ, សមុ, ក្ខិទសញ្ញា កាធំ ទេកាត ការទេលាត បរិក្ខុទេញ្ញាឃុំ៍ ងេទេចឃុតិ ខុទេកា មត្ថុយ្យា សិលិមិ ងេទេចឃុ អញ្ញាតាទំ ងេធំ ចងត្តិ៍ មិលក្ខុ បតាតិ អញ្ញាណា បត មិលក្ខុក្ខុងកំ "ងេទេចា"តិ ចងត្តិ៍ អសញ្ញាកាឃត្តិ អតិក្ខ្មិឃពាធ្ចិ អចិត្តកាឃង្គា សមាតំ ខុតំ អទេចតតំ បឌាតំ បចតាឌីកមុកាទំ ទេចយ្យាតទំ អគ្គិ បរិចទិត្វា បិបិតិ កមុាតិ កាទេរាទេគ្គា ទេលិទេកា កាធំ ឃុកតិ កមិយ្យតិ៍ ខ្លួនំ ទេត អតិចិឃ ក្ខក្កធិតំ៍

សង្ខាកិ ក្ខុតាហុឆ ឌីចិកត្វាតិ ខ្លួនេម ព្រាហ្មណា អត្តនោ ឌីចិកត្តុំ មហាព្រាហ្មា សង្ខាកិក្ខុតិ អាហំសុ, សទេគ្គា ទេលិទេកា ទេតទេតច គិមុំទេតាតិ ចងត្តិ៍ បុត អគ្គិយ្យ ព្រាហ្មា បរិចារទេកាតិបិ ចងត្តិ៍ ទេសាបិ កិទ អគ្គិ ទុហទេតច៍ សង្ខាត្ថុកាឌី ច ចសឹតិ ទេសា បត ឃឌី សង្ខាត្ថុកាឌី ច ចសឹ ច, អធ កិមត្តុំ សឃំ អតិមុំទេតា ហុត្វា អត្តុតាច គិមុំតំ ចក្ខិតា កទេចឃុំ៍ ខ្លួនមិ ទេត ក្ខក្កធិតទេមច៍ ហយ្យត្តិ អទិដ្ឋ ព្រាហ្មណាតំ ចចតំ តាម ហសិតត្តុឃុត្តកំ បល្លិតាតំ ត គិញ្ញាតក្ខុមំ៍ បកិទិ ឃ្ទុតិ ខ្លួនេម ព្រាហ្មណា ខុចទ្ធបំ មុសាចាធំ អត្តនោ សក្កាទេហតុ បុទេគ្គា បត្វទិ ឃុ៍ សង្គាបិតា

ឧត្តរិ ឥត្ថិសម្បត្តិ ទេ ខុត្តមេត លិកសក្កាទេ អបរិគ្គហេ ឧត្តហិ ឥឌ្ឍិ ទេឃានេឌត្វា បរិហចឆបដិសំឃុត្តំ អត្តតោ លឌ្ឍិសម្ពុឌ្ឍាតំ ឥត្ថិសម្ពុ ឥឌ្ឍាបិតា, ឃញ្ញាឃុត្តំ ភាយ កត្វឃិឃ្មតិ អទេត្វា។

ខុតញ្ញា ឥច្ចត្តិ ឃទេតំ តឃា “អទ្ឍេគយទិឃា”តិអាឌិ ចុត្តំ, ខុតញ្ញា ឥច្ចំ កទេចឃ្យំ ភាលត្តិទេឃាតិ ខុចំ ឥទេត្ត អលត្តិទេឃា ទឌ្ឍំ ភាយ ត លទេកឃ្យ, អច្រាហុទេហាបិ យត្តបកាគិ ត ឥទេគ្គឃ្យំ យុឥាចិទេយតិ យុឥាច ព្គទេយំ ឰាឌទិឃាតិ ឞ្គទទិតិឃ្យិតឌីចិកា, ឞ្គទទប្ចទហទេហត្យ ចាំ តឌប្យបញ្ញាតិ តំ ទេតសំ ចចតំ អប្យបញ្ញាំ អត្តតាចាតិ បណ្ឌិតា បគ ទេតសំ ចចតំ “ឥទេកាឥ”ត្តិ អត្តតាច បឃ្យត្តិំ តាឌិឥត្តិ តឆាទ្ធុបំ ឥដ្ឋកិតត្តិ ឥដ្ឋកិត្វា ច្រាហុតា ឌបិតយទិឃាឌំ កិត្តិត្វា ឌិតំ ឥដ្ឋកិតំ ចិកិត្តំ ទលិកំ ទឥា តចច្រាហុា កឃុា ឞ្គទ្ធុ ត កទេទាតិ ៉ អលក្កិត្តិ កិកាទហា ឥព្ពទលិទេក ទ្យព្គ ចិឌហិំ ឃ្យលិត្តិ កិំ ត្យ ខុកត្តឃ្យលិទេយច ឥព្ពទលិកំ ត អកាឥិ, ទលិកចិតាឥទេកា ទចាទេទា យទេញ្ញា តច ច្រាហុាតិំ យាឃាតិ យាឃាឃំ អឆទេយុត កិយត្វយកាទឹតិ ព្គយិតា យាឃាឌិតា អឆទេយុត កិកាទហា ទលិកំ អតត្វកិទិឃាឃំ ឥំទេឃានេឌឥឹតិ អទេត្វាំ អទិដ្ឋាតិ អទិដ្ឋ, តច ក្ខតបតិ អឆយិទេកា, ទេឃា ឌឥចិទេឆ ក្យឥលឆទេយុ ឥតិ ឆយុទេយច អចិឌហិត្វា អឆយុំ ចិឌហិំ កិជាតិអាឌិ ឞ្គបទេឃាកទេត្វ បច្ចត្តំ ខុទេត កិជាឌទេឃា បិទេហ ហត្វា យទេច្ចា ឃ្យញ្ញាិតិ ខុទេតបិ កទេព្ពាឌទដ្ឋចាឥឹតំ ពាហុតំ អតទិឃាតំ ឆយុា, ទេត បគ ចិតឆា, អឆយុាច ឆយុាតិ ចុត្តាំ ទេតហិបិ តច ច្រាហុតាច តិយិទេតហិ កចិតព្ពត្តិំ

ព្គឌាតិ ទេតសំ ចិតឆកាចំ ឌទេឃ្យទេត្វា អាហ –

៥៣០។

“ឥទេច ហិ ទឥា ឃ្យញ្ញាិ ទេឃា ហតាតិ, ហទេតាបិ ទឥា ឥក្កុយុទេបតិ ឆាតំ;

ទេកាចាឌិ ទេកាចាឌិត យាទទេឃឃ្យំ, ទេឃ ចាបិ ទេតសំ អកិឥដ្ឋទេហឃ្យំ។

៥៣១។

“ទេភច យិកា ត បឃ្ម ទេភាបិ កាទេចា, អាឃាចត្តិ អត្តចឆាឃ ទេកចិ;

ចិប្បគ្គយាទេភ ព្គឆ ឌីចិកត្វា, ឃទេញ្ញាឃ្ម បិទេហ បឃ្មយាទគត្តិំ

៥៣២។

“ឃ្មុបុស្សេភ បសុពន្ធេ ច ពាលិ, ចិន្តេហិ ចណ្ណេហិ ឃុរ៌ ភឃន្តិ;

អឃំ តេ ឃ្មេបិ កាយធុរេហា បរត្ថុ, កចិស្សតិ សស្សេតា សឃ្យាធេឃ.

៥៨៧.

“សេច ច ឃ្មេប ឃលិសព្លឃុត្តំ, ឆញ្ញា ឆតំ រឌតំ ឌាតរឡំ;

សុកេ្លសុ កណ្ឋេសុ តចេសុ ចាបិ, សេច ធុេហ តិឌិតេច សព្ហកាេឃ;

តេចិន្ទូសព្ឃាច បុទ្ធ ឃេឌឃ្យុំ, អគ្រោហូលំ កញ្ចុំ ភ ឃាឌេឃឃ្យុំ.

៥៨៨.

“កុេតា ច ឃ្មេប ឃលិសព្លឃុត្តំ, ឆញ្ញា ឆតំ រឌតំ ឌាតរឡំ;

សុកេ្លសុ កណ្ឋេសុ តចេសុ ចាបិ, កុេតា ធុេហ តិឌិតេច សព្ហកាេឃ.

៥៨៩.

“សធា ច លុគ្គា ច បលុគ្គពាលិ, ចិន្តេហិ ចណ្ណេហិ ឃុរ៌ ភឃន្តិ;

អាគាឃ អគ្គិ ឃឃ តេហិ ចិត្តំ, តេតា ឃុតិ តេហាហិសិ សព្ហកាេឃ.

៥៨៦.

“តឃគ្គិហុត្តំ សរលំ បចិស្ស, ចិន្តេហិ ចណ្ណេហិ ឃុរ៌ ភឃន្តិ;

ឌ្លេរាបឃិត្វា តេកសឃស្សុំ ភពគ្ន, តេចតេហិ ចិត្តំ អតិកាញ្ចហឃន្តិ.

៥៣៧។

“កាកា ឧលូកាច រហោ លកិត្វា, ឧកំ សយាតិ ពហុកា សមេច្ច;

អន្តានិ កត្វា កុហកា កុហិត្វា, យុញ្ជំ ករិត្វា ឃញ្ញាបចោស្សជន្តិ។

៥៣៨។

“ឧវពិញ្ញសោ វញ្ចិតោ ព្រាហ្មណេហិ, ឧកោ សយាតោ ពហុកា សមេច្ច;

តេ ភោគភោគេន វិលុប្បយាតា, ឥទ្ធំ អតិវេន ធនំ ហរន្តិ។

៥៣៩។

“អកាសិយា រាជូហិវានុសិដ្ឋា, តទស្ស អាទាយ ធនំ ហរន្តិ;

តេ តាទិសា ចោរសមា អសន្តា, វជ្ឈា ន ហញ្ញន្តិ អរិន្ទ លោកេ។

៥៤០។

“ព្រាហ្មស្ស ពាហាសិ ឥក្ខិណាតិ, ឃនេញ្ញាសុ ឆិន្ទន្តិ បលិសឃដ្ឋិ;

តំ ចេបិ សត្ថំ យលចា ឆិន្ទពាហុ, កោតស្ស ព្រាហ្មោ អសុទេ ឌិតាតិ។

៥៤១។

“តទោច តុង្ហំ យលចា សយក្ខិ, ហត្ថា អចវេញ្ញា បទេយា ស ទេទចា;

យត្ថា ឋ្ឋរេ ច្រោហ្ឆហា ឃ្ឆុទ្ធបិ, សត្តិដ្ឋិកា ចឡាតា ឲុស សេវិកោ`

ដ33ៗ`

“យាលិកិរិ ហិយចា ឃោ ច កិញ្ញោ, ឃុតឃ្យូតោ តិឃកោ ឥព្វុចទុ;

ឲុតេ ច អញ្ញោ ច តកា យហត្ថា, ចិត្យា កថា ឃញ្ញាកទេហិ យាហុ`

ដ33ៗ`

“ឃឆាបការាតិ ហិ ឋ្ឋកាតិ, ចិត្យា កថា ឃញ្ញាកទេហិ យាហុ;

ត បណ្ឌិតា ហោន្តិ តឆាបការា, អញ្ញា ចិឃា អចលិ តិដ្ឋេយលិ`

ដ33`

“ត ឋ្ឋកា ហោន្តិ ឃិលិ ចិទេត, ត តត្វ ឃញ្ញាឃតិ អឃោ ត សេវិហំ;

ឃញ្ញាញ្ញា ឲតំ បរិចណ្ហាយត្ថា, ចិត្យា កថា ឃញ្ញាកទេហិ យាហុ`

ដ33`

“អញ្ញាយក៏ យត្តក្បល្ហបបត្តិ, តបឃ្សិតំ ‘ឃាចឃោកោ’តិឆាហុ;

តឹទេ ឃយុទ្ធឃ្យុកក៏ ឃឌត្តំ, តំ ឃាកទញ្ញោហរិ ទេតាឃេបយ្យា`

ដ3៤`

“បទោឃហឃ្សយ្យិ ឃយត្តទចឆេ, យត្វបបទត្ត តជិឃោ ចហត្តិ;

ນ ເຕນ ພ຺ຍາປນ຺ນຣສູທກາ ນ, ກສ຺ມາ ສມຸເທ຺ທາ ອຕຸເລາ ອເປເຍ຺ຍາ.

໙໓໗.

“ເຍ ເກາຈິ ກູປາ ອິທ ຊີວເລາເກ, ເລາຓູທກາ ກູປຂເຓຫິ ຂາຕາ;

ນ ພ຺ຣາຫ຺ມຓ຺ຌາສເນນ ເຕສຸ, ອາເປາ ອເປເຍ຺ຍາ ທ຺ວິຣສຎ຺ຎຸ ມາຫຸ.

໙໓໘.

“ປຸເຣ ປຸຣຕ຺ຖາ ກາ ກສ຺ສ ພຣິຍາ, ມເນາ ມນຸສ຺ສໍ ອຊເນສິ ປຸເພ຺ພ;

ເຕນາປິ ຘເມ຺ມາ ນ ເກາຈິ ຫີເນາ, ເອວມ຺ປິ ເວາສ຺ສຄ຺ຄວິພງ຺ຄມາຫຸ.

໙໓໙.

“ຈຓ຺ຑາລປຸຕ຺ຕາປິ ອທິຈ຺ຈ ເວເທ, ພາເສຍ຺ຍ ມເນ຺ຕ ກຸສເລາ ມຕີມາ;

ນ ຕສ຺ສ ມຸທ຺ຘາປິ ຜເລຍ຺ຍ ສຕ຺ຕຘາ, ມນ຺ຕາ ອິເມ ອຕ຺ຕວຘາຍ ກຕາ.

໙໔໐.

“ວາຈາກຕາ ຄິທ຺ຘິກຕາ ຄຫີຕາ, ທຸເມ຺ມາຈຍາ ກພ຺ພປຖານຸປນ຺ນາ;

ພາລານ ຈິຕ຺ຕໍ ວິສເມ ນິວິຏ຺ຐໍ, ຕທປ຺ປປຎ຺ຎາ ອພິສທ຺ທຫນ຺ຕິ.

໙໔໑.

“សីហស្ស ព្យគ្ឃស្ស ច ទីបិនោ ច, ន វិជ្ជតិ បោរិសិយំ ពលេន;

មនុស្សកាយោ ច គវំវ បេក្ខោ, ជាតិ ហិ តេសំ អសមា សមានា.

៨៩១.

“សចេ ច រាជា បថវឹ វិជិត្វា, សជីវវា អស្សវបារិសជ្ជោ;

សយមេវ សោ សត្តុសង្ឃំ វិជេយ្យ, តស្សប្បជា និច្ចសុខី ភវេយ្យ.

៨៩២.

“ខត្តិយមន្តា ច តយោ ច វេទា, អត្ថេន ឯតេ សមកា ភវន្តិ;

តេសញ្ច អត្ថំ អវិនិច្ឆិនិត្វា, ន ពុជ្ឈតី ឱឃបថំវ ឆន្នំ.

៨៩៣.

“ខត្តិយមន្តា ច តយោ ច វេទា, អត្ថេន ឯតេ សមកា ភវន្តិ;

លាភោ អលាភោ អយសោ យសោ ច, សព្ពេវ តេសំ ចតុន្នំ ធម្មា.

៨៩៤.

“យថាបិ ឥព្ភា ធនធញ្ញហេតុ, កម្មានិ ករោន្តិ បុថូ បថព្យា;

តេវិជ្ជសង្ឃា ច តថេវ អជ្ជ, កម្មានិ ករោន្តិ បុថូ បថព្យា.

៨៩៥.

“ᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮᩉᩥ ᨿᩮ ᨲᩮ ᩈᨾᨠᩣ ᨠᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩔᨠᩣ ᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩮᩈᩩ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ;

ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᨴ᩠ᨵ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ, ᨲᨦ᩠ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨠ᩠ᩅᩥᩁᩈᨬ᩠ᨬᩣᩁᩣ ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᩮᩣᨧᩣᨶᩦᨲᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ᪨ ᨣᩮᩣᨧᩣᨶᩦᨶ ᨾᩣᩁᩮᨿᨿ᩠ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᨾᨧ ᨾᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ᪨ ᨿᩮ ᨧᩣᨷᩦᨲᩥ ᨿᩮᨷᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᨧᨦᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩁᩮᩉᩥᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨠ᩠ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᩮᨾᨧ ᨧ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮ ᨧ ᨾᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ᪨ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᨷᨲ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮ ᨧ ᨠ᩠ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᩮ ᨧ ᩋᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨲᨷ᩠ᨿᨠᩣᩁᩮ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᨲᩮᨾᨧ ᨾᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨬᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨧᨦᨲᩥ ᨾᩥᨭ᩠ᨮᩣ᪨ ᨠᩮᨶᩦᨲᩥ ᨿᩮᨬ᩠ᨬᩣᩈᩩ ᨲᩮᩣ ᨾᩣᩁᩮᨴᩮ, ᨾᨿᩴ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᨠᨾᩥᩔᩣᨾᩣᨲᩥ ᩋᩣᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩣ ᨠᩮᨶᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ᪨ ᨷᩥᩁᩮᨱ ᨷᩈᩩᨾᩣᩁᨠᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨾᩥᨠᩣᨦᩮᨿᩣ ᨷᩥᩁᩮᨱ ᨧ ᨷᩈᩩ ᨧ ᨶᩥᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᨲ ᨶᩦᨶᩥᨠᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨾᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩩᨲᩮᩈᩩ ᨿ᩠ᩉᩩᨷᩩᩔᨲᩮᩈᩩ ᨷᩈᩩᨷᩣᨲᩮᩈᩩ ᨬᩣᨾᩈᩩᩴ ᨲᩮ ᨿ᩠ᩉᩮᨷ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩃᩥᩈᨧ᩠ᨨᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᨲᩥ ᩁᨭᨲᩴ ᨡᩣᨲᩁᩪᨷᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩥᩉᩥᨲᩴ, ᩋᨿᩴ ᨲᩮ ᨿ᩠ᩉᩮᨷᩥ ᨷᩁᨲ᩠ᨳ ᨷᩁᩃᩮᩣᨠᩮ ᨠᩣᨾᨴᩩᩉᩣ ᨠᨧᩥᩔᨲᩥ, ᩈᩔᨲᨠᩣᨧᩴ ᩋᩣᨧᩉᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩈᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨲᩴ ᨧᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩥᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣᩉᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩈᨴ᩠ᨵ ᨧᩣᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨵ ᨧ ᨿ᩠ᩉᩮᨷ ᨧᩣ ᩈᨾᨠᩮᨭ᩠ᨮᩈᩩ ᨧᩣ ᨴᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩃᩥᩋᩣᨶᩥᨠᩴ ᨠᩁᩮᨧᨿ᩠ᨿ, ᨲᩥᨶᩥᨶᨧ ᨧᩣ ᩈᨭ᩠ᨭᨠᩣᨾᨴᩩᩉᩣ ᩋᩔ, ᨲᩮᨧᩥᨩ᩠ᨩᩈᨭ᩠ᨮᩣᨧ ᨷᩩᨴ᩠ᨵ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨬ᩠ᨬᩣ ᨿᨶᩮᨿ᩠ᨿ ᨷᩉᩩᨶᨲᨲᩣᨿ ᨧᩮᨧ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᨧ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᨲ ᨿᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨲ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨶᨲᩥ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨾᩥ ᨿᨡᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨠ᩠ᨷᨲᨧᩣᨶᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨧᩮᨧᩥᨲᨭ᩠ᨭᩣ᪨ ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨴᨲ᩠ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨿ᩠ᩉᩮᨷ ᨧᩣ ᩈᨾᨠᩮᨭ᩠ᨮᩈᩩ ᨧᩣ ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨴᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩃᩥᩋᩣᨶᩥᨠᩴ ᩋᨧᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨲᨾᨧ, ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨲᩥᨶᩥᨶᨧ ᩈᨭ᩠ᨭᨠᩣᨾᨧ ᨴᩩᩉᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩈᨭ᩠ᨭᨧᩣᨷᩥ ᩋᨠ᩠ᨷᨲᨾᨧ ᨲᩮᩈᩴ ᨧᨦᨲᩥ᪨

ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩃᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨧ ᨷᩃᩩᨴ᩠ᨵᨶᩥᩃᩥᨲᩥ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮ, ᨬᩣᨾᨿ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᨲᩣᨿ ᨠᩮᩁᩣᨭᩥᨠᩣ ᨧᩮᨧ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩁᩩᨱᩣ ᨧ, ᨲᩮ ᨶᩥᩃᩥ ᩃᩥᨠᩴ ᨷᩃᩮᩣᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨷᩃᩮᩣᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩈᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨭ᩠ᨭᨠᩣᨾᨲᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᨴᩩᩉ, ᩋᨾ᩠ᨿᩣᨠᨭ᩠ᨮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᨦᩉᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᩈᨭ᩠ᨭᨠᩣᨾᨿ ᩃᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨠᩥ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨲᨿᨣ᩠ᨣᩥᩉᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨷᨧᩥᩔᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᩁᩣᨡᩣᨲᩴ ᨧᩣ ᩁᩣᨡᨾᩉᩣᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩣ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩉᩩᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᩮᩉᩴ ᨷᨧᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨡᩩᩁᩮᩣᨷᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨶᩥᨻᩕᩣᨶᩥ ᨠᩣᩁᨱᩣᨶᩥ ᨧᨦ᩠ᨲᩣ ᨠᩮᩃᨾᩔᩩᩴ ᨶᨡᩮ ᨧ ᨡᩩᩁᩮᩣᨷᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩋᨲᩥᨠᩣᨿ᩠ᩉᩉᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᨲᩮᨿᩣ ᨧᩮᨧᩮ ᨶᩥᩔᩣᨿ “ᨬᩣᨱᩴ ᨶᩣᨳᨭ᩠ᨮᩴ, ᨬᩣᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨦ᩠ᨲᩣ ᨧᩮᨧᩮᩉᩥ ᨲᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲᩥᨠᩣᨿ᩠ᩉᩉᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶᩣᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨴᨾᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨠᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᩉᨠᩣ ᨠᩩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨲᩮ ᨠᩩᩉᨠᩣ ᨶᩣᨶᨷ᩠ᨿᨠᩣᩁᩴ ᨠᩩᩉᨠᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᨧ᩠ᨨ ᩈᨾᩣᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨬ᩠ᨬᩣ ᨧᨱ᩠ᨯᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨭ᩠ᨭᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨶᩣᨶᨠ᩠ᨠᩩᩁᩈᨠᩮᩣᨭᩴ ᨠᩩᨭ᩠ᨭᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨧ ᨶᩴ ᨾᩩᨱ᩠ᨯᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨷᨭᩮ ᨡᩩᩔᨭᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨠᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩉᩥᨿᨬ᩠ᨬᩣᨧᩣᨭᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩮᨿᩣᨣᩮᨿᩣᨣᨠᩣᨲᩥ ᨲᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᨲᩴ ᨴᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩉᩩᨠᩣ ᩈᨾᩮᨧ᩠ᨧ ᨲᩮᨠ ᨲᩮᨠ ᩮᨿᩣᨣᩮᨠ ᨲᩣᨿ ᨲᩣᨿ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧᩥᩃᩩᨷ᩠ᨷᨾᩣᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨷᨭ᩠ᨮᨠ᩠ᨠᩃ ᨲᩔ

ឆត៌ អតិរេក ខេចលេិកេត អតិរេកំ ខេចលេិក៌ ចណ្ណេត្វា អាហរណ្ឌេត៌ កត្វា ហរន្តិ៍ អការិយា រាជូហិចាត្បិដ្ឋាតិ "ព្ទខប្ទិខន្ទា ពាលិ កណ្ឌគា"តិ រាជូហិ អត្បិដ្ឋា អការិយបដ្ឋាតា រាជបុរិសា ចិយ៍ តខប្បាតិ ត៌ អប្ប ឆត៌ អាខាឃ ហរន្តិ៍ ខេចារបយាតិ អក្ខតពាលិក្កាហកា បត្តិខ្ខេខកខេចារបខិសា អបប្បុរិសា៍ ចខ្លាតិ ចឆារហា ឲចទ្ធបិ បិបឆមួ ខ្ពងាត ខេលិខេក ត ហន្ទាតិ៍

ពាិហារបឹតិ ពាិហា អបិ៍ ព្ទខំ ចុត្តំ ខេហាតិ – ព្ទខយ្បិ អរិដ្ឋ, ព្រាហ្មណាត៌ យុបាចាឆំ បប្ប៍ ខេត កិរ ឃខេន្ទាបុ យហតិ៍ បលិបឃដិ៍ "ព្ទគ្គប្ប ពាិហា អបិ ខក្លិណា"តិ ចត្វា លិត្តន្តិ៍ តខេទ្ទា ឲខេតន៌ ចចត៌ បង្ខ, អច លិត្តពាិហុ បយាខេតា ខេកតប្ប ពាិហុពាលេត ព្ទខេគ្គា អបុខេរ ឌិតាតឹតិ៍ បយក្ឌឹតិ ពាិហុបយក្ឌី អឆ្ឋិត្តពាិហុ អខេរាខេកាខេឃច៍ ហត្តាតិ អបុរាត៌ ហត្តា៍ បរខេយាតិ ខ្ពូតខេយា បុទ្ធាឌិឃា បយត្តាកខេតា អខេន្ទាន៌ អចខេន្ទា៍ ព្រាហ្មណាតិ ព្រាហ្មណាត៌ ត្បុឆ្នុបិតិ ត្បុឆ្នបកាចា តិប្បលិ៍ ចន្ទាតាតិ ខេឃ ច ខេត ព្រាហ្មណាត៌ យគ្គា តាយ, ឲបា ខេលិខេក បត្តិដ្ឋិកា ចន្ទាតា៍

ឃឆាបការាតឹតិ ឃាខិបាតិ ព្ទដ្ឋកាតិ កខេហត្វា ឃខ្ទាកខេរហិ ចិត្បា កតាតិ ចខន្តិ៍ តិដ្ឋខេបលិតិ បខ្ទតា ហិ អចលិ តិដ្ឋា ត ខ្ពបចិតា ឲកណ្ឌត្តា បិលិយឃា ច៍ ព្ទដ្ឋកាតិ ចលិតិ ត ឲកណ្ឌតាតិ ត បិលិយឃាតិ៍ បរិចណ្ណយត្តាតិ ឲត៌ ឃខ្ទា ចណ្ណត្តា ព្រាហ្មណា៍

បយត្តខេចខេខតិ បរិបុណ្ណខេចខេខ ព្រាហ្មណេណ៍ ចហត្ថឹតិ ខេបាខេតប្បិ អាចខេខ្ពប្បិ បតិខេត ចហត្តិ, តិយុខ្ចាខេបត្វា ឌឹចិតក្លឃ៌ បិខេបត្តិ៍ ត ខេតត ត្បាបត្តរប្ខកា តាតិ ឲត្ត ឲខេកា ត-ការខេរា បុឆ្នុតខេត្វា ខេហាតិ៍ តត្ត ខេតត ត្បាបត្តរប្ខកា តខិខេឃាតិ ត៌ បុឆ្នខេត្តា ឲចយាហ៍ កប្ពាតិ ខេកត ការខេលាត តាច យហាបយុខេគ្គាច អខេបខេឃ្បា កខេតា, កិ៍ យហាព្រាហ្មា ឃយុតាឌឹប្ប តឌឹប្ប ខ្ពងក៌ អខេបឃ្បំ កាត្វំ ត បខេក្កាតិ, បយុខេគ្គខេឃច បខេក្កាតឹតិ៍ ខ្ពិរបន្ទា យាហ្វតិ ខ្ពិរបន្ទា អហ្ម, ឌាខេតាតិ អខេត្វា៍

បុខេរបុរត្វាតិ ព្ទខេតា បុខេរ បុខេត្ត បុរត្វា បឆយកប្បិកការេល៍ កា កប្ប ករិឃាតិ កា កប្ប ករិឃា តាយ៍ តខា ហិ ព្ទត្តិលិខ្កខេយច តត្តិ, បឆ្នា ខេយចុតឆយុចខេបត យាតាបិតខេរា តាយ ឌាតា៍ យខេតា យត្បប្បត្តិ តខា ហិ យខេតាខេឃច យត្បប្បិ ឌខេតបិ, យខេតាយឃាច បត្វា តិព្ទត្តិប្បតិ អខេត្វា៍ ខេតតាបិ ឆខេយុតាតិ ខេតតាបិ ការខេលាត ខេតត បការខេចត ត ខេកាឌិ ឌាតិឃា ហឹខេតា៍ ត ហិ តខា លត្តិឃាខិខេកខេខា អត្តិ, តប្ពា ឃំ ព្រាហ្មណា ចខត្តិ "ព្រាហ្មណាច ឌាតិឃា ខេបដ្ឋា, ព្ទតខេរ ហឹតា"តិ, ត៌ យិឆ្នា៍ ឲចយ្បិតិ ឲចំ ចត្តយាខេត ខេលិខេក ខេបិរាណកចត្តំ ឌហិត្វា បឆ្នា អត្តតា បយុត្តិត្វា កតាត៌ ចខេបត លត្តិឃាខខេឃា ចត្តាខេរា ខេកាដ្ឋាបា ឌាតា, ឲចយ្បិ ខេចាប្បក្កចិកក្កយាហ្ម, អត្តតា កខេតហិ កយុខេចាប្បខេក្កហិ ខេតន៌ បត្តាត៌ ឲកខេទ្ធ លត្តិឃា ឌាតា, ឲកខេទ្ធ ព្រាហ្មណាខខេឃាតិ ព្ទយំ ចិកាក៌ កខេឆត្តិ, តប្ពា "ព្រាហ្មណាច ខេបដ្ឋា"តិ ចចត៌ យិឆ្នា៍

បត្តឆាតិ ឃខិ យហាព្រាហ្មតា ព្រាហ្មណាតខេន្ទាច តខេឃា ខេចខា ខិត្តា, ត អខេន្ទាន៌, ចណ្ឌាលប្ប យខេត្ត ការបត្តប្ប យុឆ្ន បត្តឆា ឋខេលឃ្បា, ត ច ឋលតិ, តប្ពា ព្ទខេយហិ ព្រាហ្មណេហិ អត្តចឆាឃ យគ្គា កតា, អត្តខេតាខេឃច ខេតន៌ យុបាចាខិត៌ បការខេបត្តា ក្បណចឆំ កខេរាត្តិ៍ ចាចាកតាតិ ឲខេត យគ្គា តាយ យុបាចាខេខត ចិខេត្តត្វា កតា៍ កិខ្ពិកតា កហឹតាតិ លិកកិខ្ពិកតាឃ ព្រាហ្មណេហិ កហិតា៍ ត្បុខេយុាចឃាតិ

មន្តេន កិលិដ្ឋលិង្គោ វិយ ឥរុម្មានយា។ ខញ្ញបចាតុបន្នាតិ ខញ្ញាការណព្រាហ្មណានំ ចនតបថំ អនុបន្នា អនុគតា។ តេ ហិ យថា ខាទន្តិ, តថា មុសា វត្វា ខាទន្តិ។ ខាលិតន្តិ តេសញ្ញាខាលិតំ ចិត្តំ ចិរសេវ តិចិដ្ឋំ, តំ អញ្ញោ អប្បបញ្ញោ ច អភិសទ្ទហន្តិ។

បោរិសិយំខាទេលតាតិ បោរិសិយសន្តានេតន ខាទេលន។ ពុទ្ធំ ធុត្តំ ហោតិ – ឃំ ឯតេសំ សីហាទីនំ បុរិសទាយសន្តានំ បោរិសិយខាលំ, តេន ខាទេលន សមន្នាគតោ ព្រាហ្មណោ នាម នត្ថិ, សន្តោ ពុទ្ធេហិ ទិរច្ឆានគតេហិបិ ហីនតរោ ជាតិ។ មនុស្សការេជា ច កេចិ បេវត្តាតិ អបិច យោ ឯតេសំ មនុស្សការេជា, សោ ពុទ្ធំ វិយ បេក្ខិតព្វោ។ កិំការណា? ជាតិ ហិ តេសំ អសមា សមានា។ តេសញ្ញព្រាហ្មណានំ ឥរុប្បញ្ញាតាយ បោហិ សទ្ធិំ សមានជាតិកេហេវ អសមា។ អញ្ញោរេវ ហិ ពុទ្ធំ សណ្ឋានំ, អញ្ញា តេសន្តិ។ ឯតេន ព្រាហ្មណោ ទិរច្ឆានគតេសុ សីហាទីហិ សទិសំ អកត្វា កោរូបសេន ករោតិ។

សេន ច រាជាតិ អរិដ្ឋ, យទិ មហាព្រាហ្មណា ជិន្នការេនន ខត្តិយោយាន បចតិ ចិជិត្វា។ សជីវតាតិ សហជីវីហិ អមច្ចេហិ សមន្នាគតោ។ អស្សមបរិសន្ធោតិ អត្តនោ ឆន្ទាគការបរិសានចនរោទន និយា, អតស្ស បរិសាយ យុជ្ជិត្វា រដ្ឋំ កាតព្វំ នាម ន ករេយ្យ។ សយមេវ សោ ឯកកោធ សត្តសជ្ជំ ចិវេជេយ្យ, ឯចំ សតិ យុទ្ធេ ឥរុក្ខាការេនន តស្ស បជា តិច្ឆុបុរិ ករេយ្យ, ឯតទ្ទំ នត្ថិ។ តស្មា តេសំ វចនំ មិច្ឆា។

ខត្តិយមន្តាតិ រាជសត្ថេ តយោ ច វេទា អត្តនោ អាណាយ រុចិយា “ពុទ្ធំ មេរេវ ខត្តិយា”តិ បចត្តិតា។ អវេទ្ធន ឯវេ សមកា ករន្តិ។ អវិតិច្ឆិតិត្វាតិ តេសំ ខត្តិយមន្តានំ ខត្តិយោបិ វេទានំ ព្រាហ្មណោបិ អត្ថំ អវិតិច្ឆិត្វា អាណាចរសេនន ឧក្កណ្ឋន្តា តំ អត្ថំ ឧគ្គហេត្វា លក្ខណកុម្ពំ វិយ ន ពុជ្ឈន្តិ។

អវេទ្ធនឯវេតិ ចន្ទានវេទ្ធន ឯវេ សមកា ករន្តិ។ កិំការណា? ព្រាហ្មណាន វេទ្ធា, អញ្ញោ ចណ្ឌា ហីនាតិ ចទន្តិ។ យេ ច តេ លិខាខេយា លេខកម្មា, សន្តោច តេសំ ចតុត្ថម្បិ ចណ្ឌានំ កម្មា។ ឯកសន្តោបិ ឯតេហិ មុត្តកោ នាម នត្ថិ។ ពុទ្ធិ ព្រាហ្មណា លេខកម្មេហិ អបរិមុត្តានន សមានា “វេទ្ធា មយ”ន្តិ មុសា ភណន្តិ។

ពុទ្ធាតិ គហបតិកា។ តេចិជ្ជសណ្ឋា ចាតិ ព្រាហ្មណាបិ តវេទន បុត្តិ កសិកោរក្ខាទីនិ កម្មានិ ករោន្តិ។ តិច្ចស្សុកាតិ តិច្ចំ ឧស្សុក្កជាតា លទ្ធជាតា។ តទប្បបញ្ញា ទ្វិរសញ្ញុរា តេតិ តស្មា ភាតិក, ទ្វិរសញ្ញុ តិប្បញ្ញា ព្រាហ្មណា, អារា តេ វេទ្ធតោ។ បោរាណកា ហិ ព្រាហ្មណវេទ្ធា ឯតរហិ សុនខេសុ សន្តិស្សន្តីតិ។

ឯកំ មហាសត្តោ តស្ស ជាតិំ គិត្តិត្វា អត្តនោ ជាតិំ បតិដ្ឋាបេសិ។ តស្ស ធម្មកថំ សុត្វា សព្វា នាគបរិសា សោមនស្សជាតា អហេសុំ។ មហាសត្តោ នេសាទព្រាហ្មណំ នាគភវនា នីហរាបេសិ, បរិការមត្តម្បិស្ស នាកាសិ។ សាគរព្រាហ្មទត្តោបិ ឧបោសថិកំ អនតិក្កមិត្វា ចតុរង្គិនិយា សេនាយ សហ បិតុ វសនដ្ឋានំ អគមាសិ។ មហាសត្តោបិ “មាតុលញ្ច អយ្យកញ្ច បស្សិស្សាមី”តិ ភេរិំ ចរាបេត្វា មហន្តេន សិរិសោភគ្គេន យមុនាតោ ឧត្តរិត្វា តមេវ អស្សមបទំ អារព្ភ បាយាសិ។ អវសេសា ភាតរោ ចស្ស មាតាបិតរោ ច បច្ឆតោ បាយិំសុ។

ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ສາຄຣພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ໂຕ ມຫາສຕ຺ຕໍ ມຫຕິຍາ ປຣິສາຍ ອາກຑ຺ຒນ຺ຕໍ ອສຎ຺ຊານິຕ຺ວາ ປິຕຣໍ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ອາຫ –

໙໖໗.

“ກສ຺ສ ເຠຣີ ມຸທິງ຺ຄາ ຈ, ສງ຺ຂາ ປຓວທິນ຺ທິມາ;

ປຸຣໂຕ ປຏິປນ຺ນານິ, ຫາສຍນ຺ຕາ ຣເຖສຠໍ.

໙໖໘.

“ກສ຺ສ ກຎ຺ຈນປເຏ຺ຏນ, ປຸຖຸນາ ວິຊ຺ຊຸວຓ຺ຓິນາ;

ຍຸວາ ກລາປສນ຺ນເທ຺ໂທ, ໂກ ເອຕິ ສິຣິຍາ ຊລໍ.

໙໖໙.

“ອຸກ຺ກາມຸຂປຫເຏ຺ຐໍວ, ຂທິຣງ຺ຄາຣສນ຺ນິຠໍ;

ມຸຂຎ຺ຈ ຣຸຈິຣາ ຠາຕິ, ໂກ ເອຕິ ສິຣິຍາ ຊລໍ.

໙໗໐.

“ກສ຺ສ ຊມ຺ໂພນທໍ ຉຕ຺ຕໍ, ສສລາກໍ ມໂນຣມໍ;

ອາທິຈ຺ຈຣໍສາວຣຓໍ, ໂກ ເອຕິ ສິຣິຍາ ຊລໍ.

໙໗໑.

“ກສ຺ສ ອງ຺ຄໍ ປຣິຄ຺ຄຍ຺ຫ, ວາລພີຊນິມຸຕ຺ຕມໍ;

ឧភតោ ចទបុញ្ញាស្ស, យុទ្ធិ ឧបទ្ទបទិ៍

ដលិ១៍

“កស្ស បេឡុហត្ថានិ, ចិត្រានិ ច យុទ្ធតិ ច;

កញ្ចាតយលិឌ្ឍានិ, ចទន្តិ ឧភតោ យុលិ៍

ដលិ២៍

“ពជិរក្ការចណ្ហាកា, ឧក្កាយុពបហ៌សិតា;

កទស្សេត កុណ្ឌលិ ចក្កុ, ទេវាកត្តិ ឧភតោ យុលិ៍

ដលិ៣៍

“កស្ស ចារេតភ លុបិតា, តិណ្ណត្តា យុក្កាញអកា;

ទេវាកឃត្តិ តលិដត្តុំ, ភកា ចិន្ទ្ទិចុក្កតា៍

ដលិ៤៍

“កស្ស ឲតានិ អក្លិតិ, អាឃតានិ បុច្ចតិ ច;

ទេកា ទេវាកតិ ចិវាលទេក្លា, កទស្សាតំ ឧណ្ហាឌ៌ យុលិ៍

ដលិ៥៍

“កស្សេតេ លបនជាតា, សុទ្ធា សង្ខវរូបមា;

ភាសមានស្ស សោភន្តិ, ទន្តា កុមុលសាទិសា។

៩៧៧។

“កស្ស លាខារសសមា, ហត្ថបាទា សុលោហិតា;

កោ សោ ពិម្ពោដ្ឋសម្បន្នោ, ទិវា សុរិយោវ ភាសតិ។

៩៧៨។

“ហិមច្ចយេ ហិមវតិ, មហាសាលោវ បុប្ផិតោ;

កោ សោ ឱទាតបាវារោ, ជយំ ឥន្ទោវ សោភតិ។

៩៧៩។

“សុវណ្ណបិឡកាកិណ្ណំ, មណិទណ្ឌវិចិត្តកំ;

កោ សោ បរិសមោគយ្ហ, ឦសំ ខគ្គំ បមុញ្ចតិ។

៩៨០។

“សុវណ្ណវិកតា ចិត្តា, សុកតា ចិត្តសិព្ពនា;

កោ សោ ឱមុញ្ចតេ បាទា, នមោ កត្វា មហេសិនោ”តិ។

តត្ថ បដិបន្នានីតិ កស្សេតានិ ត្វទីយានិ បុរេតា បដិបន្នានិ។ ភាសយន្តាតិ ឧតុំ ទាខានំ ភាសយន្តា។ កស្ស កញ្ចនបដ្ដនាតិ កស្ស

តលិងតេ្ត ពាតេន្ត ស្តលិញ្ញបង្ខេត ចិន្តយា យេឈយុល៌ ចិឃ យុល៌ បន្ទោតតីតិ បុច្ឆតិ៍ ឃុចា ពលិបសត្តុន្ទោតិ តទុលោ សត្តុន្តពលិបេបិ៍ ស្តក្កាយុលបហង្គចាតិ ពយ្យាទុន្តេត បហង្គ ស្តចណ្ហិ ចិឃ៍ លឌិទក្ខាទសត្តិកត្តិ អាឌិត្តលឌិទក្ខាទសត្តិក៌៍ ឌេប្លោតឌត្តិ ទត្តស្តចណ្ហយំ៍ អង្គ បរិក្ខឃ្យាតិ ចាយរិកាហពេត អង្គេត បរិក្ខហិតា ហុត្វា៍ ចាលពីងតិយុត្តយត្តិ ស្តត្តយំ ចាលពីងតិ៍ បេលុលាហត្វាតិតិ យោទបិន្ទាហត្វកាតិ៍ ចិត្រាតិតិ សត្តទតតចិត្រាតិ៍ ពញ្ញាតយលិងល្ហាតិតិ តបតិឃស្តចណ្ហេត ច យលីហិ ច លលិតងល្ហាតិ៍ ក្កេតា យុលត្តិ យុលស្ស ស្តកឃបស្សុស្ត ចទត្តិ៍

ចាទេតត លុបិតាតិ ចាតបហឯ៍ តិឌ្ឍាតិ សិតិន្តអត្ថា៍ តលិងត្តត្តិ ពេស្សេត ឲចទុបិ ពេឃសា តលិងត្តំ ស្តបេសាទេកត្តិ៍ តកា ចិន្តទិចក្កតាតិ តកេតា ស្តក្កតា ចិន្ត ចិឃ៍ ស្តណ្ហងត្តិ ពញ្ញាតាឌាទេសា ចិឃ បរិបុណ្ហិ៍ លបតឌាតាតិ យុលឌាតា៍ ក្សប្សិលសាឌិសាតិ យត្ថាលពយក្សលសឌិសា៍ ស្តលេឌិតាតិ ស្តលបរិហឯ៍ ឌឃំ ព្ទេត្តាចាតិ ឌឃំ បេត្តា ព្ទេត្ត ចិឃ៍ ស្តចណ្ហបឹឡអកាកិណ្ហត្តិ ស្តចណ្ហបឹឡអកាហិ អាកិណ្ហ៍ យលិងល្ហចិចិត្តពត្តិ យលីហិ ឆទុបិប្រចិចិត្តក៌៍ ស្តចណ្ហចិពតាតិ ស្តចណ្ហលចិតា៍ ចិត្តាតិ សត្តទតតចិចិត្តា៍ ស្តពតាតិ ស្តង្គ តិង្គតា៍ ចិត្តសិន្ទាតាតិ ចិត្រសិន្តិតិយោ៍ ពេកា យេសា ឌ្ឍយុញ្ញុទេត បិងាតិ ពេកា ឲស បិងេតា ឲចទុបិ បិងុកា ឌ្ឍយុញ្ញុតីតិ៍

ឲចំ បុទត្តត សាពទ្រាហូងទត្តត បុទ្ធា ព្ទង្គិយា អកិន្តាលិកឹ តាបេសា “តាត, ឲទេ ឆតទង្គទេន្តោ បុត្តា តច កាកិតេឃ្សតាកា”តិ អាចិក្ខទេត្តា ពាឆយាហ –

៥៦៧៍

“ឆតទង្គា ហិ ទេ តាកា, ព្ទង្គិយេត្តា ឃសស្សិតោ;

សយុង្គឌាឃ ស្តប្សត្តា, តាកា ឲទេ យហិន្ទិកា”តិ៍

ឲចំ ទេតំ ពទេឆត្តាតទេន្តាច តាកបរិសា បត្វា តាបសស្ស បិងេង ចត្តិត្វា ឲពយត្តិ តិសិឌិស្ត៍ សយុង្គឌាបិ បិតទំ ចត្តិត្វា ទោឌិត្វា តាកបរិសាឃ សទ្ធិ តាកកចតយេច កតា៍ សាពទ្រាហូងទត្តាបិ តទេត្វច ពតិបិហំ ចសិត្វា ពិទាលាសិយេច ពទេតា៍ សយុង្គឌា តាកកចតេតយេច ពាលយពាសិ៍ ទេពិឌិសទេត្តា ឃាចឌីចំ សិលំ ទក្ខិត្វា ស្តបេបិសឆពយុំ ពត្វា អាឃុបរិយោឃាសាទេត សទ្ធិ បរិសាឃ សក្កបុទំ ប្សទេសិ៍

សត្វា ព្ទយំ ឆយុទេងសតំ អាហរិត្វា “ឲចំ ស្តបិសកា បេរិទាលាពបណ្ហិតា អត្សប្សទេត្តិ ព្សទ្ធេ ឲចទុបំ តាយ សយុត្តិ បហាឃ ស្តបេសឆពយុំ ពរិ ស្តទឃចា”តិ ចត្វា ឌាតតំ សយោឆាទេតសិ៍ ទេងសតាបរិយោឃាសាទេត ស្តបិសកា សោតាបត្តិផលេ បតិង្ខហិស្ត៍ តងា យាតាបិតទោ យហាទាឌក្សលានិ អហេសុំ, តេសាង្រាហូណោ ទេចងទេត្តា, សោយងទេត្តា អាតទេត្ថា, អឌយុតី ស្តប្សលចណ្ហា, ស្តងស្សតោ សាទិបុទេត្តា,

ឃុរោហិតោ ទេវទត្តោ, កាណាទិន្នោ ឃុតក្កុទ្ធោ, ក្ងុទិងទត្តោ បន អហមេវ សម្មាសម្ពុទ្ធោ អហោសិន្តិ។

ក្ងុទិងត្តជាតកវណ្ណនា ឍដ្ឋានិដ្ឋិតា។

[៣៣៣] ៧. ចត្តក្យារជាតកវណ្ណនា

រាជាសិលុទ្ទកម្មោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្ស វត្ថុ សង្ឃភេទកក្ខន្ធកេ អាគតមេវ។ តំ តស្ស បញ្ចខិតកាលតោ បដ្ឋាយ មាវ ពិម្ពិសាររញ្ញោ មរណា តត្វាគតមេវមេវ វេទិតព្ពំ។ តំ បន មារាបេត្វា ទេវទត្តោ អជាតសត្តុំ ឧបសង្កមិត្វា “មហារាជ, តវ មនោរថោ មត្ថកំ បត្តោ, មម មនោរថោ តាវ ន បរិបុណ្ណោ”តិ អាហ។ “កោ បន តេ, ភន្តេ, មនោរថោ”តិ? “ននុ ទសពលំ មារេត្វា ពុទ្ធោ ភវិស្សាមី”តិ។ “អម្ហេហិ ឯត្ថ កិំ កាតព្ព”ន្តិ? “មហារាជ, ធនុគ្គហេ សន្និបាតាបេតុំ វដ្ដតី”តិ។ “សាធុ, ភន្តេ”តិ រាជា អក្ខណវេធីនំ ធនុគ្គហានំ បញ្ចសតានិ សន្និបាតាបេត្វា តតោ ឯកតិំស ជនេ ឧច្ចិនិត្វា ថេរស្ស សន្តិកំ បាហេសិ។ សោ តេសំ ជេដ្ឋកំ អាមន្តេត្វា “អាវុសោ, សមណោ គោតមោ គិជ្ឈកូដេ វិហរតិ, អសុកស្មិំ នាម ទិវាដ្ឋានេ ចង្កមតិ។ ត្វំ តត្ថ គន្ត្វា តំ វិសបីតេន សល្លេន វិជ្ឈិត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេត្វា អសុកេន នាម មគ្គេន ឯហី”តិ វត្វា បេសេត្វា តស្មិំ មគ្គេ ទ្វេ ធនុគ្គហេ ឋបេសិ “តុម្ហាកំ ឋិតមគ្គេន ឯកោ បុរិសោ អាគមិស្សតិ, តំ តុម្ហេ ជីវិតា វោរោបេត្វា អសុកេន នាម មគ្គេន ឯថា”តិ, តស្មិំ មគ្គេ ចត្តារោ បុរិសេ ឋបេសិ “តុម្ហាកំ ឋិតមគ្គេន ទ្វេ បុរិសា អាគមិស្សន្តិ, តុម្ហេ តេ ជីវិតា វោរោបេត្វា អសុកេន នាម មគ្គេន ឯថា”តិ, តស្មិំ មគ្គេ អដ្ឋ ជនេ ឋបេសិ “តុម្ហាកំ ឋិតមគ្គេន ចត្តារោ បុរិសា អាគមិស្សន្តិ, តុម្ហេ តេ ជីវិតា វោរោបេត្វា អសុកេន នាម មគ្គេន ឯថា”តិ, តស្មិំ មគ្គេ សោឡស បុរិសេ ឋបេសិ “តុម្ហាកំ ឋិតមគ្គេន អដ្ឋ បុរិសា អាគមិស្សន្តិ, តុម្ហេ តេ ជីវិតា វោរោបេត្វា អសុកេន នាម មគ្គេន ឯថា”តិ។

កស្មា បនេស ឯវមកាសីតិ? អត្តនោ កម្មស្ស បដិច្ឆាទនត្ថំ។ អថ សោ ជេដ្ឋកធនុគ្គហោ វាមតោ ខគ្គំ លគ្គេត្វា បិដ្ឋិយា តុណីរំ ពន្ធិត្វា មេណ្ឌសិង្គមហាធនុំ គហេត្វា តថាគតស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “វិជ្ឈិស្សាមិ ន”ន្តិ សញ្ញាយ ធនុំ អារោបេត្វា សរំ សន្នយ្ហិត្វា អាកឌ្ឍិត្វា វិស្សជ្ជេតុំ នាសក្ខិ។ សោ សរំ ឱរោបេតុម្បិ អសក្កោន្តោ ផាសុកា ភិជ្ជន្តិយោ វិយ មុខតោ ខេឡេន បគ្ឃរន្តេន កិលន្តរូបោ អហោសិ, សកលសរីរំ ថទ្ធំ ជាតំ, យន្តេន បីឡិតាការប្បត្តំ វិយ អហោសិ។ សោ មរណភយតជ្ជិតោ អដ្ឋាសិ។ អថ នំ សត្ថា ទិស្វា មធុរស្សរំ និច្ឆារេត្វា ឯតទវោច “មា ភាយិ ភោ, បុរិស, ឥតោ ឯហី”តិ។ សោ តស្មិំ ខណេ អាវុធានិ ឆឌ្ឌេត្វា ភគវតោ បាទេសុ សិរសា និបតិត្វា “អច្ចយោ មំ, ភន្តេ, អច្ចគមា យថាពាលំ យថាមូឡ្ហំ យថាអកុសលំ, ស្វាហំ តុម្ហាកំ គុណេ អជានន្តោ អន្ធពាលស្ស ទេវទត្តស្ស វចនេន តុម្ហេ ជីវិតា វោរោបេតុំ អាគតោម្ហិ, ខមថ មេ, ភន្តេ”តិ ខមាបេត្វា ឯកមន្តេ និសីទិ។ អថ នំ សត្ថា ធម្មំ ទេសេន្តោ សច្ចានិ បកាសេត្វា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាបេត្វា “អាវុសោ, ទេវទត្តេន អាចិក្ខិតមគ្គំ អប្បដិបជ្ជិត្វា អញ្ញេន មគ្គេន យាហី”តិ ឧយ្យោជេសិ។ ឧយ្យោជេត្វា ច បន ចង្កមា ឱរុយ្ហ អញ្ញតរស្មិំ រុក្ខមូលេ និសីទិ។

អថ តស្មិំ ធនុគ្គហេ អនាគច្ឆន្តេ ឥតរេ ទ្វេ ជនា “កិំ នុ ខោ សោ ចិរាយតី”តិ បដិមគ្គេន គច្ឆន្តា ទសពលំ ទិស្វា ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិំសុ។ សត្ថា តេសម្បិ ធម្មំ ទេសេត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាបេត្វា “អាវុសោ, ទេវទត្តេន កថិតមគ្គំ អប្បដិបជ្ជិត្វា ឥមិនា មគ្គេន គច្ឆថា”តិ ឧយ្យោជេសិ។ ឥមិនា ឧបាយេន ឥតរេសុបិ អាគន្ត្វា និសិន្នេសុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាបេត្វា អញ្ញេន មគ្គេន ឧយ្យោជេសិ។ អថ សោ បឋមាគតោ ជេដ្ឋកធនុគ្គហោ ទេវទត្តំ ឧបសង្កមិត្វា “ភន្តេ, ទេវទត្ត អហំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ជីវិតា វោរោបេតុំ នាសក្ខិំ, មហិទ្ធិកោ សោ ភគវា មហានុភាវោ”តិ អារោចេសិ។ តេ សព្ពេបិ “សម្មាសម្ពុទ្ធំ និស្សាយ អម្ហេហិ ជីវិតំ លទ្ធ”ន្តិ សត្ថុ សន្តិកេ បព្ពជិត្វា អរហត្តំ បាបុណិំសុ។ អយំ បវត្តិ ភិក្ខុសង្ឃេ បាកដា អហោសិ។ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ ទេវទត្តោ កិរ ឯកស្មិំ តថាគតេ វេរចិត្តេន ពហូ ជនេ ជីវិតា វោរោបេតុំ វាយាមមកាសិ, តេ សព្ពេបិ សត្ថារំ និស្សាយ ជីវិតំ លភិំសូ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ទេវទត្តោ មំ ឯកកំ និស្សាយ មយិ វេរចិត្តេន ពហូ ជនេ ជីវិតា វោរោបេតុំ វាយាមំ អកាសិយេវា”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ អយំ ពារាណសី បុប្ផវតី នាម អហោសិ។ តត្ថ វសវត្តិរញ្ញោ បុត្តោ ឯករាជា នាម រជ្ជំ ការេសិ, តស្ស បុត្តោ ចន្ទកុមារោ នាម ឧបរជ្ជំ ការេសិ។ ខណ្ឌហាលោ នាម ព្រាហ្មណោ បុរោហិតោ អហោសិ។ សោ រញ្ញោ អត្ថញ្ច ធម្មញ្ច អនុសាសិ។ តំ កិរ រាជា “បណ្ឌិតោ”តិ វិនិច្ឆយេ និសីទាបេសិ។ សោ លញ្ចវិត្តកោ ហុត្វា លញ្ចំ គហេត្វា អស្សាមិកេ សាមិកេ ករោតិ, សាមិកេ ច អស្សាមិកេ។ អថេកទិវសំ ឯកោ អឌ្ឌបរាជិតោ បុរិសោ វិនិច្ឆយដ្ឋានា ឧបក្កោសន្តោ និក្ខមិត្វា រាជុបដ្ឋានំ អាគច្ឆន្តំ ចន្ទកុមារំ ទិស្វា ធាវិត្វា តស្ស បាទេសុ និបតិត្វា រោទិ។ សោ “កិំ, ភោ បុរិស, រោទសី”តិ អាហ។ “សាមិ, ខណ្ឌហាលោ វិនិច្ឆយេ វិលោបំ ខាទតិ, អហំ តេន លញ្ចំ គហេត្វា បរាជយំ បាបិតោ”តិ។ ចន្ទកុមារោ “មា ភាយី”តិ តំ អស្សាសេត្វា វិនិច្ឆយំ នេត្វា សាមិកមេវ សាមិកំ, អស្សាមិកមេវ អស្សាមិកំ អកាសិ។ មហាជនោ មហាសទ្ទេន សាធុការមទាសិ។ រាជា តំ សុត្វា “កិំសទ្ទោ ឯសោ”តិ បុច្ឆិ។ “ចន្ទកុមារេន កិរ អឌ្ឌោ សុវិនិច្ឆិតោ, តេនេសោ សាធុការសទ្ទោ”តិ។ តំ សុត្វា រាជា តុស្សិ។ កុមារោ អាគន្ត្វា តំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ អថ នំ រាជា “តាត, ឯកោ កិរ តេ អឌ្ឌោ វិនិច្ឆិតោ”តិ អាហ។ “អាម, ទេវា”តិ។ “តេន ហិ, តាត, ឥតោ បដ្ឋាយ ត្វមេវ វិនិច្ឆយំ បដ្ឋបេហី”តិ វិនិច្ឆយំ កុមារស្ស អទាសិ។

តតោ បដ្ឋាយ ខណ្ឌហាលស្ស អាយោ បច្ឆិជ្ជិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ កុមារេ អាឃាតំ ពន្ធិត្វា ឱកាសំ គវេសន្តោ អន្តរាបេក្ខោ វិចរិ។ សោ បន រាជា មន្ទបញ្ញោ។ សោ ឯកទិវសំ រត្តិភាគេ សុបិត្វា បច្ចូសសមយេ សុបិនន្តេ អលង្កតទ្វារកោដ្ឋកំ, សត្តរតនមយបាការំ, សដ្ឋិយោជនិកសុវណ្ណមយវាលុកមហាវីថិំ, យោជនសហស្សុព្ពេធវេជយន្តបាសាទបដិមណ្ឌិតំ នន្ទនវនាទិវនរាមណេយ្យកនន្ទាបោក្ខរណិអាទិបោក្ខរណិរាមណេយ្យកសមន្នាគតំ អាកិណ្ណទេវគណំ តាវតិំសភវនំ ទិស្វា បពុជ្ឈិត្វា តត្ថ គន្តុកាមោ ចិន្តេសិ – “ស្វេ អាចរិយខណ្ឌហាលស្សាគមនវេលាយ ទេវលោកគាមិមគ្គំ បុច្ឆិត្វា តេន ទេសិតមគ្គេន ទេវលោកំ គមិស្សាមី”តិ។ ខណ្ឌហាលោបិ បាតោវ ន្ហត្វា ភុញ្ជិត្វា រាជុបដ្ឋានំ អាគន្ត្វា រាជនិវេសនំ បវិសិត្វា រញ្ញោ សុខសេយ្យំ បុច្ឆិ។ អថស្ស រាជា អាសនំ ទាបេត្វា បញ្ហំ បុច្ឆិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

៩៨១។

“រាជាសិ លុទ្ទកម្មោ, ឯករាជា បុប្ផវតីយា;

សោ បុច្ឆិ ព្រហ្មពន្ធុំ, ខណ្ឌហាលំ បុរោហិតំ មូឡ្ហំ។

៩៨២។

“សគ្គាន មគ្គមាចិក្ខ, ត្វំសិ ព្រាហ្មណ ធម្មវិនយកុសលោ;

យថា ឥតោ វជន្តិ សុគតិំ, នរា បុញ្ញានិ កត្វានា”តិ។

តត្ថ រាជាសីតិ រាជា អាសិ។ លុទ្ទកម្មោតិ កក្ខឡផរុសកម្មោ។ សគ្គាន មគ្គន្តិ សគ្គានំ គមនមគ្គំ។ ធម្មវិនយកុសលោតិ សុចរិតធម្មេ ច អាចារវិនយេ ច កុសលោ។ យថាតិ យថា នរា បុញ្ញានិ កត្វា ឥតោ សុគតិំ គច្ឆន្តិ, តំ មេ សុគតិមគ្គំ អាចិក្ខាហីតិ បុច្ឆិ។

ឥទំ បន បញ្ហំ សព្ពញ្ញុពុទ្ធំ វា តស្ស សាវកេ វា តេសំ អលាភេន ពោធិសត្តំ វា បុច្ឆិតុំ វដ្ដតិ។ រាជា បន យថា នាម សត្តាហំ មគ្គមូឡ្ហោ បុរិសោ អញ្ញំ មាសមត្តំ មគ្គមូឡ្ហំ មគ្គំ បុច្ឆេយ្យ, ឯវំ ខណ្ឌហាលំ បុច្ឆិ។ សោ ចិន្តេសិ “អយំ មេ បច្ចាមិត្តស្ស បិដ្ឋិទស្សនកាលោ, ឥទានិ ចន្ទកុមារំ ជីវិតក្ខយំ បាបេត្វា មម មនោរថំ បូរេស្សាមី”តិ។ អថ រាជានំ អាមន្តេត្វា តតិយំ គាថមាហ –

៩៨៣។

“អតិទានំ ទទិត្វាន, អវជ្ឈេ ទេវ ឃាតេត្វា;

ឯវំ វជន្តិ សុគតិំ, នរា បុញ្ញានិ កត្វានា”តិ។

តស្សត្ថោ – មហារាជ សគ្គំ គច្ឆន្តា នាម អតិទានំ ទេន្តិ, អវជ្ឈឃាតេន្តិ។ សចេបិ សគ្គំ គន្តុកាមោសិ, ត្វម្បិ តថេវ ករោហីតិ។

អថ តំ រាជា បញ្ហស្ស អត្ថំ បុច្ឆិ –

᪙᪘᪓᪨

“ᨠᩥᩴ ᨷᨶ ᨲᩴ ᩋᨲᩥᨴᩣᨶᩴ, ᨠᩮ ᨧ ᩋᩅᨩ᩠ᨫᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ;

ᩑᨲᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᨶᩮᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩣᩉᩥ, ᨿᨩᩥᩔᩣᨾᩥ ᨴᨴᩣᨾᩥ ᨴᩣᨶᩣᨶᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩈᩮᩣᨷᩥᩔ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᩈᩥ –

᪙᪘᪔᪨

“ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨴᩮᩅ ᨿᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨾᩉᩮᩈᩦᩉᩥ ᨶᩮᨣᨾᩮᩉᩥ ᨧ;

ᩏᩈᨽᩮᩉᩥ ᩋᩣᨩᩣᨶᩥᨿᩮᩉᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩮᨶ ᨴᩮᩅ ᨿᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᩉᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨶᩥᩁᨿᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᩈᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨩᩣᨲᩮᩉᩥ ᨷᩥᨿᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨴᩮᩅ ᨷᩥᨿᨵᩦᨲᩣᩉᩥ ᨧ᪨ ᨾᩉᩮᩈᩦᩉᩦᨲᩥ ᨷᩥᨿᨽᩁᩥᨿᩣᩉᩥ᪨ ᨶᩮᨣᨾᩮᩉᩦᨲᩥ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩦᩉᩥ᪨ ᩏᩈᨽᩮᩉᩦᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᨲᩮᩉᩥ ᩏᩈᨽᩁᩣᨩᩪᩉᩥ᪨ ᩋᩣᨩᩣᨶᩥᨿᩮᩉᩦᨲᩥ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩋᩔᩮᩉᩥ᪨ ᨧᨲᩪᩉᩦᨲᩥ ᩑᨲᩮᩉᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩮᩅ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨧ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨧᨲᩪᩉᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩮᨶ, ᨴᩮᩅ, ᨿᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩮ ᩈᩦᩈᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨷᩣᨲᩥᨿᩣ ᨣᩃᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩅᩣᨭᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨬ᩠ᨬᩔ ᨿᨩᨶᨠᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᩈᩁᩦᩁᩮᨶ ᩈᩉ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩈᨾᨱᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨠᨷᨱᨴ᩠ᨵᩥᨠᩅᨱᩥᨻ᩠ᨻᨠᨿᩣᨧᨠᩣᨶᩴ ᩋᨶ᩠ᨶᨷᩣᨶᩣᨴᩥᨴᩣᨶᩴ ᨴᩣᨶᨾᩮᩅ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᨷᨶ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨵᩦᨲᩣᨴᨿᩮᩣ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨣᩃᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩮᨶ ᨿᨬ᩠ᨬᩔ ᨿᨩᨶᩴ ᩋᨲᩥᨴᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᩈᩥ᪨

ᩍᨲᩥ ᩈᩮᩣ “ᩈᨧᩮ ᨧᨶ᩠ᨴᨠᩩᨾᩣᩁᩴ ᩑᨠᨠᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩅᩮᩁᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᨾᩉᩣᨩᨶᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᨷᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᨷᩩᩁᨩᨶᩣ ᨽᩦᨲᨲᩈᩥᨲᩣ ᩈᩴᩅᩥᨣ᩠ᨣᨾᩣᨶᩈᩣ ᩑᨠᨷ᩠ᨷᩉᩣᩁᩮᨶᩮᩅ ᨾᩉᩣᩁᩅᩴ ᩁᩅᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪙᪘᪕᪨

“ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᨷᩩᩁᩮ, ᨠᩩᨾᩣᩁᩣ ᨾᩉᩮᩈᩥᨿᩣ ᨧ ᩉᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩩ;

ឯកោ អហោសិ និគ្ឃោសោ, ភិស្មា អច្ចុគ្គតោ សទ្ទោ”តិ។

តត្ថ តត្តិ “កុមារា ច មហេសិយោ ច ហញ្ញន្តុ”តិ តំ សទ្ទំ សុត្វា ឯកោតិ សកលរាជនិវេសនេ ឯកោ ច និគ្ឃោសោ អហោសិ។ ភិស្មាតិ ភយានកោ។ អច្ចុគ្គតោតិ អតិឧគ្គតោ អហោសិ, សកលរាជកុលំ យុគន្តវាតប្បហដំ វិយ សាលវនំ អហោសិ។

ព្រាហ្មណោ រាជានំ អាហ – “កិំ បន, មហារាជ, យញ្ញំ យជិតុំ សក្កោសិ, ន សក្កោសី”តិ? “កិំ កថេសិ, អាចរិយ, យញ្ញំ យជិត្វា ទេវលោកំ គមិស្សាមី”តិ។ “មហារាជ, ភីរុកា ទុព្ពលជ្ឈាសយា យញ្ញំ យជិតុំ សមត្ថា នាម ន ហោន្តិ, តុម្ហេ សព្វេ សន្និបាតេថ, អហំ យញ្ញាវាដេ កម្មំ ករិស្សាមី”តិ អត្តនោ បហោនកំ ពលកាយំ គហេត្វា នគរា និក្ខម្ម យញ្ញាវាដំ សមតលំ ការេត្វា វតិយា បរិក្ខិបិ។ កស្មា? ធម្មិកោ ហិ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា អាគន្ត្វា និវារេយ្យាតិ យញ្ញាវាដេ វតិយា បរិក្ខេបំ នាម ចារិត្តំ កត្វា បោរាណកព្រាហ្មណេហិ ឋបិតំ។ រាជាបិ បុរិសេ បក្កោសាបេត្វា “តាតា, អហំ អត្តនោ បុត្តធីតរោ ច ភរិយាយោ ច មារេត្វា យញ្ញំ យជិត្វា ទេវលោកំ គមិស្សាមិ, គច្ឆថ តេសំ អាចិក្ខិត្វា សព្វេ ឥធានេថា”តិ បុត្តានំ តាវ អាគមនត្ថាយ អាហ –

៨៦៦។

“គច្ឆថ វទេថ កុមារេ, ចន្ទំ សូរិយញ្ច ភទ្ទសេនញ្ច;

សូរញ្ច វាមគោត្តញ្ច, បចុរា កិរ ហោថ យញ្ញត្ថាយា”តិ។

តត្ថ គច្ឆថ វទេថ កុមារេតិ ចន្ទកុមារោ ច សូរិយកុមារោ ចាតិ ទ្វេ គោតមិទេវិយា អគ្គមហេសិយា បុត្តា, ភទ្ទសេនោ ច សូរោ ច វាមគោត្តោ ច តេសំ វេមាតិកភាតរោ។ បចុរា កិរ ហោថាតិ ឯកស្មិំ ឋានេ រាសី ហោថាតិ អាចិក្ខថាតិ អត្ថោ។

តេ បឋមំ ចន្ទកុមារស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា អាហំសុ “កុមារ, តុម្ហេ កិរ មារេត្វា តុម្ហាកំ បិតា ទេវលោកំ គន្តុកាមោ, តុម្ហាកំ គហណត្ថាយ អម្ហេ បេសេសី”តិ។ “កស្ស វចនេន មំ គណ្ហាបេសី”តិ? “ខណ្ឌហាលស្ស, ទេវា”តិ។ “កិំ សោ មមញ្ញេវ គណ្ហាបេតិ, ឧទាហុ អញ្ញេបី”តិ។ “រាជបុត្ត, អញ្ញេបិ គណ្ហាបេតិ, សព្វចតុក្កំ កិរ យញ្ញំ យជិតុកាមោ”តិ។ សោ ចិន្តេសិ “តស្ស អញ្ញេហិ សទ្ធិំ វេរំ នត្ថិ, ‘វិនិច្ឆយេ វិលោបំ កាតុំ ន លភាមី’តិ បន មយិ ឯកស្មិំ វេរចិត្តេន ពហូ មារាបេតិ, បិតរំ ទដ្ឋុំ លភន្តស្ស សព្វេសំ តេសំ មោចាបនំ នាម មម ភារោ”តិ។ អថ តេ រាជបុរិសេ អាហ “តេន ហិ មេ បិតុ វចនំ ករោថា”តិ។ តេ តំ នេត្វា រាជង្គណេ ឯកមន្តេ ឋបេត្វា ឥតរេបិ តយោ អានេត្វា តស្សេវ សន្តិកេ កត្វា រញ្ញោ អារោចយិំសុ “អានីតា តេ, ទេវ, បុត្តា”តិ។ សោ តេសំ វចនំ សុត្វា “តាតា, ឥទានិ មេ ធីតរោ អានេត្វា តេសញ្ញេវ ភាតិកានំ សន្តិកេ ករោថា”តិ ចតស្សោ ធីតរោ អាហរាបេតុំ ឥតរំ គាថមាហ –

៥៤៩។

“កុមារិយោបិ ចជេថ, ឧបវេសន្តិ កោកិលគ្គា មុទិតគ្គា;

ភត្តញ្ញាបិ កុមារិ, បច្ឆា កិរ ហោថ យញ្ញត្ថាយា”តិ។

តេ “ឧចិ ករិស្សាមា”តិ តាសំ សន្តិកំ គន្ត្វា តា ទេវិយោ បរិវេថយោ អាទេត្វា ភាតិកាភវន្តេ សន្តិកេ ករិស្សុ។ តទា រាជា អត្តនោ ភរិយានំ គហណត្ថាយ ឯតទំ កាថយាហ –

៥៥០។

“ចិជយម្បិ មយ្ហាមហេសិំ, ឧរាចតិំ កេសិតិស្សុភត្តញ្ញា;

លក្ខណចន្ទុបបន្នា, បច្ឆា កិរ ហោថ យញ្ញត្ថាយា”តិ។

តត្ថ លក្ខណចន្ទុបបន្នាតិ ឧត្តមេហិ ចតុសដ្ឋិយា ឯកត្តិលក្ខណេហិ ឧបបន្នា ឧតាបិ ចតេថាតិ អត្ថោ។

តេ តាបិ បរិវេថយោ អាទេត្វា កុមារានំ សន្តិកេ ករិស្សុ។ អថ រាជា ចត្តារោ សេដ្ឋិនោ គហណត្ថាយ អាណាបេន្តោ ឯតទំ កាថយាហ –

៥៥១។

“គហបតយោ ច ចជេថ, បុណ្ណមុខំ ភទ្ទិយំ សិង្គាលគ្គា;

ចន្ទញ្ញាបិ គហបតិំ, បច្ឆា កិរ ហោថ យញ្ញត្ថាយា”តិ។

រាជបុរិសា គន្ត្វា តេបិ អាភរិស្សុ។ រញ្ញោ បុត្តទារេ គយ្ហមានេ សកលនគរេ ន កិញ្ចិ អវោច។ សេដ្ឋិកុលានិ បន មហាសម្ពន្ធានិ, តស្មា តេសំ គហិតកាលេ សកលនគរំ សង្ខុភិត្វា “រញ្ញោ សេដ្ឋិនោ មារេតុំ យញ្ញំ យជិតុំ ន ទស្សាមា”តិ សេដ្ឋិនោ បរិវារេត្វាវ តេសំ

ញាតិវគ្គេន សទ្ធិំ រាជកុលំ អគមិ។ អថ តេ សេដ្ឋិនោ ញាតិគណបរិវុតា រាជានំ វន្ទិត្វា អត្តនោ ជីវិតំ យាចិំសុ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

៨៨១។

“តេ តត្ថ គហបតយោ, អវោធិំសុ សមាគតា បុត្តទារបរិកិណ្ណា;

សព្វេវ និហិតោ វេធ ករោហិ, អជ្ជ វា នោ ទាសេ សាវេហី”តិ។

តត្ថ សព្វេវ និហិតោតិ សព្វេ អម្ហេ មត្តកេ ក្នុងអំ វាត្តិត្វា អត្តនោ វេជកេ ករោហិ, មយំ តេ វេជកកិច្ចំ ករិស្សាម។ អជ្ជ វា នោ ទាសេ សាវេហីតិ អជ្ជ វា នោ អសង្គហន្តោ សព្វសេនិយោ សត្តិបរិវត្វា រាមិយន្ត្រៀអមេយ្យទាសេ សាវេហិ, មយំ តេ ទាសត្តំ បដិស្សុណិស្សាមាតិ។

តេ ឯវំ យាចន្តាបិ ជីវិតំ លទ្ធុំ នាសក្ខិំសុ។ រាជបុរិសា សេសេ បដិក្កមាបេត្វា តេ គហេត្វា កុមារានេវ សន្តិកេ និសីទាបេសុំ។ តទា បន រាជា ហត្ថិអាទីនំ គហណត្ថាយ អាណាបេន្តោ អាហ –

៨៨២។

“អភយង្ករម្បិ មេ ហត្ថិំ, នាឡាគិរិំ អច្ចុគ្គតំ វរុណទន្តំ;

អានេថ ទេវា តេ លិបិំ, យញ្ញត្ថាយ ភវិស្សតិ។

៨៨៣។

“អស្សរតនម្បិ កេសិំ, សុរាមុខំ បុណ្ណកំ វិនតកញ្ច;

អានេថ ទេវា តេ លិបិំ, យញ្ញត្ថាយ ភវិស្សតិ។

៨៨៤។

“ᩏᩈᨽᨾ᩠ᨸᩥ ᨿᩪᨳᨸᨲᩥᩴ ᩋᨶᩮᩣᨩᩴ, ᨶᩥᩈᨽᩴ ᨣᩅᨾ᩠ᨸᨲᩥᩴ ᨲᩮᨸᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᩣᨶᩮᨳ;

ᩈᨾᩪᩉ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩩ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ, ᨿᨩᩥᩔᩣᨾᩥ ᨴᨴᩣᨾᩥ ᨴᩣᨶᩣᨶᩥ᪨

᪉᪉᪁᪨

“ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᨭᩥᨿᩣᨴᩮᨳ, ᨿᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᨶ ᩏᨣ᩠ᨣᨲᨾ᩠ᩉᩥ ᩈᩪᩁᩥᨿᨾ᩠ᩉᩥ;

ᩋᩣᨱᩣᨸᩮᨳ ᨧ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮ, ᩋᨽᩥᩁᨾᨶ᩠ᨲᩩ ᩍᨾᩴ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ᪨

᪉᪉᪂᪨

“ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨳ, ᨿᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᨶ ᩏᨣ᩠ᨣᨲᨾ᩠ᩉᩥ ᩈᩪᩁᩥᨿᨾ᩠ᩉᩥ;

ᩅᨴᩮᨳ ᨴᩣᨶᩥ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮ, ᩋᨩ᩠ᨩ ᩅᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾᩪᩉ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩩ ᩈᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᨿᩮᩅ, ᩋᩅᩈᩮᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᨲᩩᨸ᩠ᨸᨴᨣᨱᨬ᩠ᨧ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨣᨱᨬ᩠ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᩈᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩩ, ᩈᨻ᩠ᨻᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩴ ᨿᨬ᩠ᨬᩴ ᨿᨩᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨿᩣᨧᨠᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᩔᩣᨾᩦᨲᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᨭᩥᨿᩣᨴᩮᨳᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨾᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨳ᪨ ᩏᨣ᩠ᨣᨲᨾ᩠ᩉᩦᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᨸᨶ ᨿᨬ᩠ᨬᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨲᩮ ᩈᩪᩁᩥᨿᩮ ᨸᩣᨲᩮᩣᩅ ᨿᨩᩥᩔᩣᨾᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨳᩣᨲᩥ ᩈᩮᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨿᨬ᩠ᨬᩮᩣᨸᨠᩁᨱᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨳᩣᨲᩥ᪨

ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨸᨶ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣ ᨵᩁᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ᩋᨳᩔ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩩᨿᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ “ᩋᨿ᩠ᨿᩮ, ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩮ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨬ᩠ᨬᩴ ᨿᨩᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ “ᨠᩥᩴ ᨠᨳᩮᨳ, ᨲᩣᨲᩣ”ᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩉᨴᨿᩴ ᨸᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩮᩣᨴᨾᩣᨶᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩥᩁ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨲᩮ ᨿᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩁᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪉᪉᪃᪨

“ᨲᩴᨲᩴ ᨾᩣᨲᩣ ᩋᩅᨧ, ᩁᩮᩣᨴᨶ᩠ᨲᩦ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨾᩣᨶᨲᩮᩣ;

យញ្ញោ កិរ តេ បុត្ត, ភវិស្សតិ ចតូហិ បុត្តេហី”តិ។

តត្ថ តំតត្តិ តំ ឯតំ រាជានំ។ វិយានតោតិ អត្តនោ ចសន្ទានតោ។

រាជា អាហ –

៩៩៩។

“សព្ពេបិ មយ្ហំ បុត្តា ចត្តា, ចន្ទស្មិំ ហញ្ញមានស្មិំ;

បុត្តេហិ យញ្ញំ យជិត្វាន, សុគតិំ សគ្គំ គមិស្សាមី”តិ។

តត្ថ ចត្តាតិ ចន្ទកុមារេ ហញ្ញមានេយេវ សព្ពេបិ យញ្ញត្ថាយ មយា បរិច្ចត្តា។

អថ នំ មាតា អាហ –

១០០០។

“មា តំ បុត្ត សទ្ទហេសិ, សុគតិ កិរ ហោតិ បុត្តយញ្ញេន;

និរយានេសោ មគ្គោ, នេសោ មគ្គោ ហិ សគ្គានំ។

១០០១។

“ទានានិ ទេហិ កោណ្ឌញ្ញ, អហិំសា សព្វភូតភព្យានំ;

ឯស មគ្គោ សុគតិយា, ន ច មគ្គោ បុត្តយញ្ញេនា”តិ។

តត្ថ និរយានេសោតិ និរស្សាទេត្ថន និរយានំ ចតុន្នំ អបាយានំ ឯស មគ្គោ។ កោណ្ឌញ្ញាតិ រាជានំ គោត្តេនាលបតិ។ ភូតភព្យានន្តិ

ភូតានញ្ច ភវិតព្ពសត្តានញ្ច។ បុត្តយញ្ញេនាតិ ឯវរូបេន បុត្តធីតរោ មារេត្វា យជកយញ្ញេន សគ្គមគ្គោ នាម នត្ថីតិ។

រាជា អាហ –

១០០៧។

“អាចរិយានំ វចនា, ឃាតេស្សំ ចន្ទញ្ច សូរិយញ្ច;

បុត្តេហិ យញ្ញំ យជិត្វាន ទុច្ចជេហិ, សគ្គំ គមិស្សាមី”តិ។

តត្ថ អាចរិយានំ វចនន្តិ អយ្យ, នេសា មម អត្តនោ មតិ, អាចារសិក្ខាបកស្ស បន មេ ខណ្ឌហាលាចរិយស្ស ឯតំ វចនំ, ឯសា អត្ថសិទ្ធិ។ តស្មា អហំ ឯតេ ឃាតេស្សំ, ទុច្ចជេហិ បុត្តេហិ យញ្ញំ យជិត្វា សគ្គំ គមិស្សាមីតិ។

អថស្ស មាតា អត្តនោ វចនំ គាហាបេតុំ អសក្កោន្តី អបគតា។ បិតា តំ បវត្តិំ បុច្ឆិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១០០៨។

“តំតំ បិតាបិ អវច, វសវត្តី ឱរសំ សកំ បុត្តំ;

យញ្ញោ កិរ មេ បុត្ត, ភវិស្សតិ ចតូហិ បុត្តេហី”តិ។

តត្ថ វសវត្តីតិ តស្ស នាមំ។

រាជា អាហ –

១០០៩។

“សព្ពេបិ មយ្ហំបុត្តា ចត្តា, ចន្ទស្មិំ ហញ្ញមានស្មិំ;

បុត្តេហិ យញ្ញំ យជិត្វាន, សុគតិំ សគ្គំ គមិស្សាមី”តិ។

អថ តំ បិតា អាហ –

១០០៦។

“យា តំ បុត្ត សទ្ទហេសិ, សុគតិ កិរ ហោតិ បុត្តយញ្ញេន;

និរយានេតេសោ បន្ថោ, នេតេសោ បន្ថោ ហិ សគ្គានំ។

១០០៧។

“ទានានិ ទេហិ កោណ្ឌញ្ញ, អហិំសា សព្ពភូតភព្យានំ;

ឯស បន្ថោ សុគតិយា, ន ច បន្ថោ បុត្តយញ្ញេនា”តិ។

រាជា អាហ –

១០០៨។

“អាចរិយានំ វចនា, ឃាតេស្សំ ចន្ទញ្ច សូរិយញ្ច;

បុត្តេហិ យញ្ញំ យជិត្វាន ទុច្ចជេហិ, សុគតិំ សគ្គំ គមិស្សាមី”តិ។

អថ តំ បិតា អាហ –

១០០៩។

“ទានានិ ទេហិ កោណ្ឌញ្ញ, អហិំសា សព្ពភូតភព្យានំ;

ປຸຕ຺ຕປຣິຈຸເຕາ ຕຸວໍ, ຣຏ຺ຐໍ ຊນປທມ຺ຫາ ປເລຫີ”ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ປຸຕ຺ຕປຣິຈຸເຕາຕິ ປຸເຕ຺ຕຫິ ປຣິຈຸເຕາ໌ ຣຏ຺ຐໍ ຊນປທມ຺ຫາຕິ ສກລກາສິຣຏ຺ຐາ ຕເສ຺ສວ ຕໍ ຕໍ ເກາຏ຺ຐາສຠູຕໍ ຊນປທມ຺ຫາ໌

ເສາປິ ຕໍ ອຕ຺ຕເນາ ວຈນໍ ກາຫາເປຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ໌ ຕເຕາ ຈນ຺ທກຸມາເຣາ ຈິນ຺ເຕສິ “ອິມສ຺ສ ເອຕ຺ຕກສ຺ສ ຊນສ຺ສ ທຸກ຺ຂໍ ມໍ ເອກໍ ນິສ຺ສາຍ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ, ມມ ປິຕຣໍ ຍາຈິຕ຺ວາ ເອຕ຺ຕກໍ ຊນໍ ມຣຓທຸກ຺ຂເຕາ ເມາເຈສ຺ສາມີ”ຕິ໌ ເສາ ປິຕຣາ ສທ຺ຘິໍ ສລ຺ລປນ຺ເຕາ ອາຫ –

໑໐໐໙໌

“ມາ ເນາ ເທວ ອວຘິ, ທາເສ ເນາ ເທຫິ ຂຓ຺ຑຫາລສ຺ສ;

ອປິ ນິຄຬພນ຺ຘາປິ, ຫຕ຺ຖີ ອເສ຺ສ ຈ ປາລຍ໌

໑໐໑໐໌

“ມາ ເນາ ເທວ ອວຘິ, ທາເສ ເນາ ເທຫິ ຂຓ຺ຑຫາລສ຺ສ;

ອປິ ນິຄຬພນ຺ຘາປິ, ຫຕ຺ຖິຉກຓານິ ອຸຊ຺ຌາມ໌

໑໐໑໑໌

“ມາ ເນາ ເທວ ອວຘິ, ທາເສ ເນາ ເທຫິ ຂຓ຺ຑຫາລສ຺ສ;

ອປິ ນິຄຬພນ຺ຘາປິ, ອສ຺ສຉກຓານິ ອຸຊ຺ຌາມ໌

໑໐໑໒໌

“ມາ ເນາ ເທວ ອວຘິ, ທາເສ ເນາ ເທຫິ ຂຓ຺ຑຫາລສ຺ສ;

យស្ស ហោន្តិ តថ កាយា, អបិ រញ្ញា បព្ពាជិតា;

ភិក្ខាចរិយំ ចរិស្សាយា”តិ។

តត្ថ អបិ និក្ខមនកាបីតិ អបិ នាម យំ យថានិក្ខមនេហិ និក្ខមនកាបិ ហុត្វា។ យស្ស ហោន្តិ តថ កាយាតិ សេសម្បិ ធម្មបាលស្ស នាតកានេយានិ, តស្ស សោ នានេស កត្វា នេហិ, ករិស្សាយស្ស នានកយន្តិ ចនតិ។ អបិ រញ្ញាតិ សចេ អយ្យាកំ កោចិ ទោនេសា អត្ថិ, រញ្ញា សោ បព្ពាជេហិ។ អបិ នាម រញ្ញា បព្ពាជិតាបិ កបណា វិយ កបាលំ គហេត្វា ភិក្ខាចរិយំ ចរិស្សាយ, យា សោ អចនិ, នេហិ សោ ជីវិតន្តិ វិលបិ។

តស្ស តំ នានប្បការំ វិលាបំ សុត្វា រាជា ហទយផលិតប្បត្តោ វិយ អស្សុបុណ្ណេហិ នេត្តេហិ រោទមានោ “ន មេ កោចិ បុត្តេ យាចន្តំ លទ្ធតិ, ន យមេត្វា នេចនេសាកោនា”តិ សត្ថា តេ មេយាចន្តំ អាហ –

១០១២។

“ទក្ខោ សោ មេ ជនយន, វិលបន្តា ជីវិតស្ស កាយា ហិ;

មុទ្ធោច នាតិ កុមារេ, អលមេវ មេ ហោតុ បុត្តយន្តោនា”តិ។

តំ រញ្ញោ កថំ សុត្វា រាជបុត្តោ អាជំ កត្វា សត្ថំ តំ បត្តិបរិមេឃាសានំ បិណាកលំ វិស្សជ្ជេសុំ។ ធម្មបាលស្សបិ យញ្ញានានេជ កយំ សំវិនេហតិ។ អថ តំ ឲ្យកោ បុរិសោ “អនេ ទេវ, ធម្មបាល, រញ្ញោ បុត្តោ វិស្សជ្ជិតា, ត្វំ អត្តនោ បុត្តេ យានេត្វា តេនំ កលនេហិតេន យញ្ញា យជស្សុ”តិ អាហ។ សោ “កិំ នាម រញ្ញោ កត”ន្តិ កម្បុដ្ឋានក្កិ វិយ អចត្តនេន្តោ ដ្ឋានេ ឋាយ តុរិនោ នាជិត្វា អាហ –

១០១៣។

“បុត្តោច មោនសិ មេ ចុត្តោ, ទក្ខំ ទុរក្ខមូចន្តោតំ;

អថ សោ ឋបក្កនស្ស យញ្ញស្ស, កប្បា កនោរសិ វិនក្ខបិ។

១០៨៣។

“សព្វេ វជន្តិ សុគតិំ, យេ យជន្តិ យេបិ យាជេន្តិ;

យេ ចាបិ អនុមោទន្តិ, យជន្តានំ ឯទិសំ មហាយញ្ញ”ន្តិ។

តត្ថ បុព្វេវាតិ យថា ត្វំ បុព្វេវ វុត្វា “ន តុម្ហាទិសេន កឹទុក្ខាតិកេន សក្កា យញ្ញំ យជិតុំ, យញ្ញយជនំ នាមេតំ ទុក្ករំ ទុរភិសម្ភវ”ន្តិ, អថ នោ ទានីតិ ឧបក្ខដស្ស បដិយត្តស្ស យញ្ញស្ស វិលោបំ ករោសិ “វិលុម្ប”ន្តិបិ បាឋោ, បដិសេធន្តិ អត្ថោ។ មហារាជ, កស្មា ឯវំ ករោសិ។ យត្តកា ហិ យញ្ញំ យជន្តិ ច យាជេន្តិ ច អនុមោទន្តិ ច, សព្វេ សុគតិមេវ វជន្តីតិ ទស្សេតិ។

សោ អន្ធពាលោ រាជា តស្ស កោធវសិកស្ស កថំ គហេត្វា ធម្មសញ្ញី ហុត្វា បុន បុត្តេ គណ្ហាបេសិ។ តតោ ចន្ទកុមារោ បិតរំ អនុពោធយមានោ អាហ –

១០៨៤។

“អថ កិស្ស ជនោ បុព្វេ, សោត្ថានំ ព្រាហ្មណេ អវាចយិ;

អថ នោ អការណស្មា, យញ្ញត្ថាយ ទេវ ឃាតេសិ។

១០៨៥។

“បុព្វេវ នោ ទហរកាលេ, ន ហនេសិ ន ឃាតេសិ;

ទហរម្ហា យោព្វនំ បត្តា, អទូសកា តាត ហញ្ញាម។

១០៨៦។

“ហត្ថិគតេ អស្សគតេ, សន្នទ្ធេ បស្ស នោ មហារាជ;

ឃុដ្ឋេ ចា ឃុដ្ឋប្បាតេ ចា, ត ហិ យាគិសា ឃ្មុទា ហោត្តិ ឃញ្ញាតាឃ៍

១០១៩៍

“បច្ចេត្ត ចាបិ ក្យបិតេ, អដឋិស្យ ចា យាគិសេ តិឃោឌេត្តិ;

អឆ តេ អកាទលេប្លា, អក្សុយិឃំ តាត ហញ្ញាយ៍

១០២០៍

“ឃាបិ ហិ តា សក្យុលិយោ, ចសត្តិ តិលាឈទាតិ កត្វាត;

តាសយ្យិ បិឃា បុត្តា, អឆ តេ ត្វំ ឆេច ឈាតេសិ៍

១០២១៍

“យា តស្ស សទ្ទុហេសិ, ត យំ តល្ហុហាលេ ឈាតេឃ្យ;

យបញ្ចិយាសោ ឈាតេត្វាត, អតត្តទា តយ្យិ ឆេច ឈាតេឃ្យ៍

១០២២៍

“កាយចទំ តិកយចទំ ឆឆត្តិ, ភោកយ្យិស្ស យហាទាឌ;

អឆក្កបិល្ហិកាបិ, ក្យលេ ក្យលេ ហេតេ ក្សញ្ញាត្តិ៍

១០២៣៍

“តេសយ្យិ តាគិសាតំ, ឆ្ហុត្តិ ក្សត្តិតំ្យ យហាទាឌ;

ឃេក្ុឃេ្យត ឲេព, អកពត្ញ្ញុតោ ព្រាហ្មណា ខេច។

១០៧៣។

“យា តោ ខេច អច្ឆិំ, ខានេ តោ ខេហិ ពណ្ឌហាលស្ស;

អបិ តិកាញ្ញអចាត្តកាបិ, ហត្ថិ អស្ស ច បិលេយ។

១០៧៤។

“យា តោ ខេច អច្ឆិំ, ខានេ តោ ខេហិ ពណ្ឌហាលស្ស;

អបិ តិកាញ្ញអចាត្តកាបិ, ហត្ថិលកណាតិ ក្ខុខ្ញេយ។

១០៧៥។

“យា តោ ខេច អច្ឆិំ, ខានេ តោ ខេហិ ពណ្ឌហាលស្ស;

អបិ តិកាញ្ញអចាត្តកាបិ, អស្សលកណាតិ ក្ខុខ្ញេយ។

១០៧៦។

“យា តោ ខេច អច្ឆិំ, ខានេ តោ ខេហិ ពណ្ឌហាលស្ស;

ឃស្ស ហោត្តិ តច កាយា, អបិ រដ្ឋា បណ្ណាឌិតា;

កិច្ចានុចរិយំ ចរិស្សាយា”តិ។

តត្ថ បុត្តោតិ តាត, យទិ អហំ មារេតព្ពោ, អថ កស្មា អម្ហាកំ ញាតិជនោ បុត្តោ មម ជាតកាលេ ព្រាហ្មណេ សោត្ថានំ អវាចេសិ៍ តទា កិរ ខណ្ឌហាលោបិ មម លក្ខណានិ ឧបធារេត្វា “ឥមស្ស កុមារស្ស ន កោចិ អន្តរាយោ ភវិស្សតិ, ទ្វីសុ អន្តរេហិ រជ្ជំ ការេស្សតី”តិ អាហ៍ ឥមស្ស បុរិមេន បច្ឆិមំ ន សមេតិ, មុសាវាទី ឯស៍ អថ នោ ឯតស្ស វចនំ គហេត្វា អការណម្បា និក្ការណោមេវ មញ្ញេថ, មេច, ឃាតេតសិ៍ មា អម្ហេ ឃាតេតសិ៍ អមច្ចេហិ ឯកតោ វេទេហ មហាជនំ មារេតុកាមោ, មារាកុលំ មលូតេត្តិហិ នវិន្ទាតិ៍ បុត្តោច នោតិ មហារាជ, សចេបិ អម្ហេ មារេតុកាមោ, បុត្តោច នោ កស្មា សយំ ជា ន ហនសិ, អញ្ញេហិ ជា ន ឃាតាបេសិ៍ ឥទានិ បន មយំ ទេវលោកេ ឋិតា, បមាទេន ឋិតា បុត្តធីតាហិ ជនេហិ, ឧទិក្ខតា តាច អក្ខរការណ កិការណា ហញ្ញាមាតិ?

បស្ស នោតិ អម្ហេ ចត្តារោ ភាតិកេ បស្ស៍ យញ្ញមានេតិ បច្ចត្តិកាតំ នកាទំ បរិច្ចាជេត្វា ឋិតកាលេ អម្ហេហិ បុត្តេ នោហិ សទ្ធិំ យញ្ញមានេ បស្ស៍ អបុត្តកា ហិ រាជានោ អនាថា នាម ហោន្តិ៍ មាទិសានំ អម្ហាទិសា សូរា ពលវន្តោ ន ឃញ្ញិតព្វា មារេតព្ពា ហោន្តិ៍ និមោរេត្តិតិ តេសំ បច្ចាមិត្តានំ កាលកណ្ណិតាយ បមោរេត្តិ៍ អថ នោតិ អថ អម្ហេ អការណស្មា អការណេន អក្ខយិមំ អនោកាសេមេច កស្មា, តាត, ហញ្ញាមាតិ អត្ថោ៍ មា តស្ស សទ្ធេហសីតិ មហារាជ, ន យំ ខណ្ឌហាលោ ឃាតេមេ, មា តស្ស សទ្ធេហស្សាសិ៍ កោកប្បិស្សាតិ កោកប្បិ អស្ស ព្រាហ្មណស្ស រាជានោ ទេន្តិ៍ អថក្កបិណ្ឌិកាបីតិ អថ តេ អទេក្ខេនំ អក្កបិណ្ឌំ លភន្តា អក្កបិណ្ឌិកាបិ ហោន្តិ៍ តេសម្បីតិ មេសំ កុលេ ភុញ្ជន្តិ, តេសម្បិ ឧទកបាតិំ បិណ្ឌទាយកាតំ ទុក្ខិតំ ឃាតន្តិ៍

រាជា កុមារស្ស ជីវិតំ យាចិ –

១០១ប័

“ទុក្ខិ តោ មេ ជនមេច, ជីវិតស្ស ការណា ហិ;

មុញ្ចេថ ជាតិ កុមារេ, អលម្បិ មេ ហោតុ បុត្តមនុញ្ញតា”តិ៍ –

ឥមំ កាថំ វត្វា បុនបិ មោចេសិ៍ ខណ្ឌហាលោ អាគន្ត្វា បុនបិ –

១០១ជ័

“បុត្តេច មេហិ មេ ចុត្តា, ទុក្ខំ ទុក្ខសំមុញ្ចន្តោ;

អថ នោ ឧបក្កុដស្ស មញ្ញស្ស, កស្មា កទេហិ ជីវក្កុបំ

᪑᪐᪖᪐᪨

“ᩈᩮᨭ᩠ᨮ ᨧᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨣᨲᩥᩴ, ᨿᩮ ᨿᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᨸᩥ ᨿᩣᨩᩮᨶ᩠ᨲᩥ;

ᨿᩮ ᨧᩣᨸᩥ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨩᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩑᨴᩥᩈᩴ ᨾᩉᩣᨿᨬ᩠ᨬ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ –

ᩑᩅᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᩋᨶᩩᨶᨿᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪐᪖᪑᪨

“ᨿᨴᩥ ᨠᩥᩁ ᨿᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ, ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩴ ᩍᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩣ ᨿᨶ᩠ᨲᩥ;

ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨲᩣᩅ ᨿᨩᨲᩩ, ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨸᩥ ᨿᨩᩈᩥ ᨲᩩᩅᩴ ᩁᩣᨩ᪨

᪑᪐᪖᪒᪨

“ᨿᨴᩥ ᨠᩥᩁ ᨿᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ, ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩴ ᩍᨲᩮᩣ ᨧᩩᨲᩣ ᨿᨶ᩠ᨲᩥ;

ᩑᩈᩮᩅ ᨡᨱ᩠ᨯᩉᩣᩃᩮᩣ, ᨿᨩᨲᩴ ᩈᨠᩮᩉᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ᪨

᪑᪐᪖᪓᪨

“ᩑᩅᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨡᨱ᩠ᨯᩉᩣᩃᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᨶ ᨥᩣᨲᩮᩈᩥ;

ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨧ ᨬᩣᨲᩥᨩᨶᩴ, ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨶ ᨥᩣᨲᩮᩈᩥ᪨

᪑᪐᪖᪔᪨

“សព្ពេ វជន្តិ និរយំ, យេ យជន្តិ យេបិ យាជេន្តិ;

យេ ចាបិ អនុមោទន្តិ, យជន្តានំ ឯទិសំ មហាយញ្ញំ។

១០៦៣។

“សចេ ហិ សោ សុជ្ឈតិ យោ ហនាតិ, ហតោបិ សោ សគ្គមុបេតិ ឋានំ;

ភោវាទិ ភោវាទិន មារយេយ្យុំ, យេ ចាបិ តេសំ អភិសទ្ទហេយ្យុ”ន្តិ។

តត្ថ ព្រាហ្មណោ តាវាតិ បឋមំ តាវ ខណ្ឌហាលោ យជតុ សកេហិ បុត្តេហិ, អថ តស្មិំ ឯវំ យជិត្វា ទេវលោកំ គតេ បច្ឆា ត្វំ យជិស្សសិ។ ទេវ, សាទុរសភោជនម្បិ ហិ ត្វំ អញ្ញេហិ វីមំសាបេត្វា ភុញ្ជសិ, បុត្តទារមារណំយេវ កស្មា អវីមំសិត្វា ករោសីតិ ទីបេន្តោ ឯវមាហ។ ឯវំ ជានន្តោតិ “បុត្តធីតរោ មារេត្វា ទេវលោកំ គច្ឆតី”តិ ឯវំ ជានន្តោ កិំការណា អត្តនោ បុត្តេ ច ញាតី ច អត្តានញ្ច ន ឃាតេសិ។ សចេ ហិ បរំ មារេត្វា ទេវលោកំ គច្ឆន្តិ, អត្តានំ មារេត្វា ព្រហ្មលោកំ គន្តព្ពោ ភវិស្សតិ។ ឯវំ យញ្ញគុណំ ជានន្តេន បរំ អមារេត្វា អត្តាវ មារេតព្ពោ សិយា។ អយំ បន តថា អកត្វា បរំ មារាបេតិ។ ឥមិនាបិ ការណេន ជានាហិ, មហារាជ “យថា ឯស វិនិច្ឆយេ វិលោបំ កាតុំ អលភន្តោ ឯវំ ករោតី”តិ។ ឯទិសន្តិ ឯវរូបំ បុត្តឃាតយញ្ញំ។

កុមារោ ឯត្តកំ កថេន្តោបិ បិតរំ អត្តនោ វចនំ គាហាបេតុំ អសក្កោន្តោ រាជានំ បរិវារេត្វា ឋិតំ បរិសំ អារព្ភ អាហ –

១០៦៤។

“កថញ្ច កិរ បុត្តកាមាយោ, គហបតយោ ឃរណិយោ ច;

នគរម្ហិ ឧបរវន្តិ រាជានំ, មា ឃាតយិ ឱរសំ បុត្តំ។

១០៦៥។

“កថញ្ច កិរ បុត្តកាមាយោ, គហបតយោ ឃរណិយោ ច;

នការយិ្រភ ឆបរចត្តិ រាជានំ, យា ឈាតឃិ អត្រជំ បុត្តំ

១០២៩.

“រញ្ញោ ចយិ្រអត្តកាមោយា, ហិតោ ច សព្ទជនបទស្ស;

ន កោចិ អស្ស បដិឃំ, យថា ជានបទោ ន បវេទេតី”តិ.

តត្ថ បុត្តកាយាយោតិ ឈរហិយោ សន្តាយ ចុត្តំ កាហបតយោ បន បុត្តកាយា នាយ ហោន្តិ. ន ឆបរចត្តីតិ ន ឆបញ្ញាសន្តិ ន ចរន្តិ. អត្រជន្តិ អត្តតោ ជាតំ. ឯចំ ចុត្តេបិ កោចិ រញ្ញោ សន្តិ កចេតុំ សមេត្វា នាយ នាហោសិ. ន កោចិ អស្ស បដិឃំ យថាតិ ព្ទយិនា តោ លញ្ញោ ចា កហិតោ, ព្ទស្សរិយយនេន ចា ព្ទនំ នាយ ត្ហិ កតត្តិ កោចិ ឯកោបិ យថា សន្តិ បដិឃំ កត្តា នាយ នាហោសិ. ជានបទោ ន បវេទេតីតិ ឯចំ រញ្ញោ ច ជនបទស្ស ច អត្តកាមស្ស យយ បិតរិ អយំ ជានបទោ “ក្រហសយ្យេត្ថា តេ បុត្តោ”តិ ន បវេទេតិ, ន ជានាបេតីតិ អត្ថោ.

ឯចំ ចុត្តេបិ កោចិ កិញ្ចិ ន កថេសិ. តតោ ចន្ទកុមារោ អត្តនោ ករិយាយោ តំ យាចនត្ថាយ ឆយ្យោជេន្តោ អាហ –

១០២៨.

“កស្ស វោ ឈរហិយោ, តាតញ្ញោ ចវេទ ឧណ្ហហាលញ្ញោ;

យា ឈាតេច កុយាតេរ, អគ្គសក សីហសន្តាតេស.

១០៣០.

“កស្ស វោ ឈរហិយោ, តាតញ្ញោ ចវេទ ឧណ្ហហាលញ្ញោ;

យា ឈាតេច កុយាតេរ, អបេក្ខិតេ សព្ទលោកស្សា”តិ.

តា កត្វា យាចិស្សុ. តាបិ រាជា ន ឱលោកេសិ. តតោ កុយាតេរា អនាថោ ហុត្វា ចិលបន្តោ –

១០៣៦៍

“ឃំត្នតាហំ ឌារេឃ្យំ, រធការកុលេសុ ចា,

បុក្កុសកុលេសុ ចា ចេស្សេសុ ចា ឌារេឃ្យំ,

ន ហជ្ជ យំ រាជ ឃេញ្ញ ឈាតេឃ្យា”តិ៍ –

ចត្វា បុន តា ករិឃារេឃា ក្ខេឃ្យារេឌេត្តា អាហ –

១០៣៧៍

“សត្ថា សឹយត្តិតិរេឃា កន្លេ, អឃ្យស្ស ៣ល្លហាលស្ស;

បរិេឌសុ តិបតេ, អបរាធាហំ ន បស្សាមិ៍

១០៣៨៍

“សត្ថា សឹយត្តិតិរេឃា កន្លេ, អឃ្យស្ស ៣ល្លហាលស្ស;

បរិេឌសុ តិបតេ, កិេត្តា កេត្តា យឃំ អត្ទេសយា”តិ៍

តត្ថ អបរាធាហំ ន បស្សាមីតិ អហំ អាចរិយ៣ល្លហាលេ អត្តតោ អបរាធំ ន បស្សាមិ៍ កិេត្តា កេត្តាតិ អឃ្យ ៣ល្លហាល, យឃំ ត្យឃ្សាកំ ត្ទសឃិឃ្យា អេ ចក្កក្យារស្ស ធោេសា អត្ថិ, តំ ៣យធាតិ ចេឌធាតិ៍

អេ ចក្កក្យារស្ស កតិដ្ឋកកិតិ សេលក្យាទឹ តាយ េសាកំ សន្តារេតុំ អសេក្កាត្តឹ បិតុ បិេឌឃ្យលេ បតិត្វា បរិេឌចិ៍ តយត្ថំ បកាសេត្តា សត្ថា អាហ –

໑໐໓໓.

“ກປຓາ ວິລປຕິ ເສລີ, ທິສ຺ວານ ກາຕເຣ ອຸປສີທເຕ຺ຕ;

ຆເຊ຺ຌາ ກິຣ ເມ ອຸກ຺ກິບິເຕາ, ຕາເຕນ ສກ຺ກາເມນາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອຸປສີທເຕ຺ຕຕິ ອຸປສີທສກາເຈ. ອຸກ຺ກິບິເຕາຕິ ອຸກ຺ກິເຕ຺ຕາ. ສກ຺ກາເມເນາຕິ ມມ ກາຕເຣາ ມາເຣຕ຺ວາ ສກ຺ກິ ຊາຌເຕ຺ຕນ. ຕາຕ, ຊາເນ ມາເຣຕ຺ວາ ກິ ສເກ຺ກນ ກຣິສ຺ສສີຕິ ວິລປຕິ.

ຣາຊາ ຕສ຺ສາປິ ກຖໍ ນ ກເຣິຕ຺ວາ ເຕາ ຈຕ຺ຕຸມາຣສ຺ສ ປຸເຕ຺ຕາ ຈວເລີ ນາມ ປິຕຣໍ ອຸກ຺ກິຕໍ ທິສ຺ວາ “ອຫໍ ອມ຺ຫາກໍ ມາເຣຕ຺ວາ ມມ ປິຕຸ ຊີວິຕໍ ທາເປສ຺ສາມີ”ຕິ ຣເຊ຺ຌາ ປາທມູເລ ປຣິເທວິ. ຕມຕ຺ຖໍ ປກາເສເນ຺ຕາ ສຕ຺ຖາ ອາຫ –

໑໐໓໘.

“ອາຈຕ຺ຕິ ປຣິຈຕ຺ຕິ ຈ, ຈວເລີ ສມູຫາ ຣເຊ຺ຌາ;

ມາ ເນາ ປິຕຣໍ ອວທີ, ທຫເຣ຺າເມາສ຺ຌຕໍ ປຕ຺ຕາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ທຫເຣ຺າເມາສ຺ຌຕໍ ປຕ຺ຕາຕິ ເທວ, ມຍໍ ຕຣຸຓທາຣກາ, ນ ຕາວ ເມາສ຺ຌນປ຺ປຕ຺ຕາ, ອເມ຺ຫປິ ຕາວ ອນຸກມ຺ປາຍ ອມ຺ຫາກໍ ປິຕຣໍ ມາ ອວທີຕິ.

ຣາຊາ ຕສ຺ສ ປຣິເທວິຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣິຌ຺ຌນາຕທເທເມາ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ ອສ຺ສຸປຸເຓ຺ຓຫິ ເນເຕ຺ຕຫິ ກຸມາຣໍ ອາລິງ຺ຄິຕ຺ວາ “ຕາຕ, ອສ຺ສາສໍ ປຕິລພ, ວິສ຺ສເຊ຺ຌມິ ເຕ ປິຕຣ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຄາຖມາຫ –

໑໐໓໙.

“ວເສາ ເຕ ຈວລ ປິຕາ, ສເມຫິ ປິຕຣາ ສຫ;

ທຸກ຺ຂໍ ເຕາ ເມ ຊນຍສິ, ວິລປເນ຺ຕາ ອເນ຺ຕປຸຣສ຺ມິໍ;

មុទ្ធេញ្ញាឆ ជាតិ កុមារេ, អលម្បិ មេ ហោតុ បុត្តមេញ្ញតា”តិ៍

តត្ថ អន្តេបុរស្មិន្តិ រាជនិវេសនស្ស អន្តោ៍

បុន ចន្ទាទេវី អាគន្ត្វា អាហ –

១០៣ល៊ិ៍

“បុត្តេ ច ហោសិ មេ វុត្វា, ទុក្កុ ទុរកិសប្បុចេញ្ញាតិ;

អថ តោ ឧបក្លេជស្ស មេញ្ញស្ស, កស្មា កេរោសិ ជិវក្លេបំ៍

១០៣ប៉ិ៍

“សព្ពេ វជន្តិ សុគតិំ, យេ យជន្តិ យេបិ យាជេន្តិ;

យេ ចាបិ អនុមោទន្តិ, យជន្តានំ ឯទិសំ មហាយញ្ញ”ន្តិ៍

រាជា បន អឌ្ឍរត្តេ បុន តស្ស វចនេន បុត្តេ គណ្ហាបេសិ៍ តតោ ចន្ទាទេវី ចិន្តេសិ – “អយំ រាជា មុឡ្ហចិត្តោ កាលេន គណ្ហាបេតិ, កាលេន វិស្សជ្ជេតិ, បុនបិ ទារកានំ វចនេន បុត្តេ វិស្សជ្ជេយ្យ, យញ្ញាវាដេញ្ញេវ នំ នេយី”តិ៍ អថស្ស តត្ថ គមនត្ថាយ កាថយាហ –

១០៣ង៉ិ៍

“សត្តរតនស្ស មេញ្ញា ឧបក្លេជា, ឯករាជ តវ បដិមេត្វា;

អភិកិត្តិមស្សុ ទេវ, សគ្គំ គតោ ត្វំ បមោទិស្សសី”តិ៍

តស្សត្ថោ – មហារាជ, តវ មេញ្ញា សត្តរតនេហិ ឧបក្លេជា បដិមេត្វា, ញាតិ តេ អភិកិត្តិមនកាលេ, តស្មា អភិកិត្តិម, មេញ្ញា មជិត្វា សគ្គំ គតោ បមោទិស្សសីតិ៍

តតោ ពោធិសត្តំ អាទាយ យញ្ញាវាដគមនកាលេ តស្ស ឱរោធា ឯកតោវ និក្ខមិំសុ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១០៥០។

“ទហរា សត្តសតា ឯតា, ចន្ទកុមារស្ស ភរិយាយោ;

កេសេ បកិរិត្វាន, រោទន្តិយោ មគ្គមនុយាយិសុ។

១០៥១។

“អបរា បន សោកេន, និក្ខន្តា នន្ទនេ វិយ ទេវា;

កេសេ បកិរិត្វាន, រោទន្តិយោ មគ្គមនុយាយិសុ”ន្តិ។

តត្ថ នន្ទនេ វិយ ទេវាតិ នន្ទនវនេ ចវនទេវបុត្តំ បរិវារេត្វា និក្ខន្តទេវតា វិយ គតា។

ឥតោ បរំ តាសំ វិលាបគាថា ហោន្តិ –

១០៥២។

“កាសិកសុចិវត្ថធរា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនលិត្តា;

និយន្តិ ចន្ទសូរិយា, យញ្ញត្ថាយ ឯករាជស្ស។

១០៥៣។

“កាសិកសុចិវត្ថធរា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនលិត្តា;

ភិយត្តិ ចន្ទសុរិយា, យាតុ កត្វា ហទយយោគិ៍

១០២៣៍

“កាសិកសុចិចត្ថធរា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា;

ភិយត្តិ ចន្ទសុរិយា, ឌតស្ស កត្វា ហទយយោគិ៍

១០២២៍

“យិសទសកោឌតា ត្យាបកស្ត្យាបិតា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា;

ភិយត្តិ ចន្ទសុរិយា, យញ្ញាត្វាយ ឲកទាឌស្ស៍

១០២៤៍

“យិសទសកោឌតា ត្យាបកស្ត្យាបិតា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា;

ភិយត្តិ ចន្ទសុរិយា, យាតុ កត្វា ហទយយោគិ៍

១០២៥៍

“យិសទសកោឌតា ត្យាបកស្ត្យាបិតា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា;

ភិយត្តិ ចន្ទសុរិយា, ឌតស្ស កត្វា ហទយយោគិ៍

១០២៦៍

“យស្សុ បុត្តោ ហត្ថិចទភុរកទេព, ហត្ថីហិ អតុចឌត្តិ;

ត្យជ្ជ ចន្ទសូរិយា, ឧភោវ បត្តិកា យន្តិ។

១០៨៩។

“យស្សុ បុព្ពេ អស្សវរធុរគតេ, អស្សេហិ អនុវជន្តិ;

ត្យជ្ជ ចន្ទសូរិយា, ឧភោវ បត្តិកា យន្តិ។

១០៩០។

“យស្សុ បុព្ពេ រថវរធុរគតេ, រថេហិ អនុវជន្តិ;

ត្យជ្ជ ចន្ទសូរិយា, ឧភោវ បត្តិកា យន្តិ។

១០៩១។

“យេហិស្សុ បុព្ពេ និយ្យំសុ, តបនីយកប្បនេហិ តុរង្គេហិ;

ត្យជ្ជ ចន្ទសូរិយា, ឧភោវ បត្តិកា យន្តី”តិ។

តត្ថ កាសិកសុចិវត្ថធរាតិ កាសិកានិ សុចិវត្ថានិ ធារយមានា។ ចន្ទសូរិយាតិ ចន្ទកុមារោ ច សូរិយកុមារោ ច។ ន្ហាបកសុន្ហាបិតាតិ ចន្ទនចុណ្ណេន ឧព្ពដ្ដេត្វា ន្ហាបកេហិ កតបរិកម្មតាយ សុន្ហាបិតា។ យស្សូតិ យេ អស្សុ។ អស្សូតិ និបាតមត្តំ, យេ កុមារេតិ អត្ថោ។ បុព្ពេតិ ឥតោ បុព្ពេ។ ហត្ថិវរធុរគតេតិ ហត្ថិវរានំ ធុរគតេ, អលង្កតហត្ថិក្ខន្ធវរគតេតិ អត្ថោ។ អស្សវរធុរគតេតិ អស្សវរបិដ្ឋិគតេ។ រថវរធុរគតេតិ រថវរមជ្ឈគតេ។ និយ្យំសូតិ និក្ខមិំសុ។

៩៦. តាសុ បរិទេវន្តីសុយេវ ពោធិសត្តំ នគរា និហរិំសុ។ សកលនគរំ សង្ខុភិត្វា និក្ខមិតុំ អារភិ។ មហាជនេ និក្ខន្តេ ទ្វារានិ នប្បហោន្តិ។ ព្រាហ្មណោ អតិពាហុំ ជនំ ទិស្វា “កោ ជានាតិ, កិំ ភវិស្សតី”តិ នគរទ្វារានិ ថកាបេសិ។ មហាជនោ និក្ខមិតុំ អលភន្តោ នគរទ្វារស្ស អាសន្នេ ឧយ្យានំ អត្ថិ, តស្ស សន្តិកេ មហាវិរវំ រវិ។ តេន រវេន សកុណសង្ឃោ សង្ខុភិតោ អាកាសំ បក្ខន្ទិ។ មហាជនោ តំ តំ សកុណិំ

ອາຍເຕ຺ຕ຺ວາ ຈິລປເຕ຺ຕາ ອາຫ –

໑໐໔໑່

“ຍທິ ສກ຺ກຫິ ຍັສຍິສ຺ສສິ, ຮຍສ຺ສ ປຸເຕ຺ຕນ ປຸປ຺ຽຈຕິຍາ;

ຍຊເທຕ຺ວ ລກາຣາຊາ, ສຍ຺ຍຽເທາ ຮຕ຺ວຫິ ປຸເຕ຺ຕຫິ່

໑໐໔໒່

“ຍທິ ສກ຺ກຫິ ຍັສຍິສ຺ສສິ, ຮຍສ຺ສ ປຸເຕ຺ຕນ ປຸປ຺ຽຈຕິຍາ;

ຍຊເທຕ຺ວ ລກາຣາຊາ, ສຍ຺ຍຽເທາ ຮຕ຺ວຫິ ກຍ຺ຍາຫິ່

໑໐໔໓່

“ຍທິ ສກ຺ກຫິ ຍັສຍິສ຺ສສິ, ຮຍສ຺ສ ປຸເຕ຺ຕນ ປຸປ຺ຽຈຕິຍາ;

ຍຊເທຕ຺ວ ລກາຣາຊາ, ສຍ຺ຍຽເທາ ຮຕ຺ວຫິ ຍເທສີຕີ່

໑໐໔໓໌່

“ຍທິ ສກ຺ກຫິ ຍັສຍິສ຺ສສິ, ຮຍສ຺ສ ປຸເຕ຺ຕນ ປຸປ຺ຽຈຕິຍາ;

ຍຊເທຕ຺ວ ລກາຣາຊາ, ສຍ຺ຍຽເທາ ຮຕ຺ວຫິ ກທປຕີຫິ່

໑໐໔໔່

“ຍທິ ສກ຺ກຫິ ຍັສຍິສ຺ສສິ, ຮຍສ຺ສ ປຸເຕ຺ຕນ ປຸປ຺ຽຈຕິຍາ;

ឃដតេត្ថ ឲកទាខា, សយ្ទុញ្ញេហា ចត្យុហិ ហត្ថិហិ៍

១០៩សិ៍

“ឃតិ សក្យហិ ម៉សមិន្ធសិ, ឪឃស្សុ បុនេ្ហាត បុបៀចតិឃា;

ឃដតេត្ថ ឲកទាខា, សយ្ទុញ្ញេហា ចត្យុហិ អនេស្សហិ៍

១០៩ប៉៍

“ឃតិ សក្យហិ ម៉សមិន្ធសិ, ឪឃស្សុ បុនេ្ហាត បុបៀចតិឃា;

ឃដតេត្ថ ឲកទាខា, សយ្ទុញ្ញេហា ចត្យុហិ ្ហសេកហិ៍

១០៩ដ៍

“ឃតិ សក្យហិ ម៉សមិន្ធសិ, ឪឃស្សុ បុនេ្ហាត បុបៀចតិឃា;

ឃដតេត្ថ ឲកទាខា, សយ្ទុញ្ញេហា សន្ហាចត្យុនេក្កតា”តិ៍

តត្ថ ម៉សមិន្ធសឹតិ អមុ្កទា សក្យហិ, សនេច ម៉ស់ ន្ហាន្ធសិ, បុបៀចតិឃា បុនេ្ហាត បុទត្ថិមតិសាឃំ ឃន្ហាាចានេជិ អត្ថិ, តត្ថ កន្ធ៍ ឃដតេត្ថាតិ ឲត្ថ ពណ្ឌហាលស្ស ចចតំ កនេហត្វា សយ្ទុញ្ញេហា ឲកទាខា ចត្យុហិ បុនេត្តហិ ឃន្ហា ឃដតិ៍ នេសសកាឆាសុបិ ឲនេសច តនេឃា៍

ឲចំ មហាដនេតា តស្មិំ ផានេត បរិនេឆចិត្វា នេតាឆិសត្តស្ស ចសតដ្ឋាតំ កត្វា បិសាគំ បឥក្លិហំ កនេទានេត្វា អនេត្តបុនេទ ក្សជិកាទ៌ទាឃ្សាតាតីតិ បស្សនេត្វា កាឆាហិ បរិនេឆចិ –

១០សិ០៍

“ᩋᨽᨿᩔ ᨷᩤᩈᩣᨴᩮᩣ, ᨮᩤᨴᩴ ᩋᨧ᩠ᨧᩩᨣ᩠ᨣᨲᩴ ᩈᩩᩁᨿᩉᩥᨿᩴ;

ᨲᩮᨴᩣᨶᩥ ᩋᨿ᩠ᨿᩩᨷᨲ᩠ᨲᩣ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩅᨴᩣᨿ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪁᪀᪄᪅᪨

“ᨮᩤᨴᨿᩔ ᨠᩪᨭᩣᨣᩣᩁᩴ, ᩈᩮᩣᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᨾᩃ᩠ᨿᩅᩥᨠᩥᨱ᩠ᨱᩴ;

ᨲᩮᨴᩣᨶᩥ ᩋᨿ᩠ᨿᩩᨷᨲ᩠ᨲᩣ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩅᨴᩣᨿ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪁᪀᪄᪆᪨

“ᨮᩤᨴᨿᩔ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ, ᩈᩩᨷᩩᨷ᩠ᨹᩥᨲᩴ ᩈᨭ᩠ᨭᩣᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩁᨾ᩠ᨾᩴ;

ᨲᩮᨴᩣᨶᩥ ᩋᨿ᩠ᨿᩩᨷᨲ᩠ᨲᩣ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩅᨴᩣᨿ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪁᪀᪄᪇᪨

“ᨮᩤᨴᨿᩔ ᩋᩈᩮᩣᨠᩅᨶᩴ, ᩈᩩᨷᩩᨷ᩠ᨹᩥᨲᩴ ᩈᨭ᩠ᨭᩣᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩁᨾ᩠ᨾᩴ;

ᨲᩮᨴᩣᨶᩥ ᩋᨿ᩠ᨿᩩᨷᨲ᩠ᨲᩣ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩅᨴᩣᨿ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪁᪀᪄᪈᪨

“ᨮᩤᨴᨿᩔ ᨠᨱᩥᨠᩣᩁᩅᨶᩴ, ᩈᩩᨷᩩᨷ᩠ᨹᩥᨲᩴ ᩈᨭ᩠ᨭᩣᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩁᨾ᩠ᨾᩴ;

ᨲᩮᨴᩣᨶᩥ ᩋᨿ᩠ᨿᩩᨷᨲ᩠ᨲᩣ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩅᨴᩣᨿ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪁᪀᪄᪉᪨

“ព្កមយស្ស បិដលិចតំ, សុបុប្ផិតំ សព្ទកាលិកំ រយុំ;

តេមាតិ អជ្ឈុបត្តា, ចត្តារោ ចឆាយ តិដ្ឋិតា.

១០៥៤.

“ព្កមយស្ស អព្ទចតំ, សុបុប្ផិតំ សព្ទកាលិកំ រយុំ;

តេមាតិ អជ្ឈុបត្តា, ចត្តារោ ចឆាយ តិដ្ឋិតា.

១០៥៥.

“អឃមយស្ស បេរិក្ខរលិ, សញ្ញាត្វា បត្វយបុល្វីរកហិ;

ភាចា ច សោចណ្ណចិកតា, បុប្ផចល្លិយា ចិត្តា សុរយលិយា;

តេមាតិ អជ្ឈុបត្តា, ចត្តារោ ចឆាយ តិដ្ឋិតា”តិ.

តត្ថ តេមាតីតិ ព្កមាតិ តេ ចត្តកុយារប្បយុលា អយ្យាកំ អជ្ឈុបត្តា ឧចន្ទបំ បិសោធំ លមេព្ទត្វា ចឆាយ តីឃត្តិ. សោចណ្ណចិកតាតិ សុចណ្ណលចិតា.

ឧត្តកេកសុ ធាតេសុ ចិលបត្តា បុត ហត្ថិសាលិដ៏តិ ប្លបសក្កយិត្វា អាហំសុ –

១០៥៦.

“ព្កមយស្ស ហត្ថិទេតំ, ឧរាចណោ កនោ ធាលិ ឧត្តិំ;

តេមាតិ អជ្ឈុបត្តា, ចត្តារោ ចឆាយ តិដ្ឋិតា.

១០៤៩។

“ឧទយស្ស អស្សរតនំ, វលាហកោ អទស្សា;

តេទានិ អយ្យបុត្តា, ចត្តារោ វធាយ និន្នីតា។

១០៥០។

“អជយស្ស អស្សរថា, សាឡ្ហវណ្ណតិរោសា សុវគ្គា រតនវិចិត្តា;

យត្ថស្ស អយ្យបុត្តា, សោភិំសុ នន្ទនេ វិយ ទេវា;

តេទានិ អយ្យបុត្តា, ចត្តារោ វធាយ និន្នីតា។

១០៥១។

“កច្ចិ នាម សាមសមលង្គតេហិ, ចន្ទនមុទុកគត្តេហិ;

រាជា យជិស្សតេ យញ្ញំ, សម្មូឡ្ហោ ចតូហិ បុត្តេហិ។

១០៥២។

“កច្ចិ នាម សាមសមលង្គតាហិ, ចន្ទនមុទុកគត្តាហិ;

រាជា យជិស្សតេ យញ្ញំ, សម្មូឡ្ហោ ចតូហិ កញ្ញាហិ។

១០៥៣។

“ກຖໍ ນາມ ສາມສມສຸຕ຺ຕຣາຫິ, ຈຕ຺ຕນຸຕ຺ຕກາກຕ຺ຕາຫິ;

ຣາຊາ ຍຂິສ຺ສເຕ ຍຓ຺ຓາ, ສຍ຺ຸທເຫາ ຈຕ຺ຫິ ຍເຫສິຫິ.

໑໐໒໓.

“ກຖໍ ນາມ ສາມສມສຸຕ຺ຕເຣຫິ, ຈຕ຺ຕນຸຕ຺ຕກາເຣຕ຺ຕຫິ;

ຣາຊາ ຍຂິສ຺ສເຕ ຍຓ຺ຓາ, ສຍ຺ຸທເຫາ ຈຕ຺ຫິ ກຫປຕີຫິ.

໑໐໒໔.

“ຍຖາ ໂຫນ຺ຕິ ກາມນິກາ, ສຸຓ຺ຓາ ອຍນຸສ຺ສກາ ພ຺ຣາຫຣຓ຺ຓາ;

ຕຖາ ເຫສ຺ສຕິ ປຸປ຺ຜຈຕິຍາ, ຍິເຄ຺ຄສຸ ຈຕ຺ຕສຸທິເຍສຸ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອຸຣາຈເຣາຕິ ຕສ຺ສ ຫຕ຺ຖິໂນ ນາມໍ. ອຸກາລຸເຣາຕິ ອພິຕ຺ຕລຸເຣາ. ສາຍ຺ຍຍນິເລ຺ລສາຕິ ກາຍນກາເລ ສາຍ຺ຍກາຕໍ ຈິຍ ມຈຸເຣນ ນິເລ຺ລເສນ ສມຕ຺ກາເຕາ. ກຖໍ ນາມາຕິ ເກນ ນາມ ກາເຣເຓນ. ສາມສມສຸຕ຺ຕເຣຫີຕິ ສຸຈຓ຺ຓສາເຣຫິ ຈ ອຍ຺ຍາຍຓ຺ຓ ຊາຕິຍາ ສເຣຫິ ຈ ນິເຄ຺ຣສຕາມ ສຸຕ຺ຕເຣຫິ. ຈຕ຺ຕນຸຕ຺ຕກາເຣຕ຺ຕຫີຕິ ເລາຫິຕຈຕ຺ຕລິຕ຺ຕເກາເຣຕ຺ຕຫິ. ພ຺ຣາຫຣຓ຺ຓາຕິ ຍຖາ ເຕ ກາຍນິກາ ສຸຓ຺ຓາ ນິມຸຕ຺ສ຺ສາ ພ຺ຣາຫຣຓ຺ຓາ ໂຫນ຺ຕິ, ຕຖາ ປຸປ຺ຜຈຕິຍາປິ ຍເຄ຺ຄ ຍິເຄ຺ຄສຸ ຣາຊປຸຕ຺ຕສຸ ສຸຓ຺ຓາ ອເຣຓ຺ຓສຄິສາ ກຈິສ຺ສຕີຕິ.

ອຖ ມຫາຊເນາ ຕຫິ ນິກ຺ກມິຕ຺ວາ ອລກເຕ຺ຕາ ອເຕ຺ຕາກເຣເຍຈ ຈິຈເຣເຕ຺ຕາ ປຣິເຊຈິ. ເຕາຕິສເຕ຺ຕາປິ ຍຓ຺ຓາຈາເຕ ນີເຕາ. ອຖສ຺ສ ມາຕາ ເກາຕມີ ນາມ ເຊວີ “ປຸຕ຺ຕາກໍ ເມ ຊີວິຕໍ ເຊຫິ, ເຊວາ”ຕິ ຣເຓ຺ຓາ ປາເຊສຸ ປຣິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ປຣິເຊວມາຫາ ອາຫ –

໑໐໒໕.

“ສຸມຕ຺ຕິກາ ກຈິສ຺ສາມິ, ຄຸຕຫຕາ ປົສຸກາ ຈ ປຣິກິລ຺ຓາ;

ສເຈ ຈຕ຺ຕຈເຣ ຫຕ຺ຕໍ, ປາລາ ເມ ເຊຈ ຣຸຊ຺ຊຕິ.

១០៨៧។

“ឧម្មត្តិកា ភវិស្សាមិ, ភូនហតា បំសុនា ច បរិកិណ្ណា;

សចេ សុរិយវរំ ហន្តិ, បាណា មេ ទេវ រុជ្ឈន្តី”តិ។

តត្ថ ភូនហតាតិ ហតវុឌ្ឍិ។ បំសុនា ច បរិកិណ្ណាតិ បំសុបរិកិណ្ណសរីរា ឧម្មត្តិកា ហុត្វា វិចរិស្សាមិ។

សា ឯវំ បរិទេវន្តីបិ រញ្ញោ សន្តិកា កិញ្ចិ ពលំ អលភិត្វា “មម បុត្តោ តុម្ហាកំ ឆឌ្ឌេត្វា គតោ ភវិស្សតិ, កិស្ស តំ តុម្ហេ និវារេថា”តិ កុមារស្ស ចតស្សោ ភរិយាយោ អាលិង្គិត្វា បរិទេវន្តី អាហ –

១០៨៨។

“កិន្នុមា ន រមាបេយ្យុំ, អញ្ញាមញ្ញា បិយំវទា;

ឃដ្ដិកា ឧបរិក្ខី ច, បោក្ខរណី ច ភារិកា;

ចន្ទសុរិយេសុ នច្ចន្តិយោ, សមា តាសំ ន វិជ្ជតី”តិ។

តត្ថ កិន្នុមា ន រមាបេយ្យុន្តិ កេន ការណេន ឥមា ឃដ្ដិកាតិអាទិកា ចតស្សោ អញ្ញាមញ្ញា បិយំវទា ចន្ទសុរិយកុមារានំ សន្តិកេ នច្ចន្តិយោ មម បុត្តំ ន រមាបយិំសុ, ឧក្កណ្ឋាបយិំសុ។ សកលជម្ពុទីបស្មិញ្ហិ នច្ចេ វា គីតេ វា សមា អញ្ញា កាចិ តាសំ ន វិជ្ជតីតិ អត្ថោ។

ឥតិ សា សុណ្ហាហិ សទ្ធិំ បរិទេវិត្វា អញ្ញំ គហេតព្ពគ្គហណំ អបស្សន្តី ខណ្ឌហាលំ អក្កោសមានា អដ្ឋ គាថា អភាសិ –

១០៨៩។

“ឥមំ មយ្ហំ ហទយសោកំ, បដិមុញ្ចតុ ខណ្ឌហាល តវ មាតា;

ᨿᩮᩣ ᨿᨬ᩠ᨬᩉᨦᨿᩮᩣᨣᩮᩣ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨿᩥᩕᨧᩮᩣᩣᨿ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ᪨

᪑᪐᪕᪐᪨

“ᨴᩪᨿᩴ ᨿᨬ᩠ᨬᩉᨦᨿᩮᩣᨣᩮᩣ, ᨷᨭᩥᨿᩢᨬ᩠ᨬᩣᨲᩩ ᨻᩃ᩠ᩃᩉᩣᩃ ᨲᩅ ᨿᩣᨲᩣ;

ᨿᩮᩣ ᨿᨬ᩠ᨬᩉᨦᨿᩮᩣᨣᩮᩣ, ᩈ᩠ᨿᩮᩣᩁᩥᨿᨿᩥᩕᨧᩮᩣᩣᨿ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ᪨

᪑᪐᪕᪑᪨

“ᨴᩪᨿᩴ ᨿᨬ᩠ᨬᩉᨦᨿᩮᩣᨣᩮᩣ, ᨷᨭᩥᨿᩢᨬ᩠ᨬᩣᨲᩩ ᨻᩃ᩠ᩃᩉᩣᩃ ᨲᩅ ᨡᩣᨿᩣ;

ᨿᩮᩣ ᨿᨬ᩠ᨬᩉᨦᨿᩮᩣᨣᩮᩣ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨿᩥᩕᨧᩮᩣᩣᨿ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ᪨

᪑᪐᪕᪒᪨

“ᨴᩪᨿᩴ ᨿᨬ᩠ᨬᩉᨦᨿᩮᩣᨣᩮᩣ, ᨷᨭᩥᨿᩢᨬ᩠ᨬᩣᨲᩩ ᨻᩃ᩠ᩃᩉᩣᩃ ᨲᩅ ᨡᩣᨿᩣ;

ᨿᩮᩣ ᨿᨬ᩠ᨬᩉᨦᨿᩮᩣᨣᩮᩣ, ᩈ᩠ᨿᩮᩣᩁᩥᨿᨿᩥᩕᨧᩮᩣᩣᨿ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ᪨

᪑᪐᪕᪓᪨

“ᨿᩣ ᨧ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨿᩣ ᨧ ᨷᨲᩥ, ᩋᨯ᩠ᨰᨠ᩠ᨠᩥ ᨻᩃ᩠ᩃᩉᩣᩃ ᨲᩅ ᨿᩣᨲᩣ;

ᨿᩮᩣ ᨫᩣᨲᩮᩈᩥ ᨠᩩᨿᩣᩁᩮ, ᩋᨶ᩠ᨵᩈᨠᩮ ᨶᩦᩉᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩮ᪨

᪑᪐᪕᪔᪨

“ᨿᩣ ᨧ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨿᩣ ᨧ ᨷᨲᩥ, ᩋᨯ᩠ᨰᨠ᩠ᨠᩥ ᨻᩃ᩠ᩃᩉᩣᩃ ᨲᩅ ᨿᩣᨲᩣ;

ເຍາ ຌາເຕສິ ກຸຍາເຣ, ອເປກ຺ຂິເຕ ສຕ຺ຕເລາກສ຺ຍ.

໑໐໘໓.

“ຍາ ຈ ປຸເຕ຺ຕ ຍາ ຈ ປຕີ, ອຖ຺ກິ ຕພ຺ພຫາລ ວັຈ ຂາຍາ;

ເຍາ ຌາເຕສິ ກຸຍາເຣ, ອຖ຺ນເກ ສີຫສ຺ກາເຍ.

໑໐໘໔.

“ຍາ ຈ ປຸເຕ຺ຕ ຍາ ຈ ປຕີ, ອຖ຺ກິ ຕພ຺ພຫາລ ວັຈ ຂາຍາ;

ເຍາ ຌາເຕສິ ກຸຍາເຣ, ອເປກ຺ຂິເຕ ສຕ຺ຕເລາກສ຺ຍາ”ຕີ.

ຕຕ຺ຖ ຕຸຍໍ ຍທ຺ຖິ ຍທ຺ຍາຕຸຍໍ ທຄຍເສາກໍ ຖຸກ຺ຂໍ ປຊິຍຸຕ຺ຕາຕຸຕິ ປຈິສຕຸ ປິປຸຌາຕຸ. ເຍາ ຌາເຕສີຕິ ເຍາ ຕ຺ວໍ ຌາເຕສິ. ອເປກ຺ຂິເຕຕິ ສຕ຺ຕເລາເກນ ຂຸເລາກິເຕ ຊີສ຺ສຍາເນ ຍາເຣສີຕິ ອເຕ຺ຖາ.

ເຕາສິສເຕ຺ຕາ ຍຕ຺ຕາຈາເຣປິ ປິຕຣໍ ຍາຈເຕ຺ຕາ ອາຫ –

໑໐໘໕.

“ຍາ ເຕາ ເຄຈ ອຈສິ, ຄາເສ ເຕາ ເຄຫິ ຕພ຺ພຫາລສ຺ສ;

ອປິ ຄິກຍຸອຍາກ຺ຄກາປິ, ທຕ຺ຖິ ອເສ຺ສ ຈ ປິເລຍ.

໑໐໘໖.

“ຍາ ເຕາ ເຄຈ ອຈສິ, ຄາເສ ເຕາ ເຄຫິ ຕພ຺ພຫາລສ຺ສ;

អបិ ភិកញ្ញអជាន្ទកាបិ, ហត្ថិលកណាតិ ក្ខេន្ទ្យ។

១០៩៩។

“យា តោ ចេច អចសិ, ជាខេរ តោ ចេហិ ពល្ទហាលស្ស;

អបិ ភិកញ្ញអជាន្ទកាបិ, អស្សលកណាតិ ក្ខេន្ទ្យ។

១១០០។

“យា តោ ចេច អចសិ, ជាខេរ តោ ចេហិ ពល្ទហាលស្ស;

ឃស្ស ទោហន្តិ តច កាយា, អបិ ទេដ្ឋា បន្ទាឌិតា;

កិល្លាចរិយំ ចរិស្សាយ។

១១០១។

“ខិន្ទា ចេច ក្របឃាចន្តិ, បុត្តត្តិកាបិ ចលិទ្ធា;

បដិកាភាតិបិ ហិត្វា, បុតេត្ត ត លកន្តិ ឲកន្ទា។

១១០២។

“អាសិសិកាតិ កទោន្តិ, បុត្តា តោ ឌាឃត្ត្យ តទោតា បបុត្តា;

អច តោ អកាទហស្វា, ឃន្ទាត្តាឃ ចេច ឈាទេតសិ។

១១០២។

“ឧបយាចិតកេន បុត្តំ លភន្តិ, មា តាត នោ អឃាតេសិ;

មា កិច្ឆាលទ្ធកេហិ បុត្តេហិ, យជិត្ថោ ឥមំ យញ្ញំ។

១១០៣។

“ឧបយាចិតកេន បុត្តំ លភន្តិ, មា តាត នោ អឃាតេសិ;

មា កបណលទ្ធកេហិ បុត្តេហិ, អម្មាយ នោ វិប្បវាសេហី”តិ។

តត្ថ ជិន្នាត្តិ ទេវ, អបុត្តិកា ទលិទ្ទាបិ នារិយោ បុត្តត្ថិកា ហុត្វា ពហុំ បណ្ណាការំ ករិត្វា បុត្តំ វា ធីតរំ វា លភាមាតិ ជិញ្ញំ ឧបយាចន្តិ។ បដិភានាតិបិ ហិត្វាតិ ទោហឡាតិ លទ្ធត្វាបិ, អលភិត្វាបីតិ អទេត្វា។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – មហារាជ, នារីនញ្ហិ ឧប្បន្នំ ទោហឡំ អលភិត្វា គព្ភោ សុស្សិត្វា នស្សតិ។ តត្ថ ឯកច្ចា យាចន្តាបិ បុត្តេ អលភមានា, កាចិ លទ្ធម្បិ ទោហឡំ បហាយ អបរិភុញ្ជិត្វា ន លភន្តិ, កាចិ ទោហឡំ អលភមានា ន លភន្តិ។ មយ្ហំ បន មាតា ឧប្បន្នំ ទោហឡំ លភិត្វា បរិភុញ្ជិត្វា ឧប្បន្នំ គព្ភំ អនាសេត្វា បុត្តេ បដិលភិ។ ឯវំ បដិលទ្ធេ មា នោ អវធីតិ យាចតិ។

អាសីសិកាតីតិ មហារាជ, ឥមេ សត្តា អាសីសំ ករោន្តិ។ កិន្តិ? បុត្តា នោ ជាយន្តូតិ។ តតោ បបុត្តាតិ បុត្តានម្បិ នោ បុត្តា ជាយន្តូតិ។ អថ នោ អការណម្ហាតិ អថ ត្វំ អម្ហេ អការណេន យញ្ញត្ថាយ ឃាតេសិ។ ឧបយាចិតកេនាតិ ទេវតានំ អាយាចនេន។ កបណលទ្ធកេហីតិ កបណា វិយ ហុត្វា លទ្ធកេហិ។ បុត្តេហីតិ អម្ហេហិ សទ្ធិំ អយ្យកំ អម្មាយ មា វិប្បវាសេហិ, មា នោ មាតរា សទ្ធិំ វិប្បវាសំ ករីតិ វទតិ។

សោ ឯវំ វទន្តោបិ បិតុ សន្តិកា កិញ្ចិ កថំ អលភិត្វា មាតុ បាទមូលេ និបតិត្វា បរិទេវមានោ អាហ –

១១០៤។

“ពហុទុក្ខា ពោសិយ ចន្ទំ, អម្ម តុវំ ជីយសេ បុត្តំ;

វន្ទាមិ ខោ តេ បាទេ, លភតំ តាតោ បរលោកំ។

១១០៩៍

“ហត្ថ ច នំ ឧបគ្គហ, បិទេ តេ អយ្យ ចក្ខិតុំ ទេហិ;

កណ្ហាជិ ទាតិ បចាសំ, យញ្ញត្ថាយ ឱករាជស្ស៍

១១០លី៍

“ហត្ថ ច នំ ឧបគ្គហ, បិទេ តេ អយ្យ ចក្ខិតុំ ទេហិ;

កណ្ហាជិ ទាតិ បចាសំ, យាតុ គត្វា ហទយសោក៍

១១០ប័៍

“ហត្ថ ច នំ ឧបគ្គហ, បិទេ តេ អយ្យ ចក្ខិតុំ ទេហិ;

កណ្ហាជិ ទាតិ បចាសំ, ឌតស្ស គត្វា ហទយសោក”ត្តិ៍

តត្ថ ពាហុក្កា បេលិសិយាតិ ពាហូហិ ក្សេក្កហិ បេលិសិយ៍ ចត្តិ យំ ចក្កុយាន់ ឲចំ បេលិនេត្វា ញាទាតិ, អយ្យ, តុំ ខិយនេ បុត្តា៍ លកតំ តានេតា បននេលិកត្តិ បិតា នេ នេកាគសយ្យត្តំ បននេលិកំ លកត្យ៍ ឧបគ្គហាតិ អាលិង្គ បរិស្សជ៍ បចាសត្តិ បុត អនាកយតាយ អច្ឆត្តិ ចិប្យចាសំ កណ្ហាជិ៍

អឆស្ស យាតា បរិទេចត្តិ ចតស្សា គាថា អការិ –

១១០ស៍

“ហត្ថ ច បទុយបត្តាតំ, នេយាឡ្ហំ ពាន្ធស្ស កោតយិបុត្តា;

ចយ្យកទលយិស្សានេយា, ឲសា តេ នេបិទាលិកា បកតិ៍

១១១០៍

“ហត្ថ ច ចិលេបតំ តេ, បង្ឆិយក៌ ចត្ថត៌ ចិលិម្បស្សុ;

ឈេហិ ច សុចិលិត្តោ, សោកសិ ទាឌបរិសាឃំ៍

១១១១៍

“ហត្ថ ច មុក្ខុកាតិ ចត្តាតិ, បង្ឆិយក៌ កាសិក៌ តិចាសេហិ;

ឈេហិ ច សុតិចត្ថោ, សោកសិ ទាឌបរិសាឃំ៍

១១១២៍

“មុត្តាយលិកតកចិក្ខសិតាតិ , កណ្យ្យស្សុ ហត្ថាករណាតិ;

ឈេហិ ច ហត្ថាករណេហិ, សោកសិ ទាឌបរិសាឃ”ត្តិ៍

តត្ថ បច្ចុបត្តាតត្តិ បច្ចុបត្តចេឆតំ តាយេក៌ បសាឆតំ, តំ សន្ធាឈេចយោហ៍ តច ចិប្បកិណ្ណ យោត្ថំ ក្លិបិត្វា បច្ចុបត្តចេឆេតត ឈោឌេត្វា ជត្ថាតិ អេត្វា៍ កោតមិបុត្តាតិ ចត្ថក្បោទ៍ អាលបតិ៍ ចេប្បកឆលមិស្សាឈោតិ អត្តត្តទិយេហិ ចេប្បកឆេលហិ មិស្សិតា ចណ្ណាកន្ធសម្យត្តា តាតាបុប្ឃយាលិ ពិលន្ធស្សុ៍ ឧសា ពេតិ ឧសា តច បេរិទាលិកា បកតិ, តយេច កណ្យ្យស្សុ បុត្តាតិ បរិឆេចតិ៍ ឈេហិ ចាតិ ឈេហិ លោហិតចត្ថតចិលេបតេហិ ចិលិត្តា ទាឌបរិសាឃ សោកសិ, តាតិ ចិលិម្បស្សូតិ អេត្វា៍ កាសិកត្តិ សតសហស្សគ្ឃតក៌ កាសិកចត្ថំ៍ កណ្យ្យស្សូតិ ពិលន្ធស្សុ៍

ឆ្ពឆាតិស្ស ចត្ថា តាយ អក្កុយេហេសិ តស្ស បិឆេមុលេ តិបតិត្វា បរិឆេចយាតា អាហ –

១១១៣៍

“ន ហិ នូនាយំ រដ្ឋបាលោ, ភូមិបតិ ជនបទស្ស ទាយាទោ;

លោកិស្សរោ មហន្តោ, បុត្តេ ស្នេហំ ជនយតី”តិ។

តំ សុត្វា រាជា គាថមាហ –

១១៣។

“មយ្ហម្បិ បិយា បុត្តា, អត្តា ច បិយោ តុម្ហេ ច ភរិយាយោ;

សគ្គញ្ច បត្ថយានោ, តេនាហំ ឃាតយិស្សាមី”តិ។

តស្សត្ថោ – កិំការណា បុត្តសិនេហំ ន ជនេសិ? ន កេវលំ ភោតិយា ឯវ, អថ ខោ មយ្ហម្បិ បិយា បុត្តា, តថា អត្តា ច តុម្ហេ ច សុណ្ហាយោ ភរិយាយោ ច បិយាយេវ។ ឯវំ សន្តេបិ សគ្គញ្ច បត្ថយានោ អហំ សគ្គំ បត្ថេន្តោ, តេន ការណេន ឯតេ ឃាតយិស្សាមិ, យា ចិត្តយិត្វ, សព្វេបេតេ មយា សទ្ធិំ ទេវលោកំ ឯកតោ គមិស្សន្តីតិ។

ចន្ទា អាហ –

១១៤។

“មំ បឋមំ ឃាតេហិ, មា មេ ហទយំ ទុក្ខំ ផាលេសិ;

អលង្កតោ សុន្ទរកោ, បុត្តោ ទេវ តវ សុខុមាលោ។

១១៥។

“ហន្ទយ្យ មំ ហនស្សុ, បរលោកេ ចន្ទកេន ហេស្សាមិ;

បុញ្ញំ ករស្សុ វិបុលំ, វិចរាម ឧភោបិ បរលោកេ”តិ។

តត្ថ បឋមន្តិ នេវ, មម សាមិកតោ បឋមតរំ មំ ឈាតេហិ។ រុក្ខិ វត្ថស្ស មរោធរុក្ខិ មម ហរមំ មា ឆាលេសិ។ អលង្កតោតិ អយំ មម ឧកោច អសំ បរិមេត្វាតិ ឧចំ អលង្កតោ។ ឧចន្ទំ គាម ពុត្តំ មា ឈាតមិ, មហារាជាតិ ជីវេតិ។ ហត្ថខ្យាតិ ហត្ថ, អស្ស, រាជាតំ អាលបន្តិ ឧចមាហ។ បរនេលនេក វត្ថកេគាតិ វត្ថក ឥទ្ធិ បរនេលនេក គឋិស្សាមិ។ ឋិវនាម ខ្ចេកាបិ បរនេលនេកតិ តមា ឧកតោ ឈាតិតា ខ្ចេកាបិ បរនេលនេក សុចំ អត្ថគវត្តា ឋិវនាម, មា តេភា សក្កត្តរាមមកាសីតិ។

រាជា អាហ –

១១៤។

“យា ត្វំ វសេ្ថ រុច្ចិ យនំ, ពហុកា តវ សេវកា ឋិសាលក្លិ;

តេ តំ នមឃិស្សន្តិ, ឃិដ្ឋិ កោតមិបុត្តេ”តិ។

តត្ថ យា ត្វំ វសេ្ថ រុច្ចិតិ យា ត្វំ អត្តនោ យនំ នោវេសិ។ “យា រុច្ចិ”តិបិ បាឋោ, យា រោជីតិ អត្ថោ។ សេវនាតិ បតិការិកា។

តតោ បរំ សត្ថា –

១១៥។

“ឧចំ ចុត្តេ វត្ថា អត្តានំ, ហត្ថិ ហត្ថាលកេហិ”តិ។ – ខ្ចបដ្ឋកាឆមាហ;

តតោ បរំ តស្សាមេច ឋិលនេបិ ហោតិ –

“អលមេត្ថ ឌីឋិតេភ, បិស្សាមិ ឋិសំ មរិស្សាមិ។

១១៦។

“ភ ហិ ត្វតិមស្ស នេញ្ញា, មិត្តាមដ្ឋា វ ឋិឌ្ឍេន សុហគា;

យេ ន វទន្តិ រាជានំ, ‘មា ឃាតយិ ឱរសេ បុត្តេ’។

១១១០។

“ន ហិ នូនិមស្ស រញ្ញោ, ញាតី មិត្តា ច វិជ្ជរេ សុហទា;

យេ ន វទន្តិ រាជានំ, ‘មា ឃាតយិ អត្រជេ បុត្តេ’។

១១១១។

“ឥមេ តេបិ មយ្ហំបុត្តា, គុណិនោ កាយូរធារិនោ រាជ;

តេហិបិ យជស្សុ យញ្ញំ, អថ មុញ្ចតុ គោតមិបុត្តេ។

១១១២។

“ពិលសតំ មំ កត្វាន, យជស្សុ សត្តធា មហារាជ;

មា ជេដ្ឋបុត្តមវធិ, អទូសកំ សីហសង្កាសំ។

១១១៣។

“ពិលសតំ មំ កត្វាន, យជស្សុ សត្តធា មហារាជ;

មា ជេដ្ឋបុត្តមវធិ, អបេក្ខិតំ សព្ពលោកស្សា”តិ។

តត្ថ វទន្តិ វទំ អត្ថជាលេន វការនេជន វុត្តេ ហន្តីតិ “កិំ ភាសេយតំ កេចេសី”តិ វត្វា ហត្ថតលេហិ អត្តានំ ហន្តិ។ បិស្សាមីតិ បិធិស្សាមិ។ ឥមេ តេបីតិ វសុលកុមារំ អាទិំ កត្វា សេសទារកេ ហត្ថេ គហេត្វា រញ្ញោ បាទមូលេ ឋិតា ឯវមាហ។ គុណិនោតិ

មាលាគុណអាភរណេហិ សមន្នាគតា។ កាយូរធារិនោតិ កាយូរបសាធនធរា។ វិលសន្តិ មហារាជ, មំ ឃាតេត្វា កោដ្ឋាសសតំ កត្វា សត្តធា សត្តសុ ធាតេសុ យញ្ញំ យជស្សុ។

ឥតិ សា រញ្ញោ សន្តិកេ ឥមាហិ គាថាហិ បរិទេវិត្វា អស្សាសំ អលភមានា ពោធិសត្តស្សេវ សន្តិកំ គន្ត្វា បរិទេវមានា អដ្ឋាសិ។ អថ នំ សោ អាហ – “ភទ្ទេ, មយា ឱបយាទេន តុយ្ហំ តស្មិំ តស្មិំ វត្ថុស្មិំ សុភណិតេ សុខិតេ ឧច្ចាវចានិ មណិមុត្តាទីនិ ពហូនិ អាភរណានិ ទិន្នានិ, អជ្ជ បន តេ ឥទំ បច្ឆិមកំ ទានំ, សរីរារុឡ្ហំ អាភរណំ ទេមិ, គណ្ហាហិ ន”ន្តិ។ ឥមមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១៦។

“ពហុកា តវ ទិន្នាភរណា, ឧច្ចាវចា សុភណិតម្ហិ;

មុត្តាមណិវេឡុរិយា, ឯតំ តេ បច្ឆិមកំ ទាន”ន្តិ។

ចន្ទាទេវីបិ តំ សុត្វា តតោ បរាហិ ឆហិ គាថាហិ វិលបិ –

១១៧។

“យេសំ បុព្ពេ ខន្ធេសុ, ផុល្លា មាលាគុណា វិវត្តិំសុ;

តេសជ្ជបិ សុនិសិតោ, នេត្តិំសោ វិវត្តិស្សតិ ខន្ធេសុ។

១១៨។

“យេសំ បុព្ពេ ខន្ធេសុ, ចិត្តា មាលាគុណា វិវត្តិំសុ;

តេសជ្ជបិ សុនិសិតោ, នេត្តិំសោ វិវត្តិស្សតិ ខន្ធេសុ។

១១៩។

“អថិរំ ចត គេត្តិយោ, ចិចត្តិប្បកិ រាជបុត្តានំ លេន្ទ្ឋស្ស;

អឆ មម ហទយំ ន ចលតិ, តាច ទញ្ញហពត្ថ្ឋា មេ អាសិ។

១១៦៨។

“កាសិកសុចិវត្ថធរា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា;

និយ្យន្តិ ចន្ទសូរិយា, យញ្ញត្ថាយ ឯករាជស្ស។

១១៦៩។

“កាសិកសុចិវត្ថធរា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា;

និយ្យន្តិ ចន្ទសូរិយា, មាតុ កត្វា ហទយសោកំ។

១១៧០។

“កាសិកសុចិវត្ថធរា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា;

និយ្យន្តិ ចន្ទសូរិយា, ជនស្ស កត្វា ហទយសោកំ។

១១៧១។

“មំសរសភោជនា ន្ហាបកសុន្ហាបិតា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា;

និយ្យន្តិ ចន្ទសូរិយា, យញ្ញត្ថាយ ឯករាជស្ស។

១១៧២។

“ຍິສເຣສເກາຂນາ ຕ្ຍາບກສຸຕ្ຍາບິຕາ, ກຸນ្ທລິເນາ ອກລຸຈນ្ທນວິລິຕ្ຕາ;

ນິຍ្ຍາມ ຈນ្ທສຸຣິຍາ, ຍາຕຸ ຄນ្ຕ្ວາ ຫງຍເສາກໍ.

໑໑໗.

“ຍິສເຣສເກາຂນາ ຕ្ຍາບກສຸຕ្ຍາບິຕາ, ກຸນ្ທລິເນາ ອກລຸຈນ្ທນວິລິຕ្ຕາ;

ນິຍ្ຍາມ ຈນ្ທສຸຣິຍາ, ຊນສ្ສ ຄນ្ຕ្ວາ ຫງຍເສາກ”ນ្ຕິ.

ຕຕ្ຖ ຍາລີກຸລາຕີ ບຸບ្ພກາຍາຕິໍ. ເຕສຊ້າຕີ ເຕສໍ ອຊ្ຊ. ເນຕ្ຕີເສາຕີ ອສີ. ຈິຈຕ្ຕິສ្ສຕີຕີ ປຕິສ្ສຕີ. ອຈິເຣ ຈຕາຕີ ອຈິເຣນ ຈຕ. ນ ຜລຕີຕີ ນ ກິຊ្ຊຕີ. ຕາຈ ຄຍ្ຫຕາກ្ທ្ບານເຍ ອາສີຕີ ອຕີຈິຍ ຈິຣຕາກ្ທນ ເຍ ຫງຍໍ ນຈິສ្ສຕີຕີ ອເຕ្ຖາ. ນິຍ្ຍາຄາຕີ ກນ្ທຄ.

ເອວໍ ຕສ្ສາ ປຣິເທວຕ្ຕິຍາວ ຍຊ្ຊາຈາເຣ ສຕ្ຕາຫໍ ນິຕ្ຖາສີ. ຣາຊປុຕ្ຕໍ ເນຕ្ວາ ກິຈໍ ຊຸນາເຍຕ្ວາ ນິສີຄາເປສຸໍ. ຕຸນ្ທຫາເລີ ສຸຈນ្ທປິຕິໍ ຊຸປນາເຍຕ្ວາ ຕກ្ກິ ອາຄາຍ “ຕສ្ສ ກິຈໍ ລິກ្ຂិສ្ສາມີ”ຕີ ອຖ្ຖາສີ. ຕໍ ຊິສ្ວາ ຈນ្ທາເຄວີ “ອຕ្ຕາ ເຍ ປຊິສເຣໍາ ນຕ្ຖີ, ອຕ្ຕເນາ ສຈ្ຈເພເລນ ສາມີກສ្ສ ເສາຕ្ຖີ ກຣິສ្ສາມີ”ຕີ ອຕ្ຕລີ ປគ្គយ្ហປຣິສາຍ ອຕ្ຕເຣ ຈິຈຣຕ្ຕີ ສຈ្ຈກິຣິຍໍ ອກາສີ. ຕຍຕ្ວິ ປກາເສຕ្ຕາ ສຕ្ຖາ ອາຫ –

໑໑໘.

“ສຕ្ຕាສ្ມິ ຊຸປກ្ກຄສ្ມິ, ນິສີຊິເຕ ຈຕ្ທສ្ມິ ຍຕ្ຕາຕາຍ;

ປຕ្ຈາລຣາຊທຶຕາ ປຕ្ຊລິກາ, ສຕ្ຕປຣິສາຍ ສຍຕຸປຣິຍາຍິ.

໑໑໙.

“ເຍນ ສເຈ្ຈນ ຕຸນ្ທຫາເລີ, ປິປກຍໍ ກເຣາຕີ ຊຸເຍຸເຄາ;

ເອເຕນ ສຈ្ຈວເຊ្ຊນ, ສມງ្ຄີ ສາມິເກນ ເຫາມິ.

᪁᪁᪂᪄᪨

“ᨿᩮ ᩍᨵᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨾᨶᩩᩔᩣ, ᨿᩣᨶᩥ ᨧ ᨿᨠ᩠ᨡᨽᩪᨲᨽᨻ᩠ᨿᩣᨶᩥ;

ᨠᩁᩮᩣᨳ ᨾᩮ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᨭᩥᨠᩴ, ᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨶᩦ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᨶ ᩉᩮᩣᨾᩥ᪨

᪁᪁᪂᪅᪨

“ᨿᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩍᨵᩣᨣᨲᩣ, ᨿᩣᨶᩥ ᨧ ᨿᨠ᩠ᨡᨽᩪᨲᨽᨻ᩠ᨿᩣᨶᩥ;

ᩈᩁᨱᩮᩈᩥᨶᩥᩴ ᩋᨶᩣᨳᩴ ᨲᩣᨿᨳ ᨾᩴ, ᨿᩣᨧᩣᨾᩉᩴ ᨸᨲᩥ ᨾᩣᩉᩴ ᩋᨩᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨸᨠ᩠ᨡᨭᩈ᩠ᨾᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨿᨬ᩠ᨬᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩮ ᩈᨩ᩠ᨩᩥᨲᩮ ᨸᨭᩥᨿᨲ᩠ᨲᩮ᪨ ᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨶᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᨠᩈᩴᩅᩣᩈᩣ᪨ ᨿᩮ ᩍᨵᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨿᩮ ᩍᨵ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨿᨠ᩠ᨡᨽᩪᨲᨽᨻ᩠ᨿᩣᨶᩦᨲᩥ ᨴᩮᩅᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩣ ᨧ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩈᨲ᩠ᨲᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣ ᨽᩪᨲᩣ ᨧ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᨶᨠᩈᨲ᩠ᨲᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣᨶᩥ ᨽᨻ᩠ᨿᩣᨶᩥ ᨧ᪨ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᨭᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳ᪨ ᨲᩣᨿᨳ ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᨠ᩠ᨡᨳ ᨾᩴ᪨ ᨿᩣᨧᩣᨾᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᩅᩮᩣ ᨿᩣᨧᩣᨾᩥ᪨ ᨸᨲᩥ ᨾᩣᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨲᩥᩴ ᩋᩉᩴ ᨾᩣ ᩋᨩᩮᨿ᩠ᨿᩴ᪨

ᩋᨳ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᩁᩣᨩᩣ ᨲᩔᩣ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩃᩥᨲᩴ ᩋᨿᨠᩪᨭᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨲᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪁᪁᪂᪆᪨

“ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾᨶᩩᩔᩮᩣ, ᩋᨿᩮᩣᨠᩪᨭᩴ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨽᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶ;

ᨽᨿᨾᩔ ᨩᨶᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩍᨴᨾᩅᩮᩣᨧ᪨

᪁᪁᪂᪇᪨

“ᨻᩩᨩ᩠ᨫᩔᩩ ᨡᩮᩣ ᩁᩣᨩᨠᩃᩥ, ᨾᩣ ᨲᩣᩉᩴ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᨶᩥᨲᩣᩊᩮᩈᩥᩴ;

មា ជេដ្ឋបុត្តមវធិ, អទូសកំ សីហសង្កាសំ។

១១៣០។

“កោ តេ ទិដ្ឋោ រាជកលិ, បុត្តភរិយាយោ ហញ្ញមានាយោ;

សេដ្ឋិ ច គហបតយោ, អទូសកា សគ្គកាមា ហិ។

១១៣១។

“តំ សុត្វា ខណ្ឌហាលេ, រាជា ច អព្ភុតមិទំ ទិស្វាន;

សព្វេសំ ពន្ធនានិ មោចេសុំ, យថា តំ អនុបឃាតំ។

១១៣២។

“សព្វេសុ វិប្បមុត្តេសុ, យេ តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ;

សព្វេ ឯកេកលេឌ្ឌុកមទំសុ, ឯស វធោ ខណ្ឌហាលស្សា”តិ។

តត្ថ អមនុស្សោតិ សក្កោ ទេវរាជា។ ពុជ្ឈស្សូតិ ជានស្សុ សល្លក្ខេហិ។ រាជកលីតិ រាជកាឡកណ្ណិ រាជលាមក។ មា តាហត្តិ [?] បាបរាជ, ពុជ្ឈ មា តេ អហំ មត្ថកំ ផាលេស្សាមិ [?]។ កោ តេ ទិដ្ឋោតិ កុហិំ តយា ទិដ្ឋបុព្វោ។ សគ្គកាមា ហីតិ ឯត្ថ ហីតិ និបាតមត្តំ, សគ្គកាមា សគ្គំ បត្ថយមានាតិ អត្ថោ។ តំ សុត្វាតិ, ភិក្ខវេ, តំ សក្កស្ស វចនំ ខណ្ឌហាលេ សុត្វា។ អព្ភុតមិទន្តិ រាជា ច ឥទំ សក្កស្ស ទស្សនំ បុព្វេ អភូតំ ទិស្វា។ យថា តន្តិ យថា អនុបឃាតំ បាណំ មោចេន្តិ, ឯវមេវ មោចេសុំ។ ឯកេកលេឌ្ឌុកមទំសូតិ ភិក្ខវេ, យត្តកា តស្មិំ យញ្ញាវាដេ សមាគតា, សព្វេ ឯកេកាលិហលំ [?] គន្ត្វា ខណ្ឌហាលស្ស ឯកេកលេឌ្ឌុប្បហារំ អទំសុ។ ឯស វធោតិ ឯសោ ច ខណ្ឌហាលស្ស វធោ អហោសិ, តត្ថេវ នំ ជីវិតក្ខយំ បាបេសុន្តិ អត្ថោ។

តំ បន មារេត្វា មហាជនោ រាជានំ មារេតុំ អារភិ។ ពោធិសត្តោ បិតរំ បរិស្សជិត្វា មារេតុំ ន អទាសិ។ មហាជនោ “ជីវិតំ ឯតស្ស

បិបរេណ្ណា ទេម, ឆត្តំ បនស្ស នគរេ ច វាសំ ន ទស្សាម, ចណ្ឌាលំ កត្វា ពហិនគរេ វសាបេស្សាមា”តិ វត្វា រាជវេសំ ហារេត្វា កាសាវំ និវាសាបេត្វា ហលិទ្ទិបិលោតិកាយ សីសំ វេឋេត្វា ចណ្ឌាលំ កត្វា ចណ្ឌាលវសនដ្ឋានំ នំ បហិណិំ. យេ បនេតំ បសុឃាតយញ្ញំ យជិំសុ ចេវ យជាបេសុញ្ច អនុមោទិំសុ ច, សព្ពេ និរយបរាយណា អហេសុំ. តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១៣២.

“សព្ពេ បវិដ្ឋា និរយំ, យថា តំ បាបកំ ករិត្វាន;

ន ហិ បាបកម្មំ កត្វា, លព្ភា សុគតិំ ឥតោ គន្តុ”ន្តិ.

សោបិ ខោ មហាជនោ ទ្វេ កាឡកណ្ណិយោ ហារេត្វា តត្ថេវ អភិសេកសម្ភារេ អាហរិត្វា ចន្ទកុមារំ អភិសិញ្ចិ. តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១៣៣.

“សព្ពេសុ វិប្បយុត្តេសុ, យេ តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ;

ចន្ទំ អភិសិញ្ចិំសុ, សមាគតា រាជបរិសា ច.

១១៣៤.

“សព្ពេសុ វិប្បយុត្តេសុ, យេ តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ;

ចន្ទំ អភិសិញ្ចិំសុ, សមាគតា រាជកញ្ញាយោ ច.

១១៣៥.

“សព្ពេសុ វិប្បយុត្តេសុ, យេ តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ;

ចក្ខុំ អភិនិព្វិត្តិសុ, ឃយាកតា ឥចបរិឃា ច៍

១១៣លិ៍

“ឃេត្តាសុ ចិប្បយុត្តេសុ, េឃ តត្ថ ឃយាកតា តគា អាឃុំ;

ចក្ខុំ អភិនិព្វិត្តិសុ, ឃយាកតា ឥចកញ្ញាឃោ ច៍

១១៣បិ៍

“ឃេត្តាសុ ចិប្បយុត្តេសុ, េឃ តត្ថ ឃយាកតា តគា អាឃុំ;

ឥចលុឥក្លូបយកទុំ, ឃយាកតា ទាឌបរិឃា ច៍

១១៣ដ៍

“ឃេត្តាសុ ចិប្បយុត្តេសុ, េឃ តត្ថ ឃយាកតា តគា អាឃុំ;

ឥចលុឥក្លូបយកទុំ, ឃយាកតា ទាឌកញ្ញាឃោ ច៍

១១៥០៍

“ឃេត្តាសុ ចិប្បយុត្តេសុ, េឃ តត្ថ ឃយាកតា តគា អាឃុំ;

ឥចលុឥក្លូបយកទុំ, ឃយាកតា ឥចបរិឃា ច៍

១១៥១៍

“ឃេត្តាសុ ចិប្បយុត្តេសុ, េឃ តត្ថ ឃយាកតា តគា អាឃុំ;

ឆេលុរក្លបយកន្ទ្ធ, សយាកតា ឆេធកញ្ញាយោ ធ។

១២៥៩។

“សខ្ខោស្ុ ចិប្បុរេត្តស្ុ, ពាហ្វ អាភគ្គិតា អហុំ;

ភគ្គិ បរេចសិ ភកទ់, ពាគ្គភា ខេយាខេក្លា អខេឈាសិត្វា”តិ។

តត្ថ ទាឌបរិសា ធាតិ ទាឌបរិសាបិ តីហិ សខ្ខេហិ អភិសិញ្ចិស្ុ។ ទាឌកញ្ញាយោ ធាតិ លត្តិយធីតទោបិ តំ អភិសិញ្ចិស្ុ។ ឆេធបរិសា ធាតិ សក្កោ ឆេធទាឌា ចិដឃុត្តូរសង្ក គហេត្វា ឆេធបរិសាយ សទ្ធិំ អភិសិញ្ចិ។ ឆេធកញ្ញាយោ ធាតិ ស្ុជាបិ ឆេធធីតទាហិ សទ្ធិំ អភិសិញ្ចិ។ ឆេលុរក្លបយកន្ទ្ធិ ភាភាធណ្ណេហិ ធទ្ធេហិ ឆខេដ ខ្ញស្សាបេត្វា ខ្ញត្តទីសាឯកាតំ អាកាសេស លិបត្តា ឆេលុរក្លបំ កទិស្ុ។ ទាឌបរិសា ធ ខ្ញាតខេទតឃោ ខេកាដ្ឋាសា ធាតិ អភិខេសកការកា ធត្តាខេទាបិ ខេកាដ្ឋាសា កទិស្ុខេឃធ។ អាភគ្គិតា អហុត្តិ អាខេយាឌិតា អខេហស្ុំ។ ភគ្គិ បរេចសិ ភកទត្តិ ធគ្គកុមារស្ស លត្តំ ខ្ញស្សាបេត្វា ភកទំ បចិដ្ឋកាខេល ភកខេទ អាភគ្គខេភរិ ធទិ។ “កាំ ធត្វា”តិ? ឃធា “អយ្យាកំ ធគ្គកុមាខេទា ពាគ្គភា យុខេត្តា, ឲធខេយធ សខ្ខោ ពាគ្គភា យុដ្ធត្វា”តិ។ ខេពភ ចុត្តំ “ពាគ្គភា ខេយាខេក្លា អខេឈាសិត្វា”តិ។

ខេពាធិសខេត្តា បិតុ ធត្តំ បដ្ឋខេបសិ។ អខេត្តាភកទំ បភ បចិសិតុំ ភ លភតិ។ បរិខ្ញាឃស្ស ពីណាកាខេល ខេពាធិសខេត្តា ខ្ញឃ្យាភកិច្ចអាឌិតំ អត្វាឃ គដ្ឋខេត្តា តំ ខ្ញបសក្កយិត្វា “បតិបិ”ញ្ញតិ ភ ចគ្គតិ, អញ្ជលិំ បភ គត្វា “ឌិវំ ឌីច សាមិ”តិ ធទតិ។ “ខេកភខេត្វា”តិ ចុខេត្ត អាខេទាខេចសិ។ អធស្ស បរិខ្ញាឃំ ខាខេបសិ។ ខេសា ឆខេម្ុភ ទដ្ឋំ កាខេទត្វា អាឃុបរិខេឃាសាខេភ ឆេធខេលាកំ ប្ុទខេយាខេភា អកយាសិ។

សត្វា ខ្ញាយំ ឆម្មខេឆសតំ អាហរិត្វា “ភ, ភិក្ខខេច, ឥទាខេភច, បុខេព្វបិ ឆេធឆខេត្តា យំ ឲកំ ភិស្សាយ ពាហ្វ យាខេទតុំ ធាឃាយយកាសី”តិ ធត្វា ឌាតកំ សខេយាធាខេភសិ។ តទា ពណ្ឌហាខេលា ឆេធឆខេត្តា អខេហាសិ, ខេកាតមីឆេឌី យហាយាឃា, ធគ្គាឆេឌី ទាហុលយាតា, ធសុខេលា ទាហុខេលា, ខេសលា ខ្ញប្បលចណ្ណា, ស្ុខេទា ធាយខេកាខេត្តា កស្សខេបា, ភគ្គខេសខេភា ខេយាគ្គលាខេភា, ស្ុទិឃកុមាខេទា សារិបុខេត្តា, ធគ្គទាឌា បភ អហខេមធ សម្ុាសម្ុទ្ធោ អខេហាសិត្តិ។

ធគ្គកុមារឌាតកចណ្ណតា សត្តមា។

[៥៤៥] ប៉។ ឃហាភារឌកស្សបឌាតកចណ្ណតា

ອຫຸ ຣາຊາ ວິເທຫານນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ລຏ຺ຐິວນຸຍ຺ຍາເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຸຣຸເວລກສ຺ສປທມນໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ຍທາ ຫິ ສຕ຺ຖາ ປວຕ຺ຕິຕວຣທມ຺ມຈກ຺ໂກ ອຸຣຸເວລກສ຺ສປາທໂຍ ຊຏິເລ ທເມຕ຺ວາ ມຄຘຣາຊສ຺ສ ປຏິສ຺ສວໍ ໂມເຈຕຸໍ ປຸຣາຓຊຏິລສຫສ຺ສປຣິວຸໂຕ ລຏ຺ຐິວນຸຍ຺ຍານໍ ອຄມາສິ. ຕທາ ທ຺ວາທສນຫຸຕາຍ ປຣິສາຍ ສທ຺ຘິໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ທສພລໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ນິສິນ຺ນສ຺ສ ມຄຘຣຎ຺ໂຎ ປຣິສນ຺ຕເຣ ພ຺ຣາຫ຺ມຓຄຫປຕິການໍ ວິຕກ຺ໂກ ອຸທປາທິ "ກິໍ ນຸ ໂຂ ອຸຣຸເວລກສ຺ສໂປ ມຫາສມເຓ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ ຈຣຕິ, ອຸທາຫຸ ມຫາສມໂຓ ອຸຣຸເວລກສ຺ສເປ"ຕິ. ອຖ ໂຂ ພຄວາ ເຕສໍ ທ຺ວາທສນຫຸຕານໍ ເຈຕສາ ເຈໂຕປຣິວິຕກ຺ກມຎ຺ຎາຍ "ກສ຺ສປສ຺ສ ມມ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕພາວໍ ຊານາເປສ຺ສາມີ"ຕິ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

"ກິເມວ ທິສ຺ວາ ອຸຣຸເວລວາສິ, ປຫາສິ ອຄ຺ຄິ ກິສໂກວທາໂນ;

ປຸຈ຺ຉາມິ ຕໍ ກສ຺ສປ ເອຕມຕ຺ຖໍ, ກຖໍ ປຫີນໍ ຕວ ອຄ຺ຄິຫຸຕ຺ຕນ຺"ຕິ. (ມຫາວ. ໕໕);

ເຖໂຣປິ ສຕ຺ຖຸໂນ ອຘິປ຺ປາຍໍ ວິທິຕ຺ວາ –

"ຣູເປ ຈ ສທ຺ເທ ຈ ອໂຖ ຣເສ ຈ, ກາມິຕ຺ຖິໂຍ ຈາພິວທນ຺ຕິ ຍຎ຺ຎາ;

ເອຕໍ ມລນ຺ຕິ ອຸປຘີສຸ ຎຕ຺ວາ, ຕສ຺ມາ ນ ຍິຏ຺ເຐ ນ ຫຸເຕ ອຣຎ຺ຊິນ຺"ຕິ. (ມຫາວ. ໕໕); –

ອິມໍ ຄາຖໍ ວຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ສາວກພາວປກາສນຕ຺ຖໍ ຕຖາຄຕສ຺ສ ປາທປິຏ຺ເຐ ສີສໍ ຐເປຕ຺ວາ "ສຕ຺ຖາ ເມ, ພນ຺ເຕ, ພຄວາ, ສາວໂກຫມສ຺ມີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ເອກຕາລໍ ທ຺ວິຕາລໍ ຕິຕາລນ຺ຕິ ຍາວ ສຕ຺ຕຕາລປ຺ປມາຓໍ ສຕ຺ຕກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ເວຫາສໍ ອພ຺ພຸຄ຺ຄນ຺ຕ຺ວາ ໂອຣຸຍ຺ຫ ຕຖາຄຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ. ຕໍ ປາຏິຫາຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ມຫາຊໂນ "ອໂຫ ມຫານຸພາວາ ພຸທ຺ທາ, ເອວໍ ຖາມຄຕທິຏ຺ຐິໂກ ນາມ ອຕ຺ຕານໍ 'ອຣຫາ'ຕິ ມຎ຺ຎມາໂນ ອຸຣຸເວລກສ຺ສໂປປິ ທິຏ຺ຐິຊາລໍ ພິນ຺ທິຕ຺ວາ ຕຖາຄເຕນ ທມິໂຕ"ຕິ ສຕ຺ຖຸ ຄຸຓກຖໍເຍວ ກເຖສິ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາ "ອນຈ຺ຉຣິຍໍ ອິທານິ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕຎ຺ຎາຓປ຺ປຕ຺ເຕນ ມຍາ ອິມສ຺ສ ທມນໍ, ສ຺ວາຫໍ ປຸພ຺ເພ ສຣາຄກາເລປິ ນາຣໂທ ນາມ ພ຺ຣຫ຺ມາ ຫຸຕ຺ວາ ອິມສ຺ສ ທິຏ຺ຐິຊາລໍ ພິນ຺ທິຕ຺ວາ ອິມໍ ນິພ຺ພິເສວນມກາສິ"ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຕາຍ ປຣິສາຍ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ວິເທຫຣຏ຺ເຐ ມິຖິລາຍໍ ອງ຺ຄຕິ ນາມ ຣາຊາ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ ຘມ຺ມິໂກ ຘມ຺ມຣາຊາ. ຕສ຺ສ ຣຸຈາ ນາມ ຘີຕາ ອໂຫສິ ອພິຣູປາ ທສ຺ສນີຍາ ປາສາທິກາ ກປ຺ປສຕສຫສ຺ສໍ ປຕ຺ຖິຕປຕ຺ຖນາ ມຫາປຸຎ຺ຎາ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ກຸຈ຺ຉິສ຺ມິໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕາ. ເສສາ ປນສ຺ສ ໂສຬສສຫສ຺ສາ ອິຕ຺ຖິໂຍ ວຎ຺ຌາ ອເຫສຸໍ. ຕສ຺ສ ສາ ຘີຕາ ປິຍາ ອໂຫສິ ມນາປາ. ໂສ ຕສ຺ສາ ນານາປຸປ຺ຜປູເຣ ປຎ຺ຈວີສຕິປຸປ຺ຜສມຸຄ຺ເຄ ອນຄ຺ຆານິ ສຸຂຸມານິ ວຕ຺ຖານິ ຈ "ອິເມຫິ ອຕ຺ຕານໍ ອລງ຺ກໂຣຕູ"ຕິ ເທວສິກໍ ປຫິຓິ. ຂາທນີຍໂພຊນີຍສ຺ສ ປນ ປມາຓໍ ນຕ຺ຖິ. ອນ຺ວທ຺ຘມາສໍ "ທານໍ ເທຕູ"ຕິ ສຫສ຺ສໍ ສຫສ຺ສໍ ເປເສສິ. ຕສ຺ສ ໂຂ ປນ ວິຊໂຍ ຈ ສຸນາໂມ ຈ ອລາໂຕ ຈາຕິ ຕໂຍ ອມຈ຺ຈາ ອເຫສຸໍ. ໂສ ໂກມຸທິຍາ ຈາຕຸມາສິນິຍາ ຉເຓ ວຕ຺ຕມາເນ ເທວນຄເຣ ວິຍ ນຄເຣ ຈ ອນ຺ເຕປຸເຣ ຈ ອລງ຺ກເຕ ສຸນ຺ຫາໂຕ ສຸວິລິຕ຺ໂຕ ສພ຺ພາລງ຺ກາຣປຏິມຓ຺ຑິໂຕ ພຸຕ຺ຕສາຍມາໂສ

ᩅᩥᩅᨭᩈᩦᩉᨸᨬ᩠ᨩᩁᩮ ᨾᩉᩣᨲᩃᩮ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᨣᨱᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨣᨣᨶᨲᩃᩴ ᩋᨽᩥᩃᨦ᩠ᨥᨶ᩠ᨲᩴ ᨧᨶ᩠ᨴᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩁᨾᨱᩦᨿᩣ ᩅᨲ ᨽᩮᩣ ᨴᩮᩣᩈᩥᨶᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩥ, ᨠᩣᨿ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨩ ᩁᨲᩥᨿᩣ ᩋᨽᩥᩁᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪁᪁᪅᪃᪨

“ᩋᩉᩩ ᩁᩣᨩᩣ ᩅᩥᨴᩮᩉᩣᨶᩴ, ᩋᨦ᩠ᨣᨲᩥ ᨶᩣᨾ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ;

ᨸᩉᩪᨲᨿᩮᩣᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨵᨶᩥᨿᩣ, ᩋᨶᨶ᩠ᨲᨻᩃᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩮᩣ᪨

᪁᪁᪅᪄᪨

“ᩈᩮᩣ ᨧ ᨸᨶ᩠ᨶᩁᩈᩥᩴ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ, ᨸᩩᩁᩥᨾᨿᩣᨾᩮ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ;

ᨧᩣᨲᩩᨾᩣᩈᩣ ᨠᩮᩣᨾᩩᨴᩥᨿᩣ, ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᩣᨲᨿᩥ᪨

᪁᪁᪅᪅᪨

“ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮ ᩈᩩᨲᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ, ᨾ᩠ᩉᩥᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩥᨧᨠ᩠ᨡᨱᩮ;

ᩅᩥᨩᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨶᩣᨾᨬ᩠ᨧ, ᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩥᩴ ᩋᩃᩣᨲᨠᩴ᪨

᪁᪁᪅᪆᪨

“ᨲᨾᨶᩩᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ ᩅᩮᨴᩮᩉᩮᩣ, ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᩴ ᨻ᩠ᩁᩪᨳ ᩈᩴ ᩁᩩᨧᩥᩴ;

ᨧᩣᨲᩩᨾᩣᩈᩣ ᨠᩮᩣᨾᩩᨴᨩ᩠ᨩ, ᨩᩩᨱ᩠ᩉᩴ ᨻ᩠ᨿᨸᩉᨲᩴ ᨲᨾᩴ;

ᨠᩣᨿᨩ᩠ᨩ ᩁᨲᩥᨿᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ, ᩅᩥᩉᩁᩮᨾᩩ ᩍᨾᩴ ᩏᨲᩩᩴ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

តត្ថ បហូតយោគ្គាតិ ពហុកេន ហត្ថិយោគ្គានីតា សមន្នាគតា។ អនត្តពលបោរិសាតិ អនត្តពលកាយោ។ អនាគតេតិ បរិយោសានំ អប្បត្តេ, អនតិក្កន្តេតិ អត្ថោ។ ចាតុមាសាតិ ចតុន្នំ វស្សិកមាសានំ បច្ឆិមទិវសភូតាយ រត្តិយា។ កោមុទិយាតិ ផុល្លកុមុទាយ។ មហាបុណ្ណេតិ បឋមំ សិតំ កត្វា បច្ឆា កថនសីលេ។ តមនុបុច្ឆីតិ តំ តេសុ អមច្ចេសុ ឯកេកំ អមច្ចំ អនុបុច្ឆិ។ បច្ចេកំ ព្រូថ យំ រុចិត្តិ សន្តាបិ តុម្ហេ អត្តនោ អត្តនោ អជ្ឈាសយានុរូបំ រុចិំ បច្ចេកំ មន្តាកថេថ។ កោមុទ្ទាតិ កោមុទី អជ្ជ។ ជុណ្ហត្តិ ជុណ្ហាយ និស្សយភូតំ ចន្ទមណ្ឌលំ អព្ភុគ្គច្ឆតិ។ ញបហតំ តមន្តិ តេន សត្ថា អន្ធការំ វិហតំ។ វុត្តិ អជ្ជ រត្តិំ ពលំ ឧបទ្ទុបំ វុត្តំ កាយរតិយា វិហរេយ្យាមាតិ។

ឥតិ រាជា អមច្ចេ បុច្ឆិ។ តេន តេ បុច្ឆិតា អត្តនោ អត្តនោ អជ្ឈាសយានុរូបំ កថំ កថយិំសុ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១៣៧។

“តតោ សេនាបតិ រញ្ញោ, អលីតោ ឧទព្រវិ;

‘ហត្ថី យោគ្គំ ពលំ សព្ពំ, សេនំ សន្នាហយាមសេ។

១១៣៨។

‘និយ្យាម ទេវ យុទ្ធាយ, អនត្តពលបោរិសា;

យេ តេ វសំ ន អាយន្តិ, វសំ ឧបនយាមសេ;

ឯសា មយ្ហំ សកា ពុទ្ធិ, អជិតំ ជិនយាមសេ’។

១១៣៩។

អលីតស្ស វចោ សុត្វា, សុតាយោ ឧទព្រវិ;

‘សន្តោ តុយ្ហមហារាជ, អមិត្តា វសមាគតា។

១១៤០។

‘តិក្លិត្តសត្វា បច្ចត្វា, តិចាតយត្យចត្តេទ;

ក្តត្តយោ ក្តស្សចោ អជ្ជ, ត ឃុង្គិ យយ ទ្យច្ចតិ៍

១១៤១៍

‘អត្ថបិតញ្ញា ពជ្ជញ្ញា, លិប្បំ អកិហទត្ត្យ តេ;

ទយស្ស ខេច ការេយហិ, តច្ចកឹតេ ស្យចាឌិតេ’៍

១១៤២៍

ស្យតាយស្ស ចខេចា ស្យត្វា, ចិឌេឃោ ឲតាខព្រាចិ;

‘សត្តោ ការយា យហាទាឌ, តិច្ចំ តច យ្យបដ្ឋិតា៍

១១៤៣៍

‘ត តេហតេ ត្យល្លកា ខេច, តច ការេយហិ ខេយាឌិត្យំ;

សខាបិ ការយា ស្យលកា, តេតំ ឌិត្តយតំ យយ៍

១១៤៤៍

‘សយលំា ព្រាហូលំា ចាបិ, ក្តបិសេយ្យ ឌាហ្យស្សុតំ;

ខឃោ តជ្ជ ចិតខេឃ កាក្លិ, អត្វេឆយុចិត្វ ក្លាសេ’៍

១១៩៣។

ពីជកស្ស វចោ សុត្វា, រាជា អង្គតិ មព្រវិ;

‘យថា ពីជកោ ភណតិ, មយ្ហម្បេតំវ រុច្ចតិ;

១១៩៤។

‘សមណំ ព្រាហ្មណំ វាបិ, ឧបាសេយ្យ ពហុស្សុតំ;

យោ នជ្ជ វិនយេ កង្ខំ, អត្ថធម្មវិទូ ឥសេ។

១១៩៥។

‘សព្ពេវ សន្តា ករោថ មតិំ, កំ ឧបាសេយ្យ បណ្ឌិតំ;

យោ នជ្ជ វិនយេ កង្ខំ, អត្ថធម្មវិទូ ឥសេ’។

១១៩៦។

វេទេហស្ស វចោ សុត្វា, អលាតោ ឯតទព្រវិ;

‘អត្ថាយំ មិគទាយស្មិំ, អចេលោ ធីរសម្មតោ។

១១៩៧។

‘គុណោ កស្សបគោត្តាយំ, សុតោ ចិត្រកថី គណី;

តំ ទេវ បយិរុបាសេយ្យ, សោ នោ កង្ខំ វិនេស្សតិ’។

໑໑໕໐.

“ອລີນສ຺ສ ວໂຈ ສຸຕ຺ວາ, ຣາຊາ ໂຈເທສິ ສາຣຖິໍ;

ມິຄາລຍໍ ຄມິສ຺ສາມ, ຍຸຕ຺ຕໍ ຍານໍ ອິທໍ ຕວ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຫຏ຺ຐຕ຺ຖິ ຕຸຏ຺ຐປຫຏ຺ຐໍ. ຊຏິນາຍເນຕິ ຍໍ ເຕ ອພິນໍ, ນໍ ພິນາຍ. ວເທາ ມມ ອຕ຺ຕາເນຍາຕິ. ຣາຊາ ຕສ຺ສ ກຖໍ ເນວ ປຏິເກ຺ຂາສິ, ນາພິນນ຺ທິ. ວທນ຺ໂຕຕິ ຣາຊານໍ ອລີນສ຺ສ ວຈນໍ ອນພິນນ຺ທນ຺ໂຕ ອປ຺ປຏິເກ຺ຂປນ຺ໂຕ ທິສ຺ວາ “ນາຍໍ ຍຸທ຺ທ຺ຸຍາເນຍາ, ອທມສ຺ສ ຊີວິຕໍ ຄນ຺ຫນ຺ໂຕ ກາມຄຸນາພິຣຕິ ຈນ຺ທິຍິສ຺ສາມີ”ຕິ ຊິນ຺ເຕຕ຺ວາ ວຕໍ “ສເຕ຺ຕ ຕຸຍ຺ຫນ຺ຕີ”ອາທິວຈນໍ ອໂວຈ.

ຊິນ຺ເນາວຕຈ຺ໂວຕິ ຣາຊາ ສຸນາຍສ຺ສປິ ວຈນໍ ນາພິນນ຺ທິ, ນ ປຏິເກ຺ຂາສິ. ຕເຕາ ຊິນ຺ເນາ “ອຍໍ ຣາຊາ ພຸເຍນ ຂິຕ຺ຕຍິ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ຕຸນ຺ຫິປເວຍ ຊິເຕາ, ປຓ຺ຑິຕາ ນາຍ ຣຍ຺ຍສ຺ສວນເຍາຖ຺ຖາ ເຫານ຺ຕີ, ຣຍ຺ຍສ຺ສວນຍສ຺ສ ຈນ຺ທິຍິສ຺ສາມີ”ຕິ ຊິນ຺ເຕຕ຺ວາ ວຕໍ “ສເຕ຺ຕ ກາມາ”ຕິອາທິວຈນໍ ອໂວຈ. ຕຕ຺ຖ ຕວຍຸປຏ຺ຐາຕີ ຕວ ອຸປຏ຺ຐາ. ເມາທິຕຸນ຺ຕີ ຕວ ກາເມຫິ ເມາທິຕໍ ອພິຣມິຕໍ ພຸທ຺ຂາຍ ນຕິ ນ ຫິ ວເຕ ກາມາ ທຸລ຺ລພາ. ເນຕໍ ຊິຕ຺ຕມຕໍ ມມາຕິ ວຕໍ ຕວ ກາເມຫິ ອພິຣມຕໍ ມມ ຊິຕ຺ຕມຕໍ ນ ເຫາຕິ, ນ ເມ ວຕ຺ຕ ຊິຕ຺ຕໍ ປກ຺ຂນ຺ທຕິ. ເຍາ ນຍ຺ຍາຕີ ເຍາ ເຕາ ອຍ຺ຍໍ. ອຕ຺ຕພຍຸຊິນ຺ຕີ ປີຕ຺ຸພອຕ຺ຕເທ຺ເຍາວ ປີຕ຺ຸພພຍຸທ຺ເທາ ຊານເນ຺ຕາ. ພ຺ເນຕີ ພ຺ນສິ ວສິຕຄຸເນາ.

ອຄ຺ຄຕິ ມເຕ຺ຕຕິ ອຄ຺ຄຕິ ອເຕ຺ຕຊິ. ມຍ຺ຫເມປຸຕ໌ຈ ຣຸຈ຺ຈຕີຕິ ມຍ຺ຫປິ ວຕເນ຺ຕຈ ຣຸຈ຺ຈຕິ. ສເຕ຺ຕຈ ສຕ຺ຕາຕິ ສເຕ຺ຕຈ ຕຸເຍ຺ຍາຄ ຊິນ຺ຍາຍາຕາ ມຕີ ກເຣາທ ຊິນ຺ເຕຈ. ອລີເນາ ວທເຣາຊິຕີ ຣເຍ຺ຍາ ກຈໍ ສຸຕ຺ວາ ອລີເນາ “ອຍໍ ມມ ຄຸລ຺ລປເກາ ຄຸເນາ ນາຍ ອາທີນເກາ ຣາຊ຺ຸຍາເນ ຈວຕິ, ນໍ ປນິສຕ຺ວາ ຣາຊຄຸລ຺ລປກໍ ກຣິສ຺ສາມີ”ຕິ ຊິນ຺ເຕຕ຺ວາ ວຕໍ “ອຕ຺ຕາຍ”ຕ຺ຕິອາທິວຈນໍ ອໂວຈ. ຕຕ຺ຖ ທີເຣຍຸເຕາຕີ ປຓ຺ຑິເຕາຕີ ເຍຸເຕາ. ກສ຺ສປເກາຕ຺ຕາຍຕ຺ຕິ ກສ຺ສປເກາເຣຕ຺ຕາ ອຍໍ. ສຸເຕາຕີ ພາຫຸສ຺ສຸເຕາ. ຄນິຕີ ຄນເຍຕ຺ວາ. ເຈາເຣສີຕີ ອານາເປສິ.

ຣເຍ຺ຍາ ນໍ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ສາຣຖິເຕາ ນທາ ກຣິສຸ. ນເຍຕ຺ວ ປກາເສເນ຺ຕາ ສຕ຺ວາ ອາຫ –

໑໑໕໑.

“ຕສ຺ສ ຍານໍ ອເຍາເທສຸໍ, ທຕ຺ຕໍ ຣູປິຍປກ຺ຂຣໍ;

ສຸກ຺ກຍງ຺ຄປຣິວາຣໍ, ປຓ຺ຑຣໍ ເທາສິຕາ ມຸຂໍ.

១១៨២។

“តត្រាសុំ កុមុទាយុត្តា, ចត្តារោ សិន្ធវា ហយា;

អនិលូបមសមុប្បាតា, សុទន្តា សោណ្ណមាលិនោ។

១១៨៣។

“សេតច្ឆត្តំ សេតរថោ, សេតស្សា សេតវីជនី;

វេទេហោ សហមច្ចេហិ, និយ្យំ ចន្ទោវ សោភតិ។

១១៨៤។

“តមភុយាយិស្សុ ពាហវោ, ខត្តិលក្ខរា ពាលិ;

អស្សបិដ្ឋិគតា វីរា, ភរា ភរចរានិបំ។

១១៨៥។

“សោ មុហុត្តញ្ច យាយិត្វា, យាភា ជុន្ហយាលត្តិយា;

វេទេហោ សហមច្ចេហិ, បត្តោ កុណមុបិកមិ។

១១៨៦។

“យេបិ តត្ថ តទា អាសុំ, ព្រាហ្មណិព្ភា សមាគតា;

ນ ເຕ ອປນຍີ ຣາຊາ, ອກຕໍ ຠູມິຍາກເຕ”ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ຕສ຺ສ ຍານນ຺ຕິ ຕສ຺ສ ຣເຎ຺ຎາ ຣຖໍ ເຍາຊຍິໍສຸ໌ ຈຕ຺ຕນ຺ຕິ ຈຕ຺ຕຍໍ໌ ຣູປິຍປຏ຺ຏນ຺ຕິ ຣຊຕປຣິຍາປຏ຺ຏໍ໌ ສຸວຓ຺ຓປຣິຈາຣນ຺ຕິ ປຣິສຸທ຺ທາຊຣູປປຣິຈາຣໍ໌ ເທາສິນາ ຍຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ວິກຕເທາສາຍ ຣຕ຺ຕິຍາ ຍຸຕໍ ວິຍ, ວນ຺ທສມິນ຺ຕິ ອເສ຺ສາ໌ ຕເນ຺ຕາສ຺ຕິ ຕເນ ອເຫສຸໍ໌ ກຸຍຸທາຕິ ກຸຍຸທວຓ຺ຓາ໌ ສິນ຺ທວາຕິ ສິນ຺ທວຊາຕິກາ໌ ອຕິລຸປຍສຍຸປ຺ປາຕາຕິ ວາຕສມິສເວກາ໌ ເສຕຕ຺ຕນ຺ຕິ ຕສ຺ມິໍ ຣເຖ ສຍຸສ຺ສາປິຕໍ ລຕ຺ຕຍິ ເສຕໍ ອເຫາສິ໌ ເສຕຣເທາຕິ ເສາປິ ຣເທາ ເສເຕາເຍວ໌ ເສຕສ຺ສາຕິ ອສ຺ສາປິ ເສຕາ໌ ເສຕພີຊນີຕິ ພີຊນີປິ ເສຕາ໌ ນິຍ຺ຍຸຕ຺ຕິ ເຕນ ຣເທນ ນິກ຺ຂນ຺ຕາ ອຍສ຺ສຸກາລປຣິວຸເຕາ ເວເທຫຣາຊາ ວເນ຺ທາ ວິຍ ເສາພຕິ໌

ນຣວຣາທິປຕ຺ຕິ ນຣວຣານໍ ອທິປຕິ ຣາຊາທິຣາຊານໍ໌ ເສາ ປຸຕ຺ຕ຺ຈ ຍາຍິຕ຺ວາຕິ ເສາ ຣາຊາ ປຸຕ຺ເຕ ນເວ ສຸຍ຺ຍາທໍ ກຕ຺ວາ໌ ປຕິ຺ຖ ກຸລຍຸປິກຍີຕິ ປຕິ຺ຖເກາວ ກຸລໍ ອາຊີວກໍ ສຸປິກຍິ໌ ເຍປິ ຕຕ຺ຖ ຕທາ ອາສຸຕ຺ຕິ ເຍປິ ຕສ຺ມິໍ ສຸຍ຺ຍາເນ ຕທາ ປຸເຣຕໍ ກຕ຺ວາ ຕໍ ອາຊີວກໍ ປຍິຣຸປິສຍາຕາ ນິສິນ຺ນາ ອເຫສຸໍ໌ ນ ເຕ ອປນຍີຕິ ອຍຍ຺ຍາເຍວ ເທາເສາ, ເຍ ຍໍ ປຍ຺ຍາ ອກຍິຍ຺ຍໍ, ຕຸເຍຍ຺ຍາ ວິຕ຺ຕຍິຕ຺ວາຕິ ເຕ ເຣາທຸເລ ວ ຂຸຕ຺ຂຸເນ ວ ຣເຎ຺ຎາເຍວ ອຕ຺ວາຍ ອກຕໍ ອກເຕາກາສໍ ຠູມິ ສຍາກເຕ ນ ສຸສ຺ສາເຣາ ກາເຣຕ຺ວາ ອປນຍີຕິ໌

ຕາຍ ປນ ຈູຍິສ຺ສກປຣິສາຍ ປຣິວຸເຕາວ ລຸກຍນ຺ຕ຺ ນິສີທິຕ຺ວາ ປຕິສນ຺ຖາຣຍກາສິ໌ ຕຍຕ຺ຖໍ ປກາເສນ຺ເຕາ ສຕ຺ວາ ອາຫ –

໑໑໔໔໌

“ຕເຕາ ເສາ ຍຸກ຺ກາ ກິສິຍາ, ຍຸກ຺ກຈິຕ຺ຕກສນ຺ເຕ຺ວ;

ຍຸກ຺ຍປັນ຺ເຕ຺ວ ຣາຊາ, ລຸກຍນ຺ຕ຺ ສຸປິຈິສິ໌

໑໑໔໕໌

“ກິສນ຺ຈ ຣາຊາ ສເຍ຺ຍາຊິ, ກຈ຺ຈ ສາຣລິຍໍ ຕເຕາ;

‘ກຈ຺ຈິ ຍາປກິຍໍ ກເນ຺ຕ, ວາຕາກຍຈິຍກ຺ຕາ໌

໑໑໔໖໌

‘ກຈ຺ຈິ ອກສິຣາ ວຸຕ຺ຕິ, ລຠສິ ປິຓ຺ຑຍາປນໍ;

ອປ຺ປາພາເຘາ ຈສິ ກຈ຺ຈິ, ຈກ຺ຂຸ ນ ປຣິຫາຍຕິ’

໑໑໕໐

ຕໍ ກຸເຓາ ປຕິສມ຺ໂມທິ, ເຈເຕຫິ ຈິນເຍ ຣຕໍ;

‘ຍາປນີຍໍ ມຫາຣາຊ, ສພ຺ພເມຕໍ ຕທູພຍໍ

໑໑໕໑

‘ກຈ຺ຈິ ທຸຍ຺ຍມ຺ປິ ເຈເຈຫ, ປຈ຺ຈ຺ນາ ນ ພາລີຍເຣ;

ກຈ຺ຈິ ອເຣາຄໍ ເຍາຄ຺ຄໍ ເຕ, ກຈ຺ຈິ ຈຫຕິ ຈາຫນໍ;

ກຈ຺ຈິ ເຕ ພ຺ຍາຘເຍາ ນຕ຺ຖິ, ສຣີຣສ຺ສຸປຕາປິຍາ’

໑໑໕໒

“ປຕິສມ຺ໂມທິເຕາ ຣາຊາ, ຕເຕາ ປຸຈ຺ຉິ ອນນ຺ຕຣາ;

ອຕ຺ຖໍ ຘມ຺ມຸຈ຺ຈ ຎາຍຈ຺ຈ, ຘມ຺ມກາເມາ ຣເຖສເພ

໑໑໕໓

‘ກຈ຺ຈໍ ຘມ຺ມໍ ຈເຣ ມເຈ຺ຈາ, ມາຕາປິຕູສຸ ກສ຺ສປ;

ກຈ຺ຈໍ ຈເຣ ອາຈຣິເຍ, ປຸຕ຺ຕທາເຣ ກຈ຺ຈໍ ຈເຣ

᪁᪁᪄᪨

‘ᨠᨳᩴ ᨧᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ, ᨠᨳᩴ ᩈᨾᨱᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮ;

ᨠᨳᨬ᩠ᨧ ᨻᩃᨠᩣᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨠᨳᩴ ᨩᨶᨷᨴᩮ ᨧᩁᩮ᪨

᪁᪁᪅᪨

‘ᨠᨳᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᨿᨳᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩴ;

ᨠᨳᨬ᩠ᨧᩮᨠᩮ ᩋᨽᨿᨭ᩠ᨮᩣ, ᨷᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᩋᨳᩮᩣ’’’ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨲᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᨾ᩠ᨿ᩠ᨿᩣᨿ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣ᪨ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩈᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᨾ᩠ᨿᩮ᩠ᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩮᨶ᪨ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩮ᪨ ᩈᨾᩮᩣᨵᩦᨲᩥ ᩋᩣᨵᩦᨶᨠᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩦᨶᩴ ᨠᨳᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨲᨲᩮᩣᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩣᩁᨱᩦᨿᩴ ᨠᨳᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᨿᩣᨷᨶᩦᨿᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᨲᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩉᩥ ᨿᩣᨷᩮᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ᪨ ᨵᩣᨲᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥᨿᨣ᩠ᨣᨲᩣᨲᩥ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᨲᩮ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ ᩈᨾᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩣ, ᨵᩣᨲᩣᨶᩴ ᨬ᩠ᨿᨣ᩠ᨣᨲᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᨣ᩠ᨣᨧᨣ᩠ᨣᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩣᨲᩣ ᨶ ᨻᩣᨵᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩋᨠᩈᩥᩁᩣᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨻᨩ᩠ᨫᩮᩣᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᨴᩩᨠ᩠ᨡᩅᩥᩁᩉᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᨲᩮ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᨻᩃᩅᩥᨿᩣᨶᩥ ᨶ ᨷᩁᩥᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨷᨭᩥᩈᨾᩮᩣᨴᩦᨲᩥ ᩈᨾᩮᩣᨴᨶᩦᨿᨠᨳᩣᨿ ᨷᨭᩥᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᨾᩮᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩴ ᨲᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨵᩣᨲᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥᨿᨣ᩠ᨣᨲᩣᨴᩥ, ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᨳᩮᩅ᪨ ᨲᨳᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᨿᩣ “ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨻᨩ᩠ᨫᩮᩣ ᨧᩈᩥ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᨶ ᨷᩁᩥᩉᩣᨿᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᨳᩮᩅ᪨

ᨶ ᨻᩣᩃᩥᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᨶᩣᨲᩥᨾᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨲᩥ ᨶ ᨠᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩁᩣᨲᩥ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩁᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨧ ᨬᩣᨿᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨷᩥᨲᩩᨻ᩠ᨻᩋᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧ ᨷᩥᨲᩩᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨧ ᨠᩣᩁᨱᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᨬ᩠ᨧ᪨ ᩑᩈᩣ ᩉᩥ “ᨠᨳᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩁᩮ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩩᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨴᩦᨷᨠᩴ ᨷᩥᨲᩩᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᩥᨲᩩᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩣᩁᨱᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᨬ᩠ᨧ ᩑᩅ ᨠᨳᩮᨳᩣᨲᩥ ᨻᩣᩉᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨬᩣᨿᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨳᨬ᩠ᨧᩮᨠᩮ ᩋᨽᨿᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩋᨽᨿᩮ ᨮᩥᨲᩣ ᨠᨳᩴ ᨶᩥᩁᨿᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨳᩮᩣ ᩋᨷᩣᨿᩮ ᨧ ᨷᨲᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩣᩅᨠᨾᩉᩣᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨸᩩᩁᩥᨾᩔ ᨸᩩᩁᩥᨾᩔ ᩋᩃᩣᨽᩮᨶ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩴ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᨠᩴ ᨾᩉᩮᩣᩈᨵᨷᨬ᩠ᨬᩣᨴᩦᨶᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᨣ᩠ᨣᨲᩮᨣ᩠ᨣᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥᨠᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨷᩣᩃᩥᩴ ᩋᩣᨴᩥᨠᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨

ᩈᩮᩣᨷᩥ ᨲᩮᨶ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨶᩩᩁᩪᨷᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩴ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣᨭᩥᩴ ᨯᩮᩣᨱ᩠ᨯᩮᨶ ᨷᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᨳᨷᩥᨲᩥᨿᩴ ᨠᨳᨧᩮᨲᩥ ᨶᩥᨷᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨧ “ᨸᩩᨲ᩠ᨲ,

ມຫາຣາຊາ”ຕິ ໂອກາສໍ ກາເຣຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ມິຈ຺ຉາວາທໍ ປຏ຺ຐເປສິ. ຕມຕ຺ຖໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ສຕ຺ຖາ ອາຫ –

໑໑໘໖.

“ເວເທຫສ຺ສ ວໂຈ ສຸຕ຺ວາ, ກສ຺ສໂປ ເອຕທພ຺ຣວິ;

‘ສຸໂຓຫິ ເມ ມຫາຣາຊ, ສຈ຺ຈໍ ອວິຕຖໍ ປທໍ.

໑໑໘໗.

‘ນຕ຺ຖິ ຘມ຺ມຈຣິຕສ຺ສ, ຜລໍ ກລ຺ຍາຓປາປກໍ;

ນຕ຺ຖິ ເທວ ປໂຣ ໂລໂກ, ໂກ ຕໂຕ ຫິ ອິຘາຄໂຕ.

໑໑໘໘.

‘ນຕ຺ຖິ ເທວ ປິຕໂຣ ວາ, ກຸໂຕ ມາຕາ ກຸໂຕ ປິຕາ;

ນຕ຺ຖິ ອາຈຣິໂຍ ນາມ, ອທນ຺ຕໍ ໂກ ທເມສ຺ສຕິ.

໑໑໘໙.

‘ສມຕຸລ຺ຍານິ ຠູຕານິ, ນຕ຺ຖິ ເຊຏ຺ຐາປຈາຍິກາ;

ນຕ຺ຖິ ພລໍ ວີຣິຍໍ ວາ, ກຸໂຕ ອຸຏ຺ຐານໂປຣິສໍ;

ນິຍຕານິ ຫິ ຠູຕານິ, ຍຖາ ໂຄຏວິໂສ ຕຖາ.

໑໑໙໐.

'លទ្ធេឃ្យំ លកេត យេច្ឆា, តត្ថ ជាភផល់ ក្យេតា;

ភត្ថិ ជាភផល់ នេច, អចយោ នេចចឹរិយោ.

១១៨.

'ចាលេហិ ជាតិ បញ្ញត្តំ, បណ្ឌិតេហិ បដិដ្ឋិតំ;

អចយោ នេត្តិ ឌីរាតិ, ចាលិ បណ្ឌិតយាតិកោ'"តិ.

តត្ថ ព្ទសាកេតាតិ តទេតា បទលេកិតា ព្ទសាកេតា ភាយ ភត្ថិ. ភត្ថិ នេច បិតទោ ចាតិ នេច, អឃ្យកបេឃ្យកាទយោ ចា ភត្ថិ, តេសុ អយន្តេសុ ក្យេតា យាតា ក្យេតា បិតា. ឃថា កោដចិយោតថាតិ កោដចិយោ ទុច្ចតិ បច្ឆាចន្តោ, ឃថា ភាចាឃ បច្ឆាចន្តោ ភាចយេច អត្យាច្ឆតិ, តថា ព្ទយ យត្វា ភិឃតយេច អត្យាច្ឆត្តីតិ ចទតិ. អចយោ នេចចឹរិយោតិ ឯចំ ជាភផលេ អយតិ យោ កោចិ ចាលេលិ ជាតិ នេតិ, យោ អចយោ អចិរិយោ ភ អត្តកោ ចយេភ ចាលេភ នេតិ, ជាភផល់ បភ អត្ថិតិ យញ្ញាឃ អញ្ញោយំ អត្ថចាលិភិ យទ្ធិត្វា នេតីតិ ឌីបេតិ. ចាលេហិ ជាតិ បញ្ញត្តន្តិ "ជាតិ ជាតញ្ញ"ត្តិ អត្ថចាលេហិ បញ្ញត្តំ អនុញ្ញាតំ, តំ ជាតិ ចាលិយេច នេត្តិ, បណ្ឌិតា បដិក្កោសន្តិ.

ឯចំ ជាភស្ស និយាមំ ចណ្ណេត្វា ព្ទជាភិ បាបស្ស និយាមកំ ចណ្ណេន្តោ អាហ –

១១៩.

"យត្តិយេ យស្សតា កាឃា, អទេច្ឆា អចិកោបិនោ;

តេទោ បថចី អាបេបិ ច, ចាយោ យុវំ ទ្វាទក្ខិយេ;

ឌីចេ ច យត្តិយេ កាឃា, ឃេឃំ លេត្វា ភ ចិដ្ឋតិ.

១១៩.

“នត្ថិ ហន្តា ច ឆេត្តា ចា, ហញ្ញោ យេវាបិ កោចិ នំ;

អន្តរេនេវ កាយានំ, សត្ថានិ វីតិវត្តរេ។

១១៨៣។

“យោ ចាបិ សិរមាទាយ, បរេសំ និសិតាសិនា;

ន សោ ឆិន្ទតិ តេ កាយេ, តត្ថ បាបផលំ កុតោ។

១១៨៤។

“ចុល្លាសីតិមហាកប្បេ, សព្វេ សុជ្ឈន្តិ សំសរំ;

អនាគតេ តម្ហិ កាលេ, សញ្ញតោបិ ន សុជ្ឈតិ។

១១៨៥។

“ចរិត្វាបិ ពហុំ ភទ្រំ, នេវ សុជ្ឈន្តិនាគតេ;

បាបញ្ចេបិ ពហុំ កត្វា, តំ ខណំ នាតិវត្តរេ។

១១៨៦។

“អនុបុព្ពេន នោ សុទ្ធិ, កប្បានំ ចុល្លសីតិយា;

និយតិំ នាតិវត្តាម, វេលន្តមិវ សាគរោ”តិ។

តត្ថ កាយាតិ សមូហា។ អវិកោបិនោតិ វិកោបេតុំ ន សក្កា។ ជីវេតិ ជីវោ។ “ជីវោ”តិបិ បាឋោ, អយមេវ អត្ថោ។ សត្តិមេ កាយាតិ

ឦយេ សត្ត កាយា។ ហញ្ញោ យេចាបិ កោចិ តត្ថិ យោ ហញ្ញោយ្យ, សោបិ តត្វេច។ ចិតិចត្តទេតិ ឦយេំ សត្តត្ថិ កាយាតំ អត្តទេយេច ចទេត្តិ , លិត្តិត្យំ ត សក្កោត្តិ។ សិទយាគាយាតិ បទេសំ សិំសំ កហេត្វា។ តិសិតាសិតាតិ តិសិតេត អសិតា លិត្តតិ, ត សោ លិត្តតីតិ សោបិ តេ កាយេ ត លិត្តតិ, បឆចិ បឆចិយេច ឪបេតិ, អាបិគយោ អាបិឌិកេ, ឃុលក្យក្លខិចា អាកាសំ បក្លត្តិតិ គស្សេតិ។

និសទត្តិ មហារាជ, ឦយេ សត្តា ឦយំ បឆចិ ឲកាយំសលិ កត្វាបិ ឲត្តកេ កប្យេ និសទត្តា ឃុញ្ញតិ។ អញ្ញាត្រ ហិ និសោទា សត្តេ សោឆេត្យំ សយត្វេា តាយ តត្តិ, សត្តេ និសោទតេច ឃុញ្ញតិ។ អតាកតេ តយិក្រាលេតិ ឃចាចុត្តេ បត ឲតាស្សំ កាលេ អតាកតេ អប្យត្តេ អត្តទា សញ្ញោតាបិ បរិឃុត្តសីលេបិ ត ឃុញ្ញតិ។ តំលលត្តិ តំ ចុត្តប្យកាទំ កាលិ។ អតុប្បុត្តេត តោ ឃុត្តិតិ អយ្យាកំ ចាគេ អតុប្បុត្តេត ឃុត្តិ, សត្តេសំ អយ្យាកំ អតុប្បុត្តេត ឃុត្តិ កចិស្សតីតិ អត្វេា។ ឦតិ សោ ឪន្តេគចាគោ អត្តោតា ចាយេត សកចាគំ តិប្យគេសតោ កឆេសីតិ។

១១៩៨។

“កស្សបស្ស ចចោ សុត្វា, អលិតោ ឲតគទ្រាចិ;

“ឃឆា កគត្តោ កឍតិ, យឃ្យទេយ្យតំច ទុច្ឆតិ។

១១៩៩។

‘អហយ្យិ បុរិយំ ឌាតិំ, សទេ និសទិតត្តោតា;

បិក្តលេិ តាយហំ អាឃិំ, លុក្ខោ កោឈាតកោ បុទេ។

១២០០។

‘ឆាទ្រាឍាឃិឃំ ចិតាឃំ, ឆាហុំ បិបំ យឃា កតំ;

ឆាហុ យឃា ហតា បិឍា, យហិំសា ឃ្វកទា អឌា។

១២០១។

‘តតោ ចុតោ ឥធ ជាតោ, ឥទ្ធេ សេនាបតិកុលេ;

នត្ថិ នូន ផលំ បាបំ, យោហំ ន និរយំ គតោ’”តិ។

តត្ថ អលាតោ ឯតទព្រវីតិ សោ កិរ កស្សបទសពលស្ស ចេតិយេ អនោជបុប្ផទាមេន បូជំ កត្វា មរណសមយេ អញ្ញេន កម្មេន យថានុភាវំ ចវិត្វា សំសារេ សំសរន្តោ ឯកស្ស បាបកម្មស្ស និស្សន្ទេន គោឃាតកកុលេ និព្ពត្តិត្វា ពហុំ បាបមកាសិ។ អថស្ស មរណកាលេ កម្មបដិច្ឆន្នោ វិយ អគ្គិ ឯត្តកំ កាលំ ឋិតំ តំ បុញ្ញកម្មំ ឱកាសមកាសិ។ សោ តស្សានុភាវេន ឥធ និព្ពត្តិត្វា តំ វិភូតិំ បត្វា, ជាតិំ សរន្តោ បន អតីតានន្តរតោ បរំ បរិសរិតុំ អសក្កោន្តោ “គោឃាតកកម្មំ កត្វា ឥធ និព្ពត្តោស្មី”តិ សញ្ញាយ តស្ស វាទំ ឧបត្ថម្ភេន្តោ ឥទំ “យថា ភទន្តោ ភណតី”តិអាទិវចនំ អព្រវិ។ តត្ថ សរេ សំសិតត្តនោតិ អត្តនោ សំសិតំ សរាមិ។ សេនាបតិកុលេតិ សេនាបតិកុលស្មិំ។

១១០២។

“អថេត្ថ ពីជកោ នាម, ទាសោ អាសិ បដច្ចរី;

ឧបោសថំ ឧបវសន្តោ, គុណសន្តិកុបាគមិ។

១១០២។

“កស្សបស្ស វចោ សុត្វា, អលាតស្ស ច ភាសិតំ;

បស្សសន្តោ មុហុំ ឧណ្ហំ, រុទំ អស្សូនិ វត្តយី”តិ។

តត្ថ អថេត្ថាតិ អថ ឯត្ថ ឯតិស្សំ មិថិលិយំ។ បដច្ចរីតិ ទលិទ្ទោ កបណោ អហោសិ។ គុណសន្តិកុបាគមីតិ គុណស្ស សន្តិកំ កិញ្ចិទេវ ការណំ សោស្សាមីតិ ឧបគតោតិ វេទិតព្ពោ។

១១០៣។

“តមនុបុច្ឆិ វេទេហោ, ‘កិមត្ថំ សម្ម រោទសិ;

ກິໍ ເຕ ສຸຕໍ ວາ ທິຕ຺ຖໍ ວາ, ກິໍ ວໍ ເວເທສິ ເວທກ’’ຕ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກິໍ ວໍ ເວເທສິ ເວທກຕ຺ຕິ ກິໍ ຕາວ ຕຸໍ ກາຍິກໍ ວາ ເຈຕສິກໍ ວາ ເວທກໍ ປເວທຍິ, ອຸຈໍ ເສາຣເຕ຺ຕາ ຍໍ ເວເທສິ ທາຕາເປສິ, ຕ຺ຸຕາຕເຍຈ ຕໍ ກຕ຺ວາ ຍຍ຺ຍາອາຊິກ຺ຂາຫີຕິ.

໑໒໐໓.

“ເວເທຫສ຺ສ ວເຈາ ສຸຕ຺ວາ, ຄີເທເກາ ອຸຕຣ຺ຍຸວິ;

‘ຕຕ຺ຖ ເຍ ເວທຕາ ທຸກ຺ຂາ, ຍຫາເສທ ສຸເຄາຫິ ເຍ.

໑໒໐໔.

‘ອຫຍ຺ຍິ ປຸຣິຍໍ ທາຕິ, ນເສາຍິ ສຸລຍຕ຺ຕເຕາ;

ນາເກຕາຫໍ ປຸເສ ອາສິ, ຄາຈເນ຺ຕິ ຄຸເຄາ ສເຕາ.

໑໒໐໕.

‘ນຍຸເຕາ ເກາຫຸລິກ຺ຂາຕໍ, ນໍຊີຄາກເສຕາ ສຸຊີ;

ຕ ຈາປິ ປິປກໍ ກຍໍ, ນເສາຍິ ກຕຍຕ຺ຕເຕາ.

໑໒໐໖.

‘ຕເຕາ ຈຸຕາຫໍ ເວເທຫ, ຕ຺ຖຈ ທາເຕາ ທຸຣິຕ຺ຖິຍາ;

ກຂ຺ຍິ ປຸຍຂ຺ຈາສິຍາ, ຍເຕາ ທາເຕາ ສຸທ຺ກເຕາ.

១១០៩។

‘ឯវម្បិ ទុក្ខតោ សន្តោ, សមចរិយំ អធិដ្ឋិតោ;

ឧបដ្ឋកាហំ កតញ្ញុស្ស, ចជាមិ ឃោរេ បន្ទតិ។

១១១០។

‘ចាតុទ្ទិសិ បញ្ចាកសិ, សកា ឧបចសាយតំ;

ន ចាបិ ក្ខេត ហិនាយិ, ខេឃ្យំ ចាបិ ចិចជ្ជយំ។

១១១១។

‘សព្ពេច ហិ ភ្ញេភតំ, សុចិណ្ណំ កចតិ ភិបៀសំ;

ភិទត្តំ យញ្ញាជំ សីសំ, អសិតោ កាសតី យជា។

១១១២។

‘កលិយេច ភ្ញភ គហ្យាមិ, អសិបេប្យា ទុត្តកោ យជា;

កដំ អសិតោ គហ្យាតិ, កិតចោសិក្លិតោ យជា។

១១១៣។

‘ក្ខាទំ ភព្យជិបស្ស្យាមិ, ខេយភ គន្ធាមិ សុក្កតិ;

តស្មា រាជ បរោទាមិ, សុត្វា កស្សបភាសិត’”ន្តិ។

តត្ថ ភាវសេដ្ឋីតិ ឯវំនាមកោ អសីតិកោដិវិភវោ សេដ្ឋិ។ គុណេ រតោតិ គុណម្ហិ រតោ។ សម្មតោតិ សម្ភាវិតោ សច្ឆិតោ។ សុចីតិ សុចិកម្មោ។ ឥធ ជាតោ ទុរិត្ថិយាតិ ឥមស្មិំ មិថិលនគរេ ទលិទ្ទិយា កបណាយ កុម្ភទាសិយា កុច្ឆិម្ហិ ជាតោស្មីតិ។ សោ កិរ បុព្ពេ កស្សបពុទ្ធកាលេ អរញ្ញេ នដ្ឋំ ពលិពទ្ទំ គវេសមានោ ឯកេន មគ្គមូឡ្ហេន ភិក្ខុនា មគ្គំ បុដ្ឋោ តុណ្ហីហុត្វា បុន តេន បុដ្ឋោ កុជ្ឈិត្វា “សមណ, ទាសា នាម មុខរា ហោន្តិ, ទាសេន តយា ភវិតព្ពំ, អតិមុខរោសី”តិ អាហ។ តំ កម្មំ តទា វិបាកំ អទត្វា ភស្មច្ឆន្នោ វិយ បាវកោ ឋិតំ។ មរណសមយេ អញ្ញំ កម្មំ ឧបដ្ឋាសិ។ សោ យថាកម្មំ សំសារេ សំសរន្តោ ឯកស្ស កុសលកម្មស្ស ពលេន សាកេតេ វុត្តប្បការោ សេដ្ឋិ ហុត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ អកាសិ។ តំ បនស្ស កម្មំ បច្ឆិមំ និហិតនិធិ វិយ ឋិតំ ឱកាសំ លភិត្វា វិបាកំ ទស្សតិ។ យំ បន តេន តំ ភិក្ខុំ អក្កោសន្តេន កតំ បាបកម្មំ, តស្ស តស្មិំ អត្តភាវេ វិបាកំ អទាសិ។ សោ អជានន្តោ “ឥតរស្ស កល្យាណកម្មស្ស ពលេន កុម្ភទាសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តោស្មី”តិ មញ្ញមានោ ឯវមាហ។ យតោ ជាតោ សុទុគ្គតោតិ សោហំ ជាតកាលតោ បដ្ឋាយ អតិទុគ្គតោតិ ទីបេតិ។

សមចរិយមធិដ្ឋិតោតិ សមចរិយាយមេវ បតិដ្ឋិតោម្ហីតិ អត្ថោ។ ឯកំសេន ឯតំ មញ្ញិតំ សីលន្តិ ទេវ, អហំ សីលំ នាម និរត្ថកំ មញ្ញេ។ អលាតោតិ យថា អយំ អលាតសេនាបតិ “មយា បុរិមភវេ ពហុំ បាណាតិបាតកម្មំ កត្វា សេនាបតិដ្ឋានំ លទ្ធ”ន្តិ ភាសតិ, តេន ការណេនាហំ និរត្ថកំ សីលន្តិ មញ្ញាមិ។ កលិមេវាតិ យថា អសិប្បោ អសិក្ខិតោ អក្ខធុត្តោ បរាជយគ្គាហំ គណ្ហាតិ, តថា ខត គណ្ហាមិ, បុរិមភវេ អត្តនោ សាបតេយ្យំ នាសេត្វា ពាលាតិ ទុក្ខំ អត្ថកថាមិ។ កស្សបភាសិតន្តិ កស្សបគោត្តស្ស អចេលកស្ស ភាសិតំ សុត្វាតិ វទតិ។

១៦៣។

“ពីជកស្ស វចោ សុត្វា, រាជា អង្គតិ មព្រវិ;

‘នត្ថិ ទ្វារំ សុគតិយា, និយតិំ កង្ខ ពីជក។

១៦៤។

‘សុខំ វា យទិ វា ទុក្ខំ, និយតិយា កិរ លព្ភតិ;

សំសារសុទ្ធិ សព្ពេសំ, មា តុរិត្ថោ អនាគតេ។

໑໑໑໙໌

‘ອຫຍ຺ປິ ປຸເພ຺ພ ກລ຺ຍາເຓາ, ຕ຺ຣາຫ຺ມຸເຕ຺ຕເປ຺ສຸ ຍ຺ຍາຈເຣີ;

ເຈາຫາເຣຍ຺ຣຸນາເສນ຺ເຕາ, ເຣຕິຫຶເຕາ ຫຈ຺ຈເຣາ’”ຕິ໌

ຫຕ຺ຖ ອຍ຺ຍຕິ ຍເຕ຺ຕຊີຕິ ປເຌຍເຍວ ຕ຺ວຫເຣສໍ ຈິຕ຺ຕໍ, ປສ຺ສາ ຊີຍກສ຺ສາຕິ ທິລ຺ລໍ ຈວຕິ ສຸຕ຺ວາ ຕຍ຺ຍໍ ຍິສ຺ສາຊີໍ ກເຫຕ຺ວາ ຉຕິ “ຖຕ຺ຖ

ຊ຺ຈາເຣ”ຕ຺ຕິອາຊີຈວຖຍຕ຺ຣຈິ໌ ຄິຍຕິ ກລ຺ລາຕິ ສຍ຺ຍ ຊີຍກ, ຄິຍຕິເຍວ ຈຼເລີເກຫິ໌ ຈຸລ຺ລາສີຕິຍຫາກປ຺ປຍາເຓາ ກາເລີເຍວ ຫິ ສເຕ຺ຕ

ເສາເຉຕິ, ຕໍ ອຕິຕຸຣິເຕາຕິ ອຌິປ຺ປາເຍເຖຈຍາຫ໌ ອເຖາເຕຕິ ຕສ຺ສ໌ ກາເລ ອສຍ຺ຍເຕ຺ຕ ອຕ຺ຕຣາຈ ເຊວເລີກໍ ກສ຺ສາຍີຕິ ຍາ ຕຸຣິເຕ຺ຕາ໌

ຍ຺ຍາຈເຣີຕິ ຕ຺ຣາຫ຺ມເຓສຸ ຈ ກຫປຕິເກສຸ ຈ ເຕສໍເຍວ ກາຍເຈຍ຺ຍາຈສ຺ຊາຖາຊີກຍຸກເຣເຓຖ ຍ຺ຍາຈເຣີ ອເຫາສິ໌ ເຈາຫາເຣຕ຺ຕິ

ຈິຄິສ຺ສຍຊ຺ຊາເຖ ຄິສີຊີຕ຺ວາ ຣາຊກິສ຺ຈ ເຈາຫາເຣ ອຖຸນາສເຕ຺ຕາຈ໌ ເຣຕິຫຶເຕາ ຫຈ຺ຈເຣາຕິ ຉຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ກາຍກຸລເຣຕິຍາ ປຣິຫຶເຖາຕິ໌

ຉຈສ຺ຈາ ປຖ ຈຕ຺ວາ “ກເຕ຺ຕ ກສ຺ສປ, ຍຍໍ ຉຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ປຍຊ຺ຊີຍາ ຕ຺ວຊາຄິ ປຖ ອເຍຕ຺ຕິ ອາຈຣິເຍາ ລເຊ຺ຊາ, ຕ຺ວເຕາ ປຊ຺ຈາຍ ກາຍເຣຕິເຍວ

ອຖຸກຈິສ຺ສາຍ, ຕຸຍ຺ຫາກໍ ສຕ຺ຕິເກ ຕ຺ວເຕາ ຊ຺ຈຕ຺ຕຣິ ຌຍຸສ຺ສຈຖຍ຺ປີ ເຖາ ປປເສ຺ຈາ ກຈິສ຺ສຕິ, ຄິຊ຺ຈຈ ຕຸເຍ຺ຍຍໍ ກຍິສ຺ສາຍາ”ຕິ ອາປຸສ຺ສເຕ຺ຕາ ອາຫ –

໑໑໑໕໌

“ປຸຖປິ ກເຕ຺ຕ ຊເຊ຺ລຍ຺ຍ, ສຍ຺ຍຕິ ເຈ ກຈິສ຺ສຕີ”ຕິ໌

ຫຕ຺ຖ ສຍ຺ຍຕິ ເຈຕິ ຉກສ຺ສິ ຉາເຖ ເຈ ເຖາ ສຍາກເຍາ ກຈິສ຺ສຕິ,ເຖາ ເຈ, ອສຕິ ປຸຊ຺ຊາຫເລ ກໍ ຫຍາ ຊີເຊ຺ຊາຕາຕິ໌

“ຕ຺ວຊໍ ຈຕ຺ວາຖ ເຈເຊເຫາ, ປສ຺ກາ ສຄິເຈສຖ”ຕ຺ຕິ;

ຫຕ຺ຖ ສຄິເຈສຖຕ຺ຕິ ຄິລ຺ລເຈ, ຕ຺ວຊໍ ຈຈຕິ ເຈເຊຫຣາຊາ ຈຕ຺ວາ ຣຊໍ ອກິຣຸຍ຺ຫອຕ຺ຕເຖາ ຄິເຈສຖໍ ຈຕ຺ກປິສາຊຫລເຍວ ປຊີເກຕາ໌

ຣາຊາ ປເຌຍໍ ກຸລສຕ຺ຕິກໍ ກຕ຺ວາ ຕໍ ຈຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປຊ຺ຈາປຸສ຺ສິ໌ ອາກສ຺ສເຕ຺ຕາ ປຖ ອຈຊ຺ຊິຕ຺ວາຈ ອາເກຕາ໌ ກຸເຓາ ອຕ຺ຕເຖາ ອກຸລຕາຍ ຈຕ຺ຖຍ຺ປີ

ຖາລຕ຺ວ, ປິລ຺ລາຊີກໍ ສກ຺ກາເຣ ກິເຍວ ລສ຺ສຕິ໌ ຣາຊາປິ ຕໍ ຣຕ຺ຕິ ຊີຕິຖາເຍຕ຺ວາ ປຸຖຊີວເສ ອຍເຊ຺ຈ ສຕ຺ຕິປເຣຕ຺ວາ “ກາຍກຸເລ ເຍ ຊ຺ປຊ຺ຈາເຣປຈ,

ອຫໍ ຕ຺ວເຕາ ປຊ຺ຈາຍ ກາຍກຸລສຸລເຍວ ອຖຸກຈິສ຺ສາຍິ, ຖ ເຍ ອຊ຺ຊາຖິ ກິສ຺ຈາຖິ ອາເຣາເຈຕຊ຺ຊາຖິ, ຈິຄິສ຺ສຍກິສ຺ຈ ອສຸເກາ ຈ ອສຸເກາ ຈ

ກເຣາຕຸ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ກາຍເຣຕິຍເຕ຺ຕາ ອເຫາສິ໌ ຫຍຕ຺ຕ ປກາເສເຕ຺ຕາ ສຕ຺ຕາ ອາຫ –

᪁᪂᪁᪈᪨

“ᨲᨲᩮᩣ ᩁᨲ᩠ᨿᩣ ᩅᩥᩅᩈᩣᨶᩮ, ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾ᩠ᩉᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᨲᩥ;

ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩍᨴᩴ ᩅᨧᨶᨾᨻᩕᩅᩥ᪨

᪁᪂᪁᪉᪨

‘ᨧᨶ᩠ᨴᨠᩮ ᨾᩮ ᩅᩥᨾᩣᨶᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᩈᨴᩣ ᨠᩣᨾᩮ ᩅᩥᨵᩮᨶ᩠ᨲᩩ ᨾᩮ;

ᨾᩣ ᩏᨸᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ, ᨣᩩᨿ᩠ᩉᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᩥᨿᩮᩈᩩ ᨧ᪨

᪁᪂᪂᪀᪨

‘ᩅᩥᨩᨿᩮᩣ ᨧ ᩈᩩᨶᩣᨾᩮᩣ ᨧ, ᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩥ ᩋᩃᩣᨲᨠᩮᩣ;

ᩑᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶ᩠ᨲᩩ, ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᨠᩩᩈᩃᩣ ᨲᨿᩮᩣ’᪨

᪁᪂᪂᪁᪨

“ᩍᨴᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩅᩮᨴᩮᩉᩮᩣ, ᨠᩣᨾᩮᩅ ᨻᩉᩩᨾᨬ᩠ᨬᨳ;

ᨶ ᨧᩣᨸᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩥᨻ᩠ᨽᩮᩈᩩ, ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᨠᩥᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨾᩣᩅᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾ᩠ᩉᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ᪨ ᨧᨶ᩠ᨴᨠᩮ ᨾᩮᨲᩥ ᨾᨾ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩮ ᨧᨶ᩠ᨴᨠᨸᩣᩈᩣᨴᩮ᪨ ᩅᩥᨵᩮᨶ᩠ᨲᩩ ᨾᩮᨲᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨠᩣᨾᩮ ᩈᩴᩅᩥᨴᩉᨶ᩠ᨲᩩ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨶ᩠ᨲᩩ᪨ ᨣᩩᨿ᩠ᩉᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᩥᨿᩮᩈᩪᨲᩥ ᨣᩩᨿ᩠ᩉᩮᩈᩩᨸᩥ ᨸᨠᩣᩈᩥᨿᩮᩈᩩᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ ᨿᩴ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨾᩣ ᩏᨸᨠᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩁᨱᩮ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ᪨ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶ᩠ᨲᩪᨲᩥ ᨾᨿᩣ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩔ ᨠᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩮᩈᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶ᩠ᨲᩪᨲᩥ᪨

១១១១។

“តតោ ទ្វេសត្តរត្តស្ស, វេទេហស្សត្រជា បិយា;

រាជធីតា រុចា នាម, ធាតិមាតរមព្រវិ។

១១១២។

“អលង្ករោថ មំ ខិប្បំ, សខិយោ ចាលង្ករោន្តុ មេ;

សុវេ បន្នរសោ ទិព្យោ, គច្ឆំ ឥស្សរសន្តិកេ។

១១១៣។

“តស្សា មាល្យំ អភិហរិំសុ, ចន្ទនញ្ច មហារហំ;

មណិសង្ខមុត្តារតនំ, នានារត្តេ ច អម្ពរេ។

១១១៤។

“តញ្ច សោណ្ណមយេ បីឋេ, និសិន្នំ ពហុកិត្ថិយោ;

បរិកិរិយ អសោភិំសុ, រុចំ រុចិរវណ្ណិនិ”ន្តិ។

តត្ថ តតោតិ តតោ រញ្ញោ កាឡបក្ខេ លក្ខិតទិវសតោ បដ្ឋាយ។ ទ្វេសត្តរត្តស្សាតិ ចុទ្ទសមេ ទិវសេ។ ធាតិមាតរមព្រវីតិ បិតុ សន្តិកំ គន្តុកាមា ហុត្វា ធាតិមាតរមាហ។ សា កិរ ចាតុទ្ទសេ ចាតុទ្ទសេ បញ្ចសតកុមារិកាហិ បរិវុតា ធាតិគណំ អាទាយ មហន្តេន សិរិវិលាសេន អត្តនោ សត្តភូមិកា រតិវឌ្ឍនបាសាទា ឱរុយ្ហ បិតុ ទស្សនត្ថំ ចន្ទកបាសាទំ គច្ឆតិ។ អថ នំ បិតា ទិស្វា តុដ្ឋមានសោ ហុត្វា មហាសក្ការំ ការេត្វា ឧយ្យោជេន្តោ “អម្ម, ទានំ ទេហី”តិ សហស្សំ ទត្វា ឧយ្យោជេតិ។ សា អត្តនោ និវេសនំ អាគន្ត្វា បុនទិវសេ ឧបោសថិកា ហុត្វា កបណទ្ធិកវណិព្វកយាចកានំ មហាទានំ ទេតិ។ រញ្ញោ កិរស្សា ឯកោ ជនបទោបិ ទិន្នោ។ តតោ អាយេន សព្ពកិច្ចានិ

ករោតិ។ តទា បន “រញ្ញា កិរ ក្យហំ អាឌីចកំ តិស្សាយ ពិណ្ឌាយស្សតំ គហិត”ន្តិ សកលនគរេ ឯកកោលាហលំ អហោសិ។ តំ បវត្តិំ រុទាយ ញាតិយោ សុត្វា រាជឃរតាយ អារោចយិំសុ “អយ្យ, បិតរា កិរ តេ អាឌីចកស្ស កថំ សុត្វា ពិណ្ឌាយស្សតំ គហិតំ, សា កិរ ចត្វាសុ នគរទ្វារេសុ ញាតសាលាយោ ចិត្តសារេត្វា បរបរិក្ខិតា ខត្តិយោ ច កុមារិកាយោ ច បស្សយ្ហាគារេន គហិត្វា អាហារេតិ, រញ្ញោ ន ចិរាយតិ, កាយបទុត្តារេបច កិរ ខាទតា”តិ។ សា តំ កថំ សុត្វា អត្តមនា ហុត្វា “កថញ្ហិនាម មេ តាតោ អបគតស្សុក្កម្មំ និល្លជ្ជោ តក្កោកាក្កំ រូបសម្បត្តិំ បញ្ហាបុច្ឆិស្សតិ, តត្ថ ឆព្ពិកាសយហព្ភាហូលោ កម្មចានិតោ រូបសម្បត្តិំ បុច្ឆិតព្ពា សិយា, ឆេបត្វា តោ បន មំ អញ្ញោ យឃ្យាបិតរំ ពិណ្ឌាយស្សតា អបនេត្វា សម្មាយស្សតេ បតិដ្ឋាបេតុំ សមេត្វា នាម តត្តិ។ អហញ្ហិអតីតា សត្ត, អនាគតា សត្តាតិ ចុទ្ទស ខាតិយោ អនុស្សរាមិ, តស្មា បុត្តោ មយា កតំ បាបកម្មំ កត្វា បាបកម្មស្ស ផលំ ទស្សត្តិ មម បិតរំ ពិណ្ឌាយស្សតា មោចេស្សាមិ។ សចេ បន អញ្ញេន គមិស្សាមិ, អថ មំ បិតា ‘អម្ម, ត្វំ បុត្តោ អទ្ធានេន អាគច្ឆសិ, អជ្ជ កស្មា ឯចំ លហុ អាគតាសី’តិ ចក្ខតិ។ តត្រ សចេ អហំ ‘តុម្ហេ កិរ ពិណ្ឌាយស្សតំ គហិត’ន្តិ សុត្វា ‘អាគតម្ហី’តិ ចក្ខាមិ, ន មេ ចចនំ ករុំ កត្វា កហិស្សតិ, តស្មា អជ្ជ អាគន្ត្វា ខុទ្ទកា ចុទ្ទសមេ ទិចសេ កាយអបរក្ខេបច កិច្ចំ អជាតត្តិ ចិយ បុត្តោ គមនាការេន្តេច គន្ត្វា អាគមនការេន ញាតចត្តតាយ សហស្សំ ឃាទិស្សាមិ, តទា មេ បិតា ទិដ្ឋិយា គហិតកាចំ ករេឆស្សតិ។ អថ នំ អហំ អត្តនោ ញាណេន ពិណ្ឌាទិដ្ឋិំ ឋេទ្ធាបេស្សាមី”តិ ចិន្តេសិ។ តស្មា ចុទ្ទសមេ ទិចសេ បិតុ សន្តិកំ គន្តុកាមា ហុត្វា ឯចមាហ។

តត្ថ សចិយោ ចាតិ សហាយិកាយោបិ មេ បត្ថសតា កុមារិកាយោ ឯកាយេកំ អសជិសំ កត្វា នានាលង្ការេហិ នានាចណ្ណេហិ បុប្ផកន្ធចិលេបនេហិ អលង្ករោន្តុតិ។ ជិនេយ្យាតិ ជិន្នាសជិសោ, ទេចតាសត្តិបិតបជិមល្លិតោតាតិបិ ជិន្នោ។ គច្ឆន្តិ មម ញាតចត្តំ អាហរាបេត្វា ចិទេហិស្សរស្ស បិតុ សន្តិកំ គមិស្សាមីតិ។ អភិហរិំសុតិ តមោទអសហិ កន្ធាទកាឈទេហិ ន្ហាបេត្វា មណ្ឌនត្ថាយ អភិហរិំសុ។ បរិកិរិយាតិ បរិចារេត្វា។ អសោភិំសូតិ សុជំ បរិចារេត្វា ឋិតា ទេចកញ្ញា ចិយ តំ ជិចសំ អតិចិយ អសោភិំសូតិ។

១១១៩។

“សា ច សព្ពង្គសម្បន្នា, សព្ពាភរណភូសិតា;

សខីហិ អន្តរិតា, ចន្ទោ ពិទិនី រុចា។

១១២០។

“រូបសម្បត្តិយា ចេទេហំ, ចន្ទិត្វា ចិតរោ សតំ;

សុចណ្ណទិនេត បីឋេ, ឯកមន្តំ រូបាទិនី”តិ។

តត្ថ ឧបចិនីតិ បិចុ ចសតដ្ឋាតំ ចក្កបិឃាសំ បាចិនិំ។ សុចណ្ណលចិនេតតិ សត្តុរេតតលចិនេត សុចណ្ណមេឃ បិនេជ។

១១១៨។

“តញ្ញា ជិស្វាត ចេចេទេហា, អច្ឆរាតិច សក្កុមំ;

ន្ចំ សលិមឡ្យាតំ, ញ្ញុចំ ចចតមព្រាចិ។

១១១៩។

“‘កច្ចិ រមសិ បិឃាសេ, អតេត្តាសេបិក្លួកលិ បតិ;

កច្ចិ ពាហុចិន់ លច្ចុំ, សទា អភិហរត្តិ តេ។

១១២០។

‘កច្ចិ ពាហុចិន់ មាល្យំ, ត្ថុចិតិត្វា កុមារិមេឃា;

ឈរកេ កេទរាឆ បច្ចេក្កំ, លិឌ្ឍារតិរតា មុហ្ញុំ។

១១២១។

‘តេកត ចា ចិកល់ តុឃ្យ្ញាកិំ លិបុំ អាហរត្តិ តេ;

មតោ កស្សុ កុឌ្ឍមុលិ, អបិ ចក្កសមមិឡិ’”តិ។

តត្ថ សក្កុមត្តិ អច្ឆរាតំ សក្កុមំ ចិឃ សមាកមំ ជិស្វា។ បិឃាសេតិ អយុ មឃា តុឃ្យាចេចឌឃត្តសជិសោ រតិចឌ្ឍតបិឃាសោ កាទិតោ, កច្ចិ តត្ថ រមសិ។ អតេត្តាសេបិក្លួកលិ បតីតិ អតេត្តាចត្តុសិតេញ្ញាច តេ មឃា តក្កាសេបិក្លួកលីបជិភាកាសេបិក្លួកលី កាទិតា, កច្ចិ តំ សេបិក្លួកលិ បជិច្ច

ឧទកកីឡំ កីឡន្តី រញ្ញោ មាលន្តិ អហុ, អហំ តុម្ហាកេចសិកំ បញ្ចមិសតិ បុប្ផសមុគ្គេ បហិណាមិ, កត្ថិ តុម្ហេបិ សព្ពាបិ ក្រមាទិកាមោ តំ មាលំ ឆន្ទិតិត្វា កត្តិត្វា អភិលក្ខិតិទ្វារតិរតា ហុត្វា បរេច្ចកំ ឈរកេ កសោន, “ឥតិ ភុត្តំ, ឥតិ ភុត្តតរ”ត្តិ បរិភោគតិ សារមុខេត ចាឃបុប្ផឈរកាតិ បុប្ផកន្ទេ ច បុប្ផាសតបុប្ផសមតាតិ ច កត្ថិ កសោនាតិ បុច្ឆតិ។

ចិកលត្តិ ទេកល្លំ មរតា ករស្សតិ ចិត្តំ ឧប្បាទេហិ។ ក្រុទ្ធមុលិតិ សាសបកកេក្កហិ បសាទិតមុខតាឃ តំ ឲចមាហ។ ឥតិត្វិមោ ហិ មុខចណ្ណុ បសាទេត្តិមោ ឧដ្ឋលោហិតមុខទ្វិសិតបិញ្ចអកាហរណត្ថំ បចយំ សាសបកកេក្កត មុខំ ចិលិម្បត្តិ, តតោ លោហិតស្ស សមកណត្ថំ មត្តិកាកេក្កត, តតោ លចិបសាទត្ថំ តិលកក្កេត។ ចត្ថសមុម្ពិតិ ចត្ថតោ ទុល្លភតរោ ភាម តត្ថំ, តាទិសេបិ រុចិ កត្វា មមាចិត្ត, សម្បាទេស្សាមិ តេតិ។

១១១១។

“ទេវេតស្ស ចតោ ភុត្វា, រុចា បិតរ មព្រវិ;

‘សព្ពមេតំ មហារាជ, លព្ភតិស្សសន្តិកេ។

១១១២។

‘ភុតេ បត្ថរសោ ជីមេយ្យា, សហស្សំ អាហរត្តុ មេ;

ឃចាទិន្នត្ថា ភស្សាមិ, ភាតំ សព្ពចាមិភុត្វា’”ត្តិ។

តត្ថ សព្ពចាមិភុត្វាត្តិ សព្ពចាមិត្វាកោសុ អហំ ភស្សាមិ។

១១១៣។

“វុចាឃ ចចតិ ភុត្វា, រាជា អដ្ឋតិ មព្រវិ;

‘ខាហំ ចិកាសិតំ ចិត្តំ, គិរត្ថំ អចលំ តឃា។

១១៩៣។

‘ខេបិយសេ ចរំ និច្ចំ, អត្តបាតំ ន កុញ្ញាមិ;

និមយតេបំ អក្កុត្តញ្ញំ, ឥត្ថិ បុញ្ញា អកុញ្ញាតោ’’’តិ។

តត្ថ អគ្គតិ យព្រាចីតិ គិក្លទេច, ទេវា អគ្គតិរាជា បុរេត្ត អយាចិតោបិ “អយ្យ, ជាតំ ទេហី”តិ វទេយ្យ ឥត្វា តំ ជិចរំ យាចិតោបិ យិច្ឆាចស្សតស្ស កហិតត្វា អឥត្វា ឥម្មំ “ពាហុំ ចិតាមិត”ត្តិអាជិចចតំ អព្រាចិ។ និមយតេបំ អក្កុត្តញ្ញត្តិ ឲតំ និមតិចវេត តយា អកុញ្ញាតត្តំ កចិស្សតិ, កុញ្ញាត្តាតម្បិ អកុញ្ញាត្តាតម្បិ បុញ្ញា ឥត្ថិ។ វទេត្ត ហិ ទុល្លាភិតិមហាកវេយ្យ អតិក្កមិត្វាច វុឌ្ឍត្តិ។

១១៩៤។

“ពីជកោបិ ហិ សុត្វាន, តទា កស្សបភាសិតំ;

‘បស្សសន្តោ មុហុំ ឧណ្ហំ, រុទំ អស្សូនិ វត្តយិ។

១១៩៥។

‘មាច រុទេ ជីចមានា, មា កត្តុមបភាមយិ;

នត្ថិ កណ្ហេ បរោ លោកោ, កិំ និសិន្នោ វិហញ្ញសី’’’តិ។

តត្ថ ពីជកោបីតិ ពីជកោបិ បុត្តោ កល្យាណកម្មំ កត្វា តស្ស និស្សន្ទេន ទាសិកុច្ឆិយំ និព្វត្តោតិ ពីជកវត្ថុស្មិំ វុស្សា ខ្ញាហទលាត្ថំ អាហ។ នត្ថិ កណ្ហេតិ កណ្ហេ, គុណាចរិយោ ឯវមាហ “នត្ថិ អយំ លោកោ, នត្ថិ បរោ លោកោ, នត្ថិ មាតា, នត្ថិ បិតា, នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា, នត្ថិ លោកេ សមណព្រាហ្មណា សម្មគ្គតា សម្មាបដិបន្នា”តិ។ បរលោកេ ហិ សតិ ឥធលោកោបិ នាម ករេយ្យ, សោរេមេច ច នត្ថិ។ មាតាបិតូសុ សន្តេសុ បុត្តធីតរោ នាម ករេយ្យុំ, តេមេច ច នត្ថិ។ ឥធេវ សតិ ឥមិកសមណព្រាហ្មណា ករេយ្យុំ, តេមេច ច នត្ថិ។ កិំ ជាតំ ទេត្តិ សីលំ រក្ខិត្តិ និសិន្នោ វិហញ្ញសីតិ។

១១៩៦។

“ເວເທຫສ຺ສ ວໂຈ ສຸຕ຺ວາ, ຣຸຈາ ຣຸຈິຣວຈ຺ຈິນີ;

ຊາຕິ ປຸພ຺ພາປຣໍ ສຍໍ, ປິຕຣໍ ເອຕທພ຺ຣວິ.

໑໒໒໙.

‘ສຸຕເມວ ປຸເຣ ອາສິ, ສກ຺ຂິ ທິຏ຺ຐມິທໍ ມຍາ;

ພາລູປເສວີ ໂຍ ໂຫຕິ, ພາໂລວ ສມປຊ຺ຊຖ.

໑໒໓໐.

‘ມູຬ຺ໂຫ ຫິ ມູຬ຺ຫມາຄມ຺ມ, ພິຍ຺ໂຍ ໂມຫໍ ນິຄຈ຺ຉຕິ;

ປຕິຣູປໍ ອລາເຕນ, ພີຊເກນ ຈ ມຸຍ຺ຫິຕຸໍ’’ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປຸພ຺ພາປຣໍ ສຍນ຺ຕິ ກິຈ຺ຈໍ, ປິຕຸ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ຣຸຈາ ຣາຊທີຕາ ອຕີເຕ ສຕ຺ຕຊາຕິວເສນ ປຸພ຺ພສຍໍ, ອນາຄເຕ ສຕ຺ຕຊາຕິວເສນ ອນາຄຕສຍໍ ຊານນ຺ຕີ ປິຕຣໍ ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິໂຕ ໂມເຈຕຸກາມາ ເອຕໍ “ສຸຕເມວາ”ຕິອາທິມາຫ. ຕຕ຺ຖ ສມປຊ຺ຊຖາຕິ ໂຍ ປຸຄ຺ຄໂລ ພາລູປເສວີ ໂຫຕິ, ໂສ ພາໂລວ ສມປຊ຺ຊຕີຕິ ເອຕໍ ມຍາ ປຸພ຺ເພ ສຸຕເມວ, ອຊ຺ຊ ປນ ປຈ຺ຈກ຺ຂໂຕ ທິຏ຺ຐໍ. ມູຬ຺ໂຫຕິ ມຄ຺ຄມູຬ຺ໂຫ ອາຄມ຺ມ ມຄ຺ຄມູຬ຺ໂຫ ວິຍ ທິຏ຺ຐິມູຬ຺ໂຫ ອາຄມ຺ມ ທິຏ຺ຐິມູຬ຺ໂຫປິ ອຕ຺ຕໍ ພິຍ຺ໂຍ ໂມຫໍ ນິຄຈ຺ຉຕິ, ມູຬ຺ຫຕໂຣ ໂຫຕິ. ອລາເຕນາຕິ ເອເຕນ, ຕຸມ຺ເຫຫິ
ຊາຕິໂຄຕ຺ຕກຸລປເທສິສ຺ສຣິຍປຸຍ຺ຍປຍ຺ຍາຫີເນນ ອລາຕເສນາປຕິນາ ອນ຺ຕຸຄ຺ຄຫີເນນ ອຸປ຺ປເຍ຺ຍນ ພີຊເກນາເສນ ຈ ກາຍທາຣກສທິສໍ
ອຫິຕິກໍ ພາລໍ ຄຸນໍ ອາຊີວກໍ ອາຄມ຺ມ ມຸຍ຺ຫິຕຸໍ ປຕິຣູປໍ ອຕ຺ຖສັຍຈິຕໍ. ກິໍ ເຕ ນ ມຸຍ຺ຫິສ຺ສນ຺ຕີຕິ?

ເອວໍ ເຕ ທ຺ເວປິ ຄຣຫິຕ຺ວາ ທິຏ຺ຐິໂຕ ໂມເຈຕຸກາມາຍ ປິຕຣໍ ວຍ຺ເຍນ຺ຕີ ອາຫ –

໑໒໓໑.

“ຕ຺ວຍ຺ຈ ເທວາສິ ສປ຺ປຍ຺ໂຍ, ທີໂຣ ອຕ຺ຖສ຺ສ ໂກວິໂທ;

កថំ ពាលេកិ សជិនំ, ហិតទិដ្ឋី ឧបាគមិ។

១១៣១។

“សចេបិ សំសារបថេន សុជ្ឈតិ, និរត្ថិយា បព្ពជ្ជា គុណស្ស;

កីដោវ អគ្គី ជលិតំ អបាបតំ, ឧបបជ្ជតិ មោហមូឡ្ហោ នគ្គភាវំ។

១១៣២។

“សំសារសុទ្ធីតិ បុរេ និវិដ្ឋា, កម្មំ វិទូសេន្តិ ពហូ អជានំ;

បុព្ពេ កលី ទុគ្គហិតោវនទ្ធា, ទុម្មោចយា ពលិសា អម្ពុជោវា”តិ។

តត្ថ សប្បញ្ញោតិ យសចយបុញ្ញាតិត្វាចារសោយាតិសោយតសិការសាកច្ឆាចសេន លទ្ធាយ បញ្ញាយ សប្បញ្ញោ, តេនេវ ការណេន ធីរោ, ធីរតាយ អត្ថានត្ថស្ស ការណាការណស្ស កោវិទោ។ ពាលេកិ សជិនន្តិ យថា តេ ពាលិ ឧបគតា, តថា កថំ ត្វំ ហិតទិដ្ឋី ឧបគតោ។ អបាបតន្តិ អបិ អាបតំ, បតន្តោតិ អត្ថោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – តាត, សំសារេន សុទ្ធីតិ លទ្ធិយា សតិ យថា បដង្គកីដោ រត្តិកាលេ ជលិតំ អគ្គី ទិស្វា តប្បច្ចយំ ទុក្ខំ អជានិត្វា លោភេន តត្ថ បតន្តោ មហាទុក្ខំ អាបជ្ជតិ, តថា គុណោបិ បញ្ច កាមគុណេ បហាយ មោហមូឡ្ហោ និរស្សាទំ នគ្គភាវំ ឧបបជ្ជតិ។

បុរេ និវិដ្ឋាតិ តាត, សំសារេន សុទ្ធីតិ កស្សចិ វចនំ អសុត្វា បឋមមេវ និវិដ្ឋា តត្ថ, សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលន្តិ គហិតត្តា ពហូ ជនា អជានន្តា កម្មំ វិទូសេន្តា កម្មផលម្បិ វិទូសេន្តិយេវ, ឯវំ តេសំ បុព្ពេ គហិតោ កលិ បរាជយគាហោ ទុគ្គហិតោវ ហោតីតិ អត្ថោ។ ទុម្មោចយា ពលិសា អម្ពុជោវាតិ តេ បន ឯវំ អជានន្តា មិច្ឆាទស្សនេន អត្តំ គហេត្វា ឋិតា ពាលិ យថា នាម ពលិសំ គិលិត្វា ឋិតា មច្ឆោ ពលិសា ទុម្មោចយោ ហោតិ, ឯវំ តម្ហាអត្តា ទុម្មោចយា ហោន្តិ។

ឧត្តរិបិ ឧទាហរណំ អាហរន្តី អាហ –

១១៣៣។

“ឧបមំ តេ ករិស្សាមិ, មហារាជ តវត្ថិយា;

ឧបមាយ មិធេកច្ចេ, អត្ថំ ជានន្តិ បណ្ឌិតា។

១២៣៥។

“វាណិជានំ យថា នាវា, អប្បមាណភរា គរុ;

អតិភារំ សមាទាយ, អណ្ណវេ អវសីទតិ។

១២៣៦។

“ឯវមេវ នរោ បាបំ, ថោកំ ថោកម្បិ អាចិនំ;

អតិភារំ សមាទាយ, និរយេ អវសីទតិ។

១២៣៧។

“ន តាវ ភារោ បរិបូរោ, អសីលស្ស មហីបតិ;

អាចិនាតិ ច តំ បាបំ, យេន គច្ឆតិ ទុគ្គតិំ។

១២៣៨។

“បូរេន្តស្ស កតំ បុញ្ញំ, អសីលស្ស មហីបតិ;

តស្សេវ ទេវ និស្សន្ទោ, យញ្ចេសោ លភតេ សុខំ។

᪑᪒᪓᪙᪨

“ᨡᩦᨿᨲᩮ ᨧᩔ ᨲᩴ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ, ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮ ᩁᨲᩮᩣ;

ᩏᨩᩩᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᩋᩅᩉᩣᨿ, ᨠᩩᨾ᩠ᨾᨣ᩠ᨣᨾᨶᩩᨵᩣᩅᨲᩥ᪨

᪑᪒᪔᪐᪨

“ᨲᩩᩃᩣ ᨿᨳᩣ ᨸᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣ, ᩒᩉᩥᨲᩮ ᨲᩩᩃᨾᨱ᩠ᨯᩃᩮ;

ᩏᨶ᩠ᨶᨾᩮᨲᩥ ᨲᩩᩃᩣᩈᩦᩈᩴ, ᨽᩣᩁᩮ ᩒᩁᩮᩣᨸᩥᨲᩮ ᩈᨲᩥ᪨

᪑᪒᪔᪑᪨

“ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨶᩁᩮᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ, ᨳᩮᩣᨠᩴ ᨳᩮᩣᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩣᨧᩥᨶᩴ;

ᩈᨣ᩠ᨣᩣᨲᩥᨾᩣᨶᩮᩣ ᨴᩣᩈᩮᩣᩅ, ᨻᩦᨩᨠᩮᩣ ᩈᩣᨲᩅᩮ ᩁᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩁᨿᩮᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩅᩥᨵᩮ ᨾᩉᩣᨶᩥᩁᨿᩮ, ᩈᩮᩣᩊᩈᩅᩥᨵᩮ ᩏᩔᨴᨶᩥᩁᨿᩮ, ᩃᩮᩣᨠᨶ᩠ᨲᩁᨶᩥᩁᨿᩮ ᨧ᪨ ᨽᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨲᩣᨲ, ᨶ ᨲᩣᩅ ᩋᩃᩣᨲᩔ ᩋᨠᩩᩈᩃᨽᩣᩁᩮᩣ ᨸᩪᩁᨲᩥ᪨ ᨲᩔᩮᩅᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᨲᩔ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩔᩮᩅ ᨶᩥᩔᨶ᩠ᨴᩮᩣ, ᨿᩴ ᩈᩮᩣ ᩋᩃᩣᨲᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩥ ᩋᨩ᩠ᨩ ᩈᩩᨡᩴ ᩃᨽᨲᩥ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨲᩣᨲ, ᩑᨲᩴ ᨣᩮᩣᨥᩣᨲᨠᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨹᩃᩴ᪨ ᨸᩣᨸᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᩉᩥ ᨶᩣᨾ ᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣ ᩍᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩮᨲᩴ᪨ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮ ᩁᨲᩮᩣᨲᩥ ᨲᨳᩣᩉᩮᩈ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩋᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᩮ ᩁᨲᩮᩣ᪨ ᩏᨩᩩᨾᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩈᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᨸᨳᨾᨣ᩠ᨣᩴ᪨ ᨠᩩᨾ᩠ᨾᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᩁᨿᨣᩤᨾᩥᩋᨠᩩᩈᩃᨾᨣ᩠ᨣᩴ᪨

ᩒᩉᩥᨲᩮ ᨲᩩᩃᨾᨱ᩠ᨯᩃᩮᨲᩥ ᨽᨱ᩠ᨯᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨲᩩᩃᨾᨱ᩠ᨯᩃᩮ ᩃᨣ᩠ᨣᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩥᨲᩮ᪨ ᩏᨶ᩠ᨶᨾᩮᨲᩦᨲᩥ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨧᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨳᩮᩣᨠᩴ ᨳᩮᩣᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᩣᨧᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩣᨸᨽᩣᩁᩴ ᩒᨲᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩁᩮᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᩈᩦᩈᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩈᨣ᩠ᨣᩣᨲᩥᨾᩣᨶᩮᩣᨲᩥ ᩈᨣ᩠ᨣᩮ ᩋᨲᩥᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᨣ᩠ᨣᩈᨾ᩠ᨸᩣᨸᨠᩮ ᩈᩣᨲᨹᩃᩮ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨠᨾ᩠ᨾᩮ ᩋᨽᩥᩁᨲᩮᩣ᪨ “ᩈᨣ᩠ᨣᩣᨵᩥᨾᩣᨶᩮᩣ”ᨲᩥᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ, ᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᩋᨵᩥᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩣᨲᩅᩮ ᩁᨲᩮᩣᨲᩥ ᩑᩈ ᨻᩦᨩᨠᨴᩣᩈᩮᩣ ᩈᩣᨲᩅᩮ ᨾᨵᩩᩁᩅᩥᨸᩣᨠᩮ ᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᩮᨿᩮᩅ ᩁᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᩍᨾᩔ ᨸᩣᨸᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨡᩦᨱᨠᩣᩃᩮ, ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨹᩃᩮᨶ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᩔᨲᩦᨲᩥ᪨

យេញ្ហាស ឋ្ដដានិ ទាសត្តំ ឧបគតោ, ន តំ កល្យាណកម្មស្ស ផលេន ទាសត្តសំវត្តនិកកម្មស្ស បុព្ពេ កតំ បាបំ ភជិស្សតីតិ និដ្ឋេបត្វា គត្តាគតិ ឋាយបត្វំ បការេសត្ថំ អាហ –

១៦៣.

“យមន្ទ ធីតកោ ទាសោ, ទុក្ខំ បស្សតិ អត្តនិ;

បុព្ពេកតស្ស កតំ បាបំ, តមេសោ បដិសេវតិ.

១៦៤.

“ចិរមេត ជស្ស តំ បាបំ, តថា ហិ ចិតយេ វេតា;

កស្សបញ្ញោ នយាបជ្ជ, យា នេហទុប្បឆយាកយា”តិ.

តត្ថ យា នេហទុប្បឆយាកយាតិ តាត, ត្វំ ឋយំ គក្កំ កស្សបិឌ៏ចកំ ឧបកត្តា យា នេហច ភិក្ខុកាយិ ឧប្បឆំ អកយា, យា បិបយកាសីតិ បិតរំ ឡូចកតិ.

ឋ្ដដានិស្ស បិប្បុបសេវតាយ នោសំ កល្យាណមិត្តូបសេវតាយ ច គុណំ ទស្សេន្តោ អាហ –

១៦៥.

“យំ យញ្ហិរាជ ភជតិ, សន្តំ វា យទិ វា អសំ;

សីលវន្តំ វិសីលំ វា, វសំ តស្សេវ គច្ឆតិ.

១៦៦.

“យាទិសំ កុរុតេ មិត្តំ, យាទិសំ ចូបសេវតិ;

សោបិ តាទិសកោ ហោតិ, សហវាសោ ហិ តាទិសោ។

១២៣៤។

“សេវមានោ សេវមានំ, សម្ផុដ្ឋោ សម្ផុសំ បរំ;

សរោ ទិទ្ធោ កលាបំវ, អលិត្តមុបលិម្បតិ;

ឧបលេបភយា ធីរា, នេវ បាបសខា សិយា។

១២៣៥។

“បូតិមច្ឆំ កុសគ្គេន, យោ នរោ ឧបនយ្ហតិ;

កុសាបិ បូតិ វាយន្តិ, ឯវំ ពាលូបសេវនា។

១២៣៦។

“តគរញ្ច បលាសេន, យោ នរោ ឧបនយ្ហតិ;

បត្តាបិ សុរភិ វាយន្តិ, ឯវំ ធីរូបសេវនា។

១២៣៧។

“តស្មា បត្តបុដស្សេវ, ញត្វា សម្បាកមត្តនោ

អសន្តេ នោបសេវេយ្យ, សន្តេ សេវេយ្យ បណ្ឌិតោ;

អសន្តោ និរយំ នេន្តិ, សន្តោ បាបេន្តិ សុគ្គតិ”ន្តិ។

តត្ថ សន្តិ វាតិ សប្បុរិសំ វា។ យទិ វា អសន្តិ អសប្បុរិសំ វា។ សរោ ទិទ្ធោ កលាបំវាតិ មហារាជ, យថា នាម ហលាហលវិសលិត្តោ សរោ សរកលាបេ ខិត្តោ សព្ពំ តំ វិសេន អលិត្តម្បិ សរកលាបំ លិម្បតិ, វិសទិទ្ធមេវ ករោតិ, ឯវមេវ បាបមិត្តោ បាបំ សេវមានោ អត្តានំ សេវមានំ បរំ, តេន សម្ផុដ្ឋោ តំ សម្ផុសំ អលិត្តំ បាបេន បុរិសំ អត្តនា ឯកជ្ឈាសយំ ករោន្តោ ឧបលិម្បតិ។ បូតិ វាយន្តីតិ តស្ស តេ កុសាបិ ទុគ្គន្ធា វាយន្តិ។ តគរញ្ចាតិ តគរញ្ច អញ្ញញ្ច គន្ធសម្បត្តំ គន្ធជាតំ។ ឯវន្តិ ឯវម្បិ ធីរូបសេវនា។ ធីរា ហិ អត្តានំ សេវមានំ ធីរមេវ ករោតិ។

តស្មា បត្តបុដស្សេវាតិ យស្មា តគរាទិបលិវេឋនបណ្ណានិបិ សុគន្ធានិ ហោន្តិ, តស្មា បលាសបត្តបុដស្សេវ បណ្ឌិតូបសេវនេន អហម្បិ បណ្ឌិតោ ភវិស្សាមីតិ ឯវំ ញត្វា សម្បាកមត្តនោតិ អត្តនោ បរិបាកំ បណ្ឌិតភាវំ បរិណាមំ ញត្វា អសន្តេ បហាយ បណ្ឌិតេ សន្តេ សេវេយ្យ។ “និរយំ នេន្តី”តិ ឯត្ថ ទេវទត្តាទីហិ និរយំ, “បាបេន្តិ សុគ្គតិ”ន្តិ ឯត្ថ សារិបុត្តត្ថេរាទីហិ សុគតិំ នីតានំ វសេន ឧទាហរណានិ អាហរិតព្ពានិ។

ឯវំ រាជធីតា ឆហិ គាថាហិ បិតុ ធម្មំ កថេត្វា ឥទានិ អតីតេ អត្តនា អនុភូតំ ទុក្ខំ ទស្សេន្តី អាហ –

១៦៩០។

“អហម្បិ ជាតិយោ សត្ត, សរេ សំសរិតត្តនោ;

អនាគតាបិ សត្តេវ, យា គមិស្សំ ឥតោ ចុតា។

១៦៩១។

“យា មេ សា សត្តមី ជាតិ, អហុ បុព្ពេ ជនាធិប;

កម្មារបុត្តោ មគធេសុ, អហុំ រាជគហេ បុរេ។

១៦៩២។

“បាបំ សហាយមាគម្ម, ពហុំ បាបំ កតំ មយា;

បរទារស្ស ហេឋេត្វា, ចរិម្ហា អមរា វិយ។

១៩៥២។

“តំ កម្មំ និហិតំ អដ្ឋា, ភស្មច្ឆន្នោវ បាវកោ;

អថ អញ្ញេហិ កម្មេហិ, អជាយិំ វំសភូមិយំ។

១៩៥៣។

“កោសម្ពិយំ សេដ្ឋិកុលេ, ឥទ្ធេ ផីតេ មហទ្ធនេ;

ឯកបុត្តោ មហារាជ, និច្ចំ សក្កតបូជិតោ។

១៩៥៤។

“តត្ថ មិត្តំ អសេវិស្សំ, សហាយំ សាតកេ រតំ;

បណ្ឌិតំ សុតសម្បន្នំ, សោ មំ អត្ថេ និវេសយិ។

១៩៥៥។

“ចាតុទ្ទសិំ បញ្ចទសិំ, ពហុំ រត្តិំ ឧបវសិំ;

តំ កម្មំ និហិតំ អដ្ឋា, និធីវ ឧទកន្តិកេ។

១៩៥៦។

“អថ បាបានិ កម្មានិ, យមេតំ មគធេ កតំ;

ផលំ បរិយាគ មំ បច្ឆា, ភុត្វា ទុដ្ឋវិសំ យថា។

១២៩ប័។

“តតោ ចុតាហំ វេទេហ, រោរុវេ និរយេ ចិរំ;

សកម្មុនា អបច្ចិស្សំ, តំ សរំ ន សុខំ លភេ។

១២៩ដ័។

“ពហុវស្សគណេ តត្ថ, ខេបយិត្វា ពហុំ ទុខំ;

ភិន្នាគតេ អហំ រាជ, ឆកលោ ឧទ្ធតប្ផលោ”តិ។

តត្ថ សត្តាតិ មហារាជ, ឥធលោកបរលោកា នាម សុកតទុក្កដានំ ផលំ នាម អត្ថិ។ ន ហិ សំសារោ សត្តេ សោធេតុំ សក្កោតិ, សកម្មុនា ឯវ សត្តា សុជ្ឈន្តិ។ អលាតសេនាបតិ ច ពីជកទាសោ ច ឯកមេវ ជាតិំ អនុស្សរន្តិ។ ន កេវលំ ឯតេវ ជាតិំ សរន្តិ, អហម្បិ អតីតេ សត្ត ជាតិយោ អត្តនោ សំសរិតំ សរាមិ, អនាគតេបិ ឥតោ គន្ត្វា សត្តេវ ជានាមិ។ យា មេ សាតិ យា សា មម អតីតេ សត្តមី ជាតិ អាសិ។ កម្មារបុត្តោតិ តាយ ជាតិយា អហំ មគធេសុ រាជគហនគរេ សុវណ្ណការបុត្តោ អហោសិំ។

បរទារស្ស ហេធេត្តាតិ បរទារំ ហេធេត្វា បរេសំ រក្ខិតគោបិតេ ចរភេល្ល អបរជ្ឈិត្វា។ អដ្ឋាតិ តំ តទា មយា កតំ បាបកម្មំ ឱកាសំ អលភិត្វា ឱកាសេ សតិ វិបាកទាយកំ ហុត្វា ភស្មបដិច្ឆន្នោ អគ្គិ វិយ និហិតំ អដ្ឋាសិ។ វំសភូមិយន្តិ វំសរដ្ឋេ។ ឯកបុត្តោតិ អសីតិកោដិវិភវេ សេដ្ឋិកុលេ អហំ ឯកបុត្តកោវ អហោសិំ។ សាតវេ រតន្តិ កល្យាណកម្មេ អភិរតំ។ សោ យត្តិ សោ សហាយកោ មំ អត្ថេ កុសលកម្មេ បតិដ្ឋាបេសិ។

តំ កម្មន្តិ តម្បិ មេ កតំ កល្យាណកម្មំ តទា ឱកាសំ អលភិត្វា ឱកាសេ សតិ វិបាកទាយកំ ហុត្វា ខេកត្តិកេ និធិ វិយ និហិតំ អដ្ឋាសិ។ យមេតន្តិ អថ មម សត្តកោស្ស បាបកម្មស្ស យំ ឯតំ មយា មគធេសុ បរទារិកកម្មំ កតំ, តស្ស ផលំ បច្ឆា មំ បរិយាគំ ឧបគតន្តិ អត្ថោ។

យថា កិំ? កុត្វា ទុដ្ឋចិរំ យថា, យថា សចិរំ កោទន្តំ កុដ្ឋិត្វា ចិនស្ស តំ ទុដ្ឋំ កក្កូញ្ញអំ ហលិហលំ ចិរំ កុប្បតិ, តថា យំ បរិយាគតន្តិ អត្ថោ. តតោតិ តតោ កោសម្ពិយំ សេដ្ឋិកុលតោ. តំ សទ្ធិំ តំ តស្មិំ និរយេ អត្តភាវសតំ សទ្ធិំ ចិត្តបុណ្ណំ កាយ ន លភាមិ, ភមយេថ មេ ឧប្បជ្ជតិ. ភិក្ខាភេតិតិ ភិក្ខាភេត កាយ ទទេ. ឧដ្ឋិតបហលតិ ឧដ្ឋិតនិទេ.

សោ បន ឯឡកោ ពលសម្បន្នោ អហោសិ. បិដ្ឋិយំ អភិរុយ្ហាបិ នំ វាហយិំសុ, យានកេបិ យោជយិំសុ. តមត្ថំ បកាសេន្តី អាហ –

១៧៤០.

“សាតបុត្តា មយា វូឡ្ហា, បិដ្ឋិយា ច រថេន ច;

តស្ស កម្មស្ស និស្សន្ទោ, បរទារគមនស្ស មេ”តិ.

តត្ថ សាតបុត្តាតិ អមច្ចបុត្តា. តស្ស កម្មស្សាតិ ទេវ, ឃោរេវ មហានិរយេ បច្ចិត្វា ឯឡកកាលេ ពីជុប្បាដនញ្ច បិដ្ឋិវាហនយានកយោជនានិ ច សន្ធាយេស តស្ស និស្សន្ទោ បរទារគមនស្ស មេតិ.

តតោ បន ចវិត្វា អរញ្ញេ កបិយោនិយំ បដិសន្ធិំ គណ្ហិំ. អថ នំ ជាតទិវសេ យូថបតិនោ ទស្សេសុំ. សោ “អានេថ មេ, បុត្ត”ន្តិ ទឡ្ហំ គហេត្វា តស្ស វិរវន្តស្ស ទន្តេហិ ផលានិ ឧប្បាដេសិ. តមត្ថំ បកាសេន្តី អាហ –

១៧៤១.

“តតោ ចុតាហំ វេទេហ, កបិ អាសិំ ព្រហាវនេ;

និលុញ្ចិតផលោយេវ, យូថបេន បគព្ភិនា;

តស្ស កម្មស្ស និស្សន្ទោ, បរទារគមនស្ស មេ”តិ.

តត្ថ និលុញ្ចិតផលោយេវាតិ តត្រាបិហំ បគព្ភេន យូថបតិនា លុញ្ចិត្វា ឧប្បាដិតផលោយេវ អហោសិន្តិ អត្ថោ.

អថ អបរាបិ ជាតិយោ ទស្សេន្តី អាហ –

១២៦២។

“តតោ ចុតាហំ វេទេហ, ទសណ្ណេសុ បសូ អហុំ;

និលុញ្ឆិតោ ជវោ ភទ្រោ, យោគ្គំ វូឡ្ហំ ចិរំ មយា;

តស្ស កម្មស្ស និស្សន្ទោ, បរទារគមនស្ស មេ។

១២៦៣។

“តតោ ចុតាហំ វេទេហ, វជ្ជីសុ កុលមាគមា;

នេវិត្ថី ន បុមា អាសឹ, មនុស្សត្តេ សុទុល្លភេ;

តស្ស កម្មស្ស និស្សន្ទោ, បរទារគមនស្ស មេ។

១២៦៤។

“តតោ ចុតាហំ វេទេហ, អជាយឹ នន្ទនេ វនេ;

ភវនេ តាវតិំសាហំ, អច្ឆរា កាមវណ្ណិនី។

១២៦៥។

“វិចិត្រវត្ថាភរណា, អាមុត្តមណិកុណ្ឌលី;

កុសលា នច្ចគីតស្ស, សក្កស្ស បរិចារិកា។

១៦៧៥។

“តត្ថ ឋិតាហំ វេទេហ, សរាមិ ជាតិយោ ឥមា;

អនាគតាបិ សត្តេវ, យា គមិស្សំ ឥតោ ចុតា។

១៦៧៧។

“បរិយាគតំ តំ កុសលំ, យំ មេ កោសម្ពិយំ កតំ;

ទេវេ ចេវ មនុស្សេ ច, សន្ធាវិស្សំ ឥតោ ចុតា។

១៦៧៨។

“សត្ត ជច្ចោ មហារាជ, និច្ចំ សក្កតបូជិតា;

ថីភាវាបិ ន មុច្ចិស្សំ, ឆដ្ឋា និគតិយោ ឥមា។

១៦៧៩។

“សត្តមី ច គតិ ទេវ, ទេវបុត្តោ មហិទ្ធិកោ;

បុមា ទេវោ ភវិស្សាមិ, ទេវកាយស្មិមុត្តមោ។

១៦៨០។

“អជ្ជាបិ សន្តានមយំ, មាលំ គន្ថេន្តិ នន្ទនេ;

ទេវបុត្តោ ជវោ នាម, យោ មេ មាលំ បដិច្ឆតិ។

១៦ប័៨៍

“យុហុទេត្វា ចិឃ ទេសា ឌិទេញ្យា, ឰ្ពឆ ចស្សាតិ ទេសាញ្ញអស;

ទត្តិគ្គិទេចា ច ទេសា ឌិទេញ្យា, យាត្សុសិ សទទេឆាសពំ៍

១៦ប័៩៍

“ឰ្ពពិ ពម្មាតិ អទេត្ថត្តិ, អសទេ្ថឃ្យាបិ ឌាពិទេឃា;

ពល្យាណំ ឃទិ ចា បាបំ, ត ហិ ពម្មំ ចិតស្សតី”ពិ៍

ពត្ថ ឥស្សទេតស្វពិ ឥស្សតទេដ្ឋ ស្ហ៍ បស្វពិ ទេកាទេណា អទេហាសិ៍ តិលុញ្ហិទេពាពិ ចន្ធកាទេលទេឃច យំ ឲុចំ យតាទេបិ កចិស្សតីពិ តិគ្គឹឌពយកំស្ហ៍ ទេសាហំ តិលុញ្ហិទេពា ឰ្វត្ថពឹទេឌា ឌទេចា កទេ្រា អទេហាសិ៍ ចឌ្ឌិស្ហ ក្សលយាកយាពិ ទេកាទេឃាតិទេពា ចចិត្វា ចឌ្ឌិទទេដ្ឋ ឲកស្មិ៍ យហាទេភាកក្សទេល តិគ្គាត្ថិត្តិ ឥទេស្សពិ៍ ទេតចិត្ថិ ត ប្សយាពិ តប្បុសកត្ថំ សត្តាឃ អាហ៍ កចទេត ពាចពិសាហត្ថិ ពាចពិសកចទេត អហំ៍

ពត្ថ ជិពាហំ, ទេចទេឥហ, សទាយិ ឌាពិទេឃា ឰ្ពយាពិ សា កិទ ពស្មិ៍ ទេឥចទេលិទេក ជិពា “អហំ ឲុចទ្វុបំ ទេឥចទេលិកំ អាកច្ឆត្តិ ក្សទេពា ត្ស ទេលា អាកពា”ពិ ឌ្ហទេលិទេកត្តិ ចឌ្ឌិទទេដ្ឋ យហាទេភាកក្សទេល តប្បុសកត្ថកាចទេពា ចចិត្វា ពត្ថ តិគ្គាត្ថកាចំ បស្សិ៍ ពទេពា “ទេកាត ត្ស ទេលា កទេម្មត ឲុចទ្វុទេប ទយលឹទេឃ ជាទេត តិគ្គាត្ថាយឹ”ហ៍ពិ ឌ្ហទេលិទេកត្តិ ទេកាសស្តិឃំ ទេសដ្ឋិក្សទេល តិគ្គាត្ថិត្វា កពំ ឆាតាឌិក្សសលំ ជិស្វា “ឲុពស្ស ឋទេលត តិគ្គាត្ថាយឹ”ហ៍ពិ ពាត្វា “អតត្តទាពិទេព តប្បុសកត្ថកាទេច តិគ្គាត្ថយាតា ក្សទេពា អាកពាយឹ”ហ៍ពិ ឌ្ហទេលិទេកត្តិ ឥស្សតទេដ្ឋ ស្ហ ទេកាទេឃាតិឃំ យហាទ្យក្ខស្ស អត្សក្វពកាចំ អញ្ញាសិ៍ ពទេពា អតត្តទំ ឌាពិ៍ អត្សស្សទេយាតា ចាតទទេឃាតិឃំ ឰ្វត្ថឋលកាចំ អឌ្ឍស៍ ពទេពា អតត្តទំ អត្សស្សទត្តិ កិត្តាកទេព លកលកទេឃាតិឃំ ឰ្វត្ថពឹឌកាចំ អត្សស្សទិ៍ ពទេពា បទំ អត្សស្សទេយាតា ទេទាទ្វុទេច តិគ្គាត្ថកាចំ អត្សស្សទិ៍

អឆស្សា តិទទេឃ ពិទច្ឆាតទេឃាតិឃញ្ហា អត្សក្វពំ ទ្យក្ខ អត្សស្សទត្តិឃា កឃំ ឰ្វប្បឌ្ឍិ៍ ពទេពា “ទេកាត ត្ស ទេលា កទេម្មត ឲុចទ្វុបំ ទ្យក្ខ អត្សក្វពំ យឃា”ពិ លដ្ឋំ ឌាពិ៍ ឌ្ហទេលិទេកត្តិ ពាឃ ឌាពិឃា ទេកាសស្តិតកទេទ កពំ ពល្យាណកម្មំ ជិស្វា សត្តុយំ ឌ្ហទេលិទេកត្តិ យាកឆទទេដ្ឋ បិបសហាឃំ តិស្សាឃ កពំ បទឆាទិកកម្មំ ជិស្វា “ឲុពស្ស ឋទេលត ទេយ ពំ យហាទ្យក្ខ អត្សក្វព”ត្តិ អញ្ញាសិ៍ អឆ “ឰ្ពទេពា ចចិត្វា អតាកទេព ក្សហិ តិគ្គាត្ថិស្សាយឹ”ពិ ឌ្ហទេលិទេកត្តិ “ឃាចពាឃ្សកំ ឥត្វា ប្សត សក្កទេស្សច បទិចាទិកា ហុត្វា តិគ្គាត្ថិស្សាយឹ”ពិ អញ្ញាសិ៍ ឲុចំ ប្សតប្បុតំ ឌ្ហទេលិកឃយាតា “ពពិទេឃបិ អត្ថកាទេច សក្កទេស្សច បទិចាទិកា ហុត្វា តិគ្គាត្ថិស្សាយិ, ពឆា ចព្សទេត្ថ, បញ្ហាទេយ បត ពស្មិទេឃច ទេឥចទេលិទេក ឌចតទេឥចប្សត្ថស្ស អក្កយទេហសិ

ហុត្វា និព្ពត្តិស្សាមី”តិ ញត្វា តទា អត្តនោ ឱលោកេន្តី “ឥមេ អត្តភាវេ ឥតោ តាវតិំសភវនតោ ចវិត្វា អង្គតិរញ្ញោ អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិស្សាមិ, ‘រុជា’តិ មេ នាមំ ករិស្សតី”តិ ញត្វា “តទា អត្តនា កុហិំ និព្ពត្តិស្សាមី”តិ ឱលោកេន្តី “សត្តមាយ ជាតិយា តទា ចវិត្វា តាវតិំសភវនេ មហិទ្ធិកោ ទេវបុត្តោ ហុត្វា និព្ពត្តិស្សាមិ, ឥត្ថិភាវតោ មុច្ចិស្សាមី”តិ អញ្ញាសិំ. តស្មា –

“តត្ថ ឋិតាហំ វេទេហ, សរាមិ សត្ត ជាតិយោ;

អនាគតាបិ សត្តេវ, យា គមិស្សំ ឥតោ ចុតា”តិ. – អាទិមាហ;

តត្ថ បរិយាគតន្តិ បរិយាយេន អត្តនោ វារេន អាគតំ. សត្ត ជេដ្ឋាតិ ចន្ទីវេទេ នបុំសកជាតិយា សន្ធិំ ទេវលោកេ បច្ឆា, អយញ្ច លទ្ធាតិ សត្ត ជាតិយោតិ ទុទ្ធន្តិ. ឯតា សត្ត ជាតិយោ និច្ចំ សក្កតបុចិតា អនេហាសិន្តិ ភទេស្សតិ. លទ្ធា និគតិយោតិ ទេវលោកេ បន បច្ឆា, អយញ្ច ឯកាតិ ពុទ្ធា ច គតិយោ ឥត្ថិភាវតោ មុច្ចិស្សន្តិ ឧទតិ. សត្តមី វាតិ ពុទ្ធោ ចវិត្វា អត្តនោ សត្តានយន្តិ ឯកទោវលោកាទិទេវេន គតសត្តានំ. ករេន្តិមិ យថា សត្តានយា ហោន្តិ, ឯវំ អហម្បិ មម បរិវារិកា នត្ថនទេន មាលំ ករេន្តិយេវ. ឥយា ទេ មាលំ បដិច្ឆតីតិ មហារាជ, អត្តនោជាតិយំ មម សាមិកោ ជនោ នាម ទេវបុត្តោ ឥយា រុក្ខទោ បតិតបតិតំ មាលំ បដិច្ឆតិ.

សោឡសវស្សានីតិ មហារាជ, មម ជាតិយា ពុទ្ធានិ សោឡសវស្ស គណ្ហាតិ, ឯត្តកោ បន ការេលិ ទេវានំ ឯកោ មុហុត្តោ, តេន តា មម ឥតោ ចុតាយបិ អជាតត្តា មមត្ថាយ មាលំ ករេន្តិយេវ. មានុសិកំ មនុស្សានំ គណនំ អាគម្ម ឯវ សតវស្សតំ គណនតំ ហោតិ, ឯវំ ទីឃាយុកា ទេវា. ពុទ្ធានិ បន ការេណេន បរលោកស្ស ច កល្យាណបាបកានញ្ច កម្មានំ អត្ថិតំ ជានាហិ, ទេវាតិ.

អន្វេតីតិ យថា មំ អនុពន្ធិ, ឯវំ អនុពន្ធន្តិ. ន ហិ កម្មំ វិនស្សតីតិ ទិដ្ឋធម្មវេទនីយំ តស្មិំយេវ អត្តភាវេ, ឧបបជ្ជវេទនីយំ អនន្តរភវេ វិបាកំ ទេតិ, អបរាបរិយវេទនីយំ បន វិបាកំ អទត្វា ន នស្សតិ. តំ សន្ធាយ “ន ហិ កម្មំ វិនស្សតី”តិ វត្វា “ទេវ, អហំ បរទារិកកម្មស្ស និស្សន្ទេន និរយេ ច តិរច្ឆានយោនិយញ្ច មហន្តំ ទុក្ខំ អនុភវិំ. សចេ បន បុនបិ ឦទិសំ បាបកម្មំ ករិស្សាមិ, បុន ឯវំ ទុក្ខំ អនុភវិស្សាមិ, តស្មា ឯវំ មា ករិត្វា”តិ អាហ.

អថស្ស ឧត្តរិ ធម្មំ ទេសេន្តី អាហ –

១២៥៦.

“យោ ឥច្ឆេ បុរិសោ ហោតុំ, ជាតិំ ជាតិំ បុនប្បុនំ;

បរោភាទំ ចិចេជ្ជឃ្យ, រេឆាពបរិភេាច ពក្ដុយិ៑

១១ប័ɜ៑

“ឃា ខ្ពុទ្ធេ បុទិរេឃា ហោតុ, ឌាតិ ឌាតិ បុតប្យត៌;

ឃាយិក៌ អបចារេឃឃ្យ, ខ្ពុត្ដុច បរិចារិកា៑

១១ប័ɜ៑

“ឃោ ខ្ពុទ្ធេ ឪញ្ញេភាកច្ចា, ឪខ្ពុយាឃុំ ឃង៌ ឃុព៌;

បិបិតិ បរិចេជ្ជឝ្យា, តិចិឆ ឆយ្ញាចេទ៑

១១ប័៤៑

“កាឃេភ ចាចា យភឃា, អប្បមេត្តា ចិចក្ខេណា;

អត្តភោ ហោតិ អត្ថាឃ, ខ្ពុត្ថិ ចា ឃឌិ ចា បុយា៑

១១ប័សិ៑

“ឃេ រោគចិរោយ យាតុឌា ឌិចេលិរេក, ឃឃឃ្យិភោ ឃខ្ពុឃយត្ថភោកា;

អង៌ឃង៌ ពេហិ បុទេ ឃុចិញ្ញុំ, កយ្យាកាឃេ បុឌ្ឍ ឃខ្ពុឃត្តា៑

១១ប័ប័៑

“ខ្ពុញ្ញាតុចិត្តឃិ ឃឃយ្យិ ឝេច, ពុទេពាតិភាភា ពេ ខ្ពុយា ឌតិត្ដុ;

យា តេ ឥមា អច្ឆរាសង្កាសា, អលង្កតា កញ្ចនជាលច្ឆន្នា”តិ។

តត្ថ ហោតុន្តិ កថិតំ។ សព្ពសមត្តភោគាតិ បរិបុណ្ណសព្ពភោគា។ សុចិណ្ណន្តិ សុដ្ឋុ ចិណ្ណំ កល្យាណកម្មំ កតំ។ កម្មស្សកាសេតិ កម្មស្សកា អត្តនា កតកម្មស្សេវ វិបាកបដិសំវេទិនោ។ ន ហិ មាតាបិតូហិ កតំ កម្មំ បុត្តធីតានំ វិបាកំ ទេតិ, ន តាហិ បុត្តធីតាហិ កតំ កម្មំ មាតាបិតូនំ វិបាកំ ទេតិ។ សេសេហិ កតំ សេសានំ កិមេវ ទស្សតិ? ឥង្ឃាតិ ចោទនត្ថេ និបាតោ។ អនុចិន្តេសីតិ បុនប្បុនំ ចិន្តេយ្យាសិ។ យា តេ ឥមាតិ យា ឥមា សោឡសសហស្សា ឥត្ថិយោ តំ ឧបដ្ឋហន្តិ, ឥមា តេ កុតោនិទានា, កិំ និបជ្ជិត្វា និទ្ទាយន្តេន លទ្ធា, ឧទាហុ បច្ចត្ថិកសីសច្ឆេទាទីនិ បាបានិ កត្វា, អទុ កល្យាណកម្មំ និស្សាយ លទ្ធាតិ ឥមំ តាវ អត្តនាបិ ចិន្តេយ្យាសិ, ទេវាតិ។

ឯវំ សា បិតរំ អនុសាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១២៥៦។

“ឥច្ចេវំ បិតរំ កញ្ញា, រុជា តោសេសិ អង្គតិំ;

មូឡ្ហស្ស មគ្គមាចិក្ខិ, ធម្មមក្ខាសិ សុព្វតា”តិ។

តត្ថ ឥច្ចេវន្តិ ភិក្ខវេ, ឥតិ ឥមេហិ ឯវរូបេហិ មធុរេហិ វចនេហិ រុជា កញ្ញា បិតរំ តោសេសិ, មូឡ្ហស្ស មគ្គំ វិយ តស្ស សុគតិមគ្គំ អាចិក្ខិ, នានានយេហិ សុចរិតធម្មំ អក្ខាសិ។ ធម្មំ កថេន្តីយេវ សា សុព្វតា សុន្ទរវតា អត្តនោ អតីតជាតិយោបិ កថេសិ។

ឯវំ បុព្វណ្ហតោ បដ្ឋាយ សព្វរត្តិំ បិតុ ធម្មំ ទេសេត្វា “មា, ទេវ, នគ្គស្ស មិច្ឆាទិដ្ឋិកស្ស វចនំ គណ្ហិ, ‘អត្ថិ អយំ លោកោ, អត្ថិ បរលោកោ, អត្ថិ សុកតទុក្កដកម្មានំ ផល’ន្តិ វទន្តស្ស មាទិសស្ស កល្យាណមិត្តស្ស វចនំ គណ្ហ, មា អតិត្ថេន បក្ខន្តិ”តិ អាហ។ ឯវំ សន្តេបិ បិតរំ មិច្ឆាទស្សនា មោចេតុំ នាសក្ខិ។ សា ហិ កេវលំ តស្សា មធុរវចនំ សុត្វា តុស្សិ។ មាតាបិតរោ ហិ បិយបុត្តានំ វចនំ បិយាយន្តិ, ន បន តំ មិច្ឆាទស្សនំ វិស្សជ្ជេសិ។ នគរេបិ “រុជា កិរ រាជធីតា បិតុ ធម្មំ ទេសេត្វា មិច្ឆាទស្សនំ វិស្សជ្ជាបេសី”តិ ឯកកោលាហលំ អហោសិ។ “បណ្ឌិតា រាជធីតា អជ្ជ បិតរំ មិច្ឆាទស្សនា មោចេត្វា នគរវាសីនំ សោត្ថិភាវំ ករិស្សតី”តិ មហាជនោ តុស្សិ។ សា បិតរំ ពោធេតុំ អសក្កោន្តី វីរិយំ អវិស្សជ្ជេត្វាវ “យេន កេនចិ ឧបាយេន បិតុ សោត្ថិភាវំ ករិស្សាមី”តិ សិរសិ អញ្ជលិំ បតិដ្ឋបេត្វា ទសទិសា នមស្សិត្វា “ឥមស្មិំ លោកេ លោកបាលកា ធម្មិកសមណព្រាហ្មណា នាម លោកបាលទេវតា នាម មហាព្រហ្មានោ នាម អត្ថិ, តេ ឥធាគន្ត្វា អត្តនោ ពលេន មម បិតរំ មិច្ឆាទស្សនំ វិស្សជ្ជាបេន្តុ, ឯតស្ស គុណេ អសតិបិ មម គុណេន មម សីលេន មម សច្ចេន ឥធាគន្ត្វា ឥមំ មិច្ឆាទស្សនំ វិស្សជ្ជាបេត្វា សកលលោកស្ស សោត្ថិំ ករោន្តូ”តិ អធិដ្ឋហិត្វា នមស្សិ។

តទា ពោធិសត្តោ នារទោ នាម មហាព្រហ្មា អហោសិ។ ពោធិសត្តា ច នាម អត្តនោ មេត្តាភាវនាយ អនុទ្ទយាយ មហត្តភាវេន សុប្បដិបន្នទុប្បដិបន្នេ សត្តេ ទស្សនត្ថំ កាលានុកាលំ លោកំ ឱលោកេន្តិ។ សោ តំ ទិវសំ លោកំ ឱលោកេន្តោ តំ រាជធីតរំ បិតុ មិច្ឆាទិដ្ឋិមោចនត្ថំ លោកសន្ធារកទេវតាយោ នមស្សមានំ ទិស្វា, "ឋបេត្វា មំ អញ្ញោ ឥមំ រាជានំ មិច្ឆាទស្សនំ វិស្សជ្ជាបេតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ, អជ្ជ មយា រាជធីតុ សង្គហំ, រញ្ញោ ច សបរិឡាហស្ស សោត្ថិភាវំ កត្វា អាគន្តុំ វដ្ដតិ, កេន នុ ខោ វេសេន គមិស្សាមី"តិ ចិន្តេត្វា "មនុស្សានំ បព្ពជិតា បិយា ចេវ គរុកា ច អាទេយ្យវចនា ច, តស្មា បព្ពជិតវេសេន គមិស្សាមី"តិ សន្និដ្ឋានំ កត្វា បាសាទិកំ សុវណ្ណវណ្ណំ មនុស្សត្តភាវំ មាបេត្វា មនុញ្ញំ ជដាមណ្ឌលំ ពន្ធិត្វា ជដន្តរេ កញ្ចនសូចិំ ឱទហិត្វា អន្តោ រត្តបដំ ឧបរិ រត្តវាកចីរំ និវាសេត្វា បារុបិត្វា សុវណ្ណតារាខចិតំ រជតមយំ អជិនចម្មំ ឯកំសេ កត្វា មុត្តាសិក្កាយ បក្ខិត្តំ សុវណ្ណមយំ ភិក្ខាភាជនំ អាទាយ តីសុ ឋានេសុ ឱនតំ សុវណ្ណកាជំ ខន្ធេ កត្វា មុត្តាសិក្កាយ ឯវ បវាឡកមណ្ឌលុំ អាទាយ គគនតលេ ចន្ទោ វិយ វិរោចមានោ អាកាសេន អាគន្ត្វា អលង្កតចន្ទកបាសាទមហាតលំ បវិសិត្វា រញ្ញោ បុរតោ អាកាសេ អដ្ឋាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៦៨០។

"អថាគមា ព្រហ្មលោកា, នារទោ មានុសិំ បជំ;

ជម្ពុទីបំ អវេក្ខន្តោ, អទ្ទា រាជានមង្គតិំ។

១៦៨១។

"តតោ បតិដ្ឋា បាសាទេ, វេទេហស្ស បុរត្ថតោ;

តញ្ច ទិស្វានានុប្បត្តំ, រុចា ឥសិមវន្ទថា"តិ។

តត្ថ អទ្ទាតិ ព្រហ្មលោកេ ឋិតោវ ជម្ពុទីបំ អវេក្ខន្តោ គុណាជីវកស្ស សន្តិកេ គហិតមិច្ឆាទស្សនំ រាជានំ អង្គតិំ អទ្ទស, តស្មា អាគតោតិ អត្ថោ។ តតោ បតិដ្ឋាតិ តតោ សោ ព្រហ្មា តស្ស រញ្ញោ អមច្ចគណបរិវុតស្ស និសិន្នស្ស បុរតោ តស្មិំ បាសាទេ អបទេ បទំ ទស្សេន្តោ អាកាសេ បតិដ្ឋហិ។ អនុប្បត្តន្តិ អាគតំ។ ឥសិន្តិ ឥសិវេសេន អាគតត្តា សត្ថា "ឥសិ"ន្តិ អាហ។ អវន្ទថាតិ "មមានុគ្គហេន មម បិតរិ ការុញ្ញំ កត្វា ឯកោ ទេវរាជា អាគតោ ភវិស្សតី"តិ ហដ្ឋបហដ្ឋា វាតាភិហតា សុវណ្ណកទលី វិយ ឱនមិត្វា នារទព្រហ្មានំ អវន្ទិ។

រាជាបិ តំ ទិស្វាវ ព្រហ្មតេជេន តជ្ជិតោ អត្តនោ អាសនេ សណ្ឋាតុំ អសក្កោន្តោ អាសនា ឱរុយ្ហ ភូមិយំ ឋត្វា អាគតដ្ឋានញ្ច នាមគោត្តញ្ច បុច្ឆិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១២៥១។

“អថាសនម្ហា ឱរុយ្ហ រាជា ព្យថិតមានសោ;

នារទំ បរិបុច្ឆន្តោ, ឥទំ វចនមព្រវិ។

១២៥២។

‘កុតោ នុ អាគច្ឆសិ ទេវវណ្ណិ, ឱភាសយំ សព្ពទិសា ចន្ទិមាវ;

អក្ខាហិ មេ បុច្ឆិតោ នាមគោត្តំ, កថំ តំ ជានន្តិ មនុស្សលោកេ’”តិ។

តត្ថ ព្យថិតមានសោតិ ភីតចិត្តោ។ កុតោ នូតិ កច្ចិ នុ ខោ វិជ្ជាធរោ ភវេយ្យាតិ មញ្ញមានោ អចិន្តេត្វាវ ឯវំ បុច្ឆិ។

អថ សោ “អយំ រាជា ‘បរលោកោ នត្ថី’តិ វទតិ, បរលោកមេវស្ស តាវ អាចិក្ខិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា គាថមាហ –

១២៥៣។

“អហញ្ហិ ទេវតោ ឥទានិ ឯមិ, ឱភាសយំ សព្ពទិសា ចន្ទិមាវ;

អក្ខាមិ តេ បុច្ឆិតោ នាមគោត្តំ, ជានន្តិ មំ នារទោ កស្សបោ ចា”តិ។

តត្ថ ទេវតោតិ ទេវលោកតោ។ នារទោ កស្សបោ ចាតិ មំ នាមេន នារទោ, គោត្តេន កស្សបោតិ ជានន្តិ។

អថ រាជា “ឥមំ បច្ឆាបិ បរលោកំ បុច្ឆិស្សាមិ, ឥទ្ធិយា លទ្ធការណំ តាវ បុច្ឆិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា គាថមាហ –

១២៨៣់

“អន្នទ្ទុបំ តច ឃាចិសក្ខា, ចេហាយសំ គន្ធិ តិដ្ឋិ ច;

បុន្នាយិ តំ ភារេឆ ឲតយត្វ, អឆ ពេភ ចេណ្ហាភ តចាឃយិន្ទ្ធិ”តិ់

តត្វ ឃាចិសក្ខាតិ ឃាចិសក្ខ តច សណ្ហាតំ, ឃក្ខា ត្វ អាកាសេស គន្ធិ តិដ្ឋិ ច, ន្ទាគំ អន្ធរិយឌាតំ់

ភារេឆា អាហ –

១២៨៤់

“សទ្ធញ្ញា ឆេម្មា ច ឆេយា ច ចារេកា, គុណា យេយេត បកតា បុរាណា;

េតេហច ឆេម្មហិ សុេសចិេតហិ, យេភាឌេលា េឃភ កាយំ គេតាស្មិ”តិ់

តត្វ សទ្ធត្តិ យុសាចាឆចិរេហិតំ ចឌិសក្ខុំ់ ឆេម្មាតិ តិចិឆសុចរិតឆេម្មា េចច កសិលបរិកម្មេលាភឆេម្មា ច់ ឆេយាតិ ន្ទន្ត្រិយឆយតំ់ ចារេកាតិ កិេលសបរិក្ខារេកា ច េឆឃ្យឆម្មបរិក្ខារេកា ច់ យេយេត គុណាតិ យយ ឲេត គុណសម្បយុត្តា គុណសហគតា់ បកតា បុរាណាតិ យឃា បុរិយភេច កតាតិ ឆេស្សតិ់ “េតេហច ឆេម្មហិ សុេសចិេតហិ”តិ េត សេគ្គ គុេណ សុេសចិេត បរិចារិេត ឆេស្សតិ់ យេភាឌេចាតិ ន្ទន្ទ្ធិឃា ការេណភ បដិលេទ្ធា់ េឃភ កាយំ គេតាស្មិតិ េឃភ េឆចដ្ឋាេភ ច យក្ខុស្សដ្ឋាេភ ច កត្វា ន្ទន្ទំ, េតភ គេតាស្មិតិ អេត្វា់

រាឌា ឲចំ តស្មិំ កេឆេត្វបិ មិន្នាឆស្សភស្ស កហិតត្វា បេរេលាកំ អសទ្ទហេន្តា “អត្ថិ ភុ េខា បុញ្ញចិបាកោ”តិ ចត្វា កាឆយាហ –

១២៨៥់

“អេន្នេយាចិក្ខសិ បុញ្ញាសិន្ទ្ធិ, សេច ហិ ឲេតហិ ឃឆា ចេឆសិ;

បុន្នាយិ តំ ភារេឆ ឲតយត្វ, បុេដ្ឋា ច េម សាឆុ ចិឃាកេរាហិ”តិ់

តត្ថ បុញ្ញាសិទ្ធិន្តិ បុញ្ញានំ សិទ្ធិំ ផលទាយកត្តំ អាចិក្ខន្តោ អច្ឆរិយំ អាចិក្ខសិ។

នារទោ អាហ –

១៧៩៨។

“បុច្ឆស្សុ មំ រាជ តវេស អត្ថោ, យំ សំសយំ កុរុសេ ភូមិបាល;

អហំ តំ និស្សំសយតំ គមេមិ, នយេហិ ញាយេហិ ច ហេតុនា ចា”តិ។

តត្ថ តវេស អត្ថោតិ បុច្ឆិតព្ពកោ នាម តវ ឯស អត្ថោ។ យំ សំសយន្តិ យំ កិស្មិញ្ចិទេវ អត្ថេ សំសយំ ករោសិ, តំ មំ បុច្ឆ។ និស្សំសយតន្តិ អហំ តំ និស្សំសយភាវំ គមេមិ។ នយេហីតិ ការណវចនេហិ។ ញាយេហីតិ ញាណេហិ។ ហេតុនាតិ បច្ចយេហិ, បដិញ្ញាមត្តេនេវ អកត្វា ញាណេន បរិច្ឆិន្ទិត្វា ការណវចនេន ច តេសំ ធម្មានំ សមុដ្ឋាបកបច្ចយេហិ ច តំ និស្សំសយំ ករិស្សាមីតិ អត្ថោ។

រាជា អាហ –

១៧៩៩។

“បុច្ឆាមិ តំ នារទ ឯតមត្ថំ, បុដ្ឋោ ច មេ នារទ មា មុសា ភណិ;

អត្ថិ នុ ទេវា បិតរោ នុ អត្ថិ, លោកោ បរោ អត្ថិ ជនោ យមាហុ”តិ។

តត្ថ ជនោ យមាហូតិ យំ ជនោ ឯវមាហ – “អត្ថិ ទេវា, អត្ថិ បិតរោ, អត្ថិ បរោ លោកោ”តិ, តំ សព្ពំ អត្ថិ នុ ខោតិ បុច្ឆតិ។

នារទោ អាហ –

១៨០០។

“អត្ថេវ ទេវា បិតរោ ច អត្ថិ, លោកោ បរោ អត្ថិ ជនោ យមាហុ;

កាយេសុ គិទ្ធា ច នរា បមូឡ្ហា, លោកំ បរំ ន វិទូ មោហយុត្តា”តិ។

តត្ថ អត្ថេវ ទេវាតិ មហារាជ, ទេវា ច បិតរោ ច អត្ថិ, យម្បិ ជនោ បរលោកមាហ, សោបិ អត្ថេវ។ ន វិទូតិ កាមគិទ្ធា បន មោហមូឡ្ហា ជនា បរលោកំ ន វិទន្តិ ន ជានន្តីតិ។

តំ សុត្វា រាជា បរិហាសំ ករោន្តោ ឯវមាហ –

១២០១។

“អត្ថីតិ វេ នារទេ សទ្ទហាសិ, និវេសនំ បរលោកេ មតានំ;

ឥធេវ មេ បញ្ច សតានិ ទេហិ, ទស្សាមិ តេ បរលោកេ សហស្ស”ន្តិ។

តត្ថ និវេសនន្តិ និវាសដ្ឋានំ។ បញ្ច សតានីតិ បញ្ច កហាបណសតានិ។

អថ នំ មហាសត្តោ បរិសមជ្ឈេយេវ គរហន្តោ អាហ –

១២០២។

“ទជ្ជេមុ ខោ បញ្ច សតានិ ភោតោ, ជញ្ញាមុ ចេ សីលវន្តំ វទញ្ញុំ;

លុទ្ទំ តំ ភោន្តំ និរយេ វសន្តំ, កោ ចោទយេ បរលោកេ សហស្សំ។

១២០៣។

“ឥធេវ យោ ហោតិ អធម្មសីលោ, បាបាចារោ អលសោ លុទ្ទកម្មោ;

ន បណ្ឌិតា តស្មិំ ឥណំ ទទន្តិ, ន ហិ អាគមោ ហោតិ តថាវិធម្ហា

១៦០៣៑

“ឥណ្ណដ្ឋា ខេមិនំ យគុជា ចិនិត្វា, ្ជដ្ឋាតកំ សីលចត្តំ ចឥញ្ញុំ;

ឯឃមេច ខេរាខេហិ និមត្តយត្តិ, កម្មំ ករិត្វា បុត យាហរេទិ”តិ៑

តត្ថ ឧញ្ញាយុ ចេតិ ឃជិ មយំ កចត្តិ “សីលចា ខុម ចឥញ្ញា, ឥម្ពិកឯមណព្រោហ្មណាតំ ព្វមស្មិំ កាលេ ព្វមិតា គាមទេត្តាតិ ជាតិត្វា តស្ស តស្ស កិច្ចស្ស ការកោ ចឥញ្ញា”តិ ជាតេឃ្យាម៑ អថ តេ ចឌ្ឍិយា បច្ចា ឯតាតិ ឥឥឃ្យាម, ត្វំ បត លុទ្ធោ ឯាហសិកោ មិច្ឆាឥស្សតំ កហេត្វា ឥាតឯាលំ ចិន្ទិឯត្វា បរឥារេសុ អបរជ្ឈសិ, ព្វតោ ចុតោ និរយេ ្ហបជ្ជិស្សសិ, ខុចំ លុទ្ធំ តំ និរយេ ចឯត្តំ កោត្តំ តត្ថ កត្វា កោ “ឯហស្សំ មេ ឥហិ”តិ ចោរេឥស្សតិ៑ តថាចិឥមព្វតិ តាជិឯា បុទិឯា ជិត្តស្ស ព្វណស្ស បុត អាកមោ គាម ត ហោតិ៑ ឥណ្ណត្តិ ឥតុប្បាឥតក្យឯលំ បុត យាហរេទីតិ អត្ថតោ កម្មំ ករិត្វា ឥតំ ្ហប្បាឥត្វា បុត អមក្រាំ ឯត្តកំ អាហរេឃ្យាមិ, មា និក្កមេខុ ចឃីតិ ឯឃមេច ខេរាខេហិ និមត្តយត្តីតិ៑

ព្វតិ រាជា តេតត និក្កឃ្យឃាតោ អប្បជិកាតោ អហោសិ៑ មហាជតោ ហដ្ឋតុដ្ឋោ ហុត្វា “មហិន្ទិកោ ឥឥចាបិ អជ្ជ រាជាតំ មិច្ឆាឥស្សតំ ចិស្សជ្ជាបេស្សតី”តិ ឯកលតកាទំ ខុកកោលាហលំ អហោសិ៑ មហាឯត្តស្សាតុភាវេត តជា ឯត្តយោជតិកាម មិថិលាម តស្ស ឥម្មឥេឯតំ អស្សុណត្តោ គាម តាហោសិ៑ អថ មហាឯត្តោ “អយំ រាជា អតិចិម ឥឡ្ហំ មិច្ឆាឥស្សតំ កណ្ហិ និរយភយេត តំ ឯត្តជ្ជេត្វា មិច្ឆាជិដ្ឋិំ ចិស្សជ្ជាបេត្វា បុត ឥេចលោកេត អស្សាឯេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “មហារាជ, ឯចេ ជិដ្ឋិំ ត ចិស្សជ្ជេស្សសិ, ខុចំ អតត្តទុក្ខំ និរយំ កមិស្សសី”តិ ចត្វា និរយកថំ បដ្ឋបេសិ –

១៦០៤៑

“ព្វតោ ចុតោ ឥណ្ណសិ តត្ថ រាជ, កាកោលឯង្ឃេហិ ចិកស្សមាតំ;

តំ ខជ្ជមាតំ និរយេ ចឯត្តំ, កាកេហិ កិជ្ឈេហិ ច ឯេតកេហិ;

ឯញ្ជិត្តកត្តំ រុហិទំ ឯចត្តំ, កោ ចោឥេម បរលោកេ ឯហស្ស”ត្តិ៑

តត្ថ កាកោលឯង្ឃេហីតិ លោហតុណ្ឌេហិ កាកឯង្ឃេហិ៑ ចិកស្សមាតត្តិ អត្តាតំ អាកឌ្ឍិយមាតំ តត្ថ និរយេ បស្សិស្សសិ៑ តត្តិ តំ កចត្តិ៑

តំ បត ការកាលតិរយំ ចណ្ណេត្តោ “សចេបិ ខុត្តុ ត តិព្ពត្តិស្សមិ, លោកត្តរតិរយេ តិព្ពត្តិស្សមី”តិ ចត្វា តំ តិរយំ ជស្សេត្តោ កាឆយាហ –

១១០៩៝

“អត្ថិតមំ តត្ថ ត ចត្ទស្មុរិយា, តិរយោ សជា តុមុលោ ឈោររូបោ;

សា តេច រត្តិ ត ជិចា បញ្ញាយតិ, តធាចិធេ កោ ចិចរេ ធតត្ថិកោ”តិ៝

តត្ថ អត្ថិ តមត្តិ មហារាជ, ឃមិត្រលោកត្តរតិរយេ មិច្ឆាជិដ្ឋិកា តិព្ពត្តតិ, តត្ថ ចក្ខុចិញ្ញាណស្ស ឧប្បត្តិតិចារណំ អត្ថតមំ៝ សជា តុមុលោតិ សោ តិរយោ តិច្ចំ ពហលត្ថការោ៝ ឈោររូបោតិ ភិសតកជាតិកោ៝ សា តេច រត្តីតិ ឃា ឡាឆ រត្តិ ជិចា ច, សា តេច តត្ថ បញ្ញាយតិ៝ កោ ចិចរេតិ កោ ឧទ្ធារំ សោធេត្តោ ចិចរិស្សតិ៝

តម្បិស្ស លោកត្តរតិរយំ ចិត្តារេត ចណ្ណេត្តា “មហារាជ, មិច្ឆាជិដ្ឋិ អចិស្សជ្ជេត្តា ត កោចលំ ខុតេតច, អញ្ញាម្បិ ទុក្ខំ អតុកចិស្សសី”តិ ជស្សេត្តោ កាឆយាហ –

១១០ល៏៝

“សចោលោ ច សារមោ ច ទុចេច ស្មុចាតា, មចទ្ធកាឃា ពលិតោ មហត្តា;

លាជត្តិ ជេត្តហិ អយោមយេហិ, ឡ្ហតោ មលុត្ថំ មររលោកមត្តំ”ត្តិ៝

តត្ថ ឡ្ហតោ មលុត្តត្តិ ឡ្ហមម្បមតុស្សលោកា ចុតំ៝ មរតោ តិរយម្មុបិ ខេមេច តយោ៝ តស្មា សន្តាតិ តាតិ តិរយដ្ឋាតាតិ តិរយមិលោតំ ឧមក្កមេហិ សទ្ធិំ មេហដ្ឋា ចុត្តតយេតេច ចិត្តារេត្វា តាសំ តាសំ កាឆាតំ អត្ថតាតាតិ មជាតិ ចណ្ណេតព្ពាតិ៝

១១០ប៉៝

“តំ លជ្ជមាតំ តិរយេ ចសត្តំ, លុទ្ធេហិ ចាឡខុហិ អឈមុំគហិ ច;

សញ្ឆិន្នគត្តំ រុហិរំ សវន្តំ, កោ ចោទយេ បរលោកេ សហស្ស”ន្តិ។

តត្ថ លុទ្ទេហីតិ ទារុណេហិ។ វាឡេហីតិ ទុដ្ឋេហិ។ អយោមុខេហីតិ អយោមយេហិ មុខេហិ, កុក្កុរេហិ សុនខេហីតិ អត្ថោ។

១១០៩។

“ឧសូហិ សត្តីហិ ច សុនិសិតាហិ, ហនន្តិ វិជ្ឈន្តិ ច បច្ចមិត្តា;

កាឡូបកាឡា និរយម្ហិ ឃោរេ, បុព្វេ នរំ ទុក្កដកម្មការិ”ន្តិ។

តត្ថ ហនន្តិ វិជ្ឈន្តិ ចាតិ ជលិតាយ អយបថវិយំ បាតេត្វា សកលសរីរំ ឆិទ្ទាវឆិទ្ទំ ករោន្តា បហរន្តិ ចេវ វិជ្ឈន្តិ ច។ កាឡូបកាឡាតិ ឯវំនាមកា និរយបាលា។ និរយម្ហីតិ តស្មិំ តេសញ្ញោ ច វេសន កាឡូបកាឡសង្ខាតេ និរយេ។ ទុក្កដកម្មការិន្តិ មិច្ឆាទិដ្ឋិវសេន ទុក្កដានំ កម្មានំ ការកំ។

១១១០។

“តំ ហញ្ញមានំ និរយេ វជន្តំ, កុច្ឆិស្មិំ បស្សស្មិំ វិប្ផាលិតូទរំ;

សញ្ឆិន្នគត្តំ រុហិរំ សវន្តំ, កោ ចោទយេ បរលោកេ សហស្ស”ន្តិ។

តត្ថ តន្តិ តំ ភវន្តំ តត្ថ និរយេ តទា ហញ្ញមានំ។ វជន្តន្តិ ឥតោ ចិតោ ច ធាវន្តំ។ កុច្ឆិស្មិន្តិ កុច្ឆិយញ្ច បស្សេ ច ហញ្ញមានំ វិជ្ឈិយមានន្តិ អត្ថោ។

១១១១។

“សត្តី ឧសូ តោមរភិណ្ឌិវាលា, វិវិធាវុធា វស្សន្តិ តត្ថ ទេវា;

បតន្តិ អង្គារមិវច្ចិមន្តោ, សិលាសនី វស្សតិ លុទ្ទកម្មេ។

តត្ថ អង្គារបិចត្ថិយេត្ថាតិ ជលិតអង្គារា ចិយ អត្ថិយត្ថា អាចុឆចិសេសា បតត្តិ៍ និលិសតីតិ ជលិតនិលិសតិ៍ ចស្សតិ លុឌ្ឍកេឡុតិ ឃធា តាយ ចេឆេច ចស្សេត្ត អសតិ បតតិ, ឧចេបេច អាកាសេ សយុដ្ឋាឃ ចិត្ថិជាឃយាតិ ជលិតនិលិចស្សំ តេតំ លុឌ្ឍកឡាតិ ស្លបទិ បតតិ៍

១៦១១៍

“ស្លេលា្យ ច ចារេតា តិរេឃយិត្រស្សេហា, ត តយិត្រុសំ លត្ថុតិ ខ្លត្តរយិ;

តំ តំ ចិឆាចត្តយេលេតយាតុរំ, កោ ទោសេយ បរលោកេ សហស្ស”ន្តិ៍

តត្ថ ខ្លត្តរយិីតិ បរិត្តកយិ៍ ចិឆាចត្តន្តិ ចិចិឆា ឆាចត្តិ៍

១៦១២៍

“សត្ថាចយាតយិ រេធសុ ឃុត្តិ, សខោតិក្ខុតំ បធចិ កយត្តិ;

បតោខលដ្ឋិហិ សុចោខយត្តិ, កោ ទោសេយ បរលោកេ សហស្ស”ន្តិ៍

តត្ថ រេធសុ ឃុត្តន្តិ ចារេរេត ចារំ តេតសុ ជលិតលេហេរធសុ ឃុត្តិ៍ កយត្តន្តិ អក្កយយាតិ៍ សុចោខយត្តន្តិ សុទ្ធ ចោខយត្តិ៍

១៦១៣៍

“តយារុហត្តិ ឲុរសត្ថិតំ កិទិំ, ចិកិសតំ បដ្ឋលិតំ កឃាតកំ;

សត្ថិត្តកាត្តិ រុហិរំ សចត្តិ, កោ ទោសេយ បរលោកេ សហស្ស”ន្តិ៍

តត្ថ តយារុហត្តន្តិ តំ កចត្តិ ជលិតាចុឆបហារេរ អសហិត្វា ជលិតឲុរេហិ សត្ថិតំ ជលិតលេហបត្តតំ អារុហត្តិ៍

១៦១៤៍

“តយារុហន្តិ បព្ពតសន្និកាសំ, អង្គាររាសិំ ជលិតំ ភយានកំ;

សុគន្ធគត្តំ កបលំ រុហន្តិ, កោ ចោទយេ បរលោកេ សហស្ស”ន្តិ។

តត្ថ សុគន្ធគត្តន្តិ សុដ្ឋុ គន្ធសរីរំ។

១៧១៣។

“អក្ខក្ខេ សយា ក្ខា, កល្យាណភិឆិតា ក្យា;

អនេកាយនេហិ តិខេក្ខហិ, ភនេលោហិតបាយិកី”តិ។

តត្ថ កល្យាណភិឆិតាតិ ជលិតកល្យាណេហិ ឆិតា។ “អនេកាយនេហី”តិ ខ្ពង់ នេហិ កល្យាណេហិ អាឆិតា, តេ ឥនស្សត្វំ វុត្តំ។

១៧១៤។

“តយារុហន្តិ ភារិនេយា, ភរា ច បរទារគូ;

ចោឌិតា សត្តិហត្ថេហិ, យមនិទ្ទេសការិកី”តិ។

តត្ថ តយារុហន្តីតិ តំ ខុរធារុបំ សិម្ពលិរុក្ខំ អារុហន្តិ។ យមនិទ្ទេសការិកីតិ យមស្ស ចចនករេហិ, និរយបាលេហីតិ អត្ថោ។

១៧១៥។

“តយារុហន្តិ និរយំ, សិម្ពលិំ រុហិរមក្ខិតំ;

ឋិតង្គកាយំ ឋិតតំ, អាតុរំ កាឡហេចតតំ។

១៧១៦។

“បស្សន្តិ មុហុំ ស្មល៊្យា បុគ្គលមូបរាធិកំ;

ក្ខុយកេ្កា ចិពចំ គត្តំ, កោ ពំ ឃាចេយ្យ ពំ ឆត”ត្តិ៑

ពត្ថ ចិចេឌ្ឍកាឃត្តិ ចិហិនិពកាឃំ៑ ចិពចត្តិ ចយូមុំឈាត់ លិក្ខាចលិក្ខំ លិត្តពាឃ កោចិញ្ញអារបុបញ្ញ ចិឃ កិឈុកបុបញ្ញ ចិឃ ច៑

១១១០៑

“អដ្ឋកូដ ឈយា ស្តូា, អឃិបត្តាឌិពា ក្ខុយា;

អឃោយាយឃោហិ ពិកេ្លហិ, ភនលៃហិពបរឃិកឺ”ពិ៑

ពត្ថ អឃិបត្តាឌិពាពិ អឃិយឃោហិ បកេ្តហិ ឌិពា៑

១១១១៑

“ពយាក្ខុហត្តិ អឃិបត្តបរិចប់, អឃឹហិ ពិកេ្លហិ ច លិឌ្ឍូយាត់;

ឈត្ថិត្តាគត្តំ ក្ខុហិទំ ឈចត្តំ, កោ ចោឆឃេ បនលៃកោ ឈហឈ្ឃ”ត្តិ៑

ពត្ថ ពយាក្ខុហត្តត្តិ ពំ កចត្តិ គិនឃបរលិត់ អាចុឆបហារេន អឈហិត្វា អាក្ខុហត្តំ៑

១១១២៑

“ពទេពា គិក្លត្តយត្តំ ពំ, អឃិបត្តាឌិពា ក្ខុយា;

ឈយ្យពិពំ ចេពនលិំ, កោ ពំ ឃាចេយ្យ ពំ ឆត”ត្តិ៑

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨿ᩠ᩉᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᨲᩥᨲᩴ᪨

᪑᪒᪒᪒᪨

“ᨡᩁᩣ ᨡᩣᩁᩮᩣᨴᩥᨠᩣ ᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨴᩩᨣ᩠ᨣᩤ ᩅᩮᨲᩁᨱᩦ ᨶᨴᩦ;

ᩋᨿᩮᩣᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᩈᨬ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩤ, ᨲᩥᨱ᩠ᩉᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨶ᩠ᨴᨲᩥ”᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨡᩁᩣᨲᩥ ᨹᩁᩩᩈᩣ᪨ ᩋᨿᩮᩣᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᩈᨬ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩤᨲᩥ ᩋᨿᩮᩣᨾᨿᩮᩉᩥ ᨲᩥᨡᩥᨱᨵᩤᩁᩮᩉᩥ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨸᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨬ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩤ᪨ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩉᩦᨲᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩈᩣ ᨶᨴᩦ ᨲᩥᨱ᩠ᩉᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨶ᩠ᨴᨲᩥ᪨

᪑᪒᪒᪓᪨

“ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨬ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨣᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩴ, ᩅᩩᨿ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩁᩩᩉᩥᩁᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᩴ;

ᩅᩮᨲᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩋᨶᩣᩃᨾ᩠ᨻᩮ, ᨠᩮᩣ ᨲᩴ ᨿᩣᨧᩮᨿ᩠ᨿ ᨲᩴ ᨽᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩮᨲᩁᨬ᩠ᨬᩮᨲᩥ ᩅᩮᨲᩁᨱᩦᩏᨴᨠᩮ᪨

ᩑᩅᩴ ᨸᨶ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᩴᩅᩥᨣ᩠ᨣᩉᨴᨿᩮᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨲᩣᨱᨣᩅᩮᩈᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᩣᩉ –

᪑᪒᪒᪔᪨

“ᩅᩮᨵᩤᨾᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨨᩥᨩ᩠ᨩᨾᩤᨶᩮᩣ, ᨴᩥᩈᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨸᨾᩪᩊ᩠ᩉᩈᨬ᩠ᨬᩮᩣ;

ᨽᨿᩣᨶᩩᨲᨸ᩠ᨸᩣᨾᩥ ᨾᩉᩣ ᨧ ᨾᩮ ᨽᨿᩣ, ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩤᨶ ᨠᨳᩣ ᨲᩅ ᨽᩣᩈᩥᨲᩣ ᩍᩈᩮ᪨

᪑᪒᪒᪕᪨

“ᩋᩣᨣᩥᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᩁᩥᨿᨬ᩠ᨧᩮᩅ, ᨴᩦᨸᩴᩅᩮᩣᩁᩮᨶ ᨾᩉᨱ᩠ᨱᩅᩮ;

ᩋᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᩮᩅ ᨸᨩ᩠ᨩᩮᩣᨲᩮᩣ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨶᩮᩣᩈᩥ ᩈᩁᨱᩴ ᩍᩈᩮ᪨

᪑᪑᪑᪗᪨

“ᩋᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈ ᨾᩴ ᩍᩈᩮ, ᩋᨲᩦᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣ ᩋᨸᩁᩣᨵᩥᨲᩴ ᨾᨿᩣ;

ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡ ᨾᩮ ᨶᩣᩁᨴ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩴ, ᨿᨳᩣ ᩋᩉᩴ ᨶᩮᩣ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᨸᨲᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾᩣᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨿᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨠᨲᩔ ᨸᩣᨸᩔ ᩈᨾᩮᨶ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᩣᨿᩦ᪨ ᨾᩉᩣ ᨧ ᨾᩮ ᩈᨾᩣᨲᩥ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨾᩮ ᨶᩥᩁᨿᩈᨾᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨴᩦᨸᩴᩅᩮᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᨴᩦᨸᩴ ᩅᩥᨿ ᩒᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨾᩮ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩋᩣᨣᩥᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩃᩮ ᩅᩣᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩴᨸᩥ ᨿᨳᩣ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᩅᩣᨲᩴ ᩅᩮᩣᩁᩮᨶ ᩋᨱ᩠ᨱᩅᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᩃᨽᨾᩣᨶᩣᨶᩴ ᨴᩦᨸᩴ ᩅᩥᨿ ᩋᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᨣᨲᩣᨶᩴ ᨸᨩ᩠ᨩᩮᩣᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨶᩮᩣ ᩍᩈᩮ ᩈᩁᨱᩴ ᨽᩅ᪨ ᩋᨲᩦᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣ ᩋᨸᩁᩣᨵᩥᨲᩴ ᨾᨿᩣᨲᩥ ᩑᨠᩴᩈᩮᨶ ᨾᨿᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᩋᨸᩁᩣᨵᩥᨲᩴ ᩅᩥᩁᩣᨵᩥᨲᩴ, ᨠᩩᩈᩃᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᨾᩮᩅ ᨠᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᨳᩔ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨸᨮᨾᩴ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨠᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᩏᨴᩣᩉᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪑᪑᪘᪨

“ᨿᨳᩣ ᩋᩉᩩ ᨵᨲᩁᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᩅᩮᩔᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᩮᩣ ᨿᩣᨾᨲᨣ᩠ᨣᩥ;

ᩏᩈᩥᨶ᩠ᨴᩁᩮᩣ ᨧᩣᨸᩥ ᩈᩥᩅᩦ ᨧ ᩁᩣᨩᩣ, ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᨠᩣ ᩈᨾᨱᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᩴ᪨

᪑᪑᪑᪙᪨

“ᩑᨲᩮ ᨧᨬ᩠ᨬᩮ ᨧ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ, ᨿᩮ ᩈᨣ᩠ᨣᩅᩥᩈᨿᩴ ᨣᨲᩣ;

ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩁ ᨾᩉᩦᨸᨲᩥ᪨

១១១០។

“អត្ថហត្វា ច តេ ព្យេយ្យេឈាមយត្វា បុរេ តវ;

‘កោ វារេតា កោ ច តសិតា, កោ មាលំ កោ វិលេបតិ;

ភាភារត្តានិ ចត្វានិ, កោ តគ្គា បរិវហិស្សតិ។

១១១១។

‘កោ បន្តេ លត្តយាតេតិ, បិក្យកា ច យុគ្ម យុកា’;

ញាតិ មាមញ្ញា បិតេតា ច, ឈោមយត្វា បុរេ តវ។

១១១២។

“ជិណ្ណំ បោសំ គវាស្សញ្ញា, មាស្សុ យុញ្ជ យថា បុរេ;

បរិហារញ្ច ទជ្ជាសិ, អធិការកតោ ពលី”តិ។

តត្ថ ឧទេត ចាតិ យថា ឧទេត ច ធតរដ្ឋោ វេយ្យាយិត្វា អដ្ឋកោ មាមតក្កិ ឲ្យសិត្វោទោ សិចីតិ ល ទាឌាតោ អញ្ញោ ច ធម្មំ ចរិត្វា សក្កចិសមំ គតា, ឧចំ ត្វម្បិ អធម្មំ បរិវជ្ជេត្វា ធម្មំ ចរ។ កោ វារេតាតិ មហារាជ, តវ ព្យេយ្យបុរេ រាជតិវេសតេ វេវ ភកេរ ច អត្ថហត្វា បុរិសា “កោ វារេតា, កោ តសិតា”តិ តេសំ ធាតុកាមតាយ ឈោមេសត្វា។ កោ មាលត្តិ កោ មាលំ ពន្ធតិ, កោ វិលេបតិ ពន្ធតិ, ភាភារត្តានិ ចត្វានិ មំ មំ ពន្ធតិ, តំ តំ កោ តគ្គា បរិវហិស្សតីតិ ឈោមេសត្វា។ កោ បន្តេ លត្តយាតេតីតិ កោ បន្តេ លត្តំ ធារយិស្សតិ។ បិក្យកា ចាតិ ឲ្យបិហតា ច យុគ្ម យុកា កោ ពន្ធតិ។

ជិណ្ណំ បោសន្តិ យោ តេ ឧបដ្ឋាកោ អមច្ចោ វា អញ្ញោ វា បុត្តោ កម្មការោ ជរាជិណ្ណកាលេ យថា បោរាណកាលេ កម្មំ កាតុំ ន សក្កោតិ, យេបិ តេ គវាស្សាទយោ ជិណ្ណតាយ កម្មំ កាតុំ ន សក្កោន្តិ, តេសុ ឯកម្បិ បុព្ពេ វិយ កម្មេសុ មា យោជយិ។ ជិណ្ណកាលស្មិញ្ហិ តេ តានិ កម្មានិ កាតុំ ន សក្កោន្តិ។ បរិហារញ្ចាតិ ពន្ធ បរិវារោ “បរិហារោ”តិ វុត្តោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យោ ច តេ ពលី ហុត្វា

អធិការកតោ ពុទ្ធោ កតូបការោ ហោតិ, តស្ស ឧទារទិន្នការេន យថាវេបិទានបរិចារំ ករេយ្យាមិ។ អសប្បុរិសា ហិ អត្តនោ

ឧបការកានំ ឧបការំ កាតុំ សមត្ថកាលេយេវ សមត្ថំ ករោន្តិ, សមត្ថកាលេ បន ន ឆ្លេលៃកន្តិ។ សប្បុរិសា បន អសមត្ថកាលេបិ តេនេ

តេនេវ សក្ការំ ករោន្តិ, តស្មា តុម្ហេបិ ឯវំ ករេយ្យាសីតិ។

ឥតិ បហារសតេ្តា រញ្ញោ នាគកញ្ញា សីលកញ្ញា ករេត្វា ឥមាតិ យស្មា អយំ រាជា អត្តនោ អត្ថការេច រនេត ឧបរេត្វា ចណ្ឌិយមានេ

តុម្ហិម្បិតិ, តស្មាស្ស សព្វការបទ្ទហរនោបមាយ ផលំ ទេសេន្តោ អាហ –

១១១១។

“ការេយា តេ រច សព្វារតោ, មនោរមារធិកោ លហុ;

អធិហិតរារិតន្តោ, ឆធិកាបជន្តោ។

១១១២។

“បិឌសព្វាបនេមិយោ, ហត្ថសព្វាបក្ខនោ;

កុដ្ឋិសព្វាមតន្ទនេត្វា, ចាចារសព្វាមកុដនោ។

១១១៣។

“សទ្ធចាក្យសមត្ថន្តោ, អនេបសុព្វាសុសព្វាតោ;

កិរារតិលនេលន្តោ, មិតកាលិមិលេមិតោ។

១១១៤។

“សទ្ធារលោកសុសព្វារោ, តិចាតសព្វាលិកុដ្ឋនោ;

អឆន្ទតាគតីសារកោ, និលនិចរតត្ទតោ។

១១២៧។

“អក្កោធតយត្ឃូតិ, ធម្មបណ្ឌរលត្តកោ;

ឥតិហ្សន្ទ្ធយបិលខ្ពា, ធិតនិត្តយុបិធិយោ។

១១២៨។

“កាលញ្ញូតានិត្តសារទោ, ទចសារទ្ទតិធណ្ឌកោ;

តិចាតច្រុត្តិយោត្តកោ, អតតិយាតឃុកោ លហុ។

១១២៩។

“អលិតនិត្តសត្ថាទោ, ច្រុទ្ធិយសចិ ទទោធាហទតា;

សតិបទតាទធា ឆិទស្ស, ធិតិ យោកោ ច ទស្តិយោ។

១១៣០។

“យតោ ធត្តិ បធំ តេតិ, សយធេត្តហិ ចាហិតិ;

ត្ពាន្ធា ទលិទេកា ច កុយ្ធទក្កា, ក្ខុយទក្កា ច និឃទយា។

១១៣១។

“ទ្វទប សទក្ខ ទទស កទន្ទ, ចាហតស្ស បធាចទតា;

បញ្ញា អាកោដនី រាជ, តត្ថ អត្តាវ សារថិ។

១៦៣១។

“សចេ ឯតេន យានេន, សមចរិយា ទឡ្ហា ឋិតិ;

សព្វកាមទុហោ រាជ, ន ជាតុ និរយំ វជេ”តិ។

តត្ថ រថសញ្ញាតោតិ មហារាជ, តវ កាយោ រថោតិ សញ្ញាតោ ហោតុ។ មនោសារថិកោតិ មនសង្ខាតេន កុសលចិត្តេន សារថិនា សមន្នាគតោ។ លហូតិ វិគតថិនមិទ្ធតាយ សល្លហុកោ។ អវិហិំសាសារិតក្ខោតិ អវិហិំសាមយេន សារិតេន សុដ្ឋុ បរិនិដ្ឋិតេន អក្ខេន សមន្នាគតោ។ សំវិភាគបដិច្ឆទោតិ ទានសំវិភាគមយេន បដិច្ឆទេន សមន្នាគតោ។ បាទសញ្ញមនេមិយោតិ បាទសំយមមយាយ នេមិយា សមន្នាគតោ។ ហត្ថសញ្ញមបក្ខរោតិ ហត្ថសំយមមយេន បក្ខរេន សមន្នាគតោ។ កុច្ឆិសញ្ញមនព្ភន្តោតិ កុច្ឆិសំយមសង្ខាតេន មិតភោជនមយេន តេលេន អព្ភន្តោ។ “អព្ភញ្ជិតនេត្តា នាភិ ហោតូ”តិបិ បាឋោ។ វាចាសញ្ញមកូជនោតិ វាចាសំយមេន អកូជនោ។

សច្ចវាក្យសមត្តង្គោតិ សច្ចវាក្យេន បរិបុណ្ណង្គោ អខណ្ឌង្គោ។ អបេសុញ្ញសុសញ្ញតោតិ អបេសុញ្ញេន សុដ្ឋុ សញ្ញតោ សមុស្សិតោ។ គិរាសខិលនេលង្គោតិ សខិលាយ សណ្ហវាចាយ និទ្ទោសង្គោ មដ្ឋង្គោ។ មិតភាណិសិលេសិតោតិ មិតភាណសង្ខាតេន សិលេសេន សុដ្ឋុ សិលិដ្ឋោ។ សទ្ធាលោភសុសង្ខារោតិ កម្មផលសទ្ធាមយេន ច អលោភមយេន ច សុន្ទរេន អលង្ការេន សមន្នាគតោ។ និវាតញ្ជលិកុព្ពរោតិ សីលវន្តានំ និវាតមយេន ចេវ អញ្ជលិកម្មមយេន ច កុព្ពរេន សមន្នាគតោ។ អថទ្ធតានតីសាកោតិ សីលសម្ពោគការណភូតាយ អថទ្ធតាយ អនតុន្នតោ, ឱនតុន្នតោតិ អត្ថោ។ សីលសំវរពន្ធនោតិ អខណ្ឌបញ្ចសីលចក្ខុន្ទ្រិយាទិសំវរសង្ខាតាយ ពន្ធនរជ្ជុយា សមន្នាគតោ។

អក្កោធនមនុគ្ឃាតីតិ អក្កោធនភាវសង្ខាតេន អនុគ្ឃាតេន សមន្នាគតោ។ ធម្មបណ្ឌរ-ច្ឆត្តកោតិ ទសកុសលធម្មសង្ខាតេន បណ្ឌរច្ឆត្តេន សមន្នាគតោ។ ពាហុសច្ចមបាលម្ពោតិ អត្ថសន្និស្សិតពាហុស្សច្ចមយេន អបាលម្ពេន សមន្នាគតោ។ ឋិតចិត្តមុបាធិយោតិ លោកធម្មេហិ អវិកម្បនាការេន សុដ្ឋុ ឋិតឯកគ្គភាវប្បត្តចិត្តសង្ខាតេន ឧបាធិនា ឧត្តរត្ថរណេន វា រាជាសនេន សមន្នាគតោ។ កាលញ្ញុតាចិត្តសារោតិ “អយំ ទានស្ស ទិន្នកាលោ, អយំ សីលស្ស រក្ខនកាលោ”តិ ឯវំ កាលញ្ញុតាសង្ខាតេន កាលំ ញត្វា កតេន ចិត្តេន កុសលសារេន សមន្នាគតោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យថា, មហារាជ, រថស្ស នាម អាណិំ អាទិំ កត្វា ទព្ពសម្ភារជាតំ បរិសុទ្ធំ សារមយំ ទឡ្ហំ ឋិតត្តំ, ឯវរូបោ រថោ អទ្ធានក្ខមោ ហោតិ, ឯវំ តវាបិ កាយរថោ កាលំ ញត្វា កតេន ចិត្តេន បរិសុទ្ធេន ទានាទិកុសលសារេន សមន្នាគតោ ហោតូតិ។ វេសារជ្ជតិទណ្ឌកោតិ បរិសមជ្ជេ កថេតព្ពស្សាបិ វិសារទភាវសង្ខាតេន តិទណ្ឌេន

សយត្ថាកេតា៉ តិចាតចុត្តិយោត្តកោតិ ឰចាតេ៏ បចត្តតសន្លាតេតត យុក្តា ស្មុរយោតេត្តត សយត្ថាកេតា៉ យុក្តា ហិ ស្មុរយោតេត្តត ពាទ្ធុទធំ សិត្ថចា ស្ទុល៌ ចហត្តិ, ឲុចំ តច កាឃរេឆាបិ បល្លិតាត៌ ឰចាតេបុចត្តិតាឃ អាពាេទ្ធា ស្ទុល៌ ឃាត្វុតិ អេត្ថា៉ អតតិយាតឃុកោ លហុតិ អតតិយាតសន្លាតេតត លហុេកត ឃុេកត សយត្ថាកេតា៉

អលឹតចិត្តសត្វាេទាតិ ឃឆា រេឆា តាយ ឥត្តុយេឃត ុត្សអារេត សត្វារេត សោកតិ, ឲុចំ តច កាឃរេឆាបិ ឥាតាឥិតា អលឹតអសក្កុបិតចិត្តសត្វាេទា េហាត្វ៉ ចុទ្ធិេសចឹ រេឌាហេតាតិ ឃឆា រេឆា តាយ ចិសេយត រទ្ធុាតយេក្កត កន្លេត្តា រេឌាកិេល្លា ត សោកតិ, សេយត ចិរេឌត យេក្កត កន្លេត្តា សោកតិ, ឲុចំ តច កាឃរេឆាបិ បញ្ញាចុទ្ធិេសចិតាឃ សយតល៌ ុត្សុយក្កុ បេិបឌ្ឍិត្វា ហតរេឌា េហាត្វ៉ សតិបេតាេឌា ឥឹរេស្សាតិ បល្លិតស្ស តច តស្មិ៍ កាឃរេឆ ស្ទុបតិឌ្ឌិតសតិបេតាេឌា េហាត្វ៉ ឥិតិ េឃាេកា ច រសិ្ម៍យោតិ អេត្ថាទ្ធិត្តចិរិឃសន្លាតា ឥិតិ ច ហិតប្បេិបត្តិឃំ ឃុញ្ញតកាចសន្លាេតា េឃាេកា ច តច តស្មិ៍ កាឃរេឆ ចឌិតា ឆិរា រសិ្ម៍េឃា េហាត្វ៉ យេតា ឥត្ថិ បឆំ េតតិ, សយឥេត្តហិ ចាហិកឹតិ ឃឆា រេឆា តាយ ចិសយឥេត្តហិ សិត្ថេចហិ ុប្បេឆំ ឃាតិ, សយឥេត្តហិ សយសិក្លិតហិ ឃុេត្តា ុត្សុបឆេយច អេត្វតិ, ឲុចំ យេតាបិ ឥត្ថិ តិត្តិេសចត៌ ក្យុក្កុ បហាឃ ុត្សុយក្កុ កល្យាតិ៉ តស្មា ស្ទុឥត្ថិ អាចារសយបុត្ថ ចិត្តិ តច កាឃរេឆស្ស សិត្ថចកិច្ចំ សារេឆត្វ៉ ត្លុន្លាេលិេកា ចាតិ អបុេត្តស្ទុ ចត្វុស្ទុ ត្លុន្លា, បេត្តស្ទុ េលិេកាតិ អឃំ ត្លុន្លា ច េលិេកា ច ក្យុយក្កា តាយ៉ ក្យុឌិេលិ អតុស្ទុយេក្កា អបិឃេយច េតតិ៉ ឥសក្យុលកយុបឆចេសត បត អឌ្ឍក្កិកយក្កចេសត ចា បចេត្តា ឹលសំឃេយា ុត្សុយេក្កា តាយ៉ េសា តច កាឃរេឆស្ស យេក្កា េហាត្វ៉

ស្វុេបតិ ឲេតស្ទុ យតាបិេឃស្ទុ ស្វុបិឥិស្ទុ កាយក្យុេលាស្ទុ តិយិត្តិ កេហត្វា ឆាចត្តស្ស តច កាឃរេឆស្ស ុប្បេឆំ បេិបត្តស្ស រាឌរេឆស្ស សិត្ថេច អាេកាេឌត្វា តិចារលាបេតាេឥឌ្ឍិ ចិឃ បញ្ញា អាេកាេឌតឹ េហាត្វ៉ សា ហិ តំ ុប្បេឆាយតេតា តិចារេទ្វា ុត្សុ ស្ទុចរិតយក្កុ អារេទាបស្សតិ៉ តត្វ អត្តាច សារឆឹតិ តស្មិ៍ បត េត កាឃរេឆ អេឌ្ឍា សារឆិ តាយ តត្ថិ, តច អត្តាច សារឆិ េហាត្វ៉ សេច ឲេតាត ឃាេតតាតិ យហារាឌ, ឃេស្សតំ ឲុចទុ្វប់ ឃាត៌ សេច អត្ថិ, ឲេតាត ឃាេតត៉ សយចរិឃា ឥញ្ហា ឥិតឹតិ ឃស្ស សយចរិឃា ច ឥិតិ ច ឥញ្ហា េហាតិ ឆិរា, េសា ឲេតាត ឃាេតត ឃស្វ ឲុស រេឆា សន្លាកាយឥ្យហា រាឌ, ឃឆាឥិេបុេត សន្លាកាេយ េឥតិ, តស្វ ត ឌាតុ តិរឃំ ចរេឌ, ឲុក៌េសេតតំ ឥាេរហិ, ឲុចទុ្វេបត ឃាេតត តិរឃំ ត កន្លឹតិ អេត្ថា៉ ត្លុតិ េលា, យហារាឌ, ឃំ យំ អចច “អាចិក្ល េយ, តារេឥ, ស្ទុទ្ធិយក្កុ, ឃឆា អហំ េតា តិរេឃ បេតឃ្យ”ត្តិ, អឃំ េត េសា យឃា អេតកបរិឃារេឃត អល្លាេតាតិ៉

ឲុចយស្ស ឥយុំ េឥេសត្វា ឃិន្លាឌិឌ្ឍិ ឌហារេបត្វា ឹេល បតិឌ្ឍារេបត្វា “ត្លុេតា បឌ្ឍាឃ ឃិបយិេត្ត បហាឃ កល្យាឈយិេត្ត ុត្សុបសក្កុយ, តិត្ថំ អប្បុយេត្តា េហាហឹ”តិ ឰចាត៌ ឥត្វា រាឌឥឹត្វ ក្យុហំ ចេល្លាត្វា រាឌបរិសាឃ ច រាេឌារោឥាតត្វា ឰចាត៌ ឥត្វា យហេត្តតាតុការេចត េតាសំ បស្សុត្តាតេឈ្យាច ព្រាហុ្មេលិក៌ កេតា៉

សត្វា ត្លុយំ ឥយុំេឥសត៌ អាហរិត្វា “ត, ភិក្លេច, ត្លុឥារេតច, បុេត្តុបិ យឃា ឥិឌ្ឌិឌាល៌ ភិន្ទិត្វា ុត្សុេចលកស្សេបា ឥយិេតាេឃចា”តិ ចត្វា ឌាតកំ សេយាឥារេតត្ថា ត្លុយា កាឆា អកាសិ –

᪑᪓᪔᪓᪨

“ᩋᩃᩣᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣᩈᩥ, ᩈᩩᨶᩣᨾᩮᩣ ᩋᩣᩈᩥ ᨽᨴ᩠ᨴᨩᩥ;

ᩅᩥᨩᨿᩮᩣ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᩈᩥ, ᨾᩮᩣᨣ᩠ᨣᩃ᩠ᩃᩣᨶᩮᩣᩈᩥ ᨻᩦᨩᨠᩮᩣ᪨

᪑᪓᪔᪔᪨

“ᩈᩩᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩃᩥᨧ᩠ᨨᩅᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨣᩩᨱᩮᩣ ᩋᩣᩈᩥ ᩋᨧᩮᩃᨠᩮᩣ;

ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᩣ ᩁᩩᨩᩣ ᩋᩣᩈᩥ, ᨿᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨷᩈᩣᨴᨿᩥ᪨

᪑᪓᪔᪕᪨

“ᩏᩁᩩᩅᩮᩃᨠᩔᨷᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ, ᨷᩣᨷᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨲᨴᩣ ᩋᩉᩩ;

ᨾᩉᩣᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᨵᩣᩁᩮᨳ ᨩᩣᨲᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨾᩉᩣᨶᩣᩁᨴᨠᩔᨷᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩣ᪨

[᪕᪔᪖] ᪙᪨ ᩅᩥᨵᩩᩁᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨧᨲᩩᨷᩮᩣᩈᨳᨠᨱ᩠ᨯᩴ

ᨷᨱ᩠ᨯᩩᨠᩥᩈᩥᨿᩣᩈᩥ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩣᩁᨾᩥᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᨬ᩠ᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᩈᩩᩴ “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨾᩉᩣᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨷᩩᨳᩩᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨩᩅᨶᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩉᩣᩈᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᩥᨠᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨷᩁᨷ᩠ᨷᩅᩣᨴᨾᨴ᩠ᨴᨶᩮᩣ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᨽᩥᩈᩘ᩠ᨡᨲᩮ ᩈᩩᨡᩩᨾᨷᨬ᩠ᩉᩮ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮ ᨴᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᩈᩮᩅᨶᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩦᩈᩩ ᩈᩁᨱᩮᩈᩩ ᨧᩮᩅ ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᨧ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾᨲᨣᩣᨾᩥᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨷᨭᩥᨷᩣᨴᩮᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ

សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “អនច្ឆរិយំ, ភិក្ខវេ, យំ តថាគតោ បរមាភិសម្ពោធិប្បត្តោ បរប្បវាទំ ភិន្ទិត្វា ខត្តិយាទយោ ទមេយ្យ។ បុរិមភវស្មិម្បិ ពោធិញាណំ បរិយេសន្តោបិ តថាគតោ បញ្ញាវា បរប្បវាទមទ្ទនោយេវ។ តថា ហិ អហំ វិធុរកាលេ សដ្ឋិយោជនុព្ពេធេ កាឡបព្ពតមុទ្ធនិ បុណ្ណកំ នាម យក្ខសេនាបតិំ អត្តនោ ញាណពលេនេវ ទមេត្វា និព្ពិសេវនំ កត្វា បញ្ចសីលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា អត្តនោ ជីវិតំ ទាបេសិ”ន្តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ កុរុរដ្ឋេ ឥន្ទបត្ថនគរេ ធនញ្ជយកោរព្យោ នាម រាជា រជ្ជំ ការេសិ។ វិធុរបណ្ឌិតោ នាម អមច្ចោ តស្ស អត្ថធម្មានុសាសកោ អហោសិ។ សោ មធុរកថោ មហាធម្មកថិកោ សកលជម្ពុទីបេ រាជានោ ហត្ថិកន្តវីណាសរេន បលោភេត្វា វិយ អត្តនោ មធុរធម្មកថាយ បលោភេត្វា តេសំ សកសករជ្ជានិ គន្តុំ អទទមានោ ពុទ្ធលីលាយ មហាជនស្ស ធម្មំ ទេសេន្តោ មហន្តេន យសេន តស្មិំ នគរេ បដិវសតិ។

តទា ហិ ពារាណសិយម្បិ គិហិសហាយកា ចត្តារោ ព្រាហ្មណមហាសាលា មហល្លកកាលេ កាមេសុ អាទីនវំ ទិស្វា ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា វនមូលផលាហារា តត្ថេវ ចិរំ វសិត្វា លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ ចារិកំ ចរមានា អង្គរដ្ឋេ កាលចម្បានគរំ បត្វា រាជុយ្យានេ វសិត្វា បុនទិវសេ ភិក្ខាយ នគរំ បវិសិំសុ។ តត្ថ ចត្តារោ សហាយកា កុដុម្ពិកា តេសំ ឥរិយាបថេសុ បសីទិត្វា វន្ទិត្វា ភិក្ខាភាជនំ គហេត្វា ឯកេកំ អត្តនោ និវេសនេ និសីទាបេត្វា បណីតេន អាហារេន បរិវិសិត្វា បដិញ្ញំ គាហាបេត្វា ឧយ្យានេយេវ វាសាបេសុំ។ តេ ចត្តារោ តាបសា ចតុន្នំ កុដុម្ពិកានំ គេហេសុ និពទ្ធំ ភុញ្ជិត្វា ទិវាវិហារត្ថាយ ឯកោ តាបសោ តាវតិំសភវនំ គច្ឆតិ, ឯកោ នាគភវនំ, ឯកោ សុបណ្ណភវនំ, ឯកោ កោរព្យរញ្ញោ មិគាជិនឧយ្យានំ គច្ឆតិ។ តេសុ យោ ទេវលោកំ គន្ត្វា ទិវាវិហារំ ករោតិ, សោ សក្កស្ស យសំ ឱលោកេត្វា អត្តនោ ឧបដ្ឋាកស្ស តមេវ វណ្ណេតិ។ យោ នាគភវនំ គន្ត្វា ទិវាវិហារំ ករោតិ, សោ នាគរាជស្ស សម្បត្តិំ ឱលោកេត្វា អត្តនោ ឧបដ្ឋាកស្ស តមេវ វណ្ណេតិ។ យោ សុបណ្ណភវនំ គន្ត្វា ទិវាវិហារំ ករោតិ, សោ សុបណ្ណរាជស្ស វិភូតិំ ឱលោកេត្វា អត្តនោ ឧបដ្ឋាកស្ស តមេវ វណ្ណេតិ។ យោ ធនញ្ជយកោរព្យរាជស្ស ឧយ្យានំ គន្ត្វា ទិវាវិហារំ ករោតិ, សោ ធនញ្ជយកោរព្យរញ្ញោ សិរិសោភគ្គំ ឱលោកេត្វា អត្តនោ ឧបដ្ឋាកស្ស តមេវ វណ្ណេតិ។

តេ ចត្តារោបិ ជនា តំ តំ ឋានំ បត្ថេត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា អាយុបរិយោសានេ ឯកោ សក្កោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, ឯកោ សបុត្តទារោ នាគភវនេ នាគរាជា ហុត្វា និព្ពត្តិ, ឯកោ សុបណ្ណភវនេ សិម្ពលិវិមានេ សុបណ្ណរាជា ហុត្វា និព្ពត្តិ។ ឯកោ ធនញ្ជយកោរព្យរញ្ញោ អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិ។ តេបិ តាបសា អបរិហីនជ្ឈានា កាលំ កត្វា ព្រហ្មលោកេ និព្ពត្តិំសុ។ កោរព្យកុមារោ វុឌ្ឍិមន្វាយ បិតុ អច្ចយេន រជ្ជេ បតិដ្ឋហិត្វា ធម្មេន សមេន រជ្ជំ ការេសិ។ សោ បន ជូតវិត្តកោ អហោសិ។ សោ វិធុរបណ្ឌិតស្ស ឱវាទេ ឋត្វា ទានំ ទេតិ, សីលំ រក្ខតិ, ឧបោសថំ ឧបវសតិ។

សោ ឯកទិវសំ សមាទិន្នុបោសថោ “វិវេកមនុព្រូហិស្សាមី”តិ ឧយ្យានំ គន្ត្វា មនុញ្ញដ្ឋានេ និសីទិត្វា សមណធម្មំ អកាសិ។ សក្កោបិ សមាទិន្នុបោសថោ “ទេវលោកេ បលិពោធោ ហោតី”តិ មនុស្សលោកេ តមេវ ឧយ្យានំ អាគន្ត្វា ឯកស្មិំ មនុញ្ញដ្ឋានេ និសីទិត្វា

សមណធម្មំ អកាសិ។ វរុណនាគរាជាបិ សមាទិន្នុបោសថោ “នាគភវនេ បលិពោធោ ហោតី”តិ តត្ថេវាគន្ត្វា ឯកស្មឹ មនុញ្ញដ្ឋានេ និសីទិត្វា សមណធម្មំ អកាសិ។ សុបណ្ណរាជាបិ សមាទិន្នុបោសថោ “សុបណ្ណភវនេ បលិពោធោ ហោតី”តិ តត្ថេវាគន្ត្វា ឯកស្មឹ មនុញ្ញដ្ឋានេ និសីទិត្វា សមណធម្មំ អកាសិ។ តេបិ ចត្តារោ ជនា សាយន្ហសមយេ សកដ្ឋានេហិ និក្ខមិត្វា មង្គលបោក្ខរណីតីរេ សមាគន្ត្វា អញ្ញមញ្ញំ ឱលោកេត្វា បុព្ពសិនេហវសេន សមគ្គា សម្មោទមានា ហុត្វា អញ្ញមញ្ញំ មេត្តចិត្តំ ឧបដ្ឋបេត្វា មធុរបដិសន្ថារំ ករិំសុ។ តេសុ សក្កោ មង្គលសិលាបដ្ដេ និសីទិ, ឥតរេបិ អត្តនោ អត្តនោ យុត្តាសនំ ញត្វា និសីទិំសុ។ អថ តេ សក្កោ អាហ “មយំ ចត្តារោបិ រាជានោវ , អម្ហេសុ បន កស្ស សីលំ មហន្ត”ន្តិ? អថ នំ វរុណនាគរាជា អាហ “តុម្ហាកំ តិណ្ណំ ជនានំ សីលតោ មយ្ហំសីលំ មហន្ត”ន្តិ។ “កិមេត្ថ ការណ”ន្តិ? “អយំ សុបណ្ណរាជា អម្ហាកំ ជាតានម្បិ អជាតានម្បិ បច្ចាមិត្តោវ, អហំ ឯវរូបំ អម្ហាកំ ជីវិតក្ខយករំ បច្ចាមិត្តំ ទិស្វាបិ កោធំ ន ករោមិ, ឥមិនា ការណេន មម សីលំ មហន្ត”ន្តិ វត្វា ឥមំ ទសកនិបាតេ ចតុបោសថជាតកេ បឋមំ គាថមាហ –

“យោ កោបនេយ្យេ ន ករោតិ កោបំ, ន កុជ្ឈតិ សប្បុរិសោ កទាចិ;

កុទ្ធោបិ សោ នាវិករោតិ កោបំ, តំ វេ នរំ សមណមាហុ លោកេ”តិ។ (ជា. ១.១០.១៣);

តត្ថ យោតិ ខត្តិយាទីសុ យោ កោចិ។ កោបនេយ្យេតិ កុជ្ឈិតព្ពយុត្តកេ បុគ្គលេ ខន្តីវាទីតាបសោ វិយ កោបំ ន ករោតិ។ កទាចីតិ យោ កិស្មិញ្ចិ កាលេ ន កុជ្ឈតេវ។ កុទ្ធោបីតិ សចេ បន សោ សប្បុរិសោ កុជ្ឈតិ, អថ កុទ្ធោបិ តំ កោបំ នាវិករោតិ ចូឡពោធិតាបសោ វិយ។ តំ វេ នរន្តិ មហារាជានោ តំ វេ បុរិសំ សមិតបាបតាយ លោកេ បណ្ឌិតា “សមណ”ន្តិ កថេន្តិ។ ឥមេ បន គុណា មយិ សន្តិ, តស្មា មមេវ សីលំ មហន្តន្តិ។

តំ សុត្វា សុបណ្ណរាជា “អយំ នាគោ មម អគ្គភក្ខោ, យស្មា បនាហំ ឯវរូបំ អគ្គភក្ខំ ទិស្វាបិ ខុទំ អធិវាសេត្វា អាហារហេតុ បាបំ ន ករោមិ, តស្មា មមេវ សីលំ មហន្ត”ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“ឩនូទរោ យោ សហតេ ជិឃច្ឆំ, ទន្តោ តបស្សី មិតបានភោជនោ;

អាហារហេតុ ន ករោតិ បាបំ, តំ វេ នរំ សមណមាហុ លោកេ”តិ។ (ជា. ១.១០.១៤);

តត្ថ ទន្តោតិ ឥន្ទ្រិយទមេន សមន្នាគតោ។ តបស្សីតិ តបនិស្សិតកោ។ អាហារហេតូតិ អតិជិឃច្ឆបីឡិតោបិ យោ បាបំ លាមកកម្មំ ន ករោតិ ធម្មសេនាបតិសារិបុត្តត្ថេរោ វិយ។ អហំ បនជ្ជ អាហារហេតុ បាបំ ន ករោមិ, តស្មា មមេវ សីលំ មហន្តន្តិ។

តតោ សក្កោ ទេវរាជា “អហំ នានប្បការំ សុខុបដ្ឋានំ ទេវលោកសម្បត្តិំ បហាយ សីលរក្ខណត្ថាយ មនុស្សលោកំ អាគតោ, តស្មា

មមេវ សីលំ មហន្ត”ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“ខិឌ្ឌំ រតិំ វិប្បជហិត្វាន សព្ពំ, ន ចាលិកំ ភាសតិ កិញ្ចិ លោកេ;

វិភូសដ្ឋានា វិរតោ មេថុនស្មា, តំ វេ នរំ សមណមាហុ លោកេ”តិ ។ (ជា. ១.១០.២៨);

តត្ថ ខិឌ្ឌន្តិ កាយិកវាចសិកខិឌ្ឌំ។ រតិន្តិ ទិព្ពកាមគុណរតិ។ កិញ្ចីតិ អប្បមត្តកម្បិ។ វិភូសដ្ឋានាតិ មំសវិភូសា ឆវិវិភូសាតិ ទ្វេ វិភូសា។ តត្ថ អជ្ឈោហរណីយាហារោ មំសវិភូសា នាម, មាលាគន្ធាទីនិ ឆវិវិភូសា នាម, យេន អកុសលចិត្តេន ធារីយតិ, តំ តស្ស ឋានំ, តតោ វិរតោ មេថុនសេវនតោ ច យោ បដិវិរតោ។ តំ វេ នរំ សមណមាហុ លោកេតិ អហំ អជ្ជ ទេវច្ឆរាយោ បហាយ ឥធាគន្ត្វា សមណធម្មំ ករោមិ, តស្មា មមេវ សីលំ មហន្តន្តិ។ ឯវំ សក្កោបិ អត្តនោ សីលមេវ វណ្ណេតិ។

តំ សុត្វា ធនញ្ជយរាជា “អហំ អជ្ជ មហន្តំ បរិគ្គហំ សោឡសសហស្សនាដកិត្ថិបរិបុណ្ណំ អន្តេបុរំ ចជិត្វា ឧយ្យានេ សមណធម្មំ ករោមិ, តស្មា មមេវ សីលំ មហន្ត”ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

“បរិគ្គហំ លោភធម្មញ្ច សព្ពំ, យោ វេ បរិញ្ញាយ បរិច្ចជេតិ;

ទន្តំ ឋិតត្តំ អមមំ និរាសំ, តំ វេ នរំ សមណមាហុ លោកេ”តិ។ (ជា. ១.១០.២៩);

តត្ថ បរិគ្គហន្តិ នានប្បការំ វត្ថុកាមំ។ លោភធម្មន្តិ តស្មិំ ឧប្បជ្ជនតណ្ហំ។ បរិញ្ញាយាតិ ញាតបរិញ្ញា, តីរណបរិញ្ញា, បហានបរិញ្ញាតិ ឥមាហិ តីហិ បរិញ្ញាហិ បរិជានិត្វា។ តត្ថ ខន្ធាទីនំ ទុក្ខាទិសភាវជាននំ ញាតបរិញ្ញា, តេសុ អគុណំ ឧបធារេត្វា តីរណំ តីរណបរិញ្ញា, តេសុ ទោសំ ទិស្វា ឆន្ទរាគស្សាបកឌ្ឍនំ បហានបរិញ្ញា។ យោ ឥមាហិ តីហិ បរិញ្ញាហិ ជានិត្វា វត្ថុកាមកិលេសកាមេ បរិច្ចជតិ, ឆឌ្ឌេត្វា គច្ឆតិ។ ទន្តន្តិ និព្ពិសេវនំ។ ឋិតត្តន្តិ មិច្ឆាវិតក្កាភាវេន ឋិតសភាវំ។ អមមន្តិ អហន្តិ មមាយនតណ្ហារហិតំ។ និរាសន្តិ បុត្តទារាទីសុ និច្ឆន្ទរាគំ។ តំ វេ នរន្តិ តំ ឯវរូបំ បុគ្គលំ “សមណ”ន្តិ វទន្តិ។

ឥតិ តេ សព្ពេបិ អត្តនោ អត្តនោ សីលមេវ មហន្តន្តិ វណ្ណេត្វា សក្កាទយោ ធនញ្ជយំ បុច្ឆិំសុ “អត្ថិ បន, មហារាជ, កោចិ តុម្ហាកំ សន្តិកេ បណ្ឌិតោ, យោ នោ ឥមំ កង្ខំ វិនោទេយ្យា”តិ។ “អាម, មហារាជានោ មម អត្ថធម្មានុសាសកោ មហាបញ្ញោ អសមធុរោ វិធុរបណ្ឌិតោ នាម អត្ថិ, សោ នោ ឥមំ កង្ខំ វិនោទេស្សតិ, តស្ស សន្តិកំ គច្ឆាមា”តិ។ អថ តេ សព្ពេ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិំសុ។ អថ សព្ពេបិ ឧយ្យានា និក្ខមិត្វា ធម្មសភំ គន្ត្វា បល្លង្កំ អលង្ការាបេត្វា ពោធិសត្តំ បល្លង្កវរមជ្ឈេ និសីទាបេត្វា បដិសន្ថារំ កត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នា “បណ្ឌិត, អម្ហាកំ កង្ខា ឧប្បន្នា, តំ នោ វិនោទេហី”តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហំសុ –

“ປຸຉ຺ຉາມ ກຕ຺ຕາຣມເນາມປຎ຺ຎໍ, ກຖາສຸ ເນາ ວິຄ຺ຄເຫາ ອຕ຺ຖິ ຊາເຕາ;

ຉິນ຺ທຊ຺ຊ ກງ຺ຂໍ ວິຈິກິຉ຺ຉິຕານິ, ຕທຊ຺ຊ ກງ຺ຂໍ ວິຕເຣມ ສພ຺ເພ”ຕິˋ (ຊາˋ ໑ˋ໑໐ˋ໒໕);

ຕຕ຺ຖ ກຕ຺ຕາຣນ຺ຕິ ກຕ຺ຕພ຺ພຍຸຕ຺ຕກກາຣກໍˋ ວິຄ຺ຄເຫາ ອຕ຺ຖິ ຊາເຕາຕິ ເອເກາ ສີລວິຄ຺ຄເຫາ ສີລວິວາເທາ ອຸປ຺ປນ຺ເນາ ອຕ຺ຖິˋ ຉິນ຺ທຊ຺ຊາຕິ ອມ຺ຫາກໍ ຕໍ ກງ຺ຂິຕານິ ຈ ວິຈິກິຉ຺ຉິຕານິ ຈ ວຊິເຣນ ສິເນຣຸໍ ປຫຣນ຺ເຕາ ວິຍ ອຊ຺ຊ ຉິນ຺ທˋ ວິຕເຣມູຕິ ວິຕເຣຍ຺ຍາມˋ

ປຓ຺ຑິເຕາ ເຕສໍ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ “ມຫາຣາຊາເນາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ສີລໍ ນິສ຺ສາຍ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ ວິວາທກຖໍ ສຸກຖິຕທຸກ຺ກຖິຕໍ ຊານິສ຺ສາມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

“ເຍ ປຓ຺ຑິຕາ ອຕ຺ຖທສາ ຠວນ຺ຕິ, ຠາສນ຺ຕິ ເຕ ເຍານິເສາ ຕຕ຺ຖ ກາເລ;

ກຖໍ ນຸ ກຖານໍ ອຠາສິຕານໍ, ອຕ຺ຖໍ ນເຍຍ຺ຍຸໍ ກຸສລາ ຊນິນ຺ທາ”ຕິˋ (ຊາˋ ໑ˋ໑໐ˋ໒໘);

ຕຕ຺ຖ ອຕ຺ຖທສາຕິ ອຕ຺ຖທສ຺ສນສມຕ຺ຖາˋ ຕຕ຺ຖ ກາເລຕິ ຕສ຺ມິໍ ວິຄ຺ຄເຫ ອາເຣາປິເຕ ຍຸຕ຺ຕປ຺ປຍຸຕ຺ຕກາເລ ເຕ ປຓ຺ຑິຕາ ຕມຕ຺ຖໍ ອາວິກຕ຺ວາ ເຍານິເສາ ຠາສນ຺ຕິˋ ອຕ຺ຖໍ ນເຍຍ຺ຍຸໍ ກຸສລາຕິ ກຸສລາ ເຉກາປິ ສມານາ ອຠາສິຕານໍ ກຖານໍ ກຖໍ ນຸ ອຕ຺ຖໍ ຎາເຓນ ນເຍຍ຺ຍຸໍ ອຸປປຣິກ຺ຂເຍຍ຺ຍຸໍ ຊນິນ຺ທາຕິ ຣາຊາເນາ ອາລປຕິˋ ຕສ຺ມາ ອິທໍ ຕາວ ເມ ວເທຖˋ

“ກຖໍ ຫເວ ຠາສຕິ ນາຄຣາຊາ, ຄຣຸເຬາ ປນ ເວນເຕຍ຺ເຍາ ກິມາຫ;

ຄນ຺ທພ຺ພຣາຊາ ປນ ກິໍ ວເທຕິ, ກຖໍ ປນ ກຸຣູນໍ ຣາຊເສຕ຺ເຖາ”ຕິˋ (ຊາˋ ໑ˋ໑໐ˋ໓໐);

ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ທພ຺ພຣາຊາຕິ ສກ຺ກໍ ສນ຺ທາຍາຫˋ

ອຖສ຺ສ ເຕ ອິມໍ ຄາຖມາຫໍສຸ –

“ຂນ຺ຕິໍ ຫເວ ຠາສຕິ ນາຄຣາຊາ, ອປ຺ປາຫາຣໍ ຄຣຸເຬາ ເວນເຕຍ຺ເຍາ;

ᨣᨶ᩠ᨵᨻ᩠ᨻᩁᩣᨩᩣ ᩁᨲᩥᩅᩥᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩴ, ᩋᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᩴ ᨠᩩᩁᩪᨶᩴ ᩁᩣᨩᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ”ᨲᩥ. (ᨩᩣ. ᪁.᪁᪀.᪉᪁);

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲ, ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩣ ᨲᩣᩅ ᨠᩮᩣᨸᨶᩮᨿ᩠ᨿᩮᨸᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮ ᩋᨠᩩᨸ᩠ᨸᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᨶᨡᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨲᩥ, ᨣᩁᩩᩊᩁᩣᨩᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᩣᩉᩣᩁᨲᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᩉᩮᨲᩩ ᨸᩣᨸᩔ ᩋᨠᩁᨱᩴ, ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩁᨲᩦᨶᩴ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩴ, ᨠᩩᩁᩩᩁᩣᨩᩣ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᨽᩣᩅᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨲᩦᨲᩥ.

ᩋᨳ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

“ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᩑᨲᩣᨶᩥ ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᩣᨶᩥ, ᨶ ᩉᩮᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩣᩈᩥᨲᨾᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ;

ᨿᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧ ᩑᨲᩣᨶᩥ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨶᩥ, ᩋᩁᩣᩅ ᨶᩣᨽ᩠ᨿᩣ ᩈᩩᩈᨾᩮᩣᩉᩥᨲᩣᨶᩥ;

ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨽᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨽᩪᨲᩴ, ᨲᩴ ᩅᩮ ᨶᩁᩴ ᩈᨾᨱᨾᩣᩉᩩ ᩃᩮᩣᨠᩮ”ᨲᩥ. (ᨩᩣ. ᪁.᪁᪀.᪉᪂);

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᩑᨲᩣᨶᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥᨸᩥ ᨣᩩᨱᨩᩣᨲᩣᨶᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮ ᩈᨠᨭᨶᩣᨽᩥᨿᩴ ᩈᩩᩈᨾᩮᩣᩉᩥᨲᩣᨶᩥ ᩋᩁᩣ ᩅᩥᨿ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨶᩥ, ᨧᨲᩪᩉᩥᨸᩮᨲᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ “ᩈᨾᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩩ ᩃᩮᩣᨠᩮᨲᩥ.

ᩑᩅᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩦᩃᩴ ᩑᨠᩈᨾᨾᩮᩅ ᩋᨠᩣᩈᩥ. ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨸᩥ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨲᩔ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᨳᩩᨲᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉᩴᩈᩩ –

“ᨲᩩᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᨾᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣᩈᩥ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨣᩪ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨴᩪ ᩈᩩᨾᩮᨵᩮᩣ;

ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᩉᩴ ᩈᨾᨵᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨧ᩠ᨨᩮᨧ᩠ᨨᩥ ᨵᩦᩁᩮᩣ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᨶᩥ;

ᩋᨧ᩠ᨨᩮᨧ᩠ᨨᩥ ᨠᨦ᩠ᨡᩴ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᨶᩥ, ᨧᩩᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨿᨳᩣ ᨶᩣᨣᨴᨶ᩠ᨲᩴ ᨡᩁᩮᨶᩣ”ᨲᩥ. (ᨩᩣ. ᪁.᪁᪀.᪉᪃).

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲ᩠ᩅᨾᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣᩈᩦᨲᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᩋᩈᩥ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᨿᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨲᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ. ᨵᨾ᩠ᨾᨣᩪᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨣᩮᩣᨸᨠᩮᩣ ᨧᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨬᩪ ᨧ. ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨴᩪᨲᩥ ᨸᩣᨠᨭᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ. ᩈᩩᨾᩮᨵᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ. ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨸᨬ᩠ᩉᩴ ᩈᨾᨵᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨴᨾᩮᩅ ᨠᩣᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣᩈᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ. ᩋᨧ᩠ᨨᩮᨧ᩠ᨨᩦᨲᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨵᩦᩁᩮᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᨶᩥ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥ, ᩑᩅᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ “ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨩ᩠ᨩ ᨠᨦ᩠ᨡᩴ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᩣᨿᩣᨧᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨨᩮᨧ᩠ᨨᩥ ᨠᨦ᩠ᨡᩴ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᨶᩥ. ᨧᩩᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨿᨳᩣ ᨶᩣᨣᨴᨶ᩠ᨲᩴ ᨡᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᩣ ᨠᨠᨧᩮᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨴᨶ᩠ᨲᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᩑᩅᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

ເອວໍ ເຕ ຈຕ຺ຕາເຣາປິ ຣາຊາເນາ ຕສ຺ສ ປຎ຺ຫາເວຍ຺ຍາກຣເຓນ ຕຸຏ຺ຐມານສາ ອເຫສຸໍ. ອຖ ນໍ ສເກ຺ກາ ທິພ຺ພທຸກູເລນ ປູເຊສິ, ຄຣຸເຬາ ສຸວຓ຺ຓມາລາຍ, ວຣຸເຓາ ນາຄຣາຊາ ມຓິນາ, ຘນຎ຺ຈຍຣາຊາ ຄວສຫສ຺ສາທີຫິ ປູເຊສິ. ເຕເນຕມາຫ –

"ນີລຸປ຺ປລາຠໍ ວິມລໍ ອນຄ຺ຆໍ, ວຕ຺ຖໍ ອິທໍ ຘູມສມານວຓ຺ຓໍ;

ປຎ຺ຫສ຺ສ ເວຍ຺ຍາກຣເຓນ ຕຸເຏ຺ຐາ, ທທາມິ ເຕ ຘມ຺ມປູຊາຍ ຘີຣ.

"ສຸວຓ຺ຓມາລໍ ສຕປຕ຺ຕຜຸລ຺ລິຕໍ, ສເກສຣໍ ຣຕ຺ນສຫສ຺ສມຓ຺ຑິຕໍ;

ປຎ຺ຫສ຺ສ ເວຍ຺ຍາກຣເຓນ ຕຸເຏ຺ຐາ, ທທາມິ ເຕ ຘມ຺ມປູຊາຍ ຘີຣ.

"ມຓິໍ ອນຄ຺ຆໍ ຣຸຈິຣໍ ປຠສ຺ສຣໍ, ກຓ຺ຐາວສຕ຺ຕໍ ມຓິຠູສິຕໍ ເມ;

ປຎ຺ຫສ຺ສ ເວຍ຺ຍາກຣເຓນ ຕຸເຏ຺ຐາ, ທທາມິ ເຕ ຘມ຺ມປູຊາຍ ຘີຣ.

"ຄວໍ ສຫສ຺ສໍ ອຸສຠຎ຺ຈ ນາຄໍ, ອາຊຎ຺ຎຍຸຕ຺ເຕ ຈ ຣເຖ ທສ ອິເມ;

ປຎ຺ຫສ຺ສ ເວຍ຺ຍາກຣເຓນ ຕຸເຏ຺ຐາ, ທທາມິ ເຕ ຄາມວຣານິ ເສາຬສາ"ຕິ (ຊາ. ໑.໑໐.໖໓-໖໖);

ເອວໍ ສກ຺ກາທເຍາ ມຫາສຕ຺ຕໍ ປູເຊຕ຺ວາ ສກຏ຺ຐານເມວ ອຄມິໍສຸ.

ຈຕຸເປາສຖກຓ຺ຑໍ ນິຏ຺ຐິຕໍ.

ເທາຫຬກຓ຺ຑໍ

ເຕສຸ ນາຄຣາຊສ຺ສ ຠຣິຍາ ວິມລາເທວີ ນາມ. ສາ ຕສ຺ສ ຄີວາຍ ປິຬນ຺ຘນມຓິໍ ອປສ຺ສນ຺ຕີ ປຸຉ຺ຉິ "ເທວ, ກຫໍ ປນ ເຕ ມຓີ"ຕິ? "ຠເທ຺ທ, ຈນ຺ທພ຺ຣາຫ຺ມຓປຸຕ຺ຕສ຺ສ ວິຘຸຣປຓ຺ຑິຕສ຺ສ ຘມ຺ມກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ປສນ຺ນຈິຕ຺ເຕາ ອຫໍ ເຕນ ມຓິນາ ຕໍ ປູເຊສິໍ. ນ ເກວລຎ຺ຈ ອຫເມວ, ສເກ຺ກາປິ ຕໍ ທິພ຺ພທຸກູເລນ ປູເຊສິ, ສຸປຓ຺ຓຣາຊາ ສຸວຓ຺ຓມາລາຍ, ຘນຎ຺ຈຍຣາຊາ ຄວສ຺ສສຫສ຺ສາທີຫິ ປູເຊສີ"ຕິ. "ຘມ຺ມກຖິເກາ ເສາ, ເທວາ"ຕິ. "ຠເທ຺ທ, ກິໍ ວເທສິ, ຊມ຺ພຸທີປຕເລ ພຸທ຺ຘຸປ຺ປາເທາ ວິຍ ປວຕ຺ຕຕິ, ສກລຊມ຺ພຸທີເປ ເອກສຕຣາຊາເນາ ຕສ຺ສ ມທຸຣຘມ຺ມກຖາຍ ພທ຺ຘາ

ហត្ថិកេត្តចិណាយនេនេត បលុង្គយត្តចារណា ចិយ អត្តនោ អត្តនោ រជ្ជាតិ កត្តុ ត ព្ពង្ឃត្តិ, ៧ចទ្ទេបិ សោ យឆុរឆយុកចិកោ”តិ តស្ស ក្យហំ

ចណ្ណោសិៈ សា ចិឆុរបល្លិតស្ស ក្យណកចំ សុត្វា តស្ស ឆយុកចំ សោតុកាយា ហុត្វា ចិន្តេសិ “សចាហំ ចក្លាយិ ‘ឥេច, តស្ស ឆយុកចំ

សោតុកាយា, ព្ពឆ តំ អារនេហឹ’តិ, ត ទេយតំ អារនេស្សតិៈ ឃំគ្ទតាហំ ‘តស្ស ទេយ ហឥទេយ ឥោហញ្ញ ចូប្បន្តោ’តិ កិលិកាលឃំ កទេឃ្យ”ន្តិៈ សា

តឆា កត្វា សិរកព្ពុ បចិសិត្វា អត្តនោ បរិចារិកាគំ សញ្ញាំ ឥត្វា សិរិសយនេ តិបជ្ជិៈ តាកទាជា ឆ្លបដ្ឋាតចេលិឃ តំ អបស្សន្តោ “កហំ

ចិយលិ”តិ បរិចារិការយោ បុច្ឆិត្វា “កិលិកា, ឥេចា”តិ ចុទេត្វ ឆ្លដ្ឋាឃាសនោ តស្សា សត្តិកំ កន្តោ សយតបស្ស តិសីឥិត្វា សរីរំ បរិយជ្ជន្តោ

បធមំ កាថមាហ –

១៦៣៩

“បណ្ឌុ កិសិយាសិ ទុព្ពលា, ចណ្ណរូបំ ត តទេចឥិសំ បុទេ;

ចិយលេ អក្ខាហិ បុដ្ឋិតា, កីឥិសី តុឃំព្យាសរីរទេចទេតា”តិៈ

តត្ថ បណ្ឌូតិ បណ្ឌុបលិសចណ្ណាៈ កិសិយាតិ កិសាៈ ទុព្ពលិតិ អប្បថាយាៈ ចណ្ណរូបំ ត តទេចឥិសំ បុទេតិ តច ចណ្ណសម្ពាតំ រូបំ បុទេ ៧ឥិសំ ត

ទេហាតិ, តិទ្ទោសំ អតចជ្ជំ, តំ ព្ពឥាតិ បរិចត្តិត្វា អយត្ថញ្ញាសកាចំ ឌាតំៈ ចិយលេតិ តំ អាលបតិៈ

អធស្ស សា អាចិក្ខន្តី ទុតិយំ កាថយាហ –

១៦៤០

“ឆទេយ្ហា យតុឌេយុ យាតីតំ, ឥោហញ្ញ តាយ ឌតិត្ត ចុច្ចតិ;

ឆយ្ហាហឌំ តាកកុញ្ញរ, ចិឆុរស្ស ហឥឃាគិបត្ថទេឃ”តិៈ

តត្ថ ឆទេយ្ហាតិ សកាទេចាៈ យាតីតត្តិ ព្ពតីតំៈ ឌតិត្តាតិ តាកឌតស្ស ព្ពត្តៈ ឆយ្ហាហឌំ តាកកុញ្ញរ, ចិឆុរស្ស ហឥឃាគិបត្ថទេឃតិ តាកទេសដ្ឋ, អហំ

ឆទេយ្ហត សទេយត អសាហសិកកទេយ្ហត អាហឌំ ចិឆុរស្ស ហឥឃំ អភិបត្ថឃាយិ, តំ ទេយ លកយាតាឃ ឌីចិតំ អត្ថិ, អលកយាតាឃ ព្ពទេឆច យទណាត្តិ

តស្ស បញ្ញាំ សន្ធាទេឃចយាហ –

តំ សុត្វា តាកទាជា តតិយំ កាថយាហ –

១៦៣៨។

“ចន្ទំ ខោ ត្វំ ទោហឡាយសិ, សូរិយំ វា អថ វាបិ មាលុតំ;

ទុល្លភញ្ហិ វិធុរស្ស ទស្សនំ, កោ វិធុរមិធ មានយិស្សតី”តិ។

តត្ថ ទុល្លភញ្ហិ វិធុរស្ស ទស្សនន្តិ អសមធុរស្ស វិធុរស្ស ទស្សនមេវ ទុល្លភំ។ តស្ស ហិ សកលជម្ពុទីបេ រាជានោ ធម្មិកំ រក្ខាវរណគុត្តិំ បច្ចុបដ្ឋាបេត្វា វិចរន្តិ, បស្សិតុម្បិ នំ កោចិ ន លភតិ, តំ កោ ឥធ អានយិស្សតីតិ វទតិ។

សា តស្ស វចនំ សុត្វា “អលភមានាយ មេ ឥធេវ មរណ”ន្តិ បរិវត្តិត្វា បិដ្ឋិំ ទត្វា សាដកកណ្ណេន មុខំ បិទហិត្វា និបជ្ជិ។ នាគរាជា អនត្តមនោ សិរិគព្ភំ បវិសិត្វា សយនបិដ្ឋេ និសិន្នោ “វិមលា វិធុរបណ្ឌិតស្ស ហទយមំសំ អាហរាបេតី”តិ សញ្ញី ហុត្វា “បណ្ឌិតស្ស ហទយំ អលភន្តិយា វិមលាយ ជីវិតំ នត្ថិ, កថំ នុ ខោ តស្ស ហទយមំសំ លភិស្សាមី”តិ ចិន្តេសិ។ អថស្ស ធីតា ឥរន្ទតី នាម នាគកញ្ញា សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតា មហន្តេន សិរិវិលាសេន បិតុ ឧបដ្ឋានំ អាគន្ត្វា បិតរំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ ឋិតា, សា តស្ស ឥន្ទ្រិយវិការំ ទិស្វា “តាត, អតិវិយ ទោមនស្សប្បត្តោសិ, កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ បុច្ឆន្តី បឋមំ គាថមាហ –

១៦៣៩។

“កិំ នុ តាត តុវំ បជ្ឈាយសិ, បទុមំ ហត្ថគតំវ តេ មុខំ;

កិំ នុ ទុម្មនរូបោសិ ឥស្សរ, មា ត្វំ សោចិ អមិត្តតាបនា”តិ។

តត្ថ បជ្ឈាយសីតិ បុនប្បុនំ ចិន្តេសិ។ ហត្ថគតន្តិ ហត្ថេន បរិមទ្ទិតំ បទុមំ វិយ តេ មុខំ ជាតំ។ ឥស្សរាតិ បញ្ចយោជនសតិកស្ស មន្ទិរនាគភវនស្ស សាមីតិ។

ធីតុ វចនំ សុត្វា នាគរាជា តមត្ថំ អារោចេន្តោ អាហ –

១៦៤០។

“យាតា ហិ តច ព្ទរន្ធតិ, ចិត្តរស្ស ហងឃំ ឆតិយតិ;

ទ្យុល្លកព៌្យាចិត្តរស្ស ងស្សត់, កោ ចិត្តរមិឆ យាតឃិស្សតី”តិ៑

តត្ថ ឆតិយតីតិ បតេត្ថតិ ព្ទន្ធតិ៑

អឆ តំ តាកោរាឌា “អមុ, មយ សត្តិកោ ចិត្តរំ អារតតំ្យ សមតេត្ថា តត្ថិ, ត្ថំ យាតុ ឌីចិតំ ងេហិ, ចិត្តរំ អារតតំ្យ សមត្ថំ កត្តារំ បរិតេឃសាហី”តិ ក្តុឃ្យោរេឌតេត្តា ក្តុបដ្ឋកាឆយាហ –

១៦៥៨៑

“តស្ស កត្តុបរិតេឃសត់ ចរ, ឃោ ចិត្តរមិឆ យាតឃិស្សតី”តិ៑

តត្ថ ចរាតិ ចិចរ៑

ព្ទតិ សោ កិលេសាគិរតកាចេត ឌីតុ អគត្ធួចិកំ កឆំ កចេឆសិ៑ តមត្ថំ បកាសេតេត្តា សត្ថា អាហ –

“បិតុតោ ច សា សុត្វាត ចាញ្ញ, រត្តិ តិក្លួ អចស្សុតិ ចរី”តិ៑

តត្ថ អចស្សុតិត្តិ កិក្លួចេ, សា តាកយាលចិកា បិតុ ចចត់ សុត្វា បិតរំ អស្សាសេត្វា យាតុ សត្តិកំ កត្តា តយ្យិ អស្សាសេត្វា អត្តតោ សិរិកព្ទំ កត្តា សត្តាលត្តារេហិ អត្តាតំ អលត្តរិត្វា ទុកំ ក្យុសុម្ពុរត្តចត្តំ តិចាសេត្វា ទុកំ ទុកំសេ កត្វា តសេច រត្តិ ក្តុកំ ក្តិងា កត្វា តាកកចតតោតា តិក្លួ ហិមចត្តប្បតេងេស សមុត្តតីរេ ឋិតំ សត្ថិឃោឌតុត្តាងំ ទុកញ្ញុត្តំ កាឡអបត្តាតំ តាម អឌ្ឍាតកិរិ កត្តា អចស្សុតិ ចរិ កិលេសអចស្សុតិ កត្តុបរិតេឃសត់ ចរីតិ អតេត្ថា៑

ចរត្តិ ច ឃាតិ ហិមចតេត្ត ចណ្ណាកត្ថសមុត្តាតិ បុប្ផាតិ, តាតិ អាហរិត្វា សកលបត្តាតំ មលិអញ្ឆឹយំ ចិឃ អលត្តរិត្វា ក្តុបរិតលេ បុប្ផសត្តារំ កត្វា មតោរមេតាកោរេត តត្ថិត្វា មត្តរកីតំ កាឃត្តិ សត្តមំ កាឆយាហ –

១៦៥៧៑

“កេ គន្ធព្ពេ រក្ខសេ ច នាគេ, កេ កិម្បុរិសេ ចាបិ មានុសេ;

កេ បណ្ឌិតេ សព្ពកាមទទេ, ទីឃរត្តំ ភត្តា មេ ភវិស្សតី”តិ។

តត្ថ កេ គន្ធព្ពេ រក្ខសេ ច នាគេតិ កោ គន្ធព្ពោ វា រក្ខសោ វា នាគោ វា។ កេ បណ្ឌិតេ សព្ពកាមទទេតិ កោ ឯតេសុ គន្ធព្ពាទីសុ បណ្ឌិតោ សព្ពកាមំ ទាតុំ សមត្ថោ, យោ ចិត្តស្ស ហទយមំសទោហឡិនិយា មម មាតុ មនោរថំ មត្ថកំ បាបេត្វា មយ្ហំ ទីឃរត្តំ ភត្តា ភវិស្សតីតិ។

តស្មិំ ខណេ វេស្សវណមហារាជស្ស ភាគិនេយ្យោ បុណ្ណកោ នាម យក្ខសេនាបតិ តិគាវុតប្បមាណំ មនោមយសិន្ធវំ អភិរុយ្ហ កាឡបព្ពតមត្ថកេន យក្ខសមាគមំ គច្ឆន្តោ តំ តាយ គីតសទ្ទំ អស្សោសិ។ អនន្តរេ អត្តភាវេ អនុភូតបុព្ពាយ ឥត្ថិយា គីតសទ្ទោ តស្ស ឆវិអាទីនិ ឆិន្ទិត្វា អដ្ឋិមិញ្ជំ អាហច្ច អដ្ឋាសិ។ សោ តាយ បដិពទ្ធចិត្តោ ហុត្វា និវត្តិត្វា សិន្ធវបិដ្ឋេ និសិន្នោវ “ភទ្ទេ, អហំ មម បញ្ញាយ ធម្មេន សមេន ចិត្តស្ស ហទយំ អានេតុំ សមត្ថោម្ហិ, មា ចិន្តយី”តិ តំ អស្សាសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១២៩៦។

“អស្សាស ហេស្សាមិ តេ បតិ, ភត្តា តេ ហេស្សាមិ អនិន្ទលោចនេ;

បញ្ញា ហិ មមំ តថាវិធា, អស្សាស ហេស្សសិ ភរិយា មមា”តិ។

តត្ថ អនិន្ទលោចនេតិ អនិន្ទិតព្ពលោចនេ។ តថាវិធាតិ ចិត្តស្ស ហទយមំសំ អាហរណសមត្ថា។

អថ នំ ឥរន្ធតី “តេន ហិ ឯហិ, គច្ឆាម មេ បិតុ សន្តិក”ន្តិ អានេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១២៩៧។

“អវចាសិ បុណ្ណកំ ឥរន្ធតី, បុព្ពបថានុគតេន ចេតសា;

ឯហិ គច្ឆាម បិតុ មមន្តិកេ, ឯសោវ តេ ឯតមត្ថំ បវក្ខតី”តិ។

តត្ថ បុញ្ញបធាតុកេនាតិ អត្តនោ អត្ថការេន កតបុញ្ញសាមិកោ តស្មិំ បុញ្ញបេចេនច អត្រកេនា។ ឯហិ គច្ឆាមាតិ កិច្ចេច, សោ យក្ខសេនាបតិ ឯវំ វត្វា “ឥមំ អស្សបិដ្ឋិំ អារោបេត្វា នេស្សាមី”តិ បញ្ញយត្តកា ឧទ្ធរិត្វា តស្សា គហណត្ថំ ហត្ថំ បសារេសិ។ សា អត្តនោ ហត្ថំ គហិតុំ អទត្វា តេន បសារិតហត្ថំ សយំ គហេត្វា “សាមិ, នាហំ អនាថា, មយ្ហំបិតា វរុណោ នាម នាគរាជា, មាតា វិមលា នាម ទេវី, ឯហិ មម បិតុ សន្តិកំ គច្ឆាម, ឯសោ ឯវ តេ យថា អម្ហាកំ មង្គលកិរិយាយ ភវិតព្ពំ, ឯវំ ឯតមត្ថំ បវក្ខតី”តិ អវចាសិ។

ឯវំ វត្វា សា យក្ខំ គហេត្វា បិតុ សន្តិកំ អគមាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១២៧៧។

“អលង្កតា សុវសនា, មាលិនី ចន្ទនុស្សទា;

យក្ខំ ហត្ថេ គហេត្វាន, បិតុសន្តិកុបាគមី”តិ។

តត្ថ បិតុសន្តិកុបាគមីតិ អត្តនោ បិតុនោ នាគរញ្ញោ សន្តិកំ ឧបាគមិ។

បុណ្ណកោបិ យក្ខោ បដិហរិត្វា នាគរាជស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ឥរន្ទតិំ យាចន្តោ អាហ –

១២៧៨។

“នាគវរ វចោ សុណោហិ មេ, បតិរូបំ បដិបជ្ជ សុង្កិយំ;

បត្ថេមិ អហំ ឥរន្ទតិំ, តាយ សមង្គិំ ករោហិ មំ តុវំ។

១២៧៩។

“សតំ ហត្ថី សតំ អស្សា, សតំ អស្សតរីរថា;

សតំ វលភិយោ បុណ្ណា, នានារត្នស្ស កេវលិ;

តេ នាគ បដិបជ្ជស្សុ, ធីតរំ ទេហិរន្ទតី”ត្តិ។

តត្ថ សុង្កិយត្តិ អត្តនោ កុលបទេសានុរូបំ ធីតុ សុង្កំ ធនំ បដិបជ្ជ គណ្ហ សយង្កិ ករោហីតិ យំ តាយ សទ្ធិំ សយង្កិច្ចំ ករោហិ។ ចលកិរោយាតិ កល្យាណកិរិយោ។ នានាការព្ភស្ស រោចលិតិ នានាការតនស្ស សកលបរិបុណ្ណា។

អថ តំ នាគរាជា អាហ –

១៣៨៧។

“យាច អត្តនោ ញាតី, មិត្តេ ច សុហទជ្ជនេ;

អនាយត្ត គតំ គយ្ហំ, តំ បច្ឆា អនុតប្បតី”តិ។

តត្ថ យាច អត្តនោ ញាតីតិ កោ យក្ខសេនាបតិ, អហំ តុយ្ហំ ឥទានិ ទេមិ, នោ ន ទេមិ, ថោកំ បន អាគមេហិ, យាច ញាតកេបិ ជានាបេមិ។ តំ បច្ឆា អនុតប្បតីតិ វុត្តំ ហោតិ គតគតដ្ឋានេ អភិរមន្តីបិ អនភិរមន្តីបិ, អនភិរតិកាលេ ញាតកានំ អនាយត្តា តាយ សទ្ធិំ អនាយត្តគតា គតំ គយ្ហំ នាម ឧបទ្ទវំ ហោតីតិ វុច្ចន្តិ ន ករោន្តិ, ឧបទ្ទំ តំ គយ្ហំ បច្ឆា អនុតាបំ អាវហតីតិ។

ឧបទ្ទំ ចត្វា សោ កិរិយាយ ចរន្តានំ គត្វា តាយ សទ្ធិំ សល្លបិ។ តយត្តំ បការេសន្តោ សត្វា អាហ –

១៣៨៨។

“តថា សោ ចន្ទនោ នាគោ, បដិសិត្វា តំ ចេសតំ;

កិរិយំ អាយត្តយិត្វាន, ធុជំ ចរនយព្រាចិ។

១៣៩០។

“‘អយំ សោ បុណ្ណកោ យក្ខោ, យាចតី យំ ធនន្ទតី;

ពហុនា វិត្តលាភេន, តស្ស ទេម បិយំ មម’’’ន្តិ។

តត្ថ បវិសិត្វាតិ វរុណោ បុណ្ណកំ តត្ថេវ ឋបេត្វា សយំ ឧដ្ឋាយ យត្ថស្ស ភរិយា និបន្នា, តំ និវេសនំ បវិសិត្វា។ បិយំ មមន្តិ មម បិយំ ធីតរំ តស្ស ពហុនា វិត្តលាភេន ទេមាតិ បុច្ឆិ។

វិមលា អាហ –

១៩៤១។

“ន ធនេន ន វិត្តេន, លព្ភា អម្ហំ ឥរន្ធតី;

សចេ ច ខោ ហទយំ បណ្ឌិតស្ស, ធម្មេន លទ្ធា ឥធ មាហរេយ្យ;

ឯតេន វិត្តេន កុមារិ លព្ភា, នាញ្ញំ ធនំ ឧត្តរិ បត្ថយាមា”តិ។

តត្ថ អម្ហំ ឥរន្ធតីតិ អម្ហាកំ ធីតា ឥរន្ធតី។ ឯតេន វិត្តេនាតិ ឯតេន តុដ្ឋិការណេន។

សោ តាយ សទ្ធិំ មន្តេត្វា បុនទេវ បុណ្ណកេន សទ្ធិំ មន្តេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៩៤២។

“តតោ សោ វរុណោ នាគោ, និក្ខមិត្វា និវេសនា;

បុណ្ណកាមន្តយិត្វាន, ឥទំ វចនមព្រវិ។

១៩៤៣។

“‘ន ធនេន ន វិត្តេន, លព្ភា អម្ហំ ឥរន្ធតី;

ꦱꦕꦺ ꦠꦸꦮꦁ ꦲꦢꦪꦁ ꦥꦟ꧀ꦝꦶꦠꦱ꧀ꦱ, ꦣꦩ꧀ꦩꦺꦤ ꦭꦢ꧀ꦣꦴ ꦆꦣ ꦩꦴꦲꦫꦺꦪꦾꦴꦱꦶ;

ꦌꦠꦺꦤ ꦮꦶꦠ꧀ꦠꦺꦤ ꦏꦸꦩꦴꦫꦶ ꦭꦧ꧀ꦨꦴ, ꦤꦴꦚ꧀ꦚꦁ ꦣꦤꦁ ꦈꦠ꧀ꦠꦫꦶ ꦥꦠ꧀ꦡꦪꦴꦩꦴ’”ꦠꦶ꧉

ꦠꦠ꧀ꦡ ꦥꦸꦟ꧀ꦟꦏꦴꦩꦤ꧀ꦠꦪꦶꦠ꧀ꦮꦴꦤꦴꦠꦶ ꦥꦸꦟ꧀ꦟꦏꦁ ꦄꦴꦩꦤ꧀ꦠꦪꦶꦠ꧀ꦮꦴ꧉

ꦥꦸꦟ꧀ꦟꦏꦺꦴ ꦄꦴꦲ –

꧑꧕꧔꧓꧉

“ꦪꦁ ꦥꦟ꧀ꦝꦶꦠꦺꦴꦠꦾꦺꦏꦺ ꦮꦢꦤ꧀ꦠꦶ ꦭꦺꦴꦏꦺ, ꦠꦩꦺꦮ ꦧꦴꦭꦺꦴꦠꦶ ꦥꦸꦤꦴꦲꦸ ꦄꦚ꧀ꦚꦺ;

ꦄꦏ꧀ꦑꦴꦲꦶ ꦩꦺ ꦮꦶꦥ꧀ꦥꦮꦢꦤ꧀ꦠꦶ ꦌꦠ꧀ꦡ, ꦏꦁ ꦥꦟ꧀ꦝꦶꦠꦁ ꦤꦴꦒ ꦠꦸꦮꦁ ꦮꦢꦺꦱꦷ”ꦠꦶ꧉

ꦠꦠ꧀ꦡ ꦪꦁꦥꦟ꧀ꦝꦶꦠꦺꦴꦠꦾꦺꦏꦺꦠꦶ ꦱꦺꦴ ꦏꦶꦫ “ꦲꦢꦪꦁ ꦥꦟ꧀ꦝꦶꦠꦱ꧀ꦱꦴ”ꦠꦶ ꦱꦸꦠ꧀ꦮꦴ ꦕꦶꦤ꧀ꦠꦺꦱꦶ “ꦪꦁ ꦌꦏꦺ ꦥꦟ꧀ꦝꦶꦠꦺꦴꦠꦶ ꦮꦢꦤ꧀ꦠꦶ, ꦠꦩꦺꦮ ꦄꦚ꧀ꦚꦺ ꦧꦴꦭꦺꦴꦠꦶ ꦏꦡꦺꦤ꧀ꦠꦶ꧉ ꦏꦶꦚ꧀ꦕꦴꦥꦶ ꦩꦺ ꦆꦫꦤ꧀ꦣꦠꦶꦪꦴ ꦮꦶꦣꦸꦫꦺꦴꦠꦶ ꦄꦏ꧀ꦑꦴꦠꦁ, ꦠꦡꦴꦥꦶ ꦠꦡꦠꦺꦴ ꦗꦴꦤꦶꦠꦸꦁ ꦥꦸꦖ꧀ꦖꦶꦱ꧀ꦱꦴꦩꦶ ꦤ”ꦤ꧀ꦠꦶ꧉ ꦠꦱ꧀ꦩꦴ ꦌꦮꦩꦴꦲ꧉

ꦤꦴꦒꦫꦴꦗꦴ ꦄꦴꦲ –

꧑꧕꧔꧔꧉

“ꦏꦺꦴꦫꦧꦾꦫꦴꦗꦱ꧀ꦱ ꦣꦤꦚ꧀ꦕꦪꦱ꧀ꦱ, ꦪꦢꦶ ꦠꦺ ꦱꦸꦠꦺꦴ ꦮꦶꦣꦸꦫꦺꦴ ꦤꦴꦩ ꦏꦠ꧀ꦠꦴ;

ꦄꦴꦤꦺꦲꦶ ꦠꦁ ꦥꦟ꧀ꦝꦶꦠꦁ ꦣꦩ꧀ꦩꦭꦢ꧀ꦣꦴ, ꦆꦫꦤ꧀ꦣꦠꦷ ꦥꦢꦕꦫꦴ ꦠꦺ ꦲꦺꦴꦠꦸ”ꦠꦶ꧉

ꦠꦠ꧀ꦡ ꦣꦩ꧀ꦩꦭꦢ꧀ꦣꦴꦠꦶ ꦣꦩ꧀ꦩꦺꦤ ꦭꦨꦶꦠ꧀ꦮꦴ꧉ ꦥꦢꦕꦫꦴꦠꦶ ꦥꦴꦢꦥꦫꦶꦕꦴꦫꦶꦏꦴ꧉

ꦠꦁ ꦱꦸꦠ꧀ꦮꦴ ꦥꦸꦟ꧀ꦟꦏꦺꦴ ꦱꦺꦴꦩꦤꦱ꧀ꦱꦥ꧀ꦥꦠ꧀ꦠꦺꦴ ꦱꦶꦤ꧀ꦣꦮꦁ ꦤꦪꦤꦠ꧀ꦡꦴꦪ ꦈꦥꦛ꧀ꦜꦴꦏꦁ ꦄꦴꦟꦴꦥꦺꦱꦶ꧉ ꦠꦩꦠ꧀ꦡꦁ ꦥꦏꦴꦱꦺꦤ꧀ꦠꦺꦴ ꦱꦠ꧀ꦡꦴ ꦄꦴꦲ –

᪁᪂᪄᪄᪨

“ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨵᩩᩁᩔ ᩅᩣᨠ᩠ᨿᩴ, ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨸᩁᨾᨸ᩠ᨸᨲᩦᨲᩮᩣ;

ᨲᨳᩮᩅ ᩈᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᩋᩈᩴᩈᩥ, ᩋᩣᨶᩮᩉᩥ ᩋᩣᨩᨬ᩠ᨬᨾᩥᨵᩮᩅ ᨿᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᩋᩈᩴᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩴ ᩋᩣᨱᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩋᩣᨩᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᩣᨠᩣᩁᨱᨩᩣᨶᨶᨠᩈᩥᨶ᩠ᨵᩅᩴ᪨ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᩴ᪨

᪁᪂᪄᪅᪨

“ᨩᩣᨲᩁᩪᨸᨾᨿᩣ ᨠᨱ᩠ᨱᩣ, ᨠᩣᨧᨾ᩠ᩉᩥᨧᨾᨿᩣ ᨡᩩᩁᩣ;

ᨩᨾ᩠ᨻᩮᩣᨶᨴᩔ ᨸᩣᨠᩔ, ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩔ ᩏᩁᨧ᩠ᨨᨴᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨩᩣᨲᩁᩪᨸᨾᨿᩣ ᨠᨱ᩠ᨱᩣᨲᩥ ᨲᨾᩮᩅ ᩈᩥᨶ᩠ᨵᩅᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩔ ᩉᩥ ᨾᨶᩮᩣᨾᨿᩔ ᩈᩥᨶ᩠ᨵᩅᩔ ᨩᩣᨲᩁᩪᨸᨾᨿᩣ ᨠᨱ᩠ᨱᩣ, ᨠᩣᨧᨾ᩠ᩉᩥᨧᨾᨿᩣ ᨡᩩᩁᩣ, ᨲᩔ ᨡᩩᩁᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᨾᨱᩥᨾᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨩᨾ᩠ᨻᩮᩣᨶᨴᩔ ᨸᩣᨠᩔᩣᨲᩥ ᨩᨾ᩠ᨻᩮᩣᨶᨴᩔ ᨸᨠ᩠ᨠᩔ ᩁᨲ᩠ᨲᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩔ ᩏᩁᨧ᩠ᨨᨴᩮᩣ᪨

ᩈᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᨲᩴ ᩈᩥᨶ᩠ᨵᩅᩴ ᩋᩣᨶᩮᩈᩥ᪨ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨠᩮᩣ ᨲᩴ ᩋᨽᩥᩁᩩᨿ᩠ᩉᩋᩣᨠᩣᩈᩮᨶ ᩅᩮᩔᩅᨱᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨣᨽᩅᨶᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩔ ᨸᨠᩣᩈᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ –

᪁᪂᪄᪆᪨

“ᨴᩮᩅᩅᩣᩉᩅᩉᩴ ᨿᩣᨶᩴ, ᩋᩔᨾᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉᨸᩩᨱ᩠ᨱᨠᩮᩣ;

ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᩮᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᨠᩮᩈᨾᩔᩩ, ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ ᩅᩮᩉᩣᨿᩈᨾᨶ᩠ᨲᩃᩥᨠ᩠ᨡᩮ᪨

᪁᪂᪄᪇᪨

“ᩈᩮᩣ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨠᩮᩣ ᨠᩣᨾᩁᩣᨣᩮᨶ ᨣᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᩍᩁᨶ᩠ᨵᨲᩥᩴ ᨶᩣᨣᨠᨬ᩠ᨬᩴ ᨩᩥᨣᩦᩈᩴ;

គន្ត្វាន តំ ភូតបតិំ យសស្សិំ, ឥច្ចព្រវី វេស្សវណំ កុវេរំ។

១២៧០។

“ភោគវតី នាម មន្ទិរេ, វាសា ហិរញ្ញវតីតិ វុច្ចតិ;

នគរេ និម្មិតេ កញ្ចនមយេ, មណ្ឌលស្ស ឧរគស្ស និដ្ឋិតំ។

១២៧១។

“អដ្ដាលកា ឱដ្ឋគីវិយោ, លោហិតង្កស្ស មសារគល្លិនោ;

បាសាទេត្ថ សិលាមយា, សោវណ្ណរតនេហិ ឆាទិតា។

១២៧២។

“អម្ពា តិលកា ច ជម្ពុយោ, សត្តបណ្ណា មុចលិន្ទកេតកា;

បិយង្គុ ឧទ្ទាលកា សហា, ឧបរិភទ្ទកា សិន្ទុវារកា។

១២៧៣។

“ចម្បេយ្យកា នាគមល្លិកា, ភគិនីមាលា អថ មេត្ថ កោលិយា;

ឯតេ ទុមា បរិណាមិតា, សោភយន្តិ ឧរគស្ស មន្ទិរំ។

១២៧៤។

“ᨸᩣᩈᩣᨴᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᩥᩃᩣᨾᨿᩣ, ᩈᩮᩣᩅᨱ᩠ᨱᩈᩩᩅᨸᩩᨷ᩠ᨹᩥᨲᩣ ᨻᩉᩪ;

ᨿᨲ᩠ᨳ ᩅᩈᨲᩮᩣᨸᨸᩣᨲᩥᨠᩮᩣ, ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩣ ᩅᩁᩩᨱᩮᩣ ᨾᩉᩥᨴ᩠ᨵᩥᨠᩮᩣ᪨

᪁᪆᪅᪃᪨

“ᨲᩔ ᨠᩮᩣᨾᩣᩁᩥᨠᩣ ᨽᩁᩥᨿᩣ, ᩅᩥᨾᩃᩣ ᨠᨬ᩠ᨧᨶᩅᩮᩃ᩠ᩃᩥᩅᩥᨣ᩠ᨣᩉᩣ;

ᨠᩣᩃᩣ ᨲᩁᩩᨱᩣᩅ ᩏᨣ᩠ᨣᨲᩣ, ᨸᩩᨧᩥᨾᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᨶᩦ ᨧᩣᩁᩩᨴᩔᨶᩣ᪨

᪁᪆᪅᪄᪨

“ᩃᩣᨡᩣᩁᩈᩁᨲ᩠ᨲᩈᩩᨧ᩠ᨨᩅᩦ, ᨠᨱᩥᨠᩣᩁᩣᩅ ᨶᩥᩅᩣᨲᨸᩩᨷ᩠ᨹᩥᨲᩣ;

ᨲᩥᨴᩥᩅᩮᩣᨠᨧᩁᩣᩅ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩣ, ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩩᩅᨻ᩠ᨽᨥᨶᩣ ᩅᩥᨶᩥᩔᨭᩣ᪨

᪁᪆᪅᪅᪨

“ᩈᩣ ᨴᩮᩣᩉᩊᩥᨶᩦ ᩈᩩᩅᩥᨾ᩠ᩉᩥᨲᩣ, ᩅᩥᨵᩩᩁᩔ ᩉᨴᨿᩴ ᨵᨶᩥᨿᨲᩥ;

ᨲᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᨴᩮᨾᩥ ᩍᩔᩁ, ᨲᩮᨶ ᨲᩮ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨲᩥᩴ ᨾᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩮᩅᩅᩣᩉᩅᩉᩴ ᨿᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᩅᩣᩉᩮᩣ, ᨴᩮᩅᩈᨦ᩠ᨥᩣᨲᩴ ᩅᩣᩉᩴ ᩅᩉᨲᩦᨲᩥ ᨴᩮᩅᩅᩣᩉᩅᩉᩴ᪨ ᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨿᩣᨶᩴ᪨ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᨠᩮᩈᨾᩔᩪᨲᩥ ᨾᨱ᩠ᨯᨶᩅᩈᩮᨶ ᩈᩩᩈᩴᩅᩥᩉᩥᨲᨠᩮᩈᨾᩔᩩ᪨ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᨸᨶ ᨠᩮᩈᨾᩔᩩᨠᩁᨱᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᨠᨩᩥᨠᩮᨶ ᨸᨶ ᨠᨩᩥᨲᩴ᪨ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨲ᩠ᨲᨿᨶ᩠ᨲᩣ᪨ ᩅᩔᩅᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨾᩣᨶᨿ ᨴᩮᩅᨩᩣᨲᩥᨿᩣ ᨲᩔ ᨴᩮᩅᨩᩣᨲᩥ᪨ ᨸᩩᩅᩮᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨶᩣᨾᨠᩴ᪨ ᨠᩮᩣᨶᩣᩅᨲᩦ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨴ᩠ᨵᨠᩮᩣᨶᩣᨲᩣᨿ ᩑᩅᩴᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨾᩴ᪨ ᨾᨶ᩠ᨴᩥᩁᩮᨲᩥ ᨾᨶ᩠ᨴᩥᩁᩴ, ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩣᩈᩣ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩅᨲᩦᨲᩥ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩔ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨽᩪᨲᩣ ᩅᩣᩈᩣᨲᩥ ᨧ, ᨠᨬ᩠ᨧᨶᩅᨲᩦᨿᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨸᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩅᨲᩦᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨶᨣᩁᩮ ᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨲᩮᨲᩥ ᨶᨣᩁᩴ ᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨲᩴ᪨ ᨠᨬ᩠ᨧᨶᨾᨿᩮᩉᩦᨲᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᨿᩴ᪨ ᨾᨱ᩠ᨯᩃᩔᩣᨲᩥ ᨠᩮᩣᨶᨾᨱ᩠ᨯᩃᩮᨶ ᨶᨾᨠ᩠ᨡᩣᨶᨲᩔ᪨ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩁᨱᨸᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨ ᩌᨭ᩠ᨭᩣᩃᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩮᨿᩮᨲᩥ ᩌᨭ᩠ᨭᩣᩃᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩮᩉᩥ ᨠᨲᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᨾᨱᩥᨾᨿᩅᩣᩁᨠᩃ᩠ᩃᨾᨿᩣ ᩋᨭ᩠ᨭᩣᩃᨠᩣ᪨ ᨸᩣᩈᩣᨴᩮᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨶᩣᨣᨽᩅᨶᩮ ᨸᩣᩈᩣᨴᩣ᪨ ᩈᩥᩃᩣᨾᨿᩣᨲᩥ ᨾᨱᩥᨾᨿᩣ᪨ ᩈᩮᩣᩅᨱ᩠ᨱᩁᨲᨶᩮᩉᩦᨲᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᨿᩮᩉᩥ ᩁᨲᨶᩮᩉᩥ, ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨠᩪᨭᩣᨣᩣᩁᩮᩉᩥ

ឆាទិតាតិ អោត្ថតា។ សហាតិ សហការា។ ឧបរិភទ្ទកាតិ ឧទ្ទាលកជាតិកាយេវ រុក្ខា។ ចម្បេយ្យកា នាគមល្លិកាតិ ចម្បកា ច នាគា ច មល្លិកា ច។ ភគិនិមាលា អថ មេត្ថ កោលិយាតិ ភគិនិមាលា ចេវ អថ ឯត្ថ នាគភវនេ កោលិយា នាម រុក្ខា ច។ ឯតេ ទុមា បរិណាមិតាតិ ឯតេ បុប្ផូបគផលូបគរុក្ខា អញ្ញមញ្ញំ សង្ឃដ្ដសាខតាយ បរិណាមិតា អាកុលសមាកុលា។ ខជ្ជុរេត្ថាតិ ខជ្ជុរិរុក្ខា ឯត្ថ សិលាមយាតិ ឥន្ទនីលមណិមយា។ សោវណ្ណរុចបុប្ផិតាតិ តេ បន សុវណ្ណបុប្ផេហិ និច្ចបុប្ផិតា។ យត្ថ វសតោបបាតិកោតិ យត្ថ នាគភវនេ ឱបបាតិកោ នាគរាជា វសតិ។ កញ្ចនវេល្លិវិគ្គហាតិ សុវណ្ណរាសិសស្សិរិកសរីរា។ កាលិ តរុណាវ ឧគ្គតាតិ វិលាសយុត្តតាយ មន្ទវាតេរិតា កាលវល្លិបល្លវា វិយ ឧគ្គតា។ បុថិមទ្ធត្វតីតិ និម្ពផលសណ្ឋានត្ថនុកា។ លិខារសទត្តុណ្ឋជិតិ ហត្វបិដតលលយិ សន្ធាយ វុត្តំ។ តិខិវោកនរាតិ តិនសកវតនរា។ វិជ្ជុវព្ភឃនាតិ អព្ភឃនវលាហកន្តរតោ និស្សដា វិជ្ជុលតា វិយ។ តំ តេ ទេមីតិ តំ តស្ស ហទយំ អហំ តេ ទេមិ, ឯវំ ជានស្សុ។ ឥស្សរាតិ មាតុលំ អាលបតិ។

ឥតិ សោ វេស្សវណេន អនុញ្ញាតោ គន្តុំ អវិសហិត្វា តំ អនុជានាបេតុំ ឯតា ឯត្តកា គាថា កថេសិ។ វេស្សវណោ បន តស្ស កថំ ន សុណាតិ។ កិំការណា? ទ្វិន្នំ ទេវបុត្តានំ វិមានអដ្ដំ បរិច្ឆិន្ទតីតិ។ បុណ្ណកោ អត្តនោ វចនស្ស អស្សុតភាវំ ញត្វា ជិនកទេវបុត្តស្ស សន្តិកេ អដ្ឋាសិ។ វេស្សវណោ អដ្ដំ វិនិច្ឆិនិត្វា បរាជិតំ អនុដ្ឋាបេត្វា ឥតរំ “គច្ឆ ត្វំ, តវ វិមានេ វសាហី”តិ អាហ។ បុណ្ណកោ “គច្ឆ ត្វ”ន្តិ វុត្តក្ខណេយេវ “មយ្ហំ មាតុលេន មម បេសិតភាវំ ជានាថា”តិ កតិបយទេវបុត្តេ សក្ខិំ កត្វា ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ សិន្ធវំ អាហរាបេត្វា អភិរុយ្ហាបក្កាមិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១២៧៦។

“សោ បុណ្ណកោ ភូតបតិ យសស្សី, អាមន្តយ វេស្សវណំ កុវេរំ;

តត្ថេវ សន្តោ បុរិសំ អសំសិ, អានេហិ អាជញ្ញមិធេវ យុត្តំ។

១២៧៨។

“ជាតរូបមយា កណ្ណា, កាចម្ហិចមយា ខុរា;

ជម្ពោនទស្ស បាកស្ស, សុវណ្ណស្ស ឧរច្ឆទោ។

១២៨០។

“ផេចចាហចហ៍ ឃាតិ, អស្សយាទ្ឃ្យាបុណ្ណកោ;

អលង្កតា កប្បិតកេសមស្សុ, បគ្គាយិ ចេហាឃសយត្តលិក្លេ”តិ៍

ពត្ថ អាយត្តឃាតិ អាយត្តឃិត្វា៍

សោ អាកាសេត គច្ឆន្តោយេច ចិន្តេសិ “ចិធុរបណ្ឌិតោ យហាបរិចាទោ, ត សក្កា តំ កហិប្បុំ, ឆតទ្ធាឃកោរេឡ្យា បត ឌ្នតចិត្តកោ, តំ ឌ្នតេត ខិតិត្វា ចិធុរំ កហិប្បុយ្យាយិ, ឈេទ បតស្ស ពាហុតិ រតេតាតិ, អប្បទ្ឈេត្ត លក្លេត ឌ្នតំ ត កឹញ្ចព្ចស្សតិ, យហណ្ណូតតិ ហរិតុំ ចដ្ដតិ, អណ្ណោ រតិ រាឌា ត កហិប្បុយ្យតិ, រាឌកហស្ស សាយត្តា ចេបុល្លបព្ចតព្ចត្តទេ ចក្កចត្តិរណ្ណោ បរិកោកយលិរតតិ អត្ថិ យហាត្ឋកាចំ, តំ កេហត្វា តេត រាឌាតិ បលេិកេត្វា ខិតិស្សាយី”តិ៍ សោ ពឆា អកាសិ៍ ពយត្ថ បកាសេត្តោ សត្វា អាហ –

១៦ប័៨៍

“សោ អក្កយា រាឌកហំ សុទម្មំ, អគ្គស្ស ទណ្ណោ តកទំ ក្ទរាឃុតំ;

បហ្វតកក្លិ ពាហុអគ្គុបិតិ, យសក្កសាទំ ចិឃ ចាសចស្ស៍

១៦ប័៩៍

“យឃ្វទកោទ្ធាកហសយ្យឈុដ្ឋិ , ខិឌាកិឈុដ្ឋិ ខិឌសឈ្លូសចិតំ;

តាតាសក្យត្តាកិទ្ធំ សុចដ្កហំ, បុប្បាកិកិណ្ណំ ហិយចំច បត្តតំ៍

១៦ប័៦៍

“សោ បុណ្ណកោ ចេបុលយាកិទ្វហិ, សិលុច្ឆឃំ កិយ្យុទិសាត្វចិណ្ណំ;

អទេក្ខសយាតេតា យលិរតត៌ ក្ខ្យអាទំ, ពយទ្ធសា បត្តតគ្វដយឡេ្យ”តិ៍

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣᨲᩥ ᨲᨴᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨧ ᨾᨣᨵᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ – "ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᨣᩁ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᩁᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩉᩥ ᨴᩩᩁᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩈᨠ᩠ᨠᩈᩣᩁᩴ ᩅᩥᨿ ᩅᩣᩈᩅᩔᩣᨲᩥ ᨾᩈᨠ᩠ᨠᩈᩣᩁᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮ ᩈᩥᨶᩮᩁᩩᨸᨻ᩠ᨻᨲᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨾᩣᨸᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ "ᨾᩈᨠ᩠ᨠᩈᩣᩁ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨾᩴ ᩅᩣᩈᩅᩔ ᨽᩅᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨴᩥᨩᩣᨽᩥᨥᩩᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨧ ᨸᨠ᩠ᨡᩦᩉᩥ ᩋᨽᩥᩈᨦ᩠ᨥᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩪᨩᩥᨲᩴ ᨶᩣᨶᩣᩈᨠᩩᨱᩣᨽᩥᩁᩩᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨵᩩᩁᩔᩁᩮᨶ ᨣᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩅᩥᨿ ᨶᩣᨶᩣᩅᩥᨵᩮᩉᩥ ᩈᨠᩩᨱᩮᩉᩥ ᩋᨽᩥᩁᩩᨴᩴ, ᩋᨽᩥᨣᩦᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩈᩩᨧᨦ᩠ᨣᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩋᨦ᩠ᨣᨱᩴ ᨾᨶᩩᨬ᩠ᨬᨲᩃᩴ ᩉᩥᨾᨧ᩠ᨧᩴᩅ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨸᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᩅᩮᨸᩩᩃ᩠ᩃᨾᩣᨽᩥᩁᩪᩉᩦᨲᩥ ᨠᩥᨾ᩠ᨻᩮᩅ, ᩈᩮᩣ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨠᩮᩣ ᩅᨧᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᩅᩮᨸᩩᩃ᩠ᩃᨸᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᩋᨽᩥᩁᩩᩉᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨣ᩠ᨣᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨣ᩠ᨣᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨲᩴ ᨾᨱᩥᩴ ᩋᨴ᩠ᨴᩈ

᪑᪖ᨷᩢ᪃

"ᨴᩥᩔᩣ ᨾᨱᩥᩴ ᨸᨽᩔᩁᩴ ᨩᩣᨲᩥᨾᨶ᩠ᨲᩴ, ᨾᨶᩮᩣᩉᩁᩴ ᨾᨱᩥᩁᨲᨶᩴ ᩏᩊᩣᩁᩴ;

ᨴᨴ᩠ᨴᩃ᩠ᩃᨾᩣᨶᩴ ᨿᩈᩈᩣ ᨿᩈᩔᩥᨶᩴ, ᩒᨽᩣᩈᨲᩦ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩩᩁᩥᩅᨶ᩠ᨲᩃᩥᨠ᩠ᨡᩮ

᪑᪖ᨷᩢ᩶᪃

"ᨲᨾᨣ᩠ᨣᩉᩦ ᩅᩮᩊᩩᩁᩥᨿᩴ ᨾᩉᨣ᩠ᨥᩴ, ᨾᨶᩮᩣᩉᩁᩴ ᨶᩣᨾ ᨾᩉᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩴ;

ᩋᩣᨩᨬ᩠ᨬᨾᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨾᨶᩮᩣᨾᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ, ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ ᩅᩮᩉᩣᨿᩈᨾᨶ᩠ᨲᩃᩥᨠ᩠ᨡᩮ"ᨲᩥ

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᨶᩮᩣᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨶᩈᩣᨽᩥᨸᨲ᩠ᨳᩥᨲᩔ ᨵᨶᩔ ᩋᩣᩉᩁᨱᩈᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᨴ᩠ᨴᩃ᩠ᩃᨾᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᨩ᩠ᨩᩃᨾᩣᨶᩴ ᨿᩈᩈᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᨾᨱᩥᨣᨱᩮᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩩᩁᩦᩅᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᨾᨱᩥᩁᨲᨶᩴ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩩ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩩᨠᩣᩈᨲᩥ ᨲᨾᨣ᩠ᨣᩉᩦᨲᩥ ᨲᩴ ᨾᨱᩥᩁᨲᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩥ ᨲᩴ ᨸᨶ ᨾᨱᩥᩁᨲᨶᩴ ᨣᩩᨾ᩠ᨽᩮᩣᩁᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᩉᨣ᩠ᨥᩮᩣ ᨣᩩᨱᨠᩮᩣᨭᩥᩈᩉᩔᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᨲᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩃᩮᩣᨠᩥᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨠᩥᨲᨲᩣᩈᩥᨲᩮᩣ ᨸᩃᩥᩅᩮᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨾ᩠ᨸᨾᩣᨶᩮᩣ ᨸᩃᩥᩅᩮᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ ᨮᨲᩥ ᨲᩴ ᨸᩃᩥᩅᩮᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨠᩮᩣ ᨾᨱᩥᩁᨲᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩥ ᨾᨶᩮᩣᩉᩁᩴ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᨾᨶᩈᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩥᨲᩴ ᨵᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨾᩴ

ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨶᨣᩁᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪖ᨷᩢ᪙

"ᩈᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᩣ ᨶᨣᩁᨾᩥᨶ᩠ᨴᨸᨲ᩠ᨳᩴ, ᩒᩁᩩᨿ᩠ᩉᩩᨸᩣᨣᨬ᩠ᨨᩥ ᩈᨽᩴ ᨠᩩᩁᩪᨶᩴ;

សយាកេត ឧកសតំ សយេក្ក, អេចញ្ញ ឃេក្លា អចិកយ្យាេភា៍

១ឲបប័សិ៍

“េកា តឹឆ េរញ្ញា ចេរយាកិេដតិ, កយាកិេដឃ្យាយ ចេរទ្ធេតត;

កយត្យត្តរំ េរតតចេរំ ឌិតាយ, េកា ចាបិ េតា េដតិ ចេរទ្ធេតតា”តិ៍

តត្ត ឱ្រុឃ្យបិកន្លិ សក់ ក្យុត្តិ កិក្លេច, េសា បុណ្ណេកា អស្សបិដ្ឋេតា ឱ្រុឃ្យអស្សំ អជិស្សយាតុ្សប់ ផេបត្វា យាលចកចេណ្ណត ក្យុត្ត់ សក់ ដ្ឋបកេតា៍ ឧកសតត្តិ ឧកសតរាឌាេភា អលម្ពឹេតា ហុត្វា “េកា តឹឆា”តិអាឌីតិ ចេឆេក្តា ឌ្ញេតត អេចញ្ញ៍ េកា តឹឆាតិ េកា ត្យ ឰ្វយស្មិ រាឌសយាកេយ៍ េញ្ញាត្តិ រាឌុត៌ អត្តេរ៍ ចេរយាកិេដតីតិ អយ្យាក់ សត្តក់ េសដ្ឋរតត់ អកិេដតិ, “អហំ ឌិតាយី”តិ ចត្វំ ដ្ឋស្សហតិ៍ កយាកិេដឃ្យាយាតិ ក់ ចា យឆំ ឌិេតឃ្យាយ៍ ចេរទ្ធេតតាតិ ដ្ឋត្តយឆេតត៍ កយត្យត្តរត្តិ ឌិតេក្តា ច កតរំ រាឌាត់ អត្យត្តរំ េរតតចេរំ ឌិតាយ៍ េកា ចាបិ េតា េដតីតិ អឆ ចា េកា តាយ រាឌា អេយ្យចេរឆេតត េដតិ៍ ឰ្វតិ េសា ចត្យហិ បេផហិ េកាេរត្យេយច ឈេដ្ឋតិ៍

អឆ រាឌា “យឃា ឰ្វេតា បុេត្តា ឧចំ ស្ឃេរា ហុត្វា កេឆេក្តា តាយ ត ជិដ្ឋបុេត្តា, េកា ត្យ េលា ឧេសា”តិ ចិេត្តត្វា បុច្ឆេក្តា កាឆយាហ –

១ឲបប័ប៍

“ក្យហិំ ត្យ េរដ្ឋ តច ឌាតិក្យយិ, ត េកាេរត្យេស្សច ចេចា តេចជំ;

អកឹេតាសិ េតា ចណ្ណតិកាឃ សេត្តា, អក្លាហិ េយ តាយេ្ទា ពាទ្ធេច ចា”តិ៍

តត្ត ត េកាេរត្យេស្សចាតិ ក្យុរុដ្ឋចាសិកេស្សច តច ចេចត់ ត េហាតិ៍

ត់ ស្យត្វា ឰ្វតេរា “អឆំ រាឌា យយ តាយ់ បុច្ឆតិ, បុណ្ណេកា ច តាយ ដាេសា េហាតិ៍ សចាហំ ‘បុណ្ណេកាស្មិ’តិ ចក្លាយិ, ‘ឧស ដាេសា, តស្មា យំ បកា្តតាឃ ឧចំ ចេផតី’តិ អចយញ្ញិស្សតិ, អតត្តរាតីេត អត្តកាេច តាយយស្ស កេឆស្សាយី”តិ ចិេត្តត្វា កាឆយាហ –

១ឲបប័ង៍

“ກຈ຺ຈາຍເນາ ມາຓວເກາສ຺ມິ ຣາຊ, ອນູນນາເມາ ອິຕິ ມວ຺ຫຍນ຺ຕິ;

ອເງ຺ຄສຸ ເມ ຎາຕເຍາ ພນ຺ຘວາ ຈ, ອເກ຺ຂນ ເທວສ຺ມິ ອິຘານຸປເຕ຺ຕາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອນູນນາເມາຕິ ນ ອູນນາເມາ. ປູມິນາ ອຕ຺ຕເນາ ປຸຓ຺ຓກນາເມເນວ ປຏິຈ຺ຉນ຺ນໍ ກຕ຺ວາ ກເຖຕິ. ອິຕິ ມວ຺ຫຍນ຺ຕີຕິ ອິຕິ ມໍ ອວ຺ຫຍນ຺ຕິ ປເກ຺ກາສນ຺ຕິ. ອເງ຺ຄສູຕິ ອງ຺ຄຣເຏ຺ຐ ກາລຈມ຺ປານຄເຣ ວສນ຺ຕິ. ອເກ຺ຂນ ເທວສ຺ມີຕິ ເທວ, ຊູຕກີຬນເຕ຺ຖນ ອິຘ ອນຸປ຺ປເຕ຺ຕາສ຺ມິ.

ອຖ ຣາຊາ “ມາຓວ, ຕ຺ວໍ ຊູເຕນ ຊິເຕາ ກິໍ ທສ຺ສສິ, ກິໍ ເຕ ອຕ຺ຖີ”ຕິ ປຸເຈ຺ຉນ຺ເຕາ ຄາຖມາຫ –

໑໒໕໐.

“ກິໍ ມາຓວສ຺ສ ຣຕນານິ ອຕ຺ຖິ, ເຍ ຕໍ ຊິນເນ຺ຕາ ຫເຣ ອກ຺ຂຘຸເຕ຺ຕາ;

ພຫູນິ ຣເຎ຺ຎາ ຣຕນານິ ອຕ຺ຖິ, ເຕ ຕ຺ວໍ ທລິເທ຺ທາ ກຖມວ຺ຫຍສີ”ຕິ.

ຕສ຺ສເຕ຺ຖາ – ກິຕ຺ຕການິ ເຂາເຕາ ມາຓວສ຺ສ ຣຕນານິ ອຕ຺ຖິ, ເຍ ຕໍ ຊິນເນ຺ຕາ ອກ຺ຂຘຸເຕ຺ຕາ “ອາຫຣາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຫເຣຍ຺ຍ. ຣເຎ຺ຎາ ປນ ນິເວສເນ ພຫູນິ ຣຕນານິ ອຕ຺ຖິ, ເຕ ຣາຊເຕາ ເອວໍ ພຫຸຘເນ ຕ຺ວໍ ທລິເທ຺ທາ ສມາເນາ ເກນ ຊູເຕນ ອວ຺ຫຍສີຕິ.

ຕເຕາ ປຸຓ຺ຓເກາ ຄາຖມາຫ –

໑໒໕໑.

“ມເນາຫເຣາ ນາມ ມຓີ ມມາຍໍ, ມເນາຫຣໍ ມຓີຣຕນໍ ອຸຬາຣໍ;

ອິມຎ຺ຈ ອາຊຎ຺ຎມມິຕ຺ຕຕາປນໍ, ເອຕໍ ເມ ຊິນິຕ຺ວາ ຫເຣ ອກ຺ຂຘຸເຕ຺ຕາ”ຕິ.

ປາຬິເປາຕ຺ຖເກສຸ ປນ “ມຓີ ມມ ວິຊ຺ຊຕິ ເລາຫິຕເງ຺ກາ”ຕິ ລິຂິຕໍ. ເສາ ປນ ມຓີ ເວຬຸຣິເຍາ, ຕສ຺ມາ ອິທເມວ ຍຸຕ຺ຕໍ.

តត្ថ អាជញ្ញត្តិ ឋានំ អាជានីយស្សេត្ថ មណិខ្ញាតិ ឥទំ ទេម ឋកមំ ហទេយ្យ អក្ខរេត្វាតិ អស្សំ ធនេស្សត្វា ឥទមាហ។

តំ សុត្វា រាជា គាថមាហ –

១៦៥៦។

“ឧគោ មណី មាលាច កិំ ករិស្សតិ, អាជានិយេគោ បន កិំ ករិស្សតិ;

ពហូតិ រញ្ញោ មណិរតនានិ អត្ថិ, អាជានិយា ចាតជវា អនប្បកា”តិ។

ទោហឡកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ។

មណិកណ្ឌំ

ទេវា រញ្ញោ កថំ សុត្វា “មហារាជ, កិំ នាម ឥតំ វទេថ, ឧគោ អស្សោ អស្សរតនស្សំ លក្ខំ ហោតិ, ឧគោ មណិ មណិរតនស្សំ លក្ខំ ហោតិ។ ន ហិ រតនំ អស្សោ ឧគរតនិរា, ឋាមស្ស វាច ជវំ បស្សថា”តិ វត្វា អស្សំ អភិរុហិត្វា បាការមត្ថកេន បេសេសិ។ រត្តិយោ ជាតកិរិំ នគរំ អស្សេហិ កិចាយ កិចំ បហរន្តេហិ បរិក្ខិត្តំ ឋិយ អហោសិ។ អថាតុក្កមេន អស្សោបិ ន បញ្ញាយិ, មណេក្ខោបិ ន បញ្ញាយិ, ឋគេរ ពន្ធនត្តបពេឋិច បញ្ញាយិ។ ទេវា អស្សតោ ឱរុយ្ហ“ជិនិដ្ឋា, មហារាជ, អស្សស្ស វេគោ”តិ វត្វា “អាម, ជិនិដ្ឋា”តិ វុត្តេ “ឋណាតិ បុន បស្ស, មហារាជា”តិ វត្វា អស្សំ អន្តោនគរេ ឋយ្យោនេ បេរិក្ខទេហិយា ឋគរបិដ្ឋេ បេសេសិ, លុរក្កានិ អទេមេបន្តោច បញ្ញត្តិ។ អថ នំ បសុមបត្តេសុ ចិនរាបេត្វា បាណិំ បហរិត្វា ហត្ថំ បសារេសិ, អស្សោ អាគន្ត្វា បាណិតលេ បតិដ្ឋាសិ។ តតោ “ចដ្ឋេត ឥទន្ទំ អស្សរតនំ តរិត្តា”តិ វត្វា “ចដ្ឋតី”តិ វុត្តេ “មហារាជ, អស្សរតនំ តាច តិដ្ឋតុ, មណិរតនស្ស មហានុភាវំ បស្សា”តិ វត្វា តស្សានុភាវំ បកាសេន្តោ អាហ –

១៦៥៧។

“ឥទញ្ច មេ មណិរតនំ, បស្ស ត្វំ ទ្វិបទុត្តម;

ឥត្ថីនំ ចិក្កហា ចេត្ថ, បុរិសានញ្ច ចិក្កហា។

១៦៥៨។

“មិគានំ វិគ្គហា ឯត្ថ, សកុណានញ្ច វិគ្គហា;

នាគរាជា សុបណ្ណា ច, មហិម្យិបស្ស និម្មិត”ន្តិ។

តត្ថ ឯត្ថាតិ ឯតស្មិំ ទិម្យហិរតនេ អលង្កតបដិយត្តា អនេកា ឥត្ថិវិគ្គហា បុរិសវិគ្គហា នានប្បការា មិគបក្ខិសង្ឃា សេតគ្គាទីនិ ច បញ្ញាយន្តិ, តានិ ទស្សេន្តោ ឯវមាហ។ និម្មិតន្តិ ឥទំ ឯវរូបំ អន្តេបុរំ មហិម្យិនិម្មិតំ បស្ស។

“អបរម្បិ បស្សាហី”តិ វត្វា គាថា អាហ –

១៦៥៨។

“ហត្ថានីកំ រថានីកំ, អស្សេ បត្តី ច វម្មិនេ;

ចតុរង្គិនិយំ សេនំ, មហិម្យិបស្ស និម្មិតំ។

១៦៥៩។

“ហត្ថារោហេ អនីកដ្ឋេ, រថិកេ បត្តិការកេ;

ពលគ្គានិ វិយូហានិ, មហិម្យិបស្ស និម្មិត”ន្តិ។

តត្ថ ពលគ្គានីតិ ពលានេវ។ វិយូហានីតិ ព្យូហវសេន ឋិតានិ។

១៦៦០។

“បុរំ ឧទ្ធាបសម្បន្នំ, ពហុបាការតោរណំ;

សិង្ឃាដកេ សុភូមិយោ, មហិម្យិបស្ស និម្មិតំ។

១២៩៨។

“ឯសិកា បរិខាយោ ច, បលិឃំ អគ្គឡានិ ច;

អដ្ដាលកេ ច ទ្វារេ ច, មហិមិប្រស្ស និម្មិត”ន្តិ។

តត្ថ បុរន្តិ នគរំ។ រុទ្ធាបនយុត្តន្តិ បាការចតុក្កា សមុត្តំ។ ពាហុបាការតោរណន្តិ រុទ្ធបាការតោរណនគរទ្វារេន សមុត្តំ។ និឃ្ឃាដកេតិ ចិចិចតុក្កានំ។ សុក្ខមិយោតិ នគរូបចារេ ចិចិត្តា រមហិយក្ខមិយោ។ ឯសិកាតិ នគរទ្វារេសុ រដ្ឋាបិតេ ឯសិកត្ថម្ភេ។ បលិឃន្តិ បលិឃំ, អយមេច ចា បិធេធា។ អគ្គឡានីតិ នគរទ្វារកចាដានិ។ ទ្វារេ ចាតិ គោបុរានិ ច។

១២៩៩។

“បស្ស តោរណមគ្គេសុ, នានាទិជគណា ពហូ;

ហំសា កោញ្ចា មយូរា ច, ចក្កវាកា ច កុក្កុហា។

១៣០០។

“កុណាលកា ពហូ ចិត្រា, សិខណ្ឌី ជីវជីវកា;

នានាទិជគណាកិណ្ណំ, មហិមិប្រស្ស និម្មិត”ន្តិ។

តត្ថ តោរណមគ្គេសូតិ ឯតស្មិំ នគរេ តោរណគ្គេសុ។ កុណាលកាតិ កាឡកោកិលា។ ចិត្រាតិ ចិត្របត្តកោកិលា។

១៣០១។

“បស្ស នគរំ សុបាការំ, អព្ភុតំ លោមហំសនំ;

សមុស្សិតឆជំ រថំ, សោណ្ណចាលុកសន្ថតំ។

១៣០៦។

“បស្សេត្ថ បណ្ណសាលិយោ, ចិកត្តា ភាគេសា យិតា;

តិចេសេត តិចេសេ ច, សត្ដិញ្ញេហ បឆត្ដិយោ”តិ។

តត្ថ សុបិការន្តិ កញ្ចាតបិការបរិក្ខិត្តំ។ បណ្ណសាលិយោតិ ភាភាកណ្ឌបុណ្ណោ អាបណោ។ តិចេសេត តិចេសេ ចាតិ កេហាតិ ចេច កេហចត្វតិ ច។ សត្ដិញ្ញេហតិ ឈរសត្ដិយោ ច អតិដ្ឋិន្ទរដ្ឋា ច។ បឆត្ដិយោតិ តិដ្ឋិន្ទបីចិយោ។

១៣០៧។

“បិភាការេរ ច សោរេល្ល ច, ស្វតា ញ្ញកតិយោ ឈរា;

ចេសី ច កហិការេយា ច, យហិយិម្រស្ស តិយ៉ុតំ។

១៣០៨។

“យាលិការេរ ច រឌរេក, កន្ដិរេក អឆ ក្សស្សិរេក;

ស្វចណ្ណការេរ យហិការេរ, យហិយិម្រស្ស តិយ៉ុតំ។

១៣០៩។

“អាញ្ញអារិរេក ច ស្វេឆ ច, ភដភាដកកាឃិភេភា;

បិហិស្សេរ កុប្បឆ្វតិរេក, យហិយិម្រស្ស តិយ៉ុត”ន្តិ។

តត្ថ សោណ្ឌ ចាតិ អត្តនោ អត្ថុរូបេហិ កណ្ឌកណ្ណបិលន្ឌេតហិ សយន្នាគេត អាបិតក្ខុយិំ សមេជ្ជតា តិសិនេត្ន សុរាសោណ្ឌ ច់ អាឡូអារិនេកតិ បុចបិនេក់ ស្មុនេឥតិ កត្តការនេក់ បិលិស្សុនេរតិ បិលិប្យហារនេត កាឃនេត្ត់ កុយ្ក្ខុតិនេកតិ ឈងេឥ្ឌរិចាឥនេក់

១៣០៩់

“បស្ស គេរិ យុតិក្កា ច, សន្លា បលាចតិត្តិយា;

សត្ត្ញា តាឡូអាចចរ៍, យលិយិ្យយស្ស តិយ្យិត់

១៣០លិ់

“សយុតាលញ្ញា ចិលាញ្ញា, តញ្ញគិត់ សុចាតិត់;

ត្មុរិឃតាឡូត្កតសង្ឍុង្គ, យលិយិ្យយស្ស តិយ្យិត់

១៣០ប័់

“លញ្ឈិកា យង្គិកា នេចត្ត, យាឃាការរា ច នេសាកិឃា;

នេចតាលិនេក ច ឌនេល្ល ច, យលិយិ្យយស្ស តិយ្យិត”ត្តិ់

តត្ត សយុតាលញ្ញាតិ លតិរាតិសយុនេញ្ញច កំសតាលញ្ញា់ ត្មុរិឃតាឡូត្កតសង្ឍុងត្តិ តាតាត្មុរិឃាត៌ តាឡូត្កនេតហិ សង្ឍុង៌់ យង្គិកាតិ យង្គិកយល្លា់ នេសាកិឃាតិ តការនេសាកតា ត្កត្ត ច សយុត្តន្នបិ បុរិសា ច់ នេចតានិ៍លិង្គាបនេក់ ឌនេល្លតិ យស្សុតិ កនេរានេត្ត តា្យបិនេត់

១៣០ឃ៉់

“សយញ្ញា នេចត្ត ចត្តត្តិ, អាកិណ្ណា តរតារិកិ;

យញ្ញាតិយនេញ្ញា ក្មុយិនេឃា, យលិយិ្យយស្ស តិយ្យិត”ត្តិ់

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥᨾᩮᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩏᨸᩁᩥ ᨻᩤᩉ᩠ᨵᨾᩮᨭ᩠ᨮᩣ᪨ ᨠᩩᨿᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩁᨾᩥᨿᩣ ᩈᨾᨩ᩠ᨩᨠᩩᨿᩥᨿᩮᩣ᪨

᪑᪓᪑᪐᪨

“ᨸᩔ ᨾᩮᩃ᩠ᩃ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨷᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᨲ ᨶᩥᨣᩕᩮᩣᩉᩴ ᨠᩩᨧᩮ;

ᨶᩥᩉᩮᨲ ᨶᩥᩉᨲᨾᩣᨶᩮ ᨧ, ᨾᩃᩥᨿᩥᩕᨸᩔ ᨶᩥᨿᩩᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩈ᩠ᨾᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩃ᩠ᩃᩁᩮᨠ᩠ᨠ᪨ ᨶᩥᩉᩮᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᩉᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᩮᨲ᪨ ᨶᩥᩉᨲᨾᩣᨶᩮᨲᩥ ᨸᩁᩣᨡᩮᨲ᪨

᪑᪓᪑᪑᪨

“ᨸᩔ ᨸᨲ᩠ᨲᨸᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶᩣᨶᩣᨾᩥᨣᨣᨱᩣ ᨻᩉᩪ;

ᩈᩦᩉᩣ ᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᩣ ᩅᩁᩣᩉᩣ ᨧ, ᩋᨧ᩠ᨨᨠᩮᩣᨠᨲᩁᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ᪨

᪑᪓᪑᪒᪨

“ᨸᩃᩣᩈᩣᨴᩣ ᨣᩅᨩᩣ ᨧ, ᨾᩉᩥᩴᩈᩣ ᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩣ ᩁᩩᩁᩪ;

ᩑᨱᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨧ ᩅᩁᩣᩉᩣ ᨧ, ᨣᨱᩥᨶᩮᩣ ᨶᩦᨠᩈᩪᨠᩁᩣ᪨

᪑᪓᪑᪓᪨

“ᨠᨴᩃᩥᨾᩥᨣᩣ ᨻᩉᩪ ᨧᩥᨲᩕᩣ, ᨻᩥᩊᩣᩁᩣ ᩈᩈᨠᨱ᩠ᨭᨠᩣ;

ᨶᩣᨶᩣᨾᩥᨣᨣᨱᩣᨠᩥᨱ᩠ᨱᩴ, ᨾᩃᩥᨿᩥᩕᨸᩔ ᨶᩥᨿᩩᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

តត្ថ បលសាទាតិ ខគ្គមិគា។ “បលតា”តិបិ បាឋោ។ គវជាតិ គវយា។ វរាហាតិ ឯកា មិគជាតិកា។ តថា គណិនោ ចេវ នីកសូករា ច។ ពាហូ ចិត្រាតិ នានប្បការា ចិត្រា មិគា។ ពិឡារាតិ អរញ្ញពិឡារា។ សសកណ្ណកាតិ សសា ច កណ្ណកា ច។

១៣១៣។

“នជ្ជាយោ សុប្បតិត្ថាយោ, សោណ្ណវាលុកសន្ថតា;

អច្ឆា សវន្តិ អម្ពូនិ, មច្ឆគុម្ពនិសេវិតា។

១៣១៤។

“កុម្ភីលា មករា ចេត្ថ, សុសុមារា ច កច្ឆបា;

បាឋីនា បាវុសា មច្ឆា, ពលជា មុញ្ជរោហិតា”តិ។

តត្ថ នជ្ជាយោតិ នទិយោ។ សោណ្ណវាលុកសន្ថតាតិ សុវណ្ណវាលុកាយ សន្ថតតលា។ កុម្ភីលាតិ ឥមេ ឯវរូបិ ជលចរា អន្តោនទិយំ វិចរន្តិ, តេបិ មហិមិស្សាហីតិ។

១៣១៥។

“នានាទិជគណាកិណ្ណា, នានាទុមគណាយុតា;

វេឡុរិយករោទាយោ, មហិមិស្ស និម្មិត”ន្តិ។

តត្ថ វេឡុរិយករោទាយោតិ វេឡុរិយបាសាណេ បហរិត្វា សទ្ទំ ករោន្តិយោ ឯវរូបិ នជ្ជាយោតិ។

១៣១៦។

“បស្សេត្ថ បោក្ខរណិយោ, សុចិគន្ធា ចតុទ្ទិសា;

នានាទិជគណាកិណ្ណា, បុថុលោមនិសេវិតា។

១៣១៨។

“សមន្តោគកសម្បត្តំ, មហិំ សាគរកុណ្ឌលំ;

ឧបេតំ វនរាជេហិ, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិត”ន្តិ។

តត្ថ បុថុលោមនិសេវិតាតិ មហាមច្ឆេហិ និសេវិតា។ វនរាជេហីតិ វនរាជីហិ, អយមេវ វា បាឋោ។

១៣១៩។

“បុរតោ វិទេហេ បស្ស, គោយានិយេ ច បច្ឆតោ;

កុរុយោ ជម្ពុទីបញ្ច, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៣២០។

“បស្ស ចន្ទំ សូរិយញ្ច, ឱភាសន្តេ ចតុទ្ទិសា;

សិនេរុំ អនុបរិយន្តេ, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៣២១។

“សិនេរុំ ហិមវន្តញ្ច, សាគរញ្ច មហីតលំ;

ចត្តារោ ច មហារាជេ, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

៧៣១៍

“អារាមេ ចតក្រុម្ពេ ច, បាឋិនេឃ ច សិលុច្ឆេឃ;

រម្មេ កិយ្យុទិឃាកិណ្ណេ, យហិមិ្ប វស្ស តិម្ពិតំ៍

៧៣២៍

“ឋារុឃកំ ចិត្តលតំ, មិស្សកំ តត្ថតិ ចតំ;

ចេឌយត្តញ្ញា បាឃាតំ, យហិមិ្ប វស្ស តិម្ពិតំ៍

៧៣៣៍

“ឃុឆម្ពំ តាចតិឃញ្ញា, បារិលត្តញ្ញា បុបម្ពិតំ;

ឲរាចឈំ តាកោរាឌំ, យហិមិ្ប វស្ស តិម្ពិតំ៍

៧៣៤៍

“បស្សេត្ត ចេឆកញ្ញាេឃា, តកា ចិដ្ឋុទិចុក្កតា;

តត្ថេត ចិចរត្តិេឃា, យហិមិ្ប វស្ស តិម្ពិត៍

៧៣៥៍

“បស្សេត្ត ចេឆកញ្ញាេឃា, ចេឆបុត្តបលោកិតិ;

ចេឆបុត្តេ រយយាតេ, យហិមិ្ប វស្ស តិម្ពិត”ត្តិ៍

តត្ថ ចិនេហេតិ បុព្ពចិនេហឌីបិ` េកាយាតិេឃតិ អបរេកាយាតឌីបិ` ក្យុរេឃាតិ វុត្តរក្យុ ច ចក្លិលាេតា ឌព្យឌីបត្យា` អតុបរិឃេត្តតិ ឲេត ចក្ខិយស្ទរិេឃ សិេតរ្យុ អតុបរិឃាឃេត្តា` បិឌិេឃតិ បត្តរិក្លា ឆបិេត ចិឃ បិដ្ឋិបិសារេលា`

១៣៧ស៉`

“បេទាសហស្សបិសារេក, េចញ្ញុរិឃផលសន្ទេត;

បជ្ជលេត្ត ច ចេណ្ហត, យហិយិ្យមស្ស តិដ្ឋិតិ`

១៣៧ប៉`

“តាចតិេស ច ឃាេយ ច, ត្យុសិេត ចាបិ តិដ្ឋេត;

បទតិដ្ឋិតចសចត្តិេតា, យហិយិ្យមស្ស តិដ្ឋិតិ`

១៣៧ឌ៉`

“បេឃ្យត្ត េបិក្លរហិេឃា, ចិប្យសេត្តាដិកា ឃុជី;

យក្ខាលេកហិ សញ្ញត្តា, បក្ខុប្យលេកហិ ចា”តិ`

តត្ត បេទាសហស្សត្តិ តាចតិសភចេត អតិេទកសហស្សបិសារេក`

១៣៨០`

“កេសត្ថ ទាឌិេឃា េសតា, កស តឹលិ យេតារយា;

៤ បិក្ខលិ បត្តរស, ហលិក្ខា ច ចតុក្ខស`

១៤២១។

“ខិសតិ តត្ថ សោវណ្ណា, ខិសតិ រជតាមយា;

ឥន្ទគោបកវណ្ណកា, តាវ ជិស្សន្តិ ទិសតិ។

១៤២២។

“ឥសេត្ថ កាញ្ញគ្គេយា លទ្ធា, មញ្ជេដ្ឋា បត្តខិសតិ;

មិស្សា ពាត្តកបុប្ផេហិ, និលុប្បលចិចិត្តិកា។

១៤២៣។

“ឯវំ សព្ពង្គសម្បន្នំ, អច្ចិមន្តំ បភស្សរំ;

ឧជ្ជុសិស្កុំ មហារាជ, បស្ស ត្វំ ទ្វិបទុត្តមា”តិ។

តត្ថ ឥសេត្ថ ទាទិយោ សេតាតិ ឧតស្មិំ មហិក្កូទេ្ធ ឥស សេតទាទិយោ។ ល ពិក្កូលិ បត្តុសាតិ ល ច បត្តុស ចាតិ ឧកខិសតិ ពិក្កូលទាទិយោ។ ហលិទ្ទាតិ ហលិទ្ទវណ្ណា វត្ថុទ្ទស។ ទិសតីតិ ឥន្ទគោបកវណ្ណកា ទិស ទាទិយោ។ ឥស លទ្ធាតិ ឥស ច ល ច សោញ្ញអស កាញ្ញអទាទិយោ។ បត្តខិសតីតិ បញ្ចខិសតិ មញ្ជេដ្ឋវណ្ណា បភស្សរា។ មិស្សា ពាត្តកបុប្ផេហីតិ កាញ្ញអមញ្ជេដ្ឋវណ្ណទាទិយោ ឧទេហិ មិស្សា ចិចិត្តិកា បស្ស។ ឧត្ត ហិ កាញ្ញអទាទិយោ ពាត្តខីចកបុប្ផេហិ មិស្សា, មញ្ជេដ្ឋទាទិយោ និលុប្បលេហិ ចិចិត្តិកា។ ឧជ្ជុសិស្កុន្តិ សុក្កកោដ្ឋាសំ។ យោ មំ ឌុតេ ខិតិស្សតិ, តស្មិំ សុក្កកោដ្ឋាសំ បស្សាតិ ចទតិ។ អដ្ឋកថាយំ បន “ហោតុ សុក្កំ, មហារាជា”តិបិ បាឋោ។ តស្សត្ថោ – ទ្វិបទុត្តម បស្ស ត្វំ ឥមំ ឧចទ្ទំ មហិក្កូទ្ធំ, ឥទានេវ, មហារាជ, សុក្កំ ហោតុ។ យោ មំ ឌុតេ ខិតិស្សតិ, តស្សិទំ ភវិស្សតីតិ។

មហិកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ។

អក្ខកណ្ឌំ

ឯវំ វត្វា បុណ្ណកោ “មហារាជ, អហំ តាវ ជូតេ បរាជិតោ ឥមំ មណិរតនំ ទស្សាមិ, ត្វំ បន កិំ ទស្សសី”តិ អាហ។ “តាត, មម សរីរញ្ច ទេវិញ្ច សេតច្ឆត្តញ្ច ឋបេត្វា សេសំ មម សន្តកំ សព្ពំ ហោតូ”តិ។ “តេន ហិ, ទេវ, មា ចិរាយិ, អហំ ទូរាគតោ, សីឃំ ជូតមណ្ឌលំ សជ្ជាបេហី”តិ។ រាជា អមច្ចេ អាណាបេសិ។ តេ សីឃំ ជូតមណ្ឌលំ សជ្ជេត្វា រញ្ញោ វរបោត្ថកត្ថរណំ សន្ថរិត្វា សេសរាជូនញ្ចាបិ អាសនានិ បញ្ញាបេត្វា បុណ្ណកស្សាបិ បតិរូបំ អាសនំ បញ្ញាបេត្វា រញ្ញោ កាលំ អារោចយិំសុ។ តតោ បុណ្ណកោ រាជានំ គាថាយ អជ្ឈភាសិ –

១៣៦។

“ឧបាគតំ រាជ មុបេហិ លក្ខំ, នេតាទិសំ មណិរតនំ តវត្ថិ;

ធម្មេន ជិស្សាម អសាហសេន, ជិតោ ច នោ ខិប្បមវាករោហី”តិ។

តស្សត្ថោ – មហារាជ, ជូតសាលាយ កម្មំ ឧបាគតំ និដ្ឋិតំ, ឯតាទិសំ មណិរតនំ តវ នត្ថិ, មា បបញ្ចំ ករោហិ, ឧបេហិ លក្ខំ អនក្ខេហិ កីឡនដ្ឋានំ ឧបគច្ឆ។ កីឡនត្តា ច មយំ ធម្មេន ជិស្សាម, ធម្មេនេវ នោ អសាហសេន ជយោ ហោតុ។ សចេ បន ត្វំ ជិតោ ភវិស្សសិ, អថ នោ ខិប្បមវាករោហិ, បបញ្ចំ អកត្វាវ ជិតោ ធនំ ទទេយ្យាសីតិ វុត្តំ ហោតិ។

អថ នំ រាជា “មាណវ, ត្វំ មំ ‘រាជា’តិ មា ភាយិ, ធម្មេនេវ នោ អសាហសេន ជយបរាជយោ ភវិស្សតី”តិ អាហ។ តំ សុត្វា បុណ្ណកោ “អម្ហាកំ ធម្មេនេវ ជយបរាជយភាវំ ជានាថា”តិ តេបិ រាជានោ សក្ខិំ ករោន្តោ គាថមាហ –

១៣៧។

“បញ្ចាល បច្ចុគ្គត សូរសេន, មច្ឆា ច មទ្ទា សហ កេកកេភិ;

បស្សន្តុ នោតេ អសឋេន យុទ្ធំ, ន នោ សភាយំ ន ករោន្តិ កិញ្ចី”តិ។

តត្ថ បច្ចុគ្គតាតិ ឧគ្គតត្តា បញ្ញាតត្តា បាកដត្តា បញ្ចាលរាជានមេវាលបតិ។ មច្ឆា ចាតិ ត្វញ្ច, សម្ម មច្ឆរាជ។ មទ្ទាតិ មទ្ទរាជ។ សហ កេកកេភីតិ កេកកេភិនាមេន ជនបទេន សហ វត្តមានកេកកេភិរាជ, ត្វញ្ច។ អថ វា សហសទ្ទំ “កេកកេភី”តិ បទស្ស បច្ឆតោ ឋបេត្វា បច្ចុគ្គតសទ្ទញ្ច សូរសេនវិសេសនំ កត្វា បញ្ចាលបច្ចុគ្គតសូរសេន មច្ឆា ច មទ្ទា ច កេកកេភិ សហ សេសរាជានោ ចាតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ

ទដ្ឋព្ពា. បស្សន្តុ នោតេតិ អម្ហាកំ ទ្វិន្នំ ឯតេ រាជានោ អសឋេន អក្ខយុទ្ធំ បស្សន្តុ. ន នោ សភាយំ ន ករោន្តិ កិញ្ចីតិ ឯត្ថ នោតិ និបាតយន្តុ, សភាយំ កិញ្ចិ សក្ខិ ន ន ករោន្តិ, ខត្តិយេបិ ព្រាហ្មណោបិ ករោន្តិយេវ, តស្មា សចេ កិញ្ចិ អការណំ ឧប្បជ្ជតិ, “ន នោ សុតំ, ន នោ ទិដ្ឋ”ន្តិ វត្តុំ ន លភិស្សថ, អប្បមត្តា ហោថាតិ.

ឯវំ យក្ខសេនាបតិ រាជានោ សក្ខី អកាសិ. រាជាបិ ឯកសតរាជបរិវុតោ បុណ្ណកំ គហេត្វា ជូតសាលំ បាវិសិ. សព្ពេបិ បតិរូបាសនេសុ និសីទិំសុ, រជតផលកេ សុវណ្ណបាសកេ ឋបយិំសុ. បុណ្ណកោ តុរិតតុរិតោ អាហ “មហារាជ, បាសកេសុ អាយា នាម មាលិកំ សាវដ្ដំ ពហុលំ សន្តិភទ្រាទយោ ចតុវីសតិ, តេសុ តុម្ហេ អត្តនោ រុច្ចនកំ អាយំ គណ្ហថា”តិ. រាជា “សាធូ”តិ ពហុលំ គណ្ហិ, បុណ្ណកោ សាវដ្ដំ គណ្ហិ. អថ នំ រាជា អាហ “តេន ហិ តាវ មាណវ, បាសកេ បាតេហី”តិ. “មហារាជ, បឋមំ មម វារោ ន បាបុណាតិ, តុម្ហេវ បាតេថា”តិ វុត្តេ រាជា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ. តស្ស បន តតិយេ អត្តភាវេ មាតុភូតបុព្ពា អារក្ខទេវតា, តស្សា អានុភាវេន រាជា ជូតេ ជិនាតិ. សា តស្ស អវិទូរេ ឋិតា អហោសិ. រាជា ទេវធីតរំ អនុស្សរិត្វា ជូតគីតំ គាយន្តោ ឥមា គាថា អាហ –

“សព្ពា នទី វង្កគតី, សព្ពេ កដ្ឋមយា វនា;

សព្ពិត្ថិយោ ករេ បាបំ, លភមានេ និវាតកេ. (ជា. ១.១៨.១០២);

“អថ បស្សតុ មំ អយ្យ, វិជយំ មេ បតិស្សុតំ;

អនុកម្បាហិ មេ អយ្យ, មហន្តំ ជយមេស្សតុ.

“ទេវតេ ត្វជ្ជ រក្ខ ទេវិ, បស្ស មា មំ វិការេយ្យ;

អនុកម្បកា បតិដ្ឋា ច, បស្ស ភទ្រានិ រក្ខិតុំ.

“ជម្ពោនទមយំ បិសំ, ចតុរំសមដ្ឋង្គុលិំ;

វិភាតិ បរិសមជ្ឈេ, សព្ពកាមទទា ភវ.

“ទេវតេ មេ ជយំ ទេហិ, បស្ស មំ អប្បភាគិនំ;

យាតាត្រុកាយ្យកោ ទេបិសោ, សដា ករោតិ បស្សតិ៍

“អដ្ឋកំ យាលិកំ ចុត្តំ, សាចដ្ឋា លកំ យតំ;

ចត្យក្កុំ ពាហុលំ ទោឃ្យំ, ក្ខិពិត្ថុសត្តិកក្រកំ;

ចត្យឋិសតិ អាឃា ច, យុតិទេត្ថត បកាសិតា”តិ៍

រាជា ឲុចំ ខ្ទតកីតំ កាឃិត្វា បាសកេ ហត្ថេន បរិចត្តេត្វា អាកាសេ ខិបិ៍ បុណ្ណកស្ស អាត្ថុភាវេត បាសកា រញ្ញោ បរាជយាយ ភស្សន្តិ៍ រាជា ខ្ទតសិប្បម្ហិ អតិកុសលតាយ បាសកេ អត្តនោ បរាជយាយ ភស្សន្តេ ញាត្វា អាកាសេយេវ សង្កឌ្ឍិត្វា គហេត្វា បុន អាកាសេ ខិបិ៍ ទុតិយម្បិ អត្តនោ បរាជយាយ ភស្សន្តេ ញាត្វា តថេវ អគ្គហេសិ៍ តតោ បុណ្ណកោ ចិន្តេសិ “អយំ រាជា មាទិសេន យក្ខេន សទ្ធិំ ខ្ទតំ កីឡន្តោ ភស្សមានេ បាសកេ សង្កឌ្ឍិត្វា គណ្ហាតិ, កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ៍ សោ ឱលោកេន្តោ តស្ស អារក្ខទេវតាយ អានុភាវំ ញាត្វា អក្ខីនិ ឧម្មីលេត្វា កុទ្ធោ វិយ តំ ឱលោកេសិ៍ សា ភីតតសិតា បលាយិត្វា ចក្កវាឡបព្វតមត្ថកំ បត្វា កម្បមានា ឱលោកេន្តា អដ្ឋាសិ៍ រាជា តតិយម្បិ បាសកេ ខិបិត្វា អត្តនោ បរាជយាយ ភស្សន្តេ ញាត្វាបិ បុណ្ណកស្សានុភាវេន ហត្ថំ បសារេត្វា គណ្ហិតុំ នាសក្ខិ៍ តេ រញ្ញោ បរាជយាយ បតិំសុ៍ អថស្ស បរាជិតភាវំ ញាត្វា បុណ្ណកោ អប្ផោដេត្វា មហន្តេន សទ្ទេន “ជិតំ មេ”តិ តិក្ខត្តុំ សីហនាទំ នទិ៍ សោ សទ្ទោ សកលជម្ពុទីបំ ផរិ៍ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៣១៩៍

“តេ បាវិសុំ អក្ខមទេន មត្តា, រាជា កុរូនំ បុណ្ណកោ ចាបិ យក្ខោ;

រាជា កលិំ វិច្ចិនមគ្គហេសិ, កដំ អគ្គហី បុណ្ណកោ នាម យក្ខោ៍

១៣២០៍

“តេ តត្ថ ជូតេ ឧភយេ សមាគតេ, រញ្ញំ សកាសេ សខីនញ្ច មជ្ឈេ;

អជេសិ យក្ខោ នរវីរសេដ្ឋំ, តត្ថប្បនាទោ តុមុលោ ពភូវា”តិ៍

តត្ថ បាវិសុន្តិ ជូតសាលំ បវិសឹសុ។ វិច្ចិនន្តិ រាជា ចតុវីសតិយា អាយេសុ វិចិនន្តោ កលឹ បរាជយគ្គាហំ អគ្គហេសិ។ កដំ អគ្គហីតិ បុណ្ណកោ នាម យក្ខោ ជយគ្គាហំ គណ្ហិ។ តេ តត្ថ ជូតេ ឧភយេ សមាគតេតិ តេ តត្ថ ជូតេ សមាគតា ឧភោ ជូតំ កីឡឹសូតិ អត្ថោ។ រញ្ញន្តិ អថ តេសំ ឯកសតរាជូនំ សកាសេ អវសេសានញ្ច សខីនំ មជ្ឈេ សោ យក្ខោ នរវីរសេដ្ឋំ រាជានំ អជេសិ។ តត្ថប្បនាទោ តុមុលោ ពភូវាតិ តស្មិំ ជូតមណ្ឌលេ "រញ្ញោ បរាជិតភាវំ ជានាថ, ជិតំ មេ, ជិតំ មេ"តិ មហន្តោ សទ្ទោ អហោសិ។

រាជា បរាជិតោ អនត្តមនោ អហោសិ។ អថ នំ សមស្សាសេន្តោ បុណ្ណកោ គាថមាហ –

១៣២៨។

"ជយោ មហារាជ បរាជយោ ច, អាយូហតំ អញ្ញតរស្ស ហោតិ;

ជនិន្ទ ជីនោសិ វរទ្ធនេន, ជិតោ ច មេ ខិប្បមវាករោហី"តិ។

តត្ថ អាយូហតន្តិ វាយាមមានានំ អញ្ញតរស្ស ឯវ ហោតិ, តស្មា "បរាជិតោម្ហី"តិ មា ចិន្តយិ។ ជីនោសីតិ បរិហីនោសិ។ វរទ្ធនេនាតិ បរមធនេន។ ខិប្បមវាករោហីតិ ខិប្បំ មេ ជយំ ធនំ ទេហីតិ។

អថ នំ រាជា "គណ្ហ តាតា"តិ វត្វា គាថមាហ –

១៣២៩។

"ហត្ថី គវាស្សា មណិកុណ្ឌលា ច, យញ្ចាបិ មយ្ហំ រតនំ បថព្យា;

គណ្ហាហិ កច្ចាន វរំ ធនានំ, អាទាយ យេនិច្ឆសិ តេន គច្ឆា"តិ។

បុណ្ណកោ អាហ –

១៣៣០។

"ហត្ថី គវាស្សា មណិកុណ្ឌលា ច, យញ្ចាបិ តុយ្ហំ រតនំ បថព្យា;

តេសំ វរោ វិធុរោ នាម កត្តា, សោ មេ ជិតោ តំ មេ អវាករោហី”តិ។

តត្ថ សោ មេ ជិតោ តំ មេតិ យថា ហិ តវ វិជិតេ ឧត្តមំ រតនំ ជិតំ, សោ ច សព្ពរតនានំ វរោ វិធុរោ, តស្មា, ទេវ, សោ មយា ជិតោ នាម ហោតិ, តំ មេ ទេហីតិ។

រាជា អាហ –

១៣៣៨។

“អត្តា ច មេ សោ សរណំ គតី ច, ទីបោ ច លេណោ ច បរាយណោ ច;

អសន្តុលេយ្យោ មម សោ ធនេន, បាណេន មេ សាទិសោ ឯស កត្តា”តិ។

តត្ថ អត្តា ច មេ សោតិ សោ មយ្ហំ អត្តា ច, មយា ច “អត្តានំ ឋបេត្វា សេសំ ទស្សាមី”តិ វុត្តំ, តស្មា តំ មា គណ្ហិ ន កេវលញ្ច អត្តាវ , អថ ខោ មេ សោ សរណញ្ច គតិ ច ទីបោ ច លេណោ ច បរាយណោ ច។ អសន្តុលេយ្យោ មម សោ ធនេនាតិ សត្តវិធេន រតនេន សទ្ធិំ ន តុលេតព្ពោតិ។

បុណ្ណកោ អាហ –

១៣៣៩។

“ចិរំ វិវាទោ មម តុយ្ហញ្ចស្ស, កាមញ្ច បុច្ឆាម តមេវ គន្ត្វា;

ឯសោវ នោ វិវរតុ ឯតមត្ថំ, យំ វក្ខតី ហោតុ កថា ឧភិន្ន”ន្តិ។

តត្ថ វិវរតុ ឯតមត្ថន្តិ “សោ តវ អត្តា វា ន វា”តិ ឯតមត្ថំ ឯសោវ បកាសេតុ។ ហោតុ កថា ឧភិន្នន្តិ យំ សោ វក្ខតិ, សាយេវ នោ ឧភិន្នំ កថា ហោតុ, តំ បមាណំ ហោតូតិ អត្ថោ។

រាជា អាហ –

១៣៣២។

“អទ្ធា ហិ សច្ចំ ភណសិ, ន ច មាណវ សាហសំ;

តមេវ គន្ត្វា បុច្ឆាម, តេន ញស្សាមសេ ជនា”តិ។

តត្ថ ន ច មាណវ សាហសន្តិ មយ្ហាបសយ្ហាសាហសិកវចនំ ន ច ភណសិ។

ឯវំ វត្វា រាជា ឯកសតរាជានោ បុណ្ណកញ្ច គហេត្វា តុដ្ឋមានសោ វេគេន ធម្មសភំ អគមាសិ។ បណ្ឌិតោបិ អាសនា ឱរុយ្ហ រាជានំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ អថ បុណ្ណកោ មហាសត្តំ អាមន្តេត្វា “បណ្ឌិត, ‘ត្វំ ធម្មេ ឋិតោ ជីវិតហេតុបិ មុសាវាទំ ន ភណសី’តិ កិត្តិសទ្ទោ តេ សកលលោកេ ផុដោ, អហំ បន តេ អជ្ជ ធម្មេ ឋិតកំ ជានិស្សាមី”តិ វត្វា គាថមាហ –

១៣៣៣។

“សច្ចំ នុ ទេវា វិទហុ កុរូនំ, ធម្មេ ឋិតំ វិធុរំ នាមមច្ចំ;

ទាសោសិ រញ្ញោ ឧទ វាសិ ញាតិ, វិធុរោតិ សង្ខា កតមាសិ លោកេ”តិ។

តត្ថ សច្ចំ នុ ទេវា វិទហុ កុរូនំ, ធម្មេ ឋិតំ វិធុរំ នាមមច្ចន្តិ “កុរូនំ រដ្ឋេ វិធុរោ នាម អមច្ចោ ធម្មេ ឋិតោ ជីវិតហេតុបិ មុសាវាទំ ន ភណតី”តិ ឯវំ ទេវា វិទហុ វិទហន្តិ កថេន្តិ បកាសេន្តិ, ឯវំ វិទហមានា តេ ទេវា សច្ចំ នុ វិទហន្តិ, ឧទាហុ អភូតវាទវសេនេតន្តិ។ វិធុរោតិ សង្ខា កតមាសិ លោកេតិ យា ឯសា តវ “វិធុរោ”តិ លោកេ សង្ខា បញ្ញត្តិ, សា កតមា អាសិ, ត្វំ បកាសេហិ, កិំ នុ រញ្ញោ ទាសោ នីចតរជាតិកោ, ឧទាហុ សមោ វា ឧត្តរិតរោ វា ញាតីតិ ឥទំ តាវ មេ អាចិក្ខ, ទាសោសិ រញ្ញោ, ឧទ វាសិ ញាតីតិ។

អថ មហាសត្តោ “អយំ មំ ឯវំ បុច្ឆតិ, អហំ ខោ បនេតំ ‘រញ្ញោ ញាតី’តិបិ ‘រញ្ញោ ឧត្តរិតរោ’តិបិ ‘រញ្ញោ ន កិញ្ចិ ហោមី’តិបិ សញ្ញាបេតុំ សក្កោមិ, ឯវំ សន្តេបិ ឥមស្មិំ លោកេ សច្ចសមោ អវស្សយោ នាម នត្ថិ, សច្ចមេវ កថេតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា “មាណវ, នេវាហំ រញ្ញោ ញាតិ, ន ឧត្តរិតរោ, ចតុន្នំ បន ទាសានំ អញ្ញតរោ”តិ ទស្សេតុំ គាថាទ្វយមាហ –

១៣៣៥។

“អាមាយទាសាបិ ភវន្តិ ហេកេ, ធនេន កីតាបិ ភវន្តិ ទាសា;

សយម្បិ ហេកេ ឧបយន្តិ ទាសា, ភយា បណុន្នាបិ ភវន្តិ ទាសា។

១៣៣៦។

“ឯតេ នរានំ ចតុរោវ ទាសា, អទ្ធា ហិ យោនិតោ អហម្បិ ជាតោ;

ភវោ ច រញ្ញោ អភវោ ច រញ្ញោ, ទាសាហំ ទេវស្ស បរម្បិ គន្ត្វា;

ធម្មេន មំ មាណវ តុយ្ហ ទជ្ជា”តិ។

តត្ថ អាមាយទាសាតិ ទាសិយា កុច្ឆិម្ហិ ជាតទាសា។ សយម្បិ ហេកេ ឧបយន្តិ ទាសាតិ យេ កេចិ ឧបដ្ឋាកជាតិកា, សន្តេ តេ សយំ ទាសភាវំ ឧបគតា ទាសា នាម។ ភយា បណុន្នាតិ រាជភយេន វា ចោរភយេន វា អត្តនោ វសនដ្ឋានតោ បណុន្នា ករមរា ហុត្វា បរវិសយំ គតាបិ ទាសាយេវ នាម។ អទ្ធា ហិ យោនិតោ អហម្បិ ជាតោតិ មាណវ, ឯកំសេនេវ អហម្បិ ចតូសុ ទាសយោនីសុ ឯកតោ សយំ ទាសយោនិតោ និព្ពត្តទាសោ។ ភវោ ច រញ្ញោ អភវោ ច រញ្ញោតិ រញ្ញោ វុឌ្ឍិ វា ហោតុ អវុឌ្ឍិ វា, ន សក្កា មយា មុសា ភាសិតុំ។ បរម្បីតិ ទូរំ គន្ត្វាបិ អហំ ទេវស្ស ទាសោយេវ។ ទជ្ជាតិ យំ រាជា ជយធនេន លភិត្វា តុយ្ហំ ទេន្តោ ធម្មេន សភាវេន ទទេយ្យាតិ។

តំ សុត្វា បុណ្ណកោ ហដ្ឋតុដ្ឋោ បុន អប្ផោដេត្វា គាថមាហ –

១៣៣៧។

“អយំ ទុតីយោ វិជយោ មមជ្ជ, បុដ្ឋោ ហិ កត្តា វិវរេត្ថ បញ្ហំ;

អធម្មរូបោ វត រាជសេដ្ឋោ, សុភាសិតំ នានុជានាសិ មយ្ហ”ន្តិ។

តត្ថ រាជសេដ្ឋោតិ អយំ រាជសេដ្ឋោ អធម្មេនាបិ វត។ សុភាសិតត្ថិ ចិន្តាបណ្ឌិតេន សុកថិតំ សុចិន្តិតំ។ ភាសិតានិ មយ្ហត្ថិ ញាណេតំ

ចិន្តាបណ្ឌិតំ មយ្ហាកត្វា ភាសិតានិ, កិមត្ថំ ន ទេសីតិ វទតិ។

តំ សុត្វា រាជា អត្តមនោ ហុត្វា “បណ្ឌិតោ មាទិសំ យសទាយកំ អនោលោកេត្វា ញាណានិ ទិដ្ឋំ មហាចកំ ឆ្លោសេតី”តិ មហាសត្តស្ស ពូជេត្វា “មហាច, សចេ មេ ទានេ មេ ភវេយ្យ, តំ ករោហិ គន្ធា”តិ វត្វា គាថមាហ –

១៣៣ប។

“ឯវំ ចេ ខោ សោ វិវេទ្ធ បញ្ញា ទានេសាហស្មិ ន ច ហោស្មិ ខាតិ;

គណ្ហាហិ គន្ធាន វរំ ឆកាតំ, អាទាយ គេហិន្ធសិ តេន គន្ធា”តិ។

តត្ថ ឯវំ ចេ ខោ សោ វិវេទ្ធ បញ្ញត្តិ សចេ សោ អយ្យានំ បញ្ហា“ទានេសាហស្មិ, ន ច ហោស្មិ ខាតី”តិ ឯវំ វិវរិ ឯត្ថ បរិសមណ្ឌលេ, អថ កិំ អន្ធសិ, សកលលោកេ ឆកាតំ វរំ ឯតំ គណ្ហាករោហិត្វា ន បត គេហត ញាន្ធសិ, តេត គន្ធាតិ។

អក្ខរពុទ្ធិ គិទ្ធិតំ។

ឃរាវាសបញ្ហា

ឯវញ្ច បត វត្វា រាជា ចិន្តេសិ “បណ្ឌិតំ ករោហិត្វា មហាលោទា យសទានំ ករិស្សតិ, តស្ស ករកាលតោ បដ្ឋាយ មយ្ហមន្តេសមាកធា ខ្លេលកា កថិស្សតិ, មន្តាគតំ ញូមិ អត្តនោ ធានេ ធបេត្វា អលង្កតធម្មាសនេ និសីធាបេត្វា ឃរាវាសបញ្ហាបុច្ឆេយ្យ”ន្តិ។ អថ តំ រាជា ឯវមាហ “បណ្ឌិត, តុម្ហាកំ ករកាលេ មម មន្តេសមាកធា ខ្លេលកា កថិស្សតិ, អលង្កតធម្មាសនេ និសីទាបេត្វា អត្តនោ ធានេ ធត្វា មយ្ហំ ឃរាវាសបញ្ហាករេធា”តិ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា អលង្កតធម្មាសនេ និសីទិត្វា រញ្ញា បញ្ហាបុដ្ឋោ ពិស្សជ្ជេសិ។ តត្រាយំ បញ្ហោ –

១៣៣ផ។

“ចិត្ត វសមានស្ស, គហដ្ឋស្ស សកំ ឃរំ;

ខេមា វុត្តិ កថំ អស្ស, កថំ នុ អស្ស សង្គហោ។

᪑᪓᪕᪐᪨

“ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨷᨩ᩠ᨫᩴ ᨠᨳᩴ ᩋᩔ, ᩈᨧ᩠ᨧᩅᩣᨴᩦ ᨧ ᨾᩣᨱᩅᩮᩣ;

ᩋᩈ᩠ᨾᩣ ᩃᩮᩣᨠᩣ ᨸᩁᩴ ᩃᩮᩣᨠᩴ, ᨠᨳᩴ ᨸᩮᨧ᩠ᨧ ᨶ ᩈᩮᩣᨧᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨡᩮᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᨳᩴ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᨠᨳᩴ ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩴ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩔ ᨣᩉᨭ᩠ᨮᩔ ᨡᩮᨾᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨠᨳᩴ ᨶᩩ ᩋᩔ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨲᩔ ᨠᨳᩴ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨷᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨲᩣ᪨ ᩈᨧ᩠ᨧᩅᩣᨴᩦ ᨧᩣᨲᩥ ᨠᨳᩴ ᨶᩩ ᨾᩣᨱᩅᩮᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩅᩣᨴᩦ ᨶᩣᨾ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨸᩮᨧ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᩉᩴ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪓᪕᪑᪨

“ᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨲᩥᨾᩣ ᨵᩥᨲᩥᨾᩣ, ᨾᨲᩥᨾᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨴᩔᩥᨾᩣ;

ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ, ᩅᩥᨵᩩᩁᩮᩣ ᩑᨲᨴᨻᩕᩅᩥ᪨

᪑᪓᪕᪒᪨

“ᨶ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨴᩣᩁᩔ, ᨶ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩮ ᩈᩣᨴᩩᨾᩮᨠᨠᩮᩣ;

ᨶ ᩈᩮᩅᩮ ᩃᩮᩣᨠᩣᨿᨲᩥᨠᩴ, ᨶᩮᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᨯ᩠ᨰᨶᩴ᪨

᪑᪓᪕᪓᪨

“ᩈᩦᩃᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨧᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ;

ᨶᩥᩅᩤᨲᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᩈᩩᩁᨲᩮᩣ ᩈᨡᩥᩃᩮᩣ ᨾᩩᨴᩩ᪨

᪑᪓᪓᪓᪨

“ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᨲᩣ ᨧ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ, ᩈᩴᩅᩥᨽᩣᨣᩦ ᩅᩥᨵᩣᨶᩅᩤ;

ᨲᨷ᩠ᨸᩮᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨶᨷᩣᨶᩮᨶ, ᩈᨴᩤ ᩈᨾᨱᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮ᪨

᪑᪓᪓᪔᪨

“ᨵᨾ᩠ᨾᨠᩣᨾᩮᩣ ᩈᩩᨲᩣᨵᩣᩁᩮᩣ, ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ ᨷᩁᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᨠᩮᩣ;

ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᨷᨿᩥᩁᩩᨷᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿ, ᩈᩦᩃᩅᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩮ᪨

᪑᪓᪓᪕᪨

“ᨥᩁᨾᩣᩅᩈᨾᩣᨶᩔ, ᨣᩉᨭ᩠ᨮᩔ ᩈᨠᩴ ᨥᩁᩴ;

ᨡᩮᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩥᨿᩣ ᩑᩅᩴ, ᩑᩅᩴ ᨶᩩ ᩋᩔ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ᪨

᪑᪓᪓᪖᪨

“ᩋᨻ᩠ᨿᩤᨷᨩ᩠ᨫᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ ᩑᩅᩴ, ᩈᨧ᩠ᨧᩅᩤᨴᩦ ᨧ ᨾᩣᨶᩅᩮᩣ;

ᩋᩈ᩠ᨾᩣ ᩃᩮᩣᨠᩣ ᨷᩁᩴ ᩃᩮᩣᨠᩴ, ᩑᩅᩴ ᨷᩮᨧ᩠ᨧ ᨶ ᩈᩮᩣᨧᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨠᩥᨾ᩠ᩉᩮᨧ, ᨲᩴ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨷᩮᩣᩃᨣᨲᩥᨿᩣ ᨣᨲᩥᨿᩣ, ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩮ ᨮᩥᨲᩥᨿᩣ, ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨿᩣᨿ ᩅᩥᨷᩩᩃᩣᨿ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨿᨲᩥᨿᩣ, ᩈᨷ᩠ᨷᩩᩁᩥᩈᨲ᩠ᨳᨦ᩠ᨣᩈ᩠ᩈᩥᨠᩣ ᨷᩣᩁᩮᩣᩉᨠ ᩋᨲ᩠ᨳᨦ᩠ᨣᩈ᩠ᩈᩥᨿᩣ, ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨬᩣᨱᨷᩣᩃᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩥᨿᩣᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᩴᨷᩥᩃᩮᩣᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ “ᨶ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨴᩤᩁᩔᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ ᩋᨷᩥᨧ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᩣ ᨷᩁᩮᩈᩴ ᨴᩤᩁᩮᩈᩩ ᩋᨷᩁᨩ᩠ᨫᨲᩥ , ᩈᩮᩣ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨴᩤᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᨶ ᩋᩔ

ភវេយ្យ។ ន ភុញ្ជេ សាធុមេកកោតិ សាធុរសំ បណីតភោជនំ អញ្ញេសំ អទត្វា ឯកកោវ ន ភុញ្ជេយ្យ។ លោកាយតិកន្តិ អនត្ថនិស្សិតំ សគ្គមគ្គានំ អទាយកំ អនិយ្យានិកំ វិតណ្ឌសល្លាបំ លោកាយតិកវាទំ ន សេវេយ្យ។ នេតំ បញ្ញាយ វឌ្ឍនន្តិ ន ហិ ឯតំ លោកាយតិកំ បញ្ញាយ វឌ្ឍតិ។ សីលវាតិ អខណ្ឌេហិ បញ្ចហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ។ វត្តសម្បន្នោតិ ឃរាវាសវត្តេន ច រាជវត្តេន ច សមន្នាគតោ។ អប្បមត្តោតិ កុសលធម្មេសុ អប្បមត្តោ។ និវាតវុត្តីតិ អតិមានំ អកត្វា នីចវុត្តិ ឱវាទានុសាសនិបដិច្ឆកោ។ អត្ថទ្ធោតិ ថទ្ធមច្ឆរិយវិរហិតោ។ សុរតោតិ សោរច្ចេន សមន្នាគតោ។ សខិលោតិ បេមនីយវចនោ។ មុទូតិ កាយវាចាចិត្តេហិ អផរុសោ។

សង្គហេតា ច មិត្តានន្តិ កល្យាណមិត្តានំ សង្គហកោ។ ទានាទីសុ យោ យេន សង្គហំ ឥច្ឆតិ, តស្ស តេនេវ សង្គាហកោ។ សំវិភាគីតិ ធម្មិកសមណព្រាហ្មណានញ្ចេវ កបណទ្ធិកវណិព្ពកយាចកាទីនញ្ច សំវិភាគករោ។ វិធានវាតិ “ឥមស្មិំ កាលេ កសិតុំ វដ្ដតិ, ឥមស្មិំ កាលេ វបិតុំ វដ្ដតី”តិ ឯវំ សព្ពកិច្ចេសុ វិធានសម្បន្នោ។ តប្បេយ្យាតិ គហិតគហិតភាជនានិ បូរេត្វា ទទមានោ តប្បេយ្យ។ ធម្មកាមោតិ បវេណិធម្មម្បិ សុចរិតធម្មម្បិ កាមយមានោ បត្ថយមានោ។ សុតាធារោតិ សុតស្ស អាធារភូតោ។ បរិបុច្ឆកោតិ ធម្មិកសមណព្រាហ្មណេ ឧបសង្កមិត្វា “កិំ, ភន្តេ, កុសល”ន្តិអាទិវចនេហិ បរិបុច្ឆនសីលោ។ សក្កច្ចន្តិ គារវេន។ ឯវំ នុ អស្ស សង្គហោតិ សង្គហោបិស្ស ឯវំ កតោ នាម ភវេយ្យ។ សច្ចាទីតិ ឯវំ បដិបន្នោយេវ សភាវចារី នាម សិយា។

ឯវំ មហាសត្តោ រញ្ញោ ឃរាវាសបញ្ហំ កថេត្វា បល្លង្កា ឱរុយ្ហ រាជានំ វន្ទិ។ រាជាបិស្ស មហាសក្ការំ កត្វា ឯកសតរាជូហិ បរិវុតោ អត្តនោ និវេសនមេវ គតោ។

ឃរាវាសបញ្ហោ និដ្ឋិតោ។

លក្ខណកណ្ឌំ

មហាសត្តោ បន បដិនិវត្តេ។ អថ នំ បុណ្ណកោ អាហ –

១៣៣៥.

“ឯហិ ទានិ គមិស្សាម, ទិន្នោ នោ ឥស្សរេន មេ;

មមេវត្ថំ បដិបជ្ជ, ឯស ធម្មោ សនន្តនោ”តិ។

តត្ថ ទិន្នោ នោតិ ឯត្ថ នោតិ និបាតមត្តំ, ត្វំ ឥស្សរេន មយ្ហំ ទិន្នោតិ អត្ថោ។ សនន្តនោតិ មម អត្ថំ បដិបជ្ជន្តេន ហិ តយា អត្តនោ

សាមិកស្ស អត្ថោ បដិបន្នោ ហោតិ។ យញ្ច តំ សាមិកស្ស អត្ថករណំ នាម, ឯស ធម្មោ សនន្តនោ បោរាណកបណ្ឌិតានំ សភាវោតិ។

វិធុរបណ្ឌិតោ អាហ –

១៣៨៩។

“ជានាមិ មាណវ តយាហមស្មិ, ទិន្នោហមស្មិ តវ ឥស្សរេន;

តីហញ្ច តំ វាសយេមុ អគារេ, យេនទ្ធា អនុសាសេមុ បុត្តេ”តិ។

តត្ថ តយាហមស្មីតិ តយា លទ្ធោហមស្មីតិ ជានាមិ, លក្ខណេន ច ន អញ្ញថា លទ្ធោ។ ទិន្នោហមស្មិ តវ ឥស្សរេនាតិ មម ឥស្សរេន រញ្ញា អហំ តវ ទិន្នោ។ តីហំ វាតិ មាណវ, អហំ តវ ពហុបការោ, រាជានំ អនោលោកេត្វា សច្ចមេវ កថេសិំ, តេនាហំ តយា លទ្ធោ, ត្វំ មេ មហន្តគុណការិំ ជានាហិ, មយំ តីណិបិ ទិវសានិ អត្តនោ អគារេ វាសេមុ, តស្មា យេនទ្ធា យត្តកេន កាលេន មយំ បុត្តទារេ អនុសាសេមុ, តំ កាលំ អធិវាសេហីតិ។

តំ សុត្វា បុណ្ណកោ “សច្ចំ បណ្ឌិតោ អាហ, ពហុបការោ ឯស មម, ‘សត្តាហម្បិ អឌ្ឍមាសម្បិ តិដ្ឋាហី’តិ វុត្តេ អធិវាសេតព្ពមេវា”តិ ចិន្តេត្វា គាថមាហ –

១៣៩០។

“តំ មេ តថា ហោតុ វសេមុ តីហំ, កុរុតំ ភវជ្ជ ឃរេសុ កិច្ចំ;

អនុសាសតំ បុត្តទារេ ភវជ្ជ, យថា តយី បេច្ច សុខី ភវេយ្យា”តិ។

តត្ថ តំ មេតិ យំ ត្វំ វទេសិ, សព្ពំ តំ មម តថា ហោតុ។ ភវជ្ជាតិ ភវំ អជ្ជ បដ្ឋាយ តីហំ អនុសាសតុ។ តយី បេច្ចាតិ យថា តយិ គតេ បច្ឆា តវ បុត្តទារោ សុខី ភវេយ្យ, ឯវំ អនុសាសតុ។

ឯវំ វត្វា បុណ្ណកោ មហាសត្តេន សទ្ធិំយេវ តស្ស និវេសនំ បាវិសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

᪁᪃᪙᪆᪨

“ᩈᩣᨵᩪᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨸᩉᩪᨲᨠᩣᨾᩮᩣ, ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩥᨵᩩᩁᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ;

ᨲᩴ ᨠᩩᨬ᩠ᨩᩁᩣᨩᨬ᩠ᨬᩉᨿᩣᨶᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩴ, ᨸᩣᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᨸᩩᩁᨾᩁᩥᨿᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩉᩪᨲᨠᩣᨾᩮᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᨽᩮᩣᨣᩮᩣ᪨ ᨠᩩᨬ᩠ᨩᩁᩣᨩᨬ᩠ᨬᩉᨿᩣᨶᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᨬ᩠ᨩᩁᩮᩉᩥ ᨧ ᩋᩣᨩᨬ᩠ᨬᩉᨿᩮᩉᩥ ᨧ ᩋᨶᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩴ᪨ ᩋᩁᩥᨿᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨧᩣᩁᩋᩁᩥᨿᩮᩈᩩ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨠᩮᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᨸᩩᩁᩴ ᨸᩣᩅᩥᩈᩥ᪨

ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᨶ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩏᨲᩪᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨲᨿᩮᩣ ᨸᩣᩈᩣᨴᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᩑᨠᩮᩣ ᨠᩮᩣᨬ᩠ᨧᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᩑᨠᩮᩣ ᨾᨿᩪᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᩑᨠᩮᩣ ᨸᩥᨿᨠᩮᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨲᩮ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩋᨿᩴ ᨣᩣᨳᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ –

᪁᪃᪙᪇᪨

“ᨠᩮᩣᨬ᩠ᨧ ᨾᨿᩪᩁᨬ᩠ᨧ ᨸᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᨠᩮᨲᩴ, ᩏᨸᩣᨣᨾᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᩁᨾ᩠ᨾᩁᩪᨸᩴ;

ᨸᩉᩪᨲᨽᨠ᩠ᨡᩴ ᨻᩉᩩᩋᨶ᩠ᨶᨸᩣᨶᩴ, ᨾᩈᨠ᩠ᨠᩈᩣᩁᩴ ᩅᩥᨿ ᩅᩣᩈᩅᩔᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈᩩ ᨲᩦᩈᩩ ᨸᩣᩈᩣᨴᩮᩈᩩ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩅᩈᨲᩥ, ᨲᩴ ᩈᩩᩁᨾ᩠ᨾᩁᩪᨸᩴ ᨸᩣᩈᩣᨴᩴ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨠᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩏᨸᩣᨣᨾᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᩏᨸᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨸᨶ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᨸᩣᩈᩣᨴᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨿ ᨽᩪᨾᩥᨿᩣ ᩈᨿᨶᨣᨻ᩠ᨽᩮ ᨾᩉᩣᨲᩃᩴ ᩈᨩ᩠ᨩᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩥᩁᩥᩈᨿᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨶ᩠ᨶᨸᩣᨶᩣᨴᩥᩅᩥᨵᩥᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᨠᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣ ᨶᩣᩁᩥᨿᩮᩣ “ᩍᨾᩣ ᨲᩮ ᨸᩣᨴᨸᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨠᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩩ, ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨵ ᩅᩈᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᨲᩔ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩔ ᨣᨲᨠᩣᩃᩮ ᨲᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨶᩣᨶᩣᨲᩪᩁᩥᨿᩣᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨠᩔ ᨸᩁᩥᨧᩁᩥᨿᩣᨿ ᨶᨧ᩠ᨧᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᨿᩮᩣᨩᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪁᪃᪙᪈᪨

“ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᩅ᩠ᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩁᩣᩅᩁᩴ;

ອຈ຺ຉຣາ ວິຍ ເທເວສຸ, ນາຣິໂຍ ສມລງ຺ກຕາ”ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ອວຽຍນ຺ຕິ ວຣາວຣນ຺ຕິ ວຣເຕາ ວຣໍ ນວ຺ວຍ຺ຍາ ກິຕຍ຺ຍາ ກເຣາຕິເຍາ ປເກ຺ກາສນ຺ຕິ໌

໑໓໕໓໌

“ສມ຺ປີຬິຕ຺ວາ ປມທາຫິ ຍກ຺ຂ, ອເຕ຺ຖ ປີເຕຖ ຈ ສຍ຺ຍປີເຕລີ;

ອຕ຺ຕ຺ຕເມວາຄຸປ຺ປຈິຕ຺ຕຍເຕ຺ຕາ , ປີເຈກ຺ກ ກຣີຍາຍ ຕທາ ສການເສ”ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ປມທາຫີຕິ ປມທາຫິ ເວຈ ອຕ຺ຖປີເຕຫິ ຈ ສມ຺ປີຬິຕ຺ວາ໌ ສຍ຺ຍປີເຕລີຕິ ສຍ຺ຍສ຺ສ ປີລເກາ ເກາປເກາ໌ ອຕ຺ຕ຺ຕເມວາຕິ ອຕ຺ຕ຺ຕ຺ຕເມວ ອຕ຺ຕ຺໌ ກຣີຍາຍາຕິ ສຕ຺ຕເທຕ຺ຖິກາຍ ກຣີຍາຍ໌

໑໓໕໔໌

“ຕໍ ວກ຺ກກນ຺ນສາຄຸລິຕ຺ຕໍ, ສຸວຸນ຺ນເທ຺ຕກທິກ຺ລສາທີສໍ;

ກຣີສໍວທາ ‘ໂທຫິ ສຸເນາຫິ ເກາຕິ, ປຸຕ຺ຕາທິ ອາຍຕ຺ຕຍ ຕທ຺ຕເທເຕ຺ຕ’”ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ກຣີສໍວທາຕິ ເທ຺ຖກຣີສໍ ອວວ໌ ອາຍຕ຺ຕຍາຕິ ປເກ຺ກາສ໌

໑໓໕໕໌

“ສຸຕ຺ວາກ ວາກ຺ຍ ປຕິເຕາ ອກຸຊ຺ຊາ, ສຸລີສໍ ວວ ຕທ຺ທກລີ ສຸເຕຕ຺ຕ;

‘ອາຍຕ຺ຕຍ ວຍ຺ຍສຣາຄິ ເວເຕ, ປຸຕ຺ຕາຄິ ຕຸຄ຺ຄີວຣປຸປ຺ຍສາເປ’”ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ອກຸຊ຺ຊາຕິ ໂທວິກາຍິກາ໌ ສຸລີສໍວວ ຕທ຺ທກລີ ສຸເຕຕ຺ຕ຺ຕີ ສາ ຕສ຺ສ ວວໍ ສຸຕ຺ວາ ອສ຺ສຸຍຸລີ ເທາຣຍາຕາ “ສຍໍ ກຕ຺ວາ ປຸເຕ຺ຕ ປເກ຺ກາສີຕໍ ອສຸຕ຺ຕໍ, ສຸລີສໍ ເປເສສ຺ສາຍີ”ຕິ ຕສ຺ສາ ຄີວາສເທ຺ຖາຄິ ກຕ຺ວາ ຕທ຺ທກລີ ສຸເຕຕ຺ຕໍ ສຸລີສໍ ອວວ໌ ວຍ຺ຍສຣາຄີຕິ ວຍ຺ຍສເຣ ສ຺ສເຣ, ສປເຕ຺ຕຕິ ອເຕ຺ຕາ,

អាករណកណ្ឌេយេន វា បទេ “វយុ”ន្តិ អធិប្បេតំ, តស្មា អាករណឆេទេតិបិ អត្ថោ។ ខេតេតិ តំ តាយេតាលបតិ, បុត្តាតិតិ យេន បុត្តេ ន ធីតេរា ន។ បុគ្គិចរបុប្ផសាយេតិ តំ អាលបតិ។

សា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា បិសាចា ខ្ញុរុឃ្យាអត្ថុចិចទិត្វា “បិតា ខោ ខ្ញុចាគំ គាត្យការេយា បតេក្កាសតិ, ឮគំ កិរ ខោ តស្ស បច្ឆិមទស្សនំ”ន្តិ សព្ពេយេចស្ស សុហទជនស្ស បុត្តធីតរោ ច សត្តិបិតេតសិ។ ឆយុបិលក្យាយេរា បត តំ ចចតំ សុត្វាច ទោទត្តោ កតិដ្ឋកាតិកាលបរិចុទោតា បិតុ សត្តិកំ អាគយាសិ។ បណ្ឌិតោ តេ ទិស្វាច សកការេចត សណ្ឋាតុំ អសក្កោន្តោ អស្សុបុណ្ណេហិ នេត្តេហិ អាលិង្គិត្វា សីសេ ចុម្ពិត្វា ខេដ្ឋបុត្តំ យុហុត្តំ ហទយេ តិបជ្ជាបេត្វា ហទយា ខ្ញុតារេត្វា សិរិកព្ភតោ តិក្ខមុ យហាតលេ បល្លង្កមជ្ឈេតិសីទិត្វា បុត្តសហស្សស្ស ខ្ញុចាគំ អទាសិ។ តយត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៣៦៧។

“តេ អាគតេ យុន្តិ ឆយុបិលេវិ, ចុម្ពិត្វា បុត្តេ អចិកប្បយាតេតា;

អាយត្តឃិត្វាត អចេាច ចាក្យំ, ទិត្វាហំ រដ្ឋា បទេ យាណចស្ស។

១៣៦៨។

“តស្សាហំ អត្ថសុតិ ចិចេឆឃ្យា, អាគាយ ឃេតិដ្ឋតិ តេត គច្ឆតិ;

អហញ្ញ ខោ សាសិត្យាគតោស្មិ, កង អហំ អបរិត្តាយ គច្ឆំ។

១៣៦៩។

“សចេ ខោ រាជា កុរុរដ្ឋវាសី, ជនសន្ធោ បុច្ឆេយ្យ បហូតកាមោ;

កិមាភិជានាច បុរេ បុរាណំ, កិំ ខោ បិតា បុត្តោ។

១៣៧០។

“សមាគតា ហោថ មយាច សទ្ធិំ, កោនីធ រញ្ញោ អព្ភតិកោ មនុស្សោ;

តមញ្ជលិំ ករិយ វទេថ ឯវំ, មា ហេវំ ទេវ ន ហិ ឯស ធម្មោ;

វិយគ្ឃរាជស្ស និហីនជច្ចោ, សមាគតោ ទេវ កថំ ភវេយ្យា”តិ។

តត្ថ ធម្មុបិទេលិតិ មហាសត្តោ។ ជិត្វាហត្ថិ អហំ ជយធនេន លទ្ធត្តា រញ្ញោ ជិនោ។ តស្សជ្ជហំ អត្តសុទ្ធិ វិនធេយ្យាតិ អជ្ជ បដ្ឋាយ នីហរន្តិ អហំ ខមិតា អត្តនោ សុខេន អត្តសុខី, តទា បរំ បន តស្ស មាណវស្សាហំ វិនធេយ្យ ហោមិ។ សោ ហិ ខមោ វទេវ្វ ជិនេស ឯកំសេន មំ អាទាយ មន្ត្រតិ, តត្ថ កន្តតិ។ អបរិត្តាយាតិ តុម្ហាកំ បរិត្តំ អកត្វា កថំ ករេយ្យន្តិ អនុសាសិតុំ អាកតោម្ហិ។ ជនសន្តោតិ មិត្តាមច្ចេន មិត្តជនស្ស សន្តាតកករោ។ បុរេ បុរាណន្តិ ខមេតា បុរេត្តំ តុម្ហេហិ បុរាណការណំ អភិជានាថ។ អនុសាសេមិ អនុសាសិំ។ ឯវំ តុម្ហេ អញ្ញោ បុដ្ឋា “អម្ហាកំ បិតា ខមុន្តិវិទ្ធា ឱវទតិ អនាមិ”តិ កថេយ្យាថ។ សមាគតា ហោថាតិ សចេ ចេ រាជា មយា ជិនស្ស ឱវទតស្ស កថិតការេ “ឯថ តុម្ហេបិ មយា សទ្ធិំ សមាគតា ហោថ, ខមថ រាជកុលេ តុម្ហេសុ អញ្ញោ កោ នុ រញ្ញោ អព្ភតិកោ មនុស្សោ”តិ អត្តនោ អាសនេ និសីទាបេយ្យ, អថ តុម្ហេ អញ្ជលិំ កត្វា តំ រាជានំ ឯវំ វទេយ្យាថ “ទេវ, ឯវំ មា អវច។ ន ហិ អម្ហាកំ ឯសបវេណីធម្មោ។

វិយគ្ឃរាជស្ស កោសវរីមស្ស និហីនជច្ចោ ជរសិង្គាលោ, ទេវ, កថំ សមាសនោ ភវេយ្យ។ យថា សិង្គាលោ សីហស្ស សមាសនោ ន ហោតិ, តថេវ មយំ តុម្ហាក”ន្តិ។

ខមំ បនស្ស កថំ សុត្វា បុត្តធីតរោ ច ញាតិសុហជ្ជាទយោ ច ទាសកម្មករបរិវារា ច តេ សន្ធោ សកភាវេន សណ្ឋាតុំ អសក្កោន្តា មហាវិរវំ វិរវិំសុ។ តេសំ មហាសត្តោ សញ្ញាបេសិ។

លក្ខណកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ។

រាជវសតិកណ្ឌំ

អថ តេ បណ្ឌិតោ បុត្តធីតរោ ច ញាតយោ ច ឧបសង្កមិត្វា តុណ្ហីភូតេ ទិស្វា “តាតា, មា ចិន្តយិត្ថ, សព្ពេ សង្ខារា អនិច្ចា, យសោ នាម វិបត្តិបរិយោសានោ, អបិច តុម្ហាកំ រាជវសតិ នាម យសបដិលាភការណំ កថេស្សាមិ, តំ ឯកគ្គចិត្តា សុណាថា”តិ ពុទ្ធលីលាយ រាជវសតិ នាម បដ្ឋបេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

“សោ ច បុត្តេ អមច្ចេ ច, ញាតយោ សុហទជ្ជនេ;

អលីនមនសង្កប្បោ, វិធុរោ ឯតទព្រវិ។

១៣៥១។

“ឯថយ្យា រាជវសតិំ, និសីទិត្វា សុណាថ មេ;

យថា រាជកុលំ បត្វា, យសំ បោសោ និគច្ឆតី”តិ។

តត្ថ សុហទជ្ជនេតិ សុហទយជនេ។ ឯថយ្យាតិ ឯថ, អយ្យា។ បិយសមុទាចារេន បុត្តេ អាលបតិ។ រាជវសតិន្តិ មយា វុច្ចមានំ រាជបារិចរិយំ សុណាថ។ យថាតិ យេន ការណេន រាជកុលំ បត្វា ឧបសង្កមន្តោ រញ្ញោ សន្តិកេ ចរន្តោ បោសោ យសំ និគច្ឆតិ លភតិ, តំ ការណំ សុណាថាតិ អត្ថោ។

១៣៥២។

“ន ហិ រាជកុលំ បត្តោ, អញ្ញាតោ លភតេ យសំ;

នាសូរោ នាបិ ទុម្មេធោ, នប្បមត្តោ កុទាចនំ។

១៣៥៣។

“យទាស្ស សីលំ បញ្ញញ្ច, សោចេយ្យំ ចាធិគច្ឆតិ;

អថ វិស្សសតេ ត្យម្ហិ, គុយ្ហញ្ចស្ស ន រក្ខតី”តិ។

តត្ថ អញ្ញាតោតិ អបាកដគុណោ អវិទិតកម្មាវទានោ។ នាសូរោតិ ន អសូរោ ភីរុកជាតិកោ។ យទាស្ស សីលន្តិ យទា អស្ស សេវកស្ស រាជា សីលញ្ច បញ្ញញ្ច សោចេយ្យញ្ច អធិគច្ឆតិ, អាចារសម្បត្តិញ្ច ញាណពលញ្ច សុចិភាវញ្ច ជានាតិ។ អថ វិស្សសតេ ត្យម្ហីតិ អថ រាជា តស្មិំ វិស្សសតេ វិស្សាសំ ករោតិ, អត្តនោ គុយ្ហញ្ចស្ស ន រក្ខតិ ន គូហតិ។

១៣៤២។

"តុលា យថា បគ្គហិតា, សមទណ្ឌា សុធារិតា;

អជ្ឈិដ្ឋោ ន វិកម្បេយ្យ, ស រាជវសតិំ វសេ។

១៣៤៣។

"តុលា យថា បគ្គហិតា, សមទណ្ឌា សុធារិតា;

សព្ពានិ អភិសម្ភោន្តោ, ស រាជវសតិំ វសេ"តិ។

តត្ថ តុលាយថាតិ យថា ឯសា វុត្តប្បការា តុលា ន ឱនមតិ ន ឧន្នមតិ, ឯវមេវ រាជសេវកោ កិស្មិញ្ចិ កម្មេ ឋបិតោ "ឥទំ នាម ករោហី"តិ អជ្ឈិដ្ឋោ អាណត្តោ ឆន្ទាទិអគតិវសេន ន វិកម្បេយ្យ, សព្ពកិច្ចេសុ បគ្គហិតតុលា វិយ សមោ ភវេយ្យ។ ស រាជវសតិន្តិ សោ ឯវរូបោ សេវកោ រាជកុលេ វាសំ វសេយ្យ, រាជានំ បរិចរេយ្យ, ឯវំ បរិចរន្តោ បន យសំ លភេយ្យាតិ អត្ថោ។ សព្ពានិ អភិសម្ភោន្តោតិ សព្ពានិ រាជកិច្ចានិ ករោន្តោ។

១៣៤៤។

"ទិវា វា យទិ វា រត្តិំ, រាជកិច្ចេសុ បណ្ឌិតោ;

អជ្ឈិដ្ឋោ ន វិកម្បេយ្យ, ស រាជវសតិំ វសេ។

១៣៤៥។

"ទិវា វា យទិ វា រត្តិំ, រាជកិច្ចេសុ បណ្ឌិតោ;

សព្ពានិ អភិសម្ភោន្តោ, ស រាជវសតិំ វសេ។

១៣៤៩។

“យោ ចស្ស សុកតោ មគ្គោ, រញ្ញោ សុប្បដិយាទិតោ;

ន តេន វុត្តោ គច្ឆេយ្យ, ស រាជវសតិំ វសេ”តិ។

តត្ថ ន វិកម្បេយ្យាតិ អវិកម្បមានោ តានិ កិច្ចានិ ករេយ្យ។ យោ ចស្សាតិ យោ ច រញ្ញោ គមនមគ្គោ សុកតោ អស្ស សុប្បដិយាទិតោ សុមណ្ឌិតោ, “ឥមិនា មគ្គេន គច្ឆា”តិ វុត្តោបិ តេន ន គច្ឆេយ្យ។

១៣៥០។

“ន រញ្ញោ សទិសំ ភុញ្ជេ, កាមភោគេ កុទាចនំ;

សព្ពត្ថ បច្ឆតោ គច្ឆេ, ស រាជវសតិំ វសេ។

១៣៥១។

“ន រញ្ញោ សទិសំ វត្ថំ, ន មាលំ ន វិលេបនំ;

អាកប្បំ សរកុត្តិំ វា, ន រញ្ញោ សទិសមាចរេ;

អញ្ញំ ករេយ្យ អាកប្បំ, ស រាជវសតិំ វសេ”តិ។

តត្ថ ន រញ្ញោតិ រញ្ញោ កាមភោគេន សមំ កាមភោគំ ន ភុញ្ជេយ្យ។ តាទិសស្ស ហិ រាជា កុជ្ឈតិ។ សព្ពត្ថាតិ សព្ពេសុ រូបាទីសុ កាមគុណេសុ រញ្ញោ បច្ឆតោវ គច្ឆេយ្យ, ហីនតរមេវ សេវេយ្យាតិ អត្ថោ។ អញ្ញំ ករេយ្យាតិ រញ្ញោ អាកប្បតោ សរកុត្តិតោ ច អញ្ញមេវ អាកប្បំ ករេយ្យ។

១៣៥២។

“កីឡេ រាជា អមច្ចេហិ, ភរិយាហិ បរិវារិតោ;

នាមច្ចោ រាជភរិយាសុ, ភាវំ កុព្ពេថ បណ្ឌិតោ។

១៣៥៦។

“អនុទ្ធតោ អចបលោ, និបកោ សំវុតិន្ទ្រិយោ;

មនោបណិធិសម្បន្នោ, ស រាជវសតិំ វសេ”តិ។

តត្ថ ភាវន្តិ វិស្សាសវសេន អធិប្បាយំ។ អចបលោតិ អមណ្ឌនសីលោ។ និបកោតិ បរិបក្កញាណោ។ សំវុតិន្ទ្រិយោតិ បិហិតឆឡិន្ទ្រិយោ រញ្ញោ វា អង្គបច្ចង្គានិ ឱរោធេ វាស្ស ន ឱលោកេយ្យ។ មនោបណិធិសម្បន្នោតិ អចបលេន សុដ្ឋុ ឋបិតេន ចិត្តេន សមន្នាគតោ។

១៣៥៧។

“នាស្ស ភរិយាហិ កីឡេយ្យ, ន មន្តេយ្យ រហោគតោ;

នាស្ស កោសា ធនំ គណ្ហេ, ស រាជវសតិំ វសេ។

១៣៥៨។

“ន និទ្ទំ ពហុ មញ្ញេយ្យ, ន មទាយ សុរំ បិវេ;

នាស្ស ទាយេ មិគេ ហនេ, ស រាជវសតិំ វសេ។

១៣៥៩។

“នាស្ស បីឋំ ន បល្លង្កំ, ន កោច្ឆំ ន នាវំ រថំ;

សម្មតោម្ហីតិ អារូហេ, ស រាជវសតិំ វសេ។

១៣៥៤។

“នាតិទូរេ ភជេ រញ្ញោ, នច្ចាសន្នេ វិចក្ខណោ;

សម្មុខញ្ចស្ស តិដ្ឋេយ្យ, សន្ទិស្សន្តោ សភត្តុនោ។

១៣៥៥។

“ន វេ រាជា សខា ហោតិ, ន រាជា ហោតិ មេថុនោ;

ខិប្បំ កុជ្ឈន្តិ រាជានោ, សូកេនក្ខីវ ឃដ្ដិតំ។

១៣៥៦។

“ន បូជិតោ មញ្ញមានោ, មេធាវី បណ្ឌិតោ នរោ;

ផរុសំ បតិមន្តេយ្យ, រាជានំ បរិសំគត”ន្តិ។

តត្ថ ន មន្តេយ្យាតិ តស្ស រញ្ញោ ភរិយាហិ សទ្ធិំ នេវ កីឡេយ្យ, ន រហោ មន្តេយ្យ។ កោសា ធនន្តិ រញ្ញោ កោសា ធនំ ថេនេត្វា ន គណ្ហេយ្យ។ ន មទាយាតិ តាតា, រាជសេវកោ នាម មទត្ថាយ សុរំ ន បិវេយ្យ។ នាស្ស ទាយេ មិគេតិ អស្ស រញ្ញោ ទិន្នាភយេ មិគេ ន ហនេយ្យ។ កោច្ឆន្តិ ភទ្ទបីឋំ។ សម្មតោម្ហីតិ អហំ សម្មតោ ហុត្វា ឯវំ ករោមីតិ ន អារូហេយ្យ។ សម្មុខញ្ចស្ស តិដ្ឋេយ្យាតិ អស្ស រញ្ញោ បុរតោ ឧច្ចារណមត្តកថាសវនដ្ឋានេ តិដ្ឋេយ្យ។ សន្ទិស្សន្តោ សភត្តុនោតិ យោ រាជសេវកោ តស្ស ភត្តុនោ ទស្សនដ្ឋានេ តិដ្ឋេយ្យ។ សូកេនាតិ អក្ខិម្ហិ បតិតេន វីហិសូកាទិនា ឃដ្ដិតំ អក្ខិ បកតិសភាវំ ជហន្តិ យថា កុជ្ឈតិ នាម, ឯវំ កុជ្ឈន្តិ, ន តេសុ វិស្សាសោ កាតព្ពោ។ បូជិតោ មញ្ញមានោតិ អហំ រាជបូជិតោម្ហីតិ មញ្ញមានោ។ ផរុសំ បតិមន្តេយ្យាតិ យេន សោ កុជ្ឈតិ, តថារូបំ ន មន្តេយ្យ។

១៣៦០។

“លទ្ធទ្វារោ លភេ ទ្វារំ, នេវ រាជូសុ វិស្សសេ;

អគ្គីវ សំយតោ តិដ្ឋេ, ស រាជវសតិំ វសេ.

១៤៥១.

“បុត្តំ វា ភាតរំ វា សំ, សម្បគ្គណ្ហាតិ ខត្តិយោ;

គាមេហិ និគមេហិ វា, រដ្ឋេហិ ជនបទេហិ វា;

តុណ្ហីភូតោ ឧបេក្ខេយ្យ, ន ភណេ ឆេកបាបក”ន្តិ.

តត្ថ លទ្ធទ្វារោលភេ ទ្វារន្តិ អហំ និប្បដិហារោ លទ្ធទ្វារោតិ អប្បដិហារេត្វា ន បវិសេយ្យ, បុនបិ ទ្វារំ លភេយ្យ, បដិហារេត្វាវ បវិសេយ្យាតិ អត្ថោ. សំយតោតិ អប្បមត្តោ ហុត្វា. ភាតរំ វា សន្តិ សកំ ភាតរំ វា. សម្បគ្គណ្ហាតីតិ “អមុកគាមំ វា អមុកនិគមំ វា អស្ស ទេថា”តិ យទា សេវកេហិ សទ្ធិំ កថេតិ. ន ភណេ ឆេកបាបកន្តិ តទា គុណំ វា អគុណំ វា ន ភណេយ្យ.

១៤៥២.

“ហត្ថារោហេ អនីកដ្ឋេ, រថិកេ បត្តិការកេ;

តេសំ កម្មាវទានេន, រាជា វឌ្ឍេតិ វេតនំ;

ន តេសំ អន្តរា គច្ឆេ, ស រាជវសតិំ វសេ.

១៤៥៣.

“ចាបោវូនុទរោ ធីរោ, វំសោវាបិ បកម្បយេ;

ᨸᨭᩥᩃᩮᩣᨾᩴ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿ, ᩈ ᩁᩣᨩᩅᩈᨲᩥᩴ ᩅᩈᩮ᪨

᪑᪔᪒᪔᪨

“ᨧᩣᨸᩮᩣᩅᩪᨶᩩᨴᩁᩮᩣ ᩋᩔ, ᨾᨧ᩠ᨨᩮᩣᩅᩔ ᩋᨩᩥᩅ᩠ᩉᩅᩣ;

ᩋᨸ᩠ᨸᩣᩈᩦ ᨶᩥᨸᨠᩮᩣ ᩈᩪᩁᩮᩣ, ᩈ ᩁᩣᨩᩅᩈᨲᩥᩴ ᩅᩈᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᩮᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩃᩣᨽᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᩮ, ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩅᩴᩈᩮᩣᩅᩣᨸᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩅᩴᩈᨣᩩᨾ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᩏᨣ᩠ᨣᨲᩅᩴᩈᩮᩣ ᩅᩣᨲᩮᨶ ᨸᩉᨭᨠᩣᩃᩮ ᨸᨠᨾ᩠ᨸᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨠᨳᩥᨲᨠᩣᩃᩮ ᨸᨠᨾ᩠ᨸᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨧᩣᨸᩮᩣᩅᩪᨶᩩᨴᩁᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨧᩣᨸᩮᩣ ᨾᩉᩮᩣᨴᩁᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨾᩉᩮᩣᨴᩁᩮᩣ ᨶ ᩈᩥᨿᩣ᪨ ᩋᨩᩥᩅ᩠ᩉᩅᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᩮᩣ ᩋᨩᩥᩅ᩠ᩉᨲᩣᨿ ᨶ ᨠᨳᩮᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩈᩮᩅᨠᩮᩣ ᨾᨶ᩠ᨴᨠᨳᨲᩣᨿ ᩋᨩᩥᩅ᩠ᩉᩅᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩋᨸ᩠ᨸᩣᩈᩦᨲᩥ ᨽᩮᩣᨩᨶᨾᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩪ᪨

᪑᪔᪒᪕᪨

“ᨶ ᨻᩣᩊ᩠ᩉᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, ᩈᨾ᩠ᨸᩔᩴ ᨲᩮᨩᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ;

ᨠᩣᩈᩴ ᩈᩣᩈᩴ ᨴᩁᩴ ᨻᩣᩃ᩠ᨿᩴ, ᨡᩦᨱᨾᩮᨵᩮᩣ ᨶᩥᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨

᪑᪔᪒᪖᪨

“ᨶᩣᨲᩥᩅᩮᩃᩴ ᨸᨽᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩣ ᩈᩥᨿᩣ;

ᩋᩅᩥᨠᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨾᩥᨲᩴ ᩅᩣᨧᩴ, ᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᩣᩃᩮ ᩏᨴᩦᩁᨿᩮ᪨

᪑᪔᪒᪗᪨

“ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᨵᨶᩮᩣ ᩋᩈᨦ᩠ᨥᨭ᩠ᨭᩮᩣ, ᩈᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩈᨱ᩠ᩉᩮᩣ ᩋᨸᩮᩈᩩᨱᩮᩣ;

ᩈᨾ᩠ᨹᩴ ᨣᩥᩁᩴ ᨶ ᨽᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿ, ᩈ ᩁᩣᨩᩅᩈᨲᩥᩴ ᩅᩈᩮ᪨

໑໓໙໘.

“ມາຕາເປຕ຺ຕິພໂຣ ອສ຺ສ, ກຸເລ ເຊຏ຺ຐາປຈາຍິໂກ;

ສໂຓ ສຂິລສມ຺ພາໂສ, ສ ຣາຊວສຕິ ວເສ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ນ ພາຫິຣຫຕ຺ຖີ ປຸຕປຸຕ຺ຕໍ ກິເລສວເສນ ນ ກເຣຍ຺ຍ. ເຕຊວນ຺ຕຍ຺ຕິ ໂວຈໍ ກໂຣນ຺ໂຕ ຫິ ປຸຣິໂສ ເຕຊວນ຺ຕໍ ກໂຣຕິ ປີຸນາຕິ, ຕໍ ສມ຺ປສ຺ສນ຺ໂຕ ພາຫິຣໍ ນ ກເຣຍ຺ຍ. ທນ຺ຕີ ກາມທນ຺ຕໍ ພາລຍ຺ຕິ ທຸຕ຺ຕລພາຈໍ. ສີລເມໂທຕິ ປຸຕປຸຕ຺ຕໍ ກິເລສນ຺ຕິວເສນ ສີລປຍ຺ໂຍ ປຸຣິໂສ ໂວເຕ ກາສາທໂມ ນິກຂຕິ. ນາຕິເວລນ຺ຕິ ຕາຕາ ຣາຊ຺ຊໍ ສນ຺ຕິເກ ປຍາລາຕິກ຺ກນ຺ຕໍ ນ ກາເສຍ຺ຍ. ປເທ຺ສ ກາເລຕິ ອຕ຺ເຕາ ວວຕກາເລ ສຍ຺ເຍ ອສຍ຺ຍໍ ຊາຕິ ປທໍ ອສຍ຺ຍໍ ເຕນ຺ໂຕ ສຍ຺ຕິ ຕິເທ຺ຍ ກິນ຺ຕິ ວວຕໍ.

໑໓໙໙.

“ວິນີໂຕ ສິປ຺ປວາ ທນ຺ໂຕ, ກຕຕ຺ໂຕ ນິຍໂຕ ມຸທຸ;

ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ສຸຈິ ທກ຺ໂຂ, ສ ຣາຊວສຕິ ວເສ.

໑໔໐໐.

“ນິວາຕວຸຕ຺ຕິ ວຸທ຺ເທສຸ, ສປ຺ປຕິສ຺ໂສ ສຄາຣໂວ;

ສຸຣໂຕ ສຸຂສໍວາໂສ, ສ ຣາຊວສຕິ ວເສ.

໑໔໐໑.

“ອາຣກາ ປຣິວເຊ຺ຊຍ຺ຍ, ສຫິຕໍ ປຫິຕໍ ຊນໍ;

ພຕ຺ຕາຣໍເຍ຺ເຍວຸທິກ຺ເຂຍ຺ຍ, ນ ຈ ອຍ຺ຍສ຺ສ ຣາຊິໂນ”ຕິ.

តត្ថ វិនីតោតិ អាចារសម្បន្នោ។ សិប្បវាតិ អត្តនោ កុលេ សិក្ខិតព្វសិប្បេន សម្បន្នោ។ ទន្តោតិ ឆសុ ទ្វារេសុ និព្ពិសេវនោ។ កតត្តោតិ សម្បាទិតត្តោ។ និយតោតិ យសាទីនិ និស្សាយ អចលសភាវោ។ មុទូតិ អនតិមានី។ អប្បមត្តោតិ កត្តព្វកិច្ចេសុ បមាទរហិតោ។ ទក្ខោតិ ឧបដ្ឋានេ ឆេកោ។ និវាតវុត្តីតិ នីចវុត្តិ។ សុខសំវាសោតិ គរុសំវាសសីលោ។ សហិតុំ បតិតន្តិ បររាជូហិ សករញ្ញោ សន្តិកំ គុយ្ហក្ខណវសេន វា បដិច្ឆន្នបរិភោគកណវសេន វា បេសិតំ។ តថារូបេន ហិ សទ្ធិំ កថេន្តោបិ រញ្ញោ សម្មុខាវ កថេយ្យ។ ភត្តា រញ្ញោ វុទ្ធិមល្លីយេយ្យាតិ អត្តនោ សាមិកេយេវ អល្លីយេយ្យ។ ន ច អញ្ញស្ស រាជិនោតិ អញ្ញស្ស រញ្ញោ សន្តកោ ន ភវេយ្យ។

១៥០១។

“សមណេ ព្រាហ្មណេ ចាបិ, សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ;

សក្កច្ចំ បយិរុបាសេយ្យ, ស រាជវសតិំ វសេ។

១៥០២។

“សមណេ ព្រាហ្មណេ ចាបិ, សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ;

សក្កច្ចំ អនុវាសេយ្យ, ស រាជវសតិំ វសេ។

១៥០៣។

“សមណេ ព្រាហ្មណេ ចាបិ, សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ;

តប្បេយ្យ អន្នបានេន, ស រាជវសតិំ វសេ។

១៥០៤។

“សមណេ ព្រាហ្មណេ ចាបិ, សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ;

ອາສຊ຺ຊ ປເຎ຺ຎ ເສເວຖ, ອາກງ຺ຂໍ ວຸຑ຺ຒິມຕ຺ຕໂນ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສກ຺ກຈ຺ຈໍ ປຍິຣຸປາເສຍ຺ຍາຕິ ຄາຣເວນ ປຸນປ຺ປຸນໍ ອຸປສງ຺ກເມຍ຺ຍ. ອນຸວາເສຍ຺ຍາຕິ ອຸໂປສຖວາສໍ ວສນ຺ໂຕ ອນຸວຕ຺ເຕຍ຺ຍ. ຕເປຍ຺ຍາຕິ ຍາວທຕ຺ຖໍ ທາເນນ ຕເປຍ຺ຍ. ອາສຊ຺ຊາຕິ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ. ປເຎ຺ຎຕິ ປຓ຺ຑິເຕ, ອາສຊ຺ຊປເຎ຺ຎ ວາ, ອສຊ຺ຊມານປເຎ຺ຎຕິ ອຕ຺ໂຖ.

໑໓໐໗.

“ທິນ຺ນປຸພ຺ພໍ ນ ຫາເປຍ຺ຍ, ທານໍ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມເຓ;

ນ ຈ ກິຎ຺ຈິ ນິວາເຣຍ຺ຍ, ທານກາເລ ວຓິພ຺ພເກ.

໑໓໐໘.

“ປຎ຺ຎວາ ພຸທ຺ຘິສມ຺ປນ຺ໂນ, ວິຘານວິຘິໂກວິໂທ;

ກາລຎ຺ຎູ ສມຍຎ຺ຎູ ຈ, ສ ຣາຊວສຕິໍ ວເສ.

໑໓໐໙.

“ອຸຏ຺ຐາຕາ ກມ຺ມເຘຍ຺ເຍສຸ, ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ວິຈກ຺ຂໂຓ;

ສຸສໍວິຫິຕກມ຺ມນ຺ໂຕ, ສ ຣາຊວສຕິໍ ວເສ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ທິນ຺ນປຸພ຺ພນ຺ຕິ ປກຕິປຏິຍຕ຺ຕໍ ທານວຕ຺ຕໍ. ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມເຓຕິ ສມເຓ ຈ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ຈ. ວຓິພ຺ພເກຕິ ທານກາເລ ວຓິພ຺ພເກ ອາຄເຕ ທິສ຺ວາ ກິຎ຺ຈິ ນ ນິວາເຣຍ຺ຍ. ປຎ຺ຎວາຕິ ວິຈາຣຓປຎ຺ຎາຍ ຍຸໂຕ຺ຕ. ພຸທ຺ຘິສມ຺ປນ຺ໂນຕິ ອເວກລ຺ລພຸທ຺ຘິສມ຺ປນ຺ໂນ. ວິຘານວິຘິໂກວິໂທຕິ ນານປ຺ປກາເຣສຸ ທາສກມ຺ມກຣໂປຣິສາທີນໍ ສໍວິທຫນໂກຏ຺ຐາເສສຸ ເຉໂກ. ກາລຎ຺ຎູຕິ “ອຍໍ ທານໍ ທາຕຸໍ, ອຍໍ ສີລໍ ຣກ຺ຂິຕຸໍ, ອຍໍ ອຸໂປສຖກມ຺ມໍ ກາຕຸໍ ກາໂລ”ຕິ ຊາເນຍ຺ຍ. ສມຍຎ຺ຎູຕິ “ອຍໍ ກສນສມໂຍ, ອຍໍ ວປນສມໂຍ, ອຍໍ ໂວຫາຣສມໂຍ, ອຍໍ ອຸປຏ຺ຐານສມໂຍ”ຕິ ຊາເນຍ຺ຍ. ກມ຺ມເຘຍ຺ເຍສູຕິ ອຕ຺ຕໂນ ກຕ຺ຕພ຺ພກມ຺ເມສຸ.

១៥០៩។

“ពលំ ឃាលំ បស្សំ ពេលត្វា, គន្ត្វា ចស្ស អភិក្លុលំ;

យិតំ ឆន្ទ្ការ តិឆារេបយ្យ, យិតំច បិចេយ ឈេទេ។

១៥១០។

“បុត្តំ ចា កាតរិ ចា នំ, សីលេសុ អសមាហិតំ;

អតក្កចា ហិ តេ ពាលិ, យថា បេតា តទេច តេ;

ចោរូអញ្ញា តេសំ បិណ្ឌញ្ញា, អាសីនានំ បតាបយេ។

១៥១១។

“ភាវេស កយុកទេ បេស្សេ, សីលេសុ សុសមាហិតេ;

ភក្លេ ឋានសមយ្យុត្តេ, អាទិបច្ចុយិន្តាបយេ”តិ។

តត្ថ បស្សំ ពេលត្តត្តិ កោកុលព្វោច សស្សដ្ឋានព្វោ។ គន្ត្វាតិ គមនសិលេ។ យិតត្តិ យិតិត្វា ឧត្តកត្តិ ឆាត្វា កោរដ្ឋេសុ តិឆារេបយ្យ។ ឈេទេតិ ឈេទេបិ បរិឌនំ គណេត្វា យិតមេច បចារេបយ្យ។ សីលេសុ អសមាហិតត្តិ ឧចន្ទុបំ ទុស្សីលំ អនាចារំ កិម្ពិព្វិ អាឆិបច្ចដ្ឋានេន ន ជេបយ្យាតិ អត្ថោ។ អតក្កចា ហិ តេ ពាលិតិ “អក្កយេតំ យត្យស្សាន, ភាតា លេរែក បច្ចុតី”តិ (ជា។ ១។៣។៥៨) កិព្វាបិ ដេដ្ឋកតិដ្ឋភាតទេរា អក្កសមានតាយ “អក្ក”ត្តិ ចុត្តា, ព្វេយ បន ទុស្សីលា, តស្មា អក្កសមានា ន ហោន្តិ។ យថា បន សុសានេ ឈ្ពិតា បេតា យតា, តទេច តេ។ តស្មា តាទិសា អាឆិបច្ចដ្ឋានេន ន ជេបតព្វា។ កុចុព្វញ្ញាតេ ចិនានេសត្តិ, ចិនដ្ឋកុចុព្វស្ស ច ទលិទ្ធស្ស ទាឌចសតិ នាយ ន សម្បជ្ជតិ។ អាសីនានត្តិ អាគត្វា និសិន្នានំ បុត្តភាតានំ យតសត្តានំ យតាកកត្តំ ចិយ ទេទេត្វា ឈានដ្ឋានសមត្តមេច បនាបេបយ្យ។ ដ្ឋានសមយ្យុត្តេតិ ដ្ឋានចិរិយេន សមន្នាគតេ។

១៥១២។

“សីលវា ច អលោលោ ច, អនុរក្ខោ ច រាជិនោ;

អាវី រហោ ហិតោ តស្ស, ស រាជវសតឹ វសេ.

១៣១៦.

“ឆន្ទញ្ញូ រាជិនោ ចស្ស, ចិត្តដ្ឋោ អស្ស រាជិនោ;

អសង្កុសកវុត្តិស្ស, ស រាជវសតឹ វសេ.

១៣១៧.

“ឧច្ឆាទយេ ច ន្ហាបយេ, ធោវេ បាទេ អធោសិរំ;

អាហតោបិ ន កុប្បេយ្យ, ស រាជវសតឹ វសេ”តិ.

តត្ថ អលោលោតិ អលុទ្ធោ. ចិត្តដ្ឋោតិ ចិត្តេ ឋិតោ, រាជចិត្តវសិកោតិ អត្ថោ. អសង្កុសកវុត្តិស្សាតិ អប្បដិលោមវុត្តិ អស្ស. អធោសិរន្តិ បាទេ ធោវន្តោបិ អធោសិរំ កត្វា ហេដ្ឋាមុខោវ ធោវេយ្យ, ន រញ្ញោ មុខំ ឱលោកេយ្យាតិ អត្ថោ.

១៣១៨.

“កុម្ភម្បញ្ជលិំ ករិយា, ចាដញ្ចាបិ បទក្ខិណំ;

កិមេវ សព្ពកាមានំ, ទាតារំ ធីរមុត្តមំ.

១៣១៩.

“យោ ទេតិ សយនំ វត្ថំ, យានំ អាវសថំ ឃរំ;

បដ្ឋេត្ថាទិច ក្វាតិំ, ខេកាខេកហិ អកិច្ចន្តិ។

១៣៥៦។

“ឧសេយ្យោ រាជវសតិ, ទត្តយាតោ យថា ធរោ;

អារាធយតិ រាជានំ, បូជំ លភតិ ភត្តុសុ”តិ។

តត្ថ កុម្ភុបញ្ជលិ ករិយា, ចាដញ្ញាបិ ឃដក្លិលត្តិ ចុឌ្ឍិ បឋាឃឹសេត្វា បុរិសោ វុតកប្បុរិតំ កុម្ភិ ជិហ្វា តស្ស អញ្ជលិ កេរេយ្យ, ចាដញ្ញា សកុណំ បដក្លិលំ កេរេយ្យ។ អញ្ជលិ ចា បដក្លិលំ ចា កេរោត្តស្ស ទេវ កិញ្ចិ ដាតុំ ន សក្កោត្តិ។ កិមេវចាតិ យោ បត សត្ថកាយានំ ដាតា ធីរោ ច, តំ រាជានំ កិការណា ន ភជេយ្យ។ រាជានោ ហិ ភជស្សិតរេ ច អារាធតរេ ច។ បដ្ឋេត្តាទិចាតិ វេទោ វិយ។ ឧសេយ្យោ រាជវសតីតិ អយេ្យា យោ អយំ ធយោ កថិតា, ឧសោ រាជវសតិ ភាវ រាជវសេសកានំ អនុសាសនី។ យថាតិ យោយ រាជវសតិយា ទត្តយាតោ ធរោ រាជានំ អារាធេតិ, រាជតោ បត្តិកា បូជំ លភតិ, សា ឧសាតិ។

ឯវំ អសមធុរោ វិធុរបណ្ឌិតោ ពុទ្ធលីលាយ រាជវសតិំ កថេសិ;

រាជវសតិកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ។

អត្ថរបេយ្យាល

ឯវំ បុត្តទារញាតិមិត្តសុហជ្ជាទយោ អនុសាសន្តស្សេវ តស្ស តយោ ទិវសា ជាតា។ សោ ទិវសស្ស បរិបុណ្ណភាវំ ញត្វា បាតោវ ន្ហត្វា នានគ្គរសភោជនំ ភុញ្ជិត្វា “រាជានំ អបលោកេត្វា មាណវេន សទ្ធិំ គមិស្សាមី”តិ ញាតិគណបរិវុតោ រាជនិវេសនំ គន្ត្វា រាជានំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ ឋិតោ វត្តព្ពយុត្តកំ វចនំ អវោច។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៣៥៧។

“ឯវំ សមនុសាសិត្វា, ញាតិសង្ឃំ វិចក្ខណោ;

បរិកិណ្ណា សុហទេហិ, រាជានមុបសង្កមិ់

១៣១៩់

“វន្ទិត្វា សិរសា បាទេ, កត្វា ច នំ បទក្ខិណំ;

ចិសុរោ អចច រាជានំ, បគ្គហេត្វាន អញ្ជលិំ់

១៣២០់

“អយំ មំ មាលោចា ភេតិ, កត្តុកាមោ យថាមតិ;

ញាតិភត្តំ បចក្ខាមិ, តំ សុណោហិ អរិន្ទម់

១៣២១់

“បុត្តា ច មេ ហិតព្ពសិ, យញ្ញា មញ្ញា ជលេរ ឆតំ;

យថា បេតុ ភ ហាយេច, ញាតិសង្ឃេ មយី គតេ់

១៣២២់

“យេចច ពលតី ក្សម្យា, ក្សម្យាយេច បតិដ្ឋតិ;

ឧចេតំ ពលិតំ មយ្ហំ ឧតំ បស្សាមិ អដ្ឋយ”ន្តិ់

តត្ថ សុហទេហីតិ សុហទយេហិ ញាតិមិត្តេហិ់ យថា មញ្ញន្តិ យថា មេ អញ្ញា តយា ចេច អញ្ញោហិ ច រាជូហិ ជិតំ ជលេរ អបរិមាណំ ឆតំ, តំ សព្ពំ តុមេច ខ្ទលិកេយ្យាសិ់ បេតុាតិ បដ្ឋាកាលេ់ ពលតីតិ បក្ខលតិ់ ឧចេតន្តិ ឧចំ ឧតំ់ អហញ្ហិ ក្សមិយំ ពលិត្វា តទេត្វច បតិដ្ឋិតបុរិសោ ជិយ តុមេយ្យ ពលិត្វា តុមេយ្យេយេច បតិដ្ឋហាមិ់ ឧតំ បស្សាមីតិ យោ ឧស “កិំ តេ រាជា ហោតី”តិ មាលោចេត បុដ្ឋស្ស

មម តុម្ហេ អនោលោកេត្វា សន្ធិំ អបេក្ខិត្វា “ទាសោមហិស្សី”តិ វេតត្តស្ស អត្ថយោ, ឯតំ អត្ថំ បញ្ញាយិ, អញ្ញោ បន មេ ទោសោ នត្ថិ, តំ មេ អត្ថំ តុម្ហេហិ មេច, ឯតំ ហទយេ កត្វា បច្ឆា មម បុត្តទារេសុ មា អបរជ្ឈិត្ថាតិ។

តំ សុត្វា រាជា “បណ្ឌិត, តវ កថំ មយ្ហំ ន រុច្ចតិ, មាឡចំ រូបិយេន បក្កោសាបេត្វា ឈាបេត្វា កិលញ្ញេន បដិច្ឆាទេតុំ មយ្ហំ រុច្ចតី”តិ ទីបេន្តោ គាថមាហ –

៤៩៧។

“សក្កា ន កត្តុំ ទ្វតិ មយ្ហំ ហោតិ, លេត្វា វជិត្វា ទ្វេច កាតិយាតំ;

ទ្វេថច ហោហឹ ទ្វតិ មយ្ហំ រុច្ចតិ, មា ត្វំ អការ ក្ខត្តមក្ខិបញ្ញា”តិ។

តត្ថ លេត្វាតិ ទ្វេថច រាជគេហេ តំ បេសេត្វា មារេត្វា បដិច្ឆាទេស្សាមីតិ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ “ទេវ, តុម្ហាកំ អជ្ឈាសយោ ឯវរូបោបិ ហោតិ, សោ តុម្ហេ អយុត្តោ”តិ វត្វា អាហ –

៤៩៨។

“មា ហេវផលេសុ មតំ បដិសេហិ, អត្ថេ ច ផលេ ច យុត្តោ ករេយ្យ;

ផិរត្តុំ កម្មំ អកុសលំ អនរិយំ, យំ កត្វា បច្ឆា តិរយំ ចរេយ្យ។

៤៩៩។

“នេតេស ផលោ ន បុនេត កិញ្ចិ, អមិនោ ហិ ទាសស្ស ជតិន្ទ ធស្សេរា;

ឈានេតុំ ចរោបុំ អទោបិ ហត្តុំ, ន ច មយ្ហាកោធត្តិ វជាមិ ទោហ”ន្តិ។

តត្ថ មា ហេវផលេសុ មតំ បដិសេហីតិ អផលេសុ អត្ថេសុ អយុត្តេសុ តវ ចិត្តំ មា ហេវ បដិសេហីតិ អត្ថោ។ បច្ឆាតិ យំ កម្មំ កត្វាបិ

អដរាយទេវា ត ហោតិ, អឆ ពោ បន្ធា តិរឃយេច ក្ខុបបឌ្ឍេយ្យ ឆិរត្វ្រ កយ្ឌត្តិ ចំ កយុំ ការហិចំ អត្វ្រ អស្ស កទេចយ្យ គេទេចសាតិ គេច ឧស៑ អឃិទេវាតិ សាយិកោ៑ ឈារេតត្យត្តិ ឧតាតិ ឈាតាឌឹតិ កាចំ្យ អឃិទេវា ងាសស្ស ខ្ពស្សទេវា, សន្ហារេតតាតិ កាចំ្យ លកតិ, យឃ្យាយាលេច អប្បយត្តកោបិ កោរេឆា តត្វិ, ឌិត្ថកាលទេតា បដ្ឋាឃ តច ចិត្តំ សត្ថរេចំ្យ ចដ្ឋតិ, ចខាយិ អចំ តទិត្ថាតិ អាហ –

ឧចំ ចត្វា យហាសត្តា រាឌាតំ ចត្តិវា រទេត្ណា ឌ្ធទេរាឆ ច ប្យត្តងារេ ច រាឌបរិសត្ថា ឌ្ធចឌិត្វា ពេតស្យ សកភរេចត សណ្ឋាចំ្យ អសក្កលិត្វា យហាចិរចំ ចិរចត្តេស្យយេច រាឌតិចេសតា តិក្លយិ៑ សកលតការចាសិតោបិ “បណ្ឌិតោ កិរ យាលេចត សទ្ធិ កយិស្សតិ, ឧឆ, បស្សិស្សាយ ត”ត្តិ យត្តឃិត្វា រាឌក្កលោយេច តំ បស្សិស្យ៑ អឆ គេ យហាសត្តា អស្សាសេត្វា “ត្យយេ្យសា ចិត្តយិត្វ, សត្ថោ សប្លារា អតិច្ឋា, សទីរំ អគ្ស្ចំ, ឃសោ តាយ ចិបត្តិបរិយោសារេតា, អបិច ត្យយេ្យសាតាឌឹស្យ ប្យទេត្ណាស្យ អប្បយត្តា ហោឆា”តិ ពេតសំ ឌ្ធចាឌំ ងត្វា តិចត្តាបេត្វា អត្តតោ កហាកិយ្យេលា បិឃាសិ៑ តស្វិ លលោ ឆយុបិលក្យាទេវា ភាតិកាលបរិច្យតោ “បិត្យ បច្ចក្កយតំ កទិស្សាមិ”តិ តិក្លរេត្តា តិចេសតត្វារេយេច បិត្យ សយុលោ អហោសិ៑ យហាសត្តា ចំ ឌិស្វា សកភរេចត សណ្ឋាចំ្យ អសក្ការេត្តា ក្ខុបក្យឃ្យាក្ខុរេ តិបឌ្ឍារេបត្វា តិចេសតំ បិចិសិ៑ តយត្វំ បការសត្តា សត្វា អាហ –

១៥១៩៑

“ខេដ្ឋ ប្យត្តំ ក្ខុបក្យឃ្យា ចិគេឃ្យ ហងេឃ ងរំ;

អស្ស្យប្យណ្ណហិ គេត្តហិ, បិចិសឹ សេ យហាឈរ”ត្តិ៑

ឈទេ បតស្ស សហស្សប្យត្តា, សហស្សឌឹតទេវា, សហស្សកទិឃារេឃា, ច សត្តចណ្ណងាសិសតាតិ ច សត្តិ, ពេហិ ទេចច អចរេសសងាសិងាសកយុករោតាតិយិត្តស្យហឌ្ឍាឌឹហិ ច សកលតិចេសតំ ឃ្យកត្តចាតាកិឈាតបតិពេហិ សារេលហិ សាលចតំ ចិឃ តិរត្តរំ អហោសិ៑ តយត្វំ បការសត្តា សត្វា អាហ –

១៥១៧៑

“សាលិច សយុបតិតា, យាល្យពេត បយច្តិតា;

សេត្តិ ប្យត្តា ច ងារា ច, ចិត្ស្យរស្ស តិចេសគេ៑

១៥១៨៑

“ឥត្ថិសហស្សំ ភរិយានំ, ទាសិសត្តសតានិ ច;

ពាហា បគ្គយ្ហបក្កន្ទុំ, វិធុរស្ស និវេសនេ។

១៥២៩។

“ឱរោធា ច កុមារា ច, វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា;

ពាហា បគ្គយ្ហបក្កន្ទុំ, វិធុរស្ស និវេសនេ។

១៥៣០។

“ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;

ពាហា បគ្គយ្ហបក្កន្ទុំ, វិធុរស្ស និវេសនេ។

១៥៣១។

“សមាគតា ជានបទា, នេគមា ច សមាគតា;

ពាហា បគ្គយ្ហបក្កន្ទុំ, វិធុរស្ស និវេសនេ។

១៥៣២។

“ឥត្ថិសហស្សំ ភរិយានំ, ទាសិសត្តសតានិ ច;

ពាហា បគ្គយ្ហបក្កន្តុំ, កស្មា នោ វិជហិស្សសិ។

១៥៣៣។

“ឱរោធា ច កុមារា ច, វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា;

ពាហា បគ្គយ្ហបក្កន្ទុំ, កស្មា នោ វិជហិស្សសិ។

១៥៣៤។

“ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;

ពាហា បគ្គយ្ហបក្កន្ទុំ, កស្មា នោ វិជហិស្សសិ។

១៥៣៥។

“សមាគតា ជានបទា, នេគមា ច សមាគតា;

ពាហា បគ្គយ្ហបក្កន្ទុំ, កស្មា នោ វិជហិស្សសី”តិ។

តត្ថ សេន្តីតិ យថាតលេ ឆិន្នបាទា វិយ បតិតា អាវត្តត្តា បរិវត្តត្តា សយន្តិ។ ឥត្ថិសហស្សំ ភរិយានន្តិ ភរិយានមេវ ឥត្ថីនំ សហស្សំ។ កស្មា នោ វិជហិស្សសីតិ កេន ការណេន អម្ហេ វិជហិស្សសីតិ បរិទេវិំសុ។

មហាសត្តោ សព្វំ តំ មហាជនំ អស្សាសេត្វា ឃរេ អវសេសកិច្ចានិ កត្វា អព្ភន្តរញ្ច ពាហិរញ្ច ឱវទិត្វា អាចិក្ខិតព្វយុត្តកំ សព្វំ អាចិក្ខិត្វា បុណ្ណកស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា អត្តនោ និដ្ឋិតកិច្ចំ អារោចេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៥៣៦។

“កត្វា ឃរេសុ កិច្ចានិ, អនុសាសិត្វា សកំ ជនំ;

មិត្តាមច្ចេ ច ភច្ចេ ច, បុត្តទារេ ច ពន្ធវេ។

᪁᪇᪂᪇᪨

“ᨠᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨥᩁᩮ ᨩᨶᩴ;

ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨽᩮᩣᨣᨴᩤᨶᨭ᩠ᨮᩣ, ᨷᩩᨱ᩠ᨱᨠᩴ ᩑᨲᨴᨻᩕᩅᩥ᪨

᪁᪇᪂᪈᪨

“ᩋᩅᩈᩦ ᨲᩩᩅᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᨲᩦᩉᩴ ᩋᨣᩤᩁᩮ, ᨠᨲᩣᨶᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨥᩁᩮᩈᩩ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ;

ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᩥᨲᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩤᩁᩣ ᨾᨿᩣ ᨧ, ᨠᩁᩮᩣᨾ ᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶ ᨿᨳᩣᨾᨲᩦ ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶᩣᨲᩥ “ᩑᩅᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᨥᩁᩮ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨷᩥᨲᩅᨲᩥ᪨ ᨽᩮᩣᨣᨴᩤᨶᨭ᩠ᨮᩣ ᨽᩮᩣᨣᨧᨿᩮᨶ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨴᩥᨲᩅᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣᨾᨲᩦ ᨲᩮᨲᩥ ᨽᩮᩣᨣᩣᨲᩥ ᨲᩅ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩣᨶᩩᩁᩪᨷᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩣᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨

ᨷᩩᨱ᩠ᨱᨠᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪁᪇᪂᪉᪨

“ᩈᨧᩮ ᩉᩥ ᨠᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᩥᨲᩣ ᨲᩮ, ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨴᩤᩁᩣ ᩋᨶᩩᨩᩦᩅᩥᨶᩮᩣ ᨧ;

ᩉᨶ᩠ᨴᩮᩉᩥ ᨴᩤᨶᩦ ᨲᩁᨿᩣᨾᩁᩪᨷᩮᩣ, ᨴᩦᨥᩮᩣ ᩉᩥ ᩋᨴ᩠ᨵᩣᨷᩥ ᩋᨿᩴ ᨷᩩᩁᨲ᩠ᨳᩣ᪨

᪁᪇᪃᪀᪨

“ᩋᨨᨾ᩠ᨽᩥᨲᩮᩣᩅ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᩉᩥ, ᩋᩣᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᩔ ᩅᩤᩃᨵᩥᩴ;

ᩍᨴᩴ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᨠᩴ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᨩᩦᩅᩃᩮᩣᨠᩔ ᨴᩔᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ຕຕ຺ຖ ກເຕ຺ຕຕິ ເສາມຕສ຺ສປ຺ປເຕ຺ຕາ ມເກ຺ລາ ມຫາສຕ຺ຕໍ ອາລປຕິ໌ ຊີເວາ ຫິ ອທ຺ຊາປີຕິ ກຕ຺ຕ຺ຸຕາມເກ຺ກາປິ ຊີເວາ໌ “ອລມ຺ພິເຕາຈາ”ຕິ ຖຳຂໍ ເສາ ເຫທ຺ຖາປີສາຂໍ ອເຕາຕຣິຕ຺ວາ ຕເຕາຈ ກຕ຺ຕຸກາເຍາ ຫຸຕ຺ວາ ອຈຈ໌

ອຈ ຄໍ ມຫາສເຕ຺ຕາ ອາຫ –

໑໕໓໑໌

“ເສາຫໍ ກິສ຺ສ ນຸ ພາຍິສ຺ສໍ, ຍສ຺ສ ເມ ນຕ຺ຖິ ທຸກ຺ກຕໍ;

ກາເຍນ ວາຈາ ມນສາ, ເຍນ ຄເຈ຺ຉຍ຺ຍ ທຸຄ຺ຄຕິ”ນ຺ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ເສາຫໍ ກິສ຺ສ ນຸ ພາຍິສ຺ສນ຺ຕິ ຖຳຂໍ ມຫາສເຕ຺ຕາ “ອລມ຺ພິເຕາຈ ຄຫ຺ຍາຫີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ເອວມາຫ໌

ເອວໍ ມຫາສເຕ຺ຕາ ສີຫນາທໍ ນທິຕ຺ວາ ອລມ຺ພິເຕາ ເກາສເຣສີເຫາ ວິຍ ນິພ຺ພເຍາ ຫຸຕ຺ວາ “ອຫໍ ສາຊເກາ ມມ ອສຸຈິຍາ ມາ ມຸຈ຺ຈຕູ”ຕິ ອທິຏ຺ຐານປາຣມິໍ ປຸເຣຈາຣິກໍ ກຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉໍ ນິຈາເສຕ຺ວາ ອສ຺ສມຸສ຺ສ ຈາລທິ ມຸຍ຺ຫິຕ຺ວາ ຖະເກາຫິ ຫເຕ຺ຖຫິ ຄຈ຺ຉໍ ຈາລທິ ກເຫຕ຺ວາ ຖີ່ຫິ ປາເທຫິ ອສ຺ສມຸສ຺ສ ຖາຣຸສຸ ປລິເຈເທຕ຺ວາ “ຍາທາຈ, ກຫິເຕາ ເມ ຈາລທິ, ມຈາຣຸຈິ ມາຫີ”ຕິ ອາຫ໌ ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ປຸຓ຺ຓເກາ ມເຕາມມສິຕ຺ຖຈສ຺ສ ສຕ຺ຕາ ອທາສິ໌ ເສາ ປຐິຕໍ ອາກາມ ອາກາເສ ປຕ຺ຖຕິ໌ ຕມຕ຺ຖ ປກາເສຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາ ອາຫ –

໑໕໓໒໌

“ເສາ ອສ຺ສຣາຊາ ຈິຄຸຣິ ຈຫເຕ຺ຕາ, ປກ຺ກາມິ ເວຫາມສມຕ຺ຕລິເກ຺ລ;

ສາຕາສຸ ເສເລສຸ ອສຊ຺ຊມາເນາ, ກາຄຸອາຄິຣິໍ ຄິປ຺ປມຸປາຄມາສີ”ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ສາຕາສຸ ເສເລສຸ ອສຊ຺ຊມາເນາຕິ ປຸຓ຺ຓເກາ ກິຣ ຈິນ຺ຕສິ “ຄຸຣຸ ອກຕ຺ວາຈ ຖຳມໍ ຫິມຈຕ຺ປເທເສ ຣຸກ຺ເລສຸ ປພ຺ພເຕສຸ ຈ ເປາເຖຕ຺ວາ ມາເຣຕ຺ວາ ຫທມມໍສໍ ອາທາຍ ຄຽຸເວຈຣີ ປພ຺ພຕຕ຺ເຕຣ ລເທ຺ທຕ຺ວາ ຕາກຕຈຕເມຈ ຄມິສ຺ສາມີ”ຕິ໌ ເສາ ຣຸເກ຺ລ ຈ ປພ຺ພເຕ ຈ ອປຣິຫຣິຕ຺ວາ ເຕມໍ ມເຊ຺ຊຸຕຈ ອສ຺ສໍ ເປເສສິ໌ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສາຕຸກາເຈຕ ຣຸກ຺ຂາປິ ປພ຺ພຕາປິ ສຣີຣເຕາ ຖຸເກາສຸ ປເສ຺ສສຸ ຣເຕຕມຕ຺ຕໍ ປຕິກ຺ກມນ຺ຕິ໌ ເສາ “ມເຕາ ວາ, ເນາ ວາ”ຕິ ປຣິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ມຸຂໍ ໂອເລາເກເນ຺ຕາ ກາຼາຄາຣມຸເຈ ຈິປ຺ປສຕ຺ໂນ ທິສ຺ວາ “ອຫໍ ເອຈໍ ນ ມເຣຕີ”ຕິ ປຸນປິ

សកលហិមវន្តប្បទេសេ រុក្ខេ ច បព្ពតេ ច តិក្ខត្តុំ បោថេន្តោ បេសេសិ ។ ឯវំ បោថេន្តោបិ តថេវ រុក្ខបព្ពតា ទូរតោវ បដិក្កមន្តិយេវ។ មហាសត្តោ បន កិលន្តកាយោ អហោសិ។ អថ បុណ្ណកោ “អយំ នេវ មរតិ, ឥទានិ វាតក្ខន្ធេ ចុណ្ណវិចុណ្ណំ ករិស្សាមី”តិ កោធាភិភូតោ សត្តមំ វាតក្ខន្ធំ បក្ខន្ទិ។ ពោធិសត្តស្សានុភាវេន វាតក្ខន្ធោ ទ្វិធា ហុត្វា ពោធិសត្តស្ស ឱកាសំ អទាសិ។ តតោ វេរម្ភវាតេហិ បហរាបេសិ, វេរម្ភវាតាបិ សតសហស្សអសនិសទ្ទោ វិយ ហុត្វា ពោធិសត្តស្ស ឱកាសំ អទំសុ។ សោ បុណ្ណកោ តស្ស អន្តរាយាភាវំ បស្សន្តោ តំ អាទាយ កាឡបព្ពតំ អគមាសិ។ តេន វុត្តំ –

“សោ អស្សរាជា វិធុរំ វហន្តោ, បក្កាមិ វេហាយសមន្តលិក្ខេ;

សាខាសុ សេលេសុ អសជ្ជមានោ, កាឡាគិរឹ ខិប្បមុបាគមាសី”តិ។

តត្ថ អសជ្ជមានោតិ អលគ្គមានោ អប្បដិហញ្ញមានោ វិធុរបណ្ឌិតំ វហន្តោ កាឡបព្ពតមត្ថកំ ឧបាគតោ។

ឯវំ បុណ្ណកស្ស មហាសត្តំ គហេត្វា គតកាលេ បណ្ឌិតស្ស បុត្តទារាទយោ បុណ្ណកស្ស វសនដ្ឋានំ គន្ត្វា តត្ថ មហាសត្តំ អទិស្វា ឆិន្នបាទា វិយ បតិត្វា អបរាបរំ បរិវត្តមានា មហាសទ្ទេន បរិទេវិំសុ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៥៥៧។

“ឥត្ថិសហស្សំ ភរិយានំ, ទាសិសត្តសតានិ ច;

ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, ‘យក្ខោ ព្រាហ្មណវណ្ណេន;

វិធុរំ អាទាយ គច្ឆតិ’។

“ឱរោធា ច កុមារា ច, វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា;

ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, ‘យក្ខោ ព្រាហ្មណវណ្ណេន;

វិធុរំ អាទាយ គច្ឆតិ’។

“ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;

តាហា បក្ខ្យាបក្កន្តំ, ‘ឃេក្លា ព្រាហ្មណចេល្លត;

ចិស្តុំ អាទាយ គច្ឆតិ’។

១៤៣៣។

“សយាកតា ខាតបដា, តេកយា ច សយាកតា;

តាហា បក្ខ្យាបក្កន្តំ, ‘ឃេក្លា ព្រាហ្មណចេល្លត;

ចិស្តុំ អាទាយ គច្ឆតិ’។

១៤៣៤។

“ឡត្តិសហស្សំ ករិយាតំ, ការិសត្តួសតាតិ ច;

តាហា បក្ខ្យាបក្កន្តំ, ‘បណ្ឌិតោ សោ កុហិំ គតោ’។

“ឆ្នរោធា ច កុយារា ច, ចេសិយាតា ច ព្រាហ្មណា;

តាហា បក្ខ្យាបក្កន្តំ, ‘បណ្ឌិតោ សោ កុហិំ គតោ’។

“ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;

តាហា បក្ខ្យាបក្កន្តំ, ‘បណ្ឌិតោ សោ កុហិំ គតោ’។

១៤៣៦។

សមាគតា ជានបទា, នេគមា ច សមាគតា;

ឩហា បគ្គយ្ហបក្កន្តិ, ‘បណ្ឌិតោ សោ កុហិំ គតោ’”តិ។

ឯវំ បក្កន្ទិត្វា ច បន តេ សព្ពេបិ សកលនគរវាសីហិ សទ្ធិំ រោទិត្វា រាជទ្វារំ អគមំសុ។ រាជា មហន្តំ បរិទេវសទ្ទំ សុត្វា សីហបញ្ជរំ វិវរិត្វា “តុម្ហេ កស្មា បរិទេវថា”តិ បុច្ឆិ។ អថស្ស តេ “ទេវ, សោ កិរ មាណវោ ន ព្រាហ្មណោ, យក្ខោ បន ព្រាហ្មណវណ្ណេន អាគន្ត្វា បណ្ឌិតំ អាទាយ គតោ, តេន វិនា អម្ហាកំ ជីវិតំ នត្ថិ។ សចេ សោ ឥតោ សត្តមេ ទិវសេ នាគមិស្សតិ, សកដសតេហិ សកដសហស្សេហិ ច ទារូនិ សង្កឌ្ឍិត្វា សព្ពេ មយំ អគ្គិំ ឧជ្ជាលេត្វា បវិសិស្សាមា”តិ ឥមមត្ថំ អារោចេន្តា ឥមំ គាថមាហំសុ –

១៣៣៦។

“សចេ សោ សត្តរត្តេន, នាគច្ឆិស្សតិ បណ្ឌិតោ;

សព្ពេ អគ្គិំ បវេក្ខាម, នត្ថត្ថោ ជីវិតេន នោ”តិ។

សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស បរិនិព្ពានកាលេបិ “មយំ អគ្គិំ បវិសិត្វា មរិស្សាមា”តិ វត្តារោ នាម នាហេសុំ។ អហោ សុភាសិតំ មហាសត្តេន នាគរេហីតិ។ រាជា តេសំ កថំ សុត្វា “តុម្ហេ មា ចិន្តយិត្ថ, មា សោចយិត្ថ, មា បរិទេវយិត្ថ, មធុរកថោ បណ្ឌិតោ មាណវំ ធម្មកថាយ បលោភេត្វា អត្តនោ បាទេសុ បាតេត្វា សកលនគរវាសីនំ អស្សុមុខំ ហាសយន្តោ ន ចិរស្សេវ អាគមិស្សតី”តិ អស្សាសេន្តោ គាថមាហ –

១៣៣៧។

“បណ្ឌិតោ ច វិយត្តោ ច, វិភាវី ច វិចក្ខណោ;

ខិប្បំ មោចិយ អត្តានំ, មា ភាយិត្ថាគមិស្សតី”តិ។

តត្ថ វិយត្តោតិ វេយ្យត្តិយា វិចារណបញ្ញាយ សមន្នាគតោ។ វិភាវីតិ អត្ថានត្ថំ ការណាការណំ វិភាវេត្វា ទស្សេត្វា គហេតុំ សមត្ថោ។ វិចក្ខណោតិ តង្ខណេយេវ ឋានុប្បត្តិកាយ ការណចិន្តនបញ្ញាយ យុត្តោ។ មា ភាយិត្ថាតិ មា ភាយថ, អត្តានំ មោចេត្វា ខិប្បំ អាគមិស្សតីតិ អស្សាសេតិ។

ຕາກຣາບິ "ບຫຼິໂຕາ ກິຣ ຣໂຊ້ຍາ ກໂຈຕ຺ວາ ກໂຕາ ກຈິຍ຺ຍຕີ"ຕິ ອຍ຺ຍາງໍ ບຕິລກິຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນາ ໂກທາຄິ ບກ຺ກຍິງ຺

ອຕ຺ຕຣໂບຍ຺ຍາໂລວ ຄິຕ຺ຕິໂຕາ

ນາຊຸຄຣຊຍຸກຍ຺

ບຸຫຼໂກາບິ ຍທາສຕ຺ຕິ ກາຍອາກິຣິຍຕ຺ໂຕ ຊໂບຕ຺ວາ "ຫຼຍສ຺ສ ຊິຈຍາໂຄ ຍຍ຺ຍາຈຸຍ຺ຍິ ຄາຍ ຄຕ຺ຕິ, ຫຼຍໍ ຍາໂຣຕ຺ວາ ທຊຍຍໍນໍ ກໂທຕ຺ວາ ຄາກກຈຄໍ ກຕ຺ວາ ຈິຍລິຍ ຊຕ຺ວາ ຫຼຣຕ຺ຕິ ກໂທຕ຺ວາ ໂຊຈໂລິກໍ ກຍິຍ຺ຍາຍີ"ຕິ ຈິໂຕ຺ຕນິ຺ ຕຍຕ຺ວ ບກາໂນຕ຺ວາ ນຕ຺ວາ ອາທ –

໑໕໖

"ໂນາ ຕຕ຺ວ ກຕ຺ຕາຄ ຈິຈິຕ຺ຕຍໂຕ຺ຕາ, ຊຸຈ຺ຈາຈຈາ ໂຈຕຄກາ ກຈຄ຺ຄີ;

ຄຍິຍສ຺ສ ຊີໂຈຄ ຍຍຕ຺ວິ ກິຕ຺ວິ, ທຕ຺ຕາຄິໍ ທຊຍຍາຄຍິສ຺ສ"ຄ຺ຄີ

ຕຕ຺ວ ໂນາຕິ ໂນາ ບຸຫຼໂກາ຺ ຕຕ຺ວ ກຕ຺ຕາຄາຕິ ກຕ຺ຕາ ຕຕ຺ວ ກາຍອາກິຣິຍຕ຺ໂຕ ຊິໂຕາ຺ ຊຸຈ຺ຈາຈຈາ ໂຈຕຄກາ ກຈຄ຺ຄີຕິ ລໂລ ລໂລ ຊຸບຍຊຊຍາຄາ ໂຈຕຄາ ຊຸຈ຺ຈາບິ ອຈຈາບິ ຊຸບຍຊຊຄ຺ຄິ຺ ຊາຄໍ ໂລາ ບໂຄຕໍ ຈິຊຊຕິ, ຍໍ ຍໂຍຕຍ຺ຍ ຊີຈິຕຊາຄໂຈຕຄາບິ ຊຸບຍໂຊຍ຺ຍາຕິ຺ ຫຼຍຍ຺ຍ ບຄ ຊີຈິໂຕາຄ ຕທິ ຄາກກຈໂຄ ຍຍ ອບຍຍຕ຺ຕກຍິ ກິຕ຺ວິ ກິຕ຺ວ ຄຕ຺ຕິ, ຫຼຣໂຊຈິຍໍ ຍາໂຣຕ຺ວາ ອຍ຺ຍ ທຊຍໍ ອາຄຍິຍ຺ຍາຍີຕິ ນຄ຺ຄິຕ຺ຕາຄຍກາຍີຕິ ອໂຕ຺ວ຺

ຕໂຕາ ບຸຄ ຈິໂຕ຺ຕນິ "ຍໍຄ຺ຄາທໍ ຫຼຍໍ ນທໂຕ຺ວຄ ອຍາໂຣຕ຺ວາ ໂກຣຈຣຸບຊຍ຺ຍໂຄຄ ຊີຈິຕກຍ຺ຍໍ ບິໂບຍ຺ຍ"ຄ຺ຄີ຺ ໂນາ ໂກຣຈຍກ຺ຍຣຸບໍ ຄິຍິຄິຕ຺ວາ ຍທາສຕ຺ຕິ ຕໂຊໂຕ຺ຕາ ອາກຕ຺ຕາ ຕໍ ບິໂຕຕ຺ວາ ຊາຊາຄໍ ອຕ຺ຕຣ ກຕ຺ວາ ລາຊິຕຍກາໂຍາ ຈິຍ ອໂທາຄິ, ຍທາສຕ຺ຕຍ຺ຍ ໂລິຍທໍນຄຍຕ຺ຕຍິ ຄາໂທາຄິ຺ ຕໂຕາ ນີທຣຸບຄ ຍຕ຺ຕຍທາທຕ຺ຕິຣຸບຄ ຈ ອາກຕ຺ຕາ ຊາຊາທິ ໂຈຈ ຊຄ຺ຄທິ ຈ ຈິຊຊິຕກາໂຍາ ຈິຍ ອໂທາຄິ຺ ຕຈາບິ ອກາຍຕ຺ຕຍ຺ຍ ໑ກໂຊາລິກຄາຈບຍາລໍ ຍທຄ຺ຄິ ນບຍຈຍ຺ຍ ຄິຍິຄິຕ຺ວາ ອຍ຺ຍນໂຕ຺ຕາ ບຍ຺ຍນໂຕ຺ຕາ "ຍຸຍ຺"ຕິ ນຊ຺ ກໂຣາໂຕ຺ຕາ ອາກຕ຺ຕາ ຍທາສຕ຺ຕຍ຺ຍ ນກລນຣີຣໍ ໂຈໂຊຕ຺ວາ ຍຕ຺ໂຕ ຫລໍ ກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕາຄິ, ຕຍ຺ຍ ນາໂຊຍຕ຺ຕຍິ ຄາໂທາຄິ຺ ອຈ "ຄໍ ບຕ຺ຕາຍຕ຺ໂຕ ຊໂບຕ຺ວາ ບິໂຕຕ຺ວາ ຣຸຫຼຈິຣຸຫຼ ກຣິຍ຺ຍາຍີ"ຕິ ຍທາຈາຕໍ ນຍຕ຺ຕາໂບຄິ຺ ໂນາ ຕຍ຺ຍ ໂກນກກຸຍຕ຺ຕຍິ ຈາໂລຕໍ ຄານກ຺ຍ຺ ອຈ ຄໍ ຕໂຕ຺ວຈ ບຕ຺ຕາຍຕ຺ໂຕ ຊໂບຕ຺ວາ ທຕີ ຈິຍ ລຊຸຣິຣຸກ຺ຍ ບຕ຺ຕາຄໍ ອບຣາບຣິ ຈາໂລຄິ, ຕຈາບິ ຄໍ ຊິຕຕ຺ຕາຄໂຕາ ໂກນກກຸຍຕ຺ຕຍິ ຈາໂລຕໍ ຄານກ຺ຍ຺

ຕໂຕາ "ນຊ຺ນຕ຺ຕາໂນຄຍ຺ຍ ທຊຍຫາລຄໍ ກຕ຺ວາ ຍາໂຣຍ຺ຍາຍີ"ຕິ ອໂຕ຺ຕາບຕ຺ຕາຄໍ ບຈິນິຕ຺ວາ ບຈຈິຕ຺ວາ ຄກຈ຺ວາ ໑ກຄິຕ຺ຕາຊໍ ກໂຣາໂຕ຺ຕາ ຍທາຄາຊໍ

ឥតិ, ឯវម្បិស្ស សារជ្ជមត្តម្បិ នាហោសិ. ជានាតិ ហិ មហាសត្តោ “យក្ខសីហហត្ថិនាគរាជេវេសេហិ អាគតោបិ មហាវាតុដ្ឋិ សមុដ្ឋាបកោបិ បព្ពតចលនំ ករោន្តោបិ អន្តោបព្ពតំ បវិសិត្វា នាគំ វិស្សជ្ជេន្តោបិ មាឡវោយេវ, ន អញ្ញោ”តិ. តតោ បុណ្ណកោ ចិន្តេសិ “នាហំ ឥមំ ពាហិរូបក្កមេន មារេតុំ សក្កោមិ, សហត្ថេនេវ នំ មារេស្សាមី”តិ. តតោ យក្ខោ មហាសត្តំ បព្ពតមុទ្ធនិ ឋបេត្វា បព្ពតបាទំ គន្ត្វា មហិក្ខន្ធ បណ្ហុវត្តំ បវេសេន្តោ វិយ បព្ពតំ បវិសិត្វា តាសេន្តោ វគ្គន្តោ អន្តោបព្ពតេន ឧគ្គន្ត្វា មហាសត្តំ បាទេ ទឡ្ហំ គហេត្វា បរិវត្តេត្វា អធោសិរំ កត្វា អនាលម្ពេ អាកាសេ វិស្សជ្ជេសិ. តេន វុត្តំ –

១៣៣០.

“សោ តត្ថ គន្ត្វា បព្ពតគ្គស្មិំ, អន្តោ បវិសិត្វាន បទុដ្ឋចិត្តោ;

អសំវុតស្មិំ ជគតិប្បទេសេ, អធោសិរំ ធារយិ កាតិយានោ”តិ.

តត្ថ សោ តត្ថ គន្ត្វាតិ សោ បុណ្ណកោ បព្ពតមត្ថកា បព្ពតបាទំ គន្ត្វា តត្ថ បព្ពតន្តរេ ឋត្វា តស្ស អន្តោ បវិសិត្វា បព្ពតមត្ថកេ ឋិតស្ស ហេដ្ឋា បញ្ញាយមានោ អសំវុតេ ភូមិបទេសេ ធារេសីតិ. ន អាទិតោវ ធារេសិ, តត្ថ បន តំ ខិបិត្វា បន្នរសយោជនមត្តំ គតកាលេ បព្ពតមុទ្ធនិ ឋិតោវ ហត្ថំ វឌ្ឍេត្វា អធោសិរំ កស្សត្ថំ បាទេសុ គហេត្វា អធោសិរមេវ ខិបិត្វា មុខំ ឱលោកេន្តោ “ន មរតី”តិ ញត្វា ទុតិយម្បិ ខិបិត្វា តិំសយោជនមត្តំ គតកាលេ តថេវ ឧក្ខិបិត្វា បុន តស្ស មុខំ ឱលោកេន្តោ ជីវន្តមេវ ទិស្វា ចិន្តេសិ “សចេ ឥមាតិ សដ្ឋិយោជនមត្តំ ខិបិត្វា ន មរិស្សតិ, បាទេសុ នំ គហេត្វា បព្ពតមុទ្ធនិ បោថេត្វា មារេស្សាមី”តិ អថ នំ តតិយម្បិ ខិបិត្វា សដ្ឋិយោជនមត្តំ គតកាលេ ហត្ថំ វឌ្ឍេត្វា បាទេសុ គហេត្វា ខិបិ. តតោ មហាសត្តោ ចិន្តេសិ “អយំ មំ បឋមំ បន្នរសយោជនដ្ឋានំ ខិបិ, ទុតិយម្បិ តិំសយោជនំ, តតិយម្បិ សដ្ឋិយោជនំ, ឥទានិ បុន មំ ន ខិបិស្សតិ, ខិបន្តោយេវ បព្ពតមុទ្ធនិ បហរិត្វា មារេស្សតិ, យាវ មំ ខិបិត្វា បព្ពតមុទ្ធនិ ន បោថេតិ, តាវ នំ អធោសិរោ ហុត្វា ឱលម្ពន្តោវ មារណការណំ បុច្ឆិស្សាមី”តិ. ឯវំ ចិន្តេត្វា ច បន សោ អលម្ពិតោ អសន្តសន្តោ តថា អកាសិ. តេន វុត្តំ “ធារយិ កាតិយានោ”តិ, តិក្ខត្តុំ ខិបិត្វា ធារយីតិ អត្ថោ.

១៣៣១.

“សោ លម្ពមានោ នរកេ បបាតេ, មហព្ភយេ លោមហំសេ វិធុរោ;

អសន្តសន្តោ កុរូនំ កត្តុសេដ្ឋោ, ឥច្ចព្រវិ បុណ្ណកំ នាម យក្ខំ.

១៣៣២.

“អរិយាវកាសោសិ អនរិយរូបោ, អសញ្ញតោ សញ្ញតសន្និកាសោ;

អច្ចាហិតំ កម្មំ ករោសិ លុទ្ទំ, ភាវេ ច តេ កុសលំ នត្ថិ កិញ្ចិ។

១៣៣៧។

“យំ មំ បបាតស្មិំ បបាតុមិច្ឆសិ, កោ នុ តវត្ថោ មរណេន មយ្ហំ;

អមានុសស្សេវ តវជ្ជ វណ្ណោ, អាចិក្ខ មេ ត្វំ កតមាសិ ទេវតា”តិ។

តត្ថ សោ លទ្ធយានោតិ សោ កុរុំ កត្តុសេដ្ឋោ តតិយវារេ លទ្ធយានោ។ អរិយាវកាសោតិ រូបេន អរិយសទិសោ ទេវវណ្ណោ ហុត្វា ចរសិ។ អសញ្ញតោតិ កាយាទីហិ អសញ្ញតោ ទុស្សីលោ។ អច្ចាហិតន្តិ ហិតាតិក្កន្តំ, អតិអហិតំ វា។ ភាវេ ច តេតិ តវ ចិត្តេ អប្បមត្តកម្បិ កុសលំ នត្ថិ។ អមានុសស្សេវ តវជ្ជ វណ្ណោតិ អជ្ជ តវ ឥទំ ការណំ អមានុសស្សេវ។ កតមាសិ ទេវតាតិ យក្ខានំ អន្តរេ កតរយក្ខោ នាម ត្វំ។

បុណ្ណកោ អាហ –

១៣៣៨។

“យទិ តេ សុតោ បុណ្ណកោ នាម យក្ខោ, រញ្ញោ កុវេរស្ស ហិ សោ សជីវោ;

ភូមិន្ធរោ វរុណោ នាម នាគោ, ព្រហា សុចី វណ្ណពលូបបន្នោ។

១៣៣៩។

“តស្សានុជំ ធីតរំ កាមយាមិ, ឥរន្ធតី នាម សា នាគកញ្ញា;

តស្សា សុមជ្ឈាយ បិយាយ ហេតុ, បតារយិំ តុយ្ហំ វធាយ ធីរា”តិ។

តត្ថ សខិព្ពោតិ សខឹចោ អយេច្ចា៍ (ព្រាហាតិ អាទោរាហបរិលាហសយ្យេត្ថា ថ្ញាបិតកញ្ចាភទ្វបសខិសោ៍ ចណ្ណាព្វបបេត្ថាតិ សទឹរចេណ្ណាភ ច កាឃពលេភ ច ថ្កបកេតា៍ តស្សាភ្យុឌត្តិ តស្ស អភ្យុឌាតំ ឃឹតទ៌ បតារឃិត្តិ ចិត្តំ បចេត្តសិំ, សភិ្ញាភយកាសិត្តិ អទេត្វា៍

តំ សុត្វា យហាសេត្តា “អឃំ លេមិកោ ធ្យកហិទេតភ ភស្សតិ, ភាកយាលចិកំ បទេត្តភស្ស យយ យទ្រណោភ កឹ បទេឃាឌត់, តឆេតា កាទណំ ឌាតិស្សាយឹ”តិ ចិន្តេត្វា កាឆយាហ –

១៣៣៤៍

“យា ទេហច ត្វំ ឃគ្គ អទេហាសិ ម្ភឡទេហា, ភដ្ឋា ពាហ្វ ធ្យកហឹទេតភ លេមិកោ;

កឹ ទេត សុយញ្ញាឃ បិឃាឃ កិច្ចំ, យទ្រណោភ ទេយ ព្ឈ សុណោយិ សព្ពា”ត្តិ៍

តំ សុត្វា តស្ស អាចិក្ខេត្តា បុណ្ណកោ អាហ –

១៣៣៥៍

“យហាត្យកាចស្ស យទេហារកស្ស, ឃឹត្យកាទេយា ទាតិកទេតាហយត្វិ;

តំ ឃាចយាភំ សសុទ្រា អទចាច, ឃឆា យយញ្ញិសុ សុកាយភឹតំ៍

១៣៣៦៍

“ឥទេញ្ញយុ ទោ ទេត សុតត្យំ សុទេភត្តំ, សុចិយិត្វំ ចភ្នភលិត្តកត្តំ;

សចេឆ ត្យចំ ហឥឃំ បណ្ឌិតស្ស, ឥទេយ្ងភ លទ្ធា ព្លឆ យាហទេទសិ;

ឲទេតភ ចិទេត្តភ ក្យយាទិ លទ្ធា, ភព្ពា ឆភំ ថ្កត្វាទិ បត្តឃាយ៍

១៣៨៩។

“ឯវំ ន មុញ្ញហោស្មិ សុណោហិ គន្ត្វា, ន ចាបិ មេ ទុក្ខហិតត្ថិ កិញ្ចិ;

ហទយេន តេ ធម្មលទ្ធេន នាគា, វុទ្ធន្តិ នាគកញ្ញា ជនន្តិ។

១៣៩០។

“តស្មា អហំ តុយ្ហំ វធាយ យុត្តោ, ឯវំ មមេត្វា មរណេន តុយ្ហំ;

ឥធេវ តំ នរកេ បាតយិត្វា, ហន្ត្វាន តំ ហទយមានយិស្ស”ន្តិ។

តត្ថ ឥច្ឆាការេនាតិ ឥតរំ ការេនបិ បទេត្វបិ, ឥច្ឆ អត្ថាយ វិធរាមិ។ ញាតិកតោហមស្មីតិ តស្មា តស្ស ញាតិកតកោ នាម អហំ អមិរ្យាតត្ថិ តំ នាគកញ្ញា។ ជានមានត្តិ ជានន្តំ មំ។ ជថា មត្ថិ ជស្មា មំ អញ្ញាស្សតិ ញាតិស្ស។ សុការមតីតត្ថិ សុទ្ធ ឧស ការេនតី តីតោតិ សុការមតីតោ, តំ សុការមតីតំ។ តស្មា សសុរោ ‘ធេដ្ឋុ ណោ តេ’តិអាទិមវោច។ តត្ថ ធេដ្ឋុតិ ធេធស្សាម។ សុតត្ថិ សុត្តរសទិទំ។ ព្រហ្ម មាហរេសីតិ ព្រហ្ម នាគកវេន ធម្មេន លទ្ធា អាហរេយ្យាសីតិ។

តស្ស តំ កថំ សុត្វា មហាសត្តោ ចិន្តេសិ “វិមលាយ មម ហទយេន កិញ្ចិ នត្ថិ, វរុណនាគរាជេន មម ធម្មកថំ សុត្វា មណិនា មំ បូជេត្វា តត្ថ គតេន មម ធម្មកថិកភាវោ វណ្ណិតោ ភវិស្សតិ, តតោ វិមលាយ មម ធម្មកថាយ ទោហឡោ ឧប្បន្នោ ភវិស្សតិ, វរុណេន ទុហិតំ គហេត្វា បុណ្ណកោ អាណត្តោ ភវិស្សតិ, ស្វាយំ អត្តនា ទុហិតេន មំ មារេតុំ ឧបាយំ ទុក្ខំ បរិបេសិ, មម បណ្ឌិតភាវោ ធាតុប្បត្តិការណចិត្តនមេត្វា ពលស្មិំ មំ មារេត្វា កិំ ករិស្សតិ, ហន្ទាហំ សញ្ញាបេស្សាមិ ន”ន្តិ។ ចិន្តេត្វា ច បន “មាណវ, សាធុនរធម្មំ នាម ជានាសិ, យាវាហំ ន មរាមិ, តាវ មំ បព្វតមុទ្ធនិ និសីទាបេត្វា សាធុនរធម្មំ នាម សុណោហិ, បច្ឆា យំ ឥច្ឆសិ, តំ ករេយ្យាសី”តិ វត្វា សាធុនរធម្មំ វណ្ណេត្វា អត្តនោ ជីវិតំ អាហរាបេន្តោ សោ អនោសិរោ ចូឡព្ពន្តោវ គាថមាហ –

១៣៩១។

“ខិប្បំ មមំ ឧទ្ធរ កាតិយាន, ហទយេន មេ យទិ តេ អត្ថិ កិច្ចំ;

មេ គេសិមេ សាធុនរស្ស ធម្មា, សព្វោ តេ បាតុករោមិ អជ្ជ”តិ។

តំ សុត្វា បុណ្ណកោ “អយំ បណ្ឌិតោ ទេវមនុស្សានំ អកថិតបុព្វោ ធម្មោ កថិស្សតិ, ខិប្បមេវ តំ វន្ទិត្វា សាធុតរធម្មំ សុណិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា មហាសត្តំ ឧក្ខិបិត្វា បព្វតមុទ្ធនិ និសីទាបេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៥៤១។

“សោ បុណ្ណកោ កុរូនំ កត្តុសេដ្ឋំ, នគមុទ្ធនិ ខិប្បំ បតិដ្ឋបេត្វា;

អស្សត្ថមាសីនំ សមេក្ខិយាន, បរិបុច្ឆិ កត្តារមនោមបញ្ញ។

១៥៤២។

“សមុទ្ធដោ មេសិ តុវំ បបាតា, ហទយេន តេ អជ្ជ មមត្ថិ កិច្ចំ;

យេ កេចិមេ សាធុតរស្ស ធម្មា, សព្វេវ មេ បាតុករោហិ អជ្ជា”តិ។

តត្ថ អស្សត្ថមាសីនន្តិ លទ្ធស្សាសំ ហុត្វា និសិន្នំ។ សមេក្ខិយានាតិ ទិស្វា។ សាធុតរស្ស ធម្មាតិ តរស្ស សាធុធម្មា, សុន្ទរធម្មាតិ អត្ថោ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ អាហ –

១៥៤៣។

“សមុទ្ធដោ ត្យស្មិ អហំ បបាតា, ហទយេន មេ យទិ តេ អត្ថិ កិច្ចំ;

យេ កេចិមេ សាធុតរស្ស ធម្មា, សព្វេវ តេ បាតុករោមិ អជ្ជា”តិ។

តត្ថ ត្យស្មីតិ តយា អស្មិ។

អថ តំ មហាសត្តោ “កិលិដ្ឋគត្តោម្ហិ, ន្ហាយាមិ តាវា”តិ អាហ។ យក្ខោបិ “សាធូ”តិ ន្ហានោទកំ អាហរិត្វា ន្ហាតកាលេ មហាសត្តស្ស

ជិណ្ណទុស្សកណ្ឌយាលិខិតំ ធត្វា អលង្កតបដិយត្តការេល ជិណ្ណគេហោតំ អគាសិ។ អថ យហាសេត្ថា កុត្តគេហោតោ កាឡ្យអាកិរិយត្វកំ អលង្ការាបេត្វា អាសនំ បញ្ញាបេត្វា អលង្កតឆយ្យាសតេ តិសីទិត្វា ញុទ្ធលិលាយ សាស្តុតរឆយ្យុំ ធេរសេន្តា កាថយាហ –

៧៥៩៥៍

“ឃាតាត្យាឃី ច ភចាហិ យាហាច, អល្លដ្ឋា បិលិំ បរិចជ្ជឃស្សុ;

យា ចស្សុ យិតេត្តស្សុ ពគាធិ ទុត្ថិ, យា ច ចសំ អសតីតំ តិពេន្ទ”តិ។

តត្វ អល្លដ្ឋា បិលិំ បរិចជ្ជឃស្សុតិ អល្លំ តិត្តំ បិលិំ យា ធហិ យា ឥសាបេហិ។

ឃេក្លា សំលិតេត្តត ភាសិតេត សត្តាទោ សាស្តុតរឆេយ្យ ញុឌ្ឍិតុំ អសក្កោន្តា ចិត្វាទេត ឫន្ទន្តា កាថយាហ –

៧៥៩៩៍

“ពធំ ត្យ ឃាតំ អត្យាឃិ ហោតិ, អល្លដ្ឋា បិលិំ ធហតេ ពធំ សោ;

អសតី ច កា កោ បត យិត្តទុត្ថទា, អក្លាហិ យេ ឫន្ទិតោ ខុតយត្វ”ត្តិ។

យហាសេត្តាបិស្ស ពេថសិ –

៧៥៩លិ៍

“អសន្ធុតំ តោបិ ច ជិដ្ឋបុត្តំ, ឃោ អាសតេតាបិ តិយត្តឃេយ្យ;

តស្សេច អត្តំ បុរិសោ ពទេយ្យ, ឃាតាត្យាឃីតិ តយាហុ បណ្ឌិតា។

៧៥៩ប៍

“យស្សេករត្តិម្បិ ឃរេ វសេយ្យ, យត្ថន្នបានំ បុរិសោ លភេយ្យ;

ន តស្ស បាបំ មនសាបិ ចិន្តយេ, អទុព្ភបាណិំ ទហតេ មិត្តទុព្ភោ។

១៣៥៩។

“យស្ស រុក្ខស្ស ឆាយាយ, និសីទេយ្យ សយេយ្យ វា;

ន តស្ស សាខំ ភញ្ជេយ្យ, មិត្តទុព្ភោ ហិ បាបកោ។

១៣៦០។

“បុណ្ណម្បិ ចេមំ បថវិំ ធនេន, ទជ្ជិត្ថិយា បុរិសោ សម្មតាយ;

លទ្ធា ខណំ អតិមញ្ញេយ្យ តម្បិ, តាសំ វសំ អសតីនំ ន គច្ឆេ។

១៣៦១។

“ឯវំ ខោ យាតំ អនុយាយី ហោតិ,

អលទ្ធា បាណិំ ទហតេ បុរេវ;

អសតី ច សា សោ បន មិត្តទុព្ភោ,

សោ ធម្មិកោ ហោហិ ជហស្សុ អធម្ម”ន្តិ។

តត្ថ អសន្ថុតម្បិ ឯកាហទ្វីហម្បិ ឯកតោ អវុត្ថបុព្ពំ។ យោ អានិសំសតាបីតិ យោ ឯវរូបំ បុគ្គលំ អានិសំសយោគតោបិ និមន្តេយ្យ, បគេវ អត្ថបិតាទីហិ។ តស្សេវាតិ តស្ស បុព្ពការិស្ស អត្ថំ បុរិសោ ករោតេវ។ យាតានុយាយីតិ បុព្ពការិតាយ យាតស្ស បុគ្គលស្ស អនុយាយី។ បឋមំ ករោន្តោ ហិ យាយី នាម, បច្ឆា ករោន្តោ អនុយាយី នាមាតិ ឯវំ បណ្ឌិតា កថេន្តិ។ អយំ ទេវរាជ, បវេណី សាធុនរធម្មោ។

អត្ថុប្បត្តិ អត្ថ្ក៌ អត្តតោ ក្ញាតហត្តេយច ចហេត្វា ហិ យិត្តត្ថ្កិ តាយ ហោតិ៑ ឧតិ អល្លហត្តស្ស អញ្ញាបតំ តាយ អយំ តតិយោ សាធុតរឆយ្យោ៑ ត តស្សាតិ តស្ស សារំ ចា បត្តំ ចា ត កញ្ញេយ្យ៑ កិការណា? យិត្តត្ថ្កទា ហិ បិបកោ៑ ឧតិ បរិក្ខត្តត្ថាយស្ស អចេតតស្ស រុក្ខស្សបិ បិបំ ពទោរត្តា យិត្តត្ថ្កិ តាយ ហោតិ, កិមង្គ បត យតុស្សក្ខតស្សាតិ៑ ឲចំ យិត្តេស្ស អត្ថ្កតំ តាយ អយំ តតិយោ សាធុតរឆយ្យោ៑ ចគ្គិត្តិយាតិ ចចេយ្យ ឧត្តិយា៑ សយុតាយាតិ “អហយេច តស្សា បិយោ, ត អញ្ញោ, យញ្ញោច សា ឧត្ថតិ”តិ ឲចំ សុទ្ធ យតាយ៑ លទ្ធា ឍណត្តិ អតិចារស្ស ខ្លកាសំ លភិត្វា៑ អសតិតត្តិ អសត្តុយសយត្តាកតាតំ ឧត្តិតំ៑ ឧតិ យាតុកាយំ តិស្សាយ បិបស្ស អកសណំ តាយ អយំ ចតុត្ថោ សាធុតរឆយ្យោ៑ សោ ឆយ្យិកោ ហោហីតិ ចេចរាគ, សោ ត្វំ ឧតេហិ ចតូហិ សាធុតរឆយ្យេហិ យុត្តោ ហោហីតិ៑

ឲចំ យហាសត្តោ យក្ខស្ស ចត្តារោ សាធុតរឆយ្យេ ពុទ្ធលីលាយ កថេសិ៑

សាធុតរឆយ្យកណ្ឌំ តិដ្ឋិតំ៑

កាឡអាកិរិកណ្ឌំ

តេ ឆយ្យេ សុណត្តោយេច បុណ្ណកោ សល្លក្ខេសិ “ចតូសុបិ ឋានេសុ បណ្ឌិតោ អត្តតោ ឌីឋិតយេច យាចតិ, អយំ តោ យយ្ហាបុត្តោ អសត្តុតស្សេច សក្ការយកាសិ, អហយស្ស តិចេសតេ តីហំ យហត្តំ យសំ អត្ថកចេត្វា ចសិ, អហត្វិយំ បិបកយុំ ពទោរត្តា យាតុកាយំ តិស្សាយ ពទោរយិ, សព្ពថាបិ អហយេច យិត្តត្ថ្កិ៑ សចេ បណ្ឌិតំ អបរជ្ឈាយិ, ត សាធុតរឆយ្យេ ចត្តិស្សាយិ តាយ, តស្មា កិំ យេ តាកយាឈចិកាយ, ឧត្ថបត្តតការចាសឹតំ អស្សុយុតាតិ ហាសេត្វា ឧយំ ចេពេត តត្ត តេត្វា ឆយ្យសកាយំ ខ្លតារេស្សាយី”តិ ចិត្តេត្វា កាឆយាហ –

៧៥៍៑

“អចសិ អហំ តុយ្ហាតីហំ អកាសេ, អតេត្ត បិទេតត វុបដ្ឋិតោសិ្ម;

យិត្តោ យយាសិ ចិរឈ្នាយហំ តំ, កាយំ ឈរ វុត្តយបញ្ញា កត្ថ៑

៧៥៍៑

អបិ ហាយតុ តាកកុលិ អត្តោ, អលយ្បិ យេ តាកពញ្ញាយ ហោតុ;

សោ ត្វំ សពោតេច សុកាសិតេត, យុត្តោសិ យេ អជ្ជ ចឆាយ បញ្ញា”តិ៑

តត្ថ ឧបដ្ឋិតោស្មីតិ តយា ឧបដ្ឋិតោស្មិ។ វិសជ្ជាមហន្តិ វិស្សជ្ជេមិ អហំ តំ។ កាមន្តិ ឯកំសេន។ វធាយាតិ វធេតា។ បញ្ញាតិ បញ្ញាចក្ខុ។

អថ នំ បហាសេត្វា “មាណវ, ត្វំ តាវ មំ អត្តនោ ឃរំ មា បេសេហិ, នាគភវនមេវ មំ នេហី”តិ វត្វា គាថមាហ –

១៤៧៣។

“ហន្ទ តុវំ យក្ខ មមម្បិ នេហិ, សសុរំ តេ អត្ថំ មយិ ចរស្សុ;

មយញ្ច នាគាធិបតិំ វិមានំ, ទក្ខេមុ នាគស្ស អទិដ្ឋបុព្វ”ន្តិ។

តត្ថ ហន្ទាតិ វវស្សគ្គេ និបាតោ។ សសុរំ តេ អត្ថំ មយិ ចរស្សូតិ តវ សសុរស្ស សន្តកំ អត្ថំ មយិ ចរ មា នាសេហិ។ នាគាធិបតិំ វិមានន្តិ អហម្បិ នាគាធិបតិញ្ច វិមានញ្ចស្ស អទិដ្ឋបុព្វំ បស្សេយ្យំ។

តំ សុត្វា បុណ្ណកោ អាហ –

១៤៧៤។

“យំ វេ នរស្ស អហិតាយ អស្ស, ន តំ បញ្ញោ អរហតិ ទស្សនាយ;

អថ កេន វណ្ណេន អបិច្ចកាយំ, តុវមិច្ឆសិ ឧត្តមបញ្ញ គន្តុ”ន្តិ។

តត្ថ អបិច្ចកាយន្តិ អបិច្ចស្ស វសនដ្ឋានំ, អបិច្ចសមាគមន្តិ អត្ថោ។

អថ នំ បហាសេត្វា អាហ –

១៤៧៥។

“អទ្ធា បជានាមិ អហម្បិ ឯតំ, ន តំ បញ្ញោ អរហតិ ទស្សនាយ;

បិបច្ចា ខេយ តត្ថិ ពត់ ព្យហិច្ចិ, តស្វា ត សេក្ក យរណាកយាឃា”តិ៍

តត្ថ យរណាកយាឃាតិ យរណាស្ស អាកយាឃ៍

អបិច , ខេចខរាឌ, តាឌិសេរា ឃខេក្លា ពក្លុញ្ញ យឃា ឆយុកចាឃ បសេលិខេកត្វា យុក្ខុពខេតា, ត្តុឌាខេតច យំ “អលំ ខេយ តាកយាណចិកាឃ, អត្តខេតា ឈរំ ឃាហិ”តិ ចខេឌសិ, តាកខារាឌស្ស យុក្ខុពខេណំ យយ កាខេរា, ខេតហិខេឃច យំ តត្វាតិ៍ តស្ស ត់ ចចត់ ស្វុត្វា ប្យុណ្ណខេកា “សាន្ទុ”តិ សយ្យឌិន្និត្វា តុដ្ឋចិខេត្តា អាហ –

៧៥៤៍

“ហត្ថ ច ឆាត់ អត្យលិត្យកាចំ, យឃា សហ ឥក្លុសិ ៩ហិ ពខេត្ត;

ឃត្តុទ្ធិ តច្ចុពិខេតហិ តាខេកា, រាឌា ឃចា ខេចស្សចណោ តញ្ញុត្តញ្ញ៍

៧៥៥៍

“ត់ តាកពញ្ញា ចរិត់ ពខេណត, តិកិញ្ញត្តត់ តិច្ចុយខេហា ច រត្តិ;

បហូតយាល្យំ ឆាហុបុបុលត្ត, ឌុកាយតិ ចិឌ្ឍុរិចត្តលិខេក្លា៍

៧៥៦៍

“អខេត្កត បិខេតត ដ្ឋខេបតាទ្ធំ, តខេច្ចុហិ ពិខេតហិ ច ចាឌិខេតហិ;

បរិប្បុរំ ពញ្ញាហិ អលក្កតាហិ, ដ្ឋបខេសាកតិ ចត្តុយិលត្តខេតតា”តិ៍

តត្ថ ហត្ថ ចាតិ តិបិតាយត្តខេយច៍ ឆាតត្តិ តាករាឌស្ស ចសតដ្ឋាត់ តញ្ញុត្តញ្ញាត្តិ តញ្ញុត្តតិឃំ តាយ រាឌឆាតិឃំ៍ ចរិត់ ពខេណតាតិ ត់ តាកពញ្ញាត់ ពខេណត ចរិត់៍ តិកិញ្ញត្តតត្តិ តិច្ចុ អខេហា ច រត្តិញ្ញា តាកពញ្ញាហិ កិញ្ញត្តតាត្យកិញ្ញត្តត់៍

ឯវញ្ច បន វត្វា បុណ្ណកោ មហាសត្តំ អស្សបិដ្ឋេ អារោបេត្វា តត្ថ នេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៣៤០។

“សោ បុណ្ណកោ កុរូនំ កត្តុសេដ្ឋំ, និសីទយិ បច្ឆតោ អាសនស្មិំ;

អាទាយ កត្តារមនោមបញ្ញំ, ឧបានយិ ភវនំ នាគរញ្ញោ។

១៣៤១។

“បត្វាន ឋានំ អតុលានុភាវំ, អដ្ឋាសិ កត្តា បច្ឆតោ បុណ្ណកស្ស;

សាមគ្គិបេក្ខមានោ នាគរាជា, បុព្ពេវ ជាមាតរមជ្ឈភាសថា”តិ។

តត្ថ សោបុណ្ណកោតិ ភិក្ខវេ, សោ ឯវំ នាគភវនំ វណ្ណេត្វា បណ្ឌិតំ អត្តនោ អាជញ្ញំ អារោបេត្វា នាគភវនំ នេសិ។ ឋានន្តិ នាគរាជស្ស វសនដ្ឋានំ។ បច្ឆតោ បុណ្ណកស្សាតិ បុណ្ណកស្ស កិរ ឯតទហោសិ “សចេ នាគរាជា បណ្ឌិតំ ទិស្វា មុទុចិត្តោ ភវិស្សតិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ នោ ចេ, តស្ស តំ អបស្សន្តស្សេវ និត្ធំ អារោបេត្វា អាកាសេ គមិស្សាមី”តិ។ អថ តំ បច្ឆតោ ឋបេសិ។ តេន វុត្តំ “បច្ឆតោ បុណ្ណកស្សា”តិ។ សាមគ្គិបេក្ខមានោតិ សាមគ្គិំ អបេក្ខមានោ។ “សាមំ អបេក្ខី”តិបិ បាឋោ, អត្តនោ ជាមាតរំ បស្សិត្វា បឋមតរំ សយមេវ អជ្ឈភាសថាតិ អត្ថោ។

នាគរាជា អាហ –

១៣៤២។

“យន្នុ តុវំ អគមា មច្ចលោកំ, អន្វេសមានោ ហទយំ បណ្ឌិតស្ស;

កច្ចិ សមិទ្ធេន ឥធានុបត្តោ, អាទាយ កត្តារមនោមបញ្ញ”ន្តិ។

តត្ថ កច្ចិ សមិទ្ធេនាតិ កច្ចិ តេ មនោរថេន សមិទ្ធេន និប្ផន្នេន ឥធាគតោសីតិ បុច្ឆតិ។

បុណ្ណកោ អាហ –

១៥២៨។

“អយញ្ហិ សោ អាគតោ យំ ត្វមិច្ឆសិ, ធម្មេន លទ្ធោ មម ធម្មបាលោ;

តំ បស្សថ សម្មុខា ភាសមានំ, សុខោ ហវេ សប្បុរិសេហិ សង្គមោ”តិ។

តត្ថ យំ ត្វមិច្ឆសីតិ យំ ត្វំ ឥច្ឆសិ។ “យត្ត មិច្ឆសី”តិបិ បាឋោ។ សម្មុខា ភាសមានន្តិ តំ លោកសក្កតំ ធម្មបាលំ ឥទានិ មធុរេន សរេន ធម្មំ ភាសមានំ សម្មុខាវ បស្សថ, សប្បុរិសេហិ ឯកដ្ឋានេ សមាគមោ ហិ នាម សុខោ ហោតីតិ។

កាឡាគិរិកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ។

តតោ នាគរាជា មហាសត្តំ ទិស្វា គាថមាហ –

១៥២៩។

“អទិដ្ឋបុព្ពំ ទិស្វាន, មច្ចោ មច្ចុភយដ្ដិតោ;

ព្យម្ហិតោ នាភិវាទេសិ, នយិទំ បញ្ញវតាមិវា”តិ។

តត្ថ ព្យម្ហិតោតិ ភីតោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – បណ្ឌិត, ត្វំ អទិដ្ឋបុព្ពំ នាគភវនំ ទិស្វា មរណភយេន អដ្ដិតោ ភីតោ ហុត្វា មំ យំ នាភិវាទេសិ, ឥទំ ការណំ បញ្ញវន្តានំ ន ហោតីតិ។

ឯវំ វន្ទនំ បច្ចាសីសន្តំ នាគរាជានំ មហាសត្តោ “ន ត្វំ មយា វន្ទិតព្ពោ”តិ អវត្វាវ អត្តនោ ញាណវន្តតាយ ឧបាយកោសល្លេន “អហំ វជ្ឈប្បត្តភាវេន ន តំ វន្ទាមី”តិ វទន្តោ គាថាទ្វយមាហ –

១៣៦៣។

“ន ចមិញ្ញមិញ្ញតា នាគ, ន ច យក្ខយង្កិតេតា;

ន ចេជ្ជា អហិតានេយ្យ, ចជ្ជិចា នាហិតានេយ។

១៣៦៤។

“កថំ នោ អហិតានេយ្យ, អហិតានាបនេយ្យ ច;

យំ នរោ ហន្តុមិច្ឆេយ្យ, តំ កម្មំ នុបបជ្ជតី”តិ។

តស្សត្ថោ – នេតាហំ, នាគរាជ, អសិទ្ធបុត្តំ នាគកញ្ញំ ទិស្វា គីតោ, ន បរលោកហេតុតោ។ យាចិនស្ស ហិ បរលោកយំ នាម នត្ថិ, ចជ្ជា បន អហិតានេតំ, ចជ្ជិចា អចេជ្ជាបិ អហិតានានេបតំ ន លភតិ។ យថិញ្ញនរោ ហន្តុមិច្ឆេយ្យ, សោ តំ កថំ នុ អហិតានេយ្យ, កថំ ចា បន អត្តានំ អហិតានាបនេយ្យ ច។ តស្ស ហិ តំ កម្មំ ន ឧបបជ្ជតិ។ តុម្ហា ពិន យំ បាទរានបតំ ឋានំ អាលាកេបសិ, កថាហំ តំ ចន្ទានីតិ។

តំ សុត្វា នាគរាជា ហហ្មណស្ស ទ្វេតិ គហេទត្វា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៣៦៥។

“ឲ្យចេយតំ យថា ទ្វិសិ, សច្ចំ ការសិ បណ្ឌិត;

ន ចេជ្ជា អហិតានេយ្យ, ចជ្ជិចា នាហិតានេយ។

១៣៦៦។

កថំ នោ អហិតានេយ្យ, អហិតានាបនេយ្យ ច;

យំ នរោ ហន្តុមិច្ឆេយ្យ, តំ កម្មំ នុបបជ្ជតី”តិ។

ឥទានិ មហាសត្តោ នាគរាជេន សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ ករោន្តោ អាហ –

១៣៨៩។

“អសស្សតំ សស្សតំ នុ តវយិទំ, ឥទ្ធី ជុតី ពលវីរិយូបបត្តិ;

បុច្ឆាមិ តំ នាគរាជេតមត្ថំ, កថំ នុ តេ លទ្ធមិទំ វិមានំ។

១៣៩០។

“អធិច្ចលទ្ធំ បរិណាមជំ តេ, សយំកតំ ឧទាហុ ទេវេហិ ទិន្នំ;

អក្ខាហិ មេ នាគរាជេតមត្ថំ, យថេវ តេ លទ្ធមិទំ វិមានំ”ន្តិ។

តត្ថ តវយិទន្តិ ឥទំ តវ យសជាតំ, វិមានំ វា អសស្សតំ សស្សតសទិសំ, “យា តេលា យសំ និស្សាយ បិបយកាសី”តិ ឥមិនា បទេន អត្ថតោ ជីវិតំ យាចតិ។ ឥទ្ធីតិ នាគិទ្ធិ ច នាគជុតិ ច កាយពលញ្ច ចេតសិកវីរិយញ្ច នាគភវនេ ឧបបត្តិ ច យញ្ច តេ ឥទំ វិមានំ, បុច្ឆាមិ តំ នាគរាជ, ឯតមត្ថំ, កថំ នុ តេ ឥទំ សព្ពំ លទ្ធន្តិ។ អធិច្ចលទ្ធន្តិ កិំ នុ តយា ឥទំ វិមានំ ឯវំ សម្បត្តំ អធិច្ច អការណេន លទ្ធំ, ឧទាហុ ឧតុបរិណាមជំ តេ ឥទំ, ឧទាហុ សយំ សហត្ថេន កតំ, ឧទាហុ ទេវេហិ តេ ទិន្នំ, យថេវ តេ ឥទំ លទ្ធំ, ឯតំ មេ អត្ថំ អក្ខាហីតិ។

តំ សុត្វា នាគរាជា អាហ –

១៣៩១។

“នាធិច្ចលទ្ធំ ន បរិណាមជំ មេ, ន សយំកតំ នាបិ ទេវេហិ ទិន្នំ;

សកេហិ កម្មេហិ អបាបកេហិ, បុញ្ញេហិ មេ លទ្ធមិទំ វិមានំ”ន្តិ។

តត្ថ អបាបកេហីតិ អលាមកេហិ។

តតោ មហាសត្តោ អាហ –

១៥៦២។

“កិំ តេ វតំ កិំ បន ព្រហ្មចរិយំ, កិស្ស សុចិណ្ណស្ស អយំ វិបាកោ;

ឥទ្ធី ជុតី ពលវីរិយូបបត្តិ, ឥទញ្ច តេ នាគ មហាវិមាន”ន្តិ។

តត្ថ កិំ តេ វតន្តិ នាគរាជ, បុរិមភវេ តវ កិំ វតំ អហោសិ, កោ បន ព្រហ្មចរិយវាសោ, កតរស្ស សុចរិតស្សេវេស ឥទ្ធិអាទិកោ វិបាកោតិ។

តំ សុត្វា នាគរាជា អាហ –

១៥៦៣។

“អហញ្ច ភរិយា ច មនុស្សលោកេ, សទ្ធា ឧភោ ទានបតី អហុម្ហា;

ឱបានភូតំ មេ ឃរំ តទាសិ, សន្តប្បិតា សមណព្រាហ្មណា ច។

១៥៦៤។

“មាលញ្ច គន្ធញ្ច វិលេបនញ្ច, បទីបិយំ សេយ្យមុបស្សយញ្ច;

អច្ឆាទនំ សាយនមន្នបានំ, សក្កច្ច ទានានិ អទម្ហាតត្ថ។

១៥៦៥។

“តំ មេ វតំ តំ បន ព្រហ្មចរិយំ, តស្ស សុចិណ្ណស្ស អយំ វិបាកោ;

ອິທ຺ຘີ ຊຸຕີ ພລວີຣິຍູປປຕ຺ຕີ, ອິທຎ຺ຈ ເມ ວີຣ ມຫາວິມານ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ມນຸສ຺ສເລາເກຕິ ອງ຺ຄຣເຏ຺ຐ ກາລຈມ຺ປານຄເຣ. ຕໍ ເມ ວທນ຺ຕີ ຕໍ ສກ຺ກຈ຺ຈໍ ທິນ຺ນທານເມວ ມຍ຺ຫາວຕ຺ຕສມາທານຕ຺ຕາ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍຕ຺ຕາ ອເຫາສິ, ຕເສ຺ສວ ສຸຈຣິຕສ຺ສ ອຍໍ ອິທ຺ຘາທິເກາ ວິປາເກາຕິ.

ມຫາສເຕ຺ຕາ ອາຫ –

໑໓໒໔.

“ເອວໍ ເຈ ເຕ ລທ຺ຘມິທໍ ວິມານໍ, ຊານາມິ ປຸຎ຺ຎານໍ ຜລູປປຕ຺ຕີ;

ຕສ຺ມາ ຫິ ຘມ຺ມໍ ຈຣ ອປ຺ປມເຕ຺ຕາ, ຍຖາ ວິມານໍ ປຸນ ມາວເສສີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຊານາມີຕິ ສເຈ ຕຍາ ທານາທິກາເຣນ ຕໍ ລທ຺ຘໍ, ເອວໍ ສເນ຺ຕ ຊານາມິ ຕາຍ ປຸຎ຺ຎານໍ ຜລຎ຺ຈ ປຸຎ຺ຎຜເລນ ນິພ຺ພຕ຺ຕໍ ອຸປປຕ຺ຕິຎ຺ຈ. ຕສ຺ມາ ຫີຕິ ຍສ຺ມາ ປຸເຎ຺ຎຫິ ຕຍາ ອິທໍ ລທ຺ຘໍ, ຕສ຺ມາ. ປຸນ ມາວເສສີຕິ ປຸນປິ ຍຖາ ອິມໍ ນາຄພວນໍ ອຊ຺ຌາວສສິ, ເອວໍ ຘມ຺ມໍ ຈຣ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ນາຄຣາຊາ ອາຫ –

໑໓໒໕.

“ນຍິຘ ສນ຺ຕິ ສມຓພ຺ຣາຫ຺ມຓາ ຈ, ເຍສນ຺ນປານານິ ທເທມຸ ກເຕ຺ຕ;

ອກ຺ຂາຫິ ເມ ປຸຈ຺ຉິເຕາ ເອຕມຕ຺ຖໍ, ຍຖາ ວິມານໍ ປຸນ ມາວເສມາ”ຕິ.

ມຫາສເຕ຺ຕາ ອາຫ –

໑໓໒໖.

“ភោគី ហិ តេ សន្តិ ឥធូបបន្នា, បុត្តា ច ទារា អនុជីវិនោ ច;

តេសុ តុវំ វចសា កាយសា ច, អសម្បទុដ្ឋោ ច ភវាហិ និច្ចំ។

១៨៩៩។

“ឯវំ តុវំ នាគ អសម្បទោសំ, អនុបាលយ វចសា កាយសា ច;

ឋត្វា ឥធ យាវតាយុកំ វិមានេ, ឧទ្ធំ ឥតោ គច្ឆសិ ទេវលោក”ន្តិ។

តត្ថ ភោគីតិ ភោគិនោ, នាគាតិ អត្ថោ។ តេសូតិ តេសុ បុត្តទារាទីសុ ភោគីសុ វាចាយ កម្មេន ច និច្ចំ អសម្បទុដ្ឋោ ភវ។ អនុបាលយាតិ ឯវំ បុត្តាទីសុ ចេវ សេសសត្តេសុ ច មេត្តចិត្តសង្ខាតំ អសម្បទោសំ អនុរក្ខ។ ឧទ្ធំ ឥតោតិ ឥតោ នាគភវនតោ ចុតោ ឧបរិទេវលោកំ គមិស្សតិ។ មេត្តចិត្តញ្ហិ ទានតោ អតិរេកតរំ បុញ្ញន្តិ។

តតោ នាគរាជា មហាសត្តស្ស ធម្មកថំ សុត្វា “ន សក្កា បណ្ឌិតេន ទានិ បបញ្ចំ កាតុំ, វិមលាយ ទស្សេត្វា សុភាសិតំ សាវេត្វា ទោហឡំ បដិប្បស្សម្ភេត្វា ធនញ្ចយរាជានំ ហាសេន្តោ បណ្ឌិតំ បេសេតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា គាថមាហ –

១៩០០។

“អទ្ធា ហិ សោ សោចតិ រាជសេដ្ឋោ, តយា វិនា យស្ស តុវំ សជិដ្ឋោ;

ទុក្ខូបនីតោបិ តយា សមេច្ច, វិន្ទេយ្យ បោសោ សុខមាតុរោបី”តិ។

តត្ថ សជិដ្ឋោតិ សជីវោ អមច្ចោ។ សមេច្ចាតិ តយា សហ សមាគន្ត្វា។ អាតុរោបីតិ ពាឡ្ហគិលានោបិ សមានោ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ នាគរាជស្ស ថុតិំ ករោន្តោ ឧត្តរិំ គាថមាហ –

១៩០១។

“អទ្ធា សតំ ភាសសិ នាគ ធម្មំ, អនុត្តរំ អត្ថបទំ សុចិណ្ណំ;

ឯតាទិសិយាសុ ហិ អាបទាសុ, បញ្ញាយតេ មាទិសានំ វិសេសោ”តិ។

តត្ថ អទ្ធា សតន្តិ ឯកំសេន សន្តានំ បណ្ឌិតានំ ធម្មំ ភាសសិ។ អត្ថបទន្តិ ហិតកោដ្ឋាសំ។ ឯតាទិសិយាសូតិ ឯវរូបាសុ អាបទាសុ ឯតាទិសេ ភយេ ឧបដ្ឋិតេ មាទិសានំ បញ្ញវន្តានំ វិសេសោ បញ្ញាយតិ។

តំ សុត្វា នាគរាជា អតិរេកតរំ តុដ្ឋោ តមេវ បុច្ឆន្តោ គាថមាហ –

១៩០៧។

“អក្ខាហិ នោ តាយំ មុធា នុ លទ្ធោ, អក្ខេហិ នោ តាយំ អជេសិ ជូតេ;

ធម្មេន លទ្ធោ ឥតិ តាយមាហ, កថំ នុ ត្វំ ហត្ថមិមស្ស មាគតោ”តិ។

តត្ថ អក្ខាហិ នោតិ អាចិក្ខ អម្ហាកំ។ តាយន្តិ តំ អយំ។ មុធា នុ លទ្ធោតិ កិំ នុ ខោ មុធា អមូលកេនេវ លភិ, ឧទាហុ ជូតេ អជេសិ។ ឥតិ តាយមាហាតិ អយំ បុណ្ណកោ “ធម្មេន មេ បណ្ឌិតោ លទ្ធោ”តិ វទតិ។ កថំ នុ ត្វំ ហត្ថមិមស្ស មាគតោតិ ត្វំ កថំ ឥមស្ស ហត្ថំ អាគតោសិ។

មហាសត្តោ អាហ –

១៩០៨។

“យោ មិស្សរោ តត្ថ អហោសិ រាជា, តមាយមក្ខេហិ អជេសិ ជូតេ;

សោ មំ ជិតោ រាជា ឥមស្សទាសិ, ធម្មេន លទ្ធោស្មិ អសាហសេន”តិ។

តត្ថ យោ មិស្សរោតិ យោ ឥស្សរោ។ ឥមស្សទាសីតិ ឥមស្ស បុណ្ណកស្ស អទាសិ។

តំ សុត្វា នាគរាជា តុដ្ឋោ អហោសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៩០៣។

“មហោរគោ អត្តមនោ ឧទគ្គោ, សុត្វាន ធីរស្ស សុភាសិតានិ;

ហត្ថេ គហេត្វាន អនោមបញ្ញំ, បាវេក្ខិ ភរិយាយ តទា សកាសេ។

១៩០៤។

“យេន ត្វំ វិមលេ បណ្ឌុ, យេន ភត្តំ ន រុច្ចតិ;

ន ច មេតាទិសោ វណ្ណោ, អយមេសោ តមោនុទោ។

១៩០៥។

“យស្ស តេ ហទយេនត្ថោ, អាគតាយំ បភង្ករោ;

តស្ស វាក្យំ និសាមេហិ, ទុល្លភំ ទស្សនំ បុនា”តិ។

តត្ថ បាវេក្ខីតិ បវិដ្ឋោ។ យេនាតិ ភទ្ទេ វិមលេ, យេន ការណេន ត្វំ បណ្ឌុ ទេវេ, ន ច តេ ភត្តំ រុច្ចតិ។ ន ច មេតាទិសោ វណ្ណោតិ បថវិតលេ វា ទេវលោកេ វា ន ច តាទិសោ វណ្ណោ អញ្ញស្ស កស្សចិ អត្ថិ, យាទិសោ ឯតស្ស រូបវណ្ណោ បត្ថដោ។ អយមេសោ តមោនុទោតិ យំ និស្សាយ តវ ទោហឡោ ឧប្បន្នោ, អយមេវ សោ សព្ពលោកស្ស តមោនុទោ។ បុនាតិ បុន ឯតស្ស ទស្សនំ នាម ទុល្លភន្តិ វទតិ។

វិមលាបិ តំ ទិស្វា បដិសន្ថារំ អកាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៩០៦។

“ទិស្វាន តំ វិមលា ភូរិបញ្ញំ, ទសង្គុលី អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា;

ហទ្ទេត កាទេចត បតីតទ្វបិ, ប្ដក្ខព្រចិ ឮទ្ធតំ ពត្តុទេឃដ្ឋ”ត្តិ៍

តត្ថ ហទ្ទេត កាទេចតាតិ បហទ្ទេត ចិទេត្តត៍ បតីតទ្វបិតិ ទេឃាយតឃ្សុឌាតា៍

ប្ដទេតា បទំ ចិយលិឃ ច យហាឃត្តឃ្សុ ច ចចតប្យុចិចចតកាឆា –

១៩០៧៍

“អកិទ្ទេបុត្តាំ កិប្បាត, យទេក្ខា យក្ខុកឃដ្ឋិទេតា;

ញ្យុយិត្វាតា តាកិចាទេកឃិ, តឃិត់ បត្តាចតាយិច៍

១៩០៨៍

“ត ចយិត្រាញ្យុយិត្វាតា តាកិ, ត ច យក្ខុកឃដ្ឋិទេតា;

ត ចទេត្តុា អកិចាទេកឃ្យ, ចត្តុំចា តាកិចាកទេឃ៍

១៩១០៍

“ពធំ ទេតា អកិចាទេកឃ្យ, អកិចាកាបទេឃឆ ទេច;

ឃំ តទេទា ហត្តុយិទេក្ខឃ្យ, ត់ ពយុំ ត្យុបបដ្ឋតិ៍

១៩១១៍

“ឲចទេយត់ ឃឆា ព្រ្វាឃិ, ឃក្ខំ កាឃឃិ បល្លិត;

ត ចន្ទ្យា អកិចាគេឃ្យ, ចន្ទ្យាចា តាកិចាគយេ.

១៩១៥.

“ពធំ តោ អកិចាគេឃ្យ, អកិចាគាបយេឆ ចេ;

ឃំ តទោ ហត្ថុយិច្ឆេឃ្យ, ចាំ ពយុំ ត្យបបន្នូតិ.

១៩១៦.

“អឋឃ្យុតំ ឋឃ្យុតំ ត្យ តចឃិធំ, ខ្វាត្តុំ ឌ្យតិ ខាលចិទិឃ្យបបត្តិ;

ប្យច្ឆាយិ តំ តាកាពគេញ្ញាតាយត្ញុំ, ពធំ ត្យ តេ លទ្ធយិធំ ចិយាតំ.

១៩១៧.

“អឆិច្ចលទ្ធំ បទិណាយឌ៉ តេ, ឋឃំពតំ ក្វាគាហ្យ គេចេហិ ធិត្តុំ;

អញ្ញាហិ ចេយ តាកាពគេញ្ញាតាយត្ញុំ, ឃគេឆច តេ លទ្ធយិធំ ចិយាតំ.

១៩១៨.

“តាឆិច្ចលទ្ធំ ត បទិណាយឌ៉ ចេយ, ត ឋឃំពឆំ តាបិ គេចេហិ ធិត្តុំ;

ឋគេពហិ ពយុំហិ អបិបពេហិ, ប្យញ្ញាហិ ចេយ លទ្ធយិធំ ចិយាតំ.

១៩១៩.

“កាំ តេ ចតំ កាំ បត ព្រហ្មចទិឃំ, កិឃ្យ ឃ្យចិណ្ណឃ្យ អឃំ ចិបាគោ;

ឌ្ពង្គី ឌុតី ពលចីទិឃ្យបបត្តិ, ឌ្ពឥញ្ញា េព ភាកិ យហាចិយាត៌

១៩១សិ៍

“អហញ្ញា េលា សាយិេកា ចាបិ យឃ្យា សដ្ឋា ខ្វេកា ចាភបតី អហុយ្យា

ខ្ពបិតក្សុតំ េយ ឈទំ ពងាសិ, សត្តប្បិតា សយណគ្រាហូលា ច៑

១៩១ប៉៑

“យាលញ្ញា កត្តញ្ញា ចិេលបតញ្ញា, បឌីបិឃំ េសឃ្យយុបស្សឃញ្ញា;

អដ្ឋាឥតំ សាឃតយត្ថបិតំ, សក្កដ្ឋ ចាភាតិ អឥយ្យាពត្ថុ៑

១៩១ជ៑

“តំ េយ ចតំ តំ បត គ្រាហូចទិឃំ, តស្ស សុចិណ្ណស្ស អឃំ ចិបិេកា;

ឌ្ពង្គី ឌុតី ពលចីទិឃ្យបបត្តិ, ឌ្ពឥញ្ញា េយ ឆឹរ យហាចិយាត៌

១៩២០៑

“ឲចំ េឆ េព លដ្ឋយិគំ ចិយាតំ, ឌាភាសិ បុញ្ញាតំ ឋល្សបបត្តិ;

តស្វា ហិ ឆយុំ ចរ អប្បយត្តា, ឃឆា ចិយាតំ បុត យាចេសសិ៑

១៩២១៑

“ភឃិឆ សន្តិ សយលាព្រាហូលា ច, ខេឃសត្កុបិតាតិ ននេម្យ ពនេត្ត;

អក្លាហិ ខេ បុច្ឆិតោ ឧតាយត្ត៌, ឃឆា ចិយាត៌ បុត យាចកេហិ៍

១៩១១៍

“កោរិ ហិ ចេត សន្តិ ព្ថាស្បបត្កា, បុត្តា ច ទារា អនុជីវិនោ ច;

តេសុ តុវំ ចនសា ពឡ្ហតា ច, អសយ្យាដ្ឋោ ច កចាហិ តិទ្ធិ៍

១៩១២៍

“ឲចំ តុវំ ភាពិ អសយ្យនោរំ, អនុបិលឃ ចនសា ពឡ្ហតា ច;

ធត្វា ព្ថាឆ ឃាចតាឃុក៌ ចិយានេភ, វុឌ្ឍិ ព្ថានោ កច្ឆសិ នេចលោក៍

១៩១៣៍

“អឌ្ឍា ហិ សោ សោចតិ រាជសេដ្ឋោ, តយា ចិតា ឃស្ស តុវំ សជំនេគ្គា;

ទក្ខបតឹតោបិ តយា សយេច្ច, ចិនេត្តឃ្យ បេរិសោ សុឈយាតុទោបិ៍

១៩១៤៍

“អឌ្ឍា សចំ កាយសិ ភាពិ ឆយ្យំ, អនុត្តារំ អត្តបធំ សុចិណ្ណំ;

ឲតាឌិសិឃាស្ស ហិ អាបទាស្ស, បណ្ណាឃតេ យាឌិសាតំ ចិនេសសា៍

១៩១៥៍

“អក្ខាហិ ភោ តាយំ យុទ្ធា តុ លទ្ធា, អនក្ខាហិ ភោ តាយំ អជេសិ ទ្វេត;

ឆេយ្យុត លទ្ធា ញាតិ តាយមាហ, គតំ តុ តំ ហត្ថយិមស្ស មាកេតា។

១៩៧៤។

“ឃោ យិស្សេរា តត្ថ អហោសិ រាជា, តយាឃយក្ខេហិ អជេសិ ទ្វេត;

សោ យំ ជិតោ រាជា ញាយស្សភាសិ, ឆេយ្យុត លទ្ធាស្មិ អសាហសេតា”តិ។

ញាយាសំ កាឆាតំ អទេត្វា ហេដ្ឋា ចុត្តភេឃភេច ចេជិតទ្ធា។

មហាសត្តស្ស ចចតំ សុត្វា អតិរេកតរំ តុដ្ឋា ចិយលិ មហាសត្តំ គហេត្វា សហស្សកេន្ទាឆកឈេដេហិ ភាបេត្វា ភាតកាលេ មហាសត្តស្ស ជិន្ទាទុស្សជិន្ទាកន្ទយាលិជីតិ ឆត្វា អលង្កតបបរិយត្តកាលេ ជិន្ទាកោះតំ កោះសិ។ មហាសេត្វា កុត្តកោះភោ អលង្កតាសតំ បញ្ញាបេត្វា អលង្កតឆយ្យាសភេ តិរិជិត្វា ញុទ្ធលិលិយ ឆយ្យុំ ភេសេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៩៧៥។

“ឃេឆច ចទុណោ ភាគោ, បញ្ញាបុង្គិត្វ បណ្ឌិតំ;

តេឆច ភាគកញ្ញាបិ, បញ្ញាបុង្គិត្វ បណ្ឌិតំ។

១៩៧៦។

“ឃេឆច ចទុណ៌ ភាគំ, ជីវោ ទោរេសិ បុង្គិតោ;

តេឆច ភាគកញ្ញាយ្យិ, ជីវោ ទោរេសិ បុង្គិតោ។

១៩៦០។

“ឯកោបិ តេ អត្តមនេ វិជិត្វា, មហោរគំ នាគកញ្ញញ្ច ធីរោ;

អលម្ពិ អភីតោ អលោមហដ្ឋោ, បច្ចព្រវិ វរុណំ នាគរាជា។

១៩៦១។

“យា ទោហឡិ នាគ អាយាចយស្មិំ, យេន តេ វចេត្វា ហទយំ សរីរំ;

ហទយេន យំ តេន ករោហិ កិច្ចំ, សយំ ករិស្សាមិ យថាមតិ តេ”តិ។

តត្ថ អលម្ពីតិ តិក្ខេយ្យ។ អលោមហដ្ឋោតិ ភយេន អហដ្ឋលោមោ។ បច្ចព្រវីតិ វិរំសនវចនេន បតិ អព្រវិ។ យា ទោហឡីតិ “មិត្តទុព្ភិកម្មំ ករោមី”តិ យា ភាយិ, “កថំ នុ ខោ ភូមំ ភូមាតិ យាចេស្សាមី”តិ វា យា ចិន្តយិ។ នាគាតិ វរុណំ អាលបតិ។ អាយាចយស្មីតិ អាចយោ អហំ អស្មិ, អយាចេថ វា បិតោ។ សយំ ករិស្សាមីតិ សចេ ត្វំ “ភូមស្ស សត្តិកេ ភូមាតិ ធម្មោ មេ សុតោ”តិ យំ យាចេត្វា ន ចិរសិហសិ, អហមេវ យថា តវ អជ្ឈាសយោ, តថា សយំ ករិស្សាមីតិ។

នាគរាជា អាហ –

១៩៦២។

“បញ្ញា ហវេ ហទយំ បណ្ឌិតានំ, តេ ត្យម្ហា បញ្ញាយ មយំ សុតុដ្ឋា;

អនូននាមោ លភតជ្ជ ទារំ, អជ្ជេវ តំ កុរុយោ បាបយាតូ”តិ។

តត្ថ តេ ត្យម្ហាតិ តេ មយំ តវ បញ្ញាយ សុតុដ្ឋា។ អនូននាមោតិ បរិបុណ្ណនាមោ បុណ្ណកោ យក្ខសេនាបតិ។ លភតជ្ជ ទារន្តិ លភតុ អជ្ជ ទារំ, ទទាមិ អស្ស ធីតរំ ឥរន្ធតិំ។ បាបយាតូតិ អជ្ជេវ តំ កុរុរដ្ឋំ បុណ្ណកោ បាបេតុ។

ឯវញ្ច បន វត្វា វរុណោ នាគរាជា ឥរន្ធតិំ បុណ្ណកស្ស អទាសិ។ សោ តំ លភិត្វា តុដ្ឋចិត្តោ មហាសត្តេន សទ្ធិំ សល្លបិ។ តមត្ថំ

បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៤៦២.

“ស បុណ្ណកោ អត្តមនោ ឧទគ្គោ, ឥរន្ធតិំ នាគកញ្ញំ លភិត្វា;

ហដ្ឋេន ភាវេន បតីតរូបោ, ឥទញ្ចព្រវិ កុរូនំ កត្តុសេដ្ឋំ.

១៤៦៣.

“ភរិយាយ មំ ត្វំ អករិ សមង្គិំ, អហញ្ច តេ វិធុរ ករោមិ កិច្ចំ;

ឥទញ្ច តេ មណិរតនំ ទទាមិ, អជ្ជេវ តំ កុរុយោ បាបយាមី”តិ.

តត្ថ មណិរតនន្តិ បណ្ឌិត, អហំ តវ គុណេសុ បសន្នោ អនុច្ឆវិកំ កិច្ចំ ករោមិ, តស្មា ឥទញ្ច តេ ចក្កវត្តិបរិភោគំ មណិរតនំ ទេមិ, អជ្ជេវ តំ ឥន្ទបត្តំ បាបេមីតិ.

អថ មហាសត្តោ តស្ស ថុតិំ ករោន្តោ ឥទំ គាថមាហ –

១៤៦៤.

“អជេយ្យមេសា តវ ហោតុ មេត្តិ, ភរិយាយ កច្ចាន បិយាយ សទ្ធិំ;

អានន្ទិ វិត្តោ សុមនោ បតីតោ, ទត្វា មណិំ មញ្ច នយិន្ទបត្ត”ន្តិ.

តត្ថ អជេយ្យមេសាតិ ឯសា តវ ភរិយាយ សទ្ធិំ បិយសំវាសមេត្តិ អជេយ្យា ហោតុ. “អានន្ទិ វិត្តោ”តិអាទីហិ បីតិសមង្គិភាវមេវស្ស វទតិ. នយិន្ទបត្តន្តិ នយ ឥន្ទបត្តំ.

តំ សុត្វា បុណ្ណកោ តថា អកាសិ. តេន វុត្តំ –

᪑᪖᪔᪖᪨

“ᩈ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨠᩮᩣ ᨠᩩᩁᩪᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᩩᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ, ᨶᩥᩈᩦᨴᨿᩦ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᩋᩣᩈᨶᩈ᩠ᨾᩥᩴ;

ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨠᨲ᩠ᨲᩣᩁᨾᩃᩮᩣᨾᨸᨬ᩠ᨬᩴ, ᩏᨸᩣᨶᨿᩦ ᨶᨣᩁᩴ ᩍᨶ᩠ᨴᨸᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪑᪖᪔᪗᪨

“ᨾᨶᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩔ ᨿᨳᩣᨸᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᩮ, ᨲᨲᩮᩣᨸᩥᩔ ᨡᩥᨸ᩠ᨸᨲᩁᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ;

ᩈ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨠᩮᩣ ᨠᩩᩁᩪᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᩩᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ, ᩏᨸᩣᨶᨿᩦ ᨶᨣᩁᩴ ᩍᨶ᩠ᨴᨸᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪑᪖᪔᪘᪨

“ᩑᨲᩥᨶ᩠ᨴᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᨣᩁᩴ ᨸᨴᩥᩔᨲᩥ, ᩁᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᨧ ᩋᨾ᩠ᨻᩅᨶᩣᨶᩥ ᨽᩣᨣᩈᩮᩣ;

ᩋᩉᨬ᩠ᨧ ᨽᩁᩥᨿᩣᨿ ᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨽᩪᨲᩮᩣ, ᨲᩩᩅᨬ᩠ᨧ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣᩈᩥ ᩈᨠᩴ ᨶᩥᨠᩮᨲᩴ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣᨸᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᩮᨲᩥ ᨾᨶᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨴᩪᩁᩮ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᨶᩔ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲᩮᩣᨸᩥ ᨡᩥᨸ᩠ᨸᨲᩁᩴ ᨲᩔ ᨾᨶᩮᩣᨾᨿᩈᩥᨶ᩠ᨵᩅᩔ ᨣᨾᨶᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩑᨲᩥᨶ᩠ᨴᨸᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩔᨸᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣᨿᩮᩅ ᨶᨣᩁᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ᪨ ᩈᨠᩴ ᨶᩥᨠᩮᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨲ᩠ᩅᨬ᩠ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨶ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᩪᩈᨠᩣᩃᩮ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᩩᨸᩥᨶᩴ ᩋᨴ᩠ᨴᩈ᪨ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣ ᩈᩩᨸᩥᨶᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ – ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩈᩦᩃᨾᨿᩈᩣᨡᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨣᩮᩣᩁᩈᨹᩃᩮᩣ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᩉᨲ᩠ᨳᩥᨣᩅᩔᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨾᩉᩣᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨮᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᨲᩔ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨩᩃᩥ ᨸᨣ᩠ᨣᨿ᩠ᩉ ᨶᨾᩔᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᨠᨱ᩠ᩉᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨹᩁᩩᩈᩮᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩈᩣᨭᨠᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᨸᩩᨸ᩠ᨹᨠᨱ᩠ᨱᨵᩁᩮᩣ ᩋᩣᩅᩩᨵᩉᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩔ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᨲᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᨾᩪᩃᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨿᩮᩅ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩦᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩴ ᩈᩩᨸᩥᨶᩴ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨾᩉᩣᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ, ᩅᩥᨵᩩᩁᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨾᩉᩣᨩᨶᩔ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᨲᩴ ᩈᨾᩪᩃᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨣᨲᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᨾᩣᨱᩅᩮᩣ᪨ ᨸᩩᨶ ᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨿᩮᩅ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩈᩮᩣ ᨾᩣᨱᩅᩮᩣ ᨸᩩᨶ ᨲᩴ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩴ

អានេត្វា ឆព្ពុសកាយ ក្ខាទេ ធរេបត្វា បក្កោសិយ្យតិ។ អទ្ធា អជ្ជ មយំ បណ្ឌិតំ បស្សិស្សាមា”តិ សន្តុដ្ឋាតំ ហុត្វា សោមនស្សបត្តា សកលនគរំ អលង្ការាបេត្វា ឆព្ពុសកំ សជ្ជាបេត្វា អលង្កតទេតមណ្ឌបេ ឆព្ពាសតំ បញ្ញាបេត្វា ទុកសតរាជអមច្ចគណបរិវារបរិវុតោ “អជ្ជ មហោសធបណ្ឌិតំ បស្សិស្សាម, មា សោចិត្ថា”តិ មហាជនំ អស្សាសេត្វា បណ្ឌិតស្ស អាគមនំ ឱលោកេន្តោ ឆព្ពុសកាយំ និសីទិ។ អមច្ចាទយោបិ និសីទិំសុ។ តស្មិំ ខណេ បុណ្ណកោបិ បណ្ឌិតំ ឱតារេត្វា ឆព្ពុសកាយ ក្ខាទេ បរិសមជ្ឈេយេវ ធរេបត្វា ឋាននត្ថិ អាកាសេ ឋិតកោវ គតោ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៩២៩។

“ស បុណ្ណកោ កុរូនំ កត្តុសេដ្ឋំ, ឱរោបិយ ឆព្ពុសកាយ មជ្ឈេ

អាជញ្ញមារុយ្ហ អនោមវណ្ណោ, បក្កាមិ វេហាយសមន្តលិក្ខេ។

១៩៣០។

“តំ ទិស្វា រាជា បរមប្បតីតោ, ឧដ្ឋាយ ពាហាហិ បលិស្សជិត្វា;

អវិកម្បយំ ឆព្ពុសកាយ មជ្ឈេ និសីទយី បមុខមាសនស្មិ”ន្តិ។

តត្ថ អនោមវណ្ណោតិ អហីនវណ្ណោ ឧត្តមវណ្ណោ។ អវិកម្បយន្តិ អចលន្តោ, សោ រាជា បណ្ឌិតំ បលិស្សជិត្វា មហាជនមជ្ឈេ អវិកម្បេន្តោ អនោលីយន្តោយេវ ហត្ថេ គហេត្វា អត្តនោ អភិមុខំ កត្វា អលង្កតឆព្ពាសនេ និសីទាបេសិ។

អថ រាជា តេន សទ្ធិំ សម្មោទិត្វា មធុរបដិសន្ថារំ ករោន្តោ គាថមាហ –

១៩៣១។

“ត្វំ នោ វិនេតាសិ រថំវ នទ្ធំ, នន្ទន្តិ តំ កុរុយោ ទស្សនេន;

អក្ខាហិ មេ បុច្ឆិតោ ឯតមត្ថំ, កថំ បមោចេត្ថ អហុ មាណវស្សា”តិ។

តត្ថ ភន្តេតិ ឃថា ភន្ទិ រថំ សារថិ ចិនេតិ, ឲចំ ត្វំ អយ្យាកំ កាវលោក ភវេឃភ ហិតកិរិយាសុ ចិនេតា។ ភន្តេតិ តត្តិ តំ ជិស្វាច ឱ្តេយ ក្សូរដ្ឋចាសិនោ តច ឯស្សេភភ ភន្តេតិ។ យាលចស្សាតិ យាលចស្ស សត្តិកា កធំ តច បឃោយនេក្ខ្វ អនេហាសិ? ឃោ ចា តំ យុត្តាត្តស្ស យាលចស្ស បឃោយនេក្ខ្វា, ឯសា ឥកភ កាវលោក អនេហាសីតិ អនេត្វា។

យហាសត្តោ អាហ –

១៩៣១។

“ឃំ យាលរចោត្យាគិចនី ឌតិត្ថ, ភ ឯសា យភុស្សា ភរចីរឃេដ្ឋ;

ឃឌិ ឥត សុខេតា បុណ្ណកោ ភាយ ឃេក្ខ្វ, រឌ្ឍា ក្សូចេរស្ស ហិ ឯសា សឌិឌ្ឍា។

១៩៣២។

“ក្សុយិត្ថរោ ចរុណោ ភាយ ភាវកោ, ព្រហា សុធី ចណ្ណពាល្សបឃត្តោ;

តស្សាភុឌ្ឍំ ឌីតរំ កាយឃាវភា, ឱ្តរត្តិ ភាយ សា ភាគកញ្ញា។

១៩៣៣។

“តស្សា សុយណ្ណាយ បិឃាឃ ហេតុ, បតារឃិត្វ យរលាឃ យឃិក្សា

ឯសា ឥចច ករិឃាឃ សយក្កិក្ខុតោ, អហញ្ច អភុញ្ញារតោ យលិ ច លេទ្ធា”តិ។

តត្វ ឃំ យាលរចោត្យាគិចនីតិ ឌតិត្ថ ឃំ ត្វំ “យាលរចោ”តិ អគិចនសិ។ ក្សុយិត្ថរោតិ ក្សុយិត្ថភាគភចភចាសិ។ សា ភាគកញ្ញាតិ ឃំ ភាគកញ្ញា ឯសា បត្វឃយាភោ យយ យរលាឃ បតារឃំ ចិត្ត បចវេត្វសិ, សា ភាគកញ្ញា ឱ្តរត្តិ ភាយ។ បិឃាឃ ហេតុតិ យហារាឌ, ឯសា ហិ ភាគរាឌា ចត្យេប្បាសថិកបញ្ចចិស្សឌ្ឍភេ បសត្ថេ ឃំ យលិភា ប្សុឌេត្វា ភាគកចភំ កតោ ចិយលិឃ ភាយ ឌេចិឃា តំ យលិ អជិស្វា “ឌេច, ក្សុហិំ យលី”តិ បុដ្ឋិតោ យយ ឆយ្កិកចិកកាចំ ចណ្ណសិ។ សា យឃ្យាឆយ្កិកចំ ឯសាត្យកាយា ហុត្វា យយ ហឌឃេ ឌោហឡអំ ឱ្ប្បាឌេសិ។ ភាគរាឌា ឌ្សុក្កហិតេភ បភ ឌីតរំ ឱ្តរត្តិ អាហ – “យាតា, ឥត ចិត្សុរស្ស ហឌឃយំសេ ឌោហឡឱ្តតិ, តស្ស ហឌឃយំសំ អាហរិត្សុ សយត្ថ សាយិកំ

បរិយេសាហី”តិ។ សា បរិយេសន្តី វេស្សវណស្ស ភាគិនេយ្យំ បុណ្ណកំ នាម យក្ខំ ទិស្វា តំ អត្តនិ បដិពទ្ធចិត្តំ ញត្វា បិតុ សន្តិកំ នេសិ។ អថ តំ សោ “វិធុរបណ្ឌិតស្ស ហទយមំសំ អាហរិតុំ សក្កោន្តោ ធីតរំ លភិស្សសី”តិ អាហ។ បុណ្ណកោ វេបុល្លបព្ពតតោ ចក្កវត្តិបរិភោគំ មណិរតនំ អាហរិត្វា តុម្ហេហិ សទ្ធិំ ជូតំ កីឡិត្វា មំ ជិនិត្វា លភិ។ អហញ្ច មម និវេសនេ តីហំ វសាបេត្វា មហន្តំ សក្ការំ អកាសិ។ សោបិ មំ អស្សវាលធិំ គាហាបេត្វា ហិមវន្តេ រុក្ខេសុ ច បព្ពតេសុ ច បោថេត្វា មារេតុំ អសក្កោន្តោ សត្តមេ វាតក្ខន្ធេ វេរម្ភវាតមុខេ ច បក្ខិបិត្វា អនុបុព្ពេន សដ្ឋិយោជនុព្ពេធេ កាឡាគិរិមត្ថកេ ឋបេត្វា សីហវេសាទិវេសេន [illegible] រូបំ កត្វាបិ មារេតុំ អសក្កោន្តោ មយា អត្តនោ មារណការណំ បុដ្ឋោ អាចិក្ខិ។ អថស្សាហំ សាធុនរធម្មេ កថេសិំ។ តំ សុត្វា បសន្នចិត្តោ មំ ឥធ អានេតុកាមោ អហោសិ។

អថាហំ តំ អាទាយ នាគភវនំ គន្ត្វា នាគរញ្ញោ ច វិមលាយ ច ធម្មំ ទេសេសិំ។ តតោ នាគរាជា ច វិមលា ច សព្ពនាគបរិសា ច បសីទិំសុ។ នាគរាជា តត្ថ មយា ឆាហំ វុត្ថកាលេ ធីតរំ បុណ្ណកស្ស អទាសិ។ សោ តំ លភិត្វា បសន្នចិត្តោ ហុត្វា មំ មណិរតនេន បូជេត្វា នាគរាជេន អាណត្តោ មនោមយសិន្ធវំ អារោបេត្វា សយំ មជ្ឈិមាសនេ និសីទិត្វា ធីតរំ បច្ឆិមាសនេ និសីទាបេត្វា មំ បុរិមាសនេ និសីទាបេត្វា ឥធាគន្ត្វា បរិសមជ្ឈំ ឱតារេត្វា ធីតរំ អាទាយ អត្តនោ ភវនមេវ គតោ។ ឯវំ, មហារាជ, សោ បុណ្ណកោ តស្សា សុមជ្ឈាយ បិយាយ ហេតុ បតារយិត្ថ មរណាយ មយ្ហំ អថេវ មំ និស្សាយ សោ ចេវ ភរិយាយ សមង្គីភូតោ, មម ធម្មកថំ សុត្វា បសន្នេន នាគរាជេន អហញ្ច អនុញ្ញាតោ, តស្ស បុណ្ណកស្ស សន្តិកា អហំ សព្ពកាមទទោ ចក្កវត្តិបរិភោគមណិ ច លទ្ធោ, [illegible], [illegible], ឥមំ មណិំ រញ្ញោ រតនំ អទាសិ។

តតោ រាជា បច្ចូសកាលេ អត្តនា ទិដ្ឋសុបិនំ នគរវាសីនំ កថេន្តោ “ភោន្តោ, នគរវាសិនោ អជ្ជ មយា ទិដ្ឋសុបិនំ សុណាថា”តិ វត្វា អាហ –

១៩៣៥។

“រុក្ខោ ហិ មយ្ហំ បទ្វារេ សុជាតោ, បញ្ញាក្ខន្ធោ សីលមយស្ស សាខា;

អត្ថេ ច ធម្មេ ច ឋិតោ និបាកោ, គវប្ផលោ ហត្ថិគវស្សឆន្នោ។

១៩៣៦។

“នច្ចគីតតុរិយាភិនាទិតេ, ឧច្ឆិជ្ជ សេនំ បុរិសោ អហាសិ;

សោ នោ អយំ អាគតោ សន្តិកេហំ, រុក្ខស្សិមស្សាបចិតិំ ករោថ។

᪑᪙᪓᪗᪨

“ᨿᩮ ᨠᩮᨧᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᨾ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ, ᩈᩮᨠ᩠ᨡ ᨧ ᨲᩮ ᨸᩥᨭᨠᩮᩈ᩠ᩅᨲ᩠ᨳ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ;

ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩏᨸᩣᩈᨶᩣᨶᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᩉᩣᨶᩣᨣᩮ ᨠᨲᩮᩣᩁᩪ᪨

᪑᪙᪓᪘᪨

“ᨿᩮ ᨠᩮᨧᩥ ᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᨾᨾ ᩋᨭ᩠ᨮᩥ ᩁᩪᨷ, ᩈᩮᨠ᩠ᨡ ᨧ ᨲᩮ ᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᨾᩉᩣᨶᩣᨣᨲ᩠ᨳ;

ᨿᩮᩅᩮᨧ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᩩᩈᩣ ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᩅᨶᩮ ᨾᩮᨲᩮ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩮᩁᩮ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᩩᩈᩣ᪨

᪑᪙᪓᪙᪨

“ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩈᩥᩁᩥ ᨾᩣᨶᨾᩥᨾᩴ ᨠᩮᩁᩮᩣᨲ᩠ᨳ, ᨾᩴᩈᩮᩣᨴᨶᩴ ᩅᩣᩉᩩᩊᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᨿᨲ᩠ᨳ;

ᩋᨾᩮᨧ᩠ᨧᨸᩥ ᨾᩮᨧ᩠ᨧᩁᩉᩣ ᨸᩥᨧᨲ᩠ᨳ, ᨸᩩᨱ᩠ᨱᩣᩉᩥ ᨧᩣᩃᩦᩉᩥ ᨸᩃᩥᩔᩩᨲᩣᩉᩥ᪨

᪑᪙᪔᪐᪨

“ᨾᩉᩣᨸᨳᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧ ᩈᨾᨧ᩠ᨨᨿᨲ᩠ᨳ, ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩩ ᩁᨠ᩠ᨡᩣ ᨧᩥᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩪᨷ;

ᨿᩮᨶᩣᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩣ ᨶ ᨧᩥᩁᩮᩉᩥᩈᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᩉᩣᨶᩣᨣᩮ ᨠᨲᩮᩣᩁᩪ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩦᩃᨾᨿᩔ ᨶᩣᨣᩣᨲᩥ ᩑᨲᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔ ᩈᩦᩃᨾᨿᩣ ᨶᩣᨣᩣ᪨ ᩋᨲᩮ᩠ᨳ ᨧ ᩈᩮᨶᩩᨩᩣᨲᩥ ᨧᨶ᩠ᨴᨾᩩᨫᩣ ᨶᨠᩣᩁᩮᨧ ᨧ᪨ ᩅᩮᨲᩣ ᨲᩥᨸᩥᨭᨠᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣ

ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨾᨿᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨸᨭᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨠᨧᨷᩩᩁᩮᩃᩥᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩥᨠᩮᩣᨠᩣᩁᨶᩮᨧᩃᩥ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠᨧᩣᩔᩩᩃᩮᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠᨧᩣᨶᩮᩈ᩠ᩅᩉᩥ ᨶᨬ᩠ᨧᩣᩁᩮᨠ᩠ᨡᩣ᪨

ᨲᨧ᩠ᨨᩥᨲᨲᩩᩁᩥᨿᩣᨽᩥᨲᩣᨴᩥᨲᩮᨲᩥ ᩋᨳ ᨲᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩮᩁᩣᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᨶ ᨲᩔ᩠ᨾᩥᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩅᩮᨲᩉᩥ ᨲᨧ᩠ᨨᩣᨿᩦᩉᩥ ᩋᨽᩥᨲᩣᨴᩥᨲᩮ᪨ ᩏᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨸᩩᩁᩥᩈᩣ

ᩋᩉᩣᩈᩦᨲᩥ ᩅᩮᨠᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨸᩩᩁᩥᩈᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩏᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩴ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᩃᩥᩅᩮᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩉᩣᩈᩥ ᨠᩮᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᨲᩣ᪨ ᨸᩩᨶ ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ

អាកន្តា អយ្យាកំ និទេយសក្ខារវេយច ជិតោ។ វេសា វេតា អយំ ទុក្ខសមិវេសា បណ្ឌិតោ សត្តិវេកាជំ អាកវេតា។ ឋុកាតិ សវេដ្ឋច ឥទេយ្យទុក្ខស្ស ឋុយស្ស អបចិតិ កវេទាឆ, យហាសក្ការំ បចវេត្តឆ។

យយ បច្ចវេយតាតិ អយុទា, អយច្ចា វេយ វេកាចិ យំ តិស្សាយ លវេឌ្ឌត យវេសត ចិត្តា ពុដ្ឋចិត្តា, វេព សវេដ្ឋ អត្តវេតា ចិត្តំ បរិពុកវេទាត្ថ។ ពិដ្ឋានិតិ ពហលិតិ យហត្តាតិ។ ដ្ឋបិយតានីតិ បណ្ណាកាវេទ។ វេយ វេកាចីតិ អត្តយវេសា កិច្ចអតត្តាយ ពវេឌ្ឌ យិកបក្ខិវេតា ដ្ឋបិកាយ។ យុច្ចាវេទតិ យុច្ចាត្ថ។ ដ្ឋតញ្ញលិ យាសយិយំ កវេទាត្ថតិ ឋុយំ យាសំ កសតតក្កលិតិ ដ្ឋស្សាវេបត្វា ឲកយវេត្ត ជវេបត្វា តកវេទ វេកទិ ចវេទាវេបត្វា សវេដ្ឋច យតុស្សា យហាលាំ កវេទាត្ថ។ កក្ខយត្តតិ កុញ្ញាត្ថ។ អយច្ចបិតិ ឲត្ត អ-កាវេទា និបាតយត្តំ, យច្ចបិ បុទិសា យច្ចទហា អត្តវេតា អត្តវេតា អាបតិដ្ឋាវេតសុ តិសិត្វា បិចត្តតិ អវេត្តា។ បុណ្ណាហិ ឆាលិហីតិ បុវេណ្ណហិ ឆាវេលហិ។ បលិស្សុតាហីតិ អតិបុណ្ណត្តា បគ្ឃរយាវេតហិ។ យហាបចំ តិច្ច សយច្ចាយត្តតិ អវេត្តាតកវេទ អលក្កតយហាបចំ ទាឌយក្កំ តិស្សាយ ជិតា វេចសិយា តិច្ចកាលំ កិវេលសចវេសត កិវេលសត្តិកំ ឌតំ អចត្យាយត្តតិ អវេត្តា។ ពិដ្ឋាត្តិ កាឡហំ។ យឆាតិ យឆា ទក្ខស្ស សុសំចិហិតត្តា ដ្ឋតញ្ញលិ ហុត្វា ទុក្ខស្សិយស្ស អបចិតិ កវេទាត្តា អញ្ញាយញ្ញា ត ចិវេហជវេយឃ្យំ, ឲចំ ទក្ខ សំចិជហត្តតិ អវេត្តា។

ឲចំ ទញ្ញា ចុវេត្ត –

១៩៥៦។

“ឆ្អូវេទាឆា ច កុយាទា ច, វេចសិយាតា ច ព្រាហ្មណា;

ពហុំ អន្នញ្ញា បិតញ្ញា, បណ្ឌិតស្សាតិហាវេទយុំ។

១៩៥៧។

“ហត្ថាវេទាហា អតីកដ្ឋា, ទថិកា បត្តិកាវេកា;

ពហុំ អន្នញ្ញា បិតញ្ញា, បណ្ឌិតស្សាតិហាវេទយុំ។

១៩៥៨។

“សយាកតា ឌាតបឆា, វេតកយា ច សយាកតា;

ពាហុំ អត្ថញ្ញា បរិតញ្ញា, បណ្ឌិតស្សាភិហារយុំ

១៩៦៖

“ពាហុជនោ បសន្នោសិ, ទិស្វា បណ្ឌិតយាករេ;

បណ្ឌិតយិ អនុប្បន្នេ, ទេលុកេក្លបិ បចត្តចា”តិ៖

តត្ថ អភិហារយុត្តិ ឲចំ រញ្ញោ អាលត្តា យហាលាំ បជិឃារចេត្វា សន្ទេ្ធ សទេត្ត ពាត្ថតា ខេយារចត្វា ឲខេត សន្ទេ្ធ ឱ្ដរទាឆាឌខេយា

តាតប្បោកាទំ បណ្ណាកាទំ សឌ្ឌិត្វា ខេតត សទ្ធិ អត្ថញ្ញា បរិតញ្ញា បណ្ឌិតស្ស ខេបខេសស្ស៖ បណ្ឌិតយាករេតតិ បណ្ឌិខេត អាករេត តំ បណ្ឌិតំ ទិស្វា

ពាហុជនោ បសន្នោ អខេហាសិ៖

លខេណា យារេសត ឱ្ដសាតំ អកយាសិ៖ តខេតា យហាសខេត្តា ញុទ្ធកិច្ចំ សារខេឆត្តា ចិឃ យហាជតស្ស ឆយុំ ខេឌខេសខេត្តា រាជាតញ្ញា អនុសារខេត្តា

ដាតាឌិតិ បុញ្ញាតិ កត្វា ឃាចតាឃុកំ ឌត្វា អាឃុបរិខេឃារារេត សក្កបរាឃខេណា អខេហាសិ៖ រាជាតំ អាជិ កត្វា សន្ទេ្ធបិ តកទចាសិខេតា

បណ្ឌិតខេស្សាចារេដ ឌត្វា ដាតាឌិតិ បុញ្ញាតិ កត្វា អាឃុបរិខេឃារារេត សក្កបុទំ បុទឃិស្ស៖

សត្វា ព្ទយំ ឆយុខេឌសតំ អាហរិត្វា “ត, កិក្ខេច, ព្ទខាទេតច, បុខេទ្ធបិ តឆាករេតា បញ្ញាសយ្បខេន្តា ស្ថបិឃកុសខេលិខេឃចា”តិ ចត្វា ជាតកំ

សខេយាឆារេតសិ – “តខា បណ្ឌិតស្ស យាតាបិតខេរា យហារាជកុលតិ អខេហស្យុំ, ខេជដ្ឋកទិឃា រាហុលយាតា, ខេជដ្ឋបុខេត្តា រាហុខេលា, ចិយលា

ស្ថប្បលចណ្ណា, ចទុលតាករាជា សារិបុខេត្តា, សុបណ្ណរាជា ខេយាក្កល្លារេតា, សខេក្កា អនុរុទ្ធោ, ឆតញ្ញាឃខេកាខេញរាជា អាតខេន្ត, បុណ្ណខេកា

លខេន្តា, បរិសា ញុទ្ធបរិសា, ចិឆុរបណ្ឌិខេតា បត អហខេយច សយុាសញ្ញុទ្ធោ អខេហាសិ”ត្តិ៖

ចិឆុរជាតកចណ្ណតា តចយា៖

[៦៨លិ] ១០៖ ខេចស្សត្តរជាតកចណ្ណតា

ដសចរកឆាចណ្ណតា

ឋុស្សតិចរចណ្ណារេកតិ ព្ទឌំ សត្វា កបិលចត្ថុំ ស្ថបតិស្សាឃ តិខេ(ោឆារាខេយ ចិហរខេន្តា ខេបក្ខរចស្សំ អារព្ព កខេឆសិ៖ ឃខា ហិ សត្វា

បចត្តិតចទរឆមុចទក្កា អត្ថក្កទយត ទាឌកហំ កត្តា តត្ថ ទេហយត្ត ចិតិតាទយត្វា ក្ខាឃិទត្ថទទត យក្កទគសទពត ចិសតិសហស្សលិលាសចបរិចុទតា បជយកយទតត ពបិលចត្ថុ អកយាសិ, តគា សក្យទាឌាទតា “យឃំ អយ្យាកំ ខាតិទសដ្ថំ បស្សិស្សាយា”តិ សត្ថិបតិត្វា កកចទតា ចសតដ្ឋាតំ ចិយំសយាតា “តិទ្រោឆសក្កស្សាទាទយា ទយលឹទឃា”តិ សល្លទក្ខត្វា តត្ថ សត្ថា បជិឌក្កតចិឆិ ពត្វា

កត្តបុបង្សាឌិហត្វា បត្ថក្កយតំ ពទទាត្តា សត្ថាលក្ការបៀជិយល្ហិទត គហទគហទទ តាកទគាទទព ច តាកទគាទិកាទឃា ច បជយំ បហិហិស្សុ, តទតា ទាឌក្យាទទ ច ទាឌក្យាទិកាទឃា ច៉ ទតសំ អត្តទា សាយំ កត្តបុបង្សាឌិហិ សត្វាទំ ប្វទឌត្វា កកចត្តិ កទហត្វា

តិទ្រោឆាទាយទយច អកយិស្សុ៉ តត្ថ កកចា ចិសតិសហស្សលិលាសចបរិចុទតា បត្ថាត្តចទត្ថុស្ខាសទត តិសិជិ៉ តគា ហិ សាកិយា យាតឌាតិកា យាតត្តុស្ខា៉ ទត “អយំ សិត្តត្តក្យាទទា អទយត្តិ គហទតទទា, អយ្យាកំ ពតិទដ្ឋា កាកិទតទយ្សា បុទត្តា តត្តា”តិ ចិទត្តត្វា គហទគហទទ ទាឌក្យាទទ ច ទាឌក្យាទិកាទឃា ច អាហំសុ “ត្យទយ្យកកចត្តិ ចត្តឆ, យឃំ ត្យយ្យាកំ បិដ្ឋិទតា តិសិជិស្សាយា”តិ៉

ទតសុ ឲចំ អចត្តិត្វា តិសិទត្តសុ កកចា ទតសំ អត្ថាសឃំ ឌូទលិទពត្វា “ត យំ ខាតទឃា ចត្តត្តិ, ហត្ថ ត្ថគាទតច ចត្តាទបស្សាយឹ”តិ អកិត្ថាបាទគកំ ចត្យុត្ថាតំ សយាបត្ថិត្វា តទតា ចុដ្ឋាឃ អាកាសំ អត្ថក្កត្វា ទតសំ សឹទស បាទបំសុំ ឌូកិទយាទតា ចិឃ កល្ហត្យទក្កមុទល ឃយកបាជិហាទិឃសគិសំ បាជិហាទិឃំ អកាសិ៉ ទាឌា សុទត្ថាគទតា តំ អត្ថទិឃំ ជិស្វា អាហ “កទត្ត, ត្យយ្យាកំ ឌាតគិចទស កាឡអទគចលស្ស ចត្តតត្ថុ ក្ខបតឹតាតំ ទចា បាទគ បទិចត្តិត្វា (ទាហុលស្ស យត្ថទព ជិទត ជិស្វា អហំ ត្យយ្យាកំ បាទគ ចត្តិំ, អយំ ទម បជយចត្តតា៉ បុតបិ ចបៀយក្កលគិចទស ឌយ្ឋឆាឃាឃ សិទិសឃទត តិសិត្តាតំ ទចា ឌយ្ឋឆាឃាឃ អបទិចត្តតំ ជិស្វាបិ អហំ ត្យយ្យាកំ បាទគ ចត្តិំ, អយំ ទម ត្យុតិឃចត្តតា៉ ត្ថគាតិ ត្ថយំ អជិដ្ឋបុត្ថំ បាជិហាទិឃំ ជិស្វាបិ ត្យយ្យាកំ បាទគ ចត្តាយិ, អយំ ទម តតិឃចត្តតា”តិ៉ ទត្ថា បត ចត្តិទត អចត្តិត្វា ឋាត្យុំ សយទត្ថា តាយ ឲកសាកិទឃាបិ តាទហាសិ, សទត្តា ចត្តិំសុទឃច៉

ត្ថតិ កកចា ខាតទឃា ចត្តាទបត្វា អាកាសទតា ឌូតទិត្វា បត្ថាត្តចទត្ថុស្ខាសទត តិសិជិ៉ តិសិទត្ត ច កកចតិ សិលាបទត្តា ខាតិសយាកទយា អទហាសិ, សទត្តា ឲកក្កចិត្តា ហុត្វា តិសិជិំសុ៉ តទតា យហាទយទឈា ក្ខដ្ឋហិត្វា ទបាក្ខទចស្សំ ចស្សិ, តមុត្ថចណ្ហិ ក្ខគកំ ទហដ្ឋា ចិទចត្តិ កត្ថតិ៉ ទឃ ទតទយត្យកាយា, ទត ទតទយត្តិ៉ អទតទយត្យកាយស្ស សទិទទ ឲកជាិត្តុយត្តប្បិ ត បតតិ៉ តំ ជិស្វា សទត្តា អត្ថទិឃត្ថុតចិត្តឌាតា អទហសុំ៉ “អទហា អត្ថទិឃំ អទហា អត្ថុតំ អទហា ត្យុត្ថាតំ យហាត្យុកាចតា, ទឃសំ ខាតិសយាកទយ ឲចទ្វុបំ ទបាក្ខទចស្សំ ចស្សឹ”តិ កិក្ខ ពឆំ សយុដ្ឋាទបសុំ៉ តំ សុត្វា សត្ថា “ត, កិក្ខទច, ត្ថគាទតច, បុទត្តាបិ យយ ខាតិសយាកទយ យហាទយទឈា ទបាក្ខទចស្សំ ចស្សិទឃចា”តិ ចត្វា ទតហិ ឃាចិទតា អតីតំ អាហទិ៉

អតីទត សិចិទទដ្ឋ ទឌត្យុត្តទតកទទ សិចិយហាទាឌា តាយ ទដ្ឋំ ពាទទទត្តា សត្ថាឃំ តាយ បុត្តំ បជិលកិ៉ ទសា តស្ស ចឃបៀត្តស្ស យត្តទាឌឌឹតទំ ឋុស្សតិ តាយ ទាឌពត្ថំ អាទតត្វា ទដ្ឋំ តិឃ្យាទគត្វា ឋុស្សតិំ អក្កយទហសិ អកាសិ៉ តស្សា អឃំ បុត្តទឃាទកា – ត្ថទតា ឲកតចុតិកទប ចិបស្សឹ តាយ សត្វា ទលិទព ក្ខគបាជិ៉ តស្ថិំ ខាត្តុយតិតកទំ តិស្សាឃ ទលទយ យិកគាទឃ ចិហទទត្ត ឲទកា ទាឌា ទទត្ថា ខាត្តុយស្ស អតទល្អូត ចត្តតសាទទត សត្ថិ សតសហស្សឈ្លិកំ សុចណ្ហយាលំ ទបទសសិ៉ ទទត្ថា បត ទត្វ ឌឹតទទា អទហសុំ៉ ទសា តំ បណ្ហាកាទំ តាសំ គាត្យកាទយា ហុត្វា ចត្តតសាទំ ទឌដ្ឋិកាឃ អគាសិ, សុចណ្ហយាលំ ពតិដ្ឋាឃ អគាសិ៉ តា ក្ខទកាបិ “ត យឃំ ត្ថយំ អត្តទតា សទិទទ បិឡអត្ថិស្សាយ, សត្វាទទយច

ປຸເຣສ຺ສາຍາ"ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ອາຫ "ຕາຕ, ຈກ຺ກສາເຣກ ຈ ສຸວຳຍາລິຍ ຈ ຄສຫລໍ ປຸເຣສ຺ສາຍາ"ຕິ. ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ "ສາທູ"ຕິ

ສປ຺ປະຕິຈ຺ຈິ. ເຊດ຺ຖິກາ ສຸວຸຍຈກ຺ກຣຸນ຺ນໍ ການາເຣຕ຺ວາ ສຸວຳສຍກ຺ກໍ ປຸເຣຕ຺ວາ ກຳຍາເປສິ. ກນິຕ຺ຖກິຕິ ປນ ສຸວຳຍາລໍ ຖເຣຈ຺ຄຍາລໍ ການາເປຕ຺ວາ

ສຸວຳສຍເຣກ຺ກ ກຳຍາເປສິ. ຕາ ຖເກາປິ ຍິກຄາຍຈິທາເນ ກຕ຺ວາ ເຊດ຺ຖິກາ ຈກ຺ກຣຸນ຺ເນ ຄສຫລສ຺ສ ສຸວຳຈຳ ສທິເສ ປຸເຣຕ຺ວາ

ເສສຣຸນ຺ນານິ ກດ຺ຄກຸຊໍ ຊິຍິທິຕ຺ວາ "ກເຣ຺ຕ, ອຕາກເຕ ຕຸຍຳນິສສ຺ສ ສາຍຸສ຺ສ ຍາຕາ ກເຣຍ຺ຍ"ຕ຺ຕິ ປຕ຺ຖເນ ອກາສິ. ກນິຕ຺ຖກິຕິປິ ຕເຊາກຕສ຺ສ

ສຸວຳຈໍ ສທິເສ ສຸວຳຍາລິຍ ກເຕນ ຖເຣຈ຺ຄເຣນ ປຸເຣຕ຺ວາ "ກເຣ຺ຕ, ຍາຈ ອເຣຫຕ຺ຕປ຺ປຕ຺ຕິ, ຕາຈ ສຸຄເຕ ປຍາເຄນ ຍຍ ສທິສາ ຍາ ຈິກຕໍ

ເຫາຕູ"ຕິ ປຕ຺ຖເນ ອກາສິ. ສຕ຺ຖາປິ ຕາສໍ ອນຸເຍາເຄນ ອກາສິ.

ຕາ ຖເກາປິ ຍາຈຕາຍຸກໍ ຄຕ຺ວາ ເຄຈເລາເກ ນິພ຺ພຕ຺ຕິສຸ. ຕາສຸ ເຊດ຺ຖກິຕິ ເຄຈເລາກເຕາ ຍນຸສ຺ສເລາກໍ, ຍນຸສ຺ສເລາກເຕາ ເຄຈເລາກໍ

ສໍສຣນ຺ຕີ ໂອກຸຈ຺ຈຕິກປ຺ປາຈສາເຣ ອຍາຕ຺ຕໍ ພຸທ຺ທຸປ຺ປາທກາເລ ພຸທ຺ທຍາຕາ ຍທາຍາຍາເຄຈີ ຫາຍ ອເຫາສິ. ກນິຕ຺ຖກິຕິປິ ຕເຄຈ ສໍສຣນ຺ຕີ

ກສ຺ສປຄສພລສ຺ສ ກາເລ ກິກິສ຺ສ ຣເຍ຺ຍາ ຊີຕາ ຫຸຕ຺ວາ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ສາ ຈິຕ຺ຕກຍ຺ຍກຕາຍ ຈິຍ ຖເຣຈ຺ຄຍາລິຍ ອລກ຺ກເຕາ ຖເຣເຣ ຊາຕຕ຺ວາ

ຖເຣຈ຺ຄາ ຫາຍ ກຸຍາຣິກາ ຫຸຕ຺ວາ ເສາທ຺ທອສຈສ຺ສິກກາເລ ສຕ຺ຖ ກຕ຺ຕາສຸເຍາເຄຍ ສຸຕ຺ວາ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິດ຺ຖາຍ ອປເຣກາເຄ ກຕ຺ຕາສຸເຍາເຄຍ

ສຸກາເຕ຺ຕເຕຈ ປິຕຣາ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜລໍ ປຕ຺ຕາຊິຈເສເຍຈ ອເຣຫຕ຺ຕໍ ປຕ຺ວາ ປພ຺ພາຊິຕ຺ວາ ປຣິນິພ຺ພາຍິ. ກິກິຣາຊາປິ ອດ຺ຖາ ສຕ຺ຕ ຊີຕເຣາ ລກິ. ຕາສໍ

ຫາຍານິ –

"ສຍນີ ສຍນຄຸຕ຺ຕາ ຈ, ກິກ຺ຂຸນີ ກິກ຺ຂຸຄາຍິກາ;

ຄຍ຺ຍາ ເຈຈ ສຸຄຍ຺ຍາ ຈ, ສຄ຺ຄຄາສີ ຈ ສຕ຺ຕຍີ"ຕິ.

ຕາ ສຸປຍ຺ຍາ ພຸທ຺ທປ຺ປາເຄ –

"ເຂຍາ ຖປ຺ປລວຳ຺ຍາ ຈ, ປຕາຈາຣາ ຈ ເຄາຕຍີ;

ຄຍ຺ຊິນ຺ນາ ຍທາຍາຍາ, ຈິສາຂາ ຈາປິ ສຕ຺ຕຍີ"ຕິ.

ຕາສຸ ຂຸສ຺ສຕິ ສຸຄຍ຺ຍາ ຫາຍ ຫຸຕ຺ວາ ຄາຫາຊີຕິ ປຸຍ຺ຍານິ ກຕ຺ວາ ຈິປສ຺ສິສຍ຺ຍາສຸຍ຺ພຸທ຺ທສ຺ສ ກຕາຍ ຈກ຺ກຣຸນ຺ປຸຄາຍ ຜເລຕ

ຣຕ຺ຕຈກ຺ກຣສປຣິປຸຍ຺ຍາສິເຕຕ ຈິຍ ສຣີເຣຕ ຊາຕຕ຺ວາ ຂຸສ຺ສຕີ ຫາຍ ກຸຍາຣິກາ ຫຸຕ຺ວາ ເຄເຈສຸ ຈ ຍນຸສ຺ສຸສຸ ຈ ສໍສຣນ຺ຕີ ອປເຣກາເຄ ສກ຺ກສ຺ສ

ເຄຈຣເຍ຺ຍາ ອຄ຺ຄຍເຫສີ ຫຸຕ຺ວາ ນິຕ຺ຕິຕິ. ອຄສ຺ສາ ຍາຈຕາຍຸກໍ ຄຕ຺ວາ ປຍ຺ຈສຸ ປຸພ຺ພນິຍິຕ຺ເຕສຸ ຖປ຺ປເຕ຺ເຕສຸ ສເກ຺ກາ ເຄຈຣາຊາ ຕສ຺ສາ

ປຣິກ຺ຂີນາຍຸກຕໍ ຍາຕ຺ວາ ຍຫເຕ຺ຕເຕ ຍເສຕ ຕໍ ອາຄາຍ ກຕ຺ຕຄຈຕຸຍ຺ຍາຕໍ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ຕໍ ອລກ຺ກຕສຍເຕປິເຊ ຕິສີຄ຺ຄ ສຍໍ ສຍຕປເສ຺ສ

ຕິສີຄິຕ຺ວາ ໂອຕຄເຈາຈ "ກເຄ຺ຄ ຂຸສ຺ສຕິ, ເຕ ຄສ ຈເຣ ຄຍ຺ຍິ, ເຕ ກຳຍຸສ຺ສູ"ຕິ ຈຄເຕ຺ຕາ ສຸຍ຺ຍປິ ກາຈາສທສ຺ສປຄິຍສ຺ສິເຕ ຍທາເຈສ຺ສຕ຺ຕຣາຊາເຕເກ

បឋមំ កាធយាហ –

១៩៧៍

“ឞុស្សតិ ចរចណ្ណាកេ, ចរស្សុ គឞឆា ចេរ;

បឆញ្ញា ចារុបុត្តក្កិ, ឃំ ឤឃ្យ៉ាយតេឞា បិឃ”ត្តិ៍

៦ចេយឞា យហាចេស្សត្តរឆយុគេឞតា ឆេចេលិគេ បតិដ្ឋាបិតា តាយ ហេតិ៍

ពត្ថ ឞុស្សតីតិ ឋំ តាយតាលបតិ៍ ចរចណ្ណាកេតិ ចរាឃ ចណ្ណាកាឃ ឞយត្ថាកេពេ៍ គឞឆាតិ គឞចិឆេ៍ បឆញ្ញាតិ បឆចិឃំ កេហពេត្តា

កត្វា ចរស្សុ កញ្ញស្សុតិ ចគតិ៍ ចារុបុត្តក្កីតិ ចារុតា បុត្តេក្កេត ចរលក្ខណេត ឞយត្ថាកេពេ៍ ឃំ ឤឃ្យ៉ាយតេឞា បិឃត្តិ ឃំ ឃំ ពច យតឞា បិឃំ, ឋំ ឋំ គឞហិ កោដ្ឋាឞហិ កញ្ញាហីតិ ចគតិ៍

ឞា អត្តនោ ចចតឆយុឋំ អឌាតត្តី បយត្វា ហុត្វា ទុតិឃកាធយាហ –

១៩៧៩

“ឆេចរាឌ តយោ ឤត្ថុ, កឹ បិបំ បកឋំ យឃា;

រយុា ចារេចឞិ យំ ធាតា, ចារេពាច ឆេលឹរុហ”ត្តិ៍

ពត្ថ តយោ ឤត្ថុតិ តយោ ពេ អត្ថុ៍ កឹ បិបត្តិ កឹ យឃា ពច ឞត្តិកេ បិបំ បកពត្តិ បុឆ្ឆតិ៍ ឆេលឹរុហត្តិ រុក្ខ៍

អចស្សា បយត្តកាចំ ញាត្វា ឞត្តោ ឆេ្វ កាធា អកាឞិ –

១៩៨០

“ត ចេច ពេ កឋំ បិបំ, ត ឆ យេ ត្វយឞិ អប្បិឃា;

ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨬ᩠ᨧ ᨲᩮ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᩴ, ᨿᩮᨶ ᨲᩮᩅᩴ ᩅᨴᩣᨾᩉᩴ᪨

᪁᪉᪈᪈᪨

“ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨾᩁᨱᩴ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ, ᩅᩥᨶᩣᨽᩣᩅᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ;

ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᩉᩥ ᨾᩮ ᩑᨲᩮ, ᩅᩁᩮ ᨴᩈ ᨷᩅᩮᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᨶ ᨲᩮᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᨶ ᨲᩮ ᩑᩅᩴ ᩅᨴᩣᨾᩥ᪨ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩅᩥᨶᩣᨽᩣᩅᩮᩣᨲᩥ ᨲᩅ ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩥᨿᩮᩣᨣᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨷᩅᩮᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᨴᨾᩣᨶᩔ᪨

ᩈᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨾᩁᨱᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩁᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩦ ᩋᩣᩉ –

᪁᪉᪈᪉᪨

“ᩅᩁᩴ ᨧᩮ ᨾᩮ ᩋᨴᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠ, ᩈᨻ᩠ᨻᨽᩪᨲᩣᨶᨾᩥᩔᩁ;

ᩈᩥᩅᩥᩁᩣᨩᩔ ᨽᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩔᩴ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩮ᪨

᪁᪉᪉᪀᪨

“ᨶᩦᩃᨶᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩦᩃᨽᨾᩩ, ᨶᩦᩃᨠ᩠ᨡᩦ ᨧ ᨿᨳᩣ ᨾᩥᨣᩦ;

ᨹᩩᩔᨲᩦ ᨶᩣᨾ ᨶᩣᨾᩮᨶ, ᨲᨲ᩠ᨳᨷᩔᩴ ᨷᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᨴ᪨

᪁᪉᪉᪁᪨

“ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᨽᩮᨳ ᩅᩁᨴᩴ, ᨿᩣᨧᨿᩮᩣᨣᩴ ᩋᨾᨧ᩠ᨨᩁᩥᩴ;

បូជិតំ បដិរាជូហិ, កិត្តិមន្តំ យសស្សិនំ។

១៩៩២។

“កង្កុំ មេ ឆាទយន្តិយា, មញ្ញិមង្កំ អភុត្តំ;

កប្បិ អភុត្តទោ អស្ស, ឆាប៉ិច លិខិតំ សមំ។

១៩៩៣។

“ឆភា មេ ភព្យបតេយ្យំ, បលិតា ភ សត្វ ចាសច;

កាមេ រមេ ភ លិមេយ្យឆ, ចញ្ញត្តាបិ បមេយាឆមេ។

១៩៩៤។

“មយ្ហរេកោរក្ខាកិរុមេឆ, ភាទិចរាកណាយុតោ;

ពុខ្ខេចលិបកាកិណ្ណោ, ស្វុតមាគឆចណ្ណិតោ។

១៩៩៥។

“ជិត្រក្កញ្ជុគ្រុឈុសិតោ, សុរាមំសបកោឆភេ;

សិវិរាជស្ស កង្កេត្តា, តត្ថស្សំ មហេសី បិយា”តិ។

តត្ថ សិវិរាជស្សាតិ សា សកលជម្ពុទីបតលេ ខ្ពុលេលិរេកត្តិ អត្តនោ អភុច្ឆចិកំ សិវិរញ្ញោ ភិរេចសភំ ជិង្វា តត្ថ អគ្គមហេសិកាចំ បតេត្វិ ឲចមាហ។ យថា មិគីតិ ឲកចស្សិកា ហិ មិគបោតិកា ភីលតេត្តា ហោតិ, តេតេចមាហ។ តត្ថុបស្សន្តិ តត្ថបិ ឋមិភាច ភាមេភ អស្សំ។ លភេឆាតិ លភេយ្យំ។ ចរេតត្តិ អលង្កតហីសអក្ខិយុកលហតមំសរុឌិរេសតច្ឆត្តបុត្តតាមេរុ យាចិតយាចិតស្ស ចរេកល្អស្ស ភាមកំ។ កប្បិតិ

“យញ្ញិយក្ក”ន្តិ ចុត្តំ ឞទ្ទបតោ ឌេឞ្សតិ៍ លិខិតន្តិ ឃឆា ឈេពោត ឆត្យការេទត ឞប្ញា លិខិតំ ឆត្យ អត្យត្តតបញ្ញ្យតុ្យលិចង្គ ឞបំ ហោតិ, ឧចទ្ទេបិ ឌេឃ ពក្ខិ ភេចឃ្យ៉

តប្បបតេឃ្យន្តិ បតិត្វា លម្ពា ត ភេចឃ្យុំ៉ បលិតា ត ឞត្តុ ចាឞចាតិ ចាឞច ឌេចឞេជ្ជ, បលិតានិបិ ឌេឃ ឞិទស្មិំ ត ឞត្តុ ឃា បណ្ឌាឃិឞុ៉ “បលិតានិ ឞិទោទុហា”តិបិ បាឋោ៉ ចជ្ឈញ្ចាបីតិ កិព្ពិឞការកំ ទាជាបទាធិកំ ចជ្ឈប្បត្តចោទំ អត្តនោ ពលេត ឃោចេតុំ ឞយត្ថា ភេចឃ្យំ៉ ព្ពឃិតា អត្តនោ ព្ពស្សទិឃភាចំ ឥឆ្ឆតិ៍ ក្មតឃាចឆចល្លិតេតិ ភោជតកាលឌិស្ម ឌុតិចឞេត កាលំ អាទោទចន្តោហិ ឞ្មតោហិ ឞេច ឃាចឆចេហិ ច ចល្លិតោ៉ ខិតក្កុឌ្យឧទុឈុឞិតេតិ បដ្ឋក្កិពត្មទិឃឞង្គឞជិតំ ឃតោទឃំ ទជំ ទចន្តោហិ ឞត្តទតតខិខិទេត្តហិ ក្លាទពចាទេដហិ ជ្ជេល្លាឞិតោ៉ ឞុទាឃំឞបតៅឆតេតិ “ខិចឆ, ពាឆឆា”តិ ឞុទាឃំឞេហិ បតៅឆិឃាតជេត ឧចទ្ទេប ឞិខិទាជស្ស តិចេឞតេ តឞ្ស អក្កុឃហេឞី ភេចឃ្យន្តិ ព្ពេឃ ឌឞ ចទេ ពល្ហិ៍

តត្ថ ឞិខិទាជស្ស អក្កុឃហេឞិភាចោ បឋេឃា ចទោ, តីលតេត្តតា ឌុតិឃោ, តីលភឃុកតា តតិឃោ, ផុស្សតីតិ តាឃំ ចតុត្ថោ, បុត្តបដិលាភោ បញ្ចឃោ, អតុត្តតពុច្ឆិតា ឆដ្ឋោ, អលម្ពត្ថតតា ឞត្តឃោ, អបលិតភាចោ អដ្ឋឃោ, ឞុខុឃច្ឆចិភាចោ តចឃោ, ចជ្ឈប្បឃោចតឞយត្ថតា ឌឞឃោ ចទោតិ៍

ឞក្កោ អាហ –

១៩៩៩៉

“ឃេ តេ ឌឞ ចទា ជិន្នា, ឃឃា ឞព្ពង្គឞោភតេ;

ឞិចិទាជស្ស ចិជិតេ, ឞព្ពេ តេ លច្ឆឞិ ចទេ”តិ៍

អចស្សា ឞក្កោ ឌេចទាជា ផុស្សតិឃា ឌឞ ចទេ អឌាឞិ, ឌត្វា ច បត “ភទ្ទេ ផុស្សតិ, តច ឞព្ពេ តេ ឞឃិជ្ឈន្តូ”តិ ចត្វា អតុឃោឌិ៍ តឃត្ថំ បកាឞេត្តោ ឞត្ថា អាហ –

១៩៩លិ៍

“ឥងំ ចត្វាន ឃឈចា, ឌេចទាជា ឞុជម្បតិ;

ផុស្សតិយា វរំ ទត្វា, អនុមោទិត្ថ វាសវោ”តិ។

តត្ថ អនុមោទិត្ថាតិ “វរន្តេ ទេ ទម្មិ វរេ”តិ ឯវំ វរេ ទត្វា បមុទិតោ តុដ្ឋមានសោ អហោសីតិ អត្ថោ។

ទសវរកថា និដ្ឋិតា។

ហិមវន្តវណ្ណនា

ឥតិ សា វរេ គហេត្វា តតោ ចុតា មទ្ទរញ្ញោ អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្វត្តិ។ ជាយមានា ច ចន្ទនចុណ្ណបរិកិណ្ណេន វិយ សរីរេន ជាតា។ តេនស្សា នាមគ្គហណទិវសេ “ផុស្សតី”ត្វេវ នាមំ ករិំសុ។ សា មហន្តេន បរិវារេន វឌ្ឍិត្វា សោឡសវស្សកាលេ ឧត្តមរូបធរា អហោសិ។ អថ នំ សិវិមហារាជា បុត្តស្ស សញ្ជយកុមារស្ស អត្ថាយ អានេត្វា តស្ស ឆត្តំ ឧស្សាបេត្វា សោឡសន្នំ ឥត្ថិសហស្សានំ ជេដ្ឋិកំ កត្វា អគ្គមហេសិដ្ឋានេ ឋបេសិ។ តេន វុត្តំ –

“តតោ ចុតា សា ផុស្សតី, ខត្តិយេ ឧបបជ្ជថ;

ជេតុត្តរម្ហិ នគរេ, សញ្ជយេន សមាគមី”តិ។

សា សញ្ជយស្ស បិយា មនាបា អហោសិ។ អថ នំ សក្កោ អាវជ្ជមានោ “មយា ផុស្សតិយា ទិន្នវរេសុ នវ វរា សមិទ្ធា”តិ ទិស្វា “ឯកោ បន បុត្តវរោ ន តាវ សមិជ្ឈតិ, តម្បិស្សា សមិជ្ឈាបេស្សាមី”តិ ចិន្តេសិ។ តទា មហាសត្តោ តាវតិំសទេវលោកេ វសតិ, អាយុ បនស្ស បរិក្ខីណំ អហោសិ។ តំ ញត្វា សក្កោ តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “មារិស, តយា មនុស្សលោកំ គន្តុំ វដ្ដតិ, តត្ថ សិវិរញ្ញោ អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ បដិសន្ធិំ គណ្ហិតុំ វដ្ដតី”តិ វត្វា តស្ស ចេវ អញ្ញេសញ្ច ចវនធម្មានំ សដ្ឋិសហស្សានំ ទេវបុត្តានំ បដិញ្ញំ គហេត្វា សកដ្ឋានមេវ គតោ។ មហាសត្តោបិ តតោ ចវិត្វា តត្ថុបបន្នោ, សេសទេវបុត្តាបិ សដ្ឋិសហស្សានំ អមច្ចានំ គេហេសុ និព្វត្តិំសុ។ មហាសត្តេ កុច្ឆិគតេ ផុស្សតី ទោហឡិនី ហុត្វា ចតូសុ នគរទ្វារេសុ នគរមជ្ឈេ និវេសនទ្វារេ ចាតិ ឆសុ ឋានេសុ ឆ ទានសាលាយោ ការាបេត្វា ទេវសិកំ ឆ សតសហស្សានិ វិស្សជ្ជេត្វា មហាទានំ ទាតុកាមា អហោសិ។

រាជា តស្សា ទោហឡំ សុត្វា នេមិត្តកេ ព្រាហ្មណេ បក្កោសាបេត្វា បុច្ឆិ។ នេមិត្តកា – “មហារាជ, ទេវិយា កុច្ឆិម្ហិ ទានាភិរតោ សត្តោ ឧប្បន្នោ, ទានេន តិត្តិំ ន ករិស្សតី”តិ វទិំសុ។ តំ សុត្វា រាជា តុដ្ឋមានសោ ហុត្វា ឆ ទានសាលាយោ ការាបេត្វា វុត្តប្បការំ ទានំ បដ្ឋបេសិ។ ពោធិសត្តស្ស បដិសន្ធិគ្គហណកាលតោ បដ្ឋាយ រញ្ញោ អាយស្ស បមាណំ នាម នាហោសិ។ តស្ស បុញ្ញានុភាវេន សកលជម្ពុទីបរាជានោ បណ្ណាការំ បហិណិំសុ។ ទេវីបិ មហន្តេន បរិវារេន គព្ភំ ធារេន្តី ទសមាសេ បរិបុណ្ណេ នគរំ ទដ្ឋុកាមា ហុត្វា រញ្ញោ

អារោចេសិ. រាជា នគរំ ទេវនគរំ វិយ អលង្ការាបេត្វា ទេវិំ រថវរំ អារោបេត្វា នគរំ បទក្ខិណំ ការេសិ. តស្សា វេស្សានំ វីថិយា វេមជ្ឈប្បត្តកាលេ កម្មជវាតា ចលិំសុ. អថ អមច្ចា រញ្ញោ អារោចេសុំ. តំ សុត្វា វេស្សវីថិយំយេវ តស្សា សូតិឃរំ ការាបេត្វា វាសំ គណ្ហាបេសិ. សា តត្ថ បុត្តំ វិជាយិ. តេន វុត្តំ –

“ទស មាសេ ធារយិត្វាន, ករោន្តី បុរំ បទក្ខិណំ;

វេស្សានំ វីថិយា មជ្ឈេ ជនេសិ ផុស្សតី មម”ន្តិ. (ចរិយា. ១.៨៧);

មហាសត្តោ មាតុ កុច្ឆិតោ និក្ខមន្តោយេវ វិសទោ ហុត្វា អក្ខីនិ ឧម្មីលេត្វា និក្ខមិ. និក្ខមន្តោយេវ ច មាតុ ហត្ថំ បសារេត្វា “អម្ម, ទានំ ទស្សាមិ, អត្ថិ កិញ្ចិ តេ ធន”ន្តិ អាហ. អថស្ស មាតា “តាត, យថាជ្ឈាសយេន ទានំ ទេហី”តិ បសារិតហត្ថេ សហស្សត្ថវិកំ ឋបេសិ. មហាសត្តោ ហិ ឧម្មង្គជាតកេ ឥមស្មិំ ជាតកេ បច្ឆិមត្តភាវេតិ តីសុ ឋានេសុ ជាតមត្តោយេវ មាតរា សទ្ធិំ កថេសិ. អថស្ស នាមគ្គហណទិវសេ វេស្សវីថិយំ ជាតត្តា “វេស្សន្តរោ”តិ នាមំ ករិំសុ.

តេន វុត្តំ –

“ន មយ្ហំ មត្តិកំ នាមំ, នបិ បេត្តិកសម្ភវំ;

ជាតោម្ហិ វេស្សវីថិយំ, តស្មា វេស្សន្តរោ អហុ”ន្តិ. (ចរិយា. ១.៨៨);

ជាតទិវសេយេវ បនស្ស ឯកា អាកាសចារិនី ករេណុកា អភិមង្គលសម្មតំ សព្ពសេតំ ហត្ថិបោតកំ អានេត្វា មង្គលហត្ថិដ្ឋានេ ឋបេត្វា បក្កាមិ. តស្ស មហាសត្តំ បច្ចយំ កត្វា ឧប្បន្នត្តា “បច្ចយោ”ត្វេវ នាមំ ករិំសុ. តំ ទិវសមេវ អមច្ចគេហេសុ សដ្ឋិសហស្សកុមារកា ជាយិំសុ. រាជា មហាសត្តស្ស អតិទីឃាទិទោសេ វិវជ្ជេត្វា អលម្ពថនិយោ មធុរខីរាយោ ចតុសដ្ឋិ ធាតិយោ ឧបដ្ឋាបេសិ. តេន សទ្ធិំ ជាតានញ្ច សដ្ឋិទារកសហស្សានំ ឯកេកា ធាតិយោ ឧបដ្ឋាបេសិ. សោ សដ្ឋិសហស្សេហិ ទារកេហិ សទ្ធិំ មហន្តេន បរិវារេន វឌ្ឍតិ. អថស្ស រាជា សតសហស្សគ្ឃនកំ កុមារបិឡន្ធនំ ការាបេសិ. សោ ចតុប្បញ្ចវស្សិកកាលេ តំ ឱមុញ្ចិត្វា ធាតីនំ ទត្វា បុន តាហិ ទីយមានម្បិ ន គណ្ហិ. តា រញ្ញោ អារោចយិំសុ. រាជា តំ សុត្វា “មម បុត្តេន ទិន្នំ ព្រហ្មទេយ្យមេវ ហោតូ”តិ អបរម្បិ ការេសិ. កុមារោ តម្បិ អទាសិយេវ. ឥតិ ទារកកាលេយេវ ធាតីនំ នវ វារេ បិឡន្ធនំ អទាសិ.

អដ្ឋវស្សិកកាលេ បន បាសាទវរគតោ សិរិសយនបិដ្ឋេ និសិន្នោវ ចិន្តេសិ “អហំ ពាហិរកទានមេវ ទេមិ, តំ មំ ន បរិតោសេតិ, អជ្ឈត្តិកទានំ ទាតុកាមោម្ហិ, សចេ មំ កោចិ សីសំ យាចេយ្យ, សីសំ ឆិន្ទិត្វា តស្ស ទទេយ្យំ. សចេបិ មំ កោចិ ហទយំ យាចេយ្យ, ឧរំ ភិន្ទិត្វា

ᩉᨴᨿᩴ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨴᩮᨿ᩠ᨿᩴ. ᩈᨧᩮ ᩋᨠ᩠ᨡᩦᨶᩥ ᨿᩣᨧᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨠ᩠ᨡᩦᨶᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨴᩮᨿ᩠ᨿᩴ. ᩈᨧᩮ ᩈᩁᩦᩁᨾᩴᩈᩴ ᨿᩣᨧᩮᨿ᩠ᨿ, ᩈᨠᩃᩈᩁᩦᩁᨲᩮᩣ ᨾᩴᩈᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨴᩮᨿ᩠ᨿᩴ. ᩈᨧᩮᨸᩥ ᨾᩴ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩁᩩᨵᩥᩁᩴ ᨿᩣᨧᩮᨿ᩠ᨿ, ᩁᩩᨵᩥᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨴᩮᨿ᩠ᨿᩴ. ᩋᨳ ᩅᩣᨸᩥ ᨠᩮᩣᨧᩥ ‘ᨴᩣᩈᩮᩣ ᨾᩮ ᩉᩮᩣᩉᩦ’ᨲᩥ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᨾᩔ ᩈᩣᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᩈᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨴᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ. ᨲᩔᩮᩅᩴ ᩈᨽᩣᩅᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨧᨲᩩᨶᩉᩩᨲᩣᨵᩥᨠᨴ᩠ᩅᩥᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨲᩈᩉᩔᨻᩉᩃᩣ ᩋᨿᩴ ᨾᩉᩣᨸᨳᩅᩦ ᨾᨲ᩠ᨲᩅᩁᩅᩤᩁᨱᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨣᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ ᨠᨾ᩠ᨸᩥ. ᩈᩥᨶᩮᩁᩩᨸᨻ᩠ᨻᨲᩁᩣᨩᩣ ᩈᩩᩈᩮᨴᩥᨲᩅᩮᨲ᩠ᨲᨦ᩠ᨠᩩᩁᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩒᨶᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩮᨲᩩᨲ᩠ᨲᩁᨶᨣᩁᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ. ᨸᨳᩅᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨴᩮᩅᩮᩣ ᨣᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨹᩃᩥᨠᩅᩔᩴ ᩅᩔᩥ, ᩋᨠᩣᩃᩅᩥᨩ᩠ᨩᩩᩃᨲᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩁᩥᩴᩈᩩ, ᩈᩣᨣᩁᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩩᨽᩥ. ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᩁᩣᨩᩣ ᩋᨸ᩠ᨹᩮᩣᨭᩮᩈᩥ, ᨾᩉᩣᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᩈᩣᨵᩩᨠᩣᩁᨾᨴᩣᩈᩥ. ᨸᨳᩅᩥᨲᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨿᩣᩅ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩣ ᩑᨠᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ.

ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᩮᨲᩴ –

“ᨿᨴᩣᩉᩴ ᨴᩣᩁᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨾᩥ, ᨩᩣᨲᩥᨿᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩅᩔᩥᨠᩮᩣ;

ᨲᨴᩣ ᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩ ᨸᩣᩈᩣᨴᩮ, ᨴᩣᨶᩴ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩅᩥᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥᩴ.

“ᩉᨴᨿᩴ ᨴᨴᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩴ, ᨾᩴᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᩁᩩᨵᩥᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᨧ;

ᨴᨴᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨠᩣᨿᩴ ᩈᩣᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨿᨴᩥ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨿᩣᨧᨿᩮ ᨾᨾᩴ.

“ᩈᨽᩣᩅᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᨶ᩠ᨲᩔ, ᩋᨠᨾ᩠ᨸᩥᨲᨾᩈᨱ᩠ᨮᩥᨲᩴ;

ᩋᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨳᩅᩦ, ᩈᩥᨶᩮᩁᩩᩅᨶᩅᨭᩴᩈᨠᩣ”ᨲᩥ. (ᨧᩁᩥᨿᩣ. ᪑.᪗᪘-᪘᪐);

ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣᩊᩈᩅᩔᩥᨠᨠᩣᩃᩮᨿᩮᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩥᨸ᩠ᨸᩮᩈᩩ ᨶᩥᨸ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ. ᩋᨳᩔ ᨸᩥᨲᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨴᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨾᩣᨲᩁᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨴ᩠ᨴᩁᩣᨩᨠᩩᩃᨲᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩᩃᨵᩦᨲᩁᩴ ᨾᨴ᩠ᨴᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᨠᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᩊᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩈᩉᩔᩣᨶᩴ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᩥᨠᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᩉᩮᩈᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩁᨩ᩠ᨩᩮ ᩋᨽᩥᩈᩥᨬ᩠ᨧᩥ. ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨴᩮᩅᩈᩥᨠᩴ ᨨ ᩈᨲᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᩈᩥ. ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᨾᨴ᩠ᨴᩦᨴᩮᩅᩦ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥ. ᨲᩴ ᨠᨬ᩠ᨧᨶᨩᩣᩃᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩮᨶᩔ “ᨩᩣᩃᩦᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ”ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᨶᩣᨾᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ. ᨲᩔ ᨸᨴᩈᩣ ᨣᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ᨵᩦᨲᩁᩴ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥ. ᨲᩴ ᨠᨱ᩠ᩉᩣᨩᩥᨶᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩮᨶᩔᩣ “ᨠᨱ᩠ᩉᩣᨩᩥᨶᩣ”ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᨶᩣᨾᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ. ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩣᩈᩔ ᨨᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩅᩁᨣᨲᩮᩣ ᨨ ᨴᩣᨶᩈᩣᩃᩣᨿᩮᩣ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩥ. ᨲᨴᩣ ᨠᩣᩃᩥᨦ᩠ᨣᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩩᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᩔᩣᨶᩥ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᩴᩈᩩ, ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨨᩣᨲᨽᨿᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥ. ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᨧᩮᩣᩁᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ. ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩥᨠ᩠ᨡᨸᩦᩊᩥᨲᩣ ᨩᩣᨶᨸᨴᩣ ᩁᩣᨩᨦ᩠ᨣᨱᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥᩴᩈᩩ. ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ “ᨠᩥᩴ, ᨲᩣᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨿᩥᩴᩈᩩ. ᩁᩣᨩᩣ “ᩈᩣᨵᩩ, ᨲᩣᨲᩣ, ᨴᩮᩅᩴ ᩅᩔᩣᨸᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᩮ ᩏᨿ᩠ᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᩈᩦᩃᩮᩣ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᩅᩣᩈᩴ

ចសេត្តាបិ ទេចំ ចស្សាសេបតុំ តាសក្កិំ ខេសា តាកទេ សត្តិបិទេពត្វា “អហំ សយាទិត្ថសិលេ សត្តាហំ ខ្ទេបិសចចាសំ ចសេត្តាបិ ទេចំ ចស្សាសេបតុំ តាសក្កិំ, កិំ ត្យ ទេលា កាតព្ពា”ត្តិ បុឆ្ឆិំ សទេច, ទេចច, ទេចំ ចស្សាសេបតុំ ត សក្កោសិ, ទុស ទេតុត្តទេតកទេ សព្ពាឃស្ស ទទេណ្ណា បុទេត្តា ទេចស្សត្តទេទា តាយ ជាតាកិទទេតា ពស្សំ កិទ សព្ពាទេសទេតា យក្កលហត្ថិ អត្ថិ, ពស្ស កពកពដ្ឋាទេត ទេចទេចា ចស្សិំ ព្រាហ្មណោ ទេបទេសត្វា តំ ហត្ថិ ឃាចាទេបតុំ ចដ្ឋតិ, អាណាទេបធាតិំ

ទេសា “សាធ្ទ”តិ សយ្យដិដ្ឋិត្វា ព្រាហ្មណោ សត្តិបិទេពត្វា ទេពស្ស គ្យាលចណ្ណសយ្យទេត្ត អដ្ឋ ឌទេត ចិចិតិត្វា ទេពសំ បទិព្ពាឃំ ធត្វា “កន្ទច, ត្យទេយ្យា ទេចស្សត្តទំ ហត្ថិ ឃាចិត្វា អាទេតធា”តិ ទេបទេសសិំ ព្រាហ្មណា អត្យប្បុទេព្ពាត ទេឌត្យត្តទេតកទំ កត្វា ជាតទេក្ក កត្តំ បទិក្យឌ្ឍិត្វា អត្តទេតា សទិទំ ទទេឌាបទិកិល្លិំ បំស្យយក្កិតំ កត្វា ប្យណ្ណយជិចទេស ទាឌាតំ ហត្ថិ ឃាចិត្យកាយា ហ្យត្វា ទទេណ្ណា ជាតក្កិ អាកយតកាទេល បិទិឌីតធ្វាទំ អកយំស្យំ ទាឌាបិ “ជាតក្កិ ឌ្ពទេលិទេកស្សាមី”តិ បិទេពាច តព្វា តាតក្កទសទេកាឌតំ ក្យឌ្ឍិត្វា អលដ្ឋទិត្វា អលដ្ឋតហត្ថិក្កត្តចទេកទេតា បិទិឌីតធ្វាទំ អកយាសិំ ព្រាហ្មណា តទេត្វាកាសំ អលកិត្វា ឥក្កិលធ្វាទំ កត្វា ខ្ទត្តតបទេធទេស ធត្វា ទទេណ្ណា បិទិឌីតធ្វាទេទ ជាតក្កិ ឌ្ពទេលិទេកត្វា ឥក្កិលធ្វាទាកយតកាទេល ហទេត្វ បសាទេត្វា “ឌឃត្យ កចំ ទេចស្សត្តទេទា”តិ តិក្កត្តំ អាហំស្យំ យហាសទេត្វា ទេត ព្រាហ្មណោ ឌិស្វា ហត្ថិ ទេពសំ ឌិតដ្ឋាតំ ទេបទេសត្វា ហត្ថិក្កទេត្ត តិសិទេត្វា បធយំ កាធយាហ –

១៩៩៤.

“បទ្មហកន្ធតពទេលិយា , បដ្ឋជត្តា ទេឌស្សិទា;

បក្កឃ្យាឌក្កិលាំ ខាហិំ, កិំ យំ ឃាចត្តិ ព្រាហ្មណា”តិំ

ព្រាហ្មណា អាហំស្យ –

១៩៩៥.

“ទេតតំ ទេច ឃាចាយ, សិចិតំ ទដ្ឋចដ្ឋត;

ឥជាហិ បចទំ តាកិ, ព្រាសាឥត្តិ ខ្ទទ្យហច”ត្តិំ

តព្វ ខ្ទទ្យហចត្តិ ខ្ទព្វាហតសយត្តិំ

តំ សុត្វា មហាសត្តោ “អហំ សីសំ អាទិំ កត្វា អជ្ឈត្តិកទានំ ទាតុកាមោស្មិ, ឯតេ បន មំ ពាហិរកទានមេវ យាចន្តិ, បូរេស្សាមិ នេសំ មនោរថ”ន្តិ ចិន្តេត្វា ហត្ថិក្ខន្ធវរគតោ ឥមំ គាថមាហ –

១៩៤០។

“ទទាមិ ន វិកម្បាមិ, យំ មំ យាចន្តិ ព្រាហ្មណា;

បភិន្នំ កុញ្ជរំ ទន្តិំ, ឱបវយ្ហំ គជុត្តម”ន្តិ។

បដិជានិត្វា ច បន –

១៩៤១។

“ហត្ថិក្ខន្ធតោ ឱរុយ្ហ, រាជា ចាគាធិមានសោ;

ព្រាហ្មណានំ អទា ទានំ, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ”តិ។

តត្ថ ឱបវយ្ហន្តិ រាជវាហនំ។ ចាគាធិមានសោតិ ចាគេន អធិកមានសោ រាជា។ ព្រាហ្មណានំ អទា ទានន្តិ សោ វារណស្ស អនលង្កតដ្ឋានំ ឱលោកេត្វា តិក្ខត្តុំ បទក្ខិណំ កត្វា អនលង្កតដ្ឋានំ អទិស្វា កុសុមមិស្សកសុគន្ធោទកបូរិតំ សុវណ្ណភិង្គារំ គហេត្វា “ឯតា ឥធា”តិ វត្វា អលង្កតរជតទាមសទិសំ ហត្ថិសោណ្ឌំ គហេត្វា តេសំ ហត្ថេ ឋបេត្វា ឧទកំ បាតេត្វា អលង្កតវារណំ ព្រាហ្មណានំ អទាសិ។

តស្ស ចតូសុ បាទេសុ អលង្ការា ចត្តារិ សតសហស្សានិ អគ្ឃន្តិ, ឧភោសុ បស្សេសុ អលង្ការា ទ្វេ សតសហស្សានិ, ហេដ្ឋា ឧទរេ កម្ពលំ សតសហស្សំ, បិដ្ឋិយំ មុត្តាជាលំ មណិជាលំ កញ្ចនជាលន្តិ តីណិ ជាលានិ តីណិ សតសហស្សានិ, ឧភោសុ កណ្ណេសុ អលង្ការា ទ្វេ សតសហស្សានិ, បិដ្ឋិយំ អត្ថរណកម្ពលំ សតសហស្សំ, កុម្ភាលង្ការោ សតសហស្សំ, តយោ វដំសកា តីណិ សតសហស្សានិ, កណ្ណចូឡាលង្ការោ ទ្វេ សតសហស្សានិ, ទ្វិន្នំ ទន្តានំ អលង្ការា ទ្វេ សតសហស្សានិ, សោណ្ឌាយ សោវត្ថិកាលង្ការោ សតសហស្សំ, នង្គុដ្ឋាលង្ការោ សតសហស្សំ, អារោហណនិស្សេណិ សតសហស្សំ, ភុញ្ជនកបាតិ សតសហស្សំ, ឋបេត្វា អនគ្ឃំ ភណ្ឌំ កាយារុឡ្ហបសាធនំ ចតុវីសតិ សតសហស្សានិ។ ឯវំ តាវ ឯត្តកំ ធនំ ចតុវីសតិសតសហស្សានិ អគ្ឃតិ។ ឆត្តបិណ្ឌិយំ បន មណិ, ចូឡាមណិ, មុត្តាហារេ មណិ, អង្កុសេ មណិ, ហត្ថិកណ្ឋេ វេឋនមុត្តាហារេ មណិ, ហត្ថិកុម្ភេ មណីតិ ឥមានិ ឆ អនគ្ឃានិ, ហត្ថីបិ អនគ្ឃោយេវាតិ ហត្ថិនា សទ្ធិំ សត្ត អនគ្ឃានីតិ សព្ពានិ តានិ ព្រាហ្មណានំ អទាសិ។ តថា ហត្ថិនោ បរិចារកានិ បញ្ច កុលសតានិ ហត្ថិមេណ្ឌហត្ថិគោបកេហិ សទ្ធិំ អទាសិ។

សហ នាគេនេវស្ស ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ ភូមិកម្បាទយោ អហេសុំ. តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៩៤១.

“តទាសិ យំ ភិំសនកំ, តទាសិ លោមហំសនំ;

ហត្ថិនាគេ បទិន្នម្ហិ, មេទនី សម្បកម្បថ.

១៩៤២.

“តទាសិ យំ ភិំសនកំ, តទាសិ លោមហំសនំ;

ហត្ថិនាគេ បទិន្នម្ហិ, ខុភិត្ថ នគរំ តទា.

១៩៤៣.

“សមាកុលំ បុរំ អាសិ, ឃោសោ ច វិបុលោ មហា;

ហត្ថិនាគេ បទិន្នម្ហិ, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ”តិ.

តត្ថ តទាសីតិ តទា អាសិ. ហត្ថិនាគេតិ ហត្ថិសង្ខាតេ នាគេ. ខុភិត្ថ នគរំ តទាតិ តទា ជេតុត្តរនគរំ សង្ខុភិតំ អហោសិ.

ព្រាហ្មណា កិរ ទក្ខិណទ្វារេ ហត្ថិំ លភិត្វា ហត្ថិបិដ្ឋេ និសីទិត្វា មហាជនបរិវារា នគរមជ្ឈេន បាយិំសុ. មហាជនោ តេ ទិស្វា “អម្ភោ ព្រាហ្មណា, អម្ហាកំ ហត្ថិំ អារុយ្ហ កុតោ វោ ហត្ថី លទ្ធា”តិ អាហ. ព្រាហ្មណា “វេស្សន្តរមហារាជេន នោ ហត្ថី ទិន្នោ, កេ តុម្ហេ”តិ មហាជនំ ហត្ថវិការាទីហិ ឃដ្ដេន្តា នគរមជ្ឈេន គន្ត្វា ឧត្តរទ្វារេន និក្ខមិំសុ. នាគរា ទេវតាវដ្ឋេនន ពោធិសត្តស្ស កុទ្ធា រាជទ្វារេ សន្និបតិត្វា មហន្តំ ឧបក្កោសមកំសុ. តេន វុត្តំ –

“សមាកុលំ បុរំ អាសិ, ឃោសោ ច វិបុលោ មហា;

ᬳᬢ᭄ᬣᬶᬦᬵᬕᬾ ᬧᬤᬶᬦ᭄ᬦᬫ᭄ᬳᬶ, ᬲᬶᬯᬷᬦᬂ ᬭᬝ᭄ᬞᬯᬟ᭄ᬠᬦᬾ.

“ᬅᬣᬾᬢ᭄ᬣ ᬯᬢ᭄ᬢᬢᬶ ᬲᬤ᭄ᬤᭀ, ᬢᬸᬫᬸᬮᭀ ᬪᬾᬭᬯᭀ ᬫᬳᬵ;

ᬳᬢ᭄ᬣᬶᬦᬵᬕᬾ ᬧᬤᬶᬦ᭄ᬦᬫ᭄ᬳᬶ, ᬔᬸᬪᬶᬢ᭄ᬣ ᬦᬕᬭᬂ ᬢᬤᬵ.

“ᬅᬣᬾᬢ᭄ᬣ ᬯᬢ᭄ᬢᬢᬶ ᬲᬤ᭄ᬤᭀ, ᬢᬸᬫᬸᬮᭀ ᬪᬾᬭᬯᭀ ᬫᬳᬵ;

ᬳᬢ᭄ᬣᬶᬦᬵᬕᬾ ᬧᬤᬶᬦ᭄ᬦᬫ᭄ᬳᬶ, ᬲᬶᬯᬷᬦᬂ ᬭᬝ᭄ᬞᬯᬟ᭄ᬠᬦᬾ”ᬢᬶ.

ᬢᬢ᭄ᬣ ᬖᭀᬲᭀᬢᬶ ᬉᬧᬓ᭄ᬓᭀᬲᬦᬲᬤ᭄ᬤᭀ ᬧᬢ᭄ᬣᬝᬢ᭄ᬢᬵ ᬯᬶᬧᬸᬮᭀ, ᬉᬘ᭄ᬘᬢ᭄ᬢᬵ ᬫᬳᬵ. ᬲᬶᬯᬷᬦᬂ ᬭᬝ᭄ᬞᬯᬟ᭄ᬠᬦᬾᬢᬶ ᬲᬶᬯᬶᬭᬝ᭄ᬞᬲ᭄ᬲ ᬯᬸᬟ᭄ᬠᬶᬓᬭᬾ.

ᬅᬣᬲ᭄ᬲ ᬤᬵᬦᬾᬦ ᬲᬗ᭄ᬓᬶᬢᬘᬶᬢ᭄ᬢᬵ ᬳᬸᬢ᭄ᬯᬵ ᬦᬵᬕᬭᬯᬵᬲᬶᬦᭀ ᬭᬜ᭄ᬜᭀ ᬆᬭᭀᬘᬾᬲᬸᬂ. ᬢᬾᬦ ᬯᬸᬢ᭄ᬢᬂ –

᭑᭘᭙᭗.

“ᬉᬕ᭄ᬕᬵ ᬘ ᬭᬵᬚᬧᬸᬢ᭄ᬢᬵ ᬘ, ᬯᬾᬲᬶᬬᬵᬦᬵ ᬘ ᬩ᭄ᬭᬵᬳ᭄ᬫᬡᬵ;

ᬳᬢ᭄ᬣᬵᬭᭀᬳᬵ ᬅᬦᬷᬓᬝ᭄ᬞᬵ, ᬭᬣᬶᬓᬵ ᬧᬢ᭄ᬢᬶᬓᬵᬭᬓᬵ.

᭑᭘᭙᭘.

“ᬓᬾᬯᬮᭀ ᬘᬵᬧᬶ ᬦᬶᬕᬫᭀ, ᬲᬶᬯᬬᭀ ᬘ ᬲᬫᬵᬕᬢᬵ;

ᬤᬶᬲ᭄ᬯᬵ ᬦᬵᬕᬂ ᬦᬷᬬᬫᬵᬦᬂ, ᬢᬾ ᬭᬜ᭄ᬜᭀ ᬧᬝᬶᬯᬾᬤᬬᬸᬂ.

᭑᭘᭙᭙.

“ᬯᬶᬥᬫᬂ ᬤᬾᬯ ᬢᬾ ᬭᬝ᭄ᬞᬂ, ᬧᬸᬢ᭄ᬢᭀ ᬯᬾᬲ᭄ᬲᬦ᭄ᬢᬭᭀ ᬢᬯ;

៣ចំ ខេតា ហត្ថិំ ឥន្ទា, តាហំ ទដ្ឋ ឃ្យ បុឌិតំ៍

១៩លិប់

“៣ចំ ខេតា ក្យញ្ញាទំ ឥន្ទា, ច្រាឃាឥត្ថិ ក្តួទ្បហចំ;

ខេលត្តញ្ញាំ ឃញ្ញាឃុដ្ឋាតំ, ឃញ្ញាខេឃតំ ៣ទុត្តយំ៍

១៩លិដ់

“បណ្ហាកប្ពាលឃញ្ញាត្អំ, បកិត្អំ ឃត្យុយដ្ឋតំ;

ឥត្តិំ ឃចាលពឹឌតិំ, ខេឃតំ ខេកាលិឃឃាឌិឃំ៍

១៩ប័០

“ឃខេឃតដ្ឋត្តិំ ទិឃាបិខេឈ្យំ, ឃាឆញ្ញាតំ ឃហត្ថិបំ;

អក្កឃាតំ ទាឌចាហិ, ច្រាហូលាតំ អឥា ៣ឌ”ត្តិ៍

តត្ថ ក្កាតិ ក្កុតា បញ្ញាតា៍ តិកខេយាតិ ខេតកាយក្យុទ្យុក្តិ៣ឌខេតា៍ ចិឈយំ ខេឥច ខេត ទដ្ឋត្តិ ខេឥច, តច ទដ្ឋំ ចិឈយំ៍ ៣ចំ ខេតា ហត្ថិំ ឥន្ទាតិ ខេ៣ត ៣ាទខេលាត អយ្យាតំ ហត្ថិំ អកិយក្កលឃយូតំ ៣ាលិក្កទដ្ឋចាឃឹតំ ច្រាហូលាតំ ឥខេឥឃ្យ៍ ខេលត្តញ្ញាំ ឃញ្ញាឃុដ្ឋាតត្តិ ឃញ្ញាឃុដ្ឋាតំ ខេលត្តក្មុយិឃឹឃឌាតតឃយត្តំ៍ ឥត្តិត្តិ យខេតាទយឥត្តឃុត្តំ៍ ឃចាលពឹឌតិត្តិ ឃហចាលពឹឌតិ៍ ទិឃាបិខេឈ្យត្តិ ឃអត្តទលំ៍ ឃាឆញ្ញាតត្តិ ឃហត្ថិខេចញ្ញ៍ ឃហត្ថិបត្តិ ហត្ថិបទិចាទ៣ាតំ បញ្ញាត្អំ ក្យុលឃតាតំ ហត្ថិខេយណ្ហហត្ថិខេ៣ាប៣ាតញ្ញា ចខេឃត ឃហត្ថិបំ៍

ទុចញ្ញា បត ចត្វា ប្យុតបិ អាហំឃុ –

១៩ប័១

“ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᩥᨲᩩᨧ᩠ᨨᩣ ᨵᩦᨲᩣ ᨽᨴ᩠ᨴᩣ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩊᩦᩈᩣᨲᩥ ᨧ;

ᩑᨲᩴ ᨾᩮ ᨬᩣᨲᩥ ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩴ, ᩑᨲᩴ ᨾᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩉᩥ᪨

᪑᪙᪔᪗᪨

“ᩋᨿᩴ ᨲᩮ ᨧᩥᩈᩁᩣᨩᩣ ᨲᩣ, ᩈᩦᩈᩥᨲᩴ ᨾᩮ ᨧᨧ᩠ᨨᨲᩣ;

ᨠᨳᩴ ᨧᩮᨲᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨠᨳᩴ ᨠᩁᩮᨳᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᩈᩥ᪨

᪑᪙᪔᪘᪨

“ᩈᨧᩮ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨶ ᨠᩁᩥᩔᩈᩥ, ᩈᩦᩈᩴ ᨧᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨡᩁᩴ;

ᨿᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨲᩴ ᩈᩉ ᨻᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ, ᩈᩦᩈᩴ ᩉᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩁᩥᩔᨲᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩥᩈᩁᩣᨩᩣᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨿᨳᩣᩁᩣᨩᩣ᪨ ᨠᩁᩮᨳᩦᨲᩥ ᨠᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩦᩈᩴ ᩉᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩁᩥᩔᨲᩮᨲᩥ ᩈᩦᩈᨧ᩠ᨨᩮᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩉ ᨻᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩉᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩁᩥᩔᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣ “ᩑᨲᩮ ᨧᩮᨲᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨿᩣᩁᩣᨸᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪙᪔᪙᪨

“ᨠᩣᨿᩴ ᨩᨲᨸᨳᩮᩣ ᨿᩣᩈᩥ, ᩁᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥ ᨧᩥᨲᩔᩩᨲᩴ;

ᨲᩣᩉᩴ ᩈᩦᩈᩥᨲᩴ ᨧᨧᩈᩣ, ᩁᩣᨩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶ᩠ᨵᩈᨠᩴ;

ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩈᨠᩣ ᩁᨭ᩠ᨮᩣ, ᨻᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩥ ᨾᨾ ᨡᩁᩮᩣᩈᩣ᪨

១៩៧៣។

“កាមំ ជនបទា មាសិ, រជ្ជញ្ចាបិ វិនស្សតុ;

នាហំ សិវីនំ វចនា, រាជបុត្តំ អទូសកំ;

បព្ពាជេយ្យំ សកា រដ្ឋា, បុត្តោ ហិ មម អត្រជោ។

១៩៧៤។

“ន ចាហំ តស្មិំ ទុព្ភេយ្យំ, អរិយសីលវតោ ហិ សោ;

អសិលោកោបិ មេ អស្ស, បាបញ្ច បសវេ ពហុំ;

កថំ វេស្សន្តរំ បុត្តំ, សត្ថេន ឃាតយាមសេ”តិ។

តត្ថ មាសីតិ មា អាសិ, មា ហោតូតិ អត្ថោ។ អរិយសីលវតោតិ អរិយេន សីលវតេន អរិយាយ ច អាចារសម្បត្តិយា សមន្នាគតោ។ ឃាតយាមសេតិ ឃាតយិស្សាម។

តំ សុត្វា សិវយោ អវោចុំ –

១៩៧៥។

“មា នំ ទណ្ឌេន សត្ថេន, ន ហិ សោ ពន្ធនារហោ;

បព្ពាជេហិ ច នំ រដ្ឋា, វង្កេ វសតុ បព្ពតេ”តិ។

តត្ថ មា នំ ទណ្ឌេន សត្ថេនាតិ នេវ, តុម្ហេ នំ ទណ្ឌេន វា សត្ថេន វា មា ឃាតយិត្ថ។ ន ហិ សោ ពន្ធនារហោតិ សោ ពន្ធនារហោបិ ន

ហោតិឃេច។

រាជា អាហ –

១៩៥៥។

“ឯសោ ឆេ និចិតំ លេភ្កា, លភ្កំ ភ បត្វាយសេ;

ញ្កយំ សោ ចសត្វ រត្តិំ, កាសេយ ឆ បរិក្សញ្ញត្វ។

១៩៥៦។

“តទេតា រញ្ញា ចិចសានេភ, ស្វរិឃស្សុក្កយំ បតិ;

សយក្កា និចឃោ ហុត្វា, រដ្ឋា បត្តាជឃត្វ ភ”ត្តិ។

តត្ថ ចសត្វតិ បុត្តការស្ស ឧចាធំ ភយាភោ ចសត្វ, ឯករត្តិញ្ញាស្ស ឧការំ ភេឆាតិ ចភតិ។

តេ “ឯករត្តិយត្ត ចសត្វ”តិ រញ្ញោ ចចតំ សយ្យជិន្តិស្វ។ អថ រាជា ភេ វ្ឃាជេត្វា បុត្តស្ស សាសតំ សេសេភ្កា កត្វារំ អាយភ្កេត្វា តស្ស សត្តិកំ សេសេសិ។ សោ “សាធុ”តិ សយ្យជិន្តិត្វា ចេស្សត្តរស្ស តំចេសតំ កត្វា តំ បចត្តិ អារោចេសិ។ តយត្ថំ បកាសេភ្កា សត្វា អាហ –

១៩៦០។

“វេដ្ឋហិ កេត្ត តរយាភោ, កត្វា ចេស្សត្តរំ ចភ;

‘និចឃោ ភេច តេ ញ្ញក្ខា, ភកយា ឆ សយាកតា។

១៩៦១។

“ឧគ្គា ច រាជបុត្តា ច, វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា;

ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;

កេវលោ ចាបិ និគមោ, សិវយោ ច សមាគតា។

១៩៥៦។

“អទ្ធា រញ្ញា វិវសាតេ, ស្វទិយស្សគ្គុមតំ បតិ;

សមគ្គា សិវយោ ហុត្វា, រដ្ឋា បព្វាជយន្តុ តំ’។

១៩៥៧។

“ស កត្តា តរមានោច, សិវិរាជេន បេសិតោ;

អាមុត្តហត្ថាភរណោ, សុវត្ថោ ចន្ទនភូសិតោ។

១៩៥៨។

“សីសំ ន្ហាតោ ឧទកេ សោ, អាមុត្តមណិកុណ្ឌលោ;

ឧបាគមិ បុរំ រម្មំ, វេស្សន្តរនិវេសនំ។

១៩៥៩។

“តត្ថទ្ទស កុមារំ សោ, រមមានំ សកេ បុរេ;

បរិកិណ្ណំ អមច្ចេហិ, តិទសានំវ វាសវំ។

໑໘໙໖.

“ເສາ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕຣມາເນາ, ຄຕ຺ວາ ເວສ຺ສນ຺ຕຣ໌ພ຺ຣວິ;

‘ທຸກ຺ຂ໌ ເຕ ເວທຍິສ຺ສາມິ, ມາ ເຕ ກຸຊ຺ຊິສຸ ເສວກາ’.

໑໘໙໗.

“ວຸຕ຺ຖິຕ຺ວາ ເຣາທມາເນາ ເສາ, ຄຕ຺ວາ ຣາຊານມພ຺ຣວິ;

ກຕ຺ວາ ເຍນິ ມຫາຣາຊ, ສຕ຺ຕກາມຣສາຫເຣາ.

໑໘໙໘.

“ທຸກ຺ຂ໌ ເຕ ເວທຍິສ຺ສາມິ, ຕຕ຺ຖ ອສ຺ສາສຍນ຺ຕຸ ມໍ;

ສິວເຍາ ເທວ ເຕ ກຸທ຺ທາ, ເນຄມາ ຈ ສມາຄຕາ.

໑໘໙໙.

“ຂຕ຺ຕາ ຈ ຣາຊປຸຕ຺ຕາ ຈ, ເວສິຍານາ ຈ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ;

ຫຕ຺ຖາເຣາຫາ ອນີກຕ຺ຖາ, ຣຖິກາ ປຕ຺ຕິກາຣກາ;

ເກວເລາ ຈາປິ ນິຄເມາ, ສິວເຍາ ຈ ສມາຄຕາ.

໑໙໐໐.

“អស្មា រត្យា វិវសានេ, សុរិយស្សុគ្គមនំ បតិ;

សមគ្គា សិវយោ ហុត្វា, រដ្ឋា បព្ពាជយន្តិ ត”ន្តិ។

តត្ថ កុមារន្តិ មាតាបិតូនំ អត្ថិតាយ “កុមារោ”ត្វេវ សង្ខំ គតំ រាជានំ។ រមមានន្តិ អត្តនា ទិន្នទានស្ស វណ្ណំ កថយមានំ សោមនស្សប្បត្តំ ហុត្វា និសិន្នំ។ បរិកិណ្ណំ អមច្ចេហីតិ អត្តនា សហជាតេហិ សដ្ឋិសហស្សេហិ អមច្ចេហិ បរិវុតំ សមុស្សិតសេតច្ឆត្តេ រាជាសនេ និសិន្នំ។ វេទយិស្សាមីតិ កថយិស្សាមិ។ តត្ថ អស្សាសយន្តុ មន្តិ តស្មិំ ទុក្ខស្សាសនារោចនេ កថេតុំ អវិសហវេសេន កិលន្តំ មំ, ទេវ, តេ បិតា អស្សាសយន្តុ, វិស្សេត្វា កថេហីតិ មំ វទថាតិ អធិប្បាយេនេវមាហ។

មហាសត្តោ អាហ –

១៥០៨។

“កិស្មិំ មេ សិវយោ កុទ្ធា, នាហំ បស្សាមិ ទុក្កដំ;

តំ មេ កត្តេ វិយាចិក្ខ, កស្មា បព្ពាជយន្តិ ម”ន្តិ។

តត្ថ កិស្មិន្តិ កតរស្មិំ ការណេ។ វិយាចិក្ខាតិ វិត្ថារេត្វា កថេហិ។

កត្តា អាហ –

១៥០៩។

“ឧគ្គា ច រាជបុត្តា ច, វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា;

ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;

នាគទានេន ខិយ្យន្តិ, តស្មា បព្ពាជយន្តិ ត”ន្តិ។

តត្ថ លិឃ្យន្តីតិ ក្ណ្តន្តិ។

តំ សុត្វា បហាសេត្វា សោយតស្សុបបេត្វា ហុត្វា អាហ –

១៤០២។

“ហដឃំ ចក្ខុយ្យហំ ដន្ទុំ, កិំ សេ ឆាហិរក់ ឆតំ;

ហិរញ្ញា ចា សុចណ្ណា ចា, ឃុត្វា ទេចញ្ញូទិឃា បហិ។

១៤០៣។

“ដក្ខិលំ ចាបហំ ឆាហុំ, ជិត្វា ឃាចកបាកទេត;

ដទេឃ្យំ ត ចិកទេយ្យឃ្យំ, ដាទេត សេ ទបទេត បទេតា។

១៤០៥។

“កាបំ បំ និចទេឃា សទេព្ទា, បព្ទាទេដត្តុ ហតត្តុ ចា;

ទេតច ដាតា ចិទបិស្សំ, កាបំ លិត្តត្តុ សត្វឆា”តិ។

តត្ថ ឃាចកបាកទេតតិ ឃាចទេក អាកទេត តំ ឃាចកំ ជិត្វា។ ទេតច ដាតា ចិទបិស្សត្តិ ទេតច ដាតា ចិទបិស្សាបិ។

តំ សុត្វា កត្វា ទេតច ទញ្ញា ជិត្តុំ ត តាកទេទហិ ជិត្តុំ អត្វទេតា បតិឃា ឧច អបទំ សាសតំ កទេឆទេត្វា អាហ –

១៤០៩។

“ឧចំ តំ និចទេឃា អាហុ, ទេតកបា ច សបាកតា;

កោន្តិមារាយ តីរេន, គិរិមារញ្ជេ បតិ;

យេន បព្វាជិតា យន្តិ, តេន គច្ឆតុ សុព្វតោ”តិ។

តត្ថ កោន្តិមារាយាតិ កោន្តិមារាយ នាម នទិយា តីរេ។ គិរិមារញ្ជេ បតីតិ អារញ្ជំ នាម គិរឹ អភិមុខោ ហុត្វា។ យេនាតិ យេន មគ្គេន រដ្ឋា បព្វាជិតា រាជានោ គច្ឆន្តិ, តេន សុព្វតោ វេស្សន្តរោបិ គច្ឆតូតិ ឯវំ សិវយោ កថេន្តីតិ អាហ។ ឥទំ កិរ សោ ទេវតាធិគ្គហិតោ ហុត្វា កថេសិ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ “សាធុ ទោសការកានំ គតមគ្គេន គមិស្សាមិ, យំ មំ បន នាគរា ន អញ្ញេន ទោសេន បព្វាជេន្តិ, មយា ហត្ថិស្ស ទិន្នត្តា បព្វាជេន្តិ។ ឯវំ សន្តេបិ អហំ សត្តសតកំ មហាទានំ ទស្សាមិ, នាគរា មេ ឯកទិវសំ ទានំ ទាតុំ ឱកាសំ ទេន្តុ, ស្វេ ទានំ ទត្វា តតិយទិវសេ គមិស្សាមី”តិ វត្វា អាហ –

១៥០៥។

“សោហំ តេន គមិស្សាមិ, យេន គច្ឆន្តិ ទូសកា;

រត្តិន្ទិវំ មេ ខមថ, យាវ ទានំ ទទាមហ”ន្តិ។

តំ សុត្វា កត្តា “សាធុ, ទេវ, នាគរានំ វក្ខាមី”តិ វត្វា បក្កាមិ។ មហាសត្តោ តំ ឧយ្យោជេត្វា មហាសេនគុត្តំ បក្កោសាបេត្វា ‘តាត, អហំ ស្វេ សត្តសតកំ នាម មហាទានំ ទស្សាមិ, សត្ត ហត្ថិសតានិ, សត្ត អស្សសតានិ, សត្ត រថសតានិ, សត្ត ឥត្ថិសតានិ, សត្ត ធេនុសតានិ, សត្ត ទាសសតានិ, សត្ត ទាសិសតានិ ច បដិយាទេហិ, នានប្បការានិ ច អន្នបានាទីនិ អន្តមសោ សុរម្បិ សព្វំ ទាតព្វយុត្តកំ ឧបដ្ឋបេហី”តិ សត្តសតកំ មហាទានំ វិចារេត្វា អមច្ចេ ឧយ្យោជេត្វា ឯកកោវ មទ្ទិយា វសនដ្ឋានំ គន្ត្វា សិរិសយនបិដ្ឋេ និសីទិត្វា តាយ សទ្ធិំ កថំ បវត្តេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៥០៦។

“អាមន្តយិត្ថ រាជានំ, មទ្ទឹ សព្វង្គសោភនំ;

យំ តេ កិញ្ចិ មយា ទិន្នំ, ធនំ ធញ្ញញ្ច វិជ្ជតិ។

១៥០៨។

“ហិរញ្ញំ វា សុវណ្ណំ វា, មុត្តា វេឡុរិយា ពហូ;

សព្ពំ តំ និទហេយ្យាសិ, យញ្ច តេ បេត្តិកំ ធន”ន្តិ។

តត្ថ និទហេយ្យាសីតិ និធិំ កត្វា ឋបេយ្យាសិ។ បេត្តិកន្តិ បិតិតោ អាគតំ។

១៥០៩។

“តមព្រវិ រាជបុត្តី, មទ្ទី សព្ពង្គសោភនា;

កុហិំ ទេវ និទហាមិ, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”តិ។

តត្ថ តមព្រវីតិ “មយ្ហំ សាមិកេន វេស្សន្តរេន ឯត្តកំ កាលំ ‘ធនំ និធេហី’តិ ន វុត្តបុព្វំ, ឥទានេវ វទតិ, កុហិំ នុ ខោ និធេតព្វំ, បុច្ឆិស្សាមិ ន”ន្តិ ចិន្តេត្វា តំ អព្រវិ។

វេស្សន្តរោ អាហ –

១៥១០។

“សីលវន្តេសុ ទជ្ជាសិ, ទានំ មទ្ទិ យថារហំ;

ន ហិ ទានា បរំ អត្ថិ, បតិដ្ឋា សព្ពបាណិន”ន្តិ។

តត្ថ ទជ្ជាសីតិ ភទ្ទេ, មទ្ទិ កោដ្ឋាទីសុ អនិទហិត្វា អនុគាមិកនិធិំ និទហមានា សីលវន្តេសុ ទទេយ្យាសិ។ ន ហិ ទានា បរន្តិ ទានតោ ឧត្តរិតរំ បតិដ្ឋា នាម ន ហិ អត្ថិ។

សា “សាធូ”តិ តស្ស វចនំ សម្បដិច្ឆិ។ អថ នំ ខុត្តិកាបិ ឧបធាវេត្វា អាហ –

១៥៦៧។

“បុត្តស្ស បត្តិ ជេឃសិ, សស្សុយា សសុរេហិ ច;

យោ ច តំ កត្វា បទេ្ញាយ្យ, សក្កច្ចំ តំ ឧបដ្ឋហេ។

១៥៦៨។

“តោ ចេ តំ កត្វា បទេ្ញាយ្យ, បយា ចិប្បចេសេត តេ;

អញ្ញា កត្វានំ បរិយេសេ, បា កិសិត្វា បយា ចិតា”តិ។

តត្ថ ជេឃសីតិ ជយំ បេត្វា កនេទ្យ្យាសិ។ យោ ច តំ កត្វា បទេ្ញាយ្យាតិ ភន្តេ, យោ ច បតិ កេត “អហំ តេ កត្វា ករិស្សាមី”តិ តំ បញ្ញាបេតិ, តបិ សក្កច្ចំ ឧបដ្ឋហេយ្យាសិ។ បយា ចិប្បចេសេត តេតិ បយា សទ្ធិំ តច ចិប្បចាសេត សចេ កោចិ “អហំ តេ កត្វា ករិស្សាមី”តិ តំ ន បទេ្ញាយ្យ, អថ សយមេវ អញ្ញា កត្វានំ បរិយេសេ។ បា កិសិត្វា បយា ចិតាតិ បយា ចិតា ហុត្វា បា កិសា កចិ, បា កិលមីតិ អត្ថោ។

អថ នំ បត្ថី “កិំ នុ ខោ ឧស ឧចន្ទុបំ វចនំ បំ ភណតី”តិ ចិន្តេត្វា “កុស្សា, ភេច, ត្វំ អយុត្តំ កថំ កថេសី”តិ បុច្ឆិ។ បហាសេត្វា “ភន្តេ, បយា ហត្ថិស្ស ចិត្តត្វា សិចយោ កុដ្ឋា បំ រដ្ឋា បញ្ញាតេត្តិ, សោ អហំ សត្តសតកំ បហាគាតំ គត្វា តតិយជិចសេ ភគវា តិក្ខមិស្សាមី”តិ វត្វា អាហ –

១៥៦៩។

“អហមេត្វាចនំ កណ្ហាយិ, យោនំ ចាគ្យអមិកាឃុតំ;

សំសយោ ជីចិតំ បយ្ហា ឧកកស្ស ព្រាហាចេតេ”តិ។

តត្ថ សំសយោតិ អនេកបច្ចត្ថិកោ ឧកកស្ស សុកុយាលស្ស បប ចនេ ចសេតា កុដេតា ជីចិតំ, តិច្ឆយេត បរិស្សាមីតិ អធិប្បាយេនេតំ អាហ។

໑໕໑໓.

“ຕມພ຺ຣວີ ຣາຊປຸຕ຺ຕີ, ມທ຺ທີ ສພ຺ພງ຺ຄເສາພນາ;

ອພຸເມ຺ມ ກຖໍ ນຸ ພຓສິ, ປາປກໍ ວຕ ພາສສິ.

໑໕໑໔.

“ເນເສາ ຘເມ຺ມາ ມຫາຣາຊ, ຍໍ ຕ຺ວໍ ຄເຈ຺ເຍ຺ຍ ເອກເກາ;

ອຫມ຺ປິ ເຕນ ຄຈ຺ຉາມິ, ເຍນ ຄຈ຺ຉສິ ຂຕ຺ຕິຍ.

໑໕໑໕.

“ມຣນໍ ວາ ຕຍາ ສທ຺ທິໍ, ຊີວິຕໍ ວາ ຕຍາ ວິນາ;

ຕເທວ ມຣນໍ ເສເຍ຺ຍາ, ຍໍ ເຈ ຊີເວ ຕຍາ ວິນາ.

໑໕໑໖.

“ອຄ຺ຄິໍ ນິຊ຺ຊາລຍິຕ຺ວານ, ເອກຊາລສມາຫິຕໍ;

ຕຕ຺ຖ ເມ ມຣນໍ ເສເຍ຺ຍາ, ຍໍ ເຈ ຊີເວ ຕຍາ ວິນາ.

໑໕໑໗.

“ຍຖາ ອາຣຎ຺ຎກໍ ນາຄໍ, ທນ຺ຕິໍ ອເນ຺ວຕິ ຫຕ຺ຖິນີ;

ເທສ຺ສນ຺ຕິ ຄິຣິທຸເຄ຺ຄສຸ, ສເມສຸ ວິສເມສຸ ຈ.

ເລີ໑໐.

“ເອວໍ ຕໍ ອນຸຄ຺ຉາມິ, ປຸເຕ຺ຕ ອາທາຍ ປຉ຺ຉໂຕ;

ສຸຠຣາ ເຕ ຠວິສ຺ສາມິ, ນ ເຕ ເຫສ຺ສາມິ ທຸພ຺ຠຣາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອພ຺ຠຸເມ຺ມຕິ ອພ຺ຠຸຕໍ ວຕ ເຣ ກເຣຍ຺ຍາສິ. ເນສ ອເມາຕິ ນ ເອເສາ ສກາເຣາ, ເນຕໍ ກາຣໍ. ຕເຫວາຕິ ຕຍາ ສທ຺ທິໍ ມໍ ຍຣໍ ອຕ຺ຖີ, ຕເທວ ຍຣໍ ເສເຍ຺ຍາ. ຕຕ຺ຖາຕິ ຕສ຺ມິໍ ເອາຄາລຫ຺ເຕ ກາຣຸຈິຕເກ. ເທສ຺ສນ຺ຕິ ວິຈຣນ຺ຕິ.

ເອວັ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ສາ ປຸນ ອິທ຺ທປຸຕ຺ຕໍ ວິຍ ຫິມວຕ຺ປເທສໍ ວເລ຺ລຕ຺ຕີ ອາຫ –

ເລີ໑໑.

“ອິເມ ຄຸມາເຣ ປສ຺ສນ຺ໂຕ, ມຄ຺ຄຸເລ ປິຍຠາຫິເນ;

ອາສີເນ ວນຄຸມ຺ພ຺ຠິໍ, ນ ຣັ຺ຊສ຺ສ ສຣິສ຺ສສິ.

ເລີ໑໒.

“ອິເມ ຄຸມາເຣ ປສ຺ສນ຺ໂຕ, ມຄ຺ຄຸເລ ປິຍຠາຫິເນ;

ກີລນ຺ເຕ ວນຄຸມ຺ພ຺ຠິໍ, ນ ຣັ຺ຊສ຺ສ ສຣິສ຺ສສິ.

ເລີ໑໓.

“ອິເມ ຄຸມາເຣ ປສ຺ສນ຺ໂຕ, ມຄ຺ຄຸເລ ປິຍຠາຫິເນ;

ᩋᩔᨾᩮ ᩁᨾᨱᩦᨿᨾ᩠ᩉᩥ ᩁᨩ᩠ᨩᩔ ᩈᩁᩥᩔᨲᩥ᪨

᪁᪆᪁᪃᪨

“ᩍᨾᩮ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨾᨬ᩠ᨩᩩᨠᩮ ᨸᩥᨿᨽᩣᨱᩥᨶᩮ;

ᨠᩦᩊᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᩔᨾᩮ ᩁᨾ᩠ᨾᩮ, ᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᩔ ᩈᩁᩥᩔᨲᩥ᪨

᪁᪆᪁᪄᪨

“ᩍᨾᩮ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨾᩣᩃᨵᩣᩁᩦ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᩮ;

ᩋᩔᨾᩮ ᩁᨾᨱᩦᨿᨾ᩠ᩉᩥ ᩁᨩ᩠ᨩᩔ ᩈᩁᩥᩔᨲᩥ᪨

᪁᪆᪁᪅᪨

“ᩍᨾᩮ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨾᩣᩃᨵᩣᩁᩦ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᩮ;

ᨠᩦᩊᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᩔᨾᩮ ᩁᨾ᩠ᨾᩮ, ᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᩔ ᩈᩁᩥᩔᨲᩥ᪨

᪁᪆᪁᪆᪨

“ᨿᨴᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᩈᩥ ᨶᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩩᨾᩣᩁᩮ ᨾᩣᩃᨵᩣᩁᩥᨶᩮ;

ᩋᩔᨾᩮ ᩁᨾᨱᩦᨿᨾ᩠ᩉᩥ ᩁᨩ᩠ᨩᩔ ᩈᩁᩥᩔᨲᩥ᪨

᪁᪆᪁᪇᪨

“ᨿᨴᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᩈᩥ ᨶᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩩᨾᩣᩁᩮ ᨾᩣᩃᨵᩣᩁᩥᨶᩮ;

កឹឡអតេក្ត អឃ្សុយេ ទយេ្យ, ត ទជ្ជស្ស សទិស្សសិ៓

លេ៏១៩៨៓

“ឃដា ទក្ខិសិ យាតក្កំ, ក្យជ្ជាទំ សដ្ឋិហាឃតិ;

ទុក៌ អទទេញ្ញា ចទត្តំ, ត ទជ្ជស្ស សទិស្សសិ៓

លេ៏១៩០៓

“ឃដា ទក្ខិសិ យាតក្កំ, ក្យជ្ជាទំ សដ្ឋិហាឃតិ;

សាធំ បរិពោតា ខិចទក្ខំ, ត ទជ្ជស្ស សទិស្សសិ៓

លេ៏១៩១៓

“ឃដា កទេទហ្យសដ្ឋស្ស, ឃ្វចស្ស បុទពោតា ចដ់;

ពោតា្ប កាហតិ យាតពក្កា, ក្យជ្ជាពោ សដ្ឋិហាឃពោ;

តស្ស ចំ តសពោតា ស្កុត្វា, ត ទជ្ជស្ស សទិស្សសិ៓

លេ៏១៩២៓

“ភ្កពោតា ចតខិកាពស, ឃដា ទក្ខិសិ កាឃពោ;

ចពត ចាឡអបិកាកិពេ្ឋ, ត ទជ្ជស្ស សទិស្សសិ៓

໖໕໑໑ˋ

“ມິຄໍ ທິສ຺ວານ ສາຍຓ຺ຫາປຍ຺ຈາມາລິຕມາຄຕໍ;

ກິມ຺ປຸຣິເສ ຈ ນຈ຺ຈເນ຺ຕ, ນ ຣຊ຺ຊສ຺ສ ສຣິສ຺ສສິˋ

໖໕໑໒ˋ

“ຍທາ ເສາສ຺ສສິ ນິຄ຺ເຆາສໍ, ສນ຺ທມານາຍ ສິນ຺ທຸຍາ;

ຄີຕໍ ກິມ຺ປຸຣິສານຍ຺ຈ, ນ ຣຊ຺ຊສ຺ສ ສຣິສ຺ສສິˋ

໖໕໑໓ˋ

“ຍທາ ເສາສ຺ສສິ ນິຄ຺ເຆາສໍ, ຄິຣິຄພ຺ພຣຈາຣິເນາ;

ວສ຺ສມານສ຺ສຸລູກສ຺ສ, ນ ຣຊ຺ຊສ຺ສ ສຣິສ຺ສສິˋ

໖໕໑໔ˋ

“ຍທາ ສີຫສ຺ສ ພ຺ຍຄ຺ຆສ຺ສ, ຂຄ຺ຄສ຺ສ ຄວຍສ຺ສ ຈ;

ວເນ ເສາສ຺ສສິ ວາຬານໍ, ນ ຣຊ຺ຊສ຺ສ ສຣິສ຺ສສິˋ

໖໕໑໕ˋ

“ຍທາ ເມາຣີຫິ ປຣິກິຓ຺ຓໍ, ພຣິຫີນໍ ມຕ຺ຖກາສິນໍ;

ເມາຣໍ ທກ຺ຂິສິ ນຈ຺ຈນ຺ຕໍ, ນ ຣຊ຺ຊສ຺ສ ສຣິສ຺ສສິˋ

໑໖໒໘.

“ຍທາ ເມາຣີຫິ ປຣິກິຓ຺ຓໍ, ອຓ຺ຑຊໍ ຈິຕ຺ຣປກ຺ຂິນໍ;

ເມາຣໍ ທກ຺ຂິສິ ນຈ຺ຈນ຺ຕໍ, ນ ຣຊ຺ຊສ຺ສ ສຣິສ຺ສສິ.

໑໖໒໙.

“ຍທາ ເມາຣີຫິ ປຣິກິຓ຺ຓໍ, ນີລຄີວໍ ສິຂຓ຺ຑິນໍ;

ເມາຣໍ ທກ຺ຂິສິ ນຈ຺ຈນ຺ຕໍ, ນ ຣຊ຺ຊສ຺ສ ສຣິສ຺ສສິ.

໑໖໓໐.

“ຍທາ ທກ຺ຂິສິ ເຫມເນ຺ຕ, ປຸປ຺ຜິເຕ ຘຣຓີຣຸເຫ;

ສຸຣຠິໍ ສມ຺ປວາຍເນ຺ຕ, ນ ຣຊ຺ຊສ຺ສ ສຣິສ຺ສສິ.

໑໖໓໑.

“ຍທາ ເຫມນ຺ຕິເກ ມາເສ, ຫຣິຕໍ ທກ຺ຂິສິ ເມທນິໍ;

ອິນ຺ທເຄາປກສຎ຺ຉນ຺ນໍ, ນ ຣຊ຺ຊສ຺ສ ສຣິສ຺ສສິ.

໑໖໓໒.

“ຍທາ ທກ຺ຂິສິ ເຫມເນ຺ຕ, ປຸປ຺ຜິເຕ ຘຣຓີຣຸເຫ;

កុដជំ ពិម្ពជាលញ្ច, បុប្ផិតំ លោទ្ទបទ្ធកំ;

សុរភី សម្បវាយន្តេ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

២១៣២។

“យទា ហេមន្តិកេ មាសេ, វនំ ទក្ខសិ បុប្ផិតំ;

ឱបុប្ផានិ ច បទ្មានិ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសី”តិ។

តត្ថ មញ្ជុកេតិ មធុរកេ ច។ ករេណុសង្ឃស្សាតិ ហត្ថិនិឃដាយ។ យូថស្សាតិ ហត្ថិយូថស្ស បុរតោ វជន្តោ គច្ឆន្តោ។ ឧភតោតិ ឧភយបស្សេសុ។ វនវិកាសេតិ វនឃដាយោ។ កាមទោតិ មយ្ហំ សព្វកាមទោ។ សិន្ធុយាតិ នទិយា។ វស្សមានស្សុល្លកស្សាតិ ថុល្លកសកុណស្ស វស្សមានស្ស។ វាឡមានន្តិ វាឡមិគានំ។ ទោសិនាសាយណ្ហសមយេ សោ សទ្ទោ បញ្ចង្គិកតូរិយសទ្ទោ វិយ ភវិស្សតិ, តស្មា តេសំ សទ្ទំ សុត្វា រជ្ជស្ស ន សរិស្សសីតិ វទតិ, ពារិហិតន្តិ កលិបសន្តំ។ យត្ថកាមិតន្តិ និច្ចំ បត្ថយមានោ និសិន្នំ។ “យត្ថកាមិត”ន្តិបិ បាឋោ, កាមយមានំ ហុត្វា អាសីនន្តិ អត្ថោ។ ពិម្ពជាលន្តិ រត្តង្កុររុក្ខំ។ ឱបុប្ផានីតិ ឱលម្ពកបុប្ផានិ បតិតបុប្ផានិ។

ឯវំ មទ្ទី ហិមវន្តចារិនី វិយ ឯត្តកាហិ គាថាហិ ហិមវន្តំ វណ្ណេសីតិ។

ហិមវន្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ទានកណ្ឌវណ្ណនា

ផុស្សតីបិ ខោ ទេវី “បុត្តស្ស មេ កដុកសាសនំ គតំ, កិំ នុ ខោ ករោតិ, គន្ត្វា ជានិស្សាមី”តិ បដិច្ឆន្នយានេន គន្ត្វា សិរិគព្ភទ្វារេ ឋិតា តេសំ តំ សល្លាបំ សុត្វា កលុនំ បរិទេវិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

២១៣៣។

“តេសំ លាលប្បិតំ សុត្វា, បុត្តស្ស សុណិសាយ ច;

ᨠᩃᩩᨱᩴ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᩮᩈᩥ, ᩁᩣᨩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩦ ᨿᩈᩔᩥᨶᩦ᪨

᪑᪕᪓᪓᪨

“ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᩅᩥᩈᩴ ᨾᩮ ᨡᩣᨿᩥᨲᩴ, ᨸᨸᩣᨲᩣ ᨸᨸᨲᩮᨿ᩠ᨿᩉᩴ;

ᩁᨩ᩠ᨩᩩᨿᩣ ᨻᨩ᩠ᨫᨾᩥᨿ᩠ᨿᩣᩉᩴ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ;

ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨴᩪᩈᨠᩴ᪨

᪑᪕᪓᪔᪨

“ᩋᨩ᩠ᨫᩣᨿᨠᩴ ᨴᩣᨶᨸᨲᩥᩴ, ᨿᩣᨧᨿᩮᩣᨣᩴ ᩋᨾᨧ᩠ᨨᩁᩴ;

ᨸᩪᨩᩥᨲᩴ ᨸᨭᩥᩁᩣᨩᩪᩉᩥ, ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨿᩈᩔᩥᨶᩴ;

ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨴᩪᩈᨠᩴ᪨

᪑᪕᪓᪕᪨

“ᨾᩣᨲᩣᨸᩮᨲ᩠ᨲᩥᨽᩁᩴ ᨩᨶ᩠ᨲᩩᩴ, ᨠᩩᩃᩮ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᩣᨸᨧᩣᨿᩥᨠᩴ;

ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨴᩪᩈᨠᩴ᪨

᪑᪕᪓᪖᪨

“ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩉᩥᨲᩴ ᨴᩮᩅᩥᩉᩥᨲᩴ, ᨬᩣᨲᩦᨶᩴ ᩈᨡᩥᨶᩴ ᩉᩥᨲᩴ;

ᩉᩥᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩔ ᩁᨭ᩠ᨮᩔ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ;

ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨴᩪᩈᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩣᨩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨹᩩᩔᨲᩦ ᨾᨴ᩠ᨴᩁᩣᨩᨵᩦᨲᩣ᪨ ᨸᨸᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨸᨲᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩋᩉᩴ᪨ ᩁᨩ᩠ᨩᩩᨿᩣ ᨻᨩ᩠ᨫᨾᩥᨿ᩠ᨿᩣᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᨩ᩠ᨩᩩᨿᩣ ᨣᩦᩅᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩁᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩋᩉᩴ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨾᨲᩣᨿᨾᩮᩅ ᨾᨿᩥ ᨠᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨾᨾ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩁᨭ᩠ᨮᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᨿᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᩮᨴᩣᨶᩴ ᨸᩣᩁᨣᩩᩴ, ᨶᩣᨶᩣᩈᩥᨸ᩠ᨸᩮᩈᩩ ᨧ ᨶᩥᨸ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩍᨲᩥ ᩈᩣ ᨠᩃᩩᨶᩴ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨱᩥᩈᨬ᩠ᨧ ᩋᩔᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪖᪓᪙᪨

“ᨾᨵᩪᨶᩥᩅ ᨸᩃᩣᨲᩣᨶᩥ, ᩋᨾ᩠ᨻᩣᩅ ᨸᨲᩥᨲᩣ ᨨᨾᩣ;

ᩑᩅᩴ ᩉᩮᩔᨲᩥ ᨲᩮ ᩁᨭ᩠ᨮᩴ, ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨴᩪᩈᨠᩴ᪨

᪑᪖᪔᪐᪨

“ᩉᩴᩈᩮᩣ ᨶᩥᨡᩦᨱᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣᩅ, ᨸᩃ᩠ᩃᩃᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨶᩪᨴᨠᩮ;

ᩋᨸᩅᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮᩉᩥ, ᩑᨠᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩅᩥᩉᩥᨿ᩠ᨿᩈᩥ᪨

᪑᪖᪔᪑᪨

“ᨲᩴ ᨲᩴ ᨻᩕᩪᨾᩥ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨲᩮ ᨾᩣ ᩏᨸᨧ᩠ᨧᨣᩣ;

ᨾᩣ ᨲᩴ ᩈᩥᩅᩦᨶᩴ ᩅᨧᨶᩣ, ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᩈᩥ ᩋᨴᩪᩈᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩃᩣᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨸᩃᩣᨲᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣᨶᩥ ᨾᨵᩪᨶᩥ ᩅᩥᨿ᪨ ᩋᨾ᩠ᨻᩣᩅ ᨸᨲᩥᨲᩣ ᨨᨾᩣᨲᩥ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨸᨲᩥᨲᩋᨾ᩠ᨻᨸᨠ᩠ᨠᩣᨶᩥ ᩅᩥᨿ᪨ ᩑᩅᩴ ᨾᨾ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩥᨲᩮ ᨲᩅ ᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨡᩦᨱᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣᩅᩣᨲᩥ ᨸᩃᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᩋᨸᩅᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮᩉᩦᨲᩥ ᨾᨾ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᩉᨩᩣᨲᩮᩉᩥ

សទ្ធិ សហស្សេហិ អមច្ចេហិ ឆឌ្ឌិតោ ហុត្វា។ វិហិយ្យសីតិ កិលមិស្សសិ។ វិជិតំ ចជថាតិ វិជិតំ ចជេថថ យា តំ អត្តនោ មម បុត្តំ បញ្ញាបេសីតិ។

តំ សុត្វា រាជា អាហ –

១២៨៥។

“ធម្មស្សាបចិតិំ កុម្មិ, វិជិតំ ចជថំ ធនំ;

បញ្ញាបេមិ សកំ បុត្តំ, បិតា បិយតរោ ហិ មេ”តិ។

តស្សត្ថោ – ភន្តេ, អហំ វិជិតំ ធនំ ចេស្សន្តោ កុយាទិ ចជន្តោ បញ្ញាបេន្តោ វិចិរេន្ត បរិវារការណំ បចេតិធម្មស្ស អបចិតិំ កុម្មិ ករោមិ, តស្មា សចេបិ មេ បិតា បិយតរោ មាតា, តថាបិ តំ បញ្ញាបេមីតិ។

តំ សុត្វា សា បរិទេវមានា អាហ –

១២៨៦។

“យស្ស បុព្វេ ធជគ្គានិ, កណិការាវ បុប្ផិតា;

យាយន្តមនុយាយន្តិ, ស្វជ្ជេកោវ គមិស្សតិ។

១២៨៧។

“យស្ស បុព្វេ ធជគ្គានិ, កណិការវនានិវ;

យាយន្តមនុយាយន្តិ, ស្វជ្ជេកោវ គមិស្សតិ។

១២៨៨។

“យស្ស បុត្តោ អភិកាភិ, កលិការាច បុប្ផិតា;

យាយត្តយតុយាយត្តិ, ស្ឋេដ្ឋេកោច ករិស្សតិ។

១៧៥៦។

“យស្ស បុត្តោ អភិកាភិ, កលិការចភាភិច;

យាយត្តយតុយាយត្តិ, ស្ឋេដ្ឋេកោច ករិស្សតិ។

១៧៥៧។

“ព្ពត្ថុកោបកចណ្ណាភា , កទ្ធារា បណ្ហុកប្បលិ;

យាយត្តយតុយាយត្តិ, ស្ឋេដ្ឋេកោច ករិស្សតិ។

១៧៥៨។

“យោ បុត្តោ ហត្ថិភា យាតិ, សិចិកាយ រេឆភ ច;

ស្ឋេដ្ឋ ចេស្សត្តេរា រាឌា, កង់ កណ្ហតិ បត្តិកោ។

១៧៥៩។

“កង់ ចត្ថុភលិត្តុក្កោ, ភច្ឆុគិតប្បុកៅឆេភា;

ញុរាឌិភំ ឋេរុសុច្ឆា, ឈារិកាឌច្ឆា ហាហិតិ។

១៧៦០។

“កស្សា ភាគិហរិស្សន្តិ, កាសាចា អដិភាតិ ច;

បចិសត្តិ ព្រាហារញ្ញា, កស្សា ចិរំ ភ ពន្ធរ។

១៥៩១។

“កធំ ត្វ ចិរំ ឆាវេទត្តិ, វាឌបញ្ចធិតា ឌតា;

កធំ ក្សុសយឃំ ចិរំ, យត្តិ បរិឥហិស្សតិ។

១៥៩២។

“កាសិឃាតិ ច ឆាវេទត្វា, វេលាយវេកាវុប្បុរាតិ ច;

ក្សុសចិរាតិ ឆាវេទត្តិ, កធំ យត្តិ កវិស្សតិ។

១៥៩៣។

“ចឃ្យាហិ បរិឃាឃិត្វា, សិចិកាឃ វវេឆត ច;

សា កឆន្ទ អត្តន្ធាឝ្សី, បធំ កត្ថតិ បត្តិកា។

១៥៩៤។

“ឃស្សា យគ្វតាលិ ហត្វា, ចវណា ច ឬវេលឆិតា;

សា កឆន្ទ អត្តន្ធាឝ្សី, បធំ កត្ថតិ បត្តិកា។

᪑᪕᪔᪓᪨

“ᨿᩔ᩠ᩈᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨲᩃᩥ ᨸᩥᨭᩣ, ᨶᩁᩣ ᨧ ᩈᩩᨲᩮᩅᩥᨲᩣ;

ᨸᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᩉᩥ ᩈᩩᨧᨱ᩠ᨱᩣᩉᩥ, ᨸᩦᨮᩋᨿᩣᨽᩣᨧ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ;

ᩈᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᩴ, ᨸᨮᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ᪨

᪑᪕᪔᪔᪨

“ᨿᩣᩔ᩠ᩈᩩ ᨴᨲ᩠ᨲᩥᩈᩉᩔ᩠ᩈᩣᨶᩥ, ᨸᩩᩁᩮᨲᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨿᩣᩃᩥᨠᩦ;

ᩈᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᩴ, ᨧᨲᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᨠᩥᨠᩣ᪨

᪑᪕᪔᪕᪨

“ᨿᩣᩔ᩠ᩈᩩ ᨶᩥᨧᩣᨿ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨽ, ᨿᩩᩉᩥᩴ ᨻᩩᨲ᩠ᨲᩈᩮᨲ ᨸᩩᩁᩮᩁ;

ᩈᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᩴ, ᨧᨲᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨠᩦᩁᩩᨠᩣ᪨

᪑᪕᪔᪖᪨

“ᨿᩣᩔ᩠ᩈᩩ ᨴᨲ᩠ᨳᩈᩮᨠᩣᨲ᩠ᨲᩔ᩠ᩈ, ᨻᩃ᩠ᩃᩣᨠᩔ᩠ᩈ ᨸᨧᩔ᩠ᩈᩮᨲᩣ;

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨽ ᨽᨶᩮᨲᩣ ᨠᩦᨲᩣ, ᨧᩣᩁᩩᩉᩥᨧ ᨸᩮᨧᨨᨲᩥ;

ᩈᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᩴ, ᨧᨲᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨠᩦᩁᩩᨠᩣ᪨

᪑᪕᪔᪗᪨

“សក្យហិ ហតបុត្តាច, សុញ្ញា ជិណ្ហា កុលិចកំ;

ឆិទំ ក្សេក្លូត ឈាឃិស្សំ, សុញ្ញា អាកម្ពុំ បុទំ៉

១សិសិ០៉

“សក្យហិ ហតបុត្តាច, សុញ្ញា ជិណ្ហា កុលិចកំ;

កិឞា បណ្ហុ កឌិស្សាមិ, បិឌេឃ បុឌេត្តូ អបស្សតិ៉

១សិសិ១៉

“សក្យហិ ហតបុត្តាច, សុញ្ញា ជិណ្ហា កុលិចកំ;

ខេតត ខេតត បឆាចិស្សំ, បិឌេឃ បុឌេត្តូ អបស្សតិ៉

១សិសិ២៉

“កុឌទិ ហតលាបិច, សុញ្ញា ជិណ្ហា កុលិចកំ;

ឆិទំ ក្សេក្លូត ឈាឃិស្សំ, សុញ្ញា អាកម្ពុំ បុទំ៉

១សិសិ៣៉

“កុឌទិ ហតលាបិច, សុញ្ញា ជិណ្ហា កុលិចកំ;

កិឞា បណ្ហុ កឌិស្សាមិ, បិឌេឃ បុឌេត្តូ អបស្សតិ៉

១៥៥២។

“កុររី ហតឆាបាវ, សុញ្ញំ ទិស្វា កុលាវកំ;

តេន តេន បធាវិស្សំ, បិយេ បុត្តេ អបស្សតី។

១៥៥៣។

“សា នូន ចក្កវាកីវ, បល្លលស្មិំ អនូទកេ;

ចិរំ ទុក្ខេន ឈាយិស្សំ, សុញ្ញំ អាគម្មិមំ បុរំ។

១៥៥៤។

“សា នូន ចក្កវាកីវ, បល្លលស្មិំ អនូទកេ;

កិសា បណ្ឌុ ភវិស្សាមិ, បិយេ បុត្តេ អបស្សតី។

១៥៥៥។

“សា នូន ចក្កវាកីវ, បល្លលស្មិំ អនូទកេ;

តេន តេន បធាវិស្សំ, បិយេ បុត្តេ អបស្សតី។

១៥៥៦។

“ឯវំ មេ វិលបន្តិយា, រាជា បុត្តំ អទូសកំ;

បព្វាជេសិ វនំ រដ្ឋា, មញ្ញេ ហិស្សាមិ ជីវិត”ន្តិ។

តត្ថ កលិការាចាតិ ស្ទចណ្ហាករលាស្ទចណ្ហចត្ថបដិបល្លិតត្តា ស្ទប្ទបទ្ធិតា កលិការា ចិយៈ ឃាឃត្តូបត្យឃាឃត្តិតិ ប្លឃ្យាតចតកិត្យអាឌិតំ

អត្ថាឃ កន្តត្តំ ខេចស្សត្តទំ អត្យកន្តត្តិៈ ស្ទខេ្ជខកោចាតិ ខសោ អ្ជ ៦ខកោច ហ្យត្ថា កបិស្សតិៈ អតិកាតិតិ ហត្ថាតិកាឌិតិៈ កន្តារា បណ្ហកប្តលិតិ

កន្តារខេ្ជ ប្លប្បត្តា សតសហស្សប្លត្តកា ខសតាឃ បិទ្យតា ទត្តកប្តលិៈ ហាហិតិតិ ៣ខន្ត កត្ថា ហទិស្សតិៈ បចិសត្តត្តិ បចិសត្តស្សៈ កស្ថា ឌិទំ ត

ពេ្ជនខតិ កស្ថា ពាត្តិតំ ឌាតត្តា ចាកឌិទំ ត ពាត្តត្តិៈ ទាឌបត្តខិតាតិ ទាឌាខតា ហ្យត្ថា បត្តខិតាៈ ខលាយខកោដ្យ្ប្តទាតិតិ ខលាយខេ្ជ

ខកោដ្យ្ប្តខេ្ជ ប្លប្បត្តាតិ សាឌកាតិៈ

សា កចេ្ជាតិ សា កចំ អេ្ជៈ អត្តេ្ជិតិ អកទហិតអេ្ជិៈ បិត្យអយាតាច កន្តិតិ កយិត្ថា កយិត្ថា តិដ្ឋត្តិ ចិយ កន្តិៈ ឃាស្ស

ត្តត្តិសហស្សាតត្តិអាឌិស្ទ អស្សតិ តិបិខតា, ឃាតិ អខត្ថាៈ “ឃា សា”តិបិ បិខធាៈ សិចាឃាតិ សិក្ខាលិឃាៈ ប្ទខទតិ ប្ទខត្ត តកខខ ចសត្តិៈ

ត្តត្តសខកាត្តស្សាតិ ខកាសិឃខកាត្តស្សៈ ចាទ្យលិចាតិ ខេចតាបចិដ្ឋា ឃក្លចាសិ ចិយៈ ទ្យខក្លតាតិ ប្ទត្តចិខឃាកខសាកទ្យខក្លតៈ អាកប្លិ ចំ

ប្ទទត្តិ ត្តចំ ចយ ប្ទខត្ត កខត ប្ទត្តតិខចសតំ អាកត្តាៈ បិខឃ ប្ទខត្តតិ ខចស្សត្តខខត្ថច ចិដ្ឋិត្ថា សត្តាឃាហៈ ហតលាបិតិ ហតខបិតកាៈ

បត្តាខឌសិ ចតំ ទេ្ជាតិ ឃជិ តំ ទេ្ជា បត្តាខឌសិតិៈ

ខេចិឃា បទិខេចិតសត្តំ ស្ទត្ថា សត្តា សត្តាឃស្ស សិចិកត្តា សយាកតា បក្លត្តិស្សៈ តាសំ បក្លត្តិតសត្តំ ស្ទត្ថា ចហាសត្តស្សបិ តិខចសខត តខេច

បក្លត្តិស្សៈ ត្តតិ ត្តិស្ទ ទាឌក្យខលស្ទ ខពចិ សកការខេត សណ្ហាតំ អសខក្លាត្តា ចាតខេចខកត បយត្តិតា សាលិ ចិយ បតិត្ថា បទិចត្តយាតា

បទិខេចិស្សៈ តយត្ថ បកាខសខត្តា សត្ថា អាហ –

១លិលិជៈ

“តស្សា លិលបទ្ធិតំ ស្ទត្ថា, សត្តា អខត្តប្ទខខ ពាហ្ស;

ពាហា បក្កឃ្យាបក្លត្តំ, សិចិកត្តា សយាកតាៈ

១លិប័០ៈ

“សាលិច សយ្យបចិតា, យាល្យខតត បយត្តិតា;

ខសត្តិ ប្ទត្តា ច ឌាទា ច, ខចស្សត្តទតិខចសខតៈ

១៧៦១។

“ឱរោធា ច កុមារា ច, វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា;

ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, វេស្សន្តរនិវេសនេ។

១៧៦២។

“ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;

ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, វេស្សន្តរនិវេសនេ។

១៧៦៣។

“តតោ រត្យា វិវសានេ, សូរិយស្សុគ្គមនំ បតិ;

អថ វេស្សន្តរោ រាជា, ទានំ ទាតុំ ឧបាគមិ។

១៧៦៤។

“វត្ថានិ វត្ថកាមានំ, សោណ្ឌានំ ទេថ វារុណិំ;

ភោជនំ ភោជនត្ថីនំ, សម្មទេវ បវេច្ឆថ។

១៧៦៥។

“មា ច កិញ្ចិ វនិព្វកេ, ហេដ្ឋយិត្ថ ឥធាគតេ;

តប្បេថ អន្នបានេន, គច្ឆន្តុ បដិបូជិតា។

᭑᭗᭘᭖᭞

“ᬅᬙᬾᬢ᭄ᬯ ᬘᬢ᭄ᬢᬵᬢᬷ ᬲᬤ᭄ᬥᬵ, ᬢᬬ᭄ᬬᬸᬮᬶ ᬓᬾᬭᬘᬵ ᬬᬳᬵ;

ᬓᬵᬦᬦ ᬢᬂ ᬦᬷᬳᬦ᭄ᬢᬶ, ᬧ᭄ᬬᬦ ᬓᬵᬦᬂ ᬅᬓᬵ ᬢ᭄ᬬᬘᬂ᭞

᭑᭗᭘᭗᭞

“ᬢᬾ ᬲ᭄ᬬ ᬬᬢ᭄ᬢᬵ ᬓᬶᬮᬦ᭄ᬢᬵᬘ, ᬲᬬ᭄ᬬᬢᬦ᭄ᬢᬶ ᬘᬦᬶᬜ᭄ᬜᬓᬵ;

ᬦᬶᬓ᭄ᬮᬬᬦ᭄ᬢᬾ ᬬᬳᬵᬭᬵᬚᬾ, ᬲᬶᬖᬶᬦᬂ ᬭᬤ᭄ᬥᬘᬤ᭄ᬥᬦᬾ᭞

᭑᭗᭘᭘᭞

“ᬅᬘ᭄ᬙᬭᬶᬬᬂ ᬘᬢ ᬓᭀ ᬭ᭄ᬬᬓ᭄ᬮᬂ, ᬦᬵᬦᬵᬨᬮᬲᬫᬂ ᬤ᭄ᬬᬬᬂ;

ᬬᬣᬵ ᬘᬾᬬ᭄ᬬᬢ᭄ᬢᬦᬂ ᬭᬤ᭄ᬥᬵ, ᬧᬜ᭄ᬜᬵᬧᬾᬦ᭄ᬢᬶ ᬅᬦ᭄ᬯᬳᬂ᭞

᭑᭗᭘᭙᭞

“ᬅᬘ᭄ᬙᬭᬶᬬᬂ ᬘᬢ ᬓᭀ ᬭ᭄ᬬᬓ᭄ᬮᬂ, ᬲᬜ᭄ᬜᬓᬵᬬᬓᬵᬦᬂ ᬤ᭄ᬬᬬᬂ;

ᬬᬣᬵ ᬘᬾᬬ᭄ᬬᬢ᭄ᬢᬦᬂ ᬭᬤ᭄ᬥᬵ, ᬧᬜ᭄ᬜᬵᬧᬾᬦ᭄ᬢᬶ ᬅᬦ᭄ᬯᬳᬂ᭞

᭑᭗᭙᭐᭞

“ᬅᬘ᭄ᬙᬭᬶᬬᬂ ᬘᬢ ᬓᭀ ᬭ᭄ᬬᬓ᭄ᬮᬂ, ᬲᬜ᭄ᬜᬓᬵᬬᬭᬲᬵᬳᬦᬂ;

យថា ចេយ្យន្តំ វឌ្ឍា, បញ្ញាយន្តិ អង្កុសំ.

១៧៩១.

“យេ វុឌ្ឍា យេ ច ទហរា, យេ ច មជ្ឈិមបោរិសា;

ពាហា បគ្គយ្ហបក្កន្ទុំ, និក្ខមន្តេ មហារាជេ;

សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ.

១៧៩២.

“អតិយក្ខា វស្សវរា, ឥត្ថាគារា ច រាជិនោ;

ពាហា បគ្គយ្ហបក្កន្ទុំ, និក្ខមន្តេ មហារាជេ;

សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ.

១៧៩៣.

“ថិយោបិ តត្ថ បក្កន្ទុំ, យា តម្ហិ នគរេ អហុ;

និក្ខមន្តេ មហារាជេ, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ.

១៧៩៤.

“យេ ព្រាហ្មណា យេ ច សមណា, អញ្ញេ ចាបិ វនិព្វកា;

ពាហា បគ្គយ្ហបក្កន្ទុំ, ‘អធម្មោ កិរ ភោ’ ឥតិ.

១៦៨៤។

“យថា វេស្សន្តរោ រាជា, យជមានោ សកេ បុរេ;

សិវីនំ វចនត្ថេន, សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតិ។

១៦៨៥។

“សត្ត ហត្ថិសតេ ទត្វា, សព្ពាលង្ការភូសិតេ;

សុវណ្ណកច្ឆេ មាតង្គេ, ហេមកប្បនវាសសេ;

១៦៨៦។

“អារូឡ្ហេ គាមណីយេហិ, តោមរង្កុសបាណិភិ;

ឯស វេស្សន្តរោ រាជា, សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតិ។

១៦៨៧។

“សត្ត អស្សសតេ ទត្វា, សព្ពាលង្ការភូសិតេ;

អាជានីយេវ ជាតិយា, សិន្ធវេ សីឃវាហនេ។

១៦៨៨។

“អារូឡ្ហេ គាមណីយេហិ, ឥល្លិយាចាបធារិភិ;

ເອສ ເວສ຺ສນ຺ຕເຣາ ຣາຊາ, ສກາ ຣຏ຺ຐາ ນິຣຊ຺ຊຕິ.

໑໗໐໐.

“ສຕ຺ຕ ຣຖສເຕ ທຕ຺ວາ, ສນ຺ນທ຺ເທ ອຸສ຺ສິຕທ຺ເຘ;

ທີເປ ອເຖາປິ ເວຍ຺ຍຄ຺ເຆ, ສພ຺ພາລງ຺ກາຣຠູສິເຕ.

໑໗໐໑.

“ອາຣູຬ຺ເຫ ຄາມណີເຍຫິ, ຈາປຫຕ຺ເຖຫິ ວມ຺ມິຠິ;

ເອສ ເວສ຺ສນ຺ຕເຣາ ຣາຊາ, ສກາ ຣຏ຺ຐາ ນິຣຊ຺ຊຕິ.

໑໗໐໒.

“ສຕ຺ຕ ອິຕ຺ຖິສເຕ ທຕ຺ວາ, ເອກເມກາ ຣເຖ ຐິຕາ;

ສນ຺ນທ຺ທາ ນິກ຺ຂຣຊ຺ຊູຫິ, ສຸວຓ຺ເຓຫິ ອລງ຺ກຕາ.

໑໗໐໓.

“ປີຕາລງ຺ກາຣາ ປີຕວສນາ, ປີຕາຠຣຓຠູສິຕາ;

ອາຬາຣປມ຺ຫາຫສຸລີ, ສຸສຎ຺ຎາ ຕນຸມຊ຺ຌິມາ;

ເອສ ເວສ຺ສນ຺ຕເຣາ ຣາຊາ, ສກາ ຣຏ຺ຐາ ນິຣຊ຺ຊຕິ.

໑໗໐໔.

“សត្ត ធេនុសតេ ទត្វា, សព្វា កំសុបធារណា;

ឯស វេស្សន្តរោ រាជា, សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតិ។

១៦០៣។

“សត្ត ទាសិសតេ ទត្វា, សត្ត ទាសសតានិ ច;

ឯស វេស្សន្តរោ រាជា, សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតិ។

១៦០៤។

“ហត្ថី អស្សរថេ ទត្វា, នារិយោ ច អលង្កតា;

ឯស វេស្សន្តរោ រាជា, សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតិ។

១៦០៥។

“តទាសិ យំ ភិំសនកំ, តទាសិ លោមហំសនំ;

មហាទានេ បទិន្នម្ហិ,មេទនី សម្បកម្បថ។

១៦០៦។

“តទាសិ យំ ភិំសនកំ, តទាសិ លោមហំសនំ;

យំ បញ្ជលិកតោ រាជា, សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតី”តិ។

ຕຕ຺ຖ ນິຈິກຓ຺ຓາຕິ ກິມ຺ພເຈ, ຫຸສ຺ສຕິຍາ ປຣິເຣຈິຕສ຺ຸ ນຸຕ຺ວາ ນຓ຺ຓາປິ ນຊ຺ຊາຍສ຺ສ ນິຈິຣເຓ຺ຓາ ຊາຕິ຺ເຍາ ນຍາກຕາ ທຸຕ຺ວາ ປຄ຺ຄຸຕ຺ຕ ປຣິເຣຈິນ຺ຸ

ເຈສ຺ສຸຕ຺ຕຣຕິເຈນເຕຕິ ຕຕ຺ຖ ຊາຕີ຺ຕ ປຄ຺ຄ຺ຸຕນ຺ຸ ນຸຕ຺ວາ ເຈສ຺ສຸຕ຺ຕຣສ຺ສປິ ຕິເຈນເຕ ຕເຣຈ ປຄ຺ຄຸຕ຺ວາ ຊີ່ນຸ ຣາຂກຸເລນຸ ເກຍ ນກການເຈຕ

ນຜ຺ຜາຕໍ ອນເຄ຺ຄາຕ຺ຕາ ຈາຕເຈເກຕ ນຍຸຍທິຕາ ນາລີ ຈິຍ ປຕິຕ຺ວາ ປຣິຈຕ຺ຕຕ຺ຕາ ປຣິເຣຈິນ຺ຸ ຕເຕາ ຣຕ຺ຍາ ຈິຈນາເຕຕິ ກິມ຺ພເຈ, ຕເຕາ

ຕສ຺ສາ ຣຕ຺ຕິຍາ ອຈ຺ຈເຍຕ ນຸຣິເຍ ນຸຄ຺ຄເຕ ດາຕເຈຍ຺ຍາຈຕິກາ “ດາຕໍ ປຕິຍາຂິຕ”ຕ຺ຕິ ຣເຓ຺ຓາ ອາເຣາຈຍິນ຺ຸ ອຊ ເຈສ຺ສຸຕ຺ຕເຣາ ຣາຂາ

ປິເຕາຈ ຕສ຺ສາ ນຓ຺ຓາລຄ຺ຄາຣປຕິຍລ຺ລິເຕາ ນາຄຸຣນເກາຂຕໍ ກຸຂ຺ຂິຕ຺ວາ ຍທາຂຕປຣິຈຸເຕາ ນຕ຺ຕນຕກໍ ຍທາດາຕໍ ດາຕໍ ດາຕກຄ຺ຄ ຊຸປິກຍໍ

ເຂອາຕິ ຕຕ຺ຖ ກຕ຺ວາ ນຊິ຺ນທສ຺ສອຍເຈ຺ຈ ອາຟາເປເຕ຺ຕາ ໑ຈຍາທໍ ຈາຣຸຟິຕ຺ຕິ “ຍຂ຺ຂດາຕໍ ຕາຍ ຕິປຍຸລ”ຕ຺ຕິ ຂາຕາຕິ, ໑ຈໍ ນເຕ຺ຕປິ “ນຸຣາເນາຜ຺ຜາ

ດາຕກຄ຺ຄ ປຕ຺ວາ ‘ເຈສ຺ສຸຕ຺ຕຣສ຺ສ ດາຕເກຄ ນຸເຣ ຕ ລກິຍາຕິ ຈຕ຺ຕໍ ຍາ ລກຕ຺ຕຸ”ຕິ ດາເປນໍ ຈຕິຓ຺ຓເກຕິ ຈຕິຓ຺ຓາກຂເຕນຸ ກຊ຺ຊາ ໑ກຍິ ຍາ

ຈິເທຈຍິຕ຺ວໍ ປຂິປຸຂິຕາຕິ ຍຍາ ປຸຂິຕາ ທຸຕ຺ວາ ຍອາ ຍໍ ເອາຍຍຍາກາ ກຊ຺ຊຕ຺ຕິ , ຕອາ ຕຸເຍ຺ຍກເຣາອາຕິ ຈເຂຕິ

ຊາຕິ ເນາ ນຸຈຜ຺ຜາລຄ຺ຄາຣາຕໍ ນຸຈຜ຺ຜຂຂາຕໍ ເທຍຂາລປຍຂິຊ຺ຊຕ຺ຕາຕໍ ທຕີ຺ຕ ນຕ຺ຕນຕາຕິ ຈ, ຕອາຣຸປິກເຓ຺ຓາຈ ອສ຺ສາຕໍ ນຕ຺ຕນຕາຕິ ຈ,

ນີທຈຍູຂີທິ ປຣິກ຺ກິຕ຺ຕາຕໍ ກາກາຣຕກຈິຈິຕ຺ຕາຕໍ ນຸຈຜ຺ຜຂຂາຕໍ ຣອາຕໍ ນຕ຺ຕນຕາຕິ, ນຓ຺ຓາລຄ຺ຄາຣປຍຂິຍລ຺ລິຕາຕໍ ຊຕ຺ຕຍຣຸປຂຣາຕໍ

ຕຕ຺ຕິຍກເຓ຺ຓາຂີຕໍ ຊາຕີ຺ຕ ນຕ຺ຕນຕາຕິ, ນຸຈິກີຕາຕໍ ນຸນິກ຺ກິຕ຺ຕາຕໍ ດານາຕໍ ນຕ຺ຕນຕາຕິ, ຕອາ ດານີຕໍ ນຕ຺ຕນຕາຕິ, ຈຣິຣານກເຂ຺ຂກາຕໍ

ກຸເຜ຺ຜາປເດາທິກີຕໍ ເຂຕຸຕໍ ນຕ຺ຕນຕາຕິ, ອປຣິຍາຟາຕິ ປິກເກາຂກາກີຕິ ນຕ຺ຕນຕກໍ ຍທາດາຕໍ ອດານິ ຕນີ຺ ໑ຈໍ ດາຕໍ ເຂຍາເຕ

ເຂຕຸຕ຺ຕຣກກຣຈານິເກາ ຕຕ຺ຕິຍຕ຺ຕາທ຺ຟເຈສ຺ສຸຂ຺ຂາເຂເຍາ “ນາຍິ, ເຈສ຺ສຸຕ຺ຕຣ ນິຈິຣຂ຺ຂຈານິເກາ ຕໍ ‘ດາຕໍ ເຂຕີ’ຕິ ປຓ຺ຓາເຂຕ຺ຕິ, ຕໍ ປຸຕ

ດາຕເຍຈ ເຂນີ”ຕິ ປຣິເຣຈິນ຺ຸ ເຕຕ ຈຸຕ຺ຕໍ –

໑໖໐໙

“ອເຊ຺ຊ ຈຕ຺ຕີ ນເຂ຺ຂ, ຕຸຍຸເລີ ເກຣເຈາ ຍທາ;

ດາເຕຕ ຕໍ ກີທຣຕ຺ຕິ, ປຸຕ ດາຕໍ ອດາ ຕຸຈ”ຕ຺ຕິ.

ດາຕປຍິຄ຺ຄາທກາ ປຕ ດາຕໍ ກເທຕ຺ວາ “ຊາດາຕິ ກິຣ ເຈສ຺ສຸຕ຺ຕເຣາ ຣາຂາ ອເຍ຺ຍກາເອ ກຕ຺ວາ ອຣເຓ຺ຓ ປຈິນິສ຺ສຕິ, ຊາເຕາ ປຂ຺ຂາຍ ກສ຺ສ ນຕ຺ຕີກໍ

ກຍິສ຺ສາຍາ”ຕິ ຟິຕ຺ຕປິດາ ຈິຍ ປຕຕ຺ວາ ອາຈຕ຺ຕຕ຺ຕາ ປຣິຈຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຍທານເຂ຺ຂຕ ປຣິເຣຈິນ຺ຸ ຕຍຕ຺ໍ ປກາຣເຕ຺ຕາ ນຕ຺ວາ ອາທ –

໑໖໑໐

“ເຕ ນຸ ຍຕ຺ຕາ ກິລຕ຺ຕາຈ, ນຍຸຕຕ຺ຕິ ຈຕິຓ຺ຓກາ;

តិក្ខមន្តោ យហារាជេ, និចិតំ រេដ្ឋចន្ទូតេ”តិ។

តត្ថ ទេ សុ យត្តាតិ សុ-ការេរា តិបិតយេត្តា, ទេ ចតិន្តាកាតិ អទេត្ថា។ យត្តា កិលត្តាចាតិ យត្តា ចិឃ កិលត្តា ចិឃ ច ហុត្វា។ នយ្យតត្តីតិ បរិចត្តិត្វា ក្មុមិឃំ បតត្តិ។ អទេន្ធុ ចតាតិ លិត្ថិសុ, ចតាតិ តិបិតយត្តិ។ ឃឆាតិ ទេឃត ការទេលាត។ អតិឃក្លាតិ ក្មុតចិន្ធា ត្វាក្លលិកាបិ។ ចស្សចរាតិ វុទ្ធជពីខា ឆ្លុទេរាឆបិលកា។ ចចតទេត្តាតិ ចចតការទេលាត។ នយ្យារដ្ឋា តិរដ្ឋីតិ អត្ថទេតា រដ្ឋា តិក្កុឆ្ឋតិ។ កាយលិទេឃហិតិ ហត្វាចរិទេឃហិ។ អាខាតិទេឃចាតិ ខាតិនយ្យទេត្ត។ កាយលិទេឃហិតិ អស្សាចរិទេឃហិ។ ត្វាលិស្លិឃាចាបឆារិកិតិ ត្វាលិស្លិឃត្វា ចាបត្វា ឆារទេត្តហិ។ ឌិទេប អទេឆាបិ ទេចឃ្យទេល្លិ ឌីបិចយ្យញាក្ខូយ្យបរិក្លិទេត្ត។ ឲកទេយកា ទេឆ ជិតាតិ ទេនា កិរ ឲកទេយកំ ត្វាត្តិទេតត់ ទេឆ ឆទេបត្វា អដ្ឋអដ្ឋចល្លកាសីហិ បរិច្ឆតំ កត្វា អកាសិ។

តិក្ខុរដ្ឋហិតិ សុចល្លសុត្តយទេឃហិ បិយទេក្កហិ។ អាត្យអារបយ្យាតិ ចិនាលក្លិកល្លា។ ហសុលិតិ មិត្តាបុត្តាក្លយកឆា។ សុនត្តាតិ សុទេស្សាលិទេឃា។ តត្យុទ្ធីយ្យាតិ ករតលមិច តត្យុទ្ធីយ្យកាកា។ តកា បត ទេចតាទេឃា ខព្ពឌីបតទេល រាន្ទុត់ “ទេចស្សត្តទេរា រាខា យហាកាត់ ទេគតិ”តិ អារទេរាចឃិសុ, តស្មា ទេត លត្តិឃា ទេចតាត្យុការទេចតាកត្តា តា កលិត្វា បក្កមិសុ។ កំសុបឆារលាតិ ត្វាឆ កំនត្តិ រេខតស្ស តាមំ, រេខតមទេឃត លិរបជិន្ធតកាខទេតត នន្ធិទេត្តាច អកាសីតិ អទេត្ថា។ បតិត្តុមិត្តិ ឌិឃមាទេត។ នយ្យកយ្យឆាតិ កាតទេតទេខត កមិត្តិ។ ឃំ បន្ទុលិកទេតាតិ ឃំ ទេនា ទេចស្សត្តទេរា រាខា យហាកាត់ កត្វា អន្ទុលិ បក្កុឃ្យអត្តទេតា កាត់ តមស្សមាទេតា “នត្តាត្យាតត្តាលាស្ស ទេម ត្វាគំ បច្ឆុទេឃា ទេហាត្យុ”តិ បន្ទុលិកទេតា អទេហាសិ, តកាបិ គិនតកទេមច អទេហាសិ, តស្មិ លទេណ បឆឌិ កមិត្តាតិ អទេត្ថា។ តិរដ្ឋីតិ ឲចំ កត្វា តិក្កុឆ្ឋតិទេឃច, ត ទេកាឌិ តំ តិចារទេតីតិ អទេត្ថា។

អបិច ទេលា តស្ស កាតំ ចគត្តទេស្សច នាឃំ អទេហាសិ។ ទេនា អត្តទេតា តិទេចនតទេមច កត្វា “មាតាបិតទេរា ចត្តិត្វា ទេស្វ កមិស្សាមិ”តិ ចិទេត្តត្វា អលង្កាតរទេឆត មាតាបិត្យុត់ ចនតដ្ឋាត់ កទេតា។ មត្ថិទេគចិបិ “អហំ នាមិតា នន្ធិ កត្វា មាតាបិតទេរា អត្យុខាតាទេបស្សាមិ”តិ ទេតទេតច នន្ធិ កតា។ យហានទេត្តា បិតរំ ចត្តិត្វា អត្តទេតា កមតកាចំ កទេឆសិ។ តមត្តំ បកាទេនត្តា នត្វា អាហ –

១ប័១១។

“អាមត្តយិត្ថ រាខាតំ, នន្ធាឃំ ឆមិតំ ចរំ;

អចរុន្ធសិ មំ ទេច, ចន្ទ កច្ឆាមិ បត្តតំ។

១ប័១៧។

“យេ ហិ កេចិ មហារាជ, ភូតា យេ ច ភវិស្សរេ;

អតិត្តាយេវ កាមេហិ, គច្ឆន្តិ យមសាធនំ។

១៥១៧។

“ស្វាហំ នគេ អភិស្សិំ, យជមានោ នគេ បុរេ;

និចិតំ ចយគ្គេន, នយ្យារដ្ឋា តិរជ្ជុហំ។

១៥១៨។

“អលំ តំ បដិសេវិស្សំ, ចរេន ចាគ្យអមិតាកិណ្ណោ;

លក្ខីមិតិសេវិតេ, អហំ បុញ្ញានិ ករោមិ;

ឋានេមហំ ម្យោសិមហំ”តិ។

តត្ថ ឆម្ភិតំ ចរន្តិ ឆម្ភិតការណំ អន្តរេ ហទយំ។ អចេតុទ្ធសិតិ រដ្ឋា ភិហរសិ។ ហុតាតិ អតីតា។ ភវិស្សរេតិ យេ ច អនាគតេ ភវិស្សន្តិ, បច្ចុប្បន្នា ច តិដ្ឋន្តា។ យមសាធនន្តិ យមរញ្ញោ អាណាបវត្តិដ្ឋានំ។ ស្វាហំ នគេ អភិស្សិន្តិ សោ អហំ អត្តនោ នគរេវាសិនោវេយេវ បិតុទូតិ។ កិំ ករោន្តោ? យជមានោ នគេ បុរេតិ។ បិតុវិជ្ជមាន បន “សោ អហ”ន្តិ លិខិតំ។ និរជ្ជុហន្តិ និក្កន្តោ អហំ។ អលំ តន្តិ មំ អរញ្ញោ ចរន្តោ បដិសេវិតព្វំ ខុទ្ទំ, តំ បដិសេវិស្សាមិ។ បក្កមិស្សាមិ ឋានេមហំ ការមិស្សិមហាតិ ចេតិ។

ឯតិ មហាសត្តោ តម្ហាតិ ចត្តហិ កាថាហិ មិតរោ ចត្តិ ករោន្តា មាតុ ចត្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា បព្ពជ្ជំ អនុជានាបេន្តោ ឯវមាហ –

១៥១៩។

“អនុជានាហិ មំ អម្ម, បព្ពជ្ជា មម រុច្ចតិ;

ស្វាហំ សេក អភិស្សំ, ឃដយាតោ សេក បុនេ;

សិចិតំ ចចតេញ្ចត, សយ្យាទ្ធា តិទន្ទហំ៓

១៧១៩៓

“អឈំ តំ បជិសេចិស្សំ, ចេត ចាត្យអយិកាកិល្លេ;

ឈក្កឌឹបិតិសេចិទេ, អហំ បុញ្ញាតិ កេទាយិ;

ត្យេយ្យបក្កយិ្យឹឥឆា”តិ៓

តំ ស្វុត្វា ឲ្យស្សតឹ អាហ –

១៧១៨៓

“អត្យជាតាយិ តំ បុត្ត, បញ្ញជ្ជា ទេ សយិន្ទ្យា;

អឃញ្ញា យន្ទឹ កល្យាណិ, ស្សុញ្ញា តត្យយិន្ទ្យា;

អង្គតំ សហ បុទេត្តហិ, កិំ អទទេញ្ញា កទិស្សតឹ”តិ៓

តត្វ សយិន្ទ្យាត្វតិ ឪសាទេតត សយិន្ទ្វា ទេហាត្យ៓ អង្គតត្តិ អង្គត្យ, ខ្ទុទេឆច ទេហាត្វតិ ចឥតិ៓

ទេចស្សត្តទោ អាហ –

១៧១៧៓

“ធាហំ អកាយា ភាសិយ្យិ, អនញ្ញា តេតុយុស្សហេ;

សចេ ព្ភដ្ឋតិ អតេ្តត្យុ, សចេ តិដ្ឋតិ អដ្ឋត្យុ”តិ។

តត្ថ អកាយាតិ អយ្យុ, កិំ ធាយេតំ ករេឆឆ, អហំ អធិដ្ឋាយ ភាសិយ្យិ តេតុំ ធ ក្ខស្សហាយីតិ។

តតោ បុត្តស្ស កថំ សុត្វា រាជា សុលិញ្ជាឃាធិតុំ បដិបជ្ជិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៥៨៩។

“តតោ សុលិញ្ជមហារាជា, ឃាធិតុំ បដិបជ្ជថ;

យា ចក្កភសយាចារេ, រជាជស្ស អគារយំ។

១៥៩០។

“យា កាសិឃាភិ ឆារេទុ្ធា, កុសធិរំ អឆារយំ;

ក្ខុេក្ខា ចារេសា អនញ្ញាស្មិំ, យា ហិ ត្វំ លក្ខណេ គហី”តិ។

តត្ថ បដិបជ្ជថាតិ កិក្ខុចេ, បុត្តស្ស កថំ សុត្វា រាជា សុលិញ្ជាឃាធិតុំ បដិបជ្ជិ។ ចក្កភសយាចារេតិ លោហិតចក្កេភភ បរិកិណ្ណសរីរេ។ យា ហិ ត្វំ លក្ខណេ គហីតិ សុខលក្ខណេន សមន្នាគតេ យា ត្វំ អនញ្ញា គហីតិ។

១៥៩១។

“តយ៍ចិ រាជបុត្តិ, យក្ខិ សព្ពង្គសោភតា;

ធាហំ តំ សុពយិស្សេឃ្យំ, ឃំ រេយ ចេឃ្យត្តុរំ ចិភា”តិ។

តត្ថ តមព្រវីតិ តំ សស្សុំ អព្រវិ។

៧៦១១។

“តមព្រវិ មហារាជា, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ;

[illegible] [illegible] និសាមេហិ, វនេ យេ ហោន្តិ ទុស្សហា។

៧៦១២។

“ពហូ កីដា បដង្គា ច, មកសា មធុមក្ខិកា;

តេបិ តំ តត្ថ ហិំសេយ្យុំ, តំ តេ ទុក្ខតរំ សិយា។

៧៦១៣។

“អបរេ បស្ស សន្តាបេ, នទីនុបតិសេវិតេ;

សប្បា អជគរា នាម, អវិសា តេ មហព្ពលា។

៧៦១៤។

“តេ មនុស្សំ មិគំ វាបិ, អបិ មាសន្នមាគតំ;

បរិក្ខិបិត្វា ភោគេហិ, វសមានេន្តិ អត្តនោ។

៧៦១៥។

“អញ្ញេបិ កណ្ហជដិនោ, អច្ឆា នាម អឃម្មិគា;

ត ទេហិ បុរិសោ ឥទេ្ទា, ទុក្ខមាទុឃាមុច្ចតិ៎

១ប័៧លិ៎

“សញ្ញុ ឃត្តា សិក្កាតិ, តិក្ខកាតិប្បហារិតោ;

មហិំសា ចិចរេត្តត្វ, តង៎ សោតុមុទ្ទរិ បតិ៎

១ប័៧ប៎

“ឥត្ថា យិកាតំ ឃុធាតំ, កចំ សញ្ញារតំ ចរេត;

ឆេតុច ចច្ឆកិទ្ធាច, កឆំ មត្តិ កទិស្សសិ៎

១ប័៧ដ៎

“ឥត្ថា សប្បតិទេត ឈោទេរ, តុមទេក្កសុ ប្បុចក្កេម;

អទេលត្តត្ថាឃ ទេត មត្តិ, កចិស្សទេត មហក្កឃំ៎

១ប័៩០៎

“ឃា ត្វំ សិចាឃ សុត្វាត, មុហុំ វត្តសឃឹ បុទេរ;

សា ត្វំ ចក្កមតុប្បត្តា, កឆំ មត្តិ កទិស្សសិ៎

១ប័៩១៎

“ᨮᩥᨲᩮ ᨾᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᩉᩥᨠᩮ ᨠᩣᩃᩮ, ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᩈᩩ;

ᩈᨱᨲᩮᩅ ᨻᩕᩉᩣᩁᨬ᩠ᨬᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨿᨻᩕᩣᨧᩦᨲᩥ ᨲᩴ ᩈᩩᨶᩥᨿ᩠ᨿᩋᨻᩕᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨷᩮᩁ ᨷᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᨷᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨷᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᨷ ᨠᨿᨻᨽᩮᨣ ᨷᩮᨠ᩠ᨡ᪨ ᨽᨩᩦᨽᩩᨷᨽᩥᩈᩮᨧᩥᨲᩮᨲᩥ ᨽᨩᩦᨽᩥᩴ ᨷᨽᩥᩈᩮᨧᩥᨲᩮ

ᩋᩣᩈᨲ᩠ᨮᩣᨶᩮᨽ, ᨽᨩᩦᨠ᩠ᨷᩮᩃ ᨧᩈᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨧᩥᩈᩣᨲᩥ ᨽᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᩣ᪨ ᩋᨷᩥ ᨿᩣᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩮᨽᩣ ᩈᩁᩦᩁᩈᨿᩔᩮ ᩋᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨪᨿᩥᨠᩣᨲᩥ

ᩋᨪᨠᩁᩣ ᨿᩥᨠᩣ, ᨴᩢᨷ᩠ᨷᩣᨧᩉᩣ ᨿᩥᨠᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨽᨩᩥᩴ ᩈᩮᩣᨲᩩᨭ᩠ᨮᩮᩁᩥᩴ ᨷᨲᩦᨲᩥ ᩈᩮᩣᨲᩩᨭ᩠ᨮᩮᩁᩣᨿ ᨽᩣᨿ ᨽᨩᩥᨿᩣ ᨲᩦᩁᩮ᪨ ᨿ᩠ᩉᩣᨽᨲ᩠ᨲᩥ ᨿ᩠ᩉᩣᨽᩥ, ᩋᨿᩮᨿᨧ ᨧᩣ

ᨷᩥᩁᩮᨵᩣ᪨ ᩁᩮᨽᩩᨧ ᨧᨶ᩠ᨴᨣᩥᨴ᩠ᨴᩣᨧᩣᨲᩥ ᨲᨧ ᨠᩣᩁᩮᨠ ᩋᨷᩔᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᨶ᩠ᨴᨣᩥᨴ᩠ᨴᩣ ᩁᩮᨽᩩ ᨧᩥᨿ ᨠᨧᩥᩴ ᨠᩁᩥᩔᩈᩥ᪨ ᨧ-ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨷᩮᨽᨲ᩠ᨳ ᨽᩥᨷᩥᨲᨿᩮᨲ᩠ᨲᩣᨧ᪨ ᩈᨿᩫᨲᩥᨲᩮᨲᩥ

ᩈᨿᩫᨲᩮᨲ᩠ᨲ᪨ ᩁᩮᨪᩣᩁᩮᨲᩥ ᨠᩦᩈᨽᩮᨠ ᨧᩥᨶ᩠ᨶᩮᨷ᪨ ᨷᩃᨧᨠᩮᨿᨲᩥ ᨿᨠ᩠ᨠᩮᨯ᪨ ᩋᩁᩮᩃᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨬᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩣᨠ᩠ᨿᩥᩋᨠ᩠ᩈᩃᨲᩣᨿ᪨ ᨠᨧᩥᩔᩮᨲᩥ ᨠᨧᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩈᩥᨧᩣᨿ

ᩈ᩠ᨲᩣᨽᩣᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨠᩣᩃᩥᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈ᩠ᨲᩣ᪨ ᨿᩩᩉᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᨽᨷ᩠ᨿᨽᩥ᪨ ᨴ᩠ᨲᩈᨿᩦᨲᩥ ᨴ᩠ᨲᩈᩥ᪨ ᩈᩉᩣᩅᩮᨲᨧᩣᨲᩥ ᨽᨴᨲᩥ ᨧᩥᨿ ᩈᩉᩣᨲ᩠ᨲ ᨧᩥᨿ ᨠᨧᩥᩔᨲᩥ᪨

᪑ᨷᩢ᪑᪑᪨

“ᨲᨿᨻᩕᩣᨧᩥ ᩁᩣᨩᨷᩩᨲ᩠ᨲᩦ, ᨿᨴ᩠ᨴᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨠᩩᩁᩮᩣᨣᨲᩣ;

ᨿᩣᨽᩥ ᨴᨲᩣᨽᩥ ᩋᨠ᩠ᨷᩣᩈᩥ, ᨧᩮᨽ ᨷᨴᩥᨠᨿᩣᨽᩥ ᩁᩮᨿ;

ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨽᩥ ᩋᨠᩥᩈᨿᨠ᩠ᨠᩣᨿᩮ, ᨣᨶ᩠ᨵᩮᨬ᩠ᨬᩣᨧ ᩁᩈᩮᨧᩈᨠ᪨

᪑ᨷᩢ᪑᪑᪨

“ᨠᩣᩈᩥᩴ ᨠ᩠ᨿᩥᩴ ᩁᨷᩥᨯᨠᩥᩃᩴ, ᨴ᩠ᩈᩥᩁᩥᩴ ᨿᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᨭ᩠ᨮᩥᩴ;

ᨴ᩠ᩁᩈᩣ ᨷᨽᩩᨧᩉᩥᩔᩣᨿᩥ, ᨽᩔ ᩁᩮᩉᩔᩣᨿᩥ ᨴᩢᨲ᩠ᨳᨿᩣ᪨

᪑ᨷᩢ᪑᪓᪨

“ᨴᩣᩉ᩠ᩅᩥ ᨧᨲ ᨧᩁᩥᨿᩣᩉᩥ, ᨠ᩠ᨿᩣᩁᩦ ᨧᩥᨠ᩠ᨡᩮᨲ ᨷᨲᩥ;

ႁខទស្សបេទាេឆត, េកាហត្យេចផេតត ច៎

១៥៦៣៎

“អក្កិស្ស បារិចរិឃាឃ, ႁកព្យប្ជុេតត ច;

េចឆញ្ញំ ពត្វា េលាេក, កច្ឆេញ្ញាច ទេឆរក៎

១៥៦៤៎

“អបិស្សា េហាតិ អប្បេត្តា, ႁឆ្និជ្ជយបិ ក្បុញ្ញាតុំ;

េឃា តំ ហេត្ថ កេហត្វាត, អកាឃំ បរិកឆ្ឆតិ;

េចឆញ្ញំ ពត្វា េលាេក, កច្ឆេញ្ញាច ទេឆរក៎

១៥៦៥៎

“េកាសក្កហឈយ្យេក្លបិ, ក្ញ្ញា ច បរិស្បុគ្គតា;

ឥត្វា ច េតា បក្កយតិ, ឌាហុំ ទុក្លុ អតប្បាក់;

េចឆញ្ញំ ពត្វា េលាេក, កច្ឆេញ្ញាច ទេឆរក៎

១៥៦៦៎

“ស្បុក្កច្ឆុំ េចឆេចទា, ឥត្វា ស្បុកកាយាតិេតា;

អកាឃំ បរិកឆ្ឆត្តិ, ႁល្ញកេញ្ញាច ចាឃសា;

វេធព្យំ កដុកំ លោកេ, គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ។

១៥២៩.

“អបិ ញាតិកុលេ ផីតេ, កំសបជ្ជោតនេ វសំ;

នេវាតិវាក្យ ន លភេ, ភាតូហិ សខិនីហិបិ;

វេធព្យំ កដុកំ លោកេ, គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ។

១៥៣០.

“នគ្គា នទី អនុទកា, នគ្គំ រដ្ឋំ អរាជកំ;

ឥត្ថីបិ វិធវា នគ្គា, យស្សាបិ ទស ភាតរោ;

វេធព្យំ កដុកំ លោកេ, គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ។

១៥៣១.

“ធជោ រថស្ស បញ្ញាណំ, ធូមោ បញ្ញាណមគ្គិនោ;

រាជា រដ្ឋស្ស បញ្ញាណំ, ភត្តា បញ្ញាណមិត្ថិយា;

វេធព្យំ កដុកំ លោកេ, គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ។

១៥៣២.

“យា ទលិទ្ទី ទលិទ្ទស្ស, អឌ្ឍា អឌ្ឍស្ស កិត្តិមា;

តំ វេ ទេវា បសំសន្តិ, ទុក្ករញ្ហិ ករោតិ សា។

១២៨៧។

“សាមិកំ អនុវត្តិស្សំ, សទា កាសាយចារិនី;

បច្ឆាបិ អភិជ្ជត្យា, ទេវញ្ច កតុកិច្ចិយា។

១២៨៨។

“អបិ សាកបរិយត្តំ, ពាហុបិត្តសទំ មហិ;

ភាភារតតបរិបុទំ, ភិន្នេ ទេស្សត្តទំ ចិតា។

១២៨៥។

“កតំ នុ តាសំ ហទយំ, សុខរា ចត ខ្ញតិនេយា;

យា សាមិកេ ទុក្ខិតម្បិ រាសុខមិច្ឆន្តិ អត្តនោ។

១២៨៩។

“ភិក្ខុមត្តេ មហារាជេ, និចិតំ រដ្ឋចឌ្ឍតេ;

តមហំ អនុវត្តិស្សំ, សព្ពកាមទទោ ហិ មេ”តិ។

តត្ថ តមព្រាចិតិ កិក្ខុនេ, មទ្ទី រទេញ្ញា ចចតំ សុត្វា តំ រាជាតំ អព្រាចិ។ អភិសម្ពុធាស្សត្តិ សហិស្សាមិ អឆិចានេសស្សាមិ។ នេបាវកិលត្តិ

បើដកិលតិហិំ។ បតុទហិស្សាមីតិ ទ្វេធា កត្វា វេស្សន្តរស្ស បុរតោ គមិស្សាមិ។ ខេរស្សុបទេរាធេតាតិ ឧបចារេន ឈុទាធិចារេន។
កោហតុវេទេនន ធាតិ វិសាលគដិណោ ជុនតបស្សា ច ព្រាហ្មណោ សាមិកំ លភន្តីតិ កត្វា កោហតុតា គដិបលកំ កោដ្ឋាបេត្វា
វេទេនន ច បស្សាតិ ជុនាមេត្វា កុមារិកា បតិំ លភតិ។ គន្ទុកត្ថិ អសាតំ។ គច្ឆេញ្ញាវាតិ គមិស្សាមិណោវ។

អបិស្សា ហោតិ អប្បេត្តាតិ តស្សា វិធវាយ ឧដ្ឋិតម្បិ កុជ្ជាតំ អនត្ថធិកោច។ យោ នត្ថិ យោ និវទេត្វា តំ វិធវំ អនិដ្ឋមានេញ្ញាវ
ហត្ថ គហេត្វា គច្ឆតិ។ កោសគ្គហលមុកេប្បិ, កុជ្ជា ច បរិសុមុត្តាតិ អសាមិកំ ព្រាហ្មណំ ហត្ថបិវេទហិ កោសគ្គហលំ, ឧកេប្បិ, កុមិយំ បិតនត្ថិ
ឲតានិ អវមញ្ញាតាតិ កត្វា អតិក្កមន្តិ។ ទត្វា ធាតិ អសាមិកាយ ព្រាហ្មណិយា ឲវទ្ធុបំ ធាតុំ អនប្បកំ ទុក្ខ បរបុរិសោ ទត្វា ច តោ បក្កមតិ
និរាសន្នេ ជុនលោកេន្តាច តិដ្ឋតិ។

សុក្កច្ឆវីតិ តាក្រិមទុណ្ណន ឧដ្ឋាបិតច្ឆវិវណ្ណំ។ វេធវេទរាតិ វិធវិត្ថិកាយា បុរិសំ ទត្វាតិ កិញ្ចិវេទវ អប្បមត្តកំ ធនំ ទត្វា
សុភមាតិនោតិ មយំ សុភកាតិ មញ្ញមានា។ អកាមន្តិ តំ វិធវំ អសាមិកំ អកាមំ ឧល្វកទេញ្ញាវ ធាមសាតិ កាកា វិទិយាល្វកំ បរិកឌ្ឍន្តិ
កំសបទេឌ្ឍាតនេតិ សុវណ្ណភាដនាភាយ បទេឌ្ឍាតទេន្ត។ ចសន្តិ ឲវទ្ធុបេបិ ធាតិកុលេ ចសមានា។ នេវាតិវាញ្ញ ន លភេតិ “អយំ ព្រាហ្មណី
និស្សាមិកា, យាវជីវំ អម្ហាកញ្ញាវ ភាវេរា ជាវេតា”តិអាធីនិ វវនានិ វទេន្តហិ ភាតុហិបិ សលិនីហិបិ អតិវាញ្ញ គរហវចនំ នេវ ន
លភតិ។ បញ្ញាលត្ថិ បិគដភាវការណំ។

យាទលិង្គី ទលិង្គស្សាតិ វេទវ, កិត្តិសម្បន្នា យា ព្រាហ្មណី អត្តនោ សាមិកស្ស ទលិង្គស្ស ទុក្ខប្បត្តការេល សមយម្បិ ទលិង្គី សមានា ទុក្ខាច ហោតិ,
តស្ស អឌ្ឍការេល តេនេច សទ្ធិំ អឌ្ឍា សុខប្បត្តា ហោតិ, តំ វេ វេទវា បសំសន្តិ។ អកិជ្ជត្យាតិ អកិជ្ជត្តិយា។ សវេទបិ ហិ ព្រាហ្មណិយា សកលបឆវិ
ន កិជ្ជតិ, តាយ សកលិយ បឆវិយា សាច ព្រាហ្មរា ហោតិ, តធាបិ វេទវញ្ញ គន្ធុគមេចាតិ អវេត្វា។ សុខរា ចត ព្រាហ្មណោតិ សុដ្ឋុ ខរា
ចត ព្រាហ្មណោ។

១បច់រលិ។

“តមព្រវិ មហារាជា, មទ្ទិំ សព្ពង្គសោភនំ;

ឥមេ តេ ទហរា បុត្តា, ជាលី កណ្ហាជិនា ចុភោ;

និក្ខិប្ប លក្ខណេ គច្ឆ, យថា តេ បេសយាមសេ”តិ។

តត្ថ ជាលី កណ្ហាជិនា ចុភោតិ ជាលី ច កណ្ហាជិនា ចាតិ ឧភោ។ និក្ខិប្បាតិ ឥមេ និក្ខិបិត្វា គច្ឆាហីតិ។

᪑᪘᪓᪘.

“ᨲᨾᨻᩕᩅᩥ ᩁᩣᨩᨷᩩᨲ᩠ᨲᩦ, ᨾᨴ᩠ᨴᩦ ᩈᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᩈᩮᩣᨽᨶᩣ;

ᨷᩥᨿᩣ ᨾᩮ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨴᩮᩅ, ᨩᩣᩃᩦ ᨠᨱ᩠ᩉᩣᨩᩥᨶᩣ ᨧᩪᨽᩮᩣ;

ᨲ᩠ᨿᨾ᩠ᩉᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᨾᩮᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨩᩦᩅᩈᩮᩣᨠᩥᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲ᩠ᨿᨾ᩠ᩉᩦᨲᩥ ᨲᩮ ᨴᩣᩁᨠᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ. ᨩᩦᩅᩈᩮᩣᨠᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨷᨣᨲᩈᩮᩣᨠᩣᨶᩴ ᩉᨴᨿᩴ ᩁᨾᩮᨿᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

᪑᪘᪓᪙.

“ᨲᨾᨻᩕᩅᩥ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ, ᩈᩥᩅᩦᨶᩴ ᩁᨭ᩠ᨮᩅᨯ᩠ᨰᨶᩮᩣ;

ᩈᩣᩃᩦᨶᩴ ᩒᨴᨶᩴ ᨽᩩᨲ᩠ᩅᩣ, ᩈᩩᨧᩥᩴ ᨾᩴᩈᩪᨸᩈᩮᨧᨶᩴ;

ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨹᩃᩣᨶᩥ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩣ, ᨠᨳᩴ ᨠᩣᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩣᩁᨠᩣ.

᪑᪘᪔᪐.

“ᨽᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲᨷᩃᩮ ᨠᩴᩈᩮ, ᩈᩮᩣᩅᨱ᩠ᨱᩮ ᩈᨲᩁᩣᨩᩥᨠᩮ;

ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨷᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩣ, ᨠᨳᩴ ᨠᩣᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩣᩁᨠᩣ.

᪑᪘᪔᪑.

“ᨠᩣᩈᩥᨿᩣᨶᩥ ᨧ ᨵᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨡᩮᩣᨾᨠᩮᩣᨭᩩᨾ᩠ᨻᩁᩣᨶᩥ ᨧ;

កុសចីរានិ ធារេន្តា, កថំ កាហន្តិ ទារកា។

១៦៣០។

“វយ្ហាហិ បរិយាយិត្វា, សិវិកាយ រថេន ច;

បត្តិកា បរិធាវន្តា, កថំ កាហន្តិ ទារកា។

១៦៣១។

“កូដាគារេ សយិត្វាន, និវាតេ ផុសិតគ្គឡេ;

សយន្តា រុក្ខមូលស្មិំ, កថំ កាហន្តិ ទារកា។

១៦៣២។

“បល្លង្កេសុ សយិត្វាន, គោនកេ ចិត្តសន្ថតេ;

សយន្តា តិណសន្ថារេ, កថំ កាហន្តិ ទារកា។

១៦៣៣។

“គន្ធកេន វិលិម្បិត្វា, អគរុចន្ទនេន ច;

រជោជល្លានិ ធារេន្តា, កថំ កាហន្តិ ទារកា។

១៦៣៤។

“ចាមរមោរហត្ថេហិ, ពីជិតង្គា សុខេធិតា;

ផុដ្ឋា ដំសេហិ មកសេហិ, កថំ កាហន្តិ ទារកា”តិ។

តត្ថ បលសេត កិសេតិ បលសេតេន កតាយ កញ្ចនបិតិយា។ គោនកេ ចិត្តសន្ថតេតិ មហាបិដ្ឋិយំ កាឡកោជវេ ចេវ វិចិត្តកេ សន្ថរេ ច។ ចាយរេយារហេត្ថហីតិ ចាយរេហិ ចេវ យារហេត្ថហិ ច តីខិតង្គា។

ឯវំ តេសំ សល្លបន្តានញ្ញេវ រត្តិ វិភាយិ, សូរិយោ ឧគ្គញ្ឆិ។ មហាសត្តស្ស ចតុសិន្ធវយុត្តំ អលង្កតរថំ អានេត្វា រាជទ្វារេ ឋបយិំសុ។ មទ្ទីបិ សស្សុសសុរេ វន្ទិត្វា សេសិត្ថិយោ អបលោកេត្វា ទ្វេ បុត្តេ អាទាយ វេស្សន្តរតោ បឋមតរំ គន្ត្វា រថេ អដ្ឋាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៥៣៤។

“តយត្រាចិ រាជបុត្តី, យសស្សី សព្វង្គសោភនា;

យា នេច បរិចេរេសិ, យា ច ត្វំ ចិរតោ អហុ;

យថា មយំ ភជិស្សាម, តថា ហេស្សន្តិ ទារកា។

១៥៣៥។

“ឡ្ហំ ចត្វាន បក្កាមិ, យសស្សី សព្វង្គសោភនា;

សិវិយគ្គេ អគ្គេសិ, បុត្តេ អាទាយ លក្ខណា”តិ។

តត្ថ សិវិយគ្គេតិ សិវិរដ្ឋា គត្តនាយគ្គេ។ អគ្គេសីតិ តំ អកាមសិ, បរិយាទា ឆាតរិត្វា រថំ អភិរុហីតិ អត្ថោ។

១៥៣៦។

“តតោ វេស្សន្តរោ រាជា, ទានំ ទត្វាន ខត្តិយោ;

ປິຕຸ ມາຕຸ ຈ ວນ຺ທິຕ຺ວາ, ກຕ຺ວາ ຈ ນໍ ປທກ຺ຂິຓໍ.

໑໔໙໐.

“ຈຕຸວາຫິ ຣຖໍ ຍຸຕ຺ຕໍ, ສີຆມາຣຸຍ຺ຫສນ຺ທນໍ;

ອາທາຍ ປຸຕ຺ຕທາຣຎ຺ຈ, ວງ຺ກໍ ປາຍາສິ ປພ຺ພຕ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຕໂຕຕິ ພິກ຺ຂເວ, ຕສ຺ມາ ມທ຺ທິຍາ ຣຖໍ ອພິຣຸຫິຕ຺ວາ ຐິຕກາເລ. ກຕ຺ວາຕິ ຫິຣຎ຺ຎທານໍ ທຕ຺ວາ. ກຕ຺ວາ ຈ ນໍ ປທກ຺ຂິຓນ຺ຕິ ປທກ຺ຂິຓໍ ກຕ຺ວາ. ນນ຺ຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ.

໑໔໙໑.

“ຕໂຕ ເວສ຺ສນ຺ຕໂຣ ຣາຊາ, ເຍນາສິ ພຫຸໂກ ຊໂນ;

ອາມນ຺ຕ ໂຂ ຕໍ ຄຈ຺ຉາມ, ອໂຣຄາ ໂຫນ຺ຕຸ ຎາຕໂຍ”ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ໂຖ – ພິກ຺ຂເວ, ຕໂຕ ເວສ຺ສນ຺ຕໂຣ ຣາຊາ ຍຕ຺ຖ “ເວສ຺ສນ຺ຕຣໍ ຣາຊານໍ ປສ຺ສິສ຺ສາມາ”ຕິ ພຫຸໂກ ຊໂນ ຐິໂຕ ອາສິ, ຕຕ຺ຖ ຣຖໍ ເປເສຕ຺ວາ ມຫາຊນໍ ອາປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ “ອາມນ຺ຕ ໂຂ ຕໍ ຄຈ຺ຉາມ, ອໂຣຄາ ໂຫນ຺ຕຸ ຎາຕໂຍ”ຕິ ອາຫ. ຕຕ຺ຖ ຕນ຺ຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ. ພິກ຺ຂເວ, ຕໂຕ ເວສ຺ສນ຺ຕໂຣ ຣາຊາ ຎາຕເກ ອາຫ – “ຕຸມ຺ເຫ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ມຍໍ ຄຈ຺ຉາມ, ຕຸມ຺ເຫ ສຸຂິຕາ ໂຫຖ ນິທຸກ຺ຂາ”ຕິ.

ເອວໍ ມຫາສເຕ຺ຕາ ມຫາຊນໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ “ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ໂຫຖ, ທານາທີນິ ປຸຎ຺ຎານິ ກໂຣຖາ”ຕິ ເຕສໍ ໂອວທິຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ. ຄຈ຺ຉນ຺ເຕ ປນ ໂພທິສຕ຺ເຕ ມາຕາ “ປຸຕ຺ໂຕ ເມ ທານຈິຕ຺ຕໂກ ທານໍ ເທຕູ”ຕິ ອາຠຣເຓຫິ ສທ຺ທິໍ ສຕ຺ຕຣຕນປູຣານິ ສກຏານິ ອຸໂພສຸ ປສ຺ເສສຸ ເປເສສິ. ໂສປິ ອຕ຺ຕໂນ ກາຍາຣູຬ຺ຫເມວ ອາຠຣຓຠຓ຺ຑໍ ໂອມຸຎ຺ຈິຕ຺ວາ ສມ຺ປຕ຺ຕຍາຈການໍ ອຏ຺ຐາຣສ ວາເຣ ທຕ຺ວາ ອວເສສໍ ສພ຺ພໍ ອທາສິ. ໂສ ນຄຣາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຈ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ໂອໂລເກຕຸກາໂມ ອໂຫສິ. ອຖສ຺ສ ມນໍ ປຏິຈ຺ຈ ຣຖປ຺ປມາຓຏ຺ຐາເນ ມຫາປຖວີ ຠິຊ຺ຊິຕ຺ວາ ກຸລາລຈກ຺ກໍ ວິຍ ປຣິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຣຖໍ ນຄຣາຠິມຸຂໍ ອກາສິ. ໂສ ມາຕາປິຕູນໍ ວສນຏ຺ຐານໍ ໂອໂລເກສິ. ເຕນ ກາຣເຓນ ປຖວີກມ຺ໂປ ອໂຫສິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ –

“ນິກ຺ຂມິຕ຺ວານ ນຄຣາ, ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວິໂລກິເຕ;

តថាបិ បឋវី កម្បិ, សិនេរុវនវដំសកា”តិ. (ចរិយា. ១.៧១);

សយំ បន ឱលោកេត្វា មទ្ទិម្បិ ឱលោកាបេតុំ គាថមាហ –

១២៤១.

“ឥង្ឃ មទ្ទិ និសាមេហិ, រម្មរូបំវ ទិស្សតិ;

អាវាសំ សិវិសេដ្ឋស្ស, បេត្តិកំ ភវនំ មមា”តិ.

តត្ថ និសាមេហីតិ ឱលោកេហិ.

អថ មហាសត្តោ សហជាតេ សដ្ឋិសហស្សអមច្ចេ ច សេសជនញ្ច និវត្តាបេត្វា រថំ បាជេន្តោ មទ្ទិំ អាហ – “ភទ្ទេ, សចេ បច្ឆតោ យាចកា អាគច្ឆន្តិ, ឧបធារេយ្យាសី”តិ. សាបិ ឱលោកេន្តី និសីទិ. អថស្ស សត្តសតកំ មហាទានំ សម្បាបុណិតុំ អសក្កោន្តា ចត្តារោ ព្រាហ្មណា នគរំ អាគន្ត្វា “កុហិំ វេស្សន្តរោ រាជា”តិ បុច្ឆិត្វា “ទានំ ទត្វា គតោ”តិ វុត្តេ “កិញ្ចិ គហេត្វា គតោ”តិ បុច្ឆិត្វា “រថេន គតោ”តិ សុត្វា “អស្សេ តំ យាចិស្សាមា”តិ អនុពន្ធិំសុ. អថ មទ្ទី តេ អាគច្ឆន្តេ ទិស្វា “យាចកា អាគច្ឆន្តិ, ទេវា”តិ អារោចេសិ. មហាសត្តោ រថំ ឋបេសិ. តេ អាគន្ត្វា អស្សេ យាចិំសុ. មហាសត្តោ អស្សេ អទាសិ. តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១២៤២.

“តំ ព្រាហ្មណា អន្វគមុំ, តេ នំ អស្សេ អយាចិសុំ;

យាចិតោ បដិបាទេសិ, ចតុន្នំ ចតុរោ ហយេ”តិ.

អស្សេសុ បន ទិន្នេសុ រថធុរំ អាកាសេយេវ អដ្ឋាសិ. អថ ព្រាហ្មណេសុ គតមត្តេសុយេវ ចត្តារោ ទេវបុត្តា រោហិច្ចមិគវណ្ណេន អាគន្ត្វា រថធុរំ សម្បដិច្ឆិត្វា អគមិំសុ. មហាសត្តោ តេសំ ទេវបុត្តភាវំ ញត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១២៤៣.

“ញាណ្ឈ យន្និ តិរសាយេហិ, ឪត្តន្ទុបំច ឌិស្សតិ;

យិកេទាហិច្ចចេណ្ណត, ឥក្លិលាស្សា ចហត្តិ យ”ត្តិ៍

ពត្ថ ឥក្លិលាស្សាតិ ស្សិក្លិតា អស្សា ឪឃ យំ ចហត្តិ៍

អឆ តំ ខុចំ ពន្ធត្តិ អបទោ ព្រាហ្មណោ អាគន្ត្វា ទធំ ឃាចិំ៍ យហាសេត្វា បុត្តកាទំ ឬតាទេត្វា តស្ស ទធំ អគាសិ៍ ទេឆ បត ឌិនេត្ត ឥេចបុត្តា អត្តទគាឃិស្សុ៍ ទឆស្ស ឌិត្តកាចំ បកាសេន្តោ សត្វា អាហ –

១ប័៩ទ៍

“អនេឆត្វ បញ្ចាយេ អាកា, សោ តំ ទឆយឃាចឆ;

តស្ស តំ ឃាឌិតោគាសិ, ត ចស្សុបហតោ យតោ៍

១ប័៩៩៍

“តតោ ចេស្សត្តទោ ទាឌា, ឬទោបេត្វា សគំ ឌតំ;

អស្សាសឃិ អស្សទធំ, ព្រាហ្មណស្ស ឆតេតសិតោ”តិ៍

ពត្វ អនេឆត្វាតិ អឆ តស្មិំ ចតេ៍ ត ចស្សុបហតោ យតោតិ ត ចស្ស យតោ ឬលិតោ៍ អស្សាសឃីតិ បរិតោសេន្តោ តិឃ្យាគសិ៍

តតោ បដ្ឋាយ បត តេ សន្តេបិ បត្តិកាច អតេហស្សុ៍ អឆ យហាសេត្វា យត្តិ អតេចាច –

១ប័៩សិ៍

“ត្វំ យន្ទិ គល្យាកល្យាហិ, លហុ ខុសា គតិដ្ឋិកា;

ᩋᩉᩴ ᨩᩣᩃᩥᩴ ᨣᩉᩮᩔᩣᨾᩥ, ᨣᩁᩩᨠᩮᩣ ᨽᩣᨲᩥᨠᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨸᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨴᩣᩁᨠᩮ ᩋᨦ᩠ᨠᩮᨶᩣᨴᩣᨿ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪘᪖᪘᪨

“ᩁᩣᨩᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᨾᩣᨴᩣᨿ, ᩁᩣᨩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩦ ᨧ ᨴᩣᩁᩥᨠᩴ;

ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᨴᨾᩣᨶᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩩᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᩥᨿᩴᩅᨴᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨴᩣᨶᨠᨱ᩠ᨯᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩅᨶᨸᩅᩮᩈᨶᨠᨱ᩠ᨯᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨲᩮ ᨸᨭᩥᨸᨳᩮ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮ ᨾᨶᩩᩔᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩩᩉᩥᩴ ᩅᨦ᩠ᨠᨸᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ “ᨴᩪᩁᩮ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ –

᪑᪘᪖᪙᪨

“ᨿᩮ ᨠᩮᨧᩥ ᨾᨶᩩᨩᩣ ᩑᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨶᩩᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨸᨭᩥᨸᨳᩮ;

ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨲᩮ ᨸᨭᩥᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾ, ‘ᨠᩩᩉᩥᩴ ᩅᨦ᩠ᨠᨲᨸᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ’᪨

᪑᪘᪗᪐᪨

“ᨲᩮ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨾ᩠ᩉᩮ ᨸᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨠᩁᩩᨱᩴ ᨣᩥᩁᨾᩩᨴᩦᩁᨿᩩᩴ;

ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨲᩮ ᨸᨭᩥᩅᩮᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨴᩪᩁᩮ ᩅᨦ᩠ᨠᨲᨸᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ມຄ຺ຄສ຺ສ ອຸໂຠສຸ ປສ຺ເສສຸ ວິວິຘຜລຘາຣິໂນ ຣຸກ຺ເຂ ທິສ຺ວາ ທາຣກາ ກນ຺ທນ຺ຕິ໌ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສານຸຠາເວນ ຜລຘາຣິໂນ ຣຸກ຺ຂາ ໂອນມິຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖສມີປໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕິ໌ ຕໂຕ ສຸປກ຺ກຜລາຜລານິ ໂອຈິນິຕ຺ວາ ເຕສໍ ເທຕິ໌ ຕໍ ທິສ຺ວາ ມທ຺ທີ ອຈ຺ຉຣິຍໍ ປເວເທສິ໌ ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ –

໑ປັລີ໑໌

“ຍທິ ປສ຺ສນ຺ຕິ ປວເນ, ທາຣກາ ຜລິເຕ ທຸເມ;

ເຕສໍ ຜລານໍ ເຫຕຸມ຺ຫິ, ອຸປໂຣທນ຺ຕິ ທາຣກາ໌

໑ປັລີ໒໌

“ໂຣທນ຺ເຕ ທາຣເກ ທິສ຺ວາ, ອຸພ຺ພິທ຺ຘາ ວິປຸລາ ທຸມາ;

ສຍເມໂວນມິຕ຺ວານ, ອຸປຄຈ຺ຉນ຺ຕິ ທາຣເກ໌

໑ປັລີ໓໌

“ອິທໍ ອຈ຺ເຉຣກໍ ທິສ຺ວາ, ອພ຺ຠຸຕໍ ໂລມຫໍສນໍ;

ສາຘຸກາຣໍ ປວຕ຺ເຕສິ, ມທ຺ທີ ສພ຺ພງ຺ຄໂສຠນາ໌

໑ປັລີ໔໌

“ອຈ຺ເຉຣໍ ວຕ ໂລກສ຺ມິໍ, ອພ຺ຠຸຕໍ ໂລມຫໍສນໍ;

ເວສ຺ສນ຺ຕຣສ຺ສ ເຕເຊນ, ສຍເມໂວນຕາ ທຸມາ”ຕິ໌

ເຊຕຸຕ຺ຕຣນຄຣໂຕ ສຸວຓ຺ຓຄິຣິຕາໂລ ນາມ ປພ຺ພໂຕ ປຎ຺ຈ ໂຍຊນານິ, ຕໂຕ ໂກນ຺ຕິມາຣາ ນາມ ນທີ ປຎ຺ຈ ໂຍຊນານິ, ຕໂຕ ອຣຎ຺ຊຣຄິຣິ ນາມ ປພ຺ພໂຕ ປຎ຺ຈ ໂຍຊນານິ, ຕໂຕ ທຸນ຺ນິວິຏ຺ຐພ຺ຣາຫ຺ມຓຄາໂມ ນາມ ປຎ຺ຈ ໂຍຊນານິ, ຕໂຕ ມາຕຸລນຄຣໍ ທສ ໂຍຊນານີຕິ ຕໍ

ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨩᩮᨲᩩᨲ᩠ᨲᩁᨶᨣᩁᨲᩮᩣ ᨲᩥᩴᩈᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨲᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᩈᩘᨡᩥᨷᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᨾᩣᨲᩩᩃᨶᨣᩁᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ –

᪑᪙᪘᪖᪨

“ᩈᩘᨡᩥᨷᩥᩴᩈᩩ ᨷᨳᩴ ᨿᨠ᩠ᨡᩣ, ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᩣᨿ ᨴᩣᩁᨠᩮ;

ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᨴᩥᩅᩈᩮᨶᩮᩅ, ᨧᩮᨲᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᩏᨷᩣᨣᨾᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩏᨷᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨷᨶ ᨩᩮᨲᩩᨲ᩠ᨲᩁᨶᨣᩁᨲᩮᩣ ᨷᩣᨲᩁᩣᩈᩈᨾᨿᩮ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨿᨾᩣᩈᩈᨾᨿᩮ ᨧᩮᨲᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨾᩣᨲᩩᩃᨶᨣᩁᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪙᪘᪗᪨

“ᨲᩮ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩦᨥᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ, ᨧᩮᨲᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᩏᨷᩣᨣᨾᩩᩴ;

ᩍᨴ᩠ᨵᩴ ᨹᩦᨲᩴ ᨩᨶᨷᨴᩴ, ᨻᩉᩩᨾᩴᩈᩈᩩᩁᩮᩣᨴᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨴᩣ ᨾᩣᨲᩩᩃᨶᨣᩁᩮ ᩈᨭ᩠ᨮᩥ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨶᨣᩁᩴ ᩋᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨣᩁᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᩈᩣᩃᩣᨿᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨾᨴ᩠ᨴᩦ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᩣᨴᩮᩈᩩ ᩁᨩᩴ ᨷᩩᨬ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᨴᩮ ᩈᨾ᩠ᨻᩣᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᩔ ᩋᩣᨣᨲᨽᩣᩅᩴ ᨩᩣᨶᩣᨷᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩈᩣᩃᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨷᨳᩮ ᩈᩣᩃᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨶᨣᩁᩴ ᨷᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪙᪘᪘᪨

“ᨧᩮᨲᩥᨿᩮᩣ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩥᩴᩈᩩ, ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨾᩣᨣᨲᩴ;

ᩈᩩᨡᩩᨾᩣᩃᩦ ᩅᨲ ᩋᨿ᩠ᨿᩣ, ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨷᩁᩥᨵᩣᩅᨲᩥ᪨

᪑᪙᪘᪙᪨

“វយ្ហាហិ បរិយាយិត្វា, សិវិកាយ រថេន ច;

សាជ្ជ មទ្ទី អរញ្ញស្មិំ, បត្តិកា បរិធាវតី”តិ។

តត្ថ លក្ខណមាគតន្តិ លក្ខណសម្បន្នំ មទ្ទិំ អាគតំ។ បរិធាវតីតិ ឯវំ សុខុមាលី ហុត្វា បត្តិកាវ វិចរតិ។ បរិយាយិត្វាតិ ជេតុត្តរនគរេ វិចរិត្វា។ សិវិកាយាតិ សុវណ្ណសិវិកាយ។

មហាជនោ មទ្ទិញ្ច វេស្សន្តរញ្ច ទ្វេ បុត្តេ ចស្ស អនាថាគមនេន អាគតេ ទិស្វា គន្ត្វា រាជូនំ អាចិក្ខិ។ សដ្ឋិសហស្សា រាជានោ រោទន្តា បរិទេវន្តា តស្ស សន្តិកំ អាគមិំសុ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១២៨៩។

“តំ ទិស្វា ចេតបាមោក្ខា, រោទមានា ឧបាគមុំ;

កច្ចិ នុ ទេវ កុសលំ, កច្ចិ ទេវ អនាមយំ;

កច្ចិ បិតា អរោគោ តេ, សិវីនញ្ច អនាមយំ។

១២៩០។

“កោ តេ ពលំ មហារាជ, កោ នុ តេ រថមណ្ឌលំ;

អនស្សកោ អរថកោ, ទីឃមទ្ធានមាគតោ;

កច្ចាមិត្តេហិ បកតោ, អនុប្បត្តោសិមំ ទិស”ន្តិ។

តត្ថ ទិស្វាតិ ទូរតោវ បស្សិត្វា។ ចេតបាមោក្ខាតិ ចេតរាជានោ។ ឧបាគមុន្តិ ឧបសង្កមិំសុ។ កុសលន្តិ អារោគ្យំ។ អនាមយន្តិ និទ្ទុក្ខភាវ។ កោ តេ ពលន្តិ កុហិំ តវ ពលកាយោ។ រថមណ្ឌលន្តិ យេនាសិ រថេន អាគតោ, សោ កុហិន្តិ បុច្ឆន្តិ។ អនស្សកោតិ អស្សវិរហិតោ។ អរថកោតិ អយានកោ។ ទីឃមទ្ធានមាគតោតិ ទីឃមគ្គំ អាគតោ។ បកតោតិ អភិភូតោ។

ອຖ ເຕສໍ ປຫາສເຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເນາ ອາກາຕກາຣໍ ກເຖເຕ຺ຕາ ອາຫ –

໑໕໕໑.

“ກຸສລເຍ຺າຈ ເຍ ສຸຍາ, ອເຖາ ສຸຍາ ອນາຍໍ;

ອເຖາ ປິຕາ ອເຣາເກາ ເຍ, ນິຈິຕ຺ຕາ ອນາຍໍ.

໑໕໕໒.

“ອຫຕິຍ຺ຍາກຸຍ຺ຍາຣິ ຄຍ຺ຍໍ, ໂປສາຄຕ຺ຕໍ ວຸຍ຺ຍຫຈ;

ເຝຕ຺ຕຍ຺ຍາ ສຕ຺ຕຍຸຕ຺ຕາຕໍ, ສຕ຺ຕເສຕໍ ຄຕ຺ຕຍໍ.

໑໕໕໓.

“ປຍ຺ຍາກຕ຺ຕລສຕ຺ຕາຕໍ, ປກິຕ຺ຕໍ ສຕ຺ຕຍຕ຺ຕຕໍ;

ຄຕ຺ຕິ ສຈາລປີຊຕິ, ເສຕໍ ເກລິສສາຄິສໍ.

໑໕໕໔.

“ສເສຕຕ຺ຕຕ຺ຕິ ຕິສາປິເຜຍ຺ຍໍ, ສາຊຕ຺ຕາຕໍ ສຫຕ຺ຕິປໍ;

ອກ຺ຄຍາຕໍ ຣາຊຈາຫິ, ໂປາຫຸຍາຕໍ ອຄາສຫໍ.

໑໕໕໕.

“តស្មិំ មេ សិវយោ កុទ្ធា, បិតា ចុបហតោមនោ;

អវរុទ្ធសិ មំ រាជា, វង្កំ គច្ឆាមិ បព្ពតំ;

ឱកាសំ មយ្ហំ ជានាថ, វនេ យត្ថ វសាមសេ”តិ។

តត្ថ តស្មិំ មេតិ តស្មិំ ការណេ មយ្ហំសិវយោ កុទ្ធា។ ឧបហតោមនោតិ ឧបហតចិត្តោ កុទ្ធោច មំ រដ្ឋា បព្ពាជេសិ។ យត្ថាតិ យស្មិំ វនេ មយំ វសេយ្យាម, តត្ថ វសនោកាសំ ជានាថាតិ។

តេ រាជានោ អាហំសុ –

១៨៨៦។

“សាគតំ តេ មហារាជ, អថោ តេ អទុរាគតំ;

ឥស្សរោសិ អនុប្បត្តោ, យំ ឥធត្ថិ បវេទយ។

១៨៨៧។

“សាកំ ភិសំ មធុំ មំសំ, សុទ្ធំ សាលិនមោទនំ;

បរិភុញ្ជ មហារាជ, បាហុនោ នោសិ អាគតោ”តិ។

តត្ថ បវេទយាតិ កថេហិ, សព្ពំ បដិយាទេត្វា ទស្សាម។ ភិសន្តិ ភិសមូលំ, យំកិញ្ចិ កន្ទជាតំ វា។

វេស្សន្តរោ អាហ –

១៨៨៨។

“ປຏິຄ຺ຄຫິຕໍ ຍໍ ທິນ຺ນໍ, ສພ຺ພສ຺ສ ອຄ຺ຆິຍໍ ກຕໍ;

ອວຣຸທ຺ຘສິ ມໍ ຣາຊາ, ວງ຺ກໍ ຄຈ຺ຉາມິ ປພ຺ພຕໍ;

ໂອກາສໍ ສມ຺ມາ ຊານາຖ, ວເນ ຍຕ຺ຖ ວສາມເສ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປຏິຄ຺ຄຫິຕນ຺ຕິ ສພ຺ພເມຕໍ ຕຸມ຺ເຫຫິ ທິນ຺ນໍ ມຍາ ຈ ປຏິຄ຺ຄຫິຕເມວ ໂຫຕຸ, ສພ຺ພສ຺ສ ຕຸມ຺ເຫຫິ ມຍ຺ຫໍອຄ຺ຆິຍໍ ນິເວທິຕໍ ກຕໍ. ຣາຊາ ປນ ມໍ ອວຣຸທ຺ຘສິ ຣຏ຺ຐາ ປພ຺ພາເຊສິ, ຕສ຺ມາ ວງ຺ກເມວ ຄມິສ຺ສາມິ, ຕສ຺ມິໍ ເມ ອຣເຎ຺ຎ ວສນຏ຺ຐານໍ ຊານາຖາຕິ.

ເຕ ຣາຊາໂນ ອາຫໍສຸ –

໑໕໕໙.

“ອິເຘວ ຕາວ ອຈ຺ຉສ຺ສຸ, ເຈຕຣເຏ຺ຐ ຣເຖສຠ;

ຍາວ ເຈຕາ ຄມິສ຺ສນ຺ຕິ, ຣເຎ຺ຎາ ສນ຺ຕິກ ຍາຈິຕຸໍ.

໑໕໖໐.

“ນິຊ຺ຌາເປຕຸໍ ມຫາຣາຊໍ, ສິວີນໍ ຣຏ຺ຐວຑ຺ຒນໍ;

ຕໍ ຕໍ ເຈຕາ ປຸຣກ຺ຂຕ຺ວາ, ປຕີຕາ ລທ຺ຘປຈ຺ຈຍາ;

ປຣິຈາເຣຕ຺ວານ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ, ເອວໍ ຊານາຫິ ຂຕ຺ຕິຍາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຣເຎ຺ຎາ ສນ຺ຕິກ ຍາຈິຕຸນ຺ຕິ ຣເຎ຺ຎາ ສນ຺ຕິກໍ ຍາຈນຕ຺ຖາຍ ຄມິສ຺ສນ຺ຕິ. ນິຊ຺ຌາເປຕຸນ຺ຕິ ຕຸມ຺ຫາກໍ ນິທ຺ໂທສຠາວໍ ຊານາເປຕຸໍ. ລທ຺ຘປຈ຺ຈຍາຕິ ລທ຺ຘປຕິຏ຺ຐາ. ຄຈ຺ຉນ຺ຕີຕິ ຄມິສ຺ສນ຺ຕິ.

ມຫາສຕ຺ໂຕ ອາຫ –

᪁᪅᪈᪁᪨

“ᨾᩣ ᩅᩮᩣ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᨳ ᨣᨾᨶᩴ, ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠ ᨿᩣᨧᩥᨲᩩᩴ;

ᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩴ, ᩁᩣᨩᩣᨸᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩔᩁᩮᩣ᪨

᪁᪅᪈᪂᪨

“ᩋᨧ᩠ᨧᨣᨲᩣ ᩉᩥ ᩈᩥᩅᩮᨿᩣ, ᨻᩣᩃᨣ᩠ᨣᩣ ᨽᩮᨣᨾᩣ ᨧ ᨾᩮ;

ᨲᩮ ᨧᩥᩁᩴᩈᩮᩅᩥᨲ᩠ᨳᩥ, ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨾᨾ ᨠᩣᩁᨱᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᨾ ᨶᩥᨩ᩠ᨫᩮᩣᩈᨠᩣᨧ ᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨸᨶᩮ ᩁᩣᨩᩣᨸᩥ ᩋᨶᩥᩔᩁᩮᩣ᪨ ᩋᨧ᩠ᨧᨣᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩣ᪨ ᨻᩣᩃᨣ᩠ᨣᩣᨲᩥ ᨻᩣᩃᨠᩣᨿᩣ᪨ ᨧᩥᩁᩴᩈᩮᩅᩥᨲ᩠ᨳᩦ ᩁᨭ᩠ᨮᩮᨲᩣ ᨽᩥᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩁᩣᨩᩣᨽᨲ᩠ᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣᨽᨿᩥ᪨

ᨲᩮ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ –

᪁᪅᪈᪂᪨

“ᩈᨧᩮ ᨾᩩᩈᩣ ᨸᨧᩮᨲ᩠ᨲᩩ, ᩁᨯ᩠ᨰᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩁᨯ᩠ᨰᨧᨯ᩠ᨯᨽ;

ᨻᩩᨷᩮᨧ ᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᨠᩣᩁᩮᩉᩥ, ᨧᩮᨲᩮᩉᩥ ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨲᩮᩣ᪨

᪁᪅᪈᪄᪨

“ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᨸᩦᨲᨾ᩠ᨷᩥᨦ᩠ᨣᩴ ᩁᨯ᩠ᨰᩴ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨩᨽᨸᨴᩮᩣ ᨾᩉᩣ;

ᨾᨲᩦ ᨠᩮᩁᩣᩉᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨧᩮᨧ, ᩁᨭ᩠ᨮᩔ ᨾᨿ᩠ᩉᩣᩈᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨

តត្ថ សចេ ទនា បចេត្តត្តាតិ សចេ ទតស្មិំ រដ្ឋេ ទនា បចត្តិ។ រជ្ជស្ស យត្យសាសិតុត្តិ រជ្ជំ នយត្យសាសិតុំ, អឃេយេច ចា បរិធោ។

ចេស្សត្ថេរា អាហ –

១៦៨៣។

“ន មេ លេត្តា យតិ អត្តិ, រជ្ជស្ស អនុសាសិតុំ;

បញ្ចាខិតស្ស រដ្ឋស្សា, ចេតបុត្តា សុណាធ មេ។

១៦៨៤។

“អត្ថា និចចេឃា អាសុំ, ពាលគ្គា ចេភរយា ច ចេឃ;

បញ្ចាខិតស្ស រដ្ឋស្សា, ចេតា រជ្ជកិរេសចយុំ។

១៦៨៥។

“អសញ្ញាខិឃយ្យិ ចេចា អស្ស, អច្ចត្ថិ យយ កាណោ;

និឌីហិ កណ្ដត្ថិ ចាបិ, ចិគ្គេហា មេ ត រុច្ចតិ។

១៦៨៦។

“អឆស្ស កណ្ដត្ថិ ឈោរេ, នយ្យហារោ អភយ្យកោ;

ទកស្ស កាណោ យឃ្ឃា ហិរេសឃ្យ ពាហុកោ ឌេភោ។

໑໕໙໙ຯ

“ປຏິຄ຺ຄຫິຕໍ ຍໍ ທິນ຺ນໍ, ສພ຺ພສ຺ສ ອຄ຺ຆິຍໍ ກຕໍ;

ອວຣຸທ຺ຘສິ ມໍ ຣາຊາ, ວງ຺ກໍ ຄຈ຺ຉາມິ ປພ຺ພຕໍ;

ຍຸການໍ ສມ຺ມາ ຊາຕາຈ, ວເນ ຍຕ຺ຖ ວສາມເສ”ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ເຈຕາ ຣເຏ຺ຐກິເສວຍຸຕ຺ຕິ ເຈຕຣຏ຺ຐວາສິໂນ ກິຣ ເວສ຺ສນ຺ຕຣໍ ຣເຏ຺ຐ ອພິສິຎ຺ຈິສ຺ສຕິ ຕຸມ຺ຫາກມ຺ປິ ເຕ ອຕຸຏ຺ຐາ ອາສຸໍຯ ອສເມາທິຍນ຺ຕິ ອສາມຄ຺ຄິຍໍຯ ອສ຺ສາຕິ ພເວຍ຺ຍຯ ອຖສ຺ສາຕິ ອຖ ມຍ຺ຫໍ ເອກສ຺ສ ກາຣນາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ພຓ຺ຑນໍ ພວິສ຺ສຕີຕິຯ

ເອວໍ ມຫາສຕ຺ໂຕ ອເນກປຣິວາເຣນ ຍາຈິໂຕປິ ຣຊ຺ຊໍ ນ ອິຈ຺ຉິຯ ອຖສ຺ສ ເຕ ເຈຕຣາຊາໂນ ມຫນ຺ຕໍ ສກ຺ກາຣໍ ກຣິໍສຸຯ ໂສ ນຄຣໍ ປວິສິຕຸໍ ນ ອິຈ຺ຉິຯ ອຖ ຕໍ ສາລເມວ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ສາຓິຍາ ປຣິກ຺ເຂປໍ ກຕ຺ວາ ມຫາສຍນໍ ປຎ຺ຎາເປຕ຺ວາ ສພ຺ເພ ອາຣກ຺ຂໍ ກຣິໍສຸຯ ໂສ ເອກຣຕ຺ຕິໍ ເຕຫິ ສງ຺ຄຫິຕາຣກ຺ໂຂ ສາລາຍໍ ວສິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ ປາໂຕວ ນ຺ຫາຕ຺ວາ ນານ຺ຄຣສໂພຊນໍ ພຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ເຕຫິ ປຣິວຸໂຕ ນິກ຺ຂມິຯ ສຏ຺ຐິສຫສ຺ສາ ຂຕ຺ຕິຍາ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ປຓ຺ຓຣສໂຍຊນມຄ຺ຄໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວນທ຺ວາເຣ ຐຕ຺ວາ ປຸຣໂຕ ປຓ຺ຓຣສໂຍຊນມຄ຺ຄໍ ອາຈິກ຺ຂນ຺ຕາ ອາຫໍສຸ –

໑໖໐໐ຯ

“ຕຍ຺ເຍວ ມຍມຄ຺ຄາມ, ຍຖາປິ ກຸມລີ ຕຖາ;

ຣາຊິສີ ຍຕ຺ຖ ສມ຺ມນ຺ຕິ, ອາຫຸຕຄ຺ຄີ ສມາຫິຕາຯ

໑໖໐໑ຯ

“ເອສ ເສໂລ ມຫາຣາຊ, ປພ຺ພໂຕ ຄນ຺ຘມາທໂນ;

ຍຕ຺ຖ ຕ຺ວໍ ສຫ ປຸຕ຺ເຕຫິ, ສຫ ພຣິຍາຍ ເຉຈ຺ຉສິຯ

໑໖໐໒ຯ

“តំ ចេតា អនុសាសិំសុ, អស្សុនេត្តា រុទម្មុខា;

ឥតោ គច្ឆ មហារាជ, ឧជុំ យេនុត្តរាមុខោ។

១៥០៦។

“អថ ទក្ខិសិ ភទ្ទន្តេ, វេបុល្លំ នាម បព្វតំ;

នានាទុមគណាកិណ្ណំ, សីតច្ឆាយំ មនោរមំ។

១៥០៧។

“តមតិក្កម្ម ភទ្ទន្តេ, អថ ទក្ខិសិ អាបកំ;

នទឹ កេតុមតឹ នាម, គម្ភីរំ គិរិគព្ភរំ។

១៥០៨។

“បុថុលោមមច្ឆាកិណ្ណំ, សុបតិត្ថំ មហោទកំ;

តត្ថ ន្ហត្វា បិវិត្វា ច, អស្សាសេត្វា សបុត្តកេ។

១៥០៩។

“អថ ទក្ខិសិ ភទ្ទន្តេ, និគ្រោធំ មធុបិប្ផលំ;

រម្មកេ សិខរេ ជាតំ, សីតច្ឆាយំ មនោរមំ។

᪁᪉᪀᪇᪨

“ᩋᨳ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᩈᩥ ᨽᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮ, ᨶᩣᩊᩥᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩴ;

ᨶᩣᨶᩣᨴᩥᨩᨣᨱᩣᨠᩥᨱ᩠ᨱᩴ, ᩈᩮᩃᩴ ᨠᩥᨾ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨿᩩᨲᩴ᪨

᪁᪉᪀᪈᪨

“ᨲᩔᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ, ᨾᩩᨧᩃᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᩮᩣ ᩈᩁᩮᩣ;

ᨸᩩᨱ᩠ᨯᩁᩦᨠᩮᩉᩥ ᩈᨬ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᩈᩮᨲᩈᩮᩣᨣᨶ᩠ᨵᩥᨠᩮᩉᩥ ᨧ᪨

᪁᪉᪀᪉᪨

“ᩈᩮᩣ ᩅᨶᩴ ᨾᩮᨥᩈᨦ᩠ᨠᩣᩈᩴ, ᨵᩩᩅᩴ ᩉᩁᩥᨲᩈᨴ᩠ᨴᩃᩴ;

ᩈᩦᩉᩮᩣᩅᩣᨾᩥᩈᨸᩮᨠ᩠ᨡᩮᩣᩅ, ᩅᨶᩈᨱ᩠ᨯᩴ ᩅᩥᨣᩣᩉᨿ;

ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩉᩥ ᩈᨬ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩴ, ᨹᩃᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩉᩥ ᨧᩪᨽᨿᩴ᪨

᪁᪉᪁᪀᪨

“ᨲᨲ᩠ᨳ ᨻᩥᨶ᩠ᨴᩩᩔᩁᩣ ᩅᨣ᩠ᨣᩪ, ᨶᩣᨶᩣᩅᨱ᩠ᨱᩣ ᨻᩉᩪ ᨴᩥᨩᩣ;

ᨠᩪᨩᨶ᩠ᨲᨾᩩᨸᨠᩪᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᩏᨲᩩᩈᨾ᩠ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩥᨲᩮ ᨴᩩᨾᩮ᪨

᪁᪉᪁᪁᪨

“ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩥᩁᩥᩅᩥᨴᩩᨣ᩠ᨣᩣᨶᩴ, ᨶᨴᩦᨶᩴ ᨸᨽᩅᩣᨶᩥ ᨧ;

ᩈᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩈᩥ ᩅᩥᨣ᩠ᨣᩁᩉᩥ, ᨠᩁᨬ᩠ᨬᩣᨠᨠᩩᨬ᩠ᨧᩣᨿᩩᨲᩴ᪊

᪑᪔᪑᪖᪊

“ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᩃᩥᨿᨿᨭ᩠ᨮᩣᨠᩥᨬ᩠ᨬᩥ , ᩈᩩᨷᨲᩥᨲ᩠ᩅ ᨿᩮᩉᩣᨣᨠᩥ;

ᩈᨿᨬ᩠ᨬᩣ ᨧᨲᩩᩁᩈᨬ᩠ᨬᩣ, ᩈᩣᨣᩮᨠ ᩋᨷ᩠ᨿᨫᩥᨠᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ᪊

᪑᪔᪑᪗᪊

“ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩁᩈᩩᩅᩔᩮᨶ, ᨷᨱ᩠ᨯᩩᩈᩣᩃᩮ ᩋᨿᩣᨷᨿ;

ᨷᨱ᩠ᨯᩩᩈᩣᩃᩮ ᩋᨿᩣᨷᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨿ ᨻ᩠ᨷᩉᨧᩣ”ᨲᩥ᪊

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩣᨩᩥᨶᩦᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣᩁᩉᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪊ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩣᨲᩥ ᩑᨠᨣ᩠ᨣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ᪊ ᩑᩈᩣᨲᩥ ᨦᨠ᩠ᨠᩃᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩈᨠ᩠ᨠᩃᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨫᩣᨿᩥᨲᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᨲᨷᩥᩁᩮᨧᩮᨲ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨳᩣ ᨧᨣᨲ᩠ᨲᩥ᪊ ᩋᨧ᩠ᨨᩦᨲᩥ ᨧᩈᩥᩔᩈᩥ᪊ ᩋᩣᨷᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨠᨠᨧᩣᩉᨲᨩᩥᩋᩣᨧᨦ᩠ᨣᩮ᪊ ᨣᩥᩁᩥᨠᨬ᩠ᨬᩁᨲ᩠ᨲᩥ ᨣᩥᩁᩦᨲᩥ ᨣᩩᨭ᩠ᨮᩥᩁᩮᨲᩣ ᨷᨧᨲ᩠ᨲᩥ᪊ ᨿᨴᩩᨷᩥᨷ᩠ᨿᩃᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᨴᩩᩁᨨᩃᩥ᪊ ᩁᨿᩩᩁᩮᨠᨲᩥ ᩁᨿᩃᩥᩁᨿ᪊ ᨠᩥᨿ᩠ᨿᩩᩁᩥᩈᩣᨿᩩᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨿ᩠ᨿᩩᩁᩥᩁᩈᩉᩥ ᩋᩣᨿᩩᨲᩴ ᨷᩁᩥᨠᩥᨬ᩠ᨬᩣ᪊ ᩁᩈᨲᩁᩈᩣᨠᨲ᩠ᨳᩥᩁᨠᩉᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᨲᩣᨲᨷ᩠ᨿᨠᩣᩁᩁᩉᩥ ᩁᩈᨲᩩᨷ᩠ᨿᩁᩃᩉᩥ ᩁᨧᨧ ᩁᩈᩣᨠᨲ᩠ᨳᩥᩁᨠᩉᩥ ᨧ ᩈᨭ᩠ᨮᩣᩁᨲ᩠ᨳᩣ᪊ ᩈᩦᩁᩉᩣᨧᩣᨿᩥᩈᩁᨷᨠ᩠ᨡᩦᨧᩣᨲᩥ ᩋᩣᨿᩥᩈᩴ ᩁᨷᨠ᩠ᨡᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩦᩁᩉᩣ ᨧᩥᨿ᪊

ᨻᩥᨲ᩠ᨳᩩᩔᩁᩣᨲᩥ ᩈᩥᨸ᩠ᨷᩥᨯ᩠ᨯᩥᨲᩔᩁᩣ᪊ ᨧᨠ᩠ᨠᩩᨲᩥ ᨿᨴᩩᩁᩔᩁᩣ᪊ ᨣᩩᨩᨲ᩠ᨲᩩᨷᨣᩩᨩᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨷᨧᨿᩴ ᨣᩩᨩᨿᩣᨲ᩠ᨳ ᨷᨠ᩠ᨠᩥ ᨷᨭ᩠ᨮᩣ ᩈᨷᨣᩩᨩᨲ᩠ᨳᩥ᪊ ᩈᨲ᩠ᨲᩩᩈᩴᨷᩩᨷᩥᩁᩮᨲ ᨴᩩᩁᨿᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩩᩈᨿᩁᨿ ᨷᩩᨷᩥᩁᩮᨲ ᨴᩩᩁᨿ ᨲᩥᩃᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩩᨩᨲ᩠ᨳ ᩈᨷᨣᩩᨩᨲ᩠ᨳᩥ᪊ ᩈᩮᩣ ᨤᨣ᩠ᨣᩦᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨲ᩠ᩅ ᨷᩔᩥᩔᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪊ ᨠᩁᨬ᩠ᨬᩣᨠᨠᩩᨬ᩠ᨧᩣᨿᩩᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩁᨬ᩠ᨬᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩉᩥ ᨧ ᨠᨠᩩᨬ᩠ᨧᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩉᩥ ᨧ ᩈᨿᩩᩁᩥᨠᩥᨬ᩠ᨬᩣ᪊ ᩋᨷ᩠ᨿᨫᩥᨠᨲ᩠ᨳᩥᨿᨲ᩠ᨳ ᨷᨩᩥᨣ᩠ᨣᩃᨠᨭ᩠ᨮᨧᩥᩁᩉᩥᨲᩴ ᨿᨴᩩᩁᩣᨦᨠᨷᩁᩥᨠᩥᨬ᩠ᨬᨲᩣᨲᨷ᩠ᨿᨠᩣᩁᨷᨴᩩᨿᩩᨷ᩠ᨿᩃᩥᨩᩦᩉᩥ ᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪊ ᨷᨱ᩠ᨯᩩᩈᩣᩃᩮ ᩋᨿᩣᨷᨿᩣᨲᩥ ᨷᨱ᩠ᨯᩩᩈᩣᩃᩮ ᨿᩣᩁᩮᨷᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ᪊ ᩋᨿᩣᩁᩮᨷᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨿᩣᩁᩮᨷᨲ᩠ᩅᩣ᪊ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨿ ᨻ᩠ᨷᩉᨧᩣᨲᩥ ᩋᨧ ᨲᩩᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨣᩮᨧ, ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨿ ᨿᩣᩁᩮᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨷ᩠ᨿᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᨻ᩠ᨷᩉᨧ, ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪊

ᩑᩅᩴ ᩁᨲ ᩁᩣᨩᩣᩁᩉᩣ ᨲᩔ ᨷᨲ᩠ᨲᩁᩈᩁᨿᩣᨦᨲᨿᨣ᩠ᨣᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩈᨠᩮᨿ᩠ᨿᩣᩁᨦᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨧᩔᨲ᩠ᨲᩁᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿᨠᨿᩔ ᨧᩥᩁᨲᩣᨦᨲᨲ᩠ᩅ “ᨿᩣ ᩁᨠᩣᨧᩥᩁᨧᨧ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿᩥᩁᨲ᩠ᩅᩣ ᨪᨠᩣᩈᩴ ᩃᩁᨠᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᨧᩥᩁᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩴ ᨫᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᩴ ᩁᨧᨲᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨿᩁᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲ᩠ᩅᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩁᨲ᩠ᨲ ᨧ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩁᨲ᩠ᨲ ᨧ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᨧᨲᨴ᩠ᨴᩣᩁᩮ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᩃᨲ᩠ᩅᩣᨿ ᨮᩁᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᨲᨠᩁᩮ ᨠᨿᩥᩈᩩ᪊ ᩁᨧᩔᨲ᩠ᨲᩁᩣᨷᩥ ᩈᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩮᩣ ᨣᨲ᩠ᨳᨿᩣᨦᨲᨷᨭ᩠ᨮᨲᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᩴ ᨧᩥᨧᩈᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩁᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩁᩣᨠᩥᨿᩩᩁᨲᩣ

ខេបុល្លបត្ដាតបរិខេត កត្វា, ខេកត្យមតិយា តាយ តខិយា តីខេ តិសីខិត្វា ចតចខខេកត ខិត្តុំ យឆុយំសំ លាខិត្វា តស្ស សុចណ្ណស្ទិ៍ ឥត្វា តត្ថ តត្វា បិចិត្វា បដិបុរស្សទ្ធខខេឆា តខិខេតា ក្ខត្តទិត្វា សាតុបត្ដាតសិលខេខ ជិតស្ស តិខេក្រោឆស្ស ម្ទុខេល ខេឆាក់ តិសីខិត្វា តិខេក្រោឆផលិតិ លាខិត្វា ក្ខដ្ឋាឃ កន្ធខេត្ដា តាឡត្ដាក់ តាយ បត្ដាតំ បត្វា តំ បរិហខេត្ដា មុចលិត្ថសទំ កត្វា សខស្ស តីខេខត បុត្ដាត្តខកណ្ហ៍ បត្វា, ឲកបតិកមខេក្កត ចតឈដំ បចិសិត្វា តំ អតិក្កមុ កិទិចិត្យក្កាត់ តខិប្យកចាត់ បុខខេតា ចតុទំសខេបត្លខណ៍ បិបុណ៍៍

តស្មិំ លខេណ សខេក្កា អាចខេឌ្ឍខេត្តា "យហាសខេត្តា ហិយចត្ថំ បចិខេដ្ឋា"តិ ញាត្វា "តស្ស ចសតដ្ឋាត់ លត្ថុំ ចដ្ឋតី"តិ ចិខេត្តត្វា ចិស្សកម្មំ បខេក្កាសាខេបត្វា "កន្ធ, តាត, ត្វំ ចក្កបត្ដាតក្សឈដ្ឋិមិប្រខមលីខេឃ ជាខេត អស្សមបត់ មាខេបត្វា ឲហី"តិ ខេបខេសសិ៍ ខេសា "សាឆុ, ខេឆចា"តិ ខេឆចខេលិកខេតា ឱតទិត្វា តត្ថ ខេន្ធ បណ្ណសាលខេឃា ខេន្ធ ចង្កខេម ខត្តិដ្ឋាតខិចាដ្ឋាតាតិ ច មាខេបត្វា ចង្កមខេកាដិឃំ ខេតសុ ខេតសុ ជាខេតសុ តាតាផលឆខេខ ទុខេក្ខ ច កឆលិចតាតិ ច ឥខេស្សត្វា សខេត្ត បត្ដាឌិតបរិក្ខាខេខ បដិឃាខេឆត្វា "ខេឃ ខេកចិ បត្ដាឌិត្យកាមា, ខេត ឥខេម កណ្ហត្វ"តិ អក្ខខាតិ លិលិត្វា អមតុស្ស ច ខេភខចសខេដ្ឋ មិកបក្ខិខេតា ច បដិក្កមាខេបត្វា សកដ្ឋាតខេមច កខេតា៍

យហាសខេត្តា ឲកបតិកមក្កំ ជិស្វា "បត្ដាឌិតាត់ ចសតដ្ឋាត់ កចិស្សតី"តិ មត្ថ្ថា បុខេត្ត ច អស្សមបឆ្វាខេខ ជខេបត្វា អស្សមបត់ បចិសិត្វា អក្ខខាតិ ឱខេលិខេកត្វា "សខេក្កតមិប្រតិខេដ្ឋា"តិ ញាត្វា បណ្ណសាល់ បចិសិត្វា លក្កូា ឆតុ្វា អបខេតត្វា សាដខេក ឱមុញ្ជិត្វា ខត្តចាកចីទំ តិចាខេសត្វា អឌិតចម្មំ អំខេស កត្វា ជដាមណ្ឌល់ ញាត្វិត្វា ត្ដាសិខេចសំ កខេហត្វា កត្តខេឆណ្ឌំ អាឆាឃ បណ្ណសាលខេតា តិក្ខមិត្វា បត្ដាឌិតសិទិំ សមុត្ដាហខេត្ដា "អខេហា សុចំ, អខេហា សុចំ, បត្ដាឌ្ជា ខេម អធិកតា"តិ ក្ខឆាត់ ក្ខឆាខេតត្វា ចង្កមំ អាទុឃ្យអបខាបទំ ចង្កមិត្វា បខេច្ឆកព្យុទ្ធសខិខេសត ក្ខបសខេមត បុត្តឆាខាត់ សត្តិក់ អកមាសិ៍ មត្ថិបិ មហាសត្តស្ស បិខេឆសុ បតិត្វា ខេទាខិត្វា ខេតខេតច សទ្ធិំ អស្សមបត់ បចិសិត្វា អត្តខេតា បណ្ណសាល់ កត្វា ត្ដាសិខេចសំ កណ្ហាបត្ថា បុខេត្តបិ តាបសក្យមាខេកា កទិំសុ៍ ចត្តាខេទា លត្តិឃា ចង្កបត្ដាតក្សឈដ្ឋិមិប្រខេសិំសុ៍ អឆ មត្ថី មហាសត្តំ ចទំ ឃាចិ "ខេឆច, តុខេមុផលិផលត្ថាឃ ចតំ អកត្វា បុខេត្ត កខេហត្វា ឥខេឆច ខេហាឆ, អហំ ផលិផលំ អាហទិស្សាមី"តិ៍ តខេតា បដ្ឋាឃ សា អខេខ្ញាខេតា ផលិផលិតិ អាហទិត្វា តខេឃា ជខេត បដិឌក្កតិ៍

ខេពាធិសខេត្តាបិ តំ ចទំ ឃាចិ "ភខេដ្ឋ, មត្ថី មយំ ត្ដាខេតា បដ្ឋាឃ បត្ដាឌិតា តាយ, ត្ដាត្តិំ ច តាយ ព្រាហ្មចទិឃស្ស មលំ, ត្ដាខេតា បដ្ឋាឃ អកាខេល មម សត្តិក់ មា អាកច្ឆាហី"តិ៍ សា "សាធុ"តិ សម្បដិច្ឆិ៍ មហាសត្តស្ស ខេមត្តាតុភាខេចត សមត្តា តិខេឃាឌខេត សខេត្ដា តិខេទច្ឆាតាបិ អញ្ញាមញ្ញា ខេមត្តចិត្តំ បដិលភិំសុ៍ មត្ថិខេចឌិបិ បាខេតាច ក្ខដ្ឋាឃ បាតិឃបទិខេភាជតិឃំ ក្ខបដ្ឋាខេបត្វា មុខេលាឆក់ អាហទិត្វា ឥត្តកដ្ឋំ ឥត្វា អស្សមបត់ សម្មជ្ជិត្វា ខេន្ធ បុខេត្ត បិតុ សត្តិខេក ជខេបត្វា បច្ឆិលលិត្តិអក្សហត្វា អខេញ្ញា បចិសិត្វា ចតមូលផលិផលិតិ អាឆាឃ បច្ឆិ ម្ទុខេទត្វា សាឃត្យមខេឃ អខេខ្ញាខេតា អាកត្វា បណ្ណសាលិឃ ផលិផលំ ជខេបត្វា តត្វា បុខេត្ត តាប្រខេបសិ៍ អឆ ចត្តាខេទាបិ ឌតា បណ្ណសាលិទ្វាខេខ តិសីខិត្វា ផលិផលំ បទិភុញ្ជត្តិ៍ តខេតា មត្ថី បុខេត្ត កខេហត្វា អត្តខេតា បណ្ណសាល់ បិចិសិ៍ ត្ដាមិតា តិឃាខេមត ខេត បត្ដាតក្សឈដ្ឋិមិប្រសត្ត មាខេស ចសិំសុតិ៍

ចតុបដេសតកណ្ឌបណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

ជូជកបព្ពវណ្ណនា

តទា កាលិង្គរដ្ឋេ ទុន្និវិដ្ឋព្រាហ្មណគាមវាសី ជូជកោ នាម ព្រាហ្មណោ ភិក្ខាចរិយាយ កហាបណសតំ លភិត្វា ឯកស្មិំ ព្រាហ្មណកុលេ ឋបេត្វា បុន ធនបរិយេសនត្ថាយ គតោ។ តស្មិំ ចិរាយន្តេ ព្រាហ្មណកុលំ កហាបណសតំ វលញ្ជេត្វា បច្ឆា ឥតរេន អាគន្ត្វា ចោទិយមានា កហាបណេ ទាតុំ អសក្កោន្តា អមិត្តតាបនំ នាម ធីតរំ តស្ស អទំសុ។ សោ តំ អាទាយ កាលិង្គរដ្ឋេ ទុន្និវិដ្ឋព្រាហ្មណគាមំ គន្ត្វា វសិ។ អមិត្តតាបនា សម្មា ព្រាហ្មណំ បរិចរតិ។ អថ អញ្ញេ តរុណព្រាហ្មណា តស្សា អាចារសម្បត្តិំ ទិស្វា “អយំ មហល្លកព្រាហ្មណំ សម្មា បដិជគ្គតិ, តុម្ហេ បន អម្ហេសុ កិំ បមជ្ជថា”តិ អត្តនោ អត្តនោ ភរិយាយោ តជ្ជេន្តិ។ តា “ឥមំ អមិត្តតាបនំ ឥមម្ហា គាមា បលាបេស្សាមា”តិ នទីតិត្ថាទីសុ សន្និបតិត្វា តំ បរិភាសិំសុ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៥២។

“អហុ វាសី កលិង្គេសុ, ជូជកោ នាម ព្រាហ្មណោ;

តស្សាសិ ទហរា ភរិយា, នាមេនាមិត្តតាបនា។

១៥៣។

“តា នំ តត្ថ គតាវោចុំ, នទិំ ឧទកហារិយា;

ថិយោ នំ បរិភាសិំសុ, សមាគន្ត្វា កុតូហលា។

១៥៤។

“អមិត្តា នូន តេ មាតា, អមិត្តោ នូន តេ បិតា;

យេ តំ ជិណ្ណស្ស បាទំសុ, ឯវំ ទហរិយំ សតិំ។

១៥៥។

“ອຫິຕໍ ວຕ ເມ ຎາຕີ, ມນ຺ຕຍຶສຸ ຣໂຫຄຕາ;

ເຍ ຕໍ ຊິຓ຺ຓສ຺ສ ປາທໍສຸ, ເອວໍ ທຫຣິຍໍ ສຕຶ.

໑໘໑໗.

“ອມິຕ຺ຕາ ວຕ ເມ ຎາຕີ, ມນ຺ຕຍຶສຸ ຣໂຫຄຕາ;

ເຍ ຕໍ ຊິຓ຺ຓສ຺ສ ປາທໍສຸ, ເອວໍ ທຫຣິຍໍ ສຕຶ.

໑໘໑໘.

“ທຸກ຺ກຕໍ ວຕ ເມ ຎາຕີ, ມນ຺ຕຍຶສຸ ຣໂຫຄຕາ;

ເຍ ຕໍ ຊິຓ຺ຓສ຺ສ ປາທໍສຸ, ເອວໍ ທຫຣິຍໍ ສຕຶ.

໑໘໒໐.

“ປາປກໍ ວຕ ເມ ຎາຕີ, ມນ຺ຕຍຶສຸ ຣໂຫຄຕາ;

ເຍ ຕໍ ຊິຓ຺ຓສ຺ສ ປາທໍສຸ, ເອວໍ ທຫຣິຍໍ ສຕຶ.

໑໘໒໑.

“ອມນາປໍ ວຕ ເມ ຎາຕີ, ມນ຺ຕຍຶສຸ ຣໂຫຄຕາ;

ເຍ ຕໍ ຊິຓ຺ຓສ຺ສ ປາທໍສຸ, ເອວໍ ທຫຣິຍໍ ສຕຶ.

២៦១១។

“អមនាបវាសំ វសិ, ជិណ្ណេន បតិនា សហ;

យា ត្វំ វសសិ ជិណ្ណស្ស, មតំ តេ ជីវិតា វរំ។

២៦១២។

“ន ហិ នូន តុយ្ហំ កល្យាណិ, បិតា មាតា ច សោភនេ;

អញ្ញំ ភត្តារំ វិន្ទិំសុ, យេ តំ ជិណ្ណស្ស បាទំសុ;

ឯវំ ទហរិយំ សតិំ។

២៦១៣។

“សុយិដ្ឋំ តេ នវមិយំ, អកតំ អគ្គិហុត្តកំ;

យេ តំ ជិណ្ណស្ស បាទំសុ, ឯវំ ទហរិយំ សតិំ។

២៦១៤។

“សមណេ ព្រាហ្មណេ នូន, ព្រហ្មចរិយបរាយណេ;

សា ត្វំ លោកេ អភិសបិ, សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ;

យា ត្វំ វសសិ ជិណ្ណស្ស, ឯវំ ទហរិយា សតី។

២៦១៥។

“ᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᩉᩥᨶᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᩴ, ᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩉᨲᩴ;

ᨲᨬ᩠ᨧ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨬ᩠ᨧ ᨲᩥᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨧ, ᨿᩴ ᨷᩔᩮ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨠᩴ ᨷᨲᩥᩴ᪨

᪁᪅᪆᪇᪨

“ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨡᩥᨯ᩠ᨯᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩁᨲᩥ, ᨩᩥᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᨷᨲᩥᨶᩣ ᩈᩉ;

ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩣᩃᩣᨷᩈᩃ᩠ᩃᩣᨷᩮᩣ, ᨩᨣ᩠ᨥᩥᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᩈᩮᩣᨽᨲᩥ᪨

᪁᪅᪆᪈᪨

“ᨿᨴᩣ ᨧ ᨴᩉᩁᩮᩣ ᨴᩉᩁᩣ, ᨿᨲ᩠ᨲᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᩁᩉᩮᩣᨣᨲᩣ;

ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᩈᩮᩣᨠᩣ ᨶᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩮ ᨠᩮᨧᩥ ᩉᨴᨿᩔᩥᨲᩣ᪨

᪁᪅᪆᪉᪨

“ᨴᩉᩁᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩁᩪᨷᩅᨲᩦ, ᨷᩩᩁᩥᩈᩣᨶᩴᨽᩥᨷᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣ;

ᨣᨧ᩠ᨨ ᨬᩣᨲᩥᨠᩩᩃᩮ ᩋᨧ᩠ᨨ, ᨠᩥᩴ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩁᨾᨿᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩉᩩᨲᩥ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩅᩣᩈᩦ ᨠᩃᩥᨦ᩠ᨣᩮᩈᩪᨲᩥ ᨠᩣᩃᩥᨦ᩠ᨣᩁᨭ᩠ᨮᩮᩈᩩ ᨴᩩᨶ᩠ᨶᩥᩅᩥᨭ᩠ᨮᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨣᩣᨾᩅᩣᩈᩦ᪨ ᨲᩣ ᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨲᩣ ᨧᩮᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᩣᨾᩮ ᨲᩣ ᨬᩣᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶᨴᩦᨲᩥᨲ᩠ᨳᩮ ᩏᨴᨠᩉᩣᩁᩥᨠᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩣ ᨲᩴ ᩋᩅᩮᩣᨧᩩᩴ᪨ ᨨᩥᨿᩮᩣ ᨲᩴ ᨷᩁᩥᩉᩣᩈᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᩣᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩅᩮᩣᨧᩩᩴ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨲᩴ ᨷᩁᩥᩉᩣᩈᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨠᩩᨲᩪᩉᩃᩥᨠᩣᨲᩥ ᨠᩮᩣᨲᩪᩉᩃᨩᩣᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᨾᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᨾᩣᨣᨲᩣ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨴᩉᩁᩥᨿᩴ ᩈᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩉᩁᩥ ᨲᩩᩅᩴ ᩈᩮᩣᨠᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᩣᨶᩴ᪨ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᩔᩣᨲᩥ ᨩᩁᩣᨩᩥᨱ᩠ᨱᩔ ᨣᩮᩉᩮ᪨ ᨴᩩᨿᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨲᩮ ᨶᨧᩥᩁᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᨳ ᨶᨧᩥᩁᩴ ᨿᩣᨣᩴ ᨴᩩᨿᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨲᩮ ᨿᩣᨣᨷᩥᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᨷᨧᩮᩴ ᨿᩉᩃ᩠ᩃᨠᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ “ᨴᩩᨿᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨲᩮ ᨶᨧᩥᩁᩥᨿᩣ”ᨲᩥᨷᩥ ᨷᩣᨮᩮᩣ, ᨶᨧᩥᩁᩥᨿᩣ ᨲᨿᩣ ᨴᩩᨿᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨣᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩉᩩᨲ᩠ᨲᨣᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨴᩉᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᨿᩣ ᩋᨣᨲᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩋᨽᩥᩈᨻᩦᨲᩥ ᩈᨿᨶᨸᩕᩣᩉᩩᨱᩮ ᩈᨿᩥᨲᨷᩣᨴᩮᨷ ᨧᩣ ᨷᩦᩉᩥᨲᨷᩣᨴᩮᨷ ᨧᩣ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩔ ᨲᩮ ᨷᩣᨷᩔ ᨹᩃᩴ

ផលន្តិ អធិប្បាយេនេវ អាហំសុ។ ជល្បិតម្បិ ន សោភតីតិ ខណ្ឌទន្តេ វិចរិត្វា ហសន្តស្ស មហល្លកស្ស ហសិតម្បិ ន សោភតិ។ សន្តានំ សោភា នស្សន្តីតិ សន្តេ ឧតេនំ សោភា វិនស្សន្តិ។ កិំ ជិណ្ណោតិ អហំ ជិណ្ណោ តំ បត្វាហិ កាមគុណេហិ កថំ រមិស្សតីតិ។

សា តាសំ សន្តិកា បរិភាសំ លភិត្វា ឧទកឃដំ អាទាយ រោទមានា ឃរំ គន្ត្វា “កិំ ភោតិ រោទសី”តិ ព្រាហ្មណេន បុដ្ឋា តស្ស អារោចេន្តី ទុតិយំ គាថមាហ –

១៥៦០។

“ន តេ ព្រាហ្មណ កន្ទាមិ, នហិ ឧទកហារិយា;

ឥត្ថិយោ មំ បរិភាសន្តិ, តយា ជិណ្ណេន ព្រាហ្មណា”តិ។

តស្សត្ថោ – ព្រាហ្មណ, តយា ជិណ្ណេន មំ ធុត្តិយោ បរិភាសន្តិ, តស្មា ឥតោ បដ្ឋាយ តវ ឧទកហារិកា ហុត្វា នហិ ន កន្ទាមីតិ។

ជូជកោ អាហ –

១៥៦១។

“មា មេ ត្វំ អករា កម្មំ, មា មេ ឧទកមាហរិ;

អហំ ឧទកមាហិស្សំ, មា ភោតិ កុបិតា អហុ”តិ។

តត្ថ ឧទកមាហិស្សន្តិ ភោតិ អហំ ឧទកំ អាហរិស្សាមិ។

ព្រាហ្មណី អាហ –

១៥៦២។

“នាហំ តម្ហិ កុលេ ជាតា, យំ ត្វំ ឧទកមាហរេ;

ឯវំ ព្រាហ្មណ ជានាហិ, ន តេ វច្ឆាមហំ ឃរេ។

១៥៦២។

“សចេ មេ ទាសំ ទាសិំ វា, នានយិស្សសិ ព្រាហ្មណ;

ឯវំ ព្រាហ្មណ ជានាហិ, ន តេ វច្ឆាមិ សន្តិកេ”តិ។

តត្ថ នាហន្តិ ព្រាហ្មណ, យទិ ញាតកុលេ សាមិកោ កម្មំ ករោតិ, នាហំ តត្ថ ជាតា។ យំ ត្វន្តិ តស្មា យំ ខុទ្ទកំ ត្វំ អាហរិស្សសិ, ន មយ្ហំ តេន អត្ថោ។

ជូជកោ អាហ –

១៥៦៣។

“នត្ថិ មេ សិប្បឋានំ វា, ធនំ ធញ្ញញ្ច ព្រាហ្មណិ;

កុតោហំ ទាសំ ទាសិំ វា, អានយិស្សាមិ ភោតិយា;

អហំ ភោតិំ ឧបដ្ឋិស្សំ, មា ភោតិ កុបិតា អហុ”តិ។

ព្រាហ្មណី អាហ –

១៥៦៤។

“ឯហិ តេ អហមក្ខិស្សំ, យថា មេ វចនំ សុតំ;

ឯស វេស្សន្តរោ រាជា, វង្កេ វសតិ បព្វតេ។

᪑᪘᪑᪔᪨

“ᨲᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨿᩣᨧᩔᩩ, ᨴᩣᩈᩴ ᨴᩣᩈᩥᨬ᩠ᨧ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ;

ᩈᩮᩣ ᨲᩮ ᨴᩔᨲᩥ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ, ᨴᩣᩈᩴ ᨴᩣᩈᩥᨬ᩠ᨧ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨵᩉᩥ ᨲᩮ ᩋᩉᨿᨠ᩠ᨡᩥᩔᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᨲᩮ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩥ᪨ ᨷᩩᨶ ᩈᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣᨵᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ᪨

ᨩᩪᨩᨠᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪘᪑᪕᪨

“ᨩᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣᩉᨾᩈ᩠ᨾᩥ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣ, ᨴᩦᨥᩮᩣ ᨧᨴ᩠ᨵᩣ ᩈᩩᨴᩩᨣ᩠ᨣᨾᩮᩣ;

ᨾᩣ ᨽᩮᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨴᩮᩅᩮᩈᩥ, ᨾᩣ ᨧ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩅᩥᨾᨶᩣ ᩋᩉᩩ;

ᩋᩉᩴ ᨽᩮᩣᨲᩥ ᨷᨭᩥᨠᩁᩥᩔᩴ, ᨾᩣ ᨽᩮᩣᨲᩥ ᨠᩩᨷᩥᨲᩣ ᩋᩉᩪ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣᩉᨾᩈ᩠ᨾᩦᨲᩥ ᨽᨴ᩠ᨴᩮ, ᩋᩉᩴ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩋᨷᩥ ᨿᩣᨧᩴ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ᪨

ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩦ ᩋᩣᩉ –

᪑᪘᪑᪖᪨

“ᨿᨳᩣ ᩋᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩴ, ᩋᨿᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣᩅ ᨷᩁᩣᨩᩥᨲᩮᩣ;

ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨲᩩᩅᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮ, ᩋᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨷᩁᩣᨩᩥᨲᩮᩣ᪨

១៥២៩៕

“សចេ មេ ទាសំ ទាសិំ ចា, ភាគយិស្សសិ ព្រាហ្មណ;

ឲចំ ព្រាហ្មណ ជាតាហិ, ត មេ ចន្ទាយតំ ឃរេ;

អយតាបំ មេ ពាទិស្សាយិ, តំ មេ ទុក្ខំ កចិស្សតិ៕

១៥៣០៕

“ភព្វេត្ត ព្រហ្មបុត្តេសុ, ឃនា យំ ទក្ខិសិលក្ខតំ;

អន្តោហិ សង្គំ រយយាតំ, តំ មេ ទុក្ខំ កចិស្សតិ៕

១៥៣១៕

“អទស្សេតត យង្សោតេ, ឌិណ្ហស្ស បរិតេទចេតា;

កិយេ្យា ចក្កា ច បលិតា, ពហូ តេហស្សន្តិ ព្រាហ្មណា”តិ៕

តត្ថ អយតាបំ តេតិ ចេស្សត្តរស្ស សន្តិកំ កត្វា ទាសំ ចា ទាសិំ ចា អភាហរន្តស្ស តច អនុច្ចតកំ កាយំ ករិស្សាយិ៕ ភព្វេត្ត ព្រហ្មបុត្តេសុតិ ភព្វត្តយោកចរេសត ចា ឈត្កុំ ព្រហ្មតំ តស្ស តស្ស បុត្តចរេសត ចា បចតេត្តសុ ឈលោសុ៕

តំ សុត្វា ព្រាហ្មណោ កិតេតា អតេហាសិ៕ តយត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៥៣២៕

“តតេតា សោ ព្រាហ្មណោ កិតេតា, ព្រាហ្មណិយា ចសាត្ុកោ;

ᩋᨩ᩠ᨫᨲᩮᩣ ᨠᩣᨾᩁᩣᨣᩮᨶ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩥ ᩅᨲᨠᩕᨻᨩᩥ᪨

᪑᪘᪓᪒᪨

“ᨸᩥᨮᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨾᩮ ᨠᩁᩮᩣᩉᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᩈᩴᨠᩩᩃ᩠ᨿᩣ ᩈᨠ᩠ᨡᩩᩃᩥᩋᩣᨲᩥ ᨧ;

ᨿᨧ᩠ᨨᩩᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣ ᨧ ᩈᩩᨠᨲᩣᨶᩮᨿᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲᩩᨽᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ᪨

᪑᪘᪓᪓᪨

“ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᩴ ᨿᨾᩩᨶᨲᩮᩣ, ᨹᩃᩣ ᨴᩣᩈᨠᩩᨾᩣᩁᨠᩮ;

ᨲᩮ ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨧᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨴᩥᩅᨾᨲᨶ᩠ᨴᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨩ᩠ᨫᨲᩮᩣᨲᩥ ᩏᨸᨴ᩠ᨴᩩᨲᩮᩣ ᨻᩦᩊᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨠ᩠ᨡᩩᩃᩥᩋᩣᨲᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨡᩩᩃᩥᩋᨷᩪᨷᩮ ᨧ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩩᨽᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᨴ᩠ᨵᩈᨲ᩠ᨲᩩᩋᨻᨴ᩠ᨵᩈᨲ᩠ᨲᩩᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨸᩩᨭᨽᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ᪨ ᨿᨾᩩᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᨩᩣᨲᩥᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᨠᩩᩃᨸᨻ᩠ᨻᨲᨲᩮᩣᨸᩥ ᩈᨾᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨴᩣᩈᨠᩩᨾᩣᩁᨠᩮᨲᩥ ᨲᨧ ᨴᩣᩈᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᩩᨾᩣᩁᨠᩮ᪨

ᩈᩣ ᨸᩥ ᨲᩴ ᨸᩥᨮᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨸᨭᩥᨿᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᩋᩣᨴᩮᩣᨶᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩮᩣᩈᩮ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩃᨴ᩠ᨵᩣᨶᩥ ᨳᩥᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨴᩣᩁᩩᨠᩥ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩮᨥᩮ ᨶᩣᨦ᩠ᨠᩥ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩣᨭᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᨽᩣᨩᨶᩣᨶᩥ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨲᩣᨸᩈᩅᩮᩈᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᨴ᩠ᨴᩮ, ᩍᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮ ᨾᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥ, ᨿᩣᩅ ᨾᨾᩣᨣᨾᨶᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᩣᩉᨶᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉᩣᨷᩥᨮᩮᨿ᩠ᨿᨷᩈᩥᨻ᩠ᨻᨠᩴ ᩋᩴᩈᩮ ᩃᨣ᩠ᨣᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨷᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣᨷᩴ ᨷᨠ᩠ᨠᩥᨷᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩔᩩᨷᩩᨱ᩠ᨱᩮᩉᩥ ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩁᩮᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪘᪓᪔᪨

“ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᨧᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ, ᨸᨭᩥᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥ ᩏᨷᩣᩉᨶᩣ;

ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᩥᨠ᩠ᨠᩣᨶ, ᨽᩁᩥᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ᪨

᪑᪘᪓᪕᪨

“បក្កាមិ សោ រុណ្ណមុខោ, ព្រាហ្មណោ សហិតព្វតោ;

សិវិនំ នគរំ ផីតំ, ទាសបរិយេសនំ ចរ”ន្តិ។

តត្ថ រុណ្ណមុខោតិ រុទំមុខោ។ សហិតព្វតោតិ សមាទិន្នវតោ, គហិតតាបសវេសោតិ អត្ថោ។ ចរន្តិ ទាសបរិយេសនំ ចរន្តោ សិវិនំ នគរំ អារព្ភ បក្កាមិ។

សោ តំ នគរំ គន្ត្វា សន្និបតិតំ ជនំ “វេស្សន្តរោ កុហិ”ន្តិ បុច្ឆតិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៥៣៦។

“សោ តត្ថ គន្ត្វា អវច, យេ តត្ថាសុំ សមាគតា;

កុហិំ វេស្សន្តរោ រាជា, កត្ថ បស្សេមុ ខត្តិយំ។

១៥៣៧។

“តេ ជនា តំ អចិក្ខិំសុ, យេ តត្ថាសុំ សមាគតា;

តុម្ហេហិ ព្រហ្មេ បកតោ, អតិទានេន ខត្តិយោ;

បព្ពាជិតោ សកា រដ្ឋា, វង្កេ វសតិ បព្ពតេ។

១៥៣៨។

“តុម្ហេហិ ព្រហ្មេ បកតោ, អតិទានេន ខត្តិយោ;

អាទាយ បុត្តទារញ្ច, វង្កេ វសតិ បព្ពតេ”តិ។

តត្ថ បកតោតិ ឧបទ្ទុតោ បីឡិតោ អត្តនោ ឃរេ វសិតុំ អលភិត្វា ញាតិ វង្កបព្វតេ វសតិ។

ឯវំ “ត្វំ មយ្ហំ ទាសទាសិំ នាសេត្វា បុនបិ អាគតោ ឃរេ ឋស្សា”តិ តេ លេឌ្ឌុទណ្ឌាទីហិ ហត្វា ព្រាហ្មណិ អនុពន្ធិ។ សោ ទេវតាធិគ្គហិតោ ហុត្វា វង្កបព្វតមគ្គមេវ គណ្ហិ តាយ តុដ្ឋោ បរិយេសន្តោ វត្វា អាហ –

១៥៩០។

“សោ ចោទិតោ ព្រាហ្មណិយា, ព្រាហ្មណោ កាមគិទ្ធិមា;

អឃំ តំ បដិសេវិត្ថ, វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ;

ខគ្គទីបិនិសេវិតេ។

១៥៩១។

“អាទាយ ពេឡុវំ ទណ្ឌំ, អគ្គិហុត្តំ កមណ្ឌលុំ;

សោ បាវិសិ ព្រហារញ្ញំ, យត្ថ អស្សោសិ កាមទំ។

១៥៩២។

“តំ បវិដ្ឋំ ព្រហារញ្ញំ, កោកា នំ បរិវារយុំ;

វិក្កន្ទិ សោ វិប្បនដ្ឋោ, ទូរេ បន្ថា អបក្កមិ។

១៥៩៣។

“តតោ សោ ព្រាហ្មណោ គន្ត្វា, ភោគលុទ្ធោ អសញ្ញតោ;

វង្កស្សោរោហណេ នដ្ឋេ, ឥមា គាថា អភាសថា”តិ។

តត្ថ អឈំ តត្តិ តំ មហាជនេន អនុពន្ធន្តក្កេច្ចោច វនបរិយោគាហនក្កេច្ចោ។ អគ្គិហុត្តន្តិ អគ្គិជុហនកដច្ឆុំ។ កោកា តំ បរិវារយន្តិ សោ ហិ អរញ្ញំ បវិសិត្វា វង្កបព្វតកុច្ឆិយំ អជានន្តោ មគ្គមូឡ្ហោ ហុត្វា អរញ្ញេ វិចរិ។ អថ តំ អារក្ខណត្ថាយ និសិន្នស្ស ចេតបុត្តស្ស សុនខា បរិវារយិំសូតិ អវោច។ វិគ្គតិ សោតិ សោ ឧក្ករុក្ខ អារុយ្ហ មហន្តេន រវេន គជ្ជិ។ វិប្បនដ្ឋោតិ វិនដ្ឋមគ្គោ។ ខុរេ បន្ថាតិ វង្កបព្វតការិបន្ថតោ ខុរេ បក្កាមិ។ កោគលុទ្ធោតិ កោគគិទ្ធោ។ អសញ្ញតោតិ ទុស្សីលោ។ វង្កស្សោរោហណេ នដ្ឋេតិ វង្កបព្វតស្ស គមនមគ្គេ វិនដ្ឋេ។

សោ សុនខេហិ បរិវារិតោ រុក្ខេ និសិន្នោវ ឥមា គាថា អភាសថ –

១៥៨៧។

“កោ រាជបុត្តំ និសភំ, ជយន្តមបរាជិតំ;

ភយេ ខេមស្ស ទាតារំ, កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ។

១៥៨៨។

“យោ យាចតំ បតិដ្ឋាសិ, ភូតានំ ធរណីរិវ;

ធរណូបមំ មហារាជំ, កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ។

១៥៨៩។

“យោ យាចតំ គតី អាសិ, សវន្តីនំវ សាគរោ;

សាគរូបមំ មហារាជំ, កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ។

១៥៣៧។

“កល្យាណតិត្ថំ សុចិមំ, សីតូទកំ មនោរមំ;

បុណ្ឌរីកេហិ សញ្ឆន្នំ, យុត្តំ កិញ្ជក្ខរេណុនា;

រហទូបមំ មហារាជំ, កោ មេ វេស្សន្តរំ ជិទូ។

១៥៣៨។

“អស្សត្ថំច បថេ ជាតំ, សីតច្ឆាយំ មនោរមំ;

សន្តានំ វិសមេតារំ, កិលន្តានំ បដិគ្គហំ;

តថូបមំ មហារាជំ, កោ មេ វេស្សន្តរំ ជិទូ។

១៥៣៩។

“និគ្រោធំច បថេ ជាតំ, សីតច្ឆាយំ មនោរមំ;

សន្តានំ វិសមេតារំ, កិលន្តានំ បដិគ្គហំ;

តថូបមំ មហារាជំ, កោ មេ វេស្សន្តរំ ជិទូ។

១៥៤០។

“អម្ពំ ពុតច បថេ ជាតំ, សីតច្ឆាយំ មនោរមំ;

សន្តានំ វិសមេតារំ, កិលន្តានំ បដិគ្គហំ;

ពន្ធុបយំ យហារាឌ៌, ពេកា ពេយ ពេចឃ្សុត្តុទ៌ ចិន្ទ៍

១៥៩១៍

“សាលំ ផ្គុច បពេឆ ឌាតំ, ឃីពន្ធាឃំ យពេភារយំ;

សត្តាត៌ ចិសពេយពារៃ, កិលត្តាត៌ បជិក្កុហំ;

ពន្ធុបយំ យហារាឌ៌, ពេកា ពេយ ពេចឃ្សុត្តុទ៌ ចិន្ទ៍

១៥៩២៍

“ក្សុយំ ផ្គុច បពេឆ ឌាតំ, ឃីពន្ធាឃំ យពេភារយំ;

សត្តាត៌ ចិសពេយពារៃ, កិលត្តាត៌ បជិក្កុហំ;

ពន្ធុបយំ យហារាឌ៌, ពេកា ពេយ ពេចឃ្សុត្តុទ៌ ចិន្ទ៍

១៥៩៣៍

“ឲុចញ្ញុា ពេយ ចិលបពេពា, បចិដ្ឋៃ ឃ្សុ ព្រាហាចពេភ;

អហំ ឌាភត្តិ ពេឃា ចញ្ញា, ភត្តិ ពេឃា ឌភពេឃ យយ៍

១៥៩៤៍

“ឲុចញ្ញុា ពេយ ចិលបពេពា, បចិដ្ឋៃ ឃ្សុ ព្រាហាចពេភ;

ᩋᩉᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᩅᨩ᩠ᨩᩣ, ᨲᩣᨿ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᩅᩣᨧᩣᨿ;

ᨷᩈᩅᩮ ᨷᩩᨬ᩠ᨬ ᩋᨶᨷ᩠ᨷᨠ"ᨶ᩠ᨲᩥ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨩᨿᨶ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩮᨴ᩠ᨴᩁᩅᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨩᨿᨶ᩠ᨲᩴ. ᨠᩮᩣ ᨾᩮ ᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨷᩥᨲᩩᨲᩥ ᨠᩮᩣ ᨾᩉᩣᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ. ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᩈᩦᨲᩥ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᩣᩈᩥ. ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ. ᨠᩥᩃᨶ᩠ᨲᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᨠᩥᩃᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ. ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᩴ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨽᩪᨲᩴ. ᩋᩉᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᩅᨩ᩠ᨩᩣᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᩔ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨩᩣᨶᩣᨾᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

ᨲᩔ ᨲᩴ ᨷᩁᩥᨴᩮᩅᨶ᩠ᨲᩔ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨮᨷᩥᨲᩮᩣ ᨧᩮᨲᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩥᨣᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ "ᩋᨿᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᩔ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨷᩁᩥᨴᩮᩅᨲᩥ, ᨶ ᨡᩮᩣ ᨷᨶᩮᩈ ᨵᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ, ᨾᨴ᩠ᨴᩥᩴ ᩅᩤ ᨴᩣᩁᨠᩮ ᩅᩤ ᨿᩣᨧᩥᩔᨲᩥ, ᩍᨵᩮᩅ ᨶᩴ ᨾᩣᩁᩮᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ "ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨶ ᨲᩮ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨴᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨵᨶᩩᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨩ᩠ᨩᩮᩈᩥ. ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪁᪆᪉᪇.

"ᨲᩔ ᨧᩮᨲᩣ ᨷᨭᩥᩔᩮᩣᩈᩥ, ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᨧᩁᩴ;

ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮ ᨷᨠᨲᩮᩣ, ᩋᨲᩥᨴᩣᨶᩮᨶ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ;

ᨷᨻ᩠ᨻᩣᨩᩥᨲᩮᩣ ᩈᨠᩣ ᩁᨭ᩠ᨮᩣ, ᩅᨦ᩠ᨠᩮ ᩅᩈᨲᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᩮ.

᪁᪆᪉᪈.

"ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮ ᨷᨠᨲᩮᩣ, ᩋᨲᩥᨴᩣᨶᩮᨶ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ;

ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᨬ᩠ᨧ, ᩅᨦ᩠ᨠᩮ ᩅᩈᨲᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᩮ.

᪁᪆᪉᪉.

"ᩋᨠᩥᨧ᩠ᨧᨠᩣᩁᩦ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᩮᨵᩮᩣ, ᩁᨭ᩠ᨮᩣ ᨷᩅᨶᨾᩣᨣᨲᩮᩣ;

រាជបុត្តំ គវេសន្តោ, ពកោ មដ្ឋមិវោទកោ។

១៩៦៨។

“តស្ស ត្យាហំ ន ទស្សាមិ, ជីវិតំ អជ្ជ ព្រាហ្មណ;

អយញ្ច តេ មយា នុន្នោ, សរោ បិស្សតិ លោហិតំ។

១៩៦៩។

“សិរោ តេ វជ្ឈយិត្វាន, ហទយំ ឆេត្វា សពន្ធនំ;

បន្ថសកុណំ យជិស្សាមិ, តុយ្ហំ មំសេន ព្រាហ្មណ។

១៩៧០។

“តុយ្ហំ មំសេន មេទេន, មត្ថកេន ច ព្រាហ្មណ;

អាហុតឹ បគ្គហេស្សាមិ, ឆេត្វាន ហទយំ តវ។

១៩៧១។

“តំ មេ សុយិដ្ឋំ សុហុតំ, តុយ្ហំ មំសេន ព្រាហ្មណ;

ន ច ត្វំ រាជបុត្តស្ស, ភរិយំ បុត្តេ ច នេស្សសី”តិ។

តត្ថ អកិច្ចការីតិ ត្វំ អកិច្ចការកោ។ ទុម្មេធោតិ និប្បញ្ញោ។ រដ្ឋា បវនមាគតោតិ រដ្ឋតោ មហារញ្ញំ អាគតោ។ សរោ បិស្សតីតិ អយំ សរោ តវ លោហិតំ បិវិស្សតិ។ វជ្ឈយិត្វានាតិ តំ មារេត្វា រុក្ខា បតិតស្ស តេ សីសំ តាលផលំ វិយ លុញ្ចិត្វា សពន្ធនំ ហទយមំសំ ឆិន្ទិត្វា

ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨧ᩠ᨧᨲᩣᨿ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᨣᩣᩉᩴ ᨶᩣᨾ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩥ᪨ ᨶ ᨧ ᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᩁᩩᨧᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨶ ᨲᩴ ᩁᩣᨩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨽᩁᩥᨿᩴ ᩅᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩣ ᨶᩮᩔᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᨽᨿᨲᨩ᩠ᨩᩥᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩣᨧᩣᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪕᪔᪖᪨

“ᩋᩅᨩ᩠ᨫᩣ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᨴᩪᨲᩣ, ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲ ᩈᩩᨱᩮᩣᩉᩥ ᨾᩮ;

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩉᩥ ᨴᩪᨲᩴ ᨶ ᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩈ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᨶᨶ᩠ᨲᨶᩮᩣ᪨

᪑᪕᪔᪗᪨

“ᨶᩥᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩥᩅᨿᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ, ᨸᩥᨲᩣ ᨲᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᨲᩥ;

ᨾᩣᨲᩣ ᨧ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᩣ ᨲᩔ, ᩋᨧᩥᩁᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨡᩦᨿᨲᩮ᪨

᪑᪕᪔᪘᪨

“ᨲᩮᩈᩣᩉᩴ ᨸᩉᩥᨲᩮᩣ ᨴᩪᨲᩮᩣ, ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲ ᩈᩩᨱᩮᩣᩉᩥ ᨾᩮ;

ᩁᩣᨩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᨿᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨿᨴᩥ ᨩᩣᨶᩣᩈᩥ ᩈᩴᩈ ᨾᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᨧᩥᩁᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨡᩦᨿᨲᩮᨲᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩁᩮᩣᨣᩮᨶ ᨶ ᨧᩥᩁᩔᩮᩅ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨡᩦᨿᩥᩔᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨲᨴᩣ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨴᩮᩅᩔᨲ᩠ᨳᩩᨶᩴ ᨠᩥᩁ ᩋᩣᨱᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩮᩣᨾᨶᩔᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨡᩮᨶ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᩃᩣᩈᨶ᩠ᨳᩁᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪕᪔᪙᪨

“បិយស្ស មេ បិយោ ទូតោ, បុណ្ណបត្តំ ទទាមិ តេ;

រូបញ្ញា មច្ឆេនោ ទុដ្ឋំ, មិគសត្តិញ្ញា ព្រាហ្មណ;

តញ្ញា តេ ទេសមក្ខិស្សំ, យត្ថ សម្មតិ កាមទោ”តិ។

តត្ថ បិយស្ស មេតិ មម បិយស្ស វេស្សន្តរស្ស ត្វំ បិយោ ទូតោ។ បុណ្ណបត្តន្តិ តវ អញ្ញាសយបូរំ បុណ្ណបត្តំ ទទាមីតិ។

ទូតបត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ទូតអវតវណ្ណនា

ឯវំ ទេវបុត្តោ ព្រាហ្មណំ ទោសេត្វា បរិទេវយិត្វាន តស្ស មច្ឆេនោ ទុដ្ឋដ្ឋេន បរមិគសត្តិញ្ញា ទត្វា មគ្គំ ទត្វា ទក្ខិណហត្ថំ ឧក្ខិបិត្វា មហាសត្តស្ស វសនោកាសំ អាចិក្ខន្តោ អាហ –

១៥៨៧។

“ឯស សេលោ មហាព្រហ្មេ, បព្ពតោ គន្ធមាទនោ;

យត្ថ វេស្សន្តរោ រាជា, សហ បុត្តេហិ សម្មតិ។

១៥៨៨។

“ធារេន្តោ ព្រាហ្មណវណ្ណំ, អាសទញ្ញា មសំ ជដំ;

ចម្មវាសី ឆមា សេតិ, ជាតវេទំ នមស្សតិ។

១៥៨៩។

“ᩑᨲᩮ ᨶᩦᩃᩣ ᨷᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᩣᨶᩣᨹᩃᨵᩁᩣ ᨴᩩᨾᩣ;

ᩏᨣ᩠ᨣᨲᩣ ᩋᨻ᩠ᨽᨠᩪᨭᩴᩅ, ᨶᩦᩃᩣ ᩋᨬ᩠ᨩᨶᨷᨻ᩠ᨻᨲᩣ᪨

᪑᪙᪕᪙᪨

“ᨵᩅᩔᨠᨱ᩠ᨱᩣ ᨡᨴᩥᩁᩣ, ᩈᩣᩃᩣ ᨹᨶ᩠ᨴᨶᨾᩣᩃᩩᩅᩣ;

ᩈᨾ᩠ᨷᩅᩮᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣᨲᩮᨶ, ᩈᨠᩥᩴ ᨷᩦᨲᩣᩅ ᨾᩣᨱᩅᩣ᪨

᪑᪙᪖᪐᪨

“ᩏᨷᩁᩥ ᨴᩩᨾᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩈᩩ, ᩈᩘᨣᩦᨲᩥᨿᩮᩣᩅ ᩈᩩᨿ᩠ᨿᩁᩮ;

ᨶᨩ᩠ᨩᩩᩉᩣ ᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩈᩘ᩠ᨥᩣ, ᩈᨾ᩠ᨷᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨾᩣ ᨴᩩᨾᩴ᪨

᪑᪙᪖᪑᪨

“ᩋᩅ᩠ᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩅ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ, ᩈᩣᨡᩣᨷᨲ᩠ᨲᩈᨾᩦᩁᩥᨲᩣ;

ᩁᨾᨿᨶ᩠ᨲᩮᩅ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩴ, ᨾᩮᩣᨴᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᩅᩣᩈᩥᨶᩴ;

ᨿᨲ᩠ᨳ ᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ, ᩈᩉ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᨲᩥ᪨

᪑᪙᪖᪒᪨

“ᨵᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩅᨱ᩠ᨱᩴ, ᩋᩣᩈᨴᨬ᩠ᨧ ᨾᩈᩴ ᨩᨭᩴ;

ᨧᨾ᩠ᨾᩅᩣᩈᩦ ᨨᨾᩣ ᩈᩮᨲᩥ, ᨩᩣᨲᩅᩮᨴᩴ ᨶᨾᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

តត្ថ គន្ធមាទនោតិ ឯស គន្ធមាទនបព្ពតោ, ឯតស្ស បិទេន ឧត្តរាភិមុខោ គន្ត្វា យត្ថ សក្កទត្តិយេ អស្សមបទេ វេស្សន្តរោ រាជា សហ បុត្តទារេហិ វសតិ, តំ បស្សិស្សសីតិ អត្ថោ។ ព្រាហ្មណវណ្ណន្តិ សេដ្ឋបព្ពជិតវេសំ។ អាសទញ្ច មសំ ជដន្តិ អាកឌ្ឍិត្វា ផលិតំ គហណត្ថំ អង្កុសញ្ច អគ្គិហុតកមណ្ឌលុញ្ច ជដិមណ្ឌលញ្ច ធារេត្វា។ ចម្មវាសីតិ អជិនចម្មធរោ។ ឆមា សេតីតិ បថវិយំ បណ្ណសន្ថរេ សយតិ។ ធវស្សកណ្ណា ខទិរាតិ ធវា ច អស្សកណ្ណា ច ខទិរា ច។ សកិំ បីតាវ យាលវាតិ ឯកវារមេវ បីតា សុរាសោណ្ឌា វិយ។ ឧបរិ ទុមបរិយាយេសូតិ រុក្ខសាខាសុ។ សង្គីតិយោវ សុយ្យរេតិ នានាសកុណានំ វស្សន្តានំ សទ្ទា ទិព្វសង្គីតិយោ វិយ សុយ្យរេ។ នជ្ជុហាតិ នជ្ជុហសកុណា។ សមុត្តីតិ វិកូជន្តា វិចរន្តិ។ សាខាបត្តសមីរិតាតិ សាខានំ បត្តេហិ សង្ឃដ្ដិតា ហុត្វា វិកូជន្តា សកុណា, វាតេន សមីរិតា បត្តសាខាយេវ វា។ អាកន្តីតិ អាកឌ្ឍន្តិ ជនំ។ យត្ថាតិ យស្មិំ អស្សមេ វេស្សន្តរោ វសតិ, តត្ថ គន្ត្វា ឥមំ អស្សមបទសម្បត្តិំ បស្សិស្សសីតិ។

តតោ ឧត្តរិបិ អស្សមបទំ វណ្ណេន្តោ អាហ –

១៨៧២។

“អម្ពា កបិត្ថា បនសា, សាលា ជម្ពូ វិភីតកា;

ហរីតកី អាមលកា, អស្សត្ថា ពទរានិ ច។

១៨៧៣។

“ចារុតិម្ពរុក្ខា ចេត្ថ, និគ្រោធា ច កបិត្ថនា;

មធុមធុកា ថេវន្តិ, នីចេ បក្កា ចុទុម្ពរា។

១៨៧៤។

“បារេវតា ភវេយ្យា ច, មុទ្ទិកា ច មធុត្ថិកា;

មធុំ អនេលកំ តត្ថ, សកមាទាយ ភុញ្ជរេ។

໑໙໘໖.

“ອເຎ຺ຎຕ຺ຖ ປຸປ຺ຜິຕາ ອຏ຺ຐາ, ອເຎ຺ຎ ຕິຏ຺ຐນ຺ຕິ ເທາວິລາ;

ອເຎ຺ຎ ອາມາ ຈ ປກ຺ກາ ຈ, ເຠກວຓ຺ຓາ ຕທຸຠຍໍ.

໑໙໘໗.

“ອເຕຕ຺ຖ ເຫຏ຺ຐາ ປຸຣິເສາ, ອມ຺ພປກ຺ການິ ຄຓ຺ຫຕິ;

ອາມານິ ເຈວ ປກ຺ການິ, ວຓ຺ຓຄນ຺ຘຣສຸຕ຺ຕເມ.

໑໙໘໘.

“ອເຕຈ ເມ ອຈ຺ຉຣິຍໍ, ຫິງ຺ກາເຣາ ປຏິຠາຕິ ມໍ;

ເທວານມິວ ອາວາເສາ, ເສາຠຕິ ນນ຺ທນູປເມາ.

໑໙໘໙.

“ວິເຠທິກາ ນາຬິເກຣາ, ຂຊ຺ຊຸຣີນໍ ພ຺ຣຫາວເນ;

ມາລາວ ຄນ຺ຖິຕາ ຐນ຺ຕິ, ຘຊຄ຺ຄາເນວ ທິສ຺ສເຣ;

ນານາວເຓ຺ຓຫິ ປຸເປ຺ຜຫິ, ນຠໍ ຕາຣາຈິຕາມິວ.

໑໙໙໐.

“ກຸຏຊີ ກຸຏ຺ຐຕຄຣາ, ປາຏລິເຍາ ຈ ປຸປ຺ຜິຕາ;

បុណ្ណាគា គិរិបុណ្ណាគា, កោវិឡារា ច បុប្ផិតា។

១៥៥១។

“ឧទ្ទាលកា សោមរុក្ខា, អគរុភល្លិយា ពហូ;

បុត្តជីវា ច កកុធា, អសនា ចេត្ថ បុប្ផិតា។

១៥៥២។

“កុដជា សលឡា នីបា, កោសម្ពា លឡភា ធវា;

សាលា ច បុប្ផិតា តត្ថ, បលាលខលសន្និភា។

១៥៥៣។

“តស្សាវិទូរេ បោក្ខរណី, ភូមិភាគេ មនោរមេ;

បទុមុប្បលសញ្ឆន្នា, ទេវានមិវ នន្ទនេ។

១៥៥៤។

“អថេត្ថ បុប្ផរសមត្តា, កោកិលា មញ្ជុភាណិកា;

អភិនាទេន្តិ បវនំ, ឧតុសម្បុប្ផិតេ ទុមេ។

១៥៥៥។

“ភស្សន្តិ មករន្ទេហិ, បោក្ខរេ បោក្ខរេ មធូ;

អថេត្ថ វាតា វាយន្តិ, ទក្ខិណា អថ បច្ឆិមា;

បទុមកិញ្ជក្ខរេណូហិ, ឱកិណ្ណោ ហោតិ អស្សមោ។

១៥៥៩។

“ថូលា សិង្ឃាដកា ចេត្ថ, សំសាទិយា បសាទិយា;

មច្ឆកច្ឆបព្យាវិទ្ធា, ពហូ ចេត្ថ មុបយានកា;

មធុំ ភិសេហិ សវតិ, ខីរសប្បិ មុឡាលិភិ។

១៥៦០។

“សុរភី តំ វនំ វាតិ, នានាគន្ធសមោទិតំ;

សម្មទ្ទតេវ គន្ធេន, បុប្ផសាខាហិ តំ វនំ;

ភមរា បុប្ផគន្ធេន, សមន្តា មភិនាទិតា។

១៥៦១។

“អថេត្ថ សកុណា សន្តិ, នានាវណ្ណា ពហូ ទិជា;

មោទន្តិ សហ ភរិយាហិ, អញ្ញមញ្ញំ បកូជិនោ។

១៥៦២។

“នត្តិកា ជីវបុត្តា ច, ជីវបុត្តា បិយា ច នោ;

បិយា បុត្តា បិយា នត្តា, ជិតា បេរិក្ខុរសិហិឈរា។

១០០០។

“មាលិវ ករិតា វត្តិ, ឆជក្កាទេត ជិស្សេរ;

នានាវណ្ណេហិ បុប្ផេហិ, ក្សទេលទេហ ស្វករិតា;

យត្ថ ទេវស្សត្តទេរា រាជា, សហ បុត្តេហិ សមុតិ។

១០០១។

“ផាទេរេត្តា ព្រាហ្មណច្ឆិ, អាសត្តា មសំ ជដំ;

វមុចាសិ លយា សេតិ, ជាតវេទំ នមស្សតី”តិ។

តត្ថ នាទុតិឡូរុក្ខាតិ សុវណ្ណតិឡូរុក្ខា។ មស្មស្កាតិ មស្សុកា មស្កា។ វេចត្តីតិ ជិទេរាវត្តិ។ បិទេរចតាតិ បិទេរចតបិវេសជិសា រុក្ខា។ ករចយ្យាតិ ជីឈផលិ កវលិយោ។ មស្ត្តិកាតិ មស្សុទេច បញ្ញត្តិយោ, មស្សុតាយ វា មស្សុទេចសជិសា។ សកមាកាយាតិ តំ សយមេច ករហត្វា បរិកុជ្ជត្តិ។ ទេកាជិលិតិ បតិតបុប្ផបត្តា សញ្ញាយមានផលិ។ ទេកវណ្ណា តទ្ធកយត្តិ ទេត ស្តកាបិ អាមា ច បក្កា ច មណ្ឌកបិដ្ឋិវណ្ណាយេវ។ អទេឆត្វ ទេហដ្ឋា បុរិសោតិ អវ ឧត្វ អស្សមេ ទេតសំ អម្ពានំ ទេហដ្ឋា ឋិតទេកាវ បុរិសោ អម្ពផលានិ កណ្ហាតិ, អាទេរាហណកិច្ចំ នត្ថិ។ វណ្ណកន្ធរសុត្តមេតិ ឧទេតហិ វណ្ណាទីហិ ឧត្តមានិ។

អទេតវ ទេម អច្ចរិយត្តិ អតិវិយ ទេម អច្ចរិយំ។ ហិង្គុទេរាតិ ហិង្គុ ករលំ។ ជិទេកជិកាតិ តាលិ។ មាលិវ ករិតាតិ សុបុប្ផិតរុក្ខានំ ឧបរិ ករិតា មាលិ វិយ បុប្ផានិ ទិដ្ឋត្តិ។ ឆជក្កាទេត ជិស្សទេតិ តានិ រុក្ខានិ អលង្កតឆជក្កានិ វិយ ជិស្សត្តិ។ កុវជី កុដជតកាទេរាតិ កុវជី នាមទេមកា រុក្ខជាតិ កុដជកដ្ឋា ច តកាកដ្ឋា ច។ កិរិបុត្តាកាតិ មហាបុត្តាកា។ ទេកាវិឡារាទេរាតិ ទេកាវិឡារារុក្ខា នាម។ ឧទ្ទាលកាតិ ឧទ្ទាលរុក្ខា។ ទេសាមរុក្ខាតិ បិតបុប្ផវណ្ណា រាជរុក្ខា។ ផលិយាតិ ផលិយរុក្ខា នាម។ បុត្តជីវាតិ មហានិទេក្រាធា។ លពុជាតិ លពុជរុក្ខា នាម។

ᨸᩃᩥᩃᩅᩃᩈᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᨷᩩᨸ᩠ᨹᨷᩩᨬ᩠ᨩᩣ ᨸᩃᩥᩃᩅᩃᩈᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨

ᨸᩮᩤᨠ᩠ᨡᩁᩦᨲᩥ ᨧᨲᩩᩁᩔᨸᩮᩤᨠ᩠ᨡᩁᩦ᪨ ᨶᨶ᩠ᨴᩮᨲᩥ ᨶᨶ᩠ᨴᨶᩮ ᨶᨶ᩠ᨴᩣᨸᩮᩤᨠ᩠ᨡᩁᩦ ᩅᩥᨿ᪨ ᨷᩩᨸ᩠ᨹᩁᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨷᩩᨸ᩠ᨹᩁᩈᩮᨶ ᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᨴᩥᨲᩣ᪨ ᨾᨠᩁᨶ᩠ᨴᩮᩉᩦᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨩᨠ᩠ᨡᩮᩉᩥ᪨ ᨸᩮᩤᨠ᩠ᨡᩁᨸᩮᩤᨠ᩠ᨡᩁᩮᨲᩥ ᨸᨴᩩᨾᩥᨶᩦᨸᨱ᩠ᨱᩮ ᨸᨴᩩᨾᩥᨶᩦᨸᨱ᩠ᨱᩮ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᩉᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨩᨠ᩠ᨡᨲᩮᩤ ᩁᩮᨱᩩ ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩮᩤᨠ᩠ᨡᩁᩮᨱᩩ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩤᨲᩥ᪨ ᨾᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᩋᨳ ᨸᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᩑᨲᩣ ᩅᩥᩅᩥᨵᩣᨸᩥ ᨶᩣᨶᩣ ᨠᩈ᩠ᩈᩥᨲᩣ ᩉᩮᩤᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩃ᩠ᩃᩥᩈᩥᨦ᩠ᨥᩣᨭᨠᩣᨲᩥ ᨿᩉᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩥᨦ᩠ᨥᩣᨭᨠᩣ ᨧ᪨ ᩈᩴᩅᩣᨴᩥᨿᩣᨲᩥ ᩈᩴ ᨻᩣᨲᩅᩣᩃᩦ, ᩈᩩᨠᩅᩣᩃᩦᨲᩥᨸᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨸᩅᩣᨴᩥᨿᩣᨲᩥ ᨲᩮᨿᩮᩅ ᨾᩪᩃᩴ ᨸᨲᩥᨲᩣ᪨ ᨻ᩠ᨿᩣᨣ᩠ᨥᩥᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᨸᩈᨲ᩠ᨳᨸᨳᩮ ᨻ᩠ᨿᩣᨣ᩠ᨥᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᨷᨭᩥᨷᩥᨭᩥᨿᩣ ᨠᩴᩈ᩠ᨲᩣ ᨯᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩩᨸᨿᩣᨲᨠᩣᨲᩥ ᨣᩩᨾ᩠ᨻᨠᩣ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩥᩁᨠᩮᩤᩅᩥᨿᩣ ᩉᩥᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨸᨱ᩠ᨱᩮᩤᨶᩁᨾᩣ ᨿᨴᩩᨸᨴᩥᨾᩣ ᩉᩮᩤᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᨸᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩋᩣᩃᩥᨠᩦᨲᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩋᩣᩃᩮᩉᩥ ᨸᨱ᩠ᨱᩮᩤᨶᩁᨾᩣ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩁᩥᨿ᩠ᨿᩣᨠᨲᨧᨲᩥᨾᩈᨸᩥ ᨴᩥᨿ ᩉᩮᩤᨲᩥ᪨

ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮᩅᨴᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨿᨴᩣᨲᩥ ᨴᩥᨿ᪨ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᨠᩣᩁᩣᨴᩥᨲᩣᨲᩥ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨠᩣᩁᨶ᩠ᨲᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ᪨ “ᨠᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᩣᨿᩣᨶᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᩉᩥ ᨸᨮᨾᩣ “ᩈᩣᨾᩥ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᨶᩣᨾᨷ᩠ᨸᩥ ᨴᩮᨲᩩ ᨴᩈᨶ᩠ᨲᩮᩤ ᨠᨲ᩠ᨳᩣ”ᨲᩥ ᨴᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣ “ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᩩᨴᩮᩅᨲᩣ ᨽᩥᨴ, ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨲᩮ”ᨲᩥ ᨴᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩥᨿᩣ “ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨽᩥᨴ, ᨸᩥᨿᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨲᩮ”ᨲᩥ ᨴᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩣ “ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᨲ᩠ᨳ, ᨸᩥᨿᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨲᩮ”ᨲᩥ ᨴᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᨲᩮᩤ ᨠᩣᨿᩣᨶᩥ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨸᩮᩤᨠ᩠ᨡᩁᩦᩈᩩᨠᩣᨲᩥ ᨸᩮᩤᨠ᩠ᨡᩁᩦᨧᩣᩁᩥᨶᩮᩤ᪨

ᩑᩅᩴ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮ ᩋᨠ᩠ᨡᩣᨲᩮ ᨴ᩠ᩅᩮᨠᩮᩤ ᨷᩩᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨠᩁᩮᩤᨶ᩠ᨲᩮᩤ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪐᪐᪑᪨

“ᨣᩤᨾᩣ ᨾᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨲᩴ, ᨿᨴᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲᩴ;

ᨿᨴᩩᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣ ᨧ ᩈᩩᨠᨲᩣᩅᩮᨿ, ᩈᨲ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᨴᩣᨾᩥ ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨲ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨠ᩠ᨠᨿᨴᩩᩈᨲ᩠ᨳᩥᨠᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨲᩣᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨣᩤᨾᩴ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩤᨲᩥ – ᨣᩤᨾᩴ ᨾᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩴ ᨲᩮ ᨴᨾ᩠ᨾᩥ, ᨣᨱ᩠ᩉᩣᩉᩥ ᨶᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩤ ᩋᩣᩉ –

᪑᪐᪐᪑᪨

“ᨿᩮᩤᨶᩮᨧ᩠ᨨ ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩴ ᩉᩮᩤᨲᩩ, ᨲᩣᩅᩴ ᨣᩤᨳᩣᨿᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩴ;

ᨬᩣᨲᩮᩣᨷᩥ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮ ᨠᨬ᩠ᨬᩣᩉᩥ, ᨣᨧ᩠ᨨ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮ ᨿᨳᩣᩈᩩᨡᩴ᪨

᪁᪀᪀᪃᪨

“ᩋᨿᩴ ᩃᩮᩣᨠᨸᨲᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᩋᩔᨿᩩᨩᩴ;

ᨬᩣᨲᩦᨷᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ, ᨸᨬ᩠ᨧᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩁᨳᩮᩈᨽᩣ;

ᨽᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩴ, ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨿᩈᩴ ᨾᩉᩴ᪨

᪁᪀᪀᪄᪨

“ᨧᨿᩮᩣᨧᩣᩈᩦ ᩃᨿᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨾᩣᨲᩮᨧᩴ ᨽᨿᩔᨲᩥ;

ᨲᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩔᩩ, ᩈᩮᩣ ᨲᩮ ᨿᨠ᩠ᨡᩴ ᨸᨧᨠ᩠ᨡᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᩃᨲ᩠ᨳᩥ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩴ᪨ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᨸᨲᩥᨠᩣᩁᨱᨠᩮᩣ ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨠᩴ ᩋᨽᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩉᩮᩣᩈ ᩋᩔᨿᩩᨩᩴ ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣᨲᩥ ᩉᩮᩣᨧᩥᨲᩣᨿᨠᩮᩣ ᨬᩣᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩈᨲᩥ᪨

᪁᪀᪀᪅᪨

“ᨬᩣᨱᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲ, ᩈᩮᨧᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩴ;

ᨶᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᩥ, ᩈᩮᨽᩣᩈᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᨬᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩮᨽᩣᩈᩦᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᨬᩣᨲᩥ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨲᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨠᩩᨾ᩠ᨽᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

១០០៧។

“កច្ឆេត្តា សោ ខារទ្ធាជោ, អក្ខុស្ស អច្ចុតំ ត្តុសិំ;

ទិស្វាន តំ ខារទ្ធាជោ, សមេច្ចាគិ ត្តុសិតា សហ។

១០០៨។

“កច្ចិ នុ ភោតោ កុសលំ, កច្ចិ ភោតោ អនាមយំ;

កច្ចិ ឧញ្ឆេន យាបេសិ, កច្ចិ មូលផលា ពហូ។

១០០៩។

“កច្ចិ ឌំសា មកសា ច, អប្បមេវ សរីសបា;

វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, កច្ចិ ហិំសា ន វិជ្ជតី”តិ។

តត្ថ ខារទ្ធាជោតិ ឧជ្ជុកោ។ អប្បមេវាតិ អប្បាយេវ។ ហិំសាតិ តេសំ វសេន តុម្ហាកំ វិហិំសា។

តាបសោ អាហ –

១០១០។

“កុសលញ្ចេវ មេ ព្រហ្មេ, អថោ ព្រហ្មេ អនាមយំ;

អថោ ឧញ្ឆេន យាបេម, អថោ មូលផលា ពហូ។

២០១១។

“អថោ ឌំសា មកសា ច, អប្បមេវ សរីសបា;

វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, ហិំសា មយ្ហំ ន វិជ្ជតិ។

២០១២។

“ពហូនិ វស្សបូគានិ, អស្សមេ វសតោ មម;

នាភិជានាមិ ឧប្បន្នំ, អាពាធំ អមនោរមំ។

២០១៣។

“ស្វាគតំ តេ មហាព្រហ្មេ, អថោ តេ អទុរាគតំ;

អន្តោ បវិស ភទ្ទន្តេ, បាទេ បក្ខាលយស្សុ តេ។

២០១៤។

“តិន្ទុកានិ បិយាលានិ, មធុកេ កាសុមារិយោ;

ផលានិ ខុទ្ទកប្បានិ, ភុញ្ជ ព្រហ្មេ វរំ វរំ។

២០១៥។

“ឥទម្បិ បានីយំ សីតំ, អាភតំ គិរិគព្ភរា;

តតោ បិច មហាព្រហ្មេ, សចេ ត្វំ អភិកង្ខសី”តិ។

ជូជកោ អាហ –

១០១៦។

“បដិគ្គហិតំ យំ ទិន្នំ, សព្ពស្ស អគ្ឃិយំ កតំ;

សញ្ជយស្ស សកំ បុត្តំ, សិវីហិ វិប្បវាសិតំ;

តមហំ ទស្សនមាគតោ, យទិ ជានាសិ សំស មេ”តិ។

តត្ថ តមហំ ទស្សនមាគតោតិ តំ អហំ ទស្សនាយ អាគតោ។ តាបសោ អាហ –

១០១៧។

“ន ភវំ ឯតិ បុញ្ញត្ថំ, សិវិរាជស្ស ទស្សនំ;

មញ្ញេ ភវំ បត្ថយតិ, រញ្ញោ ភរិយំ បតិព្ពតំ;

មញ្ញេ កណ្ហាជិនំ ទាសិំ, ជាលិំ ទាសញ្ច ឥច្ឆសិ។

១០១៨។

“អថ វា តយោ មាតាបុត្តេ, អរញ្ញា នេតុមាគតោ;

ន តស្ស ភោគា វិជ្ជន្តិ, ធនំ ធញ្ញញ្ច ព្រាហ្មណា”តិ។

តត្ថ ន តស្ស កោកាតិ កោ ព្រាហ្មណ, តស្ស វេស្សន្តរស្ស អរញ្ញេ វិហរន្តស្ស នេវ កោកា វិជ្ឈន្តិ, ឆាតជ្ឈត្តោ ន វិជ្ឈតិ, ទុគ្គតោ ហុត្វា ចរតិ, តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា កិំ ករិស្សសីតិ?

តំ សុត្វា ជូជកោ អាហ –

១០០៩។

“អកុទ្ធរូបោហំ ភោតោ, នាហំ វធិតុមាគតោ;

សាធុ ទស្សនមរិយានំ, សន្និវាសោ សទា សុខោ។

១០១០។

“អទិដ្ឋបុព្វោ សិវិរាជា, សិវីហិ វិប្បវាសិតោ;

តមហំ ទស្សនមាគតោ, យទិ ជានាសិ សំស មេ”តិ។

តស្សត្ថោ – អហំ, ភោ តាបស, អកុទ្ធរូបោ, អលំ ខុទ្ទាបតោ, អហំ បន ន កិញ្ចិ វេស្សន្តរំ វធិតុមាគតោ, អរិយានំ បន ទស្សនំ សាធុ, សន្និវាសោ ច តេហិ សទ្ធិំ សុខោ។ អហំ តស្ស អាចរិយព្រាហ្មណោ, យទា ច ឯសោ យតោ សិវីហិ វិប្បវាសិតោ, តតោ បដ្ឋាយ អទិដ្ឋបុព្វោ, តេនាហំ តំ ទស្សនត្ថាយ អាគតោ។ យទិ តស្ស វសនដ្ឋានំ ជានាសិ, សំស មេតិ។

សោ តស្ស វចនំ សុត្វា សទ្ទហិត្វា “ហោតុ ត្វំ នយិស្សាមិ តេ, អជ្ជ តាវ ឥធេវ វសាហី”តិ តំ ផលាផលេហិ សន្តប្បេត្វា បុនទិវសេ មគ្គំ ទស្សេន្តោ ទក្ខិណហត្ថំ បសារេត្វា អាហ –

១០១១។

“ឯស សេលោ មហាព្រហ្មេ, បព្វតោ គន្ធមាទនោ;

យត្ថ វេស្សន្តរោ រាជា, សហ បុត្តេហិ សម្មតិ។

໑໐໑໑

“ຘາເຣເຕ຺ຕາ ໄພາຫຸຫວຓ຺ຓິ, ອາສຄ຺ຄາ ມນໍ ຊງ໌;

ນຍູວາສີ ລມາ ເສຕິ, ຊາຕເວຄໍ ຄມ຺ສຕີ

໑໐໑໒

“ເອເຕ ຕີລີ ປຄິສ຺ສ຺ຕິ, ນານາຜລຘຣາ ທຸມາ;

ອຸກ຺ກຕາ ອຕ຺ຕກຸງ຺ງີວ, ຕີລີ ອຎ຺ຎຄປ຺ປຕາ

໑໐໑໓

“ຘວສ຺ສກຓ຺ຓາ ທຄິຣາ, ສາລີ ພຕ຺ຕຄມາລຸວາ;

ສມ຺ເພຘ຺ຕິ ວາເຕຄ, ສກີ ປີຕາວ ມາຫວາ

໑໐໑໔

“ອຸປຣິ ທຸມປຣິຍາເຍສຸ, ສໍຄີຕິເຍາວ ສຸຍ຺ເຍເຣ;

ນທ຺ທຸຫາ ເກາກິລສງ຺ຆາ, ສມ຺ປຕນ຺ຕິ ທຸມາ ທຸມໍ

໑໐໑໕

“ອວ຺ຫຍເນ຺ຕວ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ, ສາຂາປຕ຺ຕສມີຣິຕາ;

រយឃត្តេច អាកត្តុំ, យោឥឃត្តិ តិចាសិតំ;

ឃត្ថ ចេស្សត្តេរា រាខា, សហ បុត្តេហិ សយុតិ។

១០១៧។

“ឆារទេត្តា ទ្រាហុលាចល្លុំ, អារសឥត្ថា យនំ ខេជំ;

ចយុចាឃឹ លយា សេតិ, ខាតចេជំ តយស្សតិ។

១០១៨។

“ពេទរិយាលិ ចិតតា, ក្សុយិភាកេ យតេភារេយ;

សក្ខលិហរិតា ក្សុយិ, ត តត្ថ្ជិសេត រេខា។

១០១៩។

“យឃ្សុរកឹចសក្កាឃា, ត្បុលឋស្សសយ្សុបយា;

តិលាតិ តាតិចត្តត្តិ, សយត្តា ចតុរក្ខលិ។

១០២០។

“អដ្ឋា ខដ្ឋុ ពបិត្វា ច, តឹចេ បក្កា ចុចុដ្ឋរា;

បរិភោរេកហិ រុក្លេហិ, ចតំ តំ រតិចត្ថតំ។

១០២១។

“ᩅᩮᩊᩩᩁᩥᨿᩅᨱ᩠ᨱᩈᨶ᩠ᨶᩥᨽᩴ, ᨾᨧ᩠ᨨᨣᩩᨾ᩠ᨻᨶᩥᩈᩮᩅᩥᨲᩴ;

ᩈᩩᨧᩥᩴ ᩈᩩᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᩈᩃᩥᩃᩴ, ᩋᩣᨷᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᨸᩥ ᩈᨶ᩠ᨴᨲᩥ᪨

᪑᪐᪑᪑᪨

“ᨲᩔᩣᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᨷᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩦ, ᨽᩪᨾᩥᨽᩣᨣᩮ ᨾᨶᩮᩣᩁᨾᩮ;

ᨷᨴᩩᨾᩩᨸ᩠ᨸᩃᩈᨬ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣ, ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᩅ ᨶᨶ᩠ᨴᨶᩮ᪨

᪑᪐᪑᪒᪨

“ᨲᩦᨱᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᩃᨩᩣᨲᩣᨶᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩁᩈᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ;

ᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩦᩃᩣᨶᩮᨠᩣᨶᩥ, ᩈᩮᨲᩣ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᨠᩣᨶᩥ ᨧᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᨴᩥᩈᩮᩣᨿᩮᩅ᪨ ᨠᩁᩮᩁᩥᨾᩣᩃᩣ ᩅᩥᨲᨲᩣᨲᩥ ᨠᩁᩮᩁᩥᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩉᩥ ᩅᩥᨲᨲᩣ᪨ ᩈᨴ᩠ᨴᩃᩉᩁᩥᨲᩣᨲᩥ ᨵᩩᩅᩈᨴ᩠ᨴᩃᩮᨶ ᩉᩁᩥᨲᩣ᪨ ᨶ ᨲᨲ᩠ᨳᩩᨴ᩠ᨵᩴᩈᨲᩮ ᩁᨩᩮᩣᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᨶᩮ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨸᩥ ᩁᨩᩮᩣ ᨶ ᩏᨴ᩠ᨵᩴᩈᨲᩮ᪨ ᨲᩪᩃᨹᩔᩈᨾᩪᨸᨾᩣᨲᩥ ᨾᩩᨴᩩᩈᨾ᩠ᨹᩔᨲᩣᨿ ᨲᩪᩃᨹᩔᩈᨴᩥᩈᩣ᪨ ᨲᩥᨱᩣᨶᩥ ᨶᩣᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᩣᨶᩥ ᨲᩔᩣ ᨽᩪᨾᩥᨿᩣ ᨾᨿᩪᩁᨣᩦᩅᩅᨱ᩠ᨱᩣᨶᩥ ᨲᩥᨱᩣᨶᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩩᩃᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩣᨶᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᨶ ᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨾ᩠ᨻᩣ ᨩᨾ᩠ᨻᩪ ᨠᨸᩥᨲ᩠ᨳᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᨾ᩠ᨻᩣ ᨧ ᨩᨾ᩠ᨻᩪ ᨧ ᨠᨸᩥᨲ᩠ᨳᩣ ᨧ᪨ ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᩉᩦᨲᩥ ᨶᩣᨶᩣᩅᩥᨵᩮᩉᩥ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩪᨸᨣᨹᩃᩪᨸᨣᩮᩉᩥ ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩉᩥ᪨ ᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᨶᩈᨱ᩠ᨯᩮ ᩅᨦ᩠ᨠᨸᨻ᩠ᨻᨲᩮ ᨠᩩᨶ᩠ᨶᨴᩦᩉᩥ ᨩᩣᨲᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨴᨠᩴ ᩈᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩦᩃᩣᨶᩮᨠᩣᨶᩥ, ᩈᩮᨲᩣ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᨠᩣᨶᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᩑᨠᩣᨶᩥ ᨶᩦᩃᩣᨶᩥ, ᩑᨠᩣᨶᩥ ᩈᩮᨲᩣᨶᩥ, ᩑᨠᩣᨶᩥ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᨠᩣᨶᩦᨲᩥ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨲᩦᩉᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᩃᨩᩣᨲᩮᩉᩥ ᨲᩴ ᩈᩁᩴ ᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩩᩈᨬ᩠ᨧᩥᨲᨸᩩᨸ᩠ᨹᨧᨦ᩠ᨠᩮᩣᨭᨠᩴ ᩅᩥᨿ ᩈᩮᩣᨽᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨧᨲᩩᩁᩔᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨾᩩᨧᩃᩥᨶ᩠ᨴᩈᩁᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪐᪑᪓᪨

“ᨡᩮᩣᨾᩣᩅ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨴᩩᨾᩣ, ᩈᩮᨲᩈᩮᩣᨣᨶ᩠ᨵᩥᨠᩮᩉᩥ ᨧ;

កលម្ពុកេហិ សញ្ឆន្នោ, មុចលិន្ទោ នាម សោ សរោ។

១០១៣។

“អថេត្ថ បទុមា ផុល្លា, អបរិយន្តាច និប្បុរេ;

គិម្ហហេមន្តិកា ផុល្លា, ជណ្ណុតគ្ឃា ឧបត្ថរា។

១០១៤។

“សុរភី សម្បវាយន្តិ, វិចិត្តបុប្ផសន្ថតា;

ភមរា បុប្ផគន្ធេន, សមន្តា មភិនាទិតា”តិ។

តត្ថ ខោមាចាតិ ខោមមយា វិយ បណ្ឌរា។ សេតសោគន្ធិកេហិ ចាតិ សេតុប្បលេហិ ច សោគន្ធិកេហិ ច កលម្ពុកេហិ ច សោ សរោ សញ្ឆន្នោ។ អបរិយន្តាច និប្បុរេតិ អបរិមាណា វិយ និប្បុន្តិ។ គិម្ហហេមន្តិកាតិ គិម្ហេច ហេមន្តិកេ ច បុប្ផិតបទុមា។ ជណ្ណុតគ្ឃា ឧបត្ថរាតិ ជណ្ណុបមាណេ ឧទកេ ឧបត្ថរា ផុល្លា ហោន្តិ, សន្តតា វិយ ខាយន្តិ។ វិចិត្តបុប្ផសន្ថតាតិ វិចិត្តា ហុត្វា បុប្ផេហិ សន្ថតា សទា សុរភី សម្បវាយន្តិ។

១០១៥។

“អថេត្ថ ឧទកន្តស្មិំ, រុក្ខា តិដ្ឋន្តិ ព្រាហ្មណ;

កទម្ពា បាដលី ផុល្លា, កោវិឡារា ច បុប្ផិតា។

១០១៦។

“អង្កោលា កច្ឆិការា ច, បារិជញ្ញា ច បុប្ផិតា;

ວາຣຓາ ວຍນາ ຣຸກ຺ຂາ, ມຸຈລິນ຺ທມຸກເຕາ ສຣິ.

໑໐໒໙.

“ສິຣີສາ ເສຕປາຣິສາ, ສາຘຸ ວາຍນ຺ຕິ ປທ຺ມກາ;

ນິຄ຺ຄຸຓ຺ຑີ ສິຣີນິຄ຺ຄຸຓ຺ຑີ, ອສນາ ເຈຕ຺ຖ ປຸປ຺ຜິຕາ.

໑໐໓໐.

“ປງ຺ກຸຣາ ພຫຸລາ ເສລາ, ໂສຠຎ຺ຊນາ ຈ ປຸປ຺ຜິຕາ;

ເກຕກາ ກຓິກາຣາ ຈ, ກຓເວຣາ ຈ ປຸປ຺ຜິຕາ.

໑໐໓໑.

“ອຊ຺ຊຸນາ ອຊ຺ຊຸກຓ຺ຓາ ຈ, ມຫານາມາ ຈ ປຸປ຺ຜິຕາ;

ສຸປຸປ຺ຜິຕຄ຺ຄາ ຕິຏ຺ຐນ຺ຕິ, ປຊ຺ຊລເນ຺ຕວ ກິໍສຸກາ.

໑໐໓໒.

“ເສຕປຓ຺ຓີ ສຕ຺ຕປຓ຺ຓາ, ກທລິໂຍ ກຸສຸມ຺ພຣາ;

ຘນຸຕກ຺ກາຣີ ປຸເປ຺ຜຫິ, ສີສປາວຣຓານິ ຈ.

໑໐໓໓.

“អច្ឆិវា សល្លវា រុក្ខា, សល្លកិយោ ច បុប្ផិតា;

សេតគេរុ ច តគរា, មំសិកុដ្ឋា កុលាវរា។

១០៣៣។

“វហរា រុក្ខា ច ធុដ្ឋា ច, អកុដិលា ចេត្ថ បុប្ផិតា;

អស្សមំ ឧភតោ ឆត្តំ, អគ្យាគារំ សមន្តតោ”តិ។

តត្ថ តិដ្ឋន្តីតិ មំ បរិក្ខិបិត្វា តិដ្ឋន្តិ។ កទម្ពាតិ កទម្ពរុក្ខា។ កច្ឆិការា ចាតិ ឧច្ចិតាយកា រុក្ខា។ បិរិដ្ឋញ្ញាតិ រត្តមាលា។ វារណា វយនាតិ វារណរុក្ខា ច វយនរុក្ខា ច។ មុចលិន្ទមុខតោ សន្តិ មុចលិន្ទស្ស សរស្ស ឧភយបស្សេ។ សេតបារិសាតិ សេតគច្ឆរុក្ខា។ តេ កិរ សេតក្ខន្ធា មហាបណ្ណា កណិការសទិសបុប្ផា ហោន្តិ។ ភិក្កណ្ឌី សិរីភិក្កណ្ឌីតិ បកតិភិក្កណ្ឌី ចេវ កាឡអភិក្កណ្ឌី ច។ បក្ករាតិ បក្កររុក្ខា។ កុសុម្ភរាតិ ឧកកច្ឆា។ ឆត្តបក្កានិ បុប្ផេហីតិ ឆត្តភណ្ឌា បក្កានិភណ្ឌា បុប្ផេហិ សោភិតា។ សីសបិវរណាតិ ចាតិ សីសបេហិ ច វរណេហិ ច សោភិតា។ អច្ឆិវាតិអាទយោបិ រុក្ខាយេវ។ សេតគេរុ ច តគរាតិ សេតគេរុ ច តគរា ច។ មំសិកុដ្ឋា កុលាវរាតិ មំសិកច្ឆា ច កុដ្ឋកច្ឆា ច កុលាវរា ច។ អកុដិលាតិ ឧទ្ធុកា។ អគ្យាគារំ សមន្តតោតិ អគ្យាគារំ បរិក្ខិបិត្វា ឋិតាតិ អត្ថោ។

១០៣៤។

“អចេត្ថ ឧទកស្មិំ, ពហុជាតោ ផណិជ្ជកោ;

មុគ្គតិយោ ករតិយោ, សេវាលសីសកា ពហូ។

១០៣៩។

“ឧទ្ធាបវត្តំ ឧល្លុង្គិតំ, មក្ខិកា ហិង្គុជាលិកា;

ទាសិមកញ្ជកោ ចេត្ថ, ពហូ នីចេកឡម្ពកា។

១០៣៧.

“ទលបុប្ផរកសញ្ឆន្នា, រុក្ខា តិដ្ឋន្តិ ព្រាហុលា;

សត្តាហំ ធារិយមានានំ, គន្ធោ តេសំ ន ឆិជ្ជតិ.

១០៣៨.

“ឧភតោ សរំ មុចលិន្ទំ, បុប្ផា តិដ្ឋន្តិ សោភនា;

ឥន្ទីវរេហិ សញ្ឆន្នំ, វនំ តំ ឧបសោភតិ.

១០៣៩.

“អឌ្ឍមាសំ ធារិយមានានំ, គន្ធោ តេសំ ន ឆិជ្ជតិ;

នីលបុប្ផី សេតវារី, បុប្ផិតា គិរិកណ្ណិកា;

កលេរុក្ខេហិ សញ្ឆន្នំ, វនំ តំ តុលសីហិ ច.

១០៤០.

“សមុច្ឆតេវ គន្ធេន, បុប្ផសាខាហិ តំ វនំ;

ភមរា បុប្ផគន្ធេន, សមន្តា មភិនាទិតា.

១០៤១.

“ទីលិ កក្ការុជាតានិ, តស្មិំ សរសិ ព្រាហុលា;

កុប្ផយត្តានិ ចេកានិ, បុរេជយត្តានិ វា ឆេកា”តិ។

តត្ថ ផលិជ្ជេកាតិ ក្មតភេកា។ បុក្កតិយោតិ ឯកា បុក្កជាតិ។ កទតិយោតិ ទាជយាសោ។ សេចាលសីសកាតិ ពុទ្ធេបិ កន្ធាយេច, អបិ ច សីសកាតិ ទត្តចក្កត៌ ចុត្តំ។ ឆក្កាបចត្តំ ឆល្លវញ្ញតត្តិ តំ ឆេកំ តីទបទិយាគនត្តិ ចាតាបហតំ ឆល្លវញ្ញតំ ហុត្វា តិដ្ឋតិ។ បក្ខិកា ហិង្គុលិកាតិ ហិង្គុលសង្ខាតេ ចិកសិតបុប្ផកេ បញ្ចវណ្ណា បក្ខបក្ខិកា បក្ខទស្សទេភ ចិទចត្តិយោ។ តត្ថ ចិចទត្តីតិ អទេត្វា។ ភាសិបកញ្ជកោ ចេត្វាតិ ពុបាភិ ចេត្ថ ទក្ខជាតិយោ ច ឯត្ថ។ ភីចេកលប្ពកាតិ ភីចកលប្ពកា។ ឯលបុទកសង្ឃាក្កាតិ ឯចំភាបិកាយ ចល្លិយា សង្ឃាក្កា។ ទេវសត្តិ ទេវំ តស្សា ចល្លិយា បុប្ផានំ សទេត្តសប្បិ ចា ឯទេវំ ភាសិបកញ្ជកាជីភំ បុប្ផានំ សត្តាហំ កន្ធា ភ លិជ្ជតិ។ ឯចំ កន្ធសម្បន្នានិ បុប្ផានិ, ទេជបដ្ឋសជីសចាលុកបុណ្ណា ក្សបិភាកា។ កន្ធា ទេវសត្តិ ទេវំ ពុត្តិចទបុប្ផាជីភំ កន្ធា អឌ្ឍមាសំ ភ លិជ្ជតិ។ ភីលបុប្ផីតិអាជីកា បុប្ផចល្លិយោ។ តុលសីហិ ចាតិ តុលសិកទេន្ធហិ ច។ កក្កាទុជាតាភីតិ ចល្លិផលានិ។ តត្ថ ឯកិស្សា ចល្លិយា ផលានិ បហាឃជបត្តានិ, ទ្វិន្នំ បុជិក្កបត្តានិ។ ទេភ ចុត្តំ “បុរេជយត្តានិ វា ឆេកា”តិ។

១០៥៦។

“អេឆត្ថ សាសេបិ ពហុកា, ភាជិយោ ហរិតាយុតោ;

អសី តាលិច តិដ្ឋន្តិ, ឆេជ្ជា ពុត្តិចទា ពហូ។

១០៥៧។

“អប្បាដលី សុទិយចល្លី ច, កាញ្ចព្រាយោ បក្ខកន្ធិយោ;

អសោកា បុឌយត្តិ ច, ចល្លិកា កុដ្ឋបុប្ផិយោ។

១០៥៨។

“កោទណ្ឌកា អនោជា ច, បុប្ផិតា ភាកបល្លិកា;

ទុក្ខបាទុយាតិដ្ឋន្តិ, ឌុល្លា កិសុកចល្លិយោ។

໑໐໕໕.

"ກເຏຣຸຫາ ຈ ວາສນ຺ຕີ, ຍູຖິກາ ມຘຸຄນ຺ຘິຍາ;

ນີລິຍາ ສຸມນາ ຠຓ຺ຑີ, ເສາຠຕິ ປທຸມຸຕ຺ຕເຣາ.

໑໐໕໖.

"ປາຏລີ ສມຸທ຺ທກປ຺ປາສີ, ກຓິກາຣາ ຈ ປຸປ຺ຜິຕາ;

ເຫມຊາລາວ ທິສ຺ສນ຺ຕີ, ຣຸຈິຣຄ຺ຄິ ສິຂູປມາ.

໑໐໕໗.

"ຍານິ ຕານິ ຈ ປຸປ຺ຜານິ, ຖລຊານຸທການິ ຈ;

ສພ຺ພານິ ຕຕ຺ຖ ທິສ຺ສນ຺ຕີ, ເອວໍ ຣເມ຺ມ ມເຫາທຘີ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສາສເປາຕິ ສິທ຺ຘຕ຺ຖເກາ. ພຫຸເກາຕິ ພຫຸ. ນາທິເຍາ ຫຣິຕາຍຸເຕາຕິ ຫຣິເຕນ ອາຍຸເຕາ ນາທິເຍາ. ຕຸຍາ ເທ຺ວປິ ລສຸຓາທີນິເຍາ, ເຍາປິ ລສຸເຓາ ຕຕ຺ຖ ພຫຸເກາຕິ ອເຕ຺ຖາ. ອສີ ຕາລີວ ຕິຏ຺ຐນ຺ຕີຕິ ອສີຕິ ເອວໍນາມກາ ຣຸກ຺ຂາ ສິນິທ຺ຘາຍ ກຸຍິຍາ ຐິຕາ ຕາລີ ວິຍ ຕິຏ຺ຐນ຺ຕິ. ເລຊ຺ຊາ ຕຸຕ຺ຕີວຣາ ພຫູຕິ ຕິຣກປຣິຍເຕ຺ຕ ພຫູ ສຸວຓ຺ຓຕ຺ຕີວຣາ ມຕ຺ຕາ ລິຕ຺ຕິຕຏ຺ຐາ ຫຸຕ຺ວາ ຐິຕາ. ອເປ຺ຜາຏາລີຕິ ອເປ຺ຜາຏວລ຺ລິເຍາ. ວລ຺ລິເກາ ທນ຺ຕປຸປ຺ຜິເຍາຕິ ວລ຺ລິເກາ ຈ ທນ຺ຕປຸປ຺ຜິເຍາ ຈ. ນາຄມລ຺ລິກາຕິ ວລ຺ລິນາຄາ ຈ ມລ຺ລິກາ ຈ. ກິໍສຸກວລ຺ລິເຍາຕິ ສຸກ຺ຂປຕ຺ຕາ ວລ຺ລິຊາຕີ. ກເຏຣຸຫາ ຈ ວາສນ຺ຕີຕິ ພເຍ ຈ ເທ຺ວ ປຸປ຺ຜຄນ຺ຘາ. ມຘຸຄນ຺ຘິຍາຕິ ມຘຸຣຄນ຺ຘາ. ນີລິຍາ ສຸມນາ ຠຓ຺ຑີຕິ ນີລວລ຺ລິສຸມນາ ຈ ປກຕິສຸມນາ ຈ ຠຓ຺ຑີ ຈ. ປທຸມຸຕ຺ຕເຣາຕິ ເອວໍນາມເກາ ຣຸເກ຺ຂາ. ກຓິກາຣາຕິ ວລ຺ລິກຓິກາຣາ ຣຸກ຺ຂກຓິກາຣາ. ເຫມຊາລາວາຕິ ປສາຣິຕເຫມຊາລາ ວິຍ ທິສ຺ສນ຺ຕິ. ມເຫາທຘີຕິ ມຫເນ຺ຕາ ອຸທກກ຺ຂນ຺ຘສ຺ສ ອາຘາຣຠູເຕາ ມຸຈລິນ຺ທສເຣາຕິ.

໑໐໕໘.

“អឆស្សា បេក្ខរហិយា, ពាហុកា វារិគោចរា;

រោហិតា ភញអបី សិង្គូ, កុម្ភិលិ មករា សុសូ។

១០៨៩។

“មធុ ច មធុលដ្ឋិ ច, តាលិសា ច បិយង្គុកា;

កុដជា ភទ្ទមុត្តា, សេតបុប្ផា ច លោលុបា។

១០៩០។

“សុរភី ច រុក្ខា តគរា, ពាហុកា តុង្គវណ្ដកា;

បទ្មកា នរទា កុដ្ឋា, ឈាមកា ច ហេរណុកា។

១០៩១។

“ហលិទ្ទកា គន្ធសិលិ, ហិរិវេរា ច គុគ្គុលិ;

វិភេទិកា ចោរកា កុដ្ឋា, កប្បុរា ច កលិង្គុកា”តិ។

តត្ថ អឆស្សា បេក្ខរហិយាតិ ឧឆ បេក្ខរហិសទិសតាយ សរេមច បេក្ខរហីតិ ចឆតិ។ រោហិតាតិអាទីនិ តេសំ វារិគោចរានំ នាមានិ។ មធុ ចាតិ តិមុក្ខិកមធុ ច។ មធុលដ្ឋិ ចាតិ លដ្ឋិមធុកដ្ឋា។ តាលិសា ចាតិអាទីនិ សព្ពា គន្ធជាតិយោ។

១០៩២។

“អឆេត្ថ សីហព្យគ្ឃា ច, បុរិសាលុ ច ហត្ថិយោ;

ຈຸເທຍ຺ຍາ ປສກາ ເຈຈ, ເຣາຫິຕ຺ຖາ ສຣກາ ປິກາ.

໑໐໔໑.

“ເກາດ຺ຖ ສຸທາ ສຸເທາປິ ຈ, ຕຸລິຍາ ຕຕຽອສຕ຺ຕິກາ;

ຈາປຣີ ຈລຕີ ລສ຺ສີ, ຄສາປິຕາ ປກ຺ກຣິ ປິຈຸ.

໑໐໔໒.

“ກກ຺ກຣິ ກຣຍາຍາ ຈ, ຂກ຺ກາ ເກາລສິຣາ ຕທຸ;

ຕກ຺ກາ ຈຣາທາ ຕກຸລີ, ກາຕຽອເກຕ຺ຕ ຕທຸຕເສາ.

໑໐໔໓.

“ປຫິສາ ເສາລສິກ຺ກາລີ, ປຍຸກາ ຈ ສປຕ຺ຕເຕາ;

ອາກຸຌ຺ຌາ ປຈລີກາ ຈ, ຂິຕ຺ຕກາ ຈາປີ ຊີປິເຍາ.

໑໐໔໔.

“ເປລກາ ຈ ຂີຌາສາກາ, ສີທາ ເກາກລິສາກກາ;

ອຕ຺ຖປິກາ ຈ ເຍາຣາ ຈ, ກສ຺ສຣາ ຈ ກຸກຸຕ຺ຕກາ.

໑໐໔໕.

“ຈເກ຺ກຣາ ກຸກ຺ກຣິ ຕາກາ, ອຍ຺ຍາປຍ຺ຍາ ປກຸຂິເຕາ;

ᨻᨠᩣ ᨻᩃᩣᨠᩣ ᨶᨩ᩠ᨩᩩᩉᩣ, ᨴᩥᨶ᩠ᨴᩥᨽᩣ ᨠᩩᨬ᩠ᨧᩅᩣᨩᩥᨲᩣ᪨

᪑᪐᪙᪖᪨

“ᩏᨠ᩠ᨠᩥᨶᩈᩣ ᩃᩮᩣᩉᨸᩥᨭ᩠ᨮᩣ, ᨸᨾ᩠ᨸᨠᩣ ᨩᩦᩅᨩᩦᩅᨠᩣ;

ᨠᨸᩥᨬ᩠ᨩᩁᩣ ᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥᩁᩣᨿᩮᩣ, ᨠᩩᩃᩣ ᨧ ᨸᨭᩥᨠᩩᨲ᩠ᨳᨠᩣ᪨

᪑᪐᪙᪗᪨

“ᨾᨠ᩠ᨡᩣᩃᨠᩣ ᨧᩮᩃᨠᩮᨭᩩ, ᨽᨱ᩠ᨯᩩᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥᩁᨶᩣᨾᨠᩣ;

ᨧᩮᩃᩣᩅᨠᩣ ᨸᩥᨦ᩠ᨣᩃᩣᨿᩮᩣ, ᨣᩮᩣᨭᨠᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩉᩮᨲᩩᨠᩣ᪨

᪑᪐᪙᪘᪨

“ᨠᩁᩅᩥᨿᩣ ᨧ ᩈᨣ᩠ᨣᩣ ᨧ, ᩏᩉᩩᨦ᩠ᨠᩣᩁᩣ ᨧ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᩉᩣ;

ᨶᩣᨶᩣᨴᩥᨩᨣᨱᩣᨠᩥᨱ᩠ᨱᩴ, ᨶᩣᨶᩣᩈᩁᨶᩥᨠᩪᨩᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᩁᩥᩈᩣᩃᩪᨲᩥ ᩅᩊᩅᩣᨾᩩᨡᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩥᨿᩮᩣ᪨ ᩁᩮᩣᩉᩥᨧ᩠ᨧᩣ ᩈᩁᨽᩣ ᨾᩥᨣᩣᨲᩥ ᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩣ ᨧᩮᩅ ᩈᩁᨽᩣ ᨾᩥᨣᩣ ᨧ᪨ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩈᩩᨱᩣᨲᩥ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩈᩩᨶᨡᩣ᪨ “ᨠᩮᩣᨲ᩠ᨳᩩᩈᩩᨱᩣ”ᨲᩥᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨱᩮᩣᨸᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᩏᩈᩣᩁᩮᨸᨠᩣ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᨾᩥᨣᨩᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩩᩃᩥᨿᩣᨲᩥ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨻᩥᩊᩣᩁᩣ᪨ ᨶᩊᩈᨶ᩠ᨶᩥᨽᩣᨲᩥ ᨶᩊᨸᩩᨸ᩠ᨹᩅᨱ᩠ᨱᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩈᩩᨶᨡᩣ᪨ ᨧᩣᨾᩁᩦ ᨧᩃᨶᩦ ᩃᨦ᩠ᨥᩦᨲᩥ ᨧᩣᨾᩁᩦᨾᩥᨣᩣ ᨧ ᨧᩃᨶᩦᨾᩥᨣᩣ ᨧ ᩃᨦ᩠ᨥᩦᨾᩥᨣᩣ ᨧ᪨ ᨫᩣᨸᩥᨲᩣ ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩦᨲᩥ ᩑᨠᩮ ᨾᨠ᩠ᨠᨭᨩᩣᨲᩥᨿᩮᩣ ᨧ᪨ ᨸᩥᨠ᩠ᨡᩩᨲᩥ ᩈᩁᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᨣᩮᩣᨧᩁᨣ᩠ᨣᩣᩉᩦ ᩑᨠᩣ ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩦ᪨ ᨠᨠ᩠ᨠᨭᩦ ᨠᨭᨾᩣᨿᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩑᨠᩮ ᨾᩉᩣᨾᩥᨣᩣ᪨ ᩍᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩣ᪨ ᨣᩮᩣᨱᩈᩥᩁᩣᨲᩥ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨣᩮᩣᨱᩣ᪨ ᨠᩣᩊᨠᩮᨲ᩠ᨳ ᨻᩉᩩᨲᩈᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᩊᨾᩥᨣᩣ ᨶᩣᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨻᩉᩩᨲᩈᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣᨱᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩦᨲᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩈᩩᨶᨡᩣ ᨧ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩦ ᨧ᪨ ᨸᨾ᩠ᨸᨠᩣᨲᩥ ᩋᨿ᩠ᨿᨾᨸᨭᩴ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩣ ᨾᩉᩣᩅᩮᩊᩩᨸᨾ᩠ᨸᨠᩣ᪨ ᩋᩣᨠᩩᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ ᨣᩮᩣᨵᩣ᪨ ᨸᨧᩃᩣᨠᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨣᨩᨠᩩᨾ᩠ᨽᨾᩥᨣᩣ᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᩁᨠᩣ ᨧᩣᨸᩥ ᨴᩦᨸᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᩁᨠᨾᩥᨣᩣ ᨧ ᨴᩦᨸᩥᨾᩥᨣᩣ ᨧ᪨

បេលកា ចាតិ សសា។ វិឃាសាទាតិ ឯតេ គិជ្ឈា សកុណា។ សីហាតិ កេសរសីហា។ កោកណិសាទកាតិ កោកណេ គហេត្វា ខាទនសីលិ ទុដ្ឋមិគា។ អដ្ឋបិទាតិ សរភា មិគា។ ភស្សរាតិ សេតហំសា។ កុក្កុត្ថកាតិ កុក្កុត្ថកសកុណា។ ចង្កោរាតិ ចង្កោរសកុណា។ កុក្កុដីតិ វនកុក្កុដី។ ទិន្ទិភា កុញ្ជវាទិតាតិ ឥមេ តយោបិ សកុណាយេវ។ ទុក្កិឃ្ឃសាតិ សេនា។ លោហបិដ្ឋាតិ លោហិតវណ្ណសកុណា។ បម្បកាតិ បម្បដកា។ កបិញ្ជរា តិត្តិរាយោតិ កបិញ្ជរា ច តិត្តិរា ច។ កុលី ច បដិកុត្ថកាតិ ឥមេបិ ទ្វេ សកុណា។ មន្ទាលកា ចេលកេដូតិ មន្ទាលកា ចេវ ចេលកេដុ ច។ ភណ្ឌុតិត្តិរនាមកាតិ ភណ្ឌុ ច តិត្តិរា ច នាមកា ច។ ចេលាវកាបិង្គលាយោតិ ទ្វេ សកុណជាតិយោ ច, តថា កោដកា អក្កហេតុកា។ សក្កាតិ ចាតកសកុណា។ ឧហុង្ការាតិ ឧលូកា។

១០៥៦។

“អត្ថេត្ថ សកុណា សន្តិ, នីលកា មញ្ជុភាណកា;

មោទន្តិ សហ ភរិយាហិ, អញ្ញមញ្ញំ បកុជិនោ។

១០៥៧។

“អត្ថេត្ថ សកុណា សន្តិ, ទិជា មញ្ជុស្សរា សិតា;

សេតច្ឆិកុដា ភទ្រក្ខា, អណ្ឌជា ចិត្របេខុណា។

១០៥៨។

“អត្ថេត្ថ សកុណា សន្តិ, ទិជា មញ្ជុស្សរា សិតា;

សិខណ្ឌី នីលគីវាហិ, អញ្ញមញ្ញំ បកុជិនោ។

១០៥៩។

“កុក្កុត្ថកា កុឡីរកា, កោដ្ឋា បោក្ខរសាតកា;

កាឡមេយ្យា ពលីយក្ខា, កទម្ពា សុវសាឡិកា។

១០៤២។

“ហលិទ្ទា លោហិតា សេតា, អថេត្ថ នលកា ពហូ;

វារណា ភិង្ករាជា ច, កទម្ពា សុវកោកិលា។

១០៤៣។

“ឧក្កុសា កុររា ហំសា, អាដា បរិវទេន្តិកា;

បាកហំសា អតិពលា, នជ្ជុហា ជីវជីវកា។

១០៤៤។

“បារេវតា រវិហំសា, ចក្កវាកា នទីចរា;

វារណាភិរុទា រម្មា, ឧភោ កាលូបកូជិនោ។

១០៤៥។

“អថេត្ថ សកុណា សន្តិ, នានាវណ្ណា ពហូ ទិជា;

មោទន្តិ សហ ភរិយាហិ, អញ្ញមញ្ញំ បកូជិនោ។

១០៤៦។

“អថេត្ថ សកុណា សន្តិ, នានាវណ្ណា ពហូ ទិជា;

ສເທ຺ຕ ມຎ຺ຊຸ ນິກູຊນ຺ຕິ, ມຸທລິງ຺ຄມຸຂເທາ ສທ.

໒໐໙໐.

“ອເທ຺ຖ ສກຸຓາ ສນ຺ຕິ, ກຣວີຍາ ນາມ ເຕ ທິຊາ;

ເມາທນ຺ຕິ ສຫ ຠຣິຍາຫິ, ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ປກູຊິເນາ.

໒໐໙໑.

“ອເທ຺ຖ ສກຸຓາ ສນ຺ຕິ, ກຣວີຍາ ນາມ ເຕ ທິຊາ;

ສເທ຺ຕ ມຎ຺ຊຸ ນິກູຊນ຺ຕິ, ມຸທລິງ຺ຄມຸຂເທາ ສທ.

໒໐໙໒.

“ອຸເລາມ຺ພປສທາກິລ຺ຕ, ນາຄນິເສວິຕໍ ວນໍ;

ນານາລຕາຫິ ສຎ຺ຉນ຺ນໍ, ກທລີມິຄເສວິຕໍ.

໒໐໙໓.

“ອເທ຺ຖ ສາສເປາ ພຫຸເກາ, ນີວາເຣາ ວຣເກາ ພຫຸ;

ສາລິ ອກຕ຺ຖປາເກາ ຈ, ອຸຈ຺ຉຸ ຕຕ຺ຖ ອນປ຺ປເກາ.

໒໐໙໔.

“អយំ ឯកបទី ឯតិ, ឧជុំ គច្ឆតិ អស្សមំ;

ខុទំ បិបាសំ អរតិំ, តត្ថ បត្តោ ន វិន្ទតិ;

យត្ថ វេស្សន្តរោ រាជា, សហ បុត្តេហិ សម្មតិ។

១០៥៨។

“ធារេន្តោ ព្រាហ្មណវណ្ណំ, អាសទញ្ច មសំ ជដំ;

ចម្មវាសី ឆមា សេតិ, ជាតវេទំ នមស្សតី”តិ។

តត្ថ នីលកាតិ ចិត្ររាជិបត្តា។ មញ្ជុស្សរា សិតាតិ និទ្ធមធុរស្សរា។ សេតច្ឆិកូដា ភទ្រក្ខាតិ ឧភយបស្សេសុ សេតេហិ អក្ខិកូដេហិ សមន្នាគតា សុន្ទរក្ខា។ ចិត្របេខុណាតិ វិចិត្របត្តា។ កុញ្ជ្ររកាតិ កក្កដកា។ កោដ្ឋាតិអាគេយា សកុណា ច។ វារណាតិ ហត្ថិលិង្គសកុណា។ កណ្ឌាតិ មហាកណ្ឌា គហិតា។ សុវកោកិលាតិ កោកិលេហិ សទ្ធិំ វិចរណសុវកា ចេវ កោកិលា ច។ ឧក្កុសាតិ កាឡអកុររា។ កុររាតិ សេតកុររា។ ហំសាតិ សកុណហំសា។ អាដីតិ ទព្វិសណ្ឋានមុខសកុណា។ បរិវទេន្តិកាតិ ឯកា សកុណជាតិ។ វារណាភិរុទា រម្មាតិ រម្មាភិរុទា វារណា។ ឧភោ កាលុបក្ខិតោតិ សាយំ បាតោ បព្ពតបាទំ ឯកនិន្នាទំ ករោន្តា និកូជន្តិ។ ឯលោយ្យបសគាកិណ្ណន្តិ ឯលោយ្យមិនេហិ ច បសុមិនេហិ ច អាកិណ្ណា។ តត្ថ បត្តោ ន វិន្ទតីតិ ព្រាហ្មណ, វេស្សន្តរស្ស អស្សមបទំ បត្តោ បុរិសោ តត្ថ អស្សមេ ឆាតកំ វា បានីយបិបាសំ វា ឧក្កណ្ឋិតំ វា ន បដិលភតិ។

១០៥៩។

“ឥទំ សុត្វា ព្រហ្មពន្ធុ, ឥសឹ កត្វា បទក្ខិណំ;

ឧទគ្គចិត្តោ បក្កាមិ, យត្ថ វេស្សន្តរោ អហូ”តិ។

តត្ថ យត្ថ វេស្សន្តរោ អហូតិ យស្មិំ ឋានេ វេស្សន្តរោ អហោសិ, តំ ឋានំ គតោតិ។

មហាវនវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ຊູຊເກາປິ ອຈ຺ຈຸຕຕາປເສນ ກຖິຕມເຄ຺ຄນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຈຕຸຣສ຺ສເປາກ຺ຂຣຓິໍ ປຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ “ອຊ຺ຊ ອຕິສາຍເນ຺ຫາ, ມທ຺ທີ ອຣຎ຺ຎເຕາ ອາຄມິສ຺ສຕິ. ມາຕຸຄາເມາ ຫິ ນາມ ທານສ຺ສ ອນ຺ຕຣາຍກເຣາ ເຫາຕິ, ເສ຺ວ ຕສ຺ສາ ອຣຎ຺ຎໍ ຄຕກາເລ ອສ຺ສມໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເວສ຺ສນ຺ຕຣໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ທາຣເກ ຍາຈິຕ຺ວາ ຕາຍ ອນາຄຕາຍ ເອວ ຄເຫຕ຺ວາ ປກ຺ກມິສ຺ສາມີ”ຕິ. ອຖສ຺ສ ອວິທູເຣ ເອກໍ ປພ຺ພຕປາທໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ເອກສ຺ມິໍ ຜາສຸກຏ຺ຐາເນ ນິປຊ຺ຊິ. ຕໍ ປນ ຣຕ຺ຕິໍ ປຈ຺ຈູສກາເລ ມທ຺ທີ ສຸປິນໍ ອທ຺ທສ. ເອວຣູເປາ ສຸປິເນາ ອເຫາສິ – ເອເກາ ປຸຣິເສາ ກເຓ຺ຫາ ກາສາຍານິ ປຣິທຫິຕ຺ວາ ທ຺ວີສຸ ກເຓ຺ຓສຸ ຣຕ຺ຕມາລາ ປິຬນ຺ຘິຕ຺ວາ ອາວຸທຫເຕ຺ຖາ ຕຊ຺ເຊນ຺ເຕາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ປຓ຺ຓສາລໍ ປວິສິຕ຺ວາ ມທ຺ທິໍ ຊຏາສຸ ຄເຫຕ຺ວາ ອາກຑ຺ຒິຕ຺ວາ ພູມິຍໍ ອຸຕ຺ຕານກໍ ປາເຕຕ຺ວາ ວິຣວນ຺ຕິຍາ ຕສ຺ສາ ເທ຺ວ ອກ຺ຂີນິ ອຸປ຺ປາເຏຕ຺ວາ ເທ຺ວ ພາຫາ ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ອຸຣໍ ຠິນ຺ທິຕ຺ວາ ປຄ຺ຄຣນ຺ຕເລາຫິຕພິນ຺ທຸໍ ຫທຍມໍສໍ ອາທາຍ ປກ຺ກາມີຕິ. ສາ ປພຸຊ຺ຌິຕ຺ວາ ຠີຕຕສິຕາ “ປາປເກາ ສຸປິເນາ ເມ ທິເຏ຺ຐາ, ສຸປິນປາເຐ຺ກາ ປນ ເວສ຺ສນ຺ຕເຣນ ສທິເສາ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມິ ນ”ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ປຓ຺ຓສາລໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ປຓ຺ຓສາລທ຺ວາຣໍ ອາເກາເຏສິ. ມຫາສຕ຺ເຕາ “ເກາ ເອເສາ”ຕິ ອາຫ. “ອຫໍ ເທວ, ມທ຺ທີ”ຕິ. “ພເທ຺ທ, ອມ຺ຫາກໍ ກຕິກວຕ຺ຕໍ ຠິນ຺ທິຕ຺ວາ ກສ຺ມາ ອກາເລ ອາຄຕາສີ”ຕິ. “ເທວ, ນາຫໍ ກິເລສວເສນ ອາຄຈ຺ຉາມິ, ອປິ ຈ ເຂາ ປນ ເມ ປາປເກາ ສຸປິເນາ ທິເຏ຺ຐາ”ຕິ. “ເຕນ ຫິ ກເຖຫິ, ມທ຺ທີ”ຕິ. ສາ ອຕ຺ຕນາ ທິຏ຺ຐນິຍາເມເນວ ກເຖສິ.

ມຫາສຕ຺ເຕາປິ ສຸປິນໍ ປຣິຄ຺ຄຫິຕ຺ວາ “ມຍ຺ຫໍ ທານປາຣມີ ປູຣິສ຺ສຕິ, ເສ຺ວ ເມ ຍາຈເກາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ປຸຕ຺ເຕ ຍາຈິສ຺ສຕິ, ມທ຺ທິໍ ອສ຺ສາເສຕ຺ວາ ອຸຍ຺ເຍາເຊສ຺ສາມີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ “ມທ຺ທີ, ຕວ ທຸສ຺ສຍນທຸພ຺ເພາຊເນຫິ ຈິຕ຺ຕໍ ອາລຸຬິຕໍ ຠວິສ຺ສຕິ, ມາ ຠາຍີ”ຕິ ເມາເຫຕ຺ວາ ອສ຺ສາເສຕ຺ວາ ອຸຍ຺ເຍາເຊສິ. ສາ ວິຠາຕາຍ ຣຕ຺ຕິຍາ ສພ຺ພໍ ກຕ຺ຕພ຺ພກິຈ຺ຈໍ ກຕ຺ວາ ເທ຺ວ ປຸຕ຺ເຕ ອາລິງ຺ຄິຕ຺ວາ ສີເສ ຆາຍິຕ຺ວາ “ຕາຕາ, ອຊ຺ຊ ເມ ທຸສ຺ສຸປິເນາ ທິເຏ຺ຐາ, ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ຠເວຍ຺ຍາຖາ”ຕິ ໂອວທິຕ຺ວາ “ເທວ, ຕຸມ຺ເຫ ກຸມາເຣສຸ ອປ຺ປມຕ຺ຕາ ເຫາຖາ”ຕິ ມຫາສຕ຺ຕໍ ປຸຕ຺ເຕ ປຕິຍ຺ຍາເທຕ຺ວາ ປຈ຺ຉິຂນິຕ຺ຕາທີນິ ອາທາຍ ອສ຺ສູນິ ປຸຍ຺ຉນ຺ຕີ ມູລຜລາຜລຕ຺ຖາຍ ວນໍ ປາວິສິ. ຕທາ ຊູຊເກາປິ “ອິທານິ ມທ຺ທີ ອຣຎ຺ຎໍ ຄຕາ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ ປພ຺ພຕາ ໂອຣຸຍ຺ຫ ເອກປທິກມເຄ຺ຄນ ອສ຺ສມາຠິມຸເຂາ ປາຍາສິ. ມຫາສຕ຺ເຕາປິ ປຓ຺ຓສາລເຕາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປຓ຺ຓສາລທ຺ວາເຣ ປາສາຓຜລເກ ສຸວຓ຺ຓປຏິມາ ວິຍ ນິສິນ຺ເນາ “ອິທານິ ຍາຈເກາ ອາຄມິສ຺ສຕີ”ຕິ ປິປາສິເຕາ ວິຍ ສຸຣາເສາເຓ຺ຓາ ຕສ຺ສາຄມນມຄ຺ຄໍ ໂອເລາເກນ຺ເຕາວ ນິສີທິ. ປຸຕ຺ຕາປິສ຺ສ ປາທມູເລ ກີຬນ຺ຕິ. ເສາ ມຄ຺ຄໍ ໂອເລາເກນ຺ເຕາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ອາຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ວຫິຕ຺ວາ ຐປິຕໍ ທຸຣໍ ອຸກ຺ຂິປນ຺ເຕາ ວິຍ ‘ເອຫິ, ເພາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ”ຕິ ເສາມນສ຺ສຊາເຕາ ຊາລິກຸມາຣໍ ອາລປນ຺ເຕາ ອິມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໐໕໖.

“ອຸເຏ຺ຐຫິ ຊາລິ ປຕິຏ຺ຐ, ເປາຣາຓໍ ວິຍ ທິສ຺ສຕິ;

ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ວິຍ ປສ຺ສາມິ, ນນ຺ທິເຍາ ມາຠິກີຣເຣ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເປາຣາຓໍ ວິຍ ທິສ຺ສຕີຕິ ປຸເຕ຺ຕາ ເຂຕຸຕ຺ຕຣນກເຣ ນານາວິຘາຫິ ຍາຈການໍ ອາຄມນໍ ວິຍ ອຎ຺ຎ ຍາຈການໍ ອາຄມນໍ ທິສ຺ສຕິ. ນຕ຺ຖິເຍາ ຍາກິກຶເຣເຣຕິ ເອຕສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ທິຏ຺ຐກາລເຕາ ປຏ຺ຐາຍ ຍໍ ເສາຍນສ຺ສາຕິ ອກິກຶຣຕ຺ຕໍ, ພຍ຺ຍາກິຕຕ຺ຕສ຺ສ ປຸຣິສສ຺ສ ສີເລ ສີຕຸຈກພຍເສຫເສ຺ສຫິ ອກິເສຈນການເລາ ວິຍ ຊາເຕາຕີ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກຸມາເຣາ ອາຫ –

໑໐໘໘.

"ອຫມ຺ປິ ຕາຕ ປສ຺ສາມິ, ເຍາ ເສາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓ ທິສ຺ສຕິ;

ອຄ຺ຄິເກາ ວິຍ ອາຍາຕິ, ອຕິທີ ເຕາ ກທິສ຺ສຕີ"ຕິ.

ວຕ຺ວາ ຈ ປນ ກຸມາເຣາ ຍທາສຕ຺ຕສ຺ສ ອປຈິຕິ ກເຣານ຺ເຕາ ປຈ຺ຈຸຄ຺ຄນ຺ຕ຺ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມໍ ປຍ຺ຈງ຺ເຄຕ຺ວາ ປຣິກ຺ຂາຣກ຺ຄຫໍ ອາປຸຈ຺ຉິ. ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ ຕໍ ເອາເລາເກນ຺ຕາ "ອຍໍ ເຈສ຺ສຕ຺ຕຣສ຺ສ ປຸເຕ຺ຕາ ຂາລິກຸມາເຣາ ນາມ ກທິສ຺ສຕິ, ອາເທເຕາ ປຏ຺ຐາເຍວ ຜຣຸສວຈນໍ ກເຣຍ຺ຍາມີ"ຕິ ຈິນ຺ເຕ຺ຕ຺ວາ "ອເປຫິ ອເປຫີ"ຕິ ອຈ຺ຉະ ປຫຣິ. ກຸມາເຣາ ອປກ຺ກມ຺ມ "ອຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ ອຕິຜຣຸເສາ, ກິໍ ນຸ ເຂາ"ຕິ ຕສ຺ສ ສຣີຣໍ ເອາເລາເກນ຺ເຕາ ອຏ຺ຐາຣສ ປຸຣິສເທາເສ ປສ຺ສິ. ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາປິ ເຕາທິສຕ຺ຕໍ ຍຸປສໍກ຺ກມິຕ຺ວາ ປຊິສນ຺ຖາຣໍ ກເຣານ຺ເຕາ ອາຫ –

໑໐໘໙.

"ກິນ຺ນຸ ນຸ ເກາເຣາ ກຸສລໍ, ກິນ຺ນຸ ເກາເຣາ ອກຸສລໍ;

ກິນ຺ນຸ ຍຸເຕ຺ຕານ ຍາເປນ, ກິນ຺ນຸ ຍຸລຜລໍ ພຫຸໍ.

໑໐໙໐.

"ກິນ຺ນຸ ຊໍສາ ຍຄສາ ຈ, ອປ຺ເປເຈ ສຣີສປິ;

ຈເນ ຈານ຺ຍມຍິກາກິເຓ຺ຓາ, ກິນ຺ນຸ ຫິໍສາ ນ ວິຊ຺ຊຕີ"ຕິ.

ចោទិយន្តោបិ តេន សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ ករោន្តោ អាហ –

១០៥៦។

“កុសលញ្ចេវ នោ ព្រហ្មេ, អថោ ព្រហ្មេ អនាមយំ;

អថោ ឧញ្ឆេន យាបេម, អថោ មូលផលា ពហូ។

១០៥៧។

“អថោ ឌំសា មកសា ច, អប្បមេវ សរីសបា;

វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, ហិំសា មយ្ហំ ន វិជ្ជតិ។

១០៥៨។

“សត្ត នោ មាសេ វសតំ, អរញ្ញេ ជីវសោកិនំ;

ឥទម្បិ បឋមំ បស្សាម, ព្រាហ្មណំ ទេវវណ្ណិនំ;

អាទាយ វេឡុវំ ទណ្ឌំ, អគ្គិហុត្តំ កមណ្ឌលុំ។

១០៥៩។

“ស្វាគតំ តេ មហាព្រហ្មេ, អថោ តេ អទុរាគតំ;

អន្តោ បវិស ភទ្ទន្តេ, បាទេ បក្ខាលយស្សុ តេ។

១០៨៣។

“តិណ្ឌុកានិ បិយាលានិ, មធុកេ កាសុមារិយោ;

ផលានិ ខុទ្ទកប្បានិ, ភុញ្ជ ព្រហ្មេ វរំ វរំ។

១០៨៤។

“ឥទម្បិ បានីយំ សីតំ, អាភតំ គិរិគព្ភរា;

តតោ បិវ មហាព្រហ្មេ, សចេ ត្វំ អភិកង្ខសី”តិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា មហាសត្តោ “អយំ ព្រាហ្មណោ ន អការណេន ឥមំ ព្រហារញ្ញំ អាគតោ, អាគមនការណំ បបញ្ចំ អកត្វា បុច្ឆិស្សាមិ ន”ន្តិ ចិន្តេត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១០៨៥។

“អថ ត្វំ កេន វណ្ណេន, កេន វា បន ហេតុនា;

អនុប្បត្តោ ព្រហារញ្ញំ, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”តិ។

តត្ថ វណ្ណេនាតិ ការណេន។ ហេតុនាតិ បច្ចយេន។

ជូជកោ អាហ –

១០៨៦។

“យថា វារិវហោ បូរោ, សព្ពកាលំ ន ខីយតិ;

ឯវំ តំ យាចិតាគច្ឆិំ, បុត្តេ មេ ទេហិ យាចិតោ”តិ។

តត្ថ វារិវហោតិ បញ្ចាសុ មហានទីសុ ឧទកវាហោ។ ន ខីយតីតិ បិបាសិតេហិ អាគន្ត្វា ហត្ថេហិបិ ភាជនេហិបិ ឧស្សិញ្ចិត្វា បិវិយមានោ ន ខីយតិ។ ឯវំ តំ យាចិតាគច្ឆិន្តិ ត្វម្បិ សន្ធាយ បូរិតត្តា ឧទន្វុបមេយ្យវាតិ មញ្ញមានោ អហំ តំ យាចិតុំ អាគច្ឆិំ។ បុត្តេ មេ ទេហិ យាចិតោតិ មយា យាចិតោ តវ បុត្តេ មយ្ហំ ទាសត្ថាយ ទេហីតិ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ សោមនស្សជាតោ បសារិតហត្ថេ សហស្សត្ថវិកំ ឋបេន្តោ វិយ បព្វតបាទំ ឧន្នាទេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១០៩៩។

“ទទាមិ ន វិកម្បាមិ, ឥស្សរោ តវ ព្រាហ្មណ;

បាតោ គតា រាជបុត្តី, សាយំ ឧញ្ឆាតោ ឯហិតិ។

១១០០។

“ឯករត្តិំ វសិត្វាន, បាតោ គច្ឆសិ ព្រាហ្មណ;

តស្សា ន្ហាតេ ឧបឃាតេ, អថ នេ មាលធារិនេ។

១១០១។

“ឯករត្តិំ វសិត្វាន, បាតោ គច្ឆសិ ព្រាហ្មណ;

នានាបុប្ផេហិ សញ្ឆន្នេ, នានាគន្ធេហិ ភូសិតេ;

នានាមូលផលាកិណ្ណេ, គច្ឆ ស្វាទាយ ព្រាហ្មណា”តិ។

តត្ថ ឥស្សរោតិ ត្វំ មម បុត្តានំ ឥស្សរោ សាមិកោ ហុត្វា ឯតេ តវ, អបិច ខោ បនេកំ ការណំ អត្ថិ។ ឯតេសំ មាតា រាជបុត្តី

ផលាផលត្ថាយ បាតោ គតា សាយំ អរញ្ញតោ អាគមិស្សតិ, តាយ អានីតានិ មធុរផលាផលានិ ភុញ្ជិត្វា ឥធេវ ឋានេ ឯករត្តិំ វសិត្វា បាតោវ ទារកេ គហេត្វា គមិស្សសិ។ តស្សា នាគតោតិ តាយ នាបិតោ រូបឈាតេតតិ សីសមិត្ថុបសិទ្ធិតោ។ អជ្ជ នេ យាវទាទិនេតិ អជ្ជ នេ ចិចិត្រាយ យាលិយ អលង្កតោ តំ យាវំ វហយានេ។ បិញ្ញត្តេបិត្តកេសុ បន "អជ្ជ នេ យាវទាទិនោ"តិ លិខិតំ, តស្សត្ថោ ន ចិនាទិនោ។ នានាមូលផលាកិណ្ណតិ មគ្គេ បិនេមេត្វាយ ជិនេន្ទហិ នានាមូលផលាផលេហិ អាកិណ្ណា។

ជូជកោ អាហ –

១១០១។

"ន វាសមេតំ រោចាមិ, គមនំ មយ្ហ រុច្ចតិ;

អន្តរាយោបិ មេ អស្ស, គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ។

១១០២។

"ន ហេតា យាចយោគី នំ, អន្តរាយស្ស ការិយា;

ឥត្ថិយោ មន្តំ ជានន្តិ, សព្វំ គណ្ហន្តិ វាមតោ។

១១០៣។

"សទ្ធាយ ទានំ ទទតោ, មាសំ អទក្ខិ មាតរំ;

អន្តរាយម្បិ សា កយិរា, គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ។

១១០៤។

"អាមន្តយស្សុ តេ បុត្តេ, មា តេ មាតរមទ្ទសុំ;

សន្ធាយ ឌាត់ ឌឌេតា, ឲចំ បុញ្ញា បចន្ធតិ៍

១១០៩៍

“អាយត្តឃស្សុ តេ បុតេត្ត, យា តេ យាតាទេយង្គសុំ;

យាឌឹសស្ស ឆត់ ឌត្វា, ទាឌ សក្កុ កយិស្សឹ”តិ៍

ពត្ថ ត ទេហតា ឃាចឆេយាកឹ តត្តិ ឲត្ថ តត្តិ តិបិពយត្តំ៍ ឰជំ ចុត្តំ ទេហាតិ – យហាទាឌ, ឲតា ឰតិ្តឃោ ច តាយ ត ហិ ឃាចឆេយាកឹ, ត ឃាចតាឃ អត្ថធ្ឋចិកា ទេហាត្តិ, ទេកចល់ អត្តទាឃស្ស កាទិឃា ឌាឃកាត់ បុញ្ញាត្តទាឃំ, ឃាចកាតព្វា លិកត្តទាឃំ កទេទាត្តឹតិ៍ ឰតិ្តឃោ យត្តត្តិ ឰតិ្ត យាឃំ តាយ ឌាតត្តិ៍ ចាយទេតាតិ សន្ធាំ ចាយទេតា កហត្ថិ, ត ឌក្លិលទេតា៍ សន្ធាយ ឌាត់ ឌឌេតាតិ កយុត្វា ឋលត្វា សង្គហិត្វា ឌាត់ ឌឌេតា៍ យាសត្តិ យា ឲទេតស់ យាតទំ អឌក្លិ៍ កឃិទាតិ កទេឃ្យ៍ អាយត្តឃស្សុតិ ឌាតាទេបហិ, យឃា សន្ធិ ទេបទេសហឹតិ ចឌតិ៍ ឌឌេតាតិ ឌឌត្តស្ស៍

ទេចស្សត្តទេទា អាហ –

១១០លិ៍

“សទេច ត្វំ តិច្ឆទេស ឌង្ហុំ, យយ កទិឃំ បតិញ្ញាតំ;

អឃ្យកស្សបិ ឌទេស្សហិ, ឌាលិ កញ្ញាឌិត់ ចុទេកា៍

១១០ប៍

“ឰទេយ កុយាទេទ ឌិស្វាត, យញ្ញូទេក បិឃកាលិទេត;

បតឹទេតា ស្មុយទេតា ចិទេត្តា, ពាហុំ ឌស្សតិ ទេត ឆត”ត្តិ៍

ពត្ថ អឃ្យកស្សាតិ យឃ្យាបិតុទេតា សញ្ញាឃយហាទាឌស្ស ឌ្វិត្តំ កុយាទាត់ អឃ្យកស្ស៍ ឌស្សតិ ទេត ឆតត្តិ ទេសា ទាឌា តុឃ្យាពាហុំ ឆត់ ឌស្សតិ៍

ຊູຊເກາ ອາຫ –

໑໑໐໙.

“ອເຄ຺ຘຄນສ຺ສ ກາຍາມິ, ຣາຊປຸຕ຺ຕ ສຸເຓາຫິ ເມ;

ຣາຊວຓ຺ຑາຍ ມໍ ວຊ຺ຊາ, ວິກ຺ກິເຓຍ຺ຍ ຫເນຍ຺ຍ ວາ;

ຊິເນາ ຄນປ຺ປາ ວາເຣ ວ, ກາຣຍ຺ຍສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຕນ຺ຘຍາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອເຄ຺ຘຄນສ຺ສາຕິ ອຖິ຺ຖິຕາ ຄຫຓສ຺ສ ກາຍາມິ. ຣາຊວຓ຺ຑາຍ ມໍ ວຊ຺ຊາຕິ “ອຫໍ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ ວາຣເກເວາເຣາ, ວຓ຺ຑຍສ຺ສ ເວຖາ”ຕິ ໑ວໍ ວຓ຺ຑຕາຍ ມໍ ອຍປ຺ປາຕິ ວເນວຍ຺ຍ. ກາຣຍ຺ຍສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຕນ຺ຘຍາຕິ ເກາວລໍ ພ຺ຣາຫ຺ມລິຍາວ ກຣຫິຕເນ຺ຕາ ກຊິສ຺ສາມີຕິ.

ເວສ຺ສນ຺ຕເຣາ ອາຫ –

໑໑໑໐.

“ທ຺ພເຍ ຄ຺ຍາເຣ ຊິນ຺ນາຕ, ຍນ຺ເຕ຺ກ ປິຍກາລິເຕ;

ວເຍ຺ຍ ວິເນາ ຍຫາຣາຊາ, ສີຊີຕໍ ຣ຺ຕ຺ວວຑ຺ຍເນາ;

ລທ຺ຘາ ປີຕິເສາຍນສ຺ສໍ, ທາຫໍ ວສ຺ສຕິ ເນາ ວນ”ນ຺ຕິ.

ຊູຊເກາ ອາຫ –

໑໑໑໑.

“ນາຫໍ ນມ຺ປິ ກຣິສ຺ສາມິ, ຍໍ ມໍ ຕ຺ວໍ ອນຸສາສສິ;

ᨴᩣᩁᨠᩮᨧ ᩋᩉᩴ ᨶᩮᩔᩴ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ᩠ᨿᩣ ᨷᩁᩥᨧᩣᩁᨠᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩣᩁᨠᩮᨧᩣᨲᩥ ᩋᩃᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨵᨶᩮᨶ, ᩋᩉᩴ ᨲᩅ ᨴᩣᩁᨠᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩥᨿᩣ ᨷᩁᩥᨧᩣᩁᨠᩮ ᨶᩮᩔᩣᨾᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᨲᩔ ᨹᩁᩩᩈᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᩁᨠᩣ ᨽᩦᨲᩣ ᨷᩃᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣᨷᩥ ᨷᩃᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩩᨾ᩠ᨻᨣᩉᨶᩮ ᨶᩥᩃᩦᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩕᩣᨷᩥ ᨩᩪᨩᨠᩮᨶᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩥᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᩔᨾᩣᨶᩣ ᨠᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨲᩣ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨮᩣᨲᩩᩴ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᨵᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩩᩁᩔᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᨲᩦᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩊ᩠ᩉᩴ ᩅᩣᨠᨧᩦᩁᩴ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᨠᩴ ᩒᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨷᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩦᩈᩮ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᨠᩮᨶ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪒᪑᪑᪒᪨

“ᨲᨲᩮᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩣ ᨻ᩠ᨿᨳᩥᨲᩣ, ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩔ ᨽᩣᩈᩥᨲᩴ;

ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᨷᨵᩣᩅᩥᩴᩈᩩ, ᨩᩣᩃᩦ ᨠᨱ᩠ᩉᩣᨩᩥᨶᩣ ᩏᨽᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨩᩪᨩᨠᩮᩣᨷᩥ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨷᩈᩣᨴᩮᩈᩥ “ᨽᩮᩣ ᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨴᩣᩁᨠᩮ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨿᩣ ‘ᨶᩣᩉᩴ ᨩᩮᨲᩩᨲ᩠ᨲᩁᨶᨣᩁᩴ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨴᩣᩁᨠᩮ ᨾᨾ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩥᨿᩣ ᨷᩁᩥᨧᩣᩁᨠᩮ ᨶᩮᩔᩣᨾᩦ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩏᨩ᩠ᨫᩥᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᩃᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᩮ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨲᨿᩣ ᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨠᨾ᩠ᨷᩥᨲᩉᨴᨿᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨴᩣᩁᨠᩣ ᨷᩃᩣᨲᩣ ᨽᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨾᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥ, ᩌᨶᩮᩔᩣᨾᩥ ᨲᩮ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮ”ᨲᩥ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᨶᨣᩉᨶᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨴᩅᩊᨬ᩠ᨩᩣᨶᩩᩈᩣᩁᩮᨶ ᨷᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᨲᩦᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᨠᩮ ᩏᨲ᩠ᨲᩥᨱ᩠ᨱᨷᨴᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩩᨾᩣᩁᩣ ᩏᨴᨠᩴ ᩒᨲᩥᨱ᩠ᨱᩣ ᨽᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩣᨲ, ᨩᩣᩃᩦ”ᨲᩥ ᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩣᨴ᩠ᩅᨿᨾᩣᩉ –

᪒᪑᪑᪓᪨

“ᩑᩉᩥ ᨲᩣᨲ ᨷᩥᨿᨷᩩᨲ᩠ᨲ, ᨷᩪᩁᩮᨳ ᨾᨾ ᨷᩣᩁᨾᩥᩴ;

ᩉᨴᨿᩴ ᨾᩮᨽᩥᩈᩥᨬ᩠ᨧᩮᨳ, ᨠᩁᩮᩣᨳ ᩅᨧᨶᩴ ᨾᨾ᪨

᪒᪑᪑᪔᪨

“យានា នាវា ច មេ ហោថ, អចលា ភវសាគរេ;

ជាតិបារំ តរិស្សាមិ, សន្តារេស្សំ សទេវក”ន្តិ។

កុមារោ បិតុ វចនំ សុត្វា “ព្រាហ្មណោ មំ យថារុចិ ករោតុ, បិតរា សទ្ធិំ ទ្វេ កថា ន កថេស្សាមី”តិ សីសំ នីហរិត្វា បោក្ខរបត្តានិ វិយូហិត្វា ឧទកា ឧត្តរិត្វា មហាសត្តស្ស ទក្ខិណបាទេ និបតិត្វា គោប្ផកសន្ធិំ ទឡ្ហំ គហេត្វា បរោទិ។ អថ នំ មហាសត្តោ អាហ “តាត, ភគិនី តេ កុហិ”ន្តិ។ “តាត, ឥមេ សត្តា នាម ភយេ ឧប្បន្នេ អត្តានមេវ រក្ខន្តី”តិ។ អថ មហាសត្តោ “បុត្តេហិ មេ កតិកា កតា ភវិស្សតី”តិ ញត្វា “ឯហិ អម្ម កណ្ហេ”តិ បក្កោសន្តោ គាថាទ្វយមាហ –

១១១៣។

“ឯហិ អម្ម បិយធីតិ, បូរេថ មម បារមិំ;

ហទយំ មេភិសិញ្ចេថ, ករោថ វចនំ មម។

១១១៤។

“យានា នាវា ច មេ ហោថ, អចលា ភវសាគរេ;

ជាតិបារំ តរិស្សាមិ, ឧទ្ធរិស្សំ សទេវក”ន្តិ។

សាបិ “បិតរា សទ្ធិំ ទ្វេ កថា ន កថេស្សាមី”តិ តថេវ ឧទកា ឧត្តរិត្វា មហាសត្តស្ស វាមបាទេ និបតិត្វា គោប្ផកសន្ធិំ ទឡ្ហំ គហេត្វា បរោទិ។ តេសំ អស្សូនិ មហាសត្តស្ស ផុល្លបទុមវណ្ណេ បាទបិដ្ឋេ បតន្តិ។ តស្ស អស្សូនិ តេសំ សុវណ្ណផលកសទិសាយ បិដ្ឋិយា បតន្តិ។ អថ មហាសត្តោ កុមារេ ឧដ្ឋាបេត្វា អស្សាសេត្វា “តាត, ជាលិ កិំ ត្វំ មម ទានចិត្តកការណំ ន ជានាសិ, អជ្ឈាសយំ មេ, តាត, មត្ថកំ បាបេហី”តិ វត្វា គោណេ អគ្ឃាបេន្តោ វិយ តត្ថេវ ឋិតោ កុមារេ អគ្ឃាបេសិ។ សោ កិរ បុត្តំ អាមន្តេត្វា អាហ “តាត, ជាលិ ត្វំ ភុជិស្សោ ហោតុកាមោ ព្រាហ្មណស្ស និក្ខសហស្សំ ទត្វា ភុជិស្សោ ភវេយ្យាសិ, ភគិនី តោ បន តេ ឧត្តមរូបធរា, កោចិ នីចជាតិកោ ព្រាហ្មណស្ស កិញ្ចិទេវ ធនំ ទត្វា តវ ភគិនិំ ភុជិស្សំ កត្វា ជាតិសម្ភេទំ ករេយ្យ, អញ្ញត្រ រញ្ញា សព្វសតទាយកោ នាម នត្ថិ, តស្មា ភគិនី តេ ភុជិស្សា ហោតុកាមា ព្រាហ្មណស្ស ទាសសតំ ទាសីសតំ ហត្ថិសតំ អស្សសតំ ឧសភសតំ និក្ខសតន្តិ ឯវំ សព្វសតានិ ទត្វា ភុជិស្សា ហោតូ”តិ ឯវំ

កុមារេ អស្សាសេត្វា សមស្សាសេត្វា អស្សមបទំ គន្ត្វា កមណ្ឌលុនា ឧទកំ គហេត្វា “ឯហិ វត, ភោ ព្រាហ្មណា”តិ អាមន្តេត្វា សព្វញ្ញុតញ្ញាណស្ស បច្ចយោ ហោតូតិ បត្ថនំ កត្វា ឧទកំ បាតេត្វា “អម្ភោ ព្រាហ្មណ, បុត្តេហិ មេ សតគុណេន សហស្សគុណេន សតសហស្សគុណេន សព្វញ្ញុតញ្ញាណមេវ បិយតរ”ន្តិ បថវិំ ឧន្នាទេន្តោ ព្រាហ្មណស្ស បិយបុត្តទានំ អទាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

២១១៧។

“តតោ កុមារេ អាទាយ, ជាលិំ កណ្ហាជិនំ ឧភោ;

ព្រាហ្មណស្ស អទា ទានំ, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ។

២១១៨។

“តតោ កុមារេ អាទាយ, ជាលិំ កណ្ហាជិនំ ឧភោ;

ព្រាហ្មណស្ស អទា វិត្តោ, បុត្តកេ ទានមុត្តមំ។

២១១៩។

“តទាសិ យំ ភឹសនកំ, តទាសិ លោមហំសនំ;

យំ កុមារេ បទិន្នម្ហិ,មេទនី សម្បកម្បថ។

២១២០។

“តទាសិ យំ ភឹសនកំ, តទាសិ លោមហំសនំ;

យំ បញ្ជលិកតោ រាជា, កុមារេ សុខវច្ឆិតេ;

ព្រាហ្មណស្ស អហំ ទាសំ, និច្ចំ រក្ខន្តោ”តិ។

តត្ថ ចិន្តេត្វាតិ បីតិសោមនស្សជាតោ ហុត្វា។ តទាសិ ឃំ កិរតកត្តិ តទា ទាតតេខេត ស្វត្ថតិ យហាបច្ចិ

ចតុរាសីតិកញ្ញាឃាគតសតសហស្សធាហលី យត្តចាររណោ ចិឃ កច្ឆយាតា កយ្យិ, សាកទោ សជ្ឈកិ សិនេតុបត្តតទាខា

សុរសខីតរេចត្តុក្ខទោ ចិឃ ខ្លតយិត្វា ចក្កបត្តតាកិយុលោ អដ្ឋាសិ។ សក្កោ នេចទាខា អបេយ្យាដេសិ, យហាព្រាហ្មា សាធុការយគាសិ។ ឃាច

ព្រាហ្មលិកា ឲកកោលិហលំ អហោសិ។ បច្ចិសទ្ធេត នេច្ចា កច្ឆេត្តា លលិកចស្សំ ចស្សិ, អកាលចិន្ថុលតា តិជ្ជទិសុ។ ហិយចត្តចាសិតោ

សីហាគយោ សកលហិយចត្តំ ឲកតិត្ថាជំ កទិស្សតិ ឲចន្ទុបំ កិរតកំ អហោសិ។ បិឡព្ពយំ បត “នេយគឹ សយ្យកយ្យឆា”តិ ឲត្តកយេច ទុត្តំ។ ឃត្តិ

ឃគា។ សុលចន្ថិតេតិ សុលចសិតេ សុលសំចដ្ឋិតេ។ អគា ទាតត្តិ អយ្ហា ព្រាហ្មណ, បុត្តេហិ នេ សតាកុលោត សហស្សកុលោត

សតសហស្សកុលោត សត្ថញ្ញាតញ្ញាណយេច បិឃតាទត្តិ តស្សត្វាឃ អគាសិ។

យហាសេត្វា ទាតំ គត្វា “សុជិត្តំ ចត ខេ ទាត”ត្តិ បីតិសោមនស្សំ គត្វា កុយាខេ ខ្លលោកេត្វាច អដ្ឋាសិ។ ឌូខកោបិ ចតក្ខុំ បចិសិត្វា ចល្លិ

គេត្តហិ លិគ្គិត្វា អាគាឃ កុយារស្ស គក្លិលហត្ថំ កុយាទិកាឃ ចាយហេត្វត សង្គិ ឲកតោ ធាត្តិត្វា តយេច ចល្លិកោជិ កហេត្វា

បោឆឃយាតោ បិឃាសិ។ តយត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១១៨។

“តតោ សោ ព្រាហ្មណោ លុទ្ធោ, លទ្ធំ គេត្តហិ លិគ្គិយ;

លតាឃ ហត្ថំ ធាត្តិត្វា, លតាឃ អនុមជ្ជថ។

១១១៩។

“តតោ សោ រជ្ជុយាគាឃ, គណ្ឌជ្ជាគាឃ ព្រាហ្មណោ;

អាកោដយន្តោ តេ នេតិ, សិចិរាជស្ស បេក្ខតោ”តិ។

តត្ថ សិចិរាជស្សាតិ ចេស្សន្តរស្ស។

តេសំ បហដបហដដ្ឋានេ ឆចិ ឆិជ្ជតិ, លោហិតំ បគ្ឃរតិ។ បហរណកាលេ អញ្ញមញ្ញស្ស បិដ្ឋិំ គគន្តិ។ អថេកទិវសំ ចិសមដ្ឋានេ ព្រាហ្មណោ

បក្ខលិត្វា បតិ។ កុមារានំ មុទុហត្ថេហិ ពទ្ធវល្លិ គឡិត្វា គតា។ តេ រោទមានា បលាយិត្វា មហាសត្តស្ស សន្តិកំ អាគមិំសុ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

២១២៦។

“តតោ កុមារា បក្កាមុំ, ព្រាហ្មណស្ស បមុញ្ចិយ;

អស្សុបុណ្ណេហិ នេត្តេហិ, បិតរំ សោ ឧទិក្ខតិ។

២១២៧។

“វេធមស្សត្ថបត្តំវ, បិតុ បាទានិ វន្ទតិ;

បិតុ បាទានិ វន្ទិត្វា, ឥទំ វចនមព្រវិ។

២១២៨។

“អយ្យា ច តាត និក្ខន្តា, ត្វញ្ច នោ តាត ទស្សសិ;

យាវ អយ្យម្បិ បស្សេមុ, អថ នោ តាត ទស្សសិ។

២១២៩។

“អយ្យា ច តាត និក្ខន្តា, ត្វញ្ច នោ តាត ទស្សសិ;

មា នោ ត្វំ តាត អទទា, យាវ អយ្យាបិ ឯតុ នោ;

តទាយំ ព្រាហ្មណោ កាមំ, វិក្កិណាតុ ហនាតុ វា។

២១១៧។

“ពលក្កបិថោ អត្ថភេឍា, អថោ ឧចន្ទបិហ្ថិកោ;

ឌីឈូតួរោទេ្វា ចបលោ, ពញអាទេរា កក្កភាសកោ។

២១១៨។

“ក្រុម្ភាគេទា កក្កបិដ្ឋិ, អថោ ចិសយចក្ខុកោ;

លោហយញ្ញុ ហរិតកោសា, ចលិតំ តិលកាហទោ។

២១១៩។

“បិក្កលោ ច ចិភទោ ច, ចិកោដោ ច ព្រាហា ឈទោ;

អជិតាតិ ច សត្តទ្ធោ, អយត្យោឃ្យា កឃាភកោ។

២១២០។

“យត្យោឃ្យា ភ្ញាហុ ឃទ្ពោ, ឞិសលោហិតកោភាដោគា;

កាយា អទ្ខ្ញាយាកយ្ថុ, ឆតំ ឋំ តាត ឃាចតិ។

២១២១។

“តិឃយាគេ បិសារេចត, កិំ ត្យ តាត ភ្ញិក្ខុសិ;

អប្ថុា ត្វត ទេត ហឆឃំ, អាឃសំ ឆញហពាត្ថតំ។

១០២១។

“ឃោ តោ ពន្ទេ ន ខាតាសិ, ព្រាហ្មណេន ឆតេសិតា;

អដ្ឋាយិកេន លុទ្ទេន, ឃោ តោ ការោចោ សុម្ភតិ។

១០២២។

“ឆ្ពោច អដ្ឋំ គណ្ហា, ន សោ ខាតាតិ កិញ្ចិ នំ;

បិកិច ហិរេសព្វត្តា, ឃុធា ហិតា បកត្តី”តិ។

តត្ថ ឧក្កិដ្ឋីតិ សោ បិតុ សន្តិកំ គន្ត្វា កថយមានោ ឯវមាហ។ ចេឆត្តិ ចេឆយមានោ។ តុដ្ឋា តោ តាត, ឧស្សិតិ តុដ្ឋា អយេក្ខាតាយ អតាគតាយ ឯច ព្រាហ្មណស្ស ឧគាសិ, ឯចំ យា គរិ, អធិចាសហិ តុំ តាច។ ឃាច អយំ បស្សេយ្យ, អឆ តោ តាយ ខិដ្ឋការេល តុំ បុត ឧស្សិ។ ចិក្កិណាតុ ហតាតុ ចាតិ តាត, អយ្យាយ អាគតការេល ឯស អយេក្ខចិក្កិណាតុ ចា ហតតុ ចា។ ឃំ ឆ្ពុធ្នតិ, តំ កទោតុ។ អបិច ទោ បតេស គក្កញ្ញ ឋទ្រសា, អដ្ឋារសហិ បុរិសផោសហិ សយត្ថាកតោតិ អដ្ឋារស បុរិសផោស គតេឆិ។

តត្ថ ពលក្កបិផោតិ បត្តដបិផោ។ អត្តតទោតិ បុតិតទោ។ ឆ្ពចន្ទបិល្លិកោតិ តេដ្ឋាកលិតបិល្លិកយំសោ។ ឌីឈុត្តទោដ្ឋាតិ យុតំ បិឧហិត្វា ឌិតោន ឌីឈេន ទុត្តទោដ្ឋេន សយត្ថាកតោ។ ធបលិតិ បល្លិទ្ធិតលិលិ។ គញ្ញអាទោតិ ម្នាកទាចាហិ ចិយ តិក្កត្តគគត្តហិ សយត្ថាកតោ។ កក្កាសកោតិ កក្កាយ ចិសយាយ តាសាយ សយត្ថាកតោ។ លិហយស្សុតិ តប្ពលិហចណ្ណយស្សុ។ ហទិតកសោតិ សុចណ្ណចណ្ណចិទ្ទញ្ញហគសោ។ ចលីតត្តិ សទិចយុយស្ស ចលិក្កហិតំ។ តិលកាហតោតិ កាញ្ញអតិលគហិ បទិកិណ្ណា។ បិដ្ឋលិតិ តិព្វិន្ទបិដ្ឋលិ ពិញ្ញអាទក្កិសធិសហិ អក្កិហិ សយត្ថាកតោ។ ចិតតោតិ គដិឃំ បិដ្ឋិឃំ លទ្ធតិ តីស្ស ធាតស្ស ចណ្ណា។ ចិកដេតិ ចិកដបិផោ។ “អពាទ្ធសន្ធិ”តិបិ ចុត្តំ, “គដគដិ”តិ ចិទចត្តហិ អដ្ឋិសន្ធិហិ សយត្ថាកតោ។ ព្រាហាតិ ឌីឈោ។ អយក្ខស្សាតិ ន យក្ខស្សា, យក្ខស្សចេសេន ចិចទត្តាបិ ឃគ្គោ ឯស។ កឃាតកោតិ អតិចិយ កិសតកោ។

យក្ខស្សា ដ្ឋាហុ ឃគ្គោតិ តាត, សចេ កោចិ ព្ពយំ ព្រាហ្មណំ ឌិស្វា ឯចំ បុច្ឆេយ្យ “យក្ខស្សាឃំ ព្រាហ្មណោ, ដ្ឋាហុ ឃគ្គោ”តិ។ “ន យក្ខស្សា, អឆ ទោ យំសលិហិតកោឌតោ ឃគ្គោ”តិ ចត្តុំ ឃុត្តំ។ ឆតំ តំ តាត ឃាចតីតិ តាត, ឯស អយេក្ខំ យំសំ លាឌិតុការោ តុយេក្ខ បុត្តឆតំ ឃាចតិ។ ដ្ឋិក្កសីតិ អដ្ឋុបក្កសិ។ អស្វា ត្វត តេ ហគយត្តិ តាត, យាតាបិតូតំ ហគយំ តាម បុត្តេសុ យុទុកំ ហោតិ, បុត្តានំ ទុក្ខំ ន

ឃហតិ, ត្វំ អជានន្តោ ឯវ អច្ឆសិ, ពច បត ហដយំ បិឃាលោ ឯវ យន្តោ, អឆ ចា អាឃឃំ ដព្វហពាត្ថតិ។ ពេត អយ្យាកំ ៩ចទ្វេប ចុត្តោ ឋប្បន្តេ ត ទុដតិ។

ត ជានាសីតិ អជានន្តោ ឯវ អច្ឆសិ។ អច្ឆាឃំពេត លុទ្ទេតាតិ អតិឯវ លុទ្ទេត បយាលាតិក្កន្តេត។ ឃោ តេាតិ ព្រាហ្មលេត តេា អយេ្យា កត្ថិកាតិកេ ពន្ធេ ពន្ធិតេ ឃោ ត្វំ ត ជានាសិ។ ឃុម្ពតីតិ បេឞេតិ។ ព្ពលេឆ អច្ឆតត្តិ តាត, អឃំ កញ្ញាខិតា កិច្ចិ ចុក្កិ ត ជានាតិ។ ឃឆា តាយ លិទឃឞ្ចុត្តា យិកបេតិកា ឃ្វឆា បរិហិតា យាតទំ អបឃ្សុត្តិ លិទត្វាឃ កក្ខតិ, ៩ចំ អឞុំ អបឃ្សុត្តិ កត្ថិត្វា ឃុឃ្សិត្វា យទិឃ្សតិ, តឃ្វា យំឃេច ព្រាហ្មលឃ្ស ដេហិ, អហំ កឞិឃ្សាឞិ, អឃំ កញ្ញាខិតា ព្ពលេឆ ហោតុតិ។

៩ចំ ចុតេបិ យហាឃតោ ត កិច្ចិ កេឆតិ។ តតោ កុយាទោ យាតាបិតទោ អាទព្ព បរិដេចតោ អាហ –

១១១៣។

“ត មេ ព្ពដំ តឆា ចុក្កិ, លទ្ធា ហិ បុឞុតា ព្ពដំ;

ឃច្ចា អឞុំ ត បឃ្សាឞិ, តំ មេ ចុក្កតទំ ព្ពតោ។

១១១៤។

“ត មេ ព្ពដំ តឆា ចុក្កិ, លទ្ធា ហិ បុឞុតា ព្ពដំ;

ឃច្ចា តាតំ ត បឃ្សាឞិ, តំ មេ ចុក្កតទំ ព្ពតោ។

១១១៥។

“ឃា ត្វូត កបលា អឞ្វា, ឯទទត្វាឃ ទុច្ឆតិ;

កញ្ញាខិតំ អបឃ្សុត្តិ, កុយាទិ ឆាទុដឃ្សតិ។

១១១៦។

“ឯសោ តវ កបណោ តាតោ, ចិររត្តាយ រុច្ឆតិ;

កណ្ហាជិនំ អបស្សន្តោ, កុមារឹ ចារុទស្សនឹ។

១១២៨។

“សា តវ កបណា អយ្យា, ឥទំ រុច្ឆតិ អស្សមេ;

កណ្ហាជិនំ អបស្សន្តី, កុមារឹ ចារុទស្សនឹ។

១១២៩។

“ឯសោ តវ កបណោ តាតោ, ឥទំ រុច្ឆតិ អស្សមេ;

កណ្ហាជិនំ អបស្សន្តោ, កុមារឹ ចារុទស្សនឹ។

១១៣០។

“សា តវ កបណា អយ្យា, ចិររត្តាយ រុច្ឆតិ;

អឌ្ឍរត្តេ ច រត្តេ វា, នទីវ អវសុច្ឆតិ។

១១៣១។

“ឯសោ តវ កបណោ តាតោ, ចិររត្តាយ រុច្ឆតិ;

អឌ្ឍរត្តេ ច រត្តេ វា, នទីវ អវសុច្ឆតិ។

២១៣១។

“ឥមេ តេ ជម្ពុកា រុក្ខា, វេទិសា សិន្ទុវារកា;

វិវិធានិ រុក្ខជាតានិ, តានិ អជ្ជ បហាយសេ។

២១៣២។

“អស្សត្ថា បនសា ចេមេ, និគ្រោធា ច កបិត្ថនា;

វិវិធានិ ផលជាតានិ, តានិ អជ្ជ បហាយសេ។

២១៣៣។

“ឥមេ តិដ្ឋន្តិ អារាមា, អយំ សីតូទកា នទី;

យត្ថស្សុ បុព្ពេ កីឡអាយ, តានិ អជ្ជ បហាយសេ។

២១៣៤។

“វិវិធានិ បុប្ផជាតានិ, អស្មិំ ឧបរិបព្ពតេ;

យានស្សុ បុព្ពេ ធារេយ, តានិ អជ្ជ បហាយសេ។

២១៣៥។

“វិវិធានិ ផលជាតានិ, អស្មិំ ឧបរិបព្ពតេ;

យានស្សុ បុព្ពេ ភុញ្ជាយ, តានិ អជ្ជ បហាយសេ។

១៣៤៧។

“ឥមេ នោ ហត្ថិកា អស្សា, ពលិពទ្ទា ច នោ ឥមេ;

យេហិស្សុ បុព្ពេ កីឡាម, តានិ អជ្ជ ជហាមសេ”តិ។

តត្ថ បុយុភាតិ ករេវ ចិឆរេត្តន បុរិសេន។ លទ្ធាតិ លភិតព្ពា។ តំ មេ ទុក្ខតរន្តិ ឋ្ពេតាតិ យំ មេ អយ្យំ បស្សិតុំ អលភន្តស្ស ទុក្ខំ, តំ ឋ្ពេតា បេឡិតទុក្ខតោ សតគុណេន សហស្សគុណេន សតសហស្សគុណេន ទុក្ខតរំ។ រុច្ឆតីតិ រោទិស្សតិ។ អឌ្ឍរត្តេ ច រត្តេ វាតិ អឌ្ឍរត្តេ វា សកលរត្តេ វា អម្មំ សរិត្វា ចិរំ រោទិស្សតិ។ អបស្សន្តីតិ អបស្សមានា បុត្តកេ អបស្សន្តី។ យថា នា ឋិបេយ្យេវ សុស្សតិ, ឯវំ អនុសោក សុស្សិត្វា មរិស្សតីតិ អធិប្បាយេនេតេវមាហ។ វេទិសាតិ ខុល្លប្តុសាលា។ តានីតិ យេសំ នោ ម្ហលបុប្ផផលានិ ករហត្ថេហិ ឆិន្ទំ កីឡន្តា, តានិ អជ្ជ ឞេកាបិ មយំ ជហាម។ ហត្ថិកាតិ តាទេន អយ្យាកំ កីឡនត្ថាយ កតា ហត្ថិកា។

តំ ឯវំ បរិទេវមានមេវ សន្តិ ភកិតិយា ខុទ្ទកា អាកឌ្ឍន្តា បរិទេវន្តា គហេត្វា បក្កាមិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៣៤៨។

“នីយមានា កុមារា តេ, បិតរំ ឯតទព្រវុំ;

អម្មំ អារោគ្យំ វជ្ជាសិ, ត្វញ្ច តាត សុខី ភវ។

១៣៤៩។

“ឥមេ នោ ហត្ថិកា អស្សា, ពលិពទ្ទា ច នោ ឥមេ;

តានិ អម្មាយ ទជ្ជេសិ, សោកំ តេហិ វិនេស្សតិ។

១៣៥០។

“ឡ្គេយ ទេតា ហត្ថិកា អស្សា, ពាលិពន្ធា ច ទេតា ឡ្គេយ;

តាតិ អយ្យា ភ្ជិក្ខត្តិ, ទេយាក់ បដិចិទេស្សតី”តិ។

តទា ទេវិឌីសត្តស្ស បុទេត្ត អារទ្ទ ពាលចទេយាទេកា ភ្យប្បន្តិ, ហងឃយំសំ ភ្លាំអទេហាសិ។ ទេយា ទេកសទសីទេហត កហិតយត្តចារទេលា ចិឃ រាហុយុលំ បចិដ្ឋចទេត្ថា ចិឃ ច កឃ្យយាទេតា សកភាទេចត សណ្ឋាតុំ អសទេក្កាទេត្វា អស្សបុទេណ្ណហិ ទេតទេត្តហិ បណ្ណសាលំ បចិសិត្វា កលុតំ បរិទេចិ។ តយត្ថំ បកាទេសទេន្តា សត្ថា អាហ –

១០៣០។

“តទេតា ទេចស្សត្តទេរា រាជា, ភាតំ ភត្វាភ ឈត្តិទេឃា;

បណ្ណសាលំ បចិសិត្វា, កលុតំ បរិទេចឃិ”តិ។

តទេតា បរា យហាសត្តស្ស ចិលិបកាឆា ទេហាន្តិ –

១០៣១។

“កំ ភូជ្ជ ឈាតា តសិតា, ភូបទ្ធន្តិ ភារកា;

សាឃំ សំទេចសតាកាទេល, ទេកា ទេត ភស្សតិ ទេភាជតំ។

១០៣២។

“កំ ភូជ្ជ ឈាតា តសិតា, ភូបទ្ធន្តិ ភារកា;

សាឃំ សំទេចសតាកាទេល, ‘អយ្យា ឈាតយ្យទេភឆ ទេតា’។

១០៣៣។

“កថំ នុ បថំ គច្ឆន្តិ, បត្តិកា អនុបាហនា;

សន្តា សូនេហិ បាទេហិ, កោ នេ ហត្ថេ គហេស្សតិ។

១៨៣៣។

“កថំ នុ សោ ន លជ្ជេយ្យ, សម្មុខា បហរំ មម;

អទូសកានំ បុត្តានំ, អលជ្ជី វត ព្រាហ្មណោ។

១៨៣៤។

“យោបិ មេ ទាសិទាសស្ស, អញ្ញោ វា បន បេសិយោ;

តស្សាបិ សុវិហីនស្ស, កោ លជ្ជី បហរិស្សតិ។

១៨៣៥។

“វារិជស្សេវ មេ សតោ, ពទ្ធស្ស កុមិនាមុខេ;

អក្កោសតិ បហរតិ, បិយេ បុត្តេ អបស្សតោ”តិ។

តត្ថ កំ នុជ្ជាតិ កំ នុ អជ្ជ។ ឧបរុច្ឆន្តីតិ សដ្ឋិយោជនមគ្គំ គន្ត្វា ឧបរោទិស្សន្តិ។ និវេសនាការេនាតិ មហាជនស្ស បរិវេសនាការេន។ កោ នេ ទស្សតីតិ កោ នេសំ ភោជនំ ទស្សតិ។ កថំ នុ បថំ គច្ឆន្តីតិ កថំ នុ សដ្ឋិយោជនមគ្គំ គមិស្សន្តិ។ បត្តិកាតិ ហត្ថិយានាទីហិ វិរហិតា។ អនុបាហនាតិ ឧបាហនមត្តេនបិ វិយុត្តា សុខុមាលបាទា។ គហេស្សតីតិ កិលមថបរេតតាយ កោ គណ្ហិស្សតិ។ ទាសិទាសស្សាតិ ទាសិយា ទាសោ អស្ស។ អញ្ញោ វា បន បេសិយោតិ តស្សបិ ទាសោ, តស្សបិ ទាសោតិ ឯវំ ទាសបតិទាសបរម្បរាយ “យោ មយ្ហា វនុត្វា បេសិយោ បេសនការកោ អស្ស, តស្ស ឯវំ សុវិហីនស្សាបិ អយំ វេស្សន្តរស្ស ទាសបតិទាសោ”តិ ញាត្វា។ កោ លជ្ជីតិ កោ លជ្ជាសម្បន្នោ បហរេយ្យ, យុត្តំ នុ ខោ តស្ស និល្លជ្ជស្ស មម បុត្តេ បហរិតុន្តិ។ វារិជស្សេវាតិ កុមិនាមុខេ ពទ្ធស្ស មច្ឆស្សេវ សតោ មម។ អបស្សតោតិ

អ-ការេរា តិបិតាយេត្វា, បស្សុត្តេស្សច បិយបុត្ត អនេក្កាសតិ េចច បហរតិ ច, អេហា ចត ជារុណោតិ៍

អចស្ស ក្យារេស្ស សិនេតេហេត ឲុចំ បរិចិតេក្កា វ្គុបិឌិ “អយំ ទ្រាហ្មណោ យយ បុត្ត អតិចិយ ចិហេឋេតិ, េសាកំ សន្ធារេតុំ ត សេក្កាមិ, ទ្រាហ្មណំ អត្ថុឋត្តិត្វា ខីចិតក្ខយំ បិេបត្វា អារេតស្សាមិ េត ក្យារេរ”តិ ៍ តេតា “អដ្ឋាតេយតំ ក្យារានំ បីឡអតំ អតិទុក្ខត្តិ ជាតំ ជត្វា បដ្ឋាត្ថុតប្យំ តាយ សតំ ឆេយ្យា ត េហាតី”តិ ចិន្តេត្វសិ៍ តជត្វេខោតតា ញ្ញយា េក្ខ បរិចិតក្កកាឆា តាយ េហាត្តិ –

១៧៥៥៍

“អត្ត ចាបំ ការេហត្វាត, ពក្កំ ពាន្ធិយ ចាយេតា;

អារេតស្សាមិ សេកា បុេត្ត, បុត្តាតឡៃចេឆា ត្តុេតា៍

១៧៥៦៍

“អដ្ឋាតេយតំ ទុក្ខរូបំ, យំ ក្យារា ចិហញ្ញេរ;

សតញ្ញា ឆម្មយញ្ញាយ, េកា ជត្វា អត្ថុតប្យតី”តិ៍

តត្ថ សតត្តិ បុព្ពេទាឝិសត្តាត់ បេចលិឆម្មំ៍

េសា កិរ តស្មិំ ខេណ េទាឝិសត្តាត់ បេចលិ អត្តុស្សរិ៍ តេតា “សព្ពេទាឝិសត្តាត់ ឆតបរិច្ចាគំ , អង្គបរិច្ចាគំ , បុត្តបរិច្ចាគំ, ភរិយបរិច្ចាគំ, ឌីចិតបរិច្ចាគត្តិ ព្ចេយ បញ្ច យហាបរិច្ចាេគ អបរិច្ចជិត្វា ព្ទុក្ខុតបុេទ្ធា តាយ តត្ថិ៍ អហម្បិ េតសំ អព្ភត្តេរា េហាមិ, យយាបិ បិយបុត្តឆីតេរា អេជត្វា ត សក្កា ព្ទុេទ្ធត ភចិត្ុ”ត្តិ ចិន្តេត្វា “កិំ ត្វំ េចស្សត្តរ បេរេសំ ជាសត្វាយ ជិត្តបុត្តាត់ ទុក្ខភាចំ ត ជាតាសិ, េឃត ទ្រាហ្មណំ អត្ថុឋត្តិត្វា ឌីចិតក្ខយំ បិេបស្សាមីតិ សញ្ញាវ្គុប្បាេឆសិ, ជាតំ ជត្វា បដ្ឋាត្ថុតេប្យា តាយ តច តាត្តុរូេបា”តិ ឲុចំ អត្តាតំ បរិភាសិត្វា “សេចបិ ឲេសា ក្យារេរ យារេស្សតិ, ជិត្តកាលេតា បដ្ឋាយ យយ ត កិញ្ចិ េហាតី”តិ ឆឡ្ហសយាទាតំ អធិដ្ឋាយ បណ្ណសាលេតា តិក្ខមិត្វា បណ្ណសាលទ្វារេរ បិសាណផលេក កញ្ចតបដិយា ចិយ តិសីឌិ៍ ជុជេកាបិ េទាឝិសត្តស្ស សម្មុខេ ក្យារេរ េបាេឆត្វា េតតិ៍ តេតា ក្យារេរា ចិលបេត្តា អាហ –

១៧៩០៍

“សន្តិ កិរេចយាហំសុ, ភរា ឯកន្តិឃា ឌ្គឆ;

ឃស្ស ភត្ថិ សកា យាតា, ឃឆា ភត្ថិ តឆេច សោ។

១០៤០។

“ឯហិ កញេ្ញយរិស្សាយ, ភត្តេត្តា ឌីចិតេតភ តេភា;

ចិត្តយ្យាតិ ឌភិតេត្តភ, ទ្រោហ្វហស្ស ឆតេភសិតេភា;

អដ្ឋាឃិកស្ស លុទ្ទស្ស, តេឃា តេភា កាតេចាច សុម្ពតិ។

១០៤១។

“ឰតេយ តេត ឌញ្ញកា ទុក្ខា, តេចឌិសា សិក្ខចារកា;

ចិចិធានិ ទុក្ខជាតានិ, តានិ កណេ្ហជហាយសេ។

១០៤២។

“អស្សត្ថា បនសា ចេមេ, និគ្រោធា ច កបិត្ថនា;

ចិចិធានិ ផលជាតានិ, តានិ កណេ្ហជហាយសេ។

១០៤៣។

“ឰតេយ តិដ្ឋន្តិ អារាមា, អយំ សីតូទកា នទី;

ᨿᨲ᩠ᨳᩔᩩ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩦᩊᩥᨿᩣᨿ, ᨲᩣᨶᩥ ᨠᩮᨶᨩ᩠ᨩ ᩉᩣᩁᨿᩮ᪨

᪂᪁᪉᪃᪨

"ᩅᩥᩅᩥᨵᩣᨶᩥ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᨩᩣᨲᩣᨶᩥ, ᩋᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩏᨷᩁᩥᨷᨻ᩠ᨻᨲᩮ;

ᨿᩣᨶᩔᩩ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨵᩣᩁᨿᩮ, ᨲᩣᨶᩥ ᨠᩮᨶᨩ᩠ᨩ ᩉᩣᩁᨿᩮ᪨

᪂᪁᪉᪄᪨

"ᩅᩥᩅᩥᨵᩣᨶᩥ ᨹᩃᨩᩣᨲᩣᨶᩥ, ᩋᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩏᨷᩁᩥᨷᨻ᩠ᨻᨲᩮ;

ᨿᩣᨶᩔᩩ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩣᨿ, ᨲᩣᨶᩥ ᨠᩮᨶᨩ᩠ᨩ ᩉᩣᩁᨿᩮ᪨

᪂᪁᪉᪅᪨

"ᩍᨾᩮ ᨲᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᩋᩔᩣ, ᨻᩃᩥᨻᨴ᩠ᨴᩣ ᨧ ᨲᩮ ᩍᨾᩮ;

ᨿᩮᩉᩥᩔᩩ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩦᩊᩥᨿᩣᨿ, ᨲᩣᨶᩥ ᨠᩮᨶᨩ᩠ᨩ ᩉᩣᩁᨿᩮ"ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩔᩣᨲᩥ ᨿᩔ ᩋᩔᨾᩮ ᩋᨠᩣ ᨾᩣᨲᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ᪨ ᨷᩥᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨿᨳᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ᪨

ᨷᩩᨶ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨩᩥᨶᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨻᨴ᩠ᨵᨽᩣᩅᩴ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩣ᪨ ᨲᩮ ᨷᩉᨭ᩠ᨮᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨩᩥᨿ ᨠᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨲᩣ ᨷᩃᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩮᩣᨠᨸᩕᩮᩣᨲᩮᨶ ᨷᩥᨲᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᩣᨣᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪂᪁᪉᪆᪨

"ᨲᩥᨿᨾᩣᨲᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩣ ᨲᩮ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᨷᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨿ;

តេន តេន បលាយិំសុ, ជាលី កណ្ហាជិនា ឧភោ”តិ។

តត្ថ តេន តេនាតិ តេន យុត្តលេណេន យេន ទិសាភាគេន តេសំ បិតា អត្ថិ, តេន បលាយិំសុ, បលាយិត្វា បិតុ សន្តិកញ្ញេវ អាគមិំសូតិ អត្ថោ។

ជូជកោ វេគេនុដ្ឋាយ វល្លិទណ្ឌហេត្វា កប្បុដ្ឋានគ្គិ វិយ អវត្ថរន្តោ អាគន្ត្វា “អតិវិយ បលាយិតុំ ឆេកា តុម្ហេ”តិ ហត្ថេ ពន្ធិត្វា បុន នេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

៦១៤៩។

“តតោ សោ រជ្ជុមាទាយ, ទណ្ឌញ្ចាទាយ ព្រាហ្មណោ;

អាកោដយន្តោ តេ នេតិ, សិវិរាជស្ស បេក្ខតោ”តិ។

ឯវំ នីយមានេសុ កណ្ហាជិនា និវត្តិត្វា ឱលោកេន្តី បិតរា សទ្ធិំ សល្លបិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

៦១៥០។

“តំ តំ កណ្ហាជិនាវោច, អយំ មំ តាត ព្រាហ្មណោ;

លដ្ឋិយា បដិកោដេតិ, ឃរេ ជាតំវ ទាសិយំ។

៦១៥១។

“ន ចាយំ ព្រាហ្មណោ តាត, ធម្មិកា ហោន្តិ ព្រាហ្មណា;

យក្ខោ ព្រាហ្មណវណ្ណេន, ខាទិតុំ តាត នេតិ នោ;

នីយមានេ បិសាចេន, កិំ នុ តាត ឧទិក្ខសិ”តិ។

តត្ថ តត្ថិ តំ បស្សមានំ និសិន្នំ បិតរំ និចិរាខានំ។ ជាសិមត្តិ ជាសិកំ។ លាជិត្យត្តិ លាជតត្វាយ អយំ តោ កិរិន្ទ្វារំ អសយ្យតោ្តយេច ជូកោហិ ចក្ខុហិ រត្តលោហិតជាត្ថិ បណ្ណរត្តហិ លាជិស្សាមីតិ តេតិ, ត្វញ្ញា លាជិតំ ចា បចិតំ ចា និមយាតេ កិំ អសេយ្យជិក្ខសិ, សន្តជា ស្វលិតោ តោហីតិ បរិវេជិ។

ជហរក្យាទិកាយ ចិលបត្តិយា កយ្យាភាយ កច្ឆត្តិយា មហាសត្តស្ស ពាលចរសារកោ ជូប្បន្តិ, ហជមចត្វ ជូលិព្យអរហោសិ។ តាសិកាយ អប្បហោត្តិយា យុព្យេត ជូលោព្យអស្សាវបស្សារេស ចិស្សខ្លេសិ។ អស្សុតិ លោហិតជាត្តិ ហុត្វា តេតេត្តហិ តិក្ខមិស្ស។ សោ “ឱ្ឋជំ ខ្ចទ្ធុបំ ទុក្ខ សិតេហជោសេត ខាតំ, ត អស្ញោត ការលោត។ សិតេហំ អកត្វា យញ្ញតោ្តតេច កចិតញ្ញ”ត្តិ តឆាទ្ធបំ សោកំ អត្តតោ ជាលាពលេត ចិតោរេត្វា បកតិតិសិត្ថាការេតេច តិមិជិ។ កិរិន្ទ្វារំ អសយ្យត្តាយេច ក្យាទិកា ចិលបត្តិ អកយាសិ។

១៥៧១។

“ឱ្ឋេយ តោ បរិជកា ទុក្ខា, ជីសោឈា ចក្ខា ស្វទុក្ខេយា;

តិបេច ចោលប្បតោ ស្វទិយោ, ព្រាហ្មណោ ច ឆារេតិ តោ។

១៥៧២។

“ខ្លកត្ថាយសេ ក្វតានិ, បត្តតានិ ចតានិ ច;

សរស្ស សិរសា ចត្ថាយ, ស្វបតិត្វ ច អាបកោ។

១៥៧៣។

“ពិលាលតានិ ខ្លសស្សា, បត្តតានិ ចតានិ ច;

អយ្យុ អារោគ្យំ ចន្ឋាឆ, អយំ តោ តេតិ ព្រាហ្មណោ។

១៥៧៤។

“ចជ្ជត្តុ កោត្តោ អប្បុញ្ញា, យក្ខិ អប្បាក យាតន៍;

សចេ អតុបតិតុកាយាសិ, លិប្យ អតុបតិឃាសិ តោ។

១៣៤៩។

“អឃំ ឲកបឌឹ ឲតិ, ក្តឌ៌ុ កណ្ឋតិ អឃ្សុយំ;

តយេចាតុបតេឃ្យាសិ, អបិ បឃ្សុសិ តេ លហុំ។

១៣៤៥។

“អហោ ចត ទេ ឌឹខិតឹ, ចតម្យុលផលហារិកោ;

ឃុត្តា ខិប្បាត អឃ្សុយំ, តំ តេ ឌុក្ខ កចិឃ្សុតិ។

១៣៤៦។

“អតិចេលំ តុ អយ្យាឃ, ក្តណ្ឋា លេទ្ធា អតប្យកោ;

ឃា តោ ខាទ្ធ ត ខាតាសិ, ទ្រាហ្មណោត ឆតេសិតា។

១៣៤៧។

“អច្ចាឃិកោត លុទ្ធេត, ឃោ តោ កាចោច ឃុម្តិ;

អបជ្ជ អយ្យំ បឃ្សុយុ, សាឃំ ក្តណ្ណាតោ អាកតំ។

១១៥០។

“ឥដ្ឋា អម្ពា ព្រាហ្មណស្ស, ផលំ ព្យេគ្កត យិស្សិតំ;

តទាយំ អសិតោ សារេតា, ត ជាញហំ សារមេយ្យ តោ។

១១៥១។

“សុភា ច ចត តោ បិទា, ជាញហំ សារេតិ ព្រាហ្មណោ;

ន្ទតិ តត្ថ ចិលបិសុ, ក្យារា យាត្យកិន្ទ្ធតោ”តិ។

តត្ថ បិទកាតិ ព្យគ្កបិទា។ ផ្ទកត្ថាយតេតិ អចកត្ថាយ, អបចិតិ តឹចចុត្តិ ឥស្សត្តា ឌាភារេបយ។ សរស្សាតិ ថ្កយស្ស បចុយសរស្ស បរិក្កាហការតច ភាកក្យលិតិ សិរសា ចក្ខាយ។ សុបតិទេត្ថ ច អាបពេតិ សុបតិត្ថាយ តឌិយា អឆិចត្វា ឌេចតាបិ ចក្ខាយ។ តិណលតាតិតិ តិណាតិ ច ឆ្កលប្តកលតាយោ ច។ ផ្ទសឆ្មោតិ ផ្ទសឆិយោ។ សព្ពត្ថ អឆិចត្វា ឌេចតា សក្ខ្ខាយេចយាហ។ អត្យបតិត្យកាយាឃឹតិ សេចបិ សា អយ្យាក់ បទាត្យបធំ អាកត្យកាយាសិ។ អបិ បស្សិ តេ លហុត្តិ អបិ ភាយ ឲតាយ ឲកបឌិយា អត្យបតយាតា បុត្តកេ តេ លហុំ បស្សឃ្យាឃឹតិ ឲចំ តំ ចទេឃ្យាទាតិ។ ឌជិតិតិ ពាគ្គឌជំ អារទ្ធ យាតទំ បរយ្យតាលបតេភ អាលបត្តិ អាហ។ អតិចេលត្តិ បយាណាតិក្កត្តិ កត្វា។ ក្ខញ្ញាតិ ក្ខញ្ញាចទិយាយ ។ ផលត្តិ ចតម្ពលផលិផលំ។ ព្យគ្កត យិស្សិតត្តិ ព្យគ្កកយឆុភា យិស្សិតំ។ អសិតោតិ អសិតាសតោ បរិក្ខត្តផលេ។ សារេតាតិ សុហិតោ។ ត ជាញហំ សារមេយ្យ តោតិ ត តោ ជាញហំ ចេពេភ ភមេយ្យ។ យាត្យកិន្ទ្ធតោតិ យាតទិ កិត្តេភ សយត្ថាកតា ពាលចសិតេហា ឲចំ ចិលចិសុតិ។

ឥរពបព្តចណ្ណភា តិដ្ឋិតា។

យទ្ធិបព្តចណ្ណភា

ឃំ បភ តំ ទព្តា បឆចិ ក្ខត្ថាឌេត្វា ព្រាហ្មណស្ស បិយបុត្តេសុ ឌិតេត្តសុ ឃាច ព្រាហ្មលិកា ឲពកោលិហលំ ឌាតំ, តេតបិ កិឌ្ឍយាភហឥយា ចិឃ ហិយចត្តចាសិតោ ឌេចា តេតសំ ព្រាហ្មណោភ តិឃយាភាត់ តំ ចិលិបំ សុត្វា យត្តឃិសុ “សចេ យទ្ធិ កាលស្សេច អស្សយំ អាកយិស្សតិ, តត្ថ បុត្តកេ អឌិដ្ឋា ចេឃ្សត្តទំ បុត្ថិត្វា ព្រាហ្មណស្ស ឌិត្តភាចំ សុត្វា ពាលចសិតេហេភ បទាត្យបធំ សាចិត្វា យហត្តិ ក្យត្តិ អត្យកចេឃ្យា”តិ។ អថ តេ តយោ ឌេចបុត្តេ “ត្យេយ្យឃឹហញ្ញុញ្ញឹបិចេសេ តិម៉ូតិត្វា ឌេចិយា អាកយតយក្កុំ សត្តិទ្ធុម្ពិត្វា ឃាចិឃយាតាបិ ឃាច ស្ទទិយត្តក្ខយតា យក្កុំ

អន្ធា យថា ចន្ទាលោកេន អយ្យំ បវិសិស្សតិ, ឯវមស្សា សីហាទីហិបិ អវិហេឋនត្ថាយ អារក្ខំ សុសំវិហិតំ ករេយ្យាថា”តិ អាណាបេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៦៧១។

“តេសំ លាលប្បិតំ សុត្វា, តយោ វាឡា វនេ មិគា;

សីហោ ព្យគ្ឃោ ច ទីបិ ច, ធំ វវនយ្រាវុ។

១៦៧២។

“យា ហេវ ខោ រាជបុត្តី, សាយំ បជ្ជោតា អាគយា;

យា ហេវយ្យា កិច្ចនាកេ, ហេឋយិត្វា វនេ មិគា។

១៦៧៣។

“សីហោ ចេ តំ វិហេឋេយ្យ, ព្យគ្ឃោ ទីបិ ច លក្ខណំ;

នេវ ជាលិកុមារស្ស, កុតោ កណ្ហាជិនា សិយា;

ឧភយេនេវ ជីយេថ, បតី បុត្តោ ច លក្ខណា”តិ។

តត្ថ ធំ វវនយ្រាវុត្តិ “កុយ្យា យោ ជាតា សីហោ ច ព្យគ្ឃោ ច ទីបិ ចាតិ ឥមេ តយោ វាឡា វនេ មិគា ហោថា”តិ ធំ តា ទេវតា តយោ ទេវបុត្តេ វវនយ្រាវុ។ យា ហេវ ខោតិ យញ្ញំ រាជបុត្តី ឧញ្ឆាតោ សាយំ យា អាគមិ, ចន្ទាលោកេន សាយំ អាគច្ឆតូតិ វទន្តិ។ យា ហេវយ្យា កិច្ចនាកេតិ អយ្យា កិច្ចនាកេ វិជិតេ វនមជ្ឈេ យា តំ គោចិបិ វនេ វាឡមិគោ វិហេឋេយ្យ។ ន យថា វិហេឋេតិ, ឯវមស្សា អារក្ខំ គណ្ហាថាតិ វទន្តិ។ សីហោ ចេ តន្តិ សចេ ហិ តំ អនារក្ខំ សីហាទីសុ គោចិ វិហេឋេយ្យ, អថស្សា ជីវិតក្ខយំ បត្តាយ នេវ ជាលិកុមារោ អស្ស, កុតោ កណ្ហាជិនា សិយា។ ឯវំ សា លក្ខណសម្បន្នា ឧភយេនេវ ជីយេថ បតី បុត្តោ ចាតិ ទ្វីហិ គោដ្ឋាសេហិ ជីយេថេវ, តស្មា សុសំវិហិតមស្សា អារក្ខំ ករោថាតិ។

អថ តេ តយោ ទេវបុត្តា “សាធូ”តិ តាសំ ទេវតានំ តំ វចនំ បដិស្សុណិត្វា សីហបញ្ជរេ ឋិតោ ហុត្វា អាគន្ត្វា តស្សា អាកាសតលេ បដិបាដិយា អដ្ឋំសុ។ ឯកោបិ សោ “អជ្ជ មយា ទុស្សីលោ ទិដ្ឋោ, កាលស្សេវ មូលផលាផលំ គហេត្វា អស្សមំ គមិស្សាមី”តិ កថយន្តោ មូលផលាផលានិ ឧបធារេសិ។ អថស្សា ហត្ថតោ លោហិតកំ បតិ, តថា អំសតោ រត្តចន្ទនំ បតិ, កល្លលក្ខិច ផគ្គុតិ, ផលិតោ រុក្ខា អផលា ជាយ អផលា ច ផលិតោ ជាយ លោភិសុ, តស ជិសា ត បញ្ញាយិសុ។ សា “កិំ នុ ខោ ឥទំ, បុព្ពេ អក្ខតបុព្ពំ អជ្ជ មេ ហោតិ, កិំ ភវិស្សតិ, មយ្ហំ វា អន្តរាយោ ភវិស្សតិ, មម បុត្តានំ វា, ឧទាហុ ទេវស្សត្ថរស្សា”តិ ចិន្តេត្វា អាហ –

១០ប័៍

“លោហិតកំ មេ បតិតំ, កល្លលក្ខិ ច ផគ្គុតិ;

អផលា ផលិតោ រុក្ខា, សព្ពា មុយ្ហន្តិ មេ ទិសា”តិ។

ខ្ចំ សា បរិទេវន្តី បក្កាមិ។

១០ប៍៩

“តស្សា សាយន្ហកាលស្មិំ, អស្សមាគមនំ បតិ;

អត្ថង្គតម្ហិ សូរិយេ, វាឡា បន្ថេ ឧបដ្ឋហុំ។

១០ប៍លិ

“នីចេ ចោលម្ពតេ សូរិយោ, ទូរេ ច វត អស្សមោ;

យញ្ច នេសំ ឥតោ ហស្សំ, តំ តេ ភុញ្ជេយ្យុ ភោជនំ។

១០ប៍ប៍

“ເສາ ຕຕ຺ຖ ພຕ຺ຕິເຍາ ເຈເກາ, ປຓ຺ຓສາລິຍ ອຈ຺ຉຕິ;

ເຕາເສຕ຺ວາ ດາເຣເກ ລາເຕ, ຍຍໍ ທິສ຺ວາ ອພາຍຕິ.

໑໗໕໙.

“ເຕ ຕຕ຺ຖ ປຸຕ຺ຕກາ ຍສ຺ສາ ກປຓາຍ ວຣາກິຍາ;

ສາຍໍ ນິເວສນກາເລ, ຂີຣປີຕາວ ອຈ຺ຉເຣ.

໑໗໖໐.

“ເຕ ຕຕ຺ຖ ປຸຕ຺ຕກາ ຍສ຺ສາ ກປຓາຍ ວຣາກິຍາ;

ສາຍໍ ນິເວສນກາເລ, ວາຣີປີຕາວ ອຈ຺ຉເຣ.

໑໗໖໑.

“ເຕ ຕຕ຺ຖ ປຸຕ຺ຕກາ ຍສ຺ສາ ກປຓາຍ ວຣາກິຍາ;

ປຈ຺ຈຸຄ຺ຄຕາ ຍໍ ຕິຏ຺ຐນ຺ຕິ, ວຈ຺ຉາ ພາລິວ ຍາຕຣິ.

໑໗໖໒.

“ເຕ ຕຕ຺ຖ ປຸຕ຺ຕກາ ຍສ຺ສາ ກປຓາຍ ວຣາກິຍາ;

ປຈ຺ຈຸຄ຺ຄຕາ ຍໍ ຕິຏ຺ຐນ຺ຕິ, ຫໍສາວຸປຣິປລ຺ລເລ.

໑໗໖໓.

“តេ នូន បុត្តកា មយ្ហំ, កបណាយ វរាកិយា;

បច្ចុគ្គតា មំ តិដ្ឋន្តិ, អស្សមស្សាវិទូរតោ។

១២៥៦។

“ឯកាយនោ ឯកបថោ, សរា សោព្ភា ច បស្សតោ;

អញ្ញ មគ្គំ ន បស្សាមិ, យេន គច្ឆេយ្យ អស្សមំ។

១២៥៧។

“មិគា នមត្ថុ រាជានោ, កាននស្មឹ មហព្ពលា;

ធម្មេន ភាតរោ ហោថ, មគ្គំ មេ ទេថ យាចិតា។

១២៥៨។

“អវរុទ្ធស្សាហំ ភរិយា, រាជបុត្តស្ស សិរីមតោ;

តំ ចាហំ នាតិមញ្ញាមិ, រាមំ សីតាវនុព្ពតា។

១២៥៩។

“តុម្ហេ ច បុត្តេ បស្សថ, សាយំ សំវេសនំ បតិ;

អហញ្ច បុត្តេ បស្សេយ្យំ, ជាលិំ កណ្ហាជិនំ ចុភោ។

២១៥៤។

“នាហំ ចិរំ មូលផលំ, កេក្លា ចាឍំ អភព្យកោ;

តតោ ឧបឌ្ឍ ទស្សាមិ, យក្ខ វេ នេន ខាទិតា។

២១៥៥។

“រាជបុត្តី ច តេ មាតា, រាជបុត្តោ ច តេ បិតា;

ឆមេុត កាតរោ ហោថ, យក្ខ វេ នេន ខាទិតា”តិ។

តត្ថ តស្សាតិ តស្សា មម។ អស្សមាគមនំ បតីតិ អស្សមំ បវិដ្ឋ សន្តាយ អាគច្ឆន្តិយា។ ឧបដ្ឋហន្តិ ឧដ្ឋាយ ធិតា។ តេ កិរ បធមំ បវិបិវិយា តិបទ្ទិត្វា តាយ អាគមនកាលេ ឧដ្ឋាយ ចិជម្ពិត្វា យក្ខ រុម្ភា បវិបិវិយា តិរិយំ អដ្ឋុសុ។ មច្ចា តេសន្តិ អហច្ចា មំ ទូរតោ មូលផលិផលំ តេសំ ហរិស្សំ, តមេច ចេស្សត្តរោ ច ឧរកា បុត្តកា ចាតិ តេ តមេវាបិ ជភា កុទ្ទោមម្ហំ, អញ្ញា តេសំ កោជនំ ភត្វា។ អភាមតិត្តិ អភាគច្ឆន្តិំ មំ ធាត្វា ឧគគោច ត្វត ទារគេ តោរសន្តោ ភិសិន្តោ។ សំចេសភាគាលេតិ អញ្ញាសុ ធិចសេសុ អត្តនោ ឈាទាបភបិចាបភកាលេ ហិរបីតាចាតិ មចា ហិរបីតា មិកបេិតកា ហិរត្វាយ គន្ធិត្វា តំ អលភិត្វា គន្ត្តាច ភិឌ្ឍំ ឧក្កមន្តិ, ឧចំ នេ បុត្តកា ផលិផលត្វាយ គន្ធិត្វា តំ អលភិត្វា គន្ត្តាច ភិឌ្ឍំ ឧបកតា ភចិស្សន្តីតិ ចចតិ។

ចារិបីតាចាតិ មចា បិបាសិតា មិកបេិតកា បាតិមត្វាយ គន្ធិត្វា តំ អលភិត្វា គន្ត្តាច ភិឌ្ឍំ ឧក្កមន្តីតិ ទូមិភាច ភមេភ អត្ថា។ ចេចិតត្ថោ។ អច្ឆរេតិ អច្ឆន្តិ។ បច្ចុគតា មំ តិដ្ឋន្តីតិ មំ បច្ចុគតា ហុត្វា តិដ្ឋន្តិ។ “បច្ចុគ្គតា”តិបិ បាឋោ, បច្ចុគ្គតាតិ អត្ថោ។ ឧគាមតោតិ ឧគស្សេច អមតោ ឧគបតិគមក្កោ។ ឧគបចោតិ សោ ច ឧគោច, ទុតិយោ ភត្តិ, ឧក្កមិត្វា គន្ត្វា ភ សក្កា។ គមូា? មមូា សរា សោភ្ជា ច បស្សតោ។ មិកា ភមត្តិ សា អញ្ញា យក្ខ អតិស្វា “ឧតេ ខាទិត្វា បតិក្កមាបស្សាមី”តិ ផលបច្ឆិំ ឃិសតោ ឧតារេត្វា អញ្ជលិ បគ្គយ្ហា ភមស្សមានា ឧចមាហ។ កាតរោតិ អហម្បិ មត្សរាជបុត្តី, តុម្ហេបិ មិករាជបុត្តា, ទូតិ នេ ឆមេុត កាតរោ ហោថ។

អចរុទ្ធស្សាតិ រដ្ឋតោ បព្វាជិតស្ស។ រាមំ ឃិតាចត្តត្តាតិ មចា ទសរថរាជបុត្តា រាមំ តស្ស គភិដ្ឋកនិភិ ឃិតាទេចី តស្សេច អក្កមហេសី ហុត្វា តំ អនុត្តតា បតិទេចតា ហុត្វា អប្បមត្តា ឧបដ្ឋាសិ, តថា អហម្បិ ចេស្សត្តរំ ឧបដ្ឋហាមិ, ភាតិមញ្ញាមីតិ ចចតិ។ តុមេហ្ចាតិ តុមេហ្ច មម្ហំ មក្កំ ទត្វា សាយំ គោចរគ្គហណកាលេ បុត្តេ បស្សេច, អហញ្ចា អត្តនោ បុត្តេ បស្សេយ្យំ, នេន មេ មគ្គំ ឃាចតិ។

ᩋᨳ ᨲᩮ ᨲᨿᩮᩣ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩮᩃᩴ ᨧᩪᩊᩮᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨻ᩠ᩃᩣᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣ ᨿᨠ᩠ᨡ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᨧᩮᩃᩥ”ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨸᨣᨬ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨿᨲ᩠ᨳ ᨸᨠᩣᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪑᪐᪐᪨

“ᨲᩔᩣ ᩈᩦᩃᨻ᩠ᨻᨿᩣᨧᩣᨿ, ᨴᩤᨲᩩᩴ ᨠᩣᩁᩩᨬ᩠ᨬᩈᩴᨿᩩᨲᩴ;

ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩮᩃᨸᩥᨲᩴ ᨧᩣᩃᩴ, ᨧᩣᨬ᩠ᨬᩋᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣ ᩋᨸᨠ᩠ᨠᨾᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩮᩃᨸᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨽ ᩁᩮᩣᩃᨸᩥᨲᩴ ᩁᩮᩣᩃᨸᩥᨲᨧᩥᩁᩉᩥᨲᩴ ᨧᩥᩈᨯ᩠ᨰᩴ ᨿᨴᩪᩁᨧᩣᨧᩴ᪨

ᩈᩣᨸᩥ ᨧᩣᨬ᩠ᨬᩁᩮᩣᩈᩩ ᩋᨸᨣᨲᩮᩈᩩ ᩋᩔᨾᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨧ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨸᩮᩣᩈᨳᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨧᨠ᩠ᨠᨾᨽᨠᩮᩣᨭᩥᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩮᩈᩩ ᨾᩮᩈᩩ ᨹᩣᩃᩮᩈᩩ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᩔᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩩ ᨲᩮᩈᩩ ᨹᩣᩃᩮᩈᩩ ᩋᨸᩔᨶ᩠ᨲᩦ ᩋᩣᩉ –

᪑᪑᪐᪑᪨

“ᨻ᩠ᩃᨿᩥᨾ᩠ᩉᩮ ᨸᨴᩮᩈᨿᩥᨿᩣᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨸᩴᩈᩩᨠᩩᨱ᩠ᨮᩥᨲᩣ;

ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨣᨲᩣ ᨿᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨧᨶ᩠ᨴᩣ ᨴᩦᩃᩥᨧ ᨿᩣᨲᩁᩮ᪨

᪑᪑᪐᪒᪨

“ᨻ᩠ᩃᨿᩥᨾ᩠ᩉᩮ ᨸᨴᩮᩈᨿᩥᨿᩣᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨸᩴᩈᩩᨠᩩᨱ᩠ᨮᩥᨲᩣ;

ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨣᨲᩣ ᨿᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩉᩴᩈᩣᩅ ᨸᩁᩥᨸᩃ᩠ᩃᩅᩮ᪨

᪑᪑᪐᪓᪨

“ᨻ᩠ᩃᨿᩥᨾ᩠ᩉᩮ ᨸᨴᩮᩈᨿᩥᨿᩣᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨸᩴᩈᩩᨠᩩᨱ᩠ᨮᩥᨲᩣ;

បច្ឆក្កូតា យំ ចាតិដ្ឋត្តិ, អស្សុយស្សាចិន្ទ្វទេតា៓

១១០៣៓

“ទេច្ឆ យិកា ចិឃ ក្កណ្ហា, ឃយត្តា យកិឆាចិទេតា;

អាតត្តិទេតា បយុទិតា, ចក្កូយាតាច កាយ្យទេទ;

ឲ្យជ្ជ បុទេត្ត ត បស្សាមិ, ជាលិំ កណ្ហាជិតំ ចុទេកា៓

១១០៥៓

“ឈកលិច យិកិ ឈាបំ, បក្លិ យុត្តាច បជ្ជាទា;

ឆ្លហាឃ បុទេត្ត តិក្លូមិ, ឃិហិចាមិឃពិទ្ធិតិ;

ឲ្យជ្ជ បុទេត្ត ត បស្សាមិ, ជាលិំ កណ្ហាជិតំ ចុទេកា៓

១១០៤៓

“ខ្លាធំ ទេតឃំ បធក្កត្តិំ, តាកាតយិច បឌ្ឍាទេត;

ទិតកា បទិកិណ្ហាទេឃា, អស្សុយស្សាចិន្ទ្វទេតា;

ឲ្យជ្ជ បុទេត្ត ត បស្សាមិ, ជាលិំ កណ្ហាជិតំ ចុទេកា៓

១១០៦៓

“ວາລິກາຍປິ ໂອກິຓ຺ຓາ, ປຸຕ຺ຕກາ ປໍສຸກຸຓ຺ຐິຕາ;

ສຍນ຺ຕາ ອຠິຘາວນ຺ຕິ, ເຕ ນ ປສ຺ສາມິ ທາຣເກ.

໑໑໐໘.

“ເຍ ມໍ ປຸເຣ ປຈ຺ຈຸເຏ຺ຐນ຺ຕິ, ອຣຎ຺ຎາ ທູຣມາຍຕິໍ;

ອຊ຺ຊ ປຸເຕ຺ຕ ນ ປສ຺ສາມິ, ຊາລີ ກຓ຺ຫາຊິນໍ ຈຸເຠາ.

໑໑໐໙.

“ຉກລິວ ມີຄີ ຉາປີ, ປຈ຺ຈຸຄ຺ຄນ຺ຕຸນ ມາຕຣໍ;

ທູເຣ ມໍ ປວິເລາເກນ຺ຕິ, ເຕ ນ ປສ຺ສາມິ ທາຣເກ.

໑໑໑໐.

“ອິທໍ ເນສໍ ກີຬນກໍ, ປຕິຕໍ ປຓ຺ຑຸເພລຸວໍ;

ອຊ຺ຊ ປຸເຕ຺ຕ ນ ປສ຺ສາມິ, ຊາລີ ກຓ຺ຫາຊິນໍ ຈຸເຠາ.

໑໑໑໑.

“ຜນາ ຈ ມຍ຺ຫິມເມ ປູຣາ, ຄເຣາ ຈ ສຍ຺ຫທາລຕິ;

ອຊ຺ຊ ປຸເຕ຺ຕ ນ ປສ຺ສາມິ, ຊາລີ ກຓ຺ຫາຊິນໍ ຈຸເຠາ.

໑໑໑໒.

“ឧច្ឆង្គេកោ វិឆិនាតិ, ឆនមេកាវលម្ពតិ;

ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ, ជាលិំ កណ្ហាជិនំ ចុភោ។

១១១២។

“យស្សុ សាយណ្ហសមយំ, បុត្តកា បំសុកុណ្ឋិតា;

ឧច្ឆង្គេ មេ វិវត្តន្តិ, តេ ន បស្សាមិ ទារកេ។

១១១៣។

“អយំ សោ អស្សមោ បុព្ពេ, សមជ្ជោ បដិភាតិ មំ;

ត្យជ្ជ បុត្តេ អបស្សន្ត្យា, ភមតេ វិយ អស្សមោ។

១១១៤។

“កិមិទំ អប្បសទ្ទោវ, អស្សមោ បដិភាតិ មំ;

កាកោលាបិ ន វស្សន្តិ, មតា មេ នូន ទារកា។

១១១៥។

“កិមិទំ អប្បសទ្ទោវ, អស្សមោ បដិភាតិ មំ;

សកុណាបិ ន វស្សន្តិ, មតា មេ នូន ទារកា”តិ។

តត្ថ ខត្តិ ខិបិតមត្តំ។ ឧស្សុក្កលិតាតិ ឧស្សុមក្កិតា។ បច្ឆកុតា មត្តិ មំ បច្ឆកុតា ហុត្វា “បច្ឆកុត្ថា”តិបិ បាឋោ, បច្ឆកុត្ថាវេច្ឆច អវេត្វា។ ឧក្កណ្ណាតិ យថា មិគបោតកា មាតរំ ទិស្វា គណ្ហេ ឧក្ខិបិត្វា គីវំ បរិវត្តេត្វា មាតរំ ឧបគន្ត្វា ហដ្ឋតុដ្ឋា នមន្តា អភិនាចិនេតា។ ចក្ខុមាភាចកម្យវេទិចឆ្ឆមាភាវេយច មាតុ ហទយំ កម្បេត្តិ ចិយ ឧបចំ បុត្តេ មម បុត្តា។ ឥច្ឆាតិ តេ អញ្ញ ន បស្សាមិ។ លាលិច មិគិ លាបន្តិ យថា លាលិ ច មិគី ច បញ្ញាវន្តាតា កុលិចកា ម្តា បក្ខិ ច អាមិសគិទ្ធិគិ សីហី ច អត្តនោ លាបំ ឆឌ្ឌាយ គោចរាយ បក្កមន្តិ, តថាហម្បិ ឆឌ្ឌាយ បុត្តេ គោចរាយ ភិក្ខមិត្តិ ចរតិ។ វាតំ តេសំ បក្កត្តត្តិ ចស្សាវេត្ត សាតុបដ្ឋេត ភាកាភំ បចចលញ្ជា ចិយ វាតំ តេសំ គិច្ចអភដ្ឋាតេ អាឆាចតបរិឆាចតបក្កត្តំ បដ្ឋាយតិ។ ធិតកាតិ សញ្ចិតភិធិតា កចាលុកបុញ្ញា។ បរិគិណ្ណាវេយាតិ ចិប្បគិណ្ណាវេយា។ សមត្តា មភិឆាចត្តីតិ អវេញ្ញាសុ ទិចវេសសុ សមត្តា អភិឆាចត្តិ។

បចុវដ្ឋិតិ បចុក្ខត្តិ។ ធុរមាយតិត្តិ ធុរតោ អាកច្ឆត្តិ។ លាលិច មិគិ លាបិតិ អត្តនោ មាតរំ លាលិ ចិយ មិគិ ចិយ ច លាបិ។ វាតំ តេសំ គិច្ចអភក្កត្តិ ហត្ថិរូបកានីហិ គិច្ចអភត្តាតំ វាចញ្ញា តេហំ ហត្តេតា សុចណ្ណចណ្ណំ គិច្ចអភតេធលុចំ បរិកច្ឆាត្វា បតិតំ។ មយិទ្ធមេតិ មយិទ្ធាវាតេម ធតា ច សិតស្ស បុរា។ វនោ ច សមម្ពាលតីតិ ហទយញ្ជា ផលតិ។ ម្ចម្ម នេម ចិចត្តត្តីតិ មម ម្ចម្ម អាចត្តត្តិ ចិចត្តត្តិ។ សមវេធ្ធា បដិភាតិ មត្តិ សមដ្ឋដ្ឋាភំ ចិយ មយិទ្ធបដ្ឋាតិ។ ឥច្ឆាតិ តេ អញ្ញំ អបស្សន្តោតិ អបស្សត្តិយា មម។ ភមតេ ចិយាតិ កុលាលចក្កំ ចិយ ភមតិ។ កាកោលាតិ ចតកាកា។ មតា ភូតាតិ អទ្ធា មតា ចា វោភតិ តីតា ចា ភចិស្សត្តិ។ សកុណាតិ អចេសសកុណា។

ឥតិ សា វិលបន្តី មហាសត្តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ផលបច្ឆិំ ឱតារេត្វា មហាសត្តំ តុណ្ហីភូតំ និសិន្នំ ទិស្វា ទារកេ ចស្ស សន្តិកេ អបស្សន្តី អាហ –

១១៨ លិ៍

“កិមិទំ តុណ្ហិភូតោសិ, អបិ រត្តេវ មេ មនោ;

កាកោលាបិ ន វស្សន្តិ, មតា មេ នូន ទារកា។

១១៩ ប៉័

“កិមិទំ តុណ្ហិភូតោសិ, អបិ រត្តេវ មេ មនោ;

សកុណាបិ ន វស្សន្តិ, មតា មេ នូន ទារកា។

១២០ ឆ៍

“កច្ចិ នុ មេ អយ្យបុត្ត, មិគា ខាទិំសុ ទារកេ;

អរញ្ញេ ឥរិណេ វិវនេ, កេន នីតា មេ ទារកា។

១១១០។

“អជ្ជ តេ បហិតា ទូតា, អជ្ជ សុត្តា បិយំវទា;

អជ្ជ ពហិ នោ និក្ខន្តា, ខិឌ្ឌាសុ បសុតា នុ តេ។

១១១១។

“នេវាសំ កេសា ទិស្សន្តិ, ហត្ថបាទា ច ជាលិនោ;

សកុណានញ្ច ឱបាតោ, កេន នីតា មេ ទារកា”តិ។

តត្ថ អបិ រត្តេវ មេ មនោតិ អបិ ពលវបច្ចូសេ សុបិនំ បស្សន្តិយា វិយ មេ មនោ។ មិគាតិ សីហាទយោ វាឡមិគា។ ឥរិណេតិ និរោជេ។ វិវនេតិ វិវិត្តេ។ ទូតាតិ អជ្ជ ជេតុត្តរនគរេ សិវិរញ្ញោ សន្តិកំ តយា ទូតា គតា បេសិតា។ សុត្តាតិ អន្តោបណ្ណសាលំ បវិសិត្វា សយិតា។ អជ្ជ ពហិ នោតិ អជ្ជ តេ ទារកា ខិឌ្ឌាបសុតា ហុត្វា ពហិ និក្ខន្តាតិ បុច្ឆតិ។ នេវាសំ កេសា ទិស្សន្តីតិ សាមិ វេស្សន្តរ, នេវ តេសំ កាឡញ្ជនវណ្ណា កេសា ទិស្សន្តិ។ ជាលិនោតិ កញ្ចនជាលវិចិត្តា ហត្ថបាទា។ សកុណានញ្ច ឱបាតោតិ ហិមវន្តបទេសេ ហត្ថិលិង្គសកុណា នាម អត្ថិ, តេ ឧបតិត្វា អាទាយ អាកាសេនេវ គច្ឆន្តិ។ តេន តំ បុច្ឆាមិ “កិំ តេហិ សកុណេហិ នីតា, ឥតោ អញ្ញេសម្បិ កេសញ្ចិ តេសំ សកុណានំ វិយ ឱបាតោ ជាតោ, អក្ខាហិ, កេន នីតា មេ ទារកា”តិ?

ឯវំ វុត្តេបិ មហាសត្តោ ន កិញ្ចិ អាហ។ អថ នំ សា “ទេវ, កស្មា មយា សទ្ធិំ ន កថេសិ, កោ មម ទោសោ”តិ វត្វា អាហ –

១១១២។

“ឥទំ តតោ ទុក្ខតរំ, សល្លវិទ្ធោ យថា វណោ;

អជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ, ជាលិំ កណ្ហាជិនំ ចុភោ។

១១១២។

“ឥទំ តតិយំ សល្លំ, កម្បេតិ ហទយំ មម;

យញ្ច បុត្តេ ន បស្សាមិ, ត្វញ្ច មំ នាលបិស្សសិ។

១១១៣។

“អជ្ជេវ មេ ឥមំ រត្តិំ, រាជបុត្ត ន សំសយំ;

មញ្ញេ ឱក្កន្តសន្តំ មំ, បាតោ ទក្ខិសិ នោ មត”ន្តិ។

តត្ថ ឥទំ តតិយន្តិ សាមិ វេស្សន្តរ, យំ មម រដ្ឋា បព្ពាជិតាយ អរញ្ញេ វសន្តិយា បុត្តេ ច អបស្សន្តិយា ទុក្ខំ, ឥទំ តាវ មយា សទ្ធិំ អកថនំ មយ្ហំ តតោ ទុក្ខតរំ។ ត្វញ្ហិ មំ អគ្គិទឌ្ឍំ បដិទហន្តោ វិយ បបាតា បតិតំ ទណ្ឌេន បោថេន្តោ វិយ សល្លេន វិទ្ធំ វិជ្ឈន្តោ វិយ តុណ្ហីភាវេន កិលមេសិ។ ឥទញ្ហិ មេ ហទយំ សល្លវិទ្ធំ យថា វណោ តថេវ កម្បតិ ចេវ រុជតិ ច។ “សល្លវិទ្ធោ”តិបិ បាឋោ, សល្លវិទ្ធោតិ អត្ថោ។ ឱក្កន្តសន្តំ មន្តិ អបគតជីវិតំ មំ។ ទក្ខិសិ នោ មតន្តិ ឯត្ថ នោ-ការោ និបាតមត្តោ, មតំ មំ កាលស្សេវ ត្វំ បស្សិស្សសីតិ អត្ថោ។

អថ មហាសត្តោ “កក្ខឡកថាយ នំ បុត្តសោកំ ហារេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១១១៤។

“នូន មទ្ទី វរារោហា, រាជបុត្តី យសស្សិនី;

បាតោ គតាសិ ឧញ្ឆាយ, កិមិទំ សាយមាគតា”តិ។

តត្ថ កិមិទំ សាយមាគតាតិ “មទ្ទិ, ត្វំ អភិរូបា បាសាទិកា, ហិមវន្តេ ច តាវ ពហូ វនចរកា តាបសវិជ្ជាធរាទយោ វិចរន្តិ។ កោ ជានាតិ, កិំ ភវិស្សតិ, កិញ្ចិ តយា កតំ, ត្វំ បាតោវ គន្ត្វា កិមិទំ សាយមាគច្ឆសិ, ទហរកុមារកេ ឆឌ្ឌេត្វា អរញ្ញគតិត្ថិយោ នាម សសាមិកិត្ថិយោ ឯវរូបា ន ហោន្តិ, ‘កា នុ ខោ មេ ទារកានំ បវត្តិ, កិំ វា មេ សាមិកោ ចិន្តេស្សតី’តិ ឯត្តកម្បិ តេ នាហោសិ។ ត្វំ បាតោវ គន្ត្វា ចន្ទាលោកេន អាគច្ឆសិ, មម ទុគ្គតភាវស្សេវេស ទោសោ”តិ ឃដ្ដេត្វា វិជ្ឈិត្វា កថេសិ។

សា តស្ស កថំ សុត្វា អាហ –

១១១៩៍

“ននុ ត្វំ សទ្ទមស្សោសិ, យេ សរំ បាតុមាគតា;

សីហស្សបិ នទន្តស្ស, ព្យគ្ឃស្ស ច និកុជ្ជិតំ។

១១១ល៏

“អហុ បុព្ពនិមិត្តំ មេ, វិចរន្ត្យា ព្រហាវនេ;

ខណិត្តោ មេ ហត្ថា បតិតោ, ឧគ្គីវញ្ចាបិ អំសតោ។

១១១ប័

“តទាហំ ព្យថិតា ភីតា, បុថុ កត្វាន អញ្ជលិំ;

សព្ពទិសា នមស្សិស្សំ, អបិ សោត្ថិ ឥតោ សិយា។

១១១ឆ័

“មា ហេវ នោ រាជបុត្តោ, ហតោ សីហេន ទីបិនា;

ទារកា វា បរាមដ្ឋា, អច្ឆកោកតរច្ឆិហិ។

១១១០។

“សីហោ ព្យគ្ឃោ ច ទីបិ ច, តយោ វាឡា វនេ មិគា;

តេ មំ បរិយាវរុំ មគ្គំ, តេន សាយម្ហិ អាគតា”តិ។

តត្ថ យេ សរេ បិតុយាគតាតិ យេ បិតីយំ បិតុំ តុយំ សរេ អាគតា។ ព្យគ្ឃស្ស វាតិ ព្យគ្ឃស្ស ច អទេ្ឋារំ ហត្ថិអាជីនំ ចតុប្បទានទ្យោច សគុណសង្ឃស្ស ច តិក្ខជិតំ ឯកតិត្ថាគសង្ខំ គាំ ចុំ ន អទេស្សាសីតិ បុច្ឆតិ។ សា បន មហាសត្តេន បុដ្ឋាតំ ទិន្នចេលិយ សទ្ធា អសោហសិ។ អហុ បុណ្ណតិមិត្តំ មេតិ ទេវ, បាមស្ស មេ ទុក្ខស្ស អនុកចតព្វាយ បុណ្ណតិមិត្តំ អសោហសិ។ រុក្ខិចត្តិ អំសគ្គេន បដ្ឋិលក្កតំ។ បុច្ឆតិ វិសុំ វិសុំ។ សណ្ហានិសា នមស្សិស្សត្តិ សណ្ហា ទស និសា នមស្សិំ។ យា មេវ នោតិ អយ្យាកំ រាជបុត្តា សីហាទីហិ ហតោ យា មោហា, ទារកាបិ អច្ឆាទីហិ បរាមដ្ឋា យា មោហន្តុតិ បព្វជិតំ នមស្សិស្សំ។ តេ មំ បរិយាវរុំ មគ្គន្តិ មាមិ ទេយ្យត្តន, អហំ “បាមានិ ច កិសតកានិ មហន្តានិ, ទុស្សុបិនោ ច មេ ទិដ្ឋោ, អជ្ជ សកាលមេវ គមិស្សាមី”តិ កម្មមានា មូលផលាផលានិ ឧបធារេសិ, អថ មេ ផលិតរុក្ខាបិ អផលា វិយ អផលា ច ផលិនោ វិយ ទិស្សន្តិ, កិច្ឆេន ផលាផលានិ គហេត្វា គិរិទ្វារំ សម្បាបុណិំ។ អថ មេ សីហាទយោ មំ ទិស្វា មគ្គំ បដិបាដិយា រុន្ធិត្វា អដ្ឋំសុ។ តេន សាយំ អាគតាម្ហិ, ខមាហិ មេ, សាមីតិ។

មហាសត្តោ តាយ សទ្ធិំ ឯត្តកមេវ វចនំ វត្វា យាវ អរុណុគ្គមនា ន កិញ្ចិ កថេសិ។ តតោ បដ្ឋាយ មទ្ទី នានប្បការំ វិលបន្តី អាហ –

១១១១។

“អហំ បតិញ្ច បុត្តេ ច, អាចេរមិវ មាណវោ;

អនុដ្ឋិតា ទិវារត្តិំ, ជដិនី ព្រហ្មចារិនី។

១១១២។

“អជិនានិ បរិទហិត្វា, វនមូលផលហារិយា;

វិចរាមិ ទិវារត្តិំ, តុម្ហំកាយា ហិ បុត្តកា។

១១១២។

“អហំ សុវណ្ណហលិទ្ទិំ, អាភតំ បណ្ឌុពេលុវំ;

រុក្ខបក្កានិ ចាហាសិំ, ឥមេ តេ បុត្ត កីឡនកា។

១១១៣។

“ឥមំ មុឡាលិវត្តកំ, សាលុកំ ចិញ្ចាកេរកំ;

ភុញ្ជា ពុប្ផេហិ សំយុត្តា, សហ បុត្តេហិ ឥត្ថិយោ។

១១១៤។

“បទុមំ ជាលិនោ ទេហិ, កុមុទញ្ច កុមារិយា;

មាលិនេ បស្ស នច្ចន្តេ, សិវិ បុត្តានិ អវ្ហយ។

១១១៥។

“តតោ កណ្ហាជិនាយបិ, និសាមេហិ រថេសភ;

មញ្ជុស្សរាយ វគ្គុយា, អស្សមំ ឧបយន្តិយា។

១១១៦។

“សមានសុខទុក្ខម្ហា, រដ្ឋា បព្វាជិតា ឧភោ;

អបិ សិវិ បុត្តេ បស្សសិ, ជាលិំ កណ្ហាជិនំ ចុភោ។

១១៩៥។

“សមណេ ព្រាហ្មណេ នូន, ព្រហ្មចរិយបរាយណេ;

អហំ លោកេ អភិស្សបិំ, សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ;

អជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ, ជាលិំ កណ្ហាជិនំ ចុភោ”តិ។

តត្ថ អាចេរមិវ មាលហេវាតិ វត្តសម្បន្នោ អន្តេវាសិកោ អាចរិយំ វិយ បដិជគ្គតិ។ អនុដ្ឋិតាតិ បារិចរិយានុដ្ឋានេន អនុដ្ឋិតា អប្បមត្តា ហុត្វា បដិជគ្គាមិ។ តុម្ហំ ការាមាតិ តុម្ហាកំ ការេន តុម្ហេ បមត្តាមន្តិ។ បុត្តកាតិ កុមារេ អាលបន្តី បរិទេវតិ។ សុវណ្ណហលិទ្ទិន្តិ បុត្តកា អហំ តុម្ហាកំ ន្ហាបនត្ថាយ សុវណ្ណវណ្ណំ ហលិទ្ទិំ ឃំសិត្វា អាទាយ អាគតា។ បណ្ឌុវេលុវន្តិ កីឡនត្ថាយ ច មេ ពទ្ធំ សុវណ្ណវណ្ណំ វេលុវបក្កំ មយា អាភតំ។ រុក្ខបក្កានីតិ តុម្ហាកំ កីឡនត្ថាយ អញ្ញានិបិ មនាបានិ រុក្ខផលានិ អាហដានិ។ ឥមេ តេតិ បុត្តកា ឥមេ តេ កីឡនកាតិ វទតិ។ មុទ្ធអាលិវត្តកន្តិ មុទ្ធអាលកុណ្ឌលកំ។ សាលុកន្តិ ឥមំ ឧប្បលាទិសាលុកម្បិ មេ ពហុ អាភតំ។ ចិញ្ចោរកេវកន្តិ សិង្ឃាដកំ។ ភុញ្ជាតិ ឥមំ សត្តុ ខុទ្ទមធុនា សំយុត្តំ បុត្តេហិ សទ្ធិំ ភុញ្ជាហីតិ បរិទេវតិ។ សិវិ បុត្តានិ អច្ឆរាតិ សាមិ សិវិរាជ, បណ្ឌុសាលិម សមាបិតដ្ឋានេតា សីឃំ បុត្តកេ បក្កោសាហិ។ អបិ សិវិ បុត្តេ បស្សសីតិ សាមិ សិវិរាជ, អបិ បុត្តេ បស្សសិ, សចេ បស្សសិ, មម ទស្សេហិ, កិំ មំ អតិវិយ កិលមេសិ។ អភិស្សបិន្តិ តុម្ហាកំ បុត្តធីតរោ មា បស្សិត្ថាតិ ឯវំ នូន អក្កោសិន្តិ។

ឯវំ វិលបមានាយបិ តាយ សទ្ធិំ មហាសត្តោ ន កិញ្ចិ កថេសិ។ សា តស្មិំ អកថេន្តេ កម្បមានា ចន្ទាលោកេន បុត្តេ វិចិនន្តី យេសុ យេសុ ជម្ពុរុក្ខាទីសុ បុព្ពេ កីឡិំសុ, តានិ តានិ បត្វា បរិទេវន្តី អាហ –

១១៩៦។

“ឥមេ តេ ជម្ពុកា រុក្ខា, វេទិសា សិន្ទុវារកា;

វិវិធានិ រុក្ខជាតានិ, តេ កុមារា ន ទិស្សរេ។

១១៣០។

“អស្សត្ថា បនសា ចេតេ, និគ្រោធា ច កបិត្ថនា;

វិវិធានិ ផលជាតានិ, តេ កុមារា ន ទិស្សរេ។

១១៣៨។

“ឥមេ តិដ្ឋន្តិ អារាមា, អយំ សីតូទកា នទី;

យត្ថស្សុ បុព្ពេ កីឡិំសុ, តេ កុមារា ន ទិស្សរេ។

១១៣១។

“វិវិធានិ បុប្ផជាតានិ, អស្មិំ ឧបរិបព្ពតេ;

យានស្សុ បុព្ពេ ធារិំសុ, តេ កុមារា ន ទិស្សរេ។

១១៣២។

“វិវិធានិ ផលជាតានិ, អស្មិំ ឧបរិបព្ពតេ;

យានស្សុ បុព្ពេ ភុញ្ជិំសុ, តេ កុមារា ន ទិស្សរេ។

១១៣៣។

“ឥមេ តេ ហត្ថិកា អស្សា, ពលិពទ្ទា ច តេ ឥមេ;

យេហិស្សុ បុព្ពេ កីឡិំសុ, តេ កុមារា ន ទិស្សរេ”តិ។

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩍᨾᩮ ᨲᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨲᩥ ᩈᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᩅᨷᩁᩥ ᨴᩣᩁᨠᩮ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨴᩮᩅᨾᩣᨶᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨷᩩᨶ ᩋᩔᨾᨷᨴᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩮ ᩏᨷᨵᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩦ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᩦᩊᨶᨠᨽᨱ᩠ᨯᨠᩣᨶᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ᪨

ᩋᨳᩔᩣ ᨷᩁᩥᨴᩮᩅᨶᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨧᩮᩅ ᨷᨴᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨧ ᨾᩥᨣᨷᨠ᩠ᨡᩥᨶᩮᩣ ᨧᩃᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩣ ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪑᪓᪖᪨

“ᩍᨾᩮ ᩈᩣᨾᩣ ᩈᩈᩮᩣᩃᩪᨠᩣ, ᨻᩉᩩᨠᩣ ᨠᨴᩃᩦᨾᩥᨣᩣ;

ᨿᩮᩉᩥᩔᩩ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᩦᩊᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩮ ᨠᩩᨾᩣᩁᩣ ᨶ ᨴᩥᩔᩁᩮ᪨

᪑᪑᪓᪗᪨

“ᩍᨾᩮ ᩉᩴᩈᩣ ᨧ ᨠᩮᩣᨬ᩠ᨧᩣ ᨧ, ᨾᨿᩪᩁᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᩁᨷᩮᨡᩩᨱᩣ;

ᨿᩮᩉᩥᩔᩩ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᩦᩊᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩮ ᨠᩩᨾᩣᩁᩣ ᨶ ᨴᩥᩔᩁᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᨾᩣᨲᩥ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᩣ ᩈᩣᨾᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᩥᨣᩣ᪨ ᩈᩈᩮᩣᩃᩪᨠᩣᨲᩥ ᩈᩈᩣ ᨧ ᩏᩃᩪᨠᩣ ᨧ᪨

ᩈᩣ ᩋᩔᨾᨷᨴᩮ ᨷᩥᨿᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩥᨲᩅᨶᨥᨭᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩦ ᩋᩣᩉ –

᪑᪑᪓᪘᪨

“ᩍᨾᩣ ᨲᩣ ᩅᨶᨣᩩᨾ᩠ᨻᩣᨿᩮᩣ, ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩥᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩥᨠᩣ;

ᨿᨲ᩠ᨳᩔᩩ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᩦᩊᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩮ ᨠᩩᨾᩣᩁᩣ ᨶ ᨴᩥᩔᩁᩮ᪨

᪑᪑᪓᪙᪨

“ឥមា តា បោក្ខរណី រម្មា, ចក្កវាកូបកូជិតា;

មន្ទាលកេហិ សញ្ឆន្នា, បទុមុប្បលកេហិ ច;

យត្ថស្សុ បុព្ពេ កីឡឹំសុ, តេ កុមារា ន ទិស្សរេ”តិ។

តត្ថ វនគុម្ពាយោតិ វនឃដាយោ។

សា កត្ថចិ បិយបុត្តេ អទិស្វា បុន មហាសត្តស្ស សន្តិកំ អាគន្ត្វា តំ តុណ្ហីំ និសិន្នំ ទិស្វា អាហ –

១១៨៩។

“ន តេ កដ្ឋានិ ភិន្នានិ, ន តេ ឧទកមាហដំ;

អគ្គិបិ តេ ន ហាបិតោ, កិំ នុ មន្ទោវ ឈាយសិ។

១១៩០។

“បិយា បិយេន សង្គម្ម, សមោ មេ ព្យបហញ្ញតិ;

ទ្វជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ, ជាលិំ កណ្ហាជិនំ ចុភោ”តិ។

តត្ថ ន ហាបិតោតិ ន ជលិតោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – សាមិ, ត្វំ បុព្ពេ កដ្ឋានិ ភិន្ទសិ, ឧទកំ អាហរិត្វា ឋបេសិ, អង្គារកបល្លេ អគ្គិំ ករោសិ, អជ្ជ តេសុ ឯកម្បិ អកត្វា កិំ នុ មន្ទោវ ឈាយសិ, តវ កិរិយា មយ្ហំ ន រុច្ចតីតិ។ បិយា បិយេនាតិ វេស្សន្តរោ មយ្ហំ បិយោ, ឥតោ មេ បិយតរោ នត្ថិ, ឥមិនា មេ បិយេន សង្គម្ម សមាគន្ត្វា បុព្ពេ សមោ មេ ព្យបហញ្ញតិ ទុក្ខំ វិគច្ឆតិ, អជ្ជ បន មេ ឥមំ បស្សន្តិយាបិ សោកោ ន វិគច្ឆតិ, កិំ នុ ខោ ការណន្តិ។ ទ្វជ្ជាតិ ហោតុ, ទិដ្ឋំ មេ ការណំ, តេ អជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ, តេន មេ ឥមំ បស្សន្តិយាបិ សោកោ ន វិគច្ឆតីតិ។

តាឃ ឲចំ ទុទេត្ថបិ បហាសទេត្វា ឥត្ថិភូទេតាច គីមីជិ៍ សា តស្មិ អកទេឆទេត្ត ទេសាកសបប្បិតា បហឌក្បក្កិ ចិឃ កប្បយាតា បុត បឍប៉ ចិឆរិតជ្ជាភាតិ ចិឆរិត្វា បហាសត្តស្ស សត្តិកំ បច្ចាកត្វា អាហ –

១១៩៨៍

“ត ទេលា ទេភា ទេឆច បឃ្សាយិ, ទេឃត ទេត គឹហតា បតា;

កាទេកាលបិ ត ចឃ្សត្តិ, បតា ទេប ត្វត ឌារេកា៍

១១៩៩៍

“ត ទេលា ទេភា ទេឆច បឃ្សាយិ, ទេឃត ទេត គឹហតា បតា;

សក្បណាបិ ត ចឃ្សត្តិ, បតា ទេប ត្វត ឌារេកា”តិ៍

តត្ថ ត ទេលា ទេភាតិ ទេឆច, ត ទេលា អយ្យាកំ បុទេត្ត បឃ្សាយិ៍ ទេឃត ទេត គឹហតាតិ ទេកតចិ ទេតសំ គឹហតភាចយ្បិ ត ជាភាយឹតិ អឆិប្បាទេឃទេតចយាហ៍

ឲចំ ទុទេត្ថបិ បហាសទេត្វា ត កិញ្ចិ កទេឆសិទេឃច៍ សា បុត្តទេសាទេកត ឲ្យជ្ជា បុទេត្ត ក្ខបឆាទេរត្តិ តតិឃយ្បិ តាតិ តាតិ ជាភាតិ ចាតទេចទេកត ចិឆរិ៍ តាឃ ឲកទេត្តិ ចិឆរិតជ្ជាភំ បរិក្កឃ្យាភំ បត្ថរសទេឃាឌតបត្តំ អទេហាសិ៍ អឆ រត្តិ ចិកាសិ, អរុទេណាឌទេឃា ជាទេតា៍ សា បុត កត្វា បហាសត្តស្ស សត្តិទេក ជិតា បរិទេឆចិ៍ តបត្តំ បកាទេសទេត្វា សត្ថា អាហ –

១១៩៦៍

“សា តត្ថ បរិទេឆចិត្វា, បត្តតាតិ ចភាតិ ច;

បុតទេឆចឃ្សំ កត្វា, ទេទាឌី សាយិកសត្តិទេក៍

១១៩៣៍

“ភ ហោ កោ ខេច បស្សាមិ, ឃេភ តេ ភិហតា យតា;

កាកោលិបិ ភ ចស្សន្តិ, យតា មេ ត្ហភ ឌារកា។

១១៣៣។

“ភ ហោ កោ ខេច បស្សាមិ, ឃេភ តេ ភិហតា យតា;

សក្យណាបិ ភ ចស្សន្តិ, យតា មេ ត្ហភ ឌារកា។

១១៣៤។

“ភ្យ ហោ កោ ខេច បស្សាមិ, ឃេភ តេ ភិហតា យតា;

ចិចរន្តិ រុក្ខមូលេសុ, បព្វតេសុ គុហាសុ ច។

១១៣៥។

“ឰតិ យដ្ឋិ ចរាចរាហា, រាឌបុត្តិ ឃសស្សិតិ;

ឆាហា បក្ខឃាកន្តិត្វា, តចេត្វច បតិតា លយា”តិ។

តត្ថ សាយិកសត្តិកេតិ កិល្លចេច, សា យដ្ឋិ តត្ថ ចក្កបព្ពតក្យដ្ឋិយំ សាត្យបព្ពតាភិ ចភាភិ ច ចិចរន្តិ បរិចេចិត្វា បុភ កន្ត្វា សាយិកំ ភិស្សាយ តស្ស សត្តិកេ ឋិតា បុត្តាភំ អត្តាយ រោឌិ, “ភ ហោ កោ”តិអាឌីភិ ចឌន្តិ បរិចេឌិតិ អត្ថោ។ ឰតិ យដ្ឋិ ចរាចរាហាតិ កិល្លចេច, ឲចំ សា ភ្វត្តមរុបឃរា ចរាចរាហា យដ្ឋិ រុក្ខមូលាឌីសុ ចិចរន្តិ ឌារកេ អឌិស្វា “ភិស្សំសយំ យតា កចិស្សន្តិ”តិ ឆាហា បក្ខឃាកន្តិត្វា តចេត្វច ចេស្សន្តរស្ស បាឌមូលេ លិន្តសុចណ្ណកឌលី ចិយ លយាយំ បតិ។

អថ មហាសត្តោ “យតា យដ្ឋិ”តិ សព្ញាយ កម្បមាភោ “អដ្ឋាភេ បចេសេ យតា យដ្ឋិ។ សចេ ហិស្សា ឌេត្យត្តរភកេរេ កាលកិរិយា អភចិស្ស,

មហន្តោ បរិវារោ អាគច្ឆិស្សុ, ទេវ ទេវាតិ ធលេឃ្យុំ អហំ បន អនទេ្ឋា ឯកកោវ, កិំ នុ ខោ ករិស្សាមី”តិ វុប្បត្តពាលចរយាកោបិ សតិំ

បច្ចុបដ្ឋាបេត្វា “ជាតិស្សាមិ តាតា”តិ វត្វា តស្សា ហទយេ ហត្ថំ ធបេត្វា សត្តាហប្បចត្តិំ ញាត្វា កមណ្ឌលុនា វុទកំ អាហរិត្វា សត្ត មាសេ

កាយសំសគ្គំ អកាបត្តបុព្ពោបិ ពាលចរយាកោន បត្តាឌិតកាចំ សល្លេក្ខតុំ អសក្កោន្តោ អស្សុបុណ្ណេហិ នេត្តេហិ តស្សា សីសំ វុក្ខិបិត្វា វុរូសុ

ធបេត្វា វុទកេន បរិប្បោសិត្វា មុខញ្ច ហត្ថបាទេ ច បរិមជ្ជន្តោ និសីទិ។ មុហុត្តំ ខោ ខោ ចេតនំ បដិលភិត្វា វិរោទមានា បដិលភិត្វា ហិរោត្តប្បំ

បច្ចុបដ្ឋាបេត្វា វុដ្ឋាយ មហាសត្តំ វន្ទិត្វា “សាមិ ទេវស្សត្ថុ, ចារិកា ទេ កុហិំ គតា”តិ អាហ។ “ទេវិ, ឲកស្ស ព្រាហ្មណស្ស ទាសត្ថាយ

ទិន្នា”តិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១៨៩។

“តមព្ពុប្បត្តិំ រាជបុត្តិំ, វុដ្ឋេកេកិសិត្វាន;

អស្សុត្តំ តំ ចិនិត្វាន, អថ តំ ឲតទព្រវី”តិ។

តត្ថ អព្ពុប្បត្តិំ អត្តនោ សត្តិកំ បត្តំ, បាទម្ពលេ បតិត្វា ចិសញ្ញីភូតត្តិំ អទេ្ទា។ ឲតទព្រវីតិ ឲតំ “ឲកស្ស មេ ព្រាហ្មណស្ស ទាសត្ថាយ

ទិន្នា”តិ ចនតំ អព្រវិ។

តតោ តាយ “ទេវ, បុត្តេ ព្រាហ្មណស្ស ទត្វា មម សព្ពរត្តិំ បរិទេវិត្វា ចិចរន្តិយា កិំ នាចិក្ខសី”តិ វុត្តេ មហាសត្តោ អាហ –

១១៩០។

“អាទិយេនេវ តេ មទ្ទិ, ទុក្ខំ នក្ខាតុមិច្ឆិសំ;

ទលិទ្ទោ យាចកោ វុឌ្ឍោ, ព្រាហ្មណោ ឃរមាគតោ។

១១៩១។

“តស្ស ទិន្នា មយា បុត្តា, មទ្ទិ មា ភាយិ អស្សស;

មំ បស្ស មទ្ទិ មា បុត្តេ, មា ពាឡ្ហំ បរិទេវសិ;

លទ្ធាយ បុត្តេ ជីវន្តា, អនេកា ច កថាយសេ។

១១៩១។

“បុត្តេ បសុញ្ច ធញ្ញញ្ច, យញ្ច អញ្ញំ ឃរេ ធនំ;

ទត្វា សប្បុរិសោ ទានំ, ជិត្វា យាចកយាគតំ;

អត្ថយាទាហិ មេ យដ្ឋិ, បុត្តកេ ទានមុត្តម”ន្តិ។

តត្ថ អាជីវមេតផាតិ អាជីវកេតផ។ ឡាជំ ចុត្តំ ហោតិ – សចេ តេ អហំ អាជីវតោច តយត្ថំ អាចិក្ខិស្សំ, តតោ តច សោកំ សន្ធារេតុំ អសក្កោន្តិយា ហទយំ ផលេយ្យ, តស្មា អាជីវកេតច តេ យដ្ឋិ ទុក្ខំ ត អក្ខាតុំ ឡាដ្ឋិស្សន្តិ។ ឈរេយាកេតាតិ ឡាយំ អយ្យាកំ ចរន្តានំ អាកតោ។ អនេកា ច កថាយសេតិ យថា តថា យមំ អនេកា ហោយ, ជីវយាភា អចស្សំ បុត្តេ ទ្រាហូលេត គឺតេបិ បស្សិស្សាម។ យញ្ចា អញ្ញាតិ យញ្ចា អញ្ញំ ឈរេ សចិញ្ញាហកំ ធនំ។ ទន្ធា សប្បុរិសោ ទានន្តិ សប្បុរិសោ ហ្វុត្តមត្ថំ បតេត្វេត្តា ហ្វុទំ គិន្តិត្វា ហទយំសមិ្ប កហេត្វា ទានំ ទទេយ្យាតិ។

យដ្ឋិ អាហ –

១១៩២។

“អត្ថយាទាយិ តេ ទេច, បុត្តកេ ទានមុត្តមំ;

ទត្វា ចិត្តំ បសាទេហិ, ភិយ្យោ ទានំ ទទោ ភច។

១១៩៣។

“យោ ត្វំ មច្ឆេរភូតេសុ, មនុស្សេសុ ជនាធិប;

ព្រាហ្មណស្ស អជា ជាតំ, សិចិតំ ខ្ទុចទ្ធតោ”តិ។

តត្ថ អនុសោចនាបិ ទេតិ ជន យាចេន ពុទ្ធិយា ឆាទេត្វា និចសស្ស ទុត្តិក្ខត្តំ តក្កេបត្វា បរិយេត្វា ទេកាេទត្វា វ្តេទ តិបន្ធារេបត្វា បជិឌក្កិតបុត្តកោសុ ទេវានិសេត្តត ជិនេន្តសុ សឃំ បុត្តជាតំ អនុសោចន្តិ ឧចយាហ។ ញ្ញាយិតា ពារទេលត ឌាតិតត្ថំ “បិតាច បុត្តាតំ

សាយិកោ”តិ។ កិទេឃ្យា ជាតំជទជា ភចាតិ យហារាឌ, វ្តុត្តរិបិ បុតប្បុតំ ជាតំ ជាឃគោច ទេហាហិ, “សុជិត្តំ ទេ ជាត”ត្តិ ចិត្តំ បសាទេហិ, ទេឃា

ត្វំ យទេន្ធរក្ខតោសុ សទេត្តសុ បិឃបុទេត្ត អជាសិតិ។

ឧចំ ចុទេត្ត យហាសទេត្វា “យទ្ធិ, កិត្តារេយតំ ពទេឆសិ, សទេន ហិ យឃា បុទេត្ត ជត្វា ចិត្តំ បសាទេតុំ តាកចិស្ស, ញ្ញាយាតិ បត ទេយ អទ្ធរិយាតិ ត

បចទេត្តយ្យ”ត្តិ ចត្វា សត្តាតិ បឆចិតិត្តាជាឌិតិ ពទេឆសិ។ តទេតា យទ្ធិ តាតិ អទ្ធរិយាតិ កិទេត្តត្វា ជាតំ អនុសោចន្តិ អាហ –

១១៩៣។

“តិត្តាជិតា ទេត បឆចិ, សទេទ្ធា ទេត តិជិចក្កទេតា;

សយត្តា ចិន្នុតា អាក្យំ, កិរិតំច បតិស្សុតា”តិ។

តត្ថ ចិន្នុតា អាក្យត្តិ អកាលចិន្នុលតា ហិយចត្តបទេទេស សយត្តា តិទ្ធរិ សុ។ កិរិតំច បតិស្សុតាតិ កិរិតំ បតិស្សុតសទ្ធា ចិឃ ចិរចា វ្តុហិសុ។

១១៩៤។

“តស្ស ទេត អនុសោចន្តិ, វ្តេកា តាទជបត្តតា;

ញ្ញទេទ្ធា ច ព្រហ្មា បជាបតិ, ទេសាទេយា ឃទេយា ទេចស្សចទេលា;

សទេត្ត ទេជចានុសោចន្តិ, តាចតិសា ទិសទ្ធកា។

១១៩៥។

“ញ្ញាតិ យទ្ធិ ចរាទេរាហា, រាជបុត្តិ ឃសស្សិនី;

ខេមស្សត្ថេរស្ស អនុយោគំ, បុច្ឆកោ ជាតមុត្តម”ន្តិ៍

តត្ថ ភូកោ គារវបច្ចយាតិ ព្ពុយេបិ ខេត្ត ខេចគិកាឃា អត្តនោ ចិយាគត្តរេ ជិតាច “សុជិត្ថុ ខេត ជាគ”ន្តិ អនុយោគន្តិ៍ តាចតិសា ទិសក្កាតិ ព្ពក្កខេដ្ឋកា តាចតិសាបិ ខេចា ខេត ជាគំ អនុយោគន្តិតិ៍

ទុចំ មហាសេត្តគ អត្តនោ ជានេគ ចល្ហិខេត តមេចត្តំ បរិចខេត្តត្តា “មហារាជ ខេមស្សត្ថេរ, សុជិត្ថុ គាយ ខេត ជាគ”ន្តិ មត្ថិបិ តខេឆច ជាគំ ចល្ហឃិត្វា អនុយោគយាគា គិសិជិ៍ ខេតគ សត្វា “ព្ពតិ មត្ថិ ចរាខេរាហា”តិ កាឆយាហ៍

មត្ថិបច្ចចល្ហគា គិដ្ឋិតា៍

សក្កបច្ចចល្ហគា

ទុចំ ខេតសុ អញ្ញាមញ្ញា សខេមាគតឹមំ កឆំ កខេឆខេត្តសុ សខេក្កា ចិខេត្តសិ “អមំ ខេមស្សត្ថេរា រាជា ហិខេឃ្យា ដុជកស្ស បឆចិ ភ្គូនាខេត្តា ជារខេក អគាសិ, ព្ពគាគិ តំ ខេកាចិ ហឹគបុរិសោ ភូបសក្កមិត្វា សព្ពលក្ខលសមន្ត្ថុ មត្ថិ ឃាចិត្វា រាជាគំ ទុកកំ កត្វា មត្ថិ កខេហត្វា កខេឆ្ជយ្យ, តខេតា ទុស អគាខេឆា គិមុត្តខេឃា គខេចឃ្យ៍ អហំ ព្រាហ្មណចខេល្លគ គំ ភូបសក្កមិត្វា មត្ថិ ឃាចិត្វា បរិមេយិក្សុងំ កាហាខេបត្វា កស្សចិ អចិស្សឌ្ឌិមំ កត្វា បុគ គំ តខេស្សច ជត្វា អាកមិស្សាមី”តិ៍ ខេសា ស្វុរិឃុក្កមគខេចលិឃ តស្ស សត្តិកំ អកយាសិ៍ តមត្ថំ បកាខេសខេត្តា សត្វា អាហ –

១១៩លិ៍

“តខេតា រត្យា ចិចសាខេគ, ស្វុរិឃស្សុក្កមគំ បតិ;

សខេក្កា ព្រាហ្មណចខេល្លគ, បរិខេតា ខេតសំ អគិស្សឆា”តិ៍

តត្ថ បរិខេតា ខេតសំ អគិស្សឆាតិ បរិខេតាច ខេគសំ ខ្វិត្តមុរិ ជគាគំ បញ្ញាឃយាគត្វុខេបរិ បុរខេតា អដ្ឋាសិ, ជត្វា ច បគ បជិសត្វារំ កខេរាខេត្តា អាហ –

១១៩ប៍

“កច្ចិ នុ ភោតោ កុសលំ, កច្ចិ ភោតោ អនាមយំ;

កច្ចិ ឧញ្ឆេន យាបេសិ, កច្ចិ មូលផលា ពហូ។

១១៩៨។

“កច្ចិ ឌំសា មកសា ច, អប្បមេវ សរីសបា;

វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, កច្ចិ ហិំសា ន វិជ្ជតី”តិ។

មហាសត្តោ អាហ –

១១២០។

“កុសលញ្ចេវ នោ ព្រហ្មេ, អថោ ព្រហ្មេ អនាមយំ;

អថោ ឧញ្ឆេន យាបេម, អថោ មូលផលា ពហូ។

១១២៦។

“អថោ ឌំសា មកសា ច, អប្បមេវ សរីសបា;

វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, ហិំសា មយ្ហំ ន វិជ្ជតិ។

១១២១។

“សត្ត នោ មាសេ វសតំ, អរញ្ញេ ជីវសោកិនំ;

ឥទំ ទុតិយំ បស្សាម, ព្រាហ្មណំ ទេវវណ្ណិនំ;

អាទាយ វេឡុវំ ទណ្ឌំ, ធារេត្វា អជិនក្ខិបំ។

១១៥៦។

“ស្វាគតំ តេ មហារាជ, អថោ តេ អទុរាគតំ;

អន្តោ បវិស ភទ្ទន្តេ, បាទេ បក្ខាលយស្សុ តេ។

១១៥៧។

“តិន្ទុកានិ បិយាលានិ, មធុកេ កាសុមារិយោ;

ផលានិ ខុទ្ទកប្បានិ, ភុញ្ជ រាជ វរំ វរំ។

១១៥៨។

“ឥទម្បិ បានីយំ សីតំ, អាភតំ គិរិគព្ភរា;

តតោ បិវ មហារាជ, សចេ ត្វំ អភិកង្ខសី”តិ។

ឯវំ តេន សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ កត្វា មហាសត្តោ –

១១៥៩។

“អថ ត្វំ កេន វណ្ណេន, កេន វា បន ហេតុនា;

អនុប្បត្តោ ព្រហារញ្ញំ, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”តិ។ –

ᩋᩣᨣᨾᨶᨠᩣᩁᨱᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩋᨳ ᨲᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩋᩉᩴ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᩮᩣ, ᩍᨵᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩅ ᨽᩁᩥᨿᩴ ᨾᨴ᩠ᨴᩥᩴ ᨿᩣᨧᩥᨲᩩᩴ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ, ᨲᩴ ᨾᩮ ᨴᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪑᪗᪗᪨

“ᨿᨳᩣ ᩅᩣᩁᩥᩅᩉᩮᩣ ᨷᩪᩁᩮᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩴ ᨶ ᨡᩦᨿᨲᩥ;

ᩑᩅᩴ ᨲᩴ ᨿᩣᨧᩥᨲᩣᨣᨧ᩠ᨨᩥᩴ, ᨽᩁᩥᨿᩴ ᨾᩮ ᨴᩮᩉᩥ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᩉᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨾᩮ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᨴᩣᩁᨠᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣ, ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩑᨠᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩴ ᨲᩮ ᨾᨴ᩠ᨴᩥᩴ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩈᩣᩁᩥᨲᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᩈᩉᩔᨲ᩠ᨳᩅᩥᨠᩴ ᨮᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩈᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨻᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩮᩣᩃᩦᨶᨾᩣᨶᩈᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩥᩁᩥᩴ ᩏᨶ᩠ᨶᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪑᪗᪘᪨

“ᨴᨴᩣᨾᩥ ᨶ ᩅᩥᨠᨾ᩠ᨸᩣᨾᩥ, ᨿᩴ ᨾᩴ ᨿᩣᨧᩈᩥ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱ;

ᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᨸ᩠ᨸᨭᩥᨣᩩᨿ᩠ᩉᩣᨾᩥ, ᨴᩣᨶᩮ ᨾᩮ ᩁᨾᨲᩦ ᨾᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᨸ᩠ᨸᨭᩥᨣᩩᨿ᩠ᩉᩣᨾᩦᨲᩥ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩴ ᨶ ᨣᩩᨿ᩠ᩉᩣᨾᩥ᪨

ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨸᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᨥᨾᩮᩅ ᨠᨾᨱ᩠ᨯᩃᩩᨶᩣ ᩏᨴᨠᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᨠᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨸᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨿᨽᩁᩥᨿᩴ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩘᨡᨱᩮᨿᩮᩅ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩣᨶᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩣᨶᩥ ᨸᩣᨲᩩᩁᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪑᪗᪙᪨

“ᨾᨴ᩠ᨴᩥᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᩏᨴᨠᩔ ᨠᨾᨱ᩠ᨯᩃᩩᩴ;

ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᩋᨴᩣ ᨴᩣᨶᩴ, ᩈᩥᩅᩦᨶᩴ ᩁᨭ᩠ᨮᩅᨯ᩠ᨰᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

໑໑໕໐.

“ຕທາສິ ຍັ ຠິໍສນກັ, ຕທາສິ ໂລມຫໍສນັ;

ມທ຺ທິໍ ປຣິຈ຺ຈຊນ຺ຕສ຺ສ, ເມທນີ ສມກມ຺ປຖ.

໑໑໕໑.

“ເນວສ຺ສ ມທ຺ທີ ພາກຸຕິ, ນ ສນ຺ທີຍຕິ ນ ໂຣທຕິ;

ເປກ຺ຂເຕວສ຺ສ ຕຸຓ຺ຫີ ສາ, ເອໂສ ຊານາຕິ ຍັ ວຣ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອທາ ທານນ຺ຕິ “ອມ຺ໂພ ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ມທ຺ທິໂຕ ເມ ສຕຄຸເຓນ ສຫສ຺ສຄຸເຓນ ສຕສຫສ຺ສຄຸເຓນ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕຎ຺ຎາຓເມວ ປິຍຕຣັ, ຕັ ເມ ທານັ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕຎ຺ຎາຓປຏິເວທສ຺ສ ປຈ຺ຈໂຍ ໂຫຕູ”ຕິ ວຕ຺ວາ ທານັ ອທາສິ. ວຸຕ຺ຕມ຺ປິ ເຈຕັ –

“ຊາລິໍ ກຓ຺ຫາຊິນັ ທີຕັ, ມທ຺ທິໍ ເທວິໍ ປຕິພ຺ພຕັ;

ຈຊມາໂນ ນ ຈິນ຺ເຕສິໍ, ໂພທິຍາເຍວ ກາຣຓາ.

“ນ ເມ ເທສ຺ສາ ອຸໂພ ປຸຕ຺ຕາ, ມທ຺ທີ ເທວີ ນ ເທສ຺ສິຍາ;

ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕັ ປິຍັ ມຍ຺ຫັ, ຕສ຺ມາ ປິເຍ ອທາສຫ”ນ຺ຕິ. (ຈຣິຍາ. ໑.໑໑໕-໑໑໖);

ຕຕ຺ຖ ສມກມ຺ປຖາຕິ ປຖວີ ອຸທກປຣິຍນ຺ຕັ ກຕ຺ວາ ກມ຺ປິຕ຺ຖ. ເນວສ຺ສ ມທ຺ທີ ພາກຸຕີຕິ ກິລເສ, ຕສ຺ມິໍ ກາເລ ມທ຺ທີ “ຍັ ມຫລ຺ລກສ຺ສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ທາສາ ເທຕີ”ຕິ ໂກປວເສນ ພາກຸຕິມ຺ປິ ນາໂຫສິ. ນ ສນ຺ທີຍຕິ ນ ໂຣທຕີຕິ ເນວ ມງ຺ກຸ ອໂຫສິ, ນ ອສ຺ສູນິ ປວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ໂຣທຕິ, ອຖ ໂຂ ຕຸຓ຺ຫີ ຫຸຕ຺ວາ “ຍາທິສັ ປຸຕ຺ຕທີຕຣັ ທທມາໂນ ນ ນິກ຺ກາຣຓາ ທສ຺ສຕິ, ເອໂສ ຍັ ວຣັ, ຕັ ຊານາຕີ”ຕິ ຜຸລ຺ລປທຸມສຓ຺ຫັ ອສ຺ສ ມຸຂັ ເປກ຺ຂເຕວ, ໂອໂລກຍມານາວ ຕິຏ຺ຐຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ອຖ ມຫາສຕ຺ໂຕ “ກີທິສາ ມທ຺ທີ”ຕິ ຕສ຺ສາ ມຸຂັ ໂອໂລເກສິ. ສາປິ “ສາມິ ກິໍ ມັ ໂອໂລເກສີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ສີຫນາທັ ນທນ຺ຕີ ອິມັ ຄາຖມາຫ –

១១៥១។

“កោមារី យស្សាហំ ភរិយា, សាមិកោ មម ព្រាហ្មណោ;

យស្សិច្ឆេ តស្ស មំ ទជ្ជា, វិក្កិណេយ្យ ហនេយ្យ វា”តិ។

តត្ថ កោមារី យស្សាហំ ភរិយាតិ អហំ យស្ស តវ ទហរិកា ភរិយា, សោ ត្វញ្ញេវ មម ព្រាហ្មណោ សាមិកោ។ យស្សិច្ឆេ តស្សាតិ ព្រាហ្មណោ ច នាម ទាសិំ មំ យស្ស ទាតុំ ឥច្ឆេយ្យ, តស្ស ទទេយ្យ។ វិក្កិណេយ្យ វាតិ ធនេន វា អត្ថេ សតិ វិក្កិណេយ្យ, មំសេន វា អត្ថេ សតិ ហនេយ្យ, តស្មា យំ វោ រុច្ចតិ, តំ ករោថ, នាហំ កុជ្ឈាមីតិ។

សក្កោ តេសំ បហីតជ្ឈាសយតំ វិទិត្វា ថុតឹ អកាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១៥២។

“តេសំ សង្កប្បមញ្ញាយ, ទេវិន្ទោ ឯតទព្រវិ;

សព្ពេ ជិតា តេ បច្ចូហា, យេ ទិព្ពា យេ ច មានុសា។

១១៥៣។

“និន្នាទិតា តេ បថវី, សទ្ទោ តេ តិទិវង្គតោ;

សមន្តា វិជ្ជុតា អាគុំ, គិរីនំវ បតិស្សុតា។

១១៥៤។

“តស្ស តេ អនុមោទន្តិ, ឧភោ នារទបព្ពតា;

ឥន្ទោ ច ព្រហ្មា បជាបតិ, សោមោ យមោ វេស្សវណោ;

សព្ពេ ទេវានុយន្តិ, សុក្កបក្ខោ ហេតិ សោ។

១១ប័៩។

“សុក្កំ ទេវានុយាតំ, សុក្កំ កម្ម កណ្ហតំ;

អសន្តោ នានុគណ្ហន្តិ, សតំ ធម្មោ សុនក្ខយោ។

១១ប័៤។

“តស្មា សតញ្ច អសតំ, នានា ហោតិ ឥតោ គតិ;

អសន្តោ និរយំ យន្តិ, សន្តោ សគ្គបរាយណា។

១១ប័ប័។

“យមេតំ កុយាទេរ អគា, កទិយំ អគា ចតេ ចរំ;

ព្រហ្មយាគយតោគ្គមុ, សគ្គេ តេ តំ ចិបច្ចតុ”តិ។

តត្ថ បក្កហាតិ បក្កតិកា។ ឆិន្នាតិ ឆិន្នសយ្យត្តិបជិគាហកា។ យាតុសាតិ យតុស្សសយ្យត្តិបជិគាហកា។ កេ បត តេតិ? យច្ឆទិយធម្មា។ តេ សព្ពេ បុត្តទារំ ទេវេត្តត យហាសតេ្តត ឱតា។ តេនាហ “សព្ពេ ឱតា តេ បក្កហា”តិ។ សុក្កទេព្យាកទោតិ សោតិ សោ វេស្សត្តទោ រាជា ឧកកោច អទទ្ញ ចសន្តោ កទិយំ ព្រហ្មលស្ស ទេវន្តោ សុក្កំ កទោតីតិ ឧចំ សព្ពេ ទេចា អនុយោគន្តីតិ ចគតិ។ “យមេត”ន្តិ កាឆំ អនុយោគតំ កទោទន្តោ អាហ។ ចតេ ចរន្តិ ចតេ ចរន្តោ។ ព្រហ្មយាគន្តិ សេដ្ឋយាគំ។ តិចិធោ ហិ សុចរិតធម្មោ ឧចទ្ទបេរ ច គាតធម្មោ អរិយមគ្គស្ស បច្ចយោ ហោតីតិ “ព្រហ្មយាគ”ន្តិ ចុច្ចតិ។ តស្មា យំ តំ ខ្ពជំ អច្ឆ គាតំ គគតោបិ គិបត្តំ ព្រហ្មយាគំ អបិយក្ខមិ អគោគ្គមិត្វា សគ្គេ តេ តំ ចិបច្ចតុ, ចិបិកបរិយោសានេ ច សព្ពញ្ញុតញ្ញាណគាយកំ ហោតុតិ។

ឯវមស្ស សក្កោ អនុមោទនំ កត្វា “ឥទានិ មយា ឥធ បបញ្ចំ អកត្វា ឥមំ ឥមស្សេវ ទត្វា គន្តុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា អាហ –

១១៤៩។

“ទទាមិ ភោតោ ភរិយំ, មទ្ទិំ សព្ពង្គសោភនំ;

ត្វញ្ច មទ្ទិយា ឆន្នោ, មទ្ទី ច បតិនា សហ។

១១៥០។

“យថា បយោ ច សង្ខោ ច, ឧភោ សមានវណ្ណិនោ;

ឯវំ តុវញ្ច មទ្ទី ច, សមានមនចេតសា។

១១៥១។

“អវរុទ្ធេត្ថ អរញ្ញស្មិំ, ឧភោ សម្មថ អស្សមេ;

ខត្តិយា គោត្តសម្បន្នា, សុជាតា មាតុបេត្តិតោ;

យថា បុញ្ញានិ កយិរាថ, ទទន្តា អបរាបរ”ន្តិ។

តត្ថ ឆន្នោតិ អនុរូបោ។ ឧភោ សមានវណ្ណិនោតិ សមានវណ្ណា ឧភោបិ បរិសុទ្ធាយេវ។ សមានមនចេតសាតិ អាចារាទីហិ គុណេហិ សមានេន មនសង្ខាតេន ចេតសា សមន្នាគតា។ អវរុទ្ធេត្ថាតិ រដ្ឋតោ បព្ពាជិតា ហុត្វា ឯត្ថ អរញ្ញេ វសថ។ យថា បុញ្ញានីតិ យថា ជេតុត្តរនគរេ វោ ពហូនិ បុញ្ញានិ កតានិ, ហិយ្យោ បុត្តានំ អជ្ជ ភរិយាយ ទានវសេនបិ កតានីតិ ឯត្តកេនេវ បរិតោសំ អកត្វា ឥតោ ឧត្តរិបិ អបរាបរំ ទទន្តា យថានុរូបានិ បុញ្ញានិ ករេយ្យាថាតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា សក្កោ មហាសត្តស្ស មទ្ទិំ បដិច្ឆាបេត្វា វរំ ទាតុំ អត្តានំ អាចិក្ខន្តោ អាហ –

១១៨១។

“សក្កោហមស្មិ ទេវិន្ទោ, អាគតោស្មិ តវន្តិកេ;

វរំ វរស្សុ រាជិសិ, វរេ អដ្ឋ ទទាមិ តេ”តិ។

កថេន្តោយេវ ច ទិព្វត្តភាវេន ជលន្តោ តរុណសូរិយោ វិយ អាកាសេ អដ្ឋាសិ។ តតោ ពោធិសត្តោ វរំ គណ្ហន្តោ អាហ –

១១៨២។

“វរំ ចេ មេ អទោ សក្ក, សព្ពភូតានមិស្សរ;

បិតា មំ អនុមោទេយ្យ, ឥតោ បត្តំ សកំ ឃរំ;

អាសនេន និមន្តេយ្យ, បឋមេតំ វរំ វរេ។

១១៨៣។

“បុរិសស្ស វធំ ន រោចេយ្យំ, អបិ កិព្ពិសការកំ;

វជ្ឈំ វធម្ហា មោចេយ្យំ, ទុតិយេតំ វរំ វរេ។

១១៨៤។

“យេ វុឌ្ឍា យេ ច ទហរា, យេ ច មជ្ឈិមបោរិសា;

មមេវ ឧបជីវេយ្យុំ, តតិយេតំ វរំ វរេ។

១១៨៥។

“ᨷᩁᨴᩤᩁᩴ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᩈᨴᩤᩁᨷᩈᩩᨲᩮᩣ ᩈᩥᨿᩴ;

ᨳᩦᨶᩴ ᩅᩈᩴ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩁᩴ ᩅᩁᩮ᪨

᪑᪑᪙᪗᪨

“ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩮ ᩈᨠ᩠ᨠ ᨩᩤᨿᩮᨳ, ᩈᩮᩣ ᨧ ᨴᩦᨥᩣᨿᩩᨠᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ;

ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨩᩥᨶᩮ ᨷᨳᩅᩥᩴ, ᨷᨬ᩠ᨧᨾᩴ ᩅᩁᩴ ᩅᩁᩮ᪨

᪑᪑᪙᪘᪨

“ᨲᨲᩮᩣ ᩁᨲ᩠ᨿᩣ ᩅᩥᩅᩈᩣᨶᩮ, ᩈᩪᩁᩥᨿᩔᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩴ ᨷᨲᩥ;

ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩣ ᨽᨠ᩠ᨡᩣ ᨷᩣᨲᩩᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨨᨭ᩠ᨮᨾᩴ ᩅᩁᩴ ᩅᩁᩮ᪨

᪑᪑᪙᪙᪨

“ᨴᨴᨲᩮᩣ ᨾᩮ ᨶ ᨡᩦᨿᩮᨳ, ᨴᨲ᩠ᩅᩤ ᨶᩣᨶᩩᨲᨸᩮᨿ᩠ᨿᩉᩴ;

ᨴᨴᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩈᩣᨴᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᩅᩁᩴ ᩅᩁᩮ᪨

᪑᪒᪐᪐᪨

“ᩍᨲᩮᩣ ᩅᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩣᩉᩴ, ᩈᨣ᩠ᨣᨣᩣᨾᩦ ᩅᩥᩈᩮᩈᨣᩪ;

ᩋᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᩔᩴ, ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩴ ᩅᩁᩴ ᩅᩁᩮ”ᨲᩥ᪨

តត្ថ អនុយោគេយ្យាតិ សយុជ្ជេយ្យ ត ក្រុឆ្លេយ្យ។ ពួទោ បត្តត្តិ ពួយយ្យាអទេ្ឋា សក៌ ឈទិ អនុប្បត្តិ។ អាសនេតាតិ ទាឌាសនេត។ ទឌ្ជ ទេយ ទេឝត្វតិ ចឝតិ។ អបិ កិត្តិសកាទកត្តិ ទាឌា ហុត្វា ទាឌាបទាឌិកយ្យិ ចឌ្ឍចឌយ្យាទេយាទេចយ្យំ, ឲចទ្ធបស្សបិ ទេយ ចទេឆា តាយ ត ទុច្ចត្យ។ យទេយច ថ្កបឌីទេចយ្យត្តិ សទេទ្ធាទេព យទេន្លាច តិស្សាឃ ថ្កបឌីទេចយ្យំ។ ឆទេយុត ឌីទេតតិ ឆទេយុត ឌីតាត្យ, ឆទេយុត ទឌ្ជ កាទេទត្វតិ អទេត្វា។ ចិទេសសក្វតិ ចិទេសសកាយទេតា ហុត្វា ត្យសិតបុទេទ តិទ្ធាទេត្តា ទោហាយីតិ ចឝតិ។ អតិចត្តិតទេតា អស្សត្តិ ត្យសិតកចតទេតា ចចិត្វា យតុស្សត្តំ អាកទេតា បុតកទេច អតិចត្តិ អស្សំ, សទ្ធាឡាតំ សយ្យាបុលោយ្យត្តិ ចឝតិ។

១១០៨។

“តស្ស តំ ចចតំ សុត្វា, ទេឆបិទេត្វា ឲតឝព្រចិ;

‘អចិទំ ចត ទេត តទេតា, បិតា តំ ឝ្តុទេយស្សតី’”តិ។

តត្ថ ឝ្តុទេយស្សតីតិ យហាទាឌ, តច យាតា ច បិតា ច អចិទេទេតច តំ បស្សិត្យកាទេយា ហុត្វា ពួឆាកាយិស្សតិ, អាកត្វា ច បត ទេសតឆ្ឋតិ ឝត្វា ទឌ្ជ តិយ្យាទេឝត្វា ទេឌត្យត្តទតកាទេយេច តេស្សតិ, សទេទ្ធ ទេត យតេតាទេធា យត្វក៌ បិបុលិស្សត្តិ, យា ចិត្តយិ, អប្បយទេត្តា ទេហាហិ, យហាទាឌាតិ។

ឲចំ យហាសត្តស្ស ឌួចាឌំ ឝត្វា សទេត្តា សកន្ទ្វាតទេយច កទេតា។ តយត្វំ បកាទេសទេត្តា សត្វា អាហ –

១១០៩។

“ពួឌំ ចត្វាត យឈចា, ទេឆចទាឌា សុឌយ្យតិ;

ទេចស្សត្តទេទ ចទំ ឝត្វា, សក្កកាឃំ អបក្កយី”តិ។

តត្ថ ទេចស្សត្តទេទតិ ទេចស្សត្តទស្ស។ អបក្កយីតិ កទេតា អនុប្បទេត្តាទេឃចាតិ។

សក្កបទ្ធាចណ្ហតា តិឌ្ជិតា។

យហាទាឌបទ្ធាចណ្ហតា

ពោធិសត្តោ ច មទ្ទី ច សម្មោទមានា សក្កទត្តិយេ អស្សមេ វសិំសុ។ ជូជកោបិ កុមារេ គហេត្វា សដ្ឋិយោជនមគ្គំ បដិបជ្ជិ។ ទេវតា កុមារានំ អារក្ខមកំសុ។ ជូជកោបិ សូរិយេ អត្ថង្គតេ កុមារេ គច្ឆេ ពន្ធិត្វា ភូមិយំ និបជ្ជាបេត្វា សយំ ចណ្ឌវាឡមិគភយេន រុក្ខំ អារុយ្ហ វិដបន្តរេ សយតិ។ តស្មិំ ខណេ ឯកោ ទេវបុត្តោ វេស្សន្តរវណ្ណេន, ឯកា ទេវធីតា មទ្ទិវណ្ណេន អាគន្ត្វា កុមារេ មោចេត្វា ហត្ថបាទេ សម្ពាហិត្វា ន្ហាបេត្វា មណ្ឌេត្វា ទិព្ពភោជនំ ភោជេត្វា ទិព្ពសយនេ សយាបេត្វា អរុណុគ្គមនកាលេ ពទ្ធាការេនេវ និបជ្ជាបេត្វា អន្តរធាយិំសុ។ ឯវំ តេ ទេវតាសង្គហេន អរោគា ហុត្វា គច្ឆន្តិ។ ជូជកោបិ ទេវតាធិគ្គហិតោ ហុត្វា “កាលិង្គរដ្ឋំ គច្ឆាមី”តិ គច្ឆន្តោ អឌ្ឍមាសេន ជេតុត្តរនគរំ បត្តោ។ តំ ទិវសំ បច្ចូសកាលេ សញ្ជយោ មហារាជា សុបិនំ បស្សិ។ ឯវរូបោ សុបិនោ អហោសិ – រញ្ញោ មហាវិនិច្ឆយេ និសិន្នស្ស ឯកោ បុរិសោ កណ្ហោ ទ្វេ បទុមានិ អាហរិត្វា រញ្ញោ ហត្ថេ ឋបេសិ។ រាជា តានិ ទ្វីសុ កណ្ណេសុ បិឡន្ធិ។ តេសំ រេណុ ភស្សិត្វា រញ្ញោ ឧរេ បតតិ។ សោ បពុជ្ឈិត្វា បាតោវ ព្រាហ្មណេ បុច្ឆិ។ តេ “ចិរបវុត្ថា តេ, ទេវ, ញាតកា អាគមិស្សន្តី”តិ ព្យាករិំសុ។ សោ បាតោវ នានគ្គរសភោជនំ ភុញ្ជិត្វា អលង្ករិត្វា វិនិច្ឆយេ និសីទិ។ ទេវតា ព្រាហ្មណំ ទ្វីហិ កុមារេហិ សទ្ធិំ អានេត្វា រាជង្គណេ ឋបយិំសុ។ តស្មិំ ខណេ រាជា មគ្គំ ឱលោកេន្តោ ព្រាហ្មណំ ទិស្វា អាហ –

១១០២។

“កស្សេតំ មុខមាភាតិ, ហេមំ-វុត្តត្តមគ្គិនា;

និក្ខំវ ជាតរូបស្ស, ឧក្កាមុខបហំសិតំ។

១១០៣។

“ឧភោ សទិសបច្ចង្គា, ឧភោ សទិសលក្ខណា;

ជាលិស្ស សទិសោ ឯកោ, ឯកា កណ្ហាជិនា យថា។

១១០៤។

“សីហា ពិលាវ និក្ខន្តា, ឧភោ សម្បតិរូបកា;

ជាតរូបមយាយេវ, ឥមេ ទិស្សន្តិ ទារកា”តិ។

តត្ថ ហេមំវុត្តត្តមគ្គិនាតិ ហេមំ ឥវ ឧត្តត្តំ អគ្គិនា។ សីហា ពិលាវ និក្ខន្តាតិ កញ្ចនគុហតោ និក្ខន្តា សីហា វិយ។

ឯវំ រាជា តីហិ គាថាហិ កុមារេ វណ្ណេត្វា ឯកំ អមច្ចំ អាណាបេសិ “គច្ឆេតំ ព្រាហ្មណំ ទារកេហិ សទ្ធឹ អានេហី”តិ។ សោ វេគេន គន្ត្វា ព្រាហ្មណំ អានេសិ។ អថ រាជា ព្រាហ្មណំ អាហ –

១២០៤។

“កុតោ នុ ភវំ ភារទ្វាជ, ឥមេ អានេសិ ទារកេ;

អជ្ជ រដ្ឋំ អនុប្បត្តោ, កុហិំ គច្ឆសិ ព្រាហ្មណា”តិ។

ជូជកោ អាហ –

១២០៥។

“មយ្ហំ តេ ទារកា ទេវ, ទិន្នា វិត្តេន សញ្ជយ;

អជ្ជ បន្នរសា រត្តិ, យតោ លទ្ធា មេ ទារកា”តិ។

តត្ថ វិត្តេនាតិ តុដ្ឋេន បសន្នេន។ អជ្ជ បន្នរសា រត្តីតិ ឥមេសំ លទ្ធទិវសតោ បដ្ឋាយ អជ្ជ បន្នរសា រត្តីតិ វទតិ។

រាជា អាហ –

១២០៦។

“កេន វា វាចបេយ្យេន, សម្មាញាយេន សទ្ទហេ;

កោ តេតំ ទានមទទា, បុត្តកេ ទានមុត្តម”ន្តិ។

តត្ថ កេន វា វាចបេយ្យេនាតិ ព្រាហ្មណ, កេន បិយវចនេន តេ តយា លទ្ធា។ សម្មាញាយេន សទ្ធហេតិ មុសាវាទំ អកត្វា សម្មាញាយេន ការណេន អម្ហេ សទ្ធហាបេយ្យាសិ។ បុត្តកេតិ អត្តនោ បិយបុត្តកេ ឧត្តមំ ទានំ កត្វា កោ តេ ឯតំ ទានំ អទទាតិ។

ជូជកោ អាហ –

១១០៩។

“យោ យាចតំ បតិដ្ឋាសិ, ភូតានំ ធរណីរិវ;

សោ មេ វេស្សន្តរោ រាជា, បុត្តេ ទាសិ វនេ វសំ។

១១១០។

“យោ យាចតំ គតី អាសិ, សវន្តីនំវ សាគរោ;

សោ មេ វេស្សន្តរោ រាជា, បុត្តេ ទាសិ វនេ វស”ន្តិ។

តត្ថ បតិដ្ឋាសីតិ បតិដ្ឋា អាសិ។

តំ សុត្វា អមច្ចា វេស្សន្តរំ គរហមានា អាហំសុ –

១១១១។

“ទុក្ករំ វត ភោ រញ្ញា, សទ្ធេន ឃរមេសិនា;

កថំ នុ បុត្តកេ ទជ្ជា, អរញ្ញេ អវរុទ្ធកោ។

១១១២។

“ឯវំ ករោន្តោ និសារេយ្យ, យាចន្តេត្ថ សយាគតា;

កថំ ចេស្សន្តោ រាជា, បុត្តកានិ ចតេ ចសិ។

១១១៧។

“ទាសិំ ទាសញ្ច សោ ទជ្ជា, អស្សំ ចស្សតរីរថំ;

ហត្ថិញ្ច កុញ្ជរំ ទជ្ជា, កថំ សោ ទជ្ជុ ទារកេ”តិ។

តត្ថ សន្ធេតាតិ សន្ធាយ សប្បេន្តោបិ សចេ ធនំ អាចរន្តេន រញ្ញោ ឯវំ ទុក្ខំ ចតំ, អយុត្តំ ចតំ កតំ។ អបរទ្ធកោតិ រដ្ឋា បព្វាជិតោ អរញ្ញេ វសន្តោ។ ឯវំ ករោន្តោតិ ករោន្តោ តបោចារិនោ យាចន្តោ ឯត្ថ សយាគតា, សចេ ឯវំ និសារេយ្យ ស្វាគតេន, កថំ តាយេសោ បុត្តកេ ទាសេ កត្វា អទាសិ, កេន តាយ ឧបច្ឆិន្នំ កតបុញ្ញត្តិ អធិប្បាយេនេតំ យាចិំសុ។ ទជ្ជាតិ ទាសាទីសុ យំ កិញ្ចិ ទត្វា។ កថំ សោ ទជ្ជុ ទារកេតិ ឯវំ បន ទារកេ កេន ការណេន អទាសីតិ។

តំ សុត្វា កុមារោ បិតុ គរហំ អសហន្តោ ចាតុកិហតស្ស សិនេរុនោ ពាហំ ឧព្ភន្តោ វិយ ឯវំ គាថមាហ –

១១១៨។

“យស្ស តស្ស ឃរេ ទាសា, អស្សា ចស្សតរីរថា;

ហត្ថី ច កុញ្ជរោ នាគោ, កិំ សោ ទជ្ជា បិតាមហា”តិ។

រាជា អាហ –

១១១៩។

“ទានស្ស បសំសាម, ន ច និន្ទាម បុត្តកា;

កច្ចិ នុ ហទយំ អាសិ, តុម្ហេ ហត្វា ចតិដ្ឋកេ”តិ។

តត្ថ ទាតយស្ស បរិសាយាតិ បុត្តកា យំ តវ បិតុ ទាតំ បរិសាយ ន តិដ្ឋាយ។

តំ សុត្វា កុមារោ អាហ –

១១១៩។

“ទុក្ខស្ស ហទយំ អាសិ, អថោ ឧណ្ហម្បិ បស្សសិ;

រោហិណីហេវ តម្ពក្ខី, បិតា អស្សូនិ វត្តយី”តិ។

តត្ថ ទុក្ខស្ស ហទយំ អាសីតិ បិតាមហ កណ្ហាជិនាយ ទុក្ខំ ឥទំ វចនំ សុត្វា តស្ស ហទយំ ទុក្ខំ អាសិ។ រោហិណីហេវ តម្ពក្ខីតិ តម្ពវណ្ណេហិ វិយ រត្តអក្ខីហិ មម បិតា តស្មិំ ឋានេ អស្សូនិ បវត្តយិ។

ញ្ញាតិស្សា តំ វចនំ ទស្សេន្តោ អាហ –

១១២០។

“យំ តំ កណ្ហាជិនាវោច, អយំ មំ តាត ព្រាហ្មណោ;

លដ្ឋិយា បដិកោដេតិ, ឃរេ ជាតំវ ទាសិយំ។

១១២១។

“ន ចាយំ ព្រាហ្មណោ តាត, ធម្មិកា ហោន្តិ ព្រាហ្មណា;

យក្ខោ ព្រាហ្មណវណ្ណេន, ខាទិតុំ តាត នេតិ នោ;

ភិឃមានេ បិសាចេន, កិំ នុ តាត ឧទិក្ខសី”តិ។

អថ នេ កុមារេ ព្រាហ្មណំ អមុញ្ចន្តេ ទិស្វា រាជា គាថមាហ –

១១២៩។

“រាជបុត្តី ច វោ មាតា, រាជបុត្តោ ច វោ បិតា;

បុព្វេ មេ អង្កមារុយ្ហ, កិំ នុ តិដ្ឋថ អារកា”តិ។

តត្ថ បុព្វេ មេតិ តុម្ហេ ឥតោ បុព្វេ មំ ទិស្វា វេគេនាគន្ត្វា មម អង្កមារុយ្ហ ឥទានិ កិំ នុ អារកា តិដ្ឋថាតិ?

កុមារោ អាហ –

១១៣០។

“រាជបុត្តី ច នោ មាតា, រាជបុត្តោ ច នោ បិតា;

ទាសា មយំ ព្រាហ្មណស្ស, តស្មា តិដ្ឋាម អារកា”តិ។

តត្ថ ទាសា មយន្តិ ឥទានិ បន មយំ ព្រាហ្មណស្ស ទាសា ភវាម។

រាជា អាហ –

១១៣១។

“មា សម្មេវំ អវចុត្ថ, ឌយ្ហតេ ហទយំ មម;

ចិតកាយំវ មេ កាយោ, អាសនេ ន សុខំ លភេ។

១១១១។

“មា សម្មេវំ អវចុត្ថ, ភិយ្យោ សោកំ ជនេថ មំ;

និក្កិណិស្សាមិ ធនេន, ន វោ ទាសា ភវិស្សថ។

១១១២។

“កិមគ្ឃិយញ្ហិ វោ តាត, ព្រាហ្មណស្ស បិតា អទា;

យថាភូតំ មេ អក្ខាថ, បដិបាទេន្តុ ព្រាហ្មណ”ន្តិ។

តត្ថ សម្មាតិ បិយវចនំ។ ចិតកាយំវ មេ កាយោតិ ឌជាតិ មម កាយោ អង្គារចិតកាយំ អារោបិតោ វិយ ជាតោ។ ជនេថ មន្តិ ជនេថ មេ, អយមេវ វា បាឋោ។ និក្កិណិស្សាមិ ធនេនាតិ ធនំ ទត្វា មោចេស្សាមិ។ កិមគ្ឃិយន្តិ កិំ អគ្ឃំ កត្វា។ បដិបាទេន្តូតិ ធនំ បដិច្ឆាបេន្តុ។

កុមារោ អាហ –

១១១៣។

“សហស្សគ្ឃញ្ហិ មំ តាត, ព្រាហ្មណស្ស បិតា អទា;

អថ កណ្ហាជិនំ កញ្ញំ, ហត្ថិនា ច សតេន ចា”តិ។

តត្ថ សហស្សគ្ឃញ្ហីតិ ទេវ, មំ បិតា តទា និក្ខសហស្សំ អគ្ឃាបេត្វា អទាសិ។ អថ កណ្ហាជិនន្តិ កនិដ្ឋំ បន មេ កណ្ហាជិនំ ហត្ថិនា ច សតេន ចាតិ ហត្ថីនញ្ច អស្សានញ្ច ឧសភានញ្ច និក្ខានញ្ចាតិ សព្ពេសំ ឯតេសំ សតេន អត្តមេសោ មញ្ញាបិឋបិក្ខេក ឧបិនាយ សព្ពសតេន អគ្ឃាបេសីតិ។

រាជា កុមារស្ស កថំ សុត្វា អាហ –

១១១៣។

“ឧដ្ឋេហិ កត្តេ តរមានោ, ព្រាហ្មណស្ស អបាករ;

ទាសិសតំ ទាសសតំ, គវំ ហត្ថុសភំ សតំ;

ជាតរូបសហស្សញ្ច, បុត្តានំ ទេហិ និក្កយ”ន្តិ។

តត្ថ អបាករាតិ ទេហិ។

១១១៤។

“តតោ កត្តា តរមានោ, ព្រាហ្មណស្ស អបាករិ;

ទាសិសតំ ទាសសតំ, គវំ ហត្ថុសភំ សតំ;

ជាតរូបសហស្សញ្ច, បុត្តានំទាសិ និក្កយ”ន្តិ។

តត្ថ អបាករីតិ អទាសិ។ និក្កយន្តិ អគ្ឃស្ស មូល។

ឯវំ ព្រាហ្មណស្ស សព្ពសតញ្ច និក្ខសហស្សញ្ច កុមារានំ និក្កយំ អទាសិ, សត្តភូមិកញ្ច បាសាទំ, ព្រាហ្មណស្ស បរិចារោ មហា អហោសិ។ សោ ធនំ បដិសាមេត្វា បាសាទំ អភិរុយ្ហសាទុរសភោជនំ ភុញ្ជិត្វា មហាសយនេ និបជ្ជិ។ កុមារេ សីសំ ន្ហាបេត្វា ភោជេត្វា អលង្ករិត្វា ឯកំ អយ្យកោ, ឯកំ អយ្យិកាតិ ទ្វេបិ ឧច្ឆង្គេ ឧបវេសេសុំ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១១៥។

“និក្កិណិត្វា ន្ហាបេត្វា, ភោជយិត្វាន ទារកេ;

សមលង្ករិត្វា ភណ្ឌេន, ឧច្ឆង្គេ ឧបនេសយុំ។

១២២៥។

“សីសំ ន្ហាតេ សុចិវត្ថេ, សព្វាភរណភូសិតេ;

រាជា អង្កេ ករិត្វាន, អយ្យកោ បរិបុច្ឆថ។

១២២៦។

“កុណ្ឌលេ ឃុសិតេ មាលេ, សព្វាភរណភូសិតេ;

រាជា អង្កេ ករិត្វាន, ឥទំ វចនមព្រវិ។

១២២៧។

“កច្ចិ ឧភោ អរោគា តេ, ជាលិ មាតាបិតា តវ;

កច្ចិ ឧញ្ឆេន យាបេន្តិ, កច្ចិ មូលផលា ពហូ។

១២២៨។

“កច្ចិ ដំសា មកសា ច, អប្បមេវ សរីសបា;

វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, កច្ចិ ហិំសា ន វិជ្ជតី”តិ។

តត្ថ កុណ្ឌលេតិ កុណ្ឌលានិ បិឡន្ធាបេត្វា។ ឃុសិតេតិ ឧគ្ឃោសិតេ មនោរមំ រវំ រវន្តេ។ មាលេតិ បុប្ផានិ បិឡន្ធាបេត្វា។ អង្កេ ករិត្វានាតិ ជាលិកុមារំ អង្កេ និសីទាបេត្វា។

កុមារោ អាហ –

១១១១។

“អទ្ធោ ក្ខេកា អទេរាកា មេ, ឆេច មាតាបិតា មម;

អទ្ធោ ក្ខេឡាត ឃារេបត្តិ, អទ្ធោ មូលផលិ ពាហុ។

១១១២។

“អទ្ធោ ឌំសា មកសា ច, អប្បេមេច សរីសបិ;

ចេន ចាញ្ញអមិកាកិណ្ណេ, ហិំសា នេសំ ន ចិន្តតិ។

១១១៣។

“ពលាក្តាលុកលម្ពានិ, ពិលានិ តក្កលានិ ច;

កោលំ ភល្លាតកំ ពេល្លំ, សា នោ អាហត្វ ទេសតិ។

១១១៤។

“យញ្ចេច សា អាហរតិ, វនមូលផលហារិយា;

តំ នោ សព្ពេ សមាគន្ត្វា, រត្តិំ ភុញ្ជាម នោ ទិវា។

១១១៥។

“អម្មាច នោ កិសា បណ្ឌុ, អាហរន្តី ទុមប្ផលំ;

ᨧᩣᨲᩣᨲᩮᨷᨶ ᩈᩩᩃᩩᨿᩣᩃᩥ, ᨷᨠ᩠ᨡᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨠᨲᩣᨿᩥᨧ᩺

᪁᪁᪁ᩃᩥ᩺

“ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨿ ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩣᨿᩮᩣ, ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᩮ;

ᨧᩈᩥᨲᩮ ᨧᩣᩋᨿᩥᨠᩣᨠᩥᨱ᩠ᨱᩮ, ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩥᨻᩥᨲ᩠ᨲᩥᩈᨧᩥᨲᩮ᩺

᪁᪁᪁ᨷᩢ᩺

“ᨠᩮᩣᩈᩮᩣ ᨴᩴ ᨶᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨠᩮᨭ᩠ᨮ ᨴᩃ᩠ᩃᨿᨠᩣᩁᩮ ᨿᩥ;

ᨧᨿ᩠ᨿᨧᩣᩈᩥ ᩃᨿᩣ ᩈᩮᨲᩥ, ᨴᩣᨲᩮᨧᩮᨡᩴ ᨲᨿᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᩺

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩃᩃᨲ᩠ᨳᩣᩃᩩᨠᩃᨷ᩠ᨷᩣᨲᩦᨲᩥ ᩃᩃᨲ᩠ᨳᩦ ᩋᩣᩃᩩᨲᩥ ᨧ ᨠᩃᨷ᩠ᨷᩣᨲᩥ ᨧ᩺ ᨷᩣᨿᩥᨲᩣ ᨿᩣᨲᩣᨷᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩥᨭ᩠ᨮᩦᨧᩥᨠᩴ ᨧᩮᨱ᩠ᨱᨲᩥ᩺ ᨲᩴ ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᨲ᩠ᨳ ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨲᩥᨷᩥᨲᨿᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᨷᨠ᩠ᨡᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨠᨲᩣᨿᩥᨧᩣᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨲ ᨷᩁᩥᨿᨯ᩠ᨯᩥᨲᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᩴ ᨧᩥᨿ ᨴᩣᨲᩣ᩺ ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣᩈᩣᨲᩥ ᩈᩮᨧ, ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨿ ᩈᩮ ᨿᩉᩣᨧᩮᨲ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨲᩮ ᨠᨿᩁᨷᨲ᩠ᨲᨧᨱ᩠ᨱᩣ ᨠᩣᨿᩋᨠᩮᩣᩈᩣ ᩁᩪᨷ᩠ᨷᩈᩣᩃᩣᨴᩦᩉᩥ ᨧᩥᩃᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩣᨲᩣ᩺ ᨴᩃ᩠ᩃᨿᨠᩣᩁᩮ ᨿᩥᨲᩥ ᨠᩮᩣᨠᩣᩉᩥ ᨠᩮᨭ᩠ᨮᩉᩥ ᨴᩃ᩠ᩃ ᨠᩣᩁᩮᨲᩥ, ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩮᨧᩮᩈᨲ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᩺

ᩈᩮᩣ ᨴᨧᩴ ᨿᩣᨲᩩ ᨴᨠ᩠ᨠᩥᨲᨠᩣᨧᩴ ᨠᩮᨧᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨿ᩠ᨿᨠᩴ ᩈᨧᩣᩈᨴᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩣᨿᩴ ᨠᩣᨧᨿᩣᩉ –

᪁᪁᪁ᨯᩢ᩺

“ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩥᨿᩣ ᨿᨲᩩᩔᩣᨶᩴ, ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩁᨷᨯ᩠ᨯᩥᩈᩩᩴ;

ᨲ ᩉᩥ ᨲᩪᨲᨿᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᨿ᩠ᨿᩔ, ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᨲ ᩈᩮᨻ᩠ᨻᩉᩣ ᩋᨴᩣᨿᨧᩣ”ᨲᩥ᩺

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᨷᨯ᩠ᨯᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩁᨷᨿᨯ᩠ᨯᩥᩈᩩ᩺

ᨲᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪒᪓᪔᪐᪩

“ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨬ᩠ ᩉᩥ ᨶᩮᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲ, ᨽᩪᨶᩉᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᨲᩴ ᨾᨿᩣ;

ᨿᩮᩣᩉᩴ ᩈᩥᩅᩦᨶᩴ ᩅᨧᨶᩣ, ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᩈᩥᨾᨴᩪᩈᨠᩴ᪩

᪒᪓᪔᪑᪩

“ᨿᩴ ᨾᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩁᨲᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨵᨶᩴ ᨵᨬ᩠ᨬᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ;

ᩑᨲᩩ ᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ, ᩈᩥᩅᩥᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨸᩈᩣᩈᨲᩩ”ᨲᩥ᪩

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲ ᨩᩣᩃᩥ ᩑᨲᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ᪩ ᨽᩪᨶᩉᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᨥᩣᨲᨠᨾ᩠ᨾᩴ᪩ ᨿᩴ ᨾᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩦᨲᩥ ᨲᩣᨲ, ᨿᩴ ᨾᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩁᨲᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᩮ ᨸᩥᨲᩩ ᨴᩮᨾᩥ᪩ ᩈᩥᩅᩥᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨸᩈᩣᩈᨲᩩᨲᩥ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᨣᩁᩮ ᩈᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩈᩣᩈᨲᩩᨲᩥ᪩

ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪒᪓᪔᪒᪩

“ᨶ ᨴᩮᩅ ᨾᨿ᩠ᩉᩴᩅᨧᨶᩣ, ᩑᩉᩥᨲᩥ ᩈᩥᩅᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ;

ᩈᨿᨾᩮᩅ ᨴᩮᩅᩮᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, ᩈᩥᨬ᩠ᨧ ᨽᩮᩣᨣᩮᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪩

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩥᩅᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣᨲᩥ ᩈᩥᩅᩥᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᩮᩣ᪩ ᩈᩥᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᨾᩮᨥᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨽᩮᩣᨣᩮᩉᩥ ᩋᨽᩥᩈᩥᨬ᩠ᨧ᪩

᪒᪓᪔᪓᪩

“តតោ សេនាបតិំ រាជា, សញ្ជយំ អជ្ឈភាសថ;

ហត្ថី អស្សា រថា បត្តី, សេនា សន្នាហយន្តុ នំ;

នេគមា ច មំ អន្វេន្តុ, ព្រាហ្មណា ច បុរោហិតា។

១១៣៣។

“តតោ សដ្ឋិសហស្សានិ, យោធិនោ ចារុទស្សនា;

ខិប្បមាយន្តុ សន្នទ្ធា, នានាវណ្ណេហិលង្កតា។

១១៣៤។

“នីលវត្ថធរា នេកេ, បីតានេកេ និវាសិតា;

អញ្ញេ លោហិតឧណ្ហីសា, សុទ្ធានេកេ និវាសិតា;

ខិប្បមាយន្តុ សន្នទ្ធា, នានាវណ្ណេហិលង្កតា។

១១៣៥។

“ហិមវា យថា គន្ធធរោ, បព្ពតោ គន្ធមាទនោ;

នានារុក្ខេហិ សញ្ឆន្នោ, មហាភូតគណាលយោ។

១១៣៦។

“ឱសធេហិ ច ទិព្ពេហិ, ទិសា ភាតិ បវាតិ ច;

និប្បយាយន្តុ សន្នទ្ធា, ទិសា កន្តុ បចន្តុ ច។

១១៣៥។

“តតោ នាគសហស្សានិ, យោជយន្តុ ចតុទ្ទស;

សុវណ្ណកច្ឆា មាតង្គា, ហេមកប្បនវាសសា។

១១៣៦។

“អារូឡ្ហា គាមណីយេហិ, តោមរង្កុសបាណិភិ;

និប្បយាយន្តុ សន្នទ្ធា, ហត្ថិក្ខន្ធេហិ ទស្សិតា។

១១៣៧។

“តតោ អស្សសហស្សានិ, យោជយន្តុ ចតុទ្ទស;

អាជានីយាវ ជាតិយា, សិន្ធវា សីឃវាហនា។

១១៣៨។

“អារូឡ្ហា គាមណីយេហិ, ឥល្លិយាចាបធារិភិ;

និប្បយាយន្តុ សន្នទ្ធា, អស្សបិដ្ឋេហិលង្កតា។

១១៣៩។

“តតោ រថសហស្សានិ, យោជយន្តុ ចតុទ្ទស;

អយោសុកតនេមិយោ, សុវណ្ណចិតបក្ខរេ។

១១៤២។

“អារោបេន្តុ ធជេ តត្ថ, ចម្មានិ កវចានិ ច;

វិប្ផាលេន្តុ ច ចាបានិ, ទឡ្ហធម្មា បហារិនោ;

និប្ផយាយន្តុ សន្នទ្ធា, រថេសុ រថជីវិនោ”តិ។

តត្ថ សន្នាហយន្តូតិ សន្នយ្ហន្តុ។ សដ្ឋិសហស្សានីតិ មម បុត្តេន សហជាតា សដ្ឋិសហស្សា អមច្ចា។ នីលវត្ថធរា នេកេតិ ឯកេ នីលវត្ថនិវាសិតា ហុត្វា អាយន្តុ។ មហាភូតគណាលយោតិ ពហុយក្ខគណានំ អាលយោ។ ធីរា កន្ត បចន្ត ចាតិ វុត្តប្បការោ ហិមវា វិយ អាភរណវិលេបនាទីហិ ឱភាសេន្តុ ចេវ បវាយន្តុ ច។ ហត្ថិក្ខន្ធេហីតិ តេ ហត្ថិកាមលិនោ ហត្ថិក្ខន្ធេហិ និប្ផយាយន្តុ។ ទស្សិតាតិ ទស្សិតចិក្ខសតា។ អយោសុកតនេមិយោតិ អយេន សុដ្ឋុ បរិក្ខិត្តនេមិយោ។ សុវណ្ណចិតបក្ខរេតិ សុវណ្ណេន ខចិតបក្ខរេ។ ឯវរូបេ ចតុទ្ទស សហស្សេ រថេ យោជយន្តូតិ វទតិ។ វិប្ផាលេន្តូតិ អារោបេន្តុ។

ឯវំ រាជា សេនកំ វិចារេត្វា “បុត្តស្ស មេ ជេតុត្តរនគរតោ យាវ វង្កបព្វតា អដ្ឋុសភវិត្ថារំ អាគមនមគ្គំ សមតលំ កត្វា មគ្គាលង្ការត្ថាយ ឥទញ្ចិទញ្ច ករោថា”តិ អាណាបេន្តោ អាហ –

១១៤៣។

“លាជា ឱលោបិយា បុប្ផា, មាលាគន្ធវិលេបនា;

អគ្ឃិយានិ ច តិដ្ឋន្តុ, យេន មគ្គេន ឯហិតិ។

១១៤៤។

“ការេយ ការេយ សតំ ក្យុ្ហា, ខេយខេឃស្ស ស្ទុាឃ ច;

យក្កុយិ្យសតិតិង្គត្តុ, ខេឃត យខេក្កត ឲហិតិ។

១១៣៦។

“ឞំឞា ប្ទុចា សគ្កុលិខេឃា, ក្យុ្វានសា យឆ្លុសិឃ្យុតា;

យក្កុយិ្យសតិតិង្គត្តុ, ខេឃត យខេក្កត ឲហិតិ។

១១៣៧។

“សប្បិ ខេពលំ ជឆិ ហឹទំ, គក្កុពីខា ឆហ្វុ ស្ទុរា;

យក្កុយិ្យសតិតិង្គត្តុ, ខេឃត យខេក្កត ឲហិតិ។

១១៣៨។

“អាញអារិកា ច ស្ទុដា ច, តដតគ្គកាឃិខេតា;

បរិលិស្សរា ក្យុក្ខុលិខេឃា, យត្ថកា ខេសាគញ្ញាឃិកា។

១១៣៩។

“អាហញ្ញាត្តុ បន្តាចិណា, ខេគទិខេឃា ជិគ្គិយាតិ ច;

ពខេយុលាតិ ឆខេយត្តុ, តដត្តុ ឲគខេបរិក្ខុរា។

១១៤០។

“មុទិង្គា បណវា សង្ខា, គោធា បរិវទេន្តិកា;

ទិន្ទិមានិ ច ហញ្ញន្តុ, កុតុម្ពទិន្ទិមានិ ចា”តិ។

តត្ថ លាជា ឱលោបិយា បុប្ផាតិ លាជេហិ សទ្ធិំ លាជបញ្ចមកានិ បុប្ផានិ ឱកិរន្តានំ ឱកិរណបុប្ផានិ បដិយាទេថាតិ អាណាបេតិ។ មាលាគន្ធវិលេបនាតិ មគ្គវិតានេ ឱលម្ពកមាលា ចេវ គន្ធវិលេបនានិ ច។ អគ្ឃិយានិ ចាតិ បុប្ផអគ្ឃិយានិ ចេវ រតនអគ្ឃិយានិ ច យេន មគ្គេន មម បុត្តោ ឯហិតិ, តត្ថ តិដ្ឋន្តុ។ គាមេ គាមេតិ គាមទ្វារេ គាមទ្វារេ។ បតិតិដ្ឋន្តូតិ បិបាសិតានំ បិវនត្ថាយ បដិយាទិតា ហុត្វា សុរាមេរយមជ្ជកុម្ភា តិដ្ឋន្តុ។ មច្ឆសំយុតាតិ មច្ឆេហិ សំយុត្តា។ កង្គុពីជាតិ កង្គុបិដ្ឋមយា។ មន្ទកាតិ មន្ទកាយិនោ។ សោកជ្ឈាយិកាតិ មាយាការា, អញ្ញេបិ វា យេ កេចិ ឧប្បន្នសោកហរណសមត្ថា សោកជ្ឈាយិកាតិ វុច្ចន្តិ, សោវេន្តុ ជនេ អត្តនោ វំសឃោសបទេយ្យានំ ភេទ្ទ កេន និស្សោកេ កត្វា សយាបកាតិ អន្តោ។ លទ្ធមុលាតីតិ សាមុទ្ទិកមហាមុខសង្ខា។ សង្ខាតិ ទក្ខិណាវដ្ដា មុដ្ឋិសង្ខា, ភាឡ្ហសង្ខាតិ ខេទ្ធ សង្ខា។ គោធា បរិវទេន្តិកា ទិន្ទិមានិ កុតុម្ពទិន្ទិមានីតិ ឯតានិបិ ចត្តារិ តុរិយានេវ។

ឯវំ រាជា មគ្គាលង្ការានិ វិចារេសិ។ ជូជកោបិ បមាណាតិក្កន្តំ ភុញ្ជិត្វា ជីរាបេតុំ អសក្កោន្តោ តត្ថេវ កាលមកាសិ។ រាជា តស្ស សរីរកិច្ចំ ការាបេត្វា “ភកេរ កោចិ ព្រាហ្មណស្ស ញាតកោ អត្ថិ, ធនំ គណ្ហាតូ”តិ ភេរិំ ចរាបេសិ។ ន កញ្ចិ ញាតកំ បស្សិ, ធនំ បុន រាជកោសេយេវ អហោសិ។ អថ សត្តមេ ទិវសេ សព្ពា សេនា សន្និបតិ។ អថ រាជា មហន្តេន បរិវារេន ជាលិំ មគ្គនាយកំ កត្វា និក្ខមិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១៩១។

“សា សេនា មហតី អាសិ, ឧយ្យុត្តា សិវិវាហិនី;

ជាលិនា មគ្គនាយេន, វង្កំ បាយាសិ បព្ពតំ។

១១៩២។

“កោញ្ចំ នទតិ មាតង្គោ, កុញ្ជរោ សដ្ឋិហាយនោ;

កច្ឆាយ ពទ្ធមានាយ, កោញ្ចំ នទតិ វារណោ។

១២៥២។

“អាឌាតីឃា ហសិឃត្តិ, តេយិឈោសោ អឌាឃឆ;

អត្កុំ ររេឌា អឆ្ឋាកេសិ, ក្ឃ្យុត្តា សិចិចាហិតី។

១២៥៣។

“សា សេតា យហតី អាសិ, ក្ឃ្យុត្តា ហារហារិតី;

ឌាលិតា យក្កតាឃេត, ចង្ក្កំ បិឃាសិ បត្ថតំ។

១២៥៤។

“តេ បិចិសុ ព្រហារត្ថុំ, ពាហុសារំ យហោកក់;

បុបុ្សុរេក្លហិ សត្លាតុំ, ផលរុរេក្លហិ ក្នុកឃំ។

១២៥៥។

“តត្ត ពិត្កុ្សុរា ចក្ក, តាតាចណ្ហា ពាហុ កិឌា;

កុ្ឌត្តប្បុបកុ្ឌត្តិ, ក្ញុសប្បុបវិតេ ក្ញុរេប។

១២៥៦។

“តេ កត្តា ឌីឈយក្ក្តាតំ, អហោរត្តាតយឆ្ឋឃេ;

ᨷᨴᩮᩈᩴ ᨲᩴ ᩏᨷᩣᨣᨬ᩠ᨨᩩᩴ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᩋᩉᩩ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩉᩦᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᩋᨠ᩠ᨡᩮᩣᨽᩥᨱᩦᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣ ᩈᩮᨶᩣ᪨ ᩏᨿ᩠ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨷᨿᩣᨲᩣ᪨ ᨠᩮᩣᨬ᩠ᨧᩴ ᨶᨴᨲᩦᨲᩥ ᨲᨴᩣ ᨠᩣᩃᩥᨦ᩠ᨣᩁᨭ᩠ᨮᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨴᩮᩅᩮ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩮ ᨲᩴ ᨶᩣᨣᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨬ᩠ᨩᨿᩔ ᩋᨴᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ “ᩈᩣᨾᩥᨠᩴ ᩅᨲ ᨷᩔᩥᨲᩩᩴ ᩃᨽᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨠᩮᩣᨬ᩠ᨧᨶᩣᨴᨾᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩣᨿᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᨧ᩠ᨨᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨠᨧ᩠ᨨᩣᨿ ᨻᨴ᩠ᨵᩣᨶᩣᨿᨷᩥ ᨲᩩᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩣᨬ᩠ᨧᩴ ᨶᨴᨲᩥ᪨ ᩉᩈᩥᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩉᩈᩈᨴ᩠ᨴᨾᨠᩴᩈᩩ᪨ ᩉᩣᩁᩉᩣᩁᩥᨶᩦᨲᩥ ᩉᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩉᩁᨱᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣ᪨ ᨷᩥᩊᨶ᩠ᨵᨲᩦᨲᩥ ᨷᩥᩊᨶ᩠ᨵᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨻᩉᩩᩈᩣᩁᨲ᩠ᨲᩥ ᨻᩉᩩᩁᩪᨸᩈᩣᩁᩴ᪨ ᨴᩦᨥᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨭ᩠ᨮᩥᨿᩮᩣᨩᨶᨾᨣ᩠ᨣᩴ᪨ ᩏᨷᩣᨣᨬ᩠ᨨᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨲᩴ ᨷᨴᩮᩈᩴ ᩏᨷᨣᨲᩣᨲᩥ᪨

ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᨷᨻ᩠ᨻᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨨᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨠᨾ᩠ᨾᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨩᩣᩃᩥᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᨾᩩᨧᩃᩥᨶ᩠ᨴᩈᩁᨲᩦᩁᩮ ᩅᨯ᩠ᨰᩣᨧᩣᩁᩥ ᨶᩥᩅᩣᩈᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈ ᩁᨳᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᩋᩣᨣᨲᨾᨣ᩠ᨣᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩣᨶᩮᩅ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨴᩮᩈᩮ ᩈᩦᩉᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᨴᩦᨷᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᩴᩅᩥᨴᩉᩥ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨾᩉᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᨾ ᨷᩥᨲᩁᩴ ᨥᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨾᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᩣᨣᨲᩣ”ᨲᩥ ᨾᩁᨱᨽᨿᨽᩦᨲᩮᩣ ᨾᨴ᩠ᨴᩥᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᩈᩮᨶᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪒᪙᪗᪨

“ᨲᩮᩈᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨶᩥᨣ᩠ᨥᩮᩣᩈᩴ, ᨽᩦᨲᩮᩣ ᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᩋᩉᩩ;

ᨷᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᩋᨽᩥᩁᩪᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨽᩦᨲᩮᩣ ᩈᩮᨶᩴ ᩏᨴᩥᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨

᪑᪒᪙᪘᪨

“ᩍᨦ᩠ᨥ ᨾᨴ᩠ᨴᩥ ᨶᩥᩈᩣᨾᩮᩉᩥ, ᨶᩥᨣ᩠ᨥᩮᩣᩈᩮᩣ ᨿᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᩅᨶᩮ;

ᩋᩣᨩᩣᨶᩦᨿᩣ ᩉᩈᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨵᨩᨣ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᨧ ᨴᩥᩔᩁᩮ᪨

᪂᪂᪘᪀᪨

“ᨻᩣᨿᩮ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᩉᩥ, ᨾᩥᨣᩈᨦ᩠ᨥᩣᨲᩥ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩣ;

ᩅᩣᨣᩩᩁᩣᩉᩥ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷ᩠ᨷ, ᩈᩮᩣᨻ᩠ᨽᩴ ᨸᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᩅᨴᩮ;

ᨧᩥᩁᨠ᩠ᨠᩣᩃᨾᩣᨲᩣ ᨷᩥᨠ᩠ᨡᩣᩉᩥ, ᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩮᨲᩴ ᩅᨶᩴ ᩅᨶᩴ᪨

᪂᪂᪘᪁᪨

“ᨿᨳᩣ ᨾᨿᩴ ᩋᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣ, ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩋᩅᩁᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣ;

ᩋᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣᩉᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᨲᩣ, ᨸᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩃᨠ᩠ᨡᨱᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᩩᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᨧᩮᩣᩁᨣᨲᩮᨶ ᨶᩥᨷᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨶᩥᩈᩣᨴᩮᨾᩦᨲᩥ ᩈᨠᩈᩮᨶᩣ ᨧᩣ ᨷᩁᩈᩮᨶᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨩᩪᩃᩥᨠᩮᩉᩥ ᩏᨷᨾᩣᩈᩮᩉᩥ᪨ “ᨻᩣᨿᩮ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᩉᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩴ ᩋᨴ᩠ᨵᩮᨲᩥᨿᩴᨠᩣᨳᩣᨶᩴ ᩑᩅᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ “ᨿᨳᩣ ᨿᨳᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᩉᩥ ᨾᩥᨣᩈᨦ᩠ᨥᩣᨲᩥ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩣ ᩅᩣᨣᩩᩁᩣᩉᩥ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷ᩠ᨷ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨷᨶ ᩈᩮᩣᨻ᩠ᨽᩴ ᨸᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ‘ᩉᨶᨳ, ᩋᩁᩮ, ᨴᩩᨭ᩠ᨮᨾᩥᨣᩮ’ᨲᩥ ᨧᩥᩁᨠ᩠ᨠᩣᩃᨾᩣᨲᩣ ᨷᩥᨠ᩠ᨡᩣᩉᩥ ᨾᩥᨣᨾᩣᩁᨠᩣᩈᨲ᩠ᨲᩦᩉᩥ ᨶᩮᨲᩴ ᨾᩥᨣᩣᨶᩴ ᩅᨶᩴ ᩅᨶᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᩉᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᨻᩣᨿᩮ ᨧ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨲᨳᩮᩅ ᩋᨾ᩠ᩉᩮ ᩋᩈᨦ᩠ᨠᩣᩉᩥ ᩅᩣᨧᩣᩉᩥ ᨧᩥᩁᨠ᩠ᨠᩣᩃᨾᩣᨲᩣ ᨷᩥᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩦᩉᩥ ᩉᨶᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩋᩅᩁᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣ ᩁᨭ᩠ᨮᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᩣᨩᩥᨲᩣ ᩅᨶᩮ ᩅᩈᩣᨾ, ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᩋᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᨲᩣ, ᨸᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩃᨠ᩠ᨡᨱᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩣ ᨾᩁᨱᨽᨿᩮᨶ ᨷᩁᩥᨴᩮᩅᩥ᪨

ᩈᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᨶᩴ ᨩᩪᩃᩥᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨠᩈᩮᨶᩣᨿ ᨠᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩔᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩦ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪂᪂᪘᪂᪨

“ᩋᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨸ᩠ᨷᩁᩣᨷᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩅ ᩈᨾᩩᨣ᩠ᨣᨲᩮᩅ;

ᨲᨳᩮᩅ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩅᩥᩅᩥᨶᩮᩉᩥ, ᩋᨸᩥ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥ ᨽᩅᩮᨲᩣ ᩈᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩅ ᩈᨾᩩᨣ᩠ᨣᨲᩮᩅᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩅᩥᩃᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨷᩩᨸ᩠ᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᩏᨴᨠᩣᨶᩥ ᨲᨸ᩠ᨷᩈᩉᨲᩥ, ᨲᨳᩮᩅᩴ ᨲ

សក្កោតិ , តទា តំ អមិត្តា នប្បសហេយ្យុំ នាភិភវិស្សន្តិ។ តទេវចាតិ យំ សក្កោន ព្យុយ្ហាចរេ វត្វា “មហារាជ, ន ចិរស្សេវ តេ បិតា ឧហិតី”តិ វត្វា, តទេវ តំ ចិចិន្តេហិ, អបិ នាម ព្រហ្មទត្ត ពលកាយេន អម្ហាកំ សេនាតិ្ថ សិយាតិ មហាសត្តំ អបុច្ឆិ។

អថ មហាសត្តោ សេនកំ តត្រ គន្ត្វា តាយ រត្តិំ បត្តោ ចូឡនិយាបញ្ចាលចណ្ឌិយា និសីទិ, ព្រហ្មទត្តោបិ អត្តនោ បញ្ចាលចណ្ឌិយា និសីទិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១០៧។

“តតោ ចេតិយោ រាជា, ចូឡនីហិត្វាន បត្តោ;

និសីទិ បញ្ចាលីយំ, វេឡុហំ គន្ត្វាន មានស”ន្តិ។

តត្ថ វេឡុហំ គន្ត្វាន មានសន្តិ យំ បត្តោសិតា នាម, អម្ហាកំ គោ កិំ ករិស្សតីតិ ធីរំ ហទយំ គន្ត្វា និសីទិ។

តស្មិំ ខណេ សព្ពោយា រាជា ចេតិ អាមន្តេត្វា – “ភន្តេ, ចុស្សតិ អមេយ្យា សព្ពេសុ ឧកតោ កតេសុ សេនកោ មហា ភវិស្សតិ, បណ្ឌិំ តាត អហំ គច្ឆាមិ, តតោ ‘ព្រាហ្មណ សេនកំ ចិនតោវត្វា និមិត្តា ភវិស្សន្តី’តិ សល្លេក្ខេត្វា តំ មហន្តេន បរិវារេន អាគច្ឆេយ្យាមិ។ អថ ទោកំ កាលំ ឋិតិនាមេត្វា ឧាលិកល្យាឌិនា បច្ឆតោ អាគច្ឆន្តូ”តិ ចត្វា រថំ និវត្តាបេត្វា អាគតមគ្គាភិមុខំ គន្ត្វា តត្ថ តត្ថ អារក្ខំ សំវិទហិត្វា អលង្កតហត្ថិក្ខន្ធគតោ ចូឡនីបុត្តស្ស សន្តិកំ អគមាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១០៨។

“និវត្តយិត្វាន រថំ, វុដ្ឋបេត្វាន សេនិយោ;

ឧកំ អរញ្ញោ ចិហរន្តំ, បិតា បុត្តំ ឧបាគមិ។

១១០៩។

“ហត្ថិក្ខន្ធគតោ ចូឡនី ឧកំសោ បព្ពាលីកតោ;

ᨷᩁᩥᨠᩥᨱ᩠ᨱᩣ ᩋᨿᨩ᩠ᨫᩉᩥ, ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨷᨿᩣᨾᩥ᪨

᪑᪑᪗᪖᪨

“ᨲᨲ᩠ᨳᩔ ᨠᩩᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᩈᩣ, ᩁᨾ᩠ᨾᨱᩦᨿᩴ ᩈᨿᩣᩉᩥᨲᩴ;

ᨽᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩣᨿᩴ, ᨫᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨿ᩠ᨿᩩᨲᩣᨠᩣᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩩᨯ᩠ᨰᩮᨷᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩈᩮᨲᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨻᩃᨠᩣᨿᩮ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩏᨠ᩠ᨠᩮᩈᩣᨲᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᩈᨠᩮᩁᩥᨲᩣᨲ᩠ᨲᩣᩁᩈᩮᨦ᩠ᨠᩣ᪨ ᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨷᨿᩣᨾᩦᨲᩥ ᩁᩮᨭ᩠ᨮ ᩋᨠᩥᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨷᩴ ᨣᩩᨷᩥᨠᩣᨾᩥ᪨ ᩁᨾ᩠ᨾᨱᩦᨿᩴ ᩋᨽᩥᨠᩥᨲᩴ ᩋᨿᩃᩥᨲᩴ᪨

᪑᪑᪗᪗᪨

“ᨲᨴ᩠ᨵᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨶ ᩋᩣᨿᨶ᩠ᨲᩴ, ᨷᩥᨲᩁᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨣᩥᨴ᩠ᨵᩥᨶᩴ;

ᨧᩮᩔᨲ᩠ᨲᩮᩁᩣ ᨧ ᨿᨭ᩠ᨮᩥ ᨧ, ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨧᩥᩁᩴ᪨

᪑᪑᪗᪘᪨

“ᨿᨭ᩠ᨮᩥ ᨧ ᨶᩥᩁᩈᩣ ᨷᩥᩉᩮ, ᩈᩩᩁᩔᩣᨠᩥᨧᩣᨦᩴ;

ᨿᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᩉᨬ᩠ᨬᩮᨲᩮ ᨶᩮᨧ, ᨷᩥᩉᩮ ᨧᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥ ᨲᩮ ᩈᩩᨱ᩠ᩉᩣ;

ᨲᩮ ᩈᩩ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᩃᩥᩔᨩ᩠ᨩ, ᨷᩣᨱᩥᨶᩣ ᨷᩁᩥᨾᨩ᩠ᨩᨳᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᩥᩉᩮ ᨧᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥ ᨲᩮ ᩈᩩᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᩋᩉᩴ, ᨶᩮᨧ, ᨲᨧ ᩈᩩᨱ᩠ᩉᩣ ᨷᩥᩉᩮ ᨧᨭ᩠ᨮᩣᨷᩦᨲᩥ ᩏᨽᩮᩣ ᨧᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨭ᩠ᨮᩥ᪨ ᨲᩮ ᩈᩩ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨲᩮ ᨦᩮᨠᩣᨷᩥ ᨩᨶᩮ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮ ᩋᨿ᩠ᨿᩮᨿ ᨷᩃᩥᩔᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨴᨿᩮ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩈᩮ ᨷᩁᩥᨧᩩᨾ᩠ᨻᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨴᩩᨠᩮᨶ ᨷᩣᨱᩥᨶᩣ ᨷᩁᩥᨾᨩ᩠ᨩᨳ, ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨶᩮᩣ ᨷᩁᩥᨾᨩ᩠ᨩᩥ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᩁᩮᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨴᩮᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᩮᩣᨠᩮ ᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩮ ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

២១៧៩.

“កច្ចិ វោ កុសលំ បុត្ត, កច្ចិ បុត្ត អនាមយំ;

កច្ចិ ឧញ្ឆេន យាបេថ, កច្ចិ មូលផលា ពហូ.

២១៨០.

“កច្ចិ ឌំសា មកសា ច, អប្បមេវ សរីសបា;

វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, កច្ចិ ហិំសា ន វិជ្ជតី”តិ.

បិតុ វចនំ សុត្វា មហាសត្តោ អាហ –

២១៨១.

“អត្ថិ នោ ជីវិកា ទេវ, សា ច យាទិសកីទិសា;

កសិរា ជីវិកា ហោម, ឧញ្ឆាចរិយាយ ជីវិតំ.

២១៨២.

“អនិទ្ធិនំ មហារាជ, ទមេតស្សំវ សារថិ;

ត្យម្ហាអនិទ្ធិកា ទន្តា, អសមិទ្ធិ ទមេតិ នោ.

២១៨៣.

“ᩋᨸᩥ ᨶᩮᩣ ᨠᩥᩈᩣᨶᩥ ᨾᩴᩈᩣᨶᩥ, ᨸᩥᨲᩩ ᨾᩣᨲᩩ ᩋᨴᩔᨶᩣ;

ᩋᩅᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨩᩦᩅᩈᩮᩣᨠᩥᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩣᨴᩥᩈᨠᩦᨴᩥᩈᩣᨲᩥ ᨿᩣ ᩅᩣ ᩈᩣ ᩅᩣ, ᩃᩣᨾᨠᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨠᩈᩥᩁᩣ ᨩᩦᩅᩥᨠᩣ ᩉᩮᩣᨾᩣᨲᩥ ᨲᩣᨲ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩏᨬ᩠ᨨᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨿ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩴ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨶᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨠᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨶᩥᨴ᩠ᨵᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩋᨶᩥᨴ᩠ᨵᩦ ᩋᩈᨾᩥᨴ᩠ᨵᩦ ᨴᩃᩥᨴ᩠ᨴᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᨶᩣᨾ ᩈᩣᩅ ᩋᨶᩥᨴ᩠ᨵᩥ ᩃᩮᨠᩮᩣ ᩈᩣᩁᨴᩥ ᩋᩔᩩ ᩅᩥᨿ ᨴᨾᩮᨲᩥ, ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᩮᩅᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩮ ᨾᨿᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨶᩥᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣ ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᩮᩅᨶᩣ ᨠᨲᩣ, ᩋᩈᨾᩥᨴ᩠ᨵᨿᩮᩅ ᨶᩮᩣ ᨴᨾᩮᨲᩦᨲᩥ᪨ “ᨴᨾᩮᨳ ᨶᩮᩣ”ᨲᩥᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ, ᨴᨾᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨩᩦᩅᩈᩮᩣᨠᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᩥᨣᨲᩈᩮᩣᨠᩣᨶᩴ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨠᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩈᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨

ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨸᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪑ᨸᩢᩁ᪨

“ᨿᩮᨸᩥ ᨲᩮ ᩈᩥᩅᩥᩈᩮᨭ᩠ᨮᩔ, ᨴᩣᨿᩣᨴᩣᨸᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩈᩣ;

ᨩᩣᩃᩦ ᨠᨱ᩠ᩉᩣᨩᩥᨶᩣ ᨧᩩᨽᩮᩣ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᩅᩈᩣᨶᩩᨣᩣ;

ᩋᨧ᩠ᨧᩣᨿᩥᨠᩔ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩔ, ᨿᩮᩣ ᨶᩮ ᨣᩣᩅᩮᩣᩅ ᩈᩩᨾ᩠ᨽᨲᩥ᪨

᪑᪑ᨸᩢᩁᩢ᪨

“ᨲᩮ ᩁᩣᨩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ, ᨿᨴᩥ ᨩᩣᨶᩣᨳ ᩈᩴᩈᨳ;

ᨸᩁᩥᨿᩣᨸᩩᨱᩣᨳ ᨶᩮᩣ ᨡᩥᨸ᩠ᨸᩴ, ᩈᨸ᩠ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩴᩅ ᨾᩣᨱᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩣᨿᩣᨴᩣᨸᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩈᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨿᩮᨸᩥ ᨲᩮ ᨲᩅ ᩈᩥᩅᩥᩈᩮᨭ᩠ᨮᩔ ᨴᩣᨿᩣᨴᩣ ᩋᨸᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩈᩣ ᩋᩈᨾ᩠ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᨶᩮᩣᩁᨳᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᩅᩈᩣᨶᩩᨣᩣ ᨩᩣᨲᩣ, ᨲᩮ ᨶᩮ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮ ᨿᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨣᩣᩅᩮᩣᩅ ᩈᩩᨾ᩠ᨽᨲᩥ ᨸᩉᩁᨲᩥ, ᨲᩮ ᩁᩣᨩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨿᨴᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩅᩈᩮᨶ ᩅᩣ ᩈᩩᨲᩅᩈᩮᨶ ᩅᩣ ᨩᩣᨶᩣᨳ ᩈᩴᩈᨳ᪨ ᩈᨸ᩠ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩴᩅ ᨾᩣᨱᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩈᨶᩥᨾ᩠ᨾᨴᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᨸ᩠ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩴ ᨾᩣᨱᩅᩴ ᨲᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᨡᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᨶᩮᩣ ᨸᩁᩥᨿᩣᨸᩩᨱᩣᨳ ᨠᨳᩮᨳᩣᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨

រាជា អាហ –

១១៥៣។

“ឥមេ កុមារា និក្កីតា, ជាលី កណ្ហាជិនា ចុភោ;

ព្រាហ្មណស្ស ធនំ ទត្វា, បុត្ត មា ភាយិ អស្សសា”តិ។

តត្ថ និក្កីតាតិ និក្កយំ កត្វា គហិតា។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ បដិលទ្ធស្សាសោ បិតរា សទ្ធិំ បដិសន្ថារមកាសិ –

១១៥៤។

“កច្ចិ នុ តាត កុសលំ, កច្ចិ តាត អនាមយំ;

កច្ចិ នុ តាត មេ មាតុ, ចក្ខុ ន បរិហាយតី”តិ។

តត្ថ ចក្ខុ ន បរិហាយតីតិ បុត្តសោកេន រោទន្តិយា ចក្ខុ ន បរិហាយតីតិ។

រាជា អាហ –

១១៥៥។

“កុសលញ្ចេវ មេ បុត្ត, អថោ បុត្ត អនាមយំ;

អថោ ច បុត្ត តេ មាតុ, ចក្ខុ ន បរិហាយតី”តិ។

ពោធិសត្តោ អាហ –

១១៥៩។

“កច្ចិ អរោគំ យោគ្គំ តេ, កច្ចិ វហតិ វាហនំ;

កច្ចិ ផីតោ ជនបទោ, កច្ចិ វុដ្ឋិ ន ឆិជ្ជតី”តិ។

តត្ថ វុដ្ឋីតិ វុដ្ឋិធារា។

រាជា អាហ –

១១៦០។

“អថោ អរោគំ យោគ្គំ មេ, អថោ វហតិ វាហនំ;

អថោ ផីតោ ជនបទោ, អថោ វុដ្ឋិ ន ឆិជ្ជតី”តិ។

ឯវំ តេហិ សល្លបន្តានញ្ញេវ ផុស្សតី ទេវី “ឥទានិ សោកំ តនុកំ កត្វា និសិន្នា ភវិស្សន្តី”តិ សល្លក្ខេត្វា មហាបរិវារេន សទ្ធិំ បុត្តស្ស សន្តិកំ អគមាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១៦១។

“ឥច្ចេវំ មន្តយន្តានំ, មាតា នេសំ អទិស្សថ;

រាជបុត្តី គិរិទ្វារេ, បត្តិកា អនុបាហនា។

១១៦២។

“តញ្ច ទិស្វាន អាយន្តិំ, មាតរំ បុត្តគិទ្ធិនិំ;

ចេយ្យត្តទោ ច យដ្ឋិ ច, បញ្ចកត្តា អចដ្ឋិយុំ

១១៥២

“យដ្ឋិ ច សិរសា បិឋេ, សស្សុយា អភិចារយិ;

យដ្ឋិ អហតិញ្ញាតេ អខេយ្យ, បិឋេ ចត្តាយិ តេ សុញ្ញា”តិ។

តេសំ ឋុស្សតិវេចិ ចន្តិត្វា ចិតកាលេ បុត្តកា កុមារកុមារិកាហិ បរិវុតា អាកាមិស្សុ។ យដ្ឋិ ច តេសំ អាកាមតមកុ ឆ្វេលិនេកត្តិវេយេច អដ្ឋាសិ។ សា តេ សោត្ថិកា អាកច្ឆន្តេ ទិស្វា សកការេចត សណ្ឋាតុំ អសន្ឋោត្តិ តទុលច្ឆា ចិឃ កាចិ បរិវេចយាភា តតោ បិឃាសិ។ តេបិ តំ ទិស្វា បរិវេចន្តា យាតទាកិយុលាច បឆាចិស្សុ។ តយត្ថំ បការសន្តោ សត្ថា អាហ –

១១៥៣

“យដ្ឋិញ្ច បុត្តកា ទិស្វា, ទុទ្ទេតា សោត្ថិយាកតា;

គន្ត្វា យភិឆាចិស្សុ, ចច្ឆពាលិច យាតទំ។

១១៥៤

“យដ្ឋិ ច បុត្តកេ ទិស្វា, ទុទ្ទេតា សោត្ថិយាកតេ;

ចារុលិច បវេចឆេត្តិ, ឆភឆារាកិសិញ្ញាឆា”តិ។

តត្ថ គន្ត្វា យកិឆាចិស្សូតិ គន្ត្វា អភិឆាចិស្សុ។ ចារុលិចាតិ ឃក្លាចិដ្ឋា ឪក្លូលិកា ចិឃ បវេចឆយាភា ឆភឆារា អភិសិញ្ញាឆាតិ។

សា កិរ យហាសវេ្ឆត បរិវេចចិត្វា កព្យយាភា ចិសញ្ញី ហុត្វា ឌីឈតោ បឆចិមំ បតិ។ កុមារាបិ ចេរេកភាកត្តា ចិសញ្ញិតោ ហុត្វា យាតុដ្ឋបរិវេយេច បតិស្សុ។ តស្មិំ លណេ តស្សា ទ្វិហិ ឆតេហិ ឋេក្ខ លីរឆារា ភិក្លូមិត្វា តេសំ មុលេយេច បចិសិំស្សុ។ សចេ កិរ ឧត្តកោ អស្សារេសា

នាកចិស្ស, ទ្វេ កុមារា សុក្ខហទយា ហុត្វា អដ្ឋា នស្សិស្សត្តិ។ វេស្សន្តរោបិ បិយបុត្តេ ទិស្វា សោកំ សន្ធារេតុំ អសក្កោន្តោ វិសញ្ញី ហុត្វា តត្ថេវ បតិ។ មាតាបិតរោបិស្ស វិសញ្ញិនោ ហុត្វា តត្ថេវ បតិំសុ, តថា សហជាតា សដ្ឋិសហស្សា អមច្ចា។ តំ ការុញ្ញំ បស្សន្តេសុ ឯកោបិ សកភាវេន សណ្ឋាតុំ នាសក្ខិ។ សកលំ អស្សមបទំ យុគន្តវាតេន បមទ្ទិតំ វិយ សាលវនំ អហោសិ។ តស្មិំ ខណេ បព្ពតា នទិំសុ, មហាបថវី កម្បិ, មហាសមុទ្ទោ សង្ខុភិ, សិនេរុ គិរិរាជា ឱនមិ។ ឆ កាមាវចរទេវលោកា ឯកកោលាហលា អហេសុំ។

សក្កោ ទេវរាជា “ឆ ខត្តិយា សបរិសា វិសញ្ញិនោ ជាតា, តេសុ ឯកោបិ ឧដ្ឋាយ កស្សចិ សរីរេ ឧទកំ សិញ្ចិតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ, អហំ ទានិ ឥមេសំ បោក្ខរវស្សំ វស្សាបេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ឆខត្តិយសមាគមេ បោក្ខរវស្សំ វស្សាបេសិ។ តត្ថ យេ តេមិតុកាមា, តេ តេមេន្តិ, អតេមិតុកាមានំ ឧបរិ ឯកពិន្ទុមត្តម្បិ ន បតតិ, បទុមបត្តតោ ឧទកំ វិយ និវត្តិត្វា គច្ឆតិ។ ឥតិ បោក្ខរវេនេ បតិតំ វស្សំ វិយ តំ វស្សំ អហោសិ។ ឆ ខត្តិយា អស្សាសំ បដិលភិំសុ។ មហាជនោ តម្បិ ទិស្វា “អហោ អច្ឆរិយំ, អហោ អព្ភុតំ ឯវរូបេ ញាតិសមាគមេ បោក្ខរវស្សំ វស្សិ, មហាបថវី កម្បី”តិ អច្ឆរិយំ បវេទេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១៨៤។

“សមាគតានំ ញាតីនំ, មហាឃោសោ អជាយថ;

បព្ពតា សមនាទិំសុ, មហី បកម្បិតា អហុ។

១១៨៥។

“វុដ្ឋិធារំ បវត្តេន្តោ, ទេវោ បាវស្សិ តាវទេ;

អថ វេស្សន្តរោ រាជា, ញាតីហិ សមគច្ឆថ។

១១៨៦។

“នត្តារោ សុណិសា បុត្តា, រាជា ទេវី ច ឯកតោ;

យទា សមាគតា អាសុំ, តទាសិ លោមហំសនំ។

១១៩៩.

“បញ្ជលិកា តស្ស យាចន្តិ, រោទន្តា ភេរវេ ជនេ;

មេត្តចិត្តា អបិ ធម្មា, សេត្តា វេដ្ឋា សមាគតា;

ត្វំ នោសិ ព្រហ្មណោ រាជា, រដ្ឋេ កាមេ ជនោ ភវេ”តិ.

តត្ថ ឃោសយាតិ ការុញ្ញឃោសយា. បញ្ជលិកាតិ សេត្តា នាគរា ចេវ នេគមា ច ជានបទា ច បគ្គហិតញ្ជលិកា ហុត្វា. តស្ស យាចន្តីតិ តស្ស បាទេសុ បតិត្វា រោទិត្វា កន្ទិត្វា “ទេវ, ត្វំ នោ សាមិ ព្រហ្មណោ, បិតា តេ ព្រហ្មណេ អភិសិញ្ចិត្វា នគរំ នេត្វាកាមេយា, កុលសន្តកំ សេតច្ឆត្តំ បដិច្ឆថា”តិ យាចិំសុ.

លោកត្តិយកម្មចណ្ណនា និដ្ឋិតា.

នាគរកណ្ឌចណ្ណនា

តំ សុត្វា មហាសត្តោ បិតរា សទ្ធិំ សល្លបន្តោ គាថំ អាហ –

១៣០០.

“ធម្មេន រដ្ឋំ ការេន្តុ, វេដ្ឋា បញ្ញាជយិត្ថ មំ;

ត្វញ្ញា ជានបទា ចេវ, នេគមា ច សមាគតា”តិ.

តតោ រាជា បុត្តំ អត្តនោ ទោសំ ខមាបេន្តោ អាហ –

១៣០១.

“ទុក្ខញ្ញា ហិ នោ បុត្ត, កុតហដ្ឋំ ឥតំ មយា;

ឃោហំ សិចឹតំ ចចតា, បច្ឋារេជសិយគ្ទសក”ត្តិ។

ឰយំ កាឆំ ចត្វា អត្តនោ ទ្យុក្លហរលាត្វំ បុត្តំ ឃាចនេត្តា ឰតរំ កាឆយាហ –

១៣០១។

“េយត កោតថិ ចណ្ហេត, បិព្យ ទ្យក្លំ ភ្ទគ្គួហេ;

យាព្យ ភកិតិឃា ចាបិ, អបិ បិលេហិ អត្តនោ”តិ។

តត្វ ភ្ទគ្គួហេតិ ហេរេឃ្យ អបិ បិលេហីតិ តាត បុតេត្តត ភាយ ខឹចិតំ បរិច្ឆិខិត្វាបិ យាតាបិត្យតំ េសាកទ្យក្លំ ហរិតព្ពំ, តស្មា យយ េចារំ ហេចេឃ អកត្វា យយ ចចតំ កេរាហិ, ឰយំ ឰសិលិក្ខំ ហាេរត្វា រាជេចសំ កាល្យាតាតាតិ ឰយិតា កិរ តំ អឆិប្បាយេយតេចយាហ។

េឆាឝិសេត្តា រេជ្ជ ការេត្យការេយាបិ “ទុត្តេក បត អកឆិេត ករុកំ ភាយ ភ េហាតឹ”តិ កេឆសិ។ យហាសេត្តា “សាទ្ធុ”តិ សព្យជិន្និ។ អឆស្ស អឆិចារសតំ ចិឌិត្វា សហជាតា សង្ឃិសហស្សា អយច្ឆា “ភហាភការេលិ យហារាជ, រេជាជល្លិ បចាហឃា”តិ ចឌិស្ស។ អឆ េត យហាសេត្តា “េឆាកំ អឆិចារេសចា”តិ ចត្វា បណ្ណសាលំ បចិសិត្វា ឰសិកល្ហំ ខ្ជុក្ខិត្វា បជិសារេយត្វា សប្លចណ្ណសាជកំ តិចារេសត្វា បណ្ណសាលេតា តិក្លយិត្វា “ឰគំ យឃា ភច យារេស អឌ្ឍយាសច្ឆា ចសេត្តត សយលាឆយុស្ស កតង្វាតំ, បិរេយឹក្សជំ កាល្យត្តត យឃា ជាតំ ជត្វា យហាបឆចិឃា កព្យាបិតង្វាត”ត្តិ បណ្ណសាលំ តិក្លត្យំ បជក្លិលំ កត្វា បច្ឆាបតិឌ្ឌេតត ចត្ថិត្វា អង្វាសិ។ អឆស្ស កប្យកាជេឃា េកសយស្សុកយ្យាឌឹតិ កទិស្ស។ តេយត សត្តាភរលាក្សសិតំ ជេចរាជាភយិច ចិេរាចយាតំ រេជ្ជ អភិសិញ្ចិស្ស។ េតត ចុត្តំ –

១៣០២។

“តេតា េចស្សត្តេរា រាជា, រេជាជល្លិ បចាហឃិ;

រេជាជល្លិ បចារេហត្វា, សប្លចណ្ណំ អឆារេឃិ”តិ។

តត្វ បចាហឃីតិ ហារេរសិ, ហារេត្វា ច បត រាជេចសំ កល្យាតិ អេត្វា។

អថស្ស យសោ មហា អហោសិ។ ឧលោកិតឧលោកិតជាតំ កម្បតិ, មុខមង្គលិកា មុខមង្គលានិ ឃោសយិំសុ, សព្ពតូរិយានិ បគ្គណ្ហិំសុ, មហាសមុទ្ទកុច្ឆិយំ មេឃគជ្ជិតឃោសោ វិយ តូរិយឃោសោ អហោសិ។ ហត្ថិរតនំ អលង្ករិត្វា ឧបនយិំសុ។ សោ ខគ្គរតនំ ពន្ធិត្វា ហត្ថិរតនំ អភិរុហិ។ តាវទេវ តំ សហជាតា សដ្ឋិសហស្សា អមច្ចា សព្ពាលង្ការប្បដិមណ្ឌិតា បរិវារយិំសុ, សព្ពកញ្ញាយោ មទ្ទិទេវិម្បិ ន្ហាបេត្វា អលង្ករិត្វា អភិសិញ្ចិំសុ។ សីសេ ច បនស្សា អភិសេកោទកំ អភិសិញ្ចមានា “វេស្សន្តរោ តំ បាលេតុ”តិអាទីនិ មង្គលានិ វទិំសុ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៣០៧។

“សីសំ ន្ហាតោ សុចិវត្ថោ, សព្ពាភរណភូសិតោ;

បច្ចយំ នាគមារុយ្ហ, ខគ្គំ ពន្ធិ បរន្តបំ។

១៣០៨។

“តតោ សដ្ឋិសហស្សានិ, យោធិនោ ចារុទស្សនា;

សហជាតា បកិរិំសុ, នន្ទយន្តា រថេសភំ។

១៣០៩។

“តតោ មទ្ទិម្បិ ន្ហាបេសុំ, សិវិកញ្ញា សមាគតា;

វេស្សន្តរោ តំ បាលេតុ, ជាលី កណ្ហាជិនា ឧភោ;

អថោបិ តំ មហារាជា, សញ្ជយោ អភិរក្ខតូ”តិ។

តត្ថ បច្ចយំ នាគមារុយ្ហាតិ តំ អត្តនោ ជាតទិវសេ ឧប្បន្នំ ហត្ថិនាគំ។ បរន្តបន្តិ អមិត្តតាបនំ។ បកិរិំសូតិ បរិវារយិំសុ។ នន្ទយន្តាតិ តោសេន្តា។ សិវិកញ្ញាតិ សិវិរញ្ញោ បជាបតិយោ សន្និបតិត្វា គន្ធោទកេន ន្ហាបេសុំ។ ជាលី កណ្ហាជិនា ឧភោតិ ឥមេ តេ បុត្តាបិ មាតរំ រក្ខន្តូតិ។

១៣០សិ៍។

“ញាតញ្ញា បច្ចយំ លទ្ធា, បុព្វេ សំក្លេសយត្តតោ;

អាគត្តិយំ អាចរិយ្ហុ, ទេយហិតេឃ ពិរិត្ថេដេ។

១៣០ប័។

“ញាតញ្ញា បច្ចយំ លទ្ធា, បុព្វេ សំក្លេសយត្តតោ;

អាគត្តិ ចិត្តា សុយតា, បុព្វេ សក្ខុ លក្ខណា។

១៣០ដ័។

“ញាតញ្ញា បច្ចយំ លទ្ធា, បុព្វេ សំក្លេសយត្តតោ;

អាគត្តិ ចិត្តា បតីតា, សហ បុព្វេហិ លក្ខណា”តិ។

តត្ថ ញាតញ្ញា បច្ចយំ លទ្ធាតិ កិឡ្ចេច, ចេយ្យត្តទោ យត្តិ ច ញាតញ្ញា បច្ចយំ លទ្ធា ញាយំ បតិដ្ឋំ លភិត្វា, ទេដ្ឋ បតិដ្ឋហិត្វាតិ អត្ថោ។ បុព្វេតិ ញាតោ បុព្វេ អត្តតោ ចតចាសសំក្លេសញ្ញា អត្តរិត្វា។ អាគត្តិយំ អាចរិយ្ហុ, ទេយហិតេឃ ពិរិត្ថេដេតិ ទេយហិតេឃ ចក្កពិរិត្ថិយ្ឋិ ចេយ្យត្តស្ស ទេដ្ឋា អាណា”តិ កញ្ញាតលតាចិតទ្ធិ អាគត្តកេរិ ចទាតេបត្វា អាគត្តល់ អាចរិយ្ហុ។ អាគត្តិ ចិត្តា សុយតាតិ លក្ខណសយ្យត្ថា យត្តិ បុព្វេ សក្ខុ សយ្យាបុលិត្វា ចិត្តា សុយតា ហុត្វា អតិចិឃ តត្តិតិ អត្ថោ។ បតីតាតិ សោយតស្សា ហុត្វា។

ឲចំ បតីតា ហុត្វា ច បត បុព្វេ អាហ –

១៣១០។

“ឲកកត្តា បុទេ អាសិ, តិដ្ឋំ ចល្ហិលសាឃិតី;

ឥតិ មេតំ វតំ អាសិ, តុម្ហំ កាយា ហិ បុត្តកា។

២៣១០។

“តំ មេ វតំ សមិទ្ធជ្ជ, តុម្ហេ បស្សាម បុត្តកា;

មាតុយម្បិ តំ បាលេតុ, បិតុយម្បិ ច បុត្តក;

អថោបិ តំ មហារាជា, សញ្ជយោ អភិនន្ទតុ។

២៣១១។

“យំ កិញ្ចិត្ថិ កតំ បុញ្ញំ, មយ្ហញ្ចេវ បិតុច្ច តេ;

សព្ពេន តេន កុសលេន, អជរោ អមរោ ភវា”តិ។

តត្ថ តុម្ហំ កាយា ហិ បុត្តកាតិ បុត្តកា អហំ តុម្ហាកំ កាយា តុម្ហេ សច្ចមយាគតា បុនេវ តុម្ហេសុ ទ្រាហុលោក ធីតេវស្ស ឯកគត្តំ កុញ្ចិត្វា ក្ខុមិយំ សមិំ, ឥតិ មេ តុម្ហាកំ កាយា ឯតំ វតំ អាសីតិ វទតិ។ សមិទ្ធជ្ជាតិ តំ មេ វតំ អជ្ជ សមិទ្ធំ។ មាតុយម្បិ តំ បាលេតុ, បិតុយម្បិ ច បុត្តកាតិ បុត្តជាលិ តំ មាតុជាតំ មោមតស្សបិ បិតុជាតំ មោមតស្សបិ បាលេតុ, មាតាបិតូនំ សន្តកំ បុញ្ញំ តំ បាលេតូតិ អត្ថោ។ តេនេវាហ “យំ កិញ្ចិត្ថិ កតំ បុញ្ញ”ន្តិ។

ផុស្សតីបិ ទេវី “ឥតោ បដ្ឋាយ មម បុត្តា ឥមានេវ វត្ថានិ និវាសេន្តុ, ឥមានិ អាភរណានិ ធារេន្តុ”តិ សុវណ្ណសមុគ្គេ ឋបេត្វា ឋបិតំ

វត្ថំ បការេសេន្តោ សត្វា អាហ –

២៣១២។

“កប្បាសិកញ្ច កោសេយ្យំ, ខោមកោដុម្ពរានិ ច;

សស្ស បុញ្ញាយ បិហេមិ, យេហិ យញ្ញំ អនេសាកធ.

៥៣១៣.

“តេតា ទេហន្ទា កាឃ្មុទិ, កឹនេចឃ្យ ទតាភាយមំ;

សស្ស បុញ្ញាយ បិហេមិ, យេហិ យញ្ញំ អនេសាកធ.

៥៣១៤.

“តេតា ទេហន្ទា កាឃ្មុទិ, អគ្គនំ យហិនេយឧលំ;

សស្ស បុញ្ញាយ បិហេមិ, យេហិ យញ្ញំ អនេសាកធ.

៥៣១៥.

“ស្ណាតំ យុឧឃុល្លន្ទា, ភាភាទនេត្ត ច យាហិនេក;

សស្ស បុញ្ញាយ បិហេមិ, យេហិ យញ្ញំ អនេសាកធ.

៥៣១៦.

“ស្កក្ខត្តំ កិក្ខយកំ, នេយឧលំ បិដិបិតកំ;

សស្ស បុញ្ញាយ បិហេមិ, យេហិ យញ្ញំ អនេសាកធ.

៥៣១៧.

“បុត្តន្ទា បុត្តចន្ទន្ទា, ស្បតិន្នាយ នេសឃ្យមិ;

អសោភថ រាជបុត្តី, ទេវកញ្ញាវ នន្ទនេ។

១៣៨៩។

“សីសំ ន្ហាតា សុចិវត្ថា, សព្វាលង្ការភូសិតា;

អសោភថ រាជបុត្តី, តាវតិំសេវ អច្ឆរា។

១៣៩០។

“កទលីវ វាតច្ឆុបិតា, ជាតា ចិត្តលតាវនេ;

ទន្តាវរណសម្បន្នា, រាជបុត្តី អសោភថ។

១៣៩១។

“សកុណី មានុសិនីវ, ជាតា ចិត្តបត្តា បតី;

និគ្រោធបក្កពិម្ពោដ្ឋី, រាជបុត្តី អសោភថា”តិ។

តត្ថ ហេមញ្ច កាយូរន្តិ សុវណ្ណមយំ វដ្ដុទ្ធរិផលសណ្ឋានំ គីវាបសាធនមេវ។ រតនមយន្តិ អបរេហិ រតនមយំ គីវេយ្យំ។ អង្គទំ មណិមេខលន្តិ អង្គទាភរណញ្ច មណិមយមេខលញ្ច។ ឧណ្ណតន្តិ ឯកំ នលាដបសាធនំ។ មុខផុល្លន្តិ នលាដន្តេ តិលកមាលាភរណំ។ នានារត្តេតិ នានាវណ្ណេ។ មាណិកេតិ មណិមយេ។ ឧគ្គត្ថនំ គិង្គមកន្តិ ឯតានិបិ ទ្វេ អាភរណានិ។ មេខលន្តិ សុវណ្ណរជតមយំ មេខលំ។ បដិបាទកន្តិ បាទបសាធនំ។ សុត្តញ្ច សុត្តវជ្ជញ្ចាតិ សុត្តារូឡ្ហញ្ច អសុត្តារូឡ្ហញ្ច បសាធនំ។ បាឡិយំ បន “សុប្បញ្ច សុប្បវជ្ជញ្ចា”តិ លិខិតំ។ ឧបតិដ្ឋាយ សេយ្យសីតិ ឯតំ សុត្តារូឡ្ហញ្ច អសុត្តារូឡ្ហញ្ច អាភរណំ តំ តំ ឋានដ្ឋានេ ឱលិកេត្វា អលង្ករិត្វា ឋិតា សេយ្យសី ឧត្តមរូបធរា យក្ខី ទេវកញ្ញាវ នន្ទនេ អសោភថ។ វាតច្ឆុបិតាតិ ចិត្តលតាវនេ ជាតា វាតសម្ផុដ្ឋា សុវណ្ណកទលី វិយ តំ ទិវសំ សា វិជ្ជោតមានា អសោភថ។ ទន្តាវរណសម្បន្នាតិ ពិម្ពផលសទិសេហិ រត្តទន្តាវរណេហិ សមន្នាគតា។ សកុណី មានុសិនីវ, ជាតា ចិត្តបត្តា បតីតិ យថា មានុសិយា សរីរេន ជាតា មានុសិនី នាម សកុណី ចិត្តបត្តា អាកាសេ ឧប្បតមានា បក្ខេ បសារេត្វា គច្ឆន្តី សោភតិ, ឯវំ

សា ឧត្តរាដ្ឋតាយ ភិរេក្រាឆបក្កពិមួបលសងិសញ្ជរដ្ឋេហិ អនេសាគឆ៑

សដ្ឋិសហស្សា អយច្ឆា យឌ្ឍិ អភិរុហតត្តាយ សព្ពាលក្ការប្បដិយល្ឌិតំ ភាតិចង្គ សត្តិសរបហារក្កូយំ ឲក៌ តទុឈហត្តិ ស្ថបភារេយស្ស៑ ពេភ ចុត្តិ –

១៣១១៑

“តស្សា ច ភាកយានេភស្ស, ភាតិចង្គច ក្បញ្ញាទំ;

សត្តិក្កូយំ សរក្កូយំ, ថ្បាសាគត្តិ ស្ថព្វហច៑

១៣១២៑

“សា យត្ថិ ភាកយារុហិ, ភាតិចង្គច ក្បញ្ញាទំ;

សត្តិក្កូយំ សរក្កូយំ, ថ្បាសាគត្តិ ស្ថព្វហច”ត្តិ៑

តត្ថ តស្សា ចាតិ កិក្លេច, តស្សាបិ យឌ្ឍិយា សព្ពាលក្ការប្បដិយល្ឌិតំ កត្វា ភាតិចង្គ សត្តិសរបហារក្កូយំ ឲក៌ តទុឈហត្តិ ស្ថបគេភស្ស៑ ភាកយារុហីតិ ចរហត្តិបិដ្ឋិ អភិរុហិ៑

ព្ពតិ ពេ ស្ថកោបិ យហត្តេភ ឃសេភ លត្ថាចាទំ អាបយំស្ស៑ សព្ពាឃខាខា ត្វាគសហិ អធេក្លាកិលិហិ សដ្ឋិ យាសយត្តំ បព្ពាតពិត្យអំ ចភពិត្យអំ ពិត្យព្ពា៑ យហាសត្តស្ស ពេខេភ តាចយហត្តេ អទេញ្ញា ពោធិ ចាត្យអបិពោ ចា បក្លឹ ចា កត្ថិ ភ ចិពេហេធសិ៑ តយត្តំ បកាសេត្តា សត្វា អាហ –

១៣១៣៑

“សព្ពាបិ ឃ្លាំ អធញ្ញាបិ ឃ្លាឃាចត្តេត្ត យិកា អហំ;

ចេស្សត្តរស្ស ពេខេភ, ភញ្ញាយញ្ញា ចិពេហេឃំ៑

១៣១៤៑

“សព្ពាមិ ព្រហ៊ា អរញ្ញាមិ,ព្យាឃាចរេត្តុ ជិឌា អហំ;

ចេយ្យត្តរយ្យ ពោឌេត, តញ្ញាយញ្ញាំ ចិរេហរេឈយ្យុំ៍

១៖១៩៍

“សព្ពាមិ ព្រហ៊ា អរញ្ញាមិ,ព្យាឃាចរេត្តុ យិកា អហំ;

ឲកញ្ញ្យសត្តិបាតិំសុ, ចេយ្យត្តរេ បឃាតយិ;ព្យា

សិចីតំ រដ្ឋចណ្ឌេតោ៍

១៖១លិ៍

“សព្ពាមិ ព្រហ៊ា អរញ្ញាមិ,ព្យាឃាចរេត្តុ ជិឌា អហំ;

ឲកញ្ញ្យសត្តិបាតិំសុ, ចេយ្យត្តរេ បឃាតយិ;ព្យា

សិចីតំ រដ្ឋចណ្ឌេតោ៍

១៖១ប័៍

“សព្ពាមិ ព្រហ៊ា អរញ្ញាមិ,ព្យាឃាចរេត្តុ យិកា អហំ;

តាយ្យុ យញ្ញា តិក្យុឌិំសុ, ចេយ្យត្តរេ បឃាតយិ;ព្យា

សិចីតំ រដ្ឋចណ្ឌេតោ៍

១៣១៩៍

“សញ្ញាយិព្រា អនញ្ញាយិ,្រាឈាចន្តេត្វ ឌិឌា អហុំ;

ភាស្សុ យញ្ញា តិក្ខឌិំសុ, ចេយ្យត្តេទ បឈាពយិ;្រា

សិចិតំ រដ្ឋចន្ទេត”តិ៍

តត្ថ ឈាចន្តេត្វាតិ ឈាចន្តោ ឥត្ថ៍ ឥកញ្ញុសត្ថុបិតិំសុតិ ឥកស្មិំ ជានេត សត្ថុបតិំសុ, សត្ថុបតិត្វា ច បត “ឮទោ បដ្ឋាយ ឮសាតិ អយ្យាតំ អញ្ញាយញ្ញា លជ្ជា ចា ហិរោតប្បំ ចា សំចេទោ ចា ត កចិស្សតី”តិ ខោយតស្សបត្តា អទេហំសុ៍ តាស្សុ យញ្ញា តិក្ខឌិំសុតិ យហាសត្តស្ស ចិឈោកក្ខិតា យស្ទំ រចំ បុទ្ធោ ចិឈ ត រចិសុ៍

សញ្ញាឈតទិទ្ធោ យាសយត្តំ បន្តាតកិញ្ចអំ, ចតកិញ្ចអំ កិញ្ចព្ភត្វា ទេសតាបតិ បទេក្ខាសាទេបត្វា “តាត, ឌិទំ ទេតា អទទេញ្ញា ទុត្តំ, កិំ ទេត យយ បុត្តស្ស កយតយទេក្កា អលក្ខទេតា”តិ បុដ្ឋិត្វា “អាយ, ទេឌច, កាទេលិ ទេចា កយតាឈា”តិ ទុទេត្ត ចេយ្យត្តទស្ស អាទោចាទេបត្វា ទេសតំ អាគាឈ តិក្ខយិ៍ ចក្កកិទិក្ខុឌ្ឋិទេតា ឈាច ខេត្យត្តទតកទា សដ្ឋិទេឈាឌតំ អលក្ខតយក្កំ យហាសទេត្តា យហទេត្តត បទិចាទេត សឌ្ឍិំ បដិបខ្ចិ៍ តយត្តំ បកាទេសទេត្តា សត្វា អាហ –

១៣១០៍

“បដិឈទេត្តា ទាឌយទេក្កា, ចិឌិទេត្តា បុបៀសត្វទេតា;

ចសិ ចេយ្យត្តទេទា ឈត្វ, ឈាចតាច ខេត្យត្តទា៍

១៣១១៍

“តទេតា សដ្ឋិសហស្សាតិ, ទេឈាឌិទេតា ចារុទស្សតា;

សយត្តា បទិកិទិំសុ, ចេយ្យត្តទេទ បឈាពយិ;្រា

សិឌិតំ វដ្ដចដ្ឋេត៍

១២១១៍

“ឌូទេរាឆា ច កុយារា ច, ទេចសិឃាភា ច ទ្រោហូលា;

សយត្តា បរិកិរិំ ឃុ, ទេចឃ្សត្តទេ បឃាតយិ៌្យា

សិឌិតំ វដ្ដចដ្ឋេត៍

១២១២៍

“ហត្វាទេរាហា អតឹកដ្ឋា, រឆិកា បត្តិការកា;

សយត្តា បរិកិរិំ ឃុ, ទេចឃ្សត្តទេ បឃាតយិ៌្យា

សិឌិតំ វដ្ដចដ្ឋេត៍

១២១៣៍

“សយាកតា ឌាភបឆា, ទេភកយា ច សយាកតា;

សយត្តា បរិកិរិំ ឃុ, ទេចឃ្សត្តទេ បឃាតយិ៌្យា

សិឌិតំ វដ្ដចដ្ឋេត៍

១២១៤៍

“កទេរាជិ ឃា ចយូឆរា, ឌ្លស្លីហត្វា ឃុចយូទេតា;

ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩔ, ᨧᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨳᩮᩁ ᨷᨿᩣᨲᨷᩥᨿ᩠ᨿᩣ

ᩈᩥᨧᩥᨲᩴ ᩁᨳᨧᨠ᩠ᨠᩮᨲ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨭᩥᨿᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨧᩥᨶᩣᨴᩣᨷᩩᨱ᩠ᨱᨿᨷ᩠ᨷᩣᨠᩣᩁᩮᩃ ᨧᩥᨿ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᩮᩣ᪨ ᨧᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨠᨴᩃᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᨥᨭᨵᨩᨷᨭᩣᨠᩣᨴᩦᩉᩥ ᨧᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩈᨶ᩠ᨳᨲᩮᩣᨲᩥ ᩃᩣᨩᩣᨷᨬ᩠ᨧᨾᨠᩮᩉᩥ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩮᩉᩥ ᩈᨶ᩠ᨳᨲᩮᩣ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨧᨦ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨧᩁᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨿᩣᨧ ᩈᩮᨲᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᩣ ᨲᩥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨿᨲ᩠ᨲᩮᩣᨧ᪨ ᨠᩮᩁᩣᨭᩥᨿᩣᨲᩥ ᨶᩥᨿᨠᩮᩁᩣᨭᩥᨠᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᨠᩣᨿᩣᨿ ᨶᩥᩈᩮᨿ ᨷᨭᩥᨿᨠ᩠ᨠᨠᩮᩁᩣᨭᩥᨠᩣ ᩈᩮᨿᩣᨵᩣ᪨ ᨧᨿ᩠ᨿᨵᩁᩣᨲᩥ ᨠᨱ᩠ᨯᨧᩣᩁᨱᨧᨿ᩠ᨿᨵᩁᩣ᪨ ᩈᩩᨧᨿ᩠ᨿᩥᩈᨲᩣᨲᩥ ᨧᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᩉᩥ ᨶᩣᩃᩥᨠᩣᩉᩥ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨧᨿ᩠ᨿᩥᨠᩣ᪨ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩔᩣᨲᩥ ᨿᨲ᩠ᨳᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᨽᩥᨧᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣ ᩈᩩᩁᩈᩮᨿᩣᨵᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨧᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨳᩁᩔ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩔ᪨

ᩁᩣᨩᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩮᩣᨾᩮᩣᨩᨲᨿᨣ᩠ᨣᩥ ᨴᩦᩉᩥ ᨿᩣᨶᩮᩉᩥ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᩈᩮᨲᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨿᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᩈᩣᨴᩴ ᩋᨽᩥᩁᩩᩉᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪓᪑᪗

“ᨲᩮ ᨷᩦᨧᩥᩈᩴ ᨷᩩᩁᩴ ᩁᨾ᩠ᨾᩴ, ᨿᨳᩣᨷᩣᨠᩣᩁᨲᩮᩣᩁᨱᩴ;

ᨠᩮᨷᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨷᩥᨲᩮᩉᩥ, ᨲᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩉᩥ ᨶᩩᨠᩮᩈᩴ᪨

᪑᪓᪑᪘

“ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨣᨷᨴᩣ ᩋᩣᩈᩩᩴ, ᩈᨲᨿᩣ ᨧ ᩈᨿᩣᨶᨲᩣ;

ᩋᨲ᩠ᨳᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᨿᩣᩁᨷᩥᨿ᩠ᨿᩈᩥᨧᩥᨲᩴ ᩁᨳᨧᨠ᩠ᨠᩮᨲ᪨

᪑᪓᪑᪙

“ᩈᩮᨧᩩᨠ᩠ᨠᩮᩈᩮᨷᩥ ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᨳ, ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨨᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿᩮᨠ;

ឥត្ថិំ បេចសិ ភកេរ, ជាត្តតា យោក្លោ អឈោយចា”តិ។

តត្ថ មហាបិការទេតារលត្ថិ មហេត្តហិ បិការេហិ ច តោរណេហិ ច សមត្តាកតំ។ តច្ចាកឹតេហិ ច្ចកមត្ថិ តេច្ចហិ ច កឹតេហិ ច ក្ខកមេហិ សមត្តាកតំ។ ចិត្តាតិ ពុដ្ឋា សោមតស្សប្បត្តា។ អាកតេ ឆតភាឃកេតិ មហាឌតស្ស ឆតភាឃកោ មហាសត្ត អាកតោ។ ឥត្ថិំ បេចសឹតិ “ចេឃ្យត្តរស្ស មហារាជស្ស អាណា”តិ ភកេរ ឥត្ថិកេគឺ ចរិ។ ជាត្តតា យោក្លោ អឈោយចាតិ សត្តសត្តានំ ជាត្តតា យោក្លោ ឈោសិតោ។ អត្តមសោ ជិឡអារំ ក្ខបិឌាយ ចេឃ្យត្តរមហារាជា សត្តសត្ត ជាត្តតា ចិស្សជ្ជារេបសិ។

សោ ភការំ បចិដ្ឋឹចសេមេច បច្ចុសកាលេ ចិន្តេសិ “មេ ចិកាតាយ ទត្តិមា មម អាកតកាចំ សុត្វា មាចកា អាកមិស្សន្តិ, តេសាហំ កឹ ចស្សាមី”តិ? តស្មិំ ខណេ សក្កស្ស កចតំ ក្ខណ្ឌាការំ ចស្សេសិ។ សោ អាចជ្ជេន្តោ តំ ការណំ ញត្វា តាចទេច រាជតិចេសតស្ស បុរិមចត្តុញ្ញា បច្ឆិមចត្តុញ្ញា ពជិប្បមាណំ ប្លុទេន្តោ ឈតមេឈោ ចិម សត្តទតចស្សំ ចស្សាបេសិ, សកលភកេរ ខាណុប្បមាណំ ចស្សាបេសិ។ បុតឌឹចសេ មហាសត្តោ “តេសំ តេសំ កុលានំ បុរិមបច្ឆិមចត្តុសុ ចុដ្ឋឆតំ តេសំ តេសន្តេញ្ញច ហោតុ”តិ ភារេបត្វា អចសេសំ អាហរាបេត្វា អត្តនោ កេហចត្តុស្មិំ សទ្ធិំ ឆតេត កោដ្ឋាការេសុ ឆ្លកិរាបេត្វា ភាតមុខេ ឆរេបសិ។ តមត្ថំ បការេសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៣២៩។

“ខាតទ្វបមមំ ចស្សំ, ទេចេចា បិចស្សិ តាចទេ;

ចេឃ្យត្តទេ បចិដ្ឋមិព្យាសិចិតំ ទដ្ឋចន្តេ។

១៣៣០។

“តទោ ចេឃ្យត្តទោ រាជា, ភាតំ ឆត្វាត ខត្តិមោ;

កាមស្ស ភេគា សប្បេញ្ញោ, សក្កំ សោ ឧបបជ្ជចា”តិ។

តត្ថ សក្កំ សោ ឧបបជ្ជចាតិ តទោ ហុតោ ក្សតិមចិទេត្តត ពុសិតបុទេ ឧប្បជ្ជីតិ។

ភាទកាណ្ឌចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᩣᩈᩉᩔᨷ᩠ᨷᨭᩥᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᩴ ᨾᩉᩣᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᨩᩣᨲᨠᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨩᩪᨩᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣᨷᨶᩣ ᨧᩥᨬ᩠ᨧᨾᩣᨱᩅᩥᨠᩣ, ᨧᩮᨲᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨨᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᩋᨧ᩠ᨧᩩᨲᨲᩣᨷᩈᩮᩣ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᩈᨬ᩠ᨩᨿᨶᩁᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣᨴᨶᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ, ᨹᩩᩔᨲᩦ ᨴᩮᩅᩦ ᨾᩉᩣᨾᩣᨿᩣ, ᨾᨴ᩠ᨴᩦ ᨴᩮᩅᩦ ᩁᩣᩉᩩᩃᨾᩣᨲᩣ, ᨩᩣᩃᩥᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᩁᩣᩉᩩᩃᩮᩣ, ᨠᨱ᩠ᩉᩣᨩᩥᨶᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᩃᩅᨱ᩠ᨱᩣ, ᩈᩮᩈᨷᩁᩥᩈᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷᩁᩥᩈᩣ, ᨾᩉᩣᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩅᩮᩔᨶ᩠ᨲᩁᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨴᩈᨾᩣ᪨

ᨾᩉᩣᨶᩥᨷᩣᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨩᩣᨲᨠ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ᪨